

1934

HLASATEL KALENDÁŘ

ROČNÍK XXXVII. — CENA 50 CENTŮ.

Každý uznává
“PRIMATOR”
za nejlepší PIVO!

**ŽÁDEJTE JE!
NENÍ LEPŠÍHO!
POCHUTNÁTE SI!**

**“DAISY”
LÁHVOVANÉ PIVO
NEMÁ Sobě ROVNA.**

*Toto vyhlášené pivo, buď
v sudech neb láhvích zasí-
láme po celých Spojených
Státech.*

**Naši krajané z jiných států, zvětší svůj obchod,
budou-li je čepovati a seznají naši službu přátel-
skou a spolehlivou. — Ryze český obchod,
který si zaslouží Vaší podpory.**

GARDEN CITY BREWERY

2118 SO. ALBANY AVE., — CHICAGO, ILL.

TELEFON: LAWNGDALE 9000.

ROČNÍK TRICÁTÝ SEDMÝ.

KALENDÁŘ HLASATEL

PRO ČECHY AMERICKÉ
NA OBYČEJNÝ ROK

TISKEM A NÁKLADEM DENNÍHO HLASATELE,
1545 západní 18. ulice, Chicago, Ill.

Kalendář na obyčejný rok 1934.

ROČNÍ DOBY.

JARNÍ ROVNODENNOST. — Počátek jara dne 21. března.

LETNÍ SLUNOVRAT. — Počátek léta dne 21. června.

PODZIMNÍ ROVNODENNOST. — Počátek podzimu dne 23. září.

ZIMNÍ SLUNOVRAT. — Počátek zimy dne 22. prosince.

ZATMĚNÍ V ROCE 1934.

V roce 1934 budou čtyři zatmění, dvě sluneční a dvě měsíční.

I. Částečné zatmění měsíce 31. ledna 1934, neviditelné ve Washingtoně, začne ve 2 hodiny 7 minut ráno a skončí v 7 hodin 16 minut ráno podle Greenwichského času. Začátek bude viditelný v severozápadní části Severní Ameriky, konec v nejseverozápadnější části Severní Ameriky.

II. Úplné zatmění slunce 14. února 1934, neviditelné ve Washingtoně, začne v 10 hodin 5 minut dopoledne a skončí ve 3 hodiny 11 minut odpoledne podle Greenwichského času.

III. Částečné zatmění měsíce 26.—27. července 1934, neviditelné ve Washingtoně, začne v 9 hodin 50 minut večer 26. července a skončí ve 2 hodiny 39 minut ráno 27. července podle Greenwichského času. Začátek bude viditelný povšechně v západní části Severní Ameriky. Konec bude viditelný povšechně v nejseverozápadnější části Severní Ameriky.

IV. Kruhové zatmění slunce 10. srpna 1934, neviditelné ve Washingtoně, začne v 5 hodin 50 minut odpoledne a skončí v 11 hodin 23 minuty večer podle Greenwichského času.

Pozorovatelé si mohou vypočísti místní čas zatmění, když na západ od Greenwichského poledníku odečtou čtyři minuty pro každý stupeň, na východ od téhož poledníku přičtou čtyři minuty na každý stupeň. Případně-li čas zatmění před východ slunce nebo po jeho západu, nebude toto ovšem viditelné.

SVÁTKY STÁLÉ A POHYBLIVÉ ROKU 1934.

Tří králů	6. ledna
Neděle Septuagesima	28. ledna
Neděle Sexagesima	4. února
Neděle Quinquagesima	11. února
Popeleční středa	14. února
Zvěstování Panny Marie	25. března
Neděle květná	25. března
Zelený čtvrtek	29. března
Velký pátek	30. března
Bílá sobota	31. března
Hod Boží Velikonoční	1. dubna
Nanebevstoupení Páně	10. května
Hod Boží Svatodušní	20. května
Svaté Trojice	27. května
Božího Těla	3. června
První adventní neděle	2. prosince
Hod Boží Vánoční	25. prosince

SVÁTKY AMERICKÉ.

Narození Lincolnova	12. února
Narození Washingtonovo	22. února
Den matek	13. května
Den zdobení hrobů	30. května
Prohlášení nezávislosti	4. července
Dělnický den	3. září
Kolumbův den	12. října
Den příměří	11. listopadu
Den díkůčinění	29. listopadu

RŮZNÉ LETOPOČTY.

Od stvoření světa dle křesťanského počtu	5934
Od stvoření světa dle židovského počtu	5694
Od vystavění Říma	2688
Od počátku stěhování národů	1560
Od útěku Mohamedova (letopočet turecký)	1352
Od objevení Ameriky	442
Od zavedení kalendáře gregoriánského	343
Od prohlášení nezávislosti Spojených Států	158

Leden

January

DNY A TÝDNY		K A L E N D Á Ř		JMÉNA STAROČESKÁ
		KATOLICKÝ	EVANGELICKÝ	
1	Pondělí	Nový rok	Nový Rok	Hodlislav
2	Úterý	Makaria	Blahusa	Mečislav
3	Středa	Jenovefy	Ženevy	Vlastimil
4	Čtvrtek	Tita b.	Izabely	Bohodar
5	Pátek	Telesfora	Jarlocha	Vlastibor
6	Sobota	Sv. 3 králů	Zj. Páně	Svetozar

PRVNÍ NEDĚLE PO ZJEVENÍ PÁNĚ.

7	Neděle	Luciána	Melanie	Miloslav
8	Pondělí	Erhard.	Erharda	Čestmír
9	Úterý	Basiliše	Ctimíra	Zora
10	Středa	Agatona	Dobrosl.	Všeslav
11	Čtvrtek	Hygina	Bohdana	Milomír
12	Pátek	Proba	Arnošta	Ctislava
13	Sobota	Leontina	Leontina	Svatoslav

DRUHÁ NEDĚLE PO ZJEVENÍ PÁNĚ.

14	Neděle	Felixa	Hilaria	Sáva sv.
15	Pondělí	Pavla p.	Mich. pr.	Domyslav
16	Úterý	Marcela	Marcella	Vladimír
17	Středa	Anton p.	Antonína	Dobroslav
18	Čtvrtek	Prisky p.	Prisky	Jaropluk
19	Pátek	Ferd., K.	Prospěcha	Bratislav
20	Sobota	Fab. a Šeb.	Fab. a Šeb.	Vladívoj

TŘETÍ NEDĚLE PO ZJEVENÍ PÁNĚ.

21	Neděle	Anežky	Anežky	Jaroslava
22	Pondělí	Vinc. a An.	Čeňka	Slamomír
23	Úterý	Zasn. P. M.	Emerencie	Vratislava
24	Středa	Timot.	Blahoboje	Milana
25	Čtvrtek	Obr. Pavla.	Ananiáše	Všemil Ml.
26	Pátek	Polykara	Polykarpa	Všelad
27	Sobota	Jana Zlat.	Jana Zlat.	Přibyslav

NEDĚLE SEPTUAGESIMA.

28	Neděle	Karla Vel.	Karla Vel.	Světoslav
29	Pondělí	Frant. Sal.	Arnulfa	Zdislav
30	Úterý	Martiny	Adelgundy	Důbravka
31	Středa	Petra N.	Virgila	Spytihněv

Lidová pranostika.

Na Nový rok, o slepíci krok. Na Tři Krále (6. 1.) o skok dále. Na Hromnice (2. 11.) o hodinu více (příbývá dne).

Jsou-li červánky v novo-roční den, přinesou jistě samou slotu jen.

Je-li leden suchý a studený, možno očekávat v únoru mnoho sněhu.

Krátký masopust — dlouhá zima.

Teplý leden, políťuj Bože! Je-li teplo v lednu, sahá bída ke dnu.

Když leden mokrý bývá, jistě vína nedolívá.

Jména Ježíš, ke kamnům nejbliž.

Když roste tráva v lednu — roste špatně v létě.

Velké zimy a málo sněhu působí rolníkům škodu.

Jaký leden, takový červenec.

Je-li začátek a konec ledna krásný, bude úrodný rok.

Čtvrti měsíce.

Poslední čtvrt, 8., ve 4 hod. 36 min. odpo.

Nový měsíc, 15., v 8 hod. 37 min. ráno.

První čtvrt, 22., v 6 hod. 50 min. ráno.

Úplněk, 30., v 11 hod. 31 min. dopol.

Předpověď počasí.

1.—3. příjemně; 4.—8. jasno; 9.—13. deštivo; 14.—18. nejisto; 19.—23. chladno a pěkně; 24.—27. deštivo; 28.—31. krásně, jasně počasí.

LEDEN.

Den.	DOMÁCÍ ZÁPISKY.	PŘÍJEM.		VYDÁNÍ	
		\$	ct.	\$	ct.
1					
2					
3					
4					
5					
6					
7					
8					
9					
10					
11					
12					
13					
14					
15					
16					
17					
18					
19					
20					
21					
22					
23					
24					
25					
26					
27					
28					
29					
30					
31					

Únor

February

DNY A
TÝDNY

KALENDÁŘ
KATOLICKÝ | EVANGELICKÝ

JMÉNA
STAROČESKÁ

Lidová pranostika.

O Hromnicích (2.) musí
si skřivánek vzrnout, kdy-
by měl zmraznout.

Když přijdou Hromnice —
koniec je sanice.

O Hromnicích sníh, na
jaře déšť.

Jezevec když o Hromni-
cích leze z jámy, poleze za
měsíc zase do jámy.

O Hromnicích mliejší je
ovčákovi vína než slunce.

O Hromnicích když tep-
lo, medvěd si staví boudu;

o Hromnicích-li mrzne —
medvěd bourá boudu.

Únor bílý, pole sil.

Co si únor zazelená, bře-
zen si to hájí, co si duben
zazelená — květen mu to
spálí.

Svatý Matěj (24.) ledy
boří, nebo stavi.

Na sv. Matěje pije skřiv-
an z koleje (taje).

Najde-li Matěj led, seká
ho hned, nenajde-li led —
dělá ho hned.

Silné severní větry ke
konci února zvěstují úrod-
ný rok.

Čtvrti měsíce.

Poslední čtvrt, 7., ve
4 hod. 22 min. ráno.

Nový měsíc, 13., v 7
hod. 43 min. večer.

První čtvrt, 21., v 1
hod. 5 min. ráno.

Předpověď počasí.

1.—3. deštivo; 4.—7. pěk-
ně a mírně teplo; 8.—11.
silné větry; 12.—15. jasno
a chladno; 16.—20. chlad-
no; 21.—24. bouřливо; 25.
do 28. mírně.

NEDĚLE SEXAGESIMA.

4	Neděle	Háty	Háty	Dobrohněva
5	Pondělí	Doroty	Doroty	Vanda
6	Úterý	Romualda	Ramualda	Šulislav b.
7	Středa	Jan. z Math.	Makata	Ostromír
8	Čtvrtek	Apoleny	Apolonie	Hořislava
9	Pátek	Školastiky	Školastiky	Lutona
10	Sobota	Evrozíny	Boženy	Svatoslava

NEDĚLE QUINQUAGESIMA.

11	Neděle	Veroniky	Veroniky	Lidoslava
12	Pondělí	Eulalie	Eulalie	Volimíra
13	Úterý	Jordana	Jordána	Otaslav
14	Středa	Valentina	Valentina	Nemír, Milk
15	Čtvrtek	Faustina	Fausitna	Pravoslav
16	Pátek	Juliany	Juliany	Liboslava
17	Sobota	Konstantina	Šimona	Svatopluk

PRVNÍ NEDĚLE POSTNÍ.

18	Neděle	Zuzany	Mansveta	Jarohněv
19	Pondělí	Konrád	Kunráta	Stislav b.
20	Úterý	Eleuthea	Oldřicha	Itomír
21	Středa	Eleonory	Eleonory	Zbislava
22	Čtvrtek	Petra stol.	Petra stol.	Vratislav
23	Pátek	Eberharda	Serenia	Slavenna
24	Sobota	Matěje ap.	Matěje ap.	Bohuš

DRUHÁ NEDĚLE POSTNÍ.

25	Neděle	Valburga	Valburgy	Lumfra
26	Pondělí	Alexandra	Leksy	Hromislav
27	Úterý	Leandra	Leandra	Ludomysl
28	Středa	Romana	Osvalda	Zeměslav

ÚNOR.

Den.	DOMÁCÍ ZÁPISKY.	PŘÍJEM		VYDÁNÍ	
		\$	ct.	\$	ct.
1					
2					
3					
4					
5					
6					
7					
8					
9					
10					
11					
12					
13					
14					
15					
16					
17					
18					
19					
20					
21					
22					
23					
24					
25					
26					
27					
28					

Březen

March

DNY A TÝDNY	K A L E N D Á Ř		JMÉNA STAROČESKÁ
	KATOLICKÝ	EVANGELICKÝ	
1	Čtvrtek	Popelec	Běluše
2	Pátek	Simplic.	Simplicia
3	Sobota	Kunhuty	Kunhuty

TŘETÍ NEDĚLE POSTNÍ.

4	Neděle	Tolety	Fridolina	Krásnoslav
5	Pondělí	Bedř.	Bedřicha	Svatomíra
6	Úterý	Tomáše A.	Tomáše	Míroslav
7	Středa	Jana z B.	Radka	Milohost
8	Čtvrtek	Františky	Crhy a Str.	Polemír
9	Pátek	40 muč.	Alexandra	Božislav
10	Sobota	Konstant	Dobromila	Jaroboj

ČTVRTÁ NEDĚLE POSTNÍ.

11	Neděle	Kazimíra	Adriana	Kazimír s.
12	Pondělí	Řehoře I.	Řehoře	Náum
13	Úterý	Růženy.	Růženy	Netislav
14	Středa	Matyldy	Matyldy	Božena
15	Čtvrtek	Longina	Dluhoše	Dluhoš
16	Pátek	Klementa	Jindřicha	Budimír
17	Sobota	Patrika	Gertrudy	Hrozislava

PÁTÁ NEDĚLE POSTNÍ.

18	Neděle	Edvarda	Edvarda	Bohumil
19	Pondělí	Josefa	Josefa p.	Bohdana
20	Úterý	Jáchyma	Jáchyma	Izaslav
21	Středa	Benedikta	Benedikta	Blahoslav
22	Čtvrtek	Oktaviána	Kazimíra	Bořivoj
23	Pátek	Serapiona	Udusa	Žirotslav
24	Sobota	Gabriela	Gabriela	Zbislav

NEDĚLE KVĚTNÁ.

25	Neděle	Květ. neděle	Vtěl. Páně	Volimíl
26	Pondělí	Hašta	Emanuela	Větislav
27	Úterý	Viktorina	Ruperta	Svatoboj
28	Středa	Jana K.	Eustacha	Tvořiboj
29	Čtvrtek	Zel. čtvrtek	Zel. čtvrtek	Mstislav
30	Pátek	Vel. pátek	Vel. pátek	Tetka
31	Sobota	Bílá sobota	Bílá sobota	Myslana

Lidová pranostika.

Sv. Eudokoje (13.) ještě psa sněhem po uli zavěje.

Březen, za kamna vlezen; duben, ještě tam budem; máj, půjdeme v háj. V březnu vítr z brízy fouká.

Prach v březnu má cenu zlata.

Na sv. Řehoře, každý sedlák lenoch, který neoře. V březnu stár, boj se mar.

Na den P. Marie Zvěstování (25.) děti, rodí se reč.

Je-li na květnou neděli hezky následuje dobrý rok.

Jaro zvěstuje Zvěstování, ale zimu ještě nevyhání.

Březen přináší podletí.

Na jare džber deště, líce bláta: na podzim lížce deště, džber bláta.

Na jare a v létě co den a noc zmočil, hodina vyruší.

Čtvrti měsíce.

Úplněk, 1., v 5 hod. 25 min ráno.

Poslední čtvrť, 8., v 1 hod. 6 min. odpo.

Nový měsíc, 15., v 7 hod. 8 min. ráno.

První čtvrť, 22., v 8 hod. 44 min. večer.

Úplněk, 30., v 8 hodin 14 min. večer.

Předpověď počasí.

1.—4. mírné deštivo a snůh; 5.—9. proměnlivo; 10.—13. mlhavo a vlhko; 14.—18. pěkně; 19.—23. deštivo; 24.—27. zamračeno; 28.—31. pěkně.

BŘEZEN.

Den.	DOMÁCÍ ZÁPISKY.	PŘÍJEM.		VYDÁNÍ	
		\$	ct.	\$	ct.
1					
2					
3					
4					
5					
6					
7					
8					
9					
10					
11					
12					
13					
14					
15					
16					
17					
18					
19					
20					
21					
22					
23					
24					
25					
26					
27					
28					

Duben

April

DNY A
TÝDNY

KALENDAŘ
KATOLICKÝ | EVANGELICKÝ

JMÉNA
STAROČESKÁ

NEDĚLE VELIKONOČNÍ.

1	Neděle	Hod. B. Vel.	Hod B. Velik.	Častoslav
2	Pondělí	Pondělí Vel.	Pondělí Vel.	Veslav
3	Úterý	Richarda	Ambrože	Zeměmysl
4	Středa	Isidora	Hostáše	Hostislav
5	Čtvrtek	Vincence	Irenea	Milica
6	Pátek	Celestina	Zdenka	Lumomír
7	Sobota	Heřmana	Eberharda	Vladivoj

PRVNÍ NEDĚLE PO VELIKONOCÍCH.

8	Neděle	Alberta	Apolonie	Diviš
9	Pondělí	Marie Cleof.	Marie Cleof.	Jarobud
10	Úterý	Ezech.	Daniela	Hořislav
11	Středa	Lva p.	Lva	Jaromír
12	Čtvrtek	Julia	Julia	Slavomír
13	Pátek	Hermenegild	Hermenegild	Pravoslav
14	Sobota	Tiburcia	Ctibora	Ctibor

DRUHÁ NEDĚLE PO VELIKONOCÍCH.

15	Neděle	Anastazie	Olympia	Bohoboj
16	Pondělí	Kalista	Arona	Bohovid
17	Úterý	Rudolfa	Petra K.	Slavič
18	Středa	Venera	Valera	Vladimír
19	Čtvrtek	Krescencie	Hermog.	Želislav
20	Pátek	Sulpice	Sulpicia	Slavoljub
21	Sobota	Anselma	Anselma	Ratislav

TŘETÍ NEDĚLE PO VELIKONOCÍCH.

22	Neděle	Sot. a Kaj.	Sotera	Výseslav
23	Pondělí	Vojtěcha	Vojtěcha	Vojtěch sv.
24	Úterý	Jiřího	Jiřího	Věrnislav
25	Středa	Marka	Marka ev.	Radomír
26	Čtvrtek	Kleta	Nestora ev.	Radbod
27	Pátek	Jaroslava	Anastazia	Jaroslav
28	Sobota	Vitališe	Vitála	Chranislav

ČTVRTÁ NEDELE PO VELIKONOCÍCH.

29	Neděle	Petra	Sibylly	Velimír
30	Pondělí	Kateřiny	Hildegardy	Dobrovít

Lidová pranostika.

V dubnu čas a panský
kvas nejistý jest.

Když záhy trn rozkvétá,
záhy se žito zametá.

Suchý půst, úrodný rok.
Mokrá duben přislubuje
dobrou sklizeň.

O sv. Jiří vylézají z díry
hadi a štíři.

Březen suchý, duben mo-
krý, naplňuje sud a pytlý.

Na Boží-li Hod prší, su-
cho úrodu poruší.

Duben bojný vodou, H-
jen hojný chmelem.

Když vlast'ovice letí, je
znamení podléti.

Mokrá duben a pak kvé-
ten chladný, k výpukům a
k semenu přístup radný.

Záhy-li kosu slyšeti, mû-
žeš se, rolníku, těšiti.

Jaro přizreň, léto trýzeň.

Na den sv. Tiburcia (14.)
maji se všechna pole zele-
nat.

Dobrý duben — špatný
květen.

Bouřky v dubnu zvěstují
mokré léto.

Čtvrtí měsíce.

Poslední čtvrt, 6., v
7 hod. 48 min. večer.

Nový měsíc, 13., v 6
hod. 57 min. večer.

První čtvrt, 21., ve
4 hod. 20 min. odpo.

Úplněk, 29., v 7 hod.
45 min. ráno.

Předpověď počasí.

1.—3. zamračeno; 4.—8.
deštivo; 9.—12. chladno;
13.—17. místní přehánky;
18.—21. zamračeno a dešti-
vo; 22.—25. nejisto; 26.—30.
chladno.

DUBEN.

Den.	DOMÁCÍ ZÁPISKY.	PŘÍJEM.		VYDÁNÍ	
		\$	ct.	\$	ct.
1					
2					
3					
4					
5					
6					
7					
8					
9					
10					
11					
12					
13					
14					
15					
16					
17					
18					
19					
20					
21					
22					
23					
24					
25					
26					
27					
28					
29					
30					
31					

Květen

May

DNY A
TÝDNY

K A L E N D Á Ř
KATOLICKÝ | EVANGELICKÝ

JMÉNA
STAROČESKÁ

Lidová pranostika.

Studený máj, v stodole
(v zahrádách) ráj.

Když máj vláhy nedá —
červen se předá.

Len setý na sv. Helenu
bývá dlouhý.

Do sv. Ducha nesvlékej
kožucha, o sv. Duchu, zů-
staň v kožuchu.

Chladný květen, červen
vlačný, jest pro sýpky, su-
dy blažný.

Myslivost, Půvabné zába-
vy myslivecké v pokročilém
jaru přestávají a lov obme-
zuje se jen na odstřelování
srnec.

Pro tebe sv. Filipa a
(a Jakube.

Jeden druhému mělec
(nákube.

nebo zase lépe pít a hrát,
a na kostel nic nedají,
než po lukách a trávnících

(sedí
jedni leží, druzí jedí,
mladí jako kory skáčí a

tak se jim zdá den kratší.

Čtvrti měsíce.

Poslední čtvrt, 6., v
1 hod. 41 min. ráno.

Nový měsíc, 13., v 7
hod. 30 min. ráno.

První čtvrt, 21., v 10
hod. 20 min. dopol.

Úplněk, 28., ve 4 ho-
diny, 41 min. odpol.

Předpověď počasí.

1.—4. zamračeno a teplo;
5.—9. deštivo; 10.—13. pře-
hánky; 14.—18. chladno;
19.—22. jasno a chladno;
23.—27. zamračeno a pro-
měnlivo; 28.—31. deštivo.

1	Úterý	Filipa a Jak.	Filipa a Jak.	Branislav
2	Středa	Zikmund	Zikmunda	Vladovít
3	Čtvrtek	Nal. sv. kř.	Nal. sv. kř.	Milivoj
4	Pátek	Floriana	Floriana	Svatoslava
5	Sobota	Pia V.	Gotharda	Čestmír

NEDĚLE PROSEBNÍ.

6	Neděle	Jana ap.	Dětricha	Kostislava
7	Pondělí	Stanislava	Stanislava	Dobromír
8	Úterý	Zj. sv. Mich.	Zj. sv. Mich.	Stanislav s.
9	Středa	Řehoře N.	Řehoře	Ludmila
10	Čtvrtek	Nnvst. Páně	Nnvst. Páně	Radivoj
11	Pátek	Mamerta	Mamerta	Soběslav
12	Sobota	Pankráce	Pankráce	Dobrohost

NEDĚLE PO NANEBEVSTOUPENÍ PÁNĚ.

13	Neděle	Den matek	Serváce	Tichoslav
14	Pondělí	Bonifáce	Bonifác	Bohdana
15	Úterý	Žofie	Žofie	Slavobor
16	Středa	Jana Nep.	Peregrina	Stojan
17	Čtvrtek	Ubalda	Jošta	Chvalimír
18	Pátek	Venana	Venance	Jaromír
19	Sobota	Petra Cel.	Potenciány	Milan

NEDĚLE SVATODUŠNÍ.

20	Neděle	Hod. B. Sv.	Letnice	Věkoslava
21	Pondělí	Pondělí Svat.	Pond. Svat.	Želimír
22	Úterý	Julie	Heleny	Vislava
23	Středa	Desideria	Desidera	Chtivoslav
24	Čtvrtek	Jany	Zuzany	Lubomíra
25	Pátek	Řehoře	Řehoře	Zbihněv b.
26	Sobota	Filipa	Bedy	Miroslava

1. NEDĚLE PO SV. DUCHU.

27	Neděle	Nej. sv. Troj.	Luciana	Svatobor
28	Pondělí	Viléma	Viléma	Rustav
29	Úterý	Maxima	Maxima	Bohdana
30	Středa	Zdob. hrobů	Edvarda	Milomíra
31	Čtvrtek	Petronily	Petronily	Bojislav

KVĚTEN.

Den.	DOMÁCÍ ZÁPISKY.	PŘÍJEM.		VYDÁNÍ	
		\$	et.	\$	et.
1					
2					
3					
4					
5					
6					
7					
8					
9					
10					
11					
12					
13					
14					
15					
16					
17					
18					
19					
20					
21					
22					
23					
24					
25					
26					
27					
28					
29					
30					

Červen

June

DNY A TÝDNY		K A L E N D Á Ř		JMÉNA STAROČESKÁ
		KATOLICKÝ	EVANGELICKÝ	
1	Pátek	Fortunata	Radima	Vešeslav
2	Sobota	Erazima	Efraima	Radislav
2. NEDĚLE PO SV. DUCHU.				
3	Neděle	Bož. Těla.	Erazima	Bratomila
4	Pondělí	Frant. Car.	Karpasia	Dalibor
5	Úterý	Bonifáce	Vintrida	Lubomír
6	Středa	Norberta	Benigna	Radomír
7	Čtvrtek	Roberta	Lukrecie	Lech
8	Pátek	Medarda	Medarda	Domoslav
9	Sobota	Pr. a Fel.	Feliciana	Stanislava
3. NEDĚLE PO SV. DUCHU.				
10	Neděle	Olivy	Olivy	Bohumila
11	Pondělí	Barnabáše	Barnabáše	Výšemír
12	Úterý	Basilida	Odulfa	Oleg
13	Středa	Ant. Pad.	Tobiáše	Žitomír
14	Čtvrtek	Basilía	Basiliše	Myslibor
15	Pátek	Víta	Víta	Vislav
16	Sobota	Benona	Zbyňka	Milutín
4. NEDĚLE PO SV. DUCHU.				
17	Neděle	Adolfa	Laury	Zoroslava
18	Pondělí	Marcela	Miloty	Drahomír
19	Úterý	Ger. a Prot.	Bohdala	Miloš
20	Středa	Silvera	Silvera	Vladimír
21	Čtvrtek	Aloisa G.	Aloisia	Věkoslav
22	Pátek	Pavliny	Acháce	Břetislav
23	Sobota	Edeltrudy	Edeltrudy	Radoslav
5. NEDĚLE PO SV. DUCHU.				
24	Neděle	Jana Křt.	Jana Křt.	Hostimil
25	Pondělí	Ivana	Prospera	Mladen
26	Úterý	Jana a P.	Pavla	Ivan
27	Středa	Ladislava	Ladislava	Vladislav s.
28	Čtvrtek	Lva pap.	Lva II. p.	Velebit
29	Pátek	Petra a Pavl.	Petra a Pav.	Krásica
30	Sobota	Pavla pam.	Pavla pam.	Šárka

Lidová pranostika.

Červen studený — sedlák
krčí rameny.

Je-li na Boží Tělo jasno,
bývá dobrý rok.

Medardovo kápe (8.) čty-
ricet dní kape

Před sv. Janem modli se
za dést', po sv. Janu při-
chází bez modlení.

Do Jana Křtitele nechval
jejmene.

Sv. Vít. kořen štíp; sv.
Petr, ten ho natrh; svatý
Prokop, ten ho dokop; sv.
Markyta (13 července) ve-
de žence do žita.

Kolem sv. Jana není noc
žádná.

Netřeba Boha v červnu
o dést' prositi, přijde hned,
jak začnem kositi.

Na Boží tělo jasný dep.
dlouho se potom vrací ten.
Mnoho ryb — málo zrna.

Jaké počasí na Medarda,
takové jest šest neděl po
něm.

Jasný den na sv. Medar-
da tiší rolníkovo nařikání.

Čtvrti měsíce.

Poslední čtvrt, 4., v
7 hod. 33 min. ráno.

Nový měsíc, 11., v 9
hod. 11 min. večer.

První čtvrt, 20., v 1
hod. 37 min. ráno.

Úplněk, 27., ve 12
hod. 8 min. ráno.

Předpověď počasí.

1.—4. pěkně; 5.—9. pře-
hánky s boufkou; 10.—14.
deštivo; 15.—18. bouřlivo;
19.—23. přehánky; 24.—27.
vedro; 28.—30. vedro.

ČERVEN.

Den.	DOMÁCÍ ZÁPISKY.	PŘÍJEM		VYDÁNÍ	
		\$	ct.	\$	ct.
1					
2					
3					
4					
5					
6					
7					
8					
9					
10					
11					
12					
13					
14					
15					
16					
17					
18					
19					
20					
21					
22					
23					
24					
25					
26					
27					
28					
29					
30					

Červenec

July

DNY A
TÝDNY

KALENDAŘ
KATOLICKÝ | EVANGELICKÝ

JMÉNA
STAROČESKÁ

6. NEDĚLE PO SV. DUCHU.

1	Neděle	Theodora	Děpolda	Ljudevit
2	Pondělí	Navšt. P. M.	Kamila	Mojmír
3	Úterý	Heliodora	Heliodora	Branislav
4	Středa	Prohl. nezáv.	Prokopa	Vratislava
5	Čtvrtek	Cyr. a Meth.	Filomeny	Prokop s.
6	Pátek	Isaiáše	Oldřicha	Bohdan
7	Sobota	Vilibalda	Veslava	Krásnoroda

7. NEDĚLE PO SV. DUCHU.

8	Neděle	Kiliána	Kiliana	Milorád
9	Pondělí	Brikciho	Ludovíta	Stojhněv
10	Úterý	7 bratří	7 bratrů	Radomír
11	Středa	Pia I. p.	Pia	Valčislav
12	Čtvrtek	Jana Kv.	Jindřicha	Bořislav
13	Pátek	Markéty	Markéty	Radomíla
14	Sobota	Bonavent.	Karoliny	Dobroslav

8. NEDĚLE PO SV. DUCHU.

15	Neděle	Jindřicha	Roz. apošt.	Dělorád
16	Pondělí	Marie Kar.	Ruty	Myslav
17	Úterý	Alše	Aleksy	Lubomila
18	Středa	Kamila	Arnolda	Miroslav
19	Čtvrtek	Vincenc. P.	Stelly	Zoroslava
20	Pátek	Eliáše	Eliáše	Česlav s.
21	Sobota	Daniela	Daniela	Příměslav

9. NEDĚLE PO SV. DUCHU.

22	Neděle	Maří M.	Mar. Magd.	Želislav
23	Pondělí	Apolináře	Olgy	Olga
24	Úterý	Kristiny	Kristiny	Krasislava
25	Středa	Jakuba	Jakuba	Igor
26	Čtvrtek	Anny	Anny	Mislava
27	Pátek	Pantaleona	Pantaleona	Dušan
28	Sobota	Innocence	Innocence	Svatomír

10. NEDĚLE PO SV. DUCHU.

29	Neděle	Boženy	Marty	Křesomysl
30	Pondělí	Abdona a S.	Hynka	Ludomysl
31	Úterý	Ignáce z L.	Bořivoje	Dobromír

Lidová pranostika.

Co červenec neuvari --
toho srpna neupeče.

Sv. Prokop sije houby.

Když se hřibů zrodí --
chleba málo.

Roztrhne-li pavouk svoji
sít' ve dvě, přichází na to
brzy déšť.

Sv. Markyta, hodí srp do
žita.

Co do Jakuba odkvete, to
do Havla (16. říj.) uzraje.

Na sv. Eliáše (20.) dopo-
ledne léto, odpoledne pod-
zim.

Do Eliáše schne pod křov-
vím, po Eliáši na křoví.

Parno o Jukubě, zima o
Vánočních.

Hezký den na sv. Jaku-
ba přilíbuj mnoho ovoce.

Svatá Anna (26.) chlad-
no z rána.

Zvěšťují-li mravenci na
sv. Annu své hromady, dá
se očekávat ještě tuhá zi-
ma.

Svatá Anna, žito žala.

Když na svatého Jakuba
slunce svítí, má prý krutá
zima být.

Čtvrti měsíce.

Poslední čtvrt, 3., ve
3 hod. 28 min. odpo.

Nový měsíc, 11., ve
12 hod. 6 min. odpo.

První čtvrt, 19., v 1
hod. 53 min. odpo.

Úplněk, 26., v 7 hod.
9 min. ráno.

Předpověď počasí.

1.-4. chladno; 5.-8. jas-
no; 9.-13. deštivo; 14. až
18. místní přehánky; 19.-22
vedro; 23.-27. částečně
chladnější; 28.-31. přehán-
ky.

ČERVENEC.

Den.	DOMÁCÍ ZÁPISKY.	PŘÍJEM.		VYDÁNÍ	
		\$	ct.	\$	ct.
1					
2					
3					
4					
5					
6					
7					
8					
9					
10					
11					
12					
13					
14					
15					
16					
17					
18					
19					
20					
21					
22					
23					
24					
25					
26					
27					
28					
29					
30					
31					

Srpen

August

DNY A TÝDNY	K A L E N D Á Ř		JMÉNA STAROČESKÁ
	KATOLICKÝ	EVANGELICKÝ	
1	Středa	Petra v ok.	Menandra
2	Čtvrtek	Alfons. L.	Gustava
3	Pátek	Štěpána n.	Augusta
4	Sobota	Dominika	Dominika

11. NEDĚLE PO SV. DUCHU.

5	Neděle	P. Marie S.	Afry	Střezislava
6	Pondělí	Pr. Krista	Odríšky	Miroslav
7	Úterý	Kajetána	Oldřicha	Neklan
8	Středa	Cyriaka	Cyriaka	Nezamysl
9	Čtvrtek	Romana	Jaroslava	Ratibor
10	Pátek	Vavřince	Vavřince	Slavata
11	Sobota	Zuzany	Zuzany	Ratislav

12. NEDĚLE PO SV. DUCHU.

12	Neděle	Klára p.	Klára	Slavomíra
13	Pondělí	Hypolita	Kasiana	Svatopluk
14	Úterý	Eusebia	Smila	Branimír
15	Středa	Nnvz. P. M.	Nanvz. P. M.	Soběslav
16	Čtvrtek	Rocha	Hrože	Prostivoj
17	Pátek	Liberáta	Liberata	Miron s. m.
18	Sobota	Heleny	Jeleny	Boleslav

13. NEDĚLE PO SV. DUCHU.

19	Neděle	Ludvíka	Sebelda	Ludomír
20	Pondělí	Bernarda	Bernarda	Jacek
21	Úterý	Anastase	Hartvika	Dědomír
22	Středa	Timotea	Žibřida	Siemyslaw
23	Čtvrtek	Filípa B.	Zděnka	Sdziwoj b.
24	Pátek	Bart. ap.	Bartolom.	Květuša
25	Sobota	Ludvíka	Ludvíka	Ludevit

14. NEDĚLE PO SV. DUCHU.

26	Neděle	Zefyrin	Adriána	Otakar
27	Pondělí	Josefa K.	Jaromíra	Stoslav
28	Úterý	Augustina	Augustina	Vlastimil
29	Středa	St. Jana	Niceáše	Šťastný
30	Čtvrtek	Rosy p.	Přibíka	Radvan
31	Pátek	Rajm.	Raimunda	Bohudat

Lidová pranostika.

Čeho srpen neuvaří, toho září neumazí.

Počátkem srpna studený vítr ze směrů fouká.

Je-li léto mokré, bývá v příštím roce dražota.

Kde stoklasa, má chléb pán i chasa, kde metlice, nemá ho hospodář ani slepice.

Na sv. Vavřince (10.) — jdou oříšky do věnce.

Krásné-li o sv. Vavřinci a Bartoloměji (24.) na dobry podzimček můj naději.

Panna Maria (15.) dává první oříšky, svatá královna dostane první výlupek (oříšek).

Když jsou v srpnu velké rosy, zůstane obyčejně pěkné počasí.

Když kvetou boby, nouze o chleby, a když kvete mák, to už ne tak.

Kdo ve žních hledá chladu, natrp se hladu.

Duben, máj, červen, vino v sudech suší, srpen, září, říjen, hospodáři kručí.

Čtvrti měsíce.

Poslední čtvrt, 2., v 1 hod. 27 min. ráno.

Nový měsíc, 10., ve 3 hod. 46 min. ráno.

První čtvrt, 17., v 11 hod. 33 min. večer.

Úplněk, 24., ve 2 hodiny 37 min. odpo.

Poslední čtvrt, 31., ve 2 hod. 40 min. odp.

Předpověď počasí.

1.—4 teplo; 5.—9. chladněji; 10.—14. dusno; 15. až 19. povšechně nejisto; 20. až 23. parno; 24.—27. mírně a pěkně; 28.—31. dešti a teplo.

SRPEN.

Den.	DOMÁCÍ ZÁPISKY.	PŘÍJEM.		VYDÁNÍ	
		\$	ct.	\$	ct.
1					
2					
3					
4					
5					
6					
7					
8					
9					
10					
11					
12					
13					
14					
15					
16					
17					
18					
19					
20					
21					
22					
23					
24					
25					
26					
27					
28					
29					
30					
31					

Září

September

DNY A TÝDNY		K A L E N D Á Ř		STAROČESKÁ JMÉNA
		KATOLICKÝ	EVANGELICKÝ	
1	Sobota	Jiljího	Jiljího	Jarmila
15. NEDELE PO SV. DUCHU				
2	Neděle	Štěpána	Arnošta	Dobroslav
3	Pondělí	Dělnický den	Mansveta	Branislava
4	Úterý	Rozálie	Rozálie	Přemyslav
5	Středa	Viktorina	Viktorina	Radslav
6	Čtvrtek	Zachariáše	Boleslava	Držislava
7	Pátek	Reginy	Reginy	Milena
8	Sobota	N. P. M.	Nar. Marie	Rodoslava
16. NEDELE PO SV. DUCHU				
9	Neděle	Gorgona	Brunona	Ctibor
10	Pondělí	Mikul. T.	Mikuláše	Přemyslav
11	Úterý	Pafnuce	Hyacinta	Mstidruh
12	Středa	Jm. P. M.	Kvidona	Vševlad
13	Čtvrtek	Tobiáše	Miloně	Grzymisla
14	Pátek	Posv. kříže	Kornela	Radomíra
15	Sobota	Mariany	Mariany	Strastimír
17. NEDELE PO SV. DUCHU				
16	Neděle	Lidmily	Ludmily	Věra
17	Pondělí	Lamberta	Lamberta	Drahošlav
18	Úterý	Tomáše V.	Títa	Jaroslav
19	Středa	Januara	Januara	Roslaw
20	Čtvrtek	Eustacha	Stacha	Myslaw
21	Pátek	Matouše	Matouše	Bohuchval
22	Sobota	Maurica	Mořice	Mislov
18. NEDELE PO SV. DUCHU				
23	Neděle	Tekly	Tekly	Vladimíra
24	Pondělí	Gerh.	Jermáše	Dubravka
25	Úterý	Kleofáše	Kleofáše	Ladislav
26	Středa	Cypriána	Pravomily	Pravomila
27	Čtvrtek	Kosmy a D.	Kosmy a D.	Kosma
28	Pátek	Václava kr.	Václava	Václav kr.
29	Sobota	Michala	Michala	Novomíra
19. NEDELE PO SV. DUCHU				
30	Neděle	Jeronyma	Jarolíma	Samomysl

Lidová pranostika.

Podzim na strakaté
kobyly jezdi.

Panny Marie Naro-
zení — vlast'oviček
rozloučení.

Na sv. Maurice, ne-
sej pšenice, bude sa-
má metlice.

Na sv. Václava —
každá pláňka dozrává.

Je-li hezky na sv.
Jiljí, lze očekávat po
čtyři neděle pěkné po-
časí.

Padají-li před sva-
tým Jakubem žaludy,
nastane brzká zima.

Pěkné růže v zahra-
dách věští pěkný pod-
ziměk, pozdní zimu.

Čtvrti měsíce.

Nový měsíc, 8., v 7
hod. 20 min. večer.

První čtvrt, 16., v 7
hod. 26 min. ráno.

Úplněk, 22., v 11 ho-
din 19 min. večer.

Poslední čtvrt, 30., v
7 hod. 29 min. ráno.

Předpověď počasí.

1.—4. pěkně; 5.—8. ve-
dro; 9.—13. jasno a vedro;
14.—18. bouřливо; 19.—23.
pěkně; 24.—27. proměnlivo;
28.—30. zamračeno a teplo.

ZÁŘÍ.

Den.	DOMÁCÍ ZÁPISKY.	PŘÍJEM.		VYDÁNÍ	
		\$	ct.	\$	ct.
1					
2					
3					
4					
5					
6					
7					
8					
9					
10					
11					
12					
13					
14					
15					
16					
17					
18					
19					
20					
21					
22					
23					
24					
25					
26					
27					
28					
29					
30					

Říjen

October

DNY A TÝDNY		K A L E N D Á Ř		JMÉNA STAROČESKÁ
		KATOLICKÝ	EVANGELICKÝ	
1	Pondělí	Posv. chr.	Remigia	Blažena
2	Úterý	And. Str.	Leodegara	Vojslav
3	Středa	Slav. růž.	Ludomíra	Jaroslav
4	Čtvrtek	Frant. S.	Frant. S.	Bratislav
5	Pátek	Placida	Placida	Vratislav
6	Sobota	Brunona	Břenka	Věronica

20. NEDĚLE PO SV. DUCHU.

7	Neděle	Justiny	Libuše	Libuše
8	Pondělí	Brigity	Brity	Bislaw
9	Úterý	Diviše	Diviše	Slavomila
10	Středa	Frant. B.	Frida	Dobromil
11	Čtvrtek	Emiliána	Emiliána	Zvonimír
12	Pátek	Maxmiliána	Maxmiliana	Mírogoj
13	Sobota	Kolomana	Burkarda	Blahomír

21. NEDĚLE PO SV. DUCHU.

14	Neděle	Burkh.	Kolomana	Wiecoslaw
15	Pondělí	Terezie	Terezie	Jedwiga s
16	Úterý	Havla	Havla	Lubislawa
17	Středa	Hedviky	Hedviky	Vlastav
18	Čtvrtek	Lukáše	Lukáše	Zlatomír
19	Pátek	Petra A.	Ferdin.	Ostrivoj
20	Sobota	Vendelína	Vendelína	Krešimír

22. NEDĚLE PO SV. DUCHU.

21	Neděle	Voršily	Voršily	Věrnislav
22	Pondělí	Korduly	Šebíře	Vladislav
23	Úterý	Severina	Rafaela	Vlastimil
24	Středa	Rafaela	Kryšpína	Stranislav
25	Čtvrtek	Kryšpína	Everista	Vojmír
26	Pátek	Evarista	Sabiny	Žitoslav
27	Sobota	Sabiny	Anastázie	Dadiboh

23. NEDĚLE PO SV. DUCHU.

28	Neděle	Den čsl. sam.	Narcise	Blahomír
29	Pondělí	Narcise	Hvězdoně	Božidar
30	Úterý	Marcela	Slav. ref.	Tvrdomír
31	Středa	Volfganga	Blažena	Hněvoboj

Lidová pranostika.

Říjen a březen jsou sobě rovni ve všem.

Je-li vrána na blízku, je nejvyšší čas k setí.

Když se říjen blýská, zima plýská.

Šimona Judy, zima je všude.

Když dlouho listí ne padá, tuhá zima se na to přikrádá.

Divoké husy na odletu, konec i babímu létu.

Studený říjen ničí všechen hmyz i pro budoucí rok.

Čtvrti měsíce.

Nový měsíc, 8., v 10 hod. 5 min. dopoledne.

První čtvrt, 15., ve 2 hod. 29 min. odpo.

Úplněk, 22., v 10 hodin 1 min. dopol.

Poslední čtvrt, 30., ve 3 hod. 22 min. ráno.

Předpověď počasí.

1.—3. nejisto; 4.—8. mírně přeháňky; 9.—13. bouřky; 14.—17. chladno; 18. až 21. mírně a pěkně; 22.—25. deštivo; 26.—28. chladno; 29.—31. chladno.

ŘÍJEN.

Den.	DOMÁCÍ ZÁPISKY.	PŘÍJEM		VYDÁNÍ	
		\$	ct.	\$	ct.
1					
2					
3					
4					
5					
6					
7					
8					
9					
10					
11					
12					
13					
14					
15					
16					
17					
18					
19					
20					
21					
22					
23					
24					
25					
26					
27					
28					
29					
30					

Listopad

November

DNY A TÝDNY	K A L E N D Á Ř		JMÉNA STAROČESKÁ
	KATOLICKÝ	EVANGELICKÝ	

1	Čtvrtek	Všech Svat.	Všech Svat.	Milič
2	Pátek	Dušíček	Dušíček	Bohumil
3	Sobota	Huberta	Huberta	Bronisz

24. NEDELE PO SV. DUCHU.

4	Neděle	Karla B.	Otona	Slavobor
5	Pondělí	Emerich.	Blandity	Mojmír
6	Úterý	Leonarda	Leonarda	Vsevolod
7	Středa	Engelbert.	Engelberta	Zděnek
8	Čtvrtek	Bohumira	Bohumíra	Bohumír
9	Pátek	Theodora	Bohdana	Bohuchval
10	Sobota	Př. sv. Lud.	Pravoslava	Dobřila

25. NEDELE PO SV. DUCHU.

11	Neděle	Maritna b.	Martina	Křeslav
12	Pondělí	Martina	Jonáše	Vyšeslava
13	Úterý	Stanislava K.	Diega	Stanislav s.
14	Středa	Serapiona	Levína	Veselka
15	Čtvrtek	Leopolda	Lipolta	Wizimír
16	Pátek	Otomara	Otomara	Stojslav
17	Sobota	Řehoře	Bertolda	Jaromíra

26. NEDELE PO SV. DUCHU.

18	Neděle	Odon	Hildy	Namyslav
19	Pondělí	Alžběty	Elišky	Stanimír
20	Úterý	Felixa	Edmunda	Čestmír
21	Středa	Ob. P. M.	Smicha	Novomír
22	Čtvrtek	Cecilie	Vojislava	Vojslava
23	Pátek	Klimenta	Klementa	Dalibor
24	Sobota	Jana z Kř.	Emila	Prelimír

27. NEDELE PO SV. DUCHU.

25	Neděle	Kateřiny	Kateřiny	Miluša
26	Pondělí	Konráda	Delfiny	Hodimír
27	Úterý	Achace	Libousta	Miloust
28	Středa	Rufa	Vintíře	Svatoslav
29	Čtvrtek	Den díkůčin.	Ondřeje	Radhod
30	Pátek	Ondřeje	Miliče	Radhošta

Lidová pranostika.

Hřmá-li v listopadu, bude úrodný rok.

Kvetou-li v listopadu poznovu stromy, bude zima trvat až do května.

"Má se jako hus o Martině" (jest stále v nebezpečí).

Chodí-li husa o Martině po lede, chodí o vánocích po blátě.

Sv. Martin přijede na bílém koni.

Na sv. Martina, kouřívá se z komína.

Je-li na sv. Martina slunečno, nastává tuhá zima.

Na sv. Kateřinu (25.) — schováme se pod perinu.

At' Kateřiny nebo Kříže, když mrzne, topte chýže.

Sníh na sv. Ondřeje (30.) velmi žití prospěje.

Jaké počasí na sv. Kateřinu, takové je v příštím lednu.

Jiní o Věch Svatých věští nám o Vánocích tuhé mrazy a krutou zimu.

Čtvrti měsíce.

Nový měsíc, 6., v 11 hod. 44 min. večer.

První čtvrt, 13., v 9 hod. 39 min. večer.

Úplněk, 20., v 11 hodin 26 min. večer.

Poslední čtvrt, 29., ve 12 h. 39 min. ráno.

Předpověď počasí.

1.—4. zamračeno a bouřlivé; 5.—9. teplo; 10.—14. chladno; 15.—19. bouřlivé; 20.—24. nejisto; 25.—28. zamračeno; 29.—30. pověsč-ně chladno.

LISTOPAD.

Den.	DOMÁCÍ ZÁPISKY.	PŘÍJEM.		VYDÁNÍ.	
		\$	ct.	\$	ct.
1					
2					
3					
4					
5					
6					
7					
8					
9					
10					
11					
12					
13					
14					
15					
16					
17					
18					
19					
20					
21					
22					
23					
24					
25					
26					
27					
28					
29					
30					
31					

Prosinec

December

DNY A TÝDNY	K A L E N D Á Ř		JMÉNA STAROČESKÁ
	KATOLICKÝ	EVANGELICKÝ	

1	Sobota	Eligia	Dluhoše	Náum

PRVNÍ NEDELE ADVENTNÍ.

2	Neděle	Bibiany	Bibiány	Stražimír
3	Pondělí	Frant. X.	Kasiana	Chvalislav
4	Úterý	Barbory	Barbory	Těšibor
5	Středa	Judity	Sabaše	Bořivoj
6	Čtvrtek	Mikuláše	Isidora	Lubomír
7	Pátek	Ambrože	Ambrože	Semen
8	Sobota	Poč. P. M.	Kaj. den sv.	Boguwola

DRUHÁ NEDELE ADVENTNÍ.

9	Neděle	Leokadie	Běleny	Chvalimíra
10	Pondělí	Melchida	Jitky	Křeslislav
11	Úterý	Damasa	Damasa	Savin
12	Středa	Sinesia	Donata	Ratislav
13	Čtvrtek	Lucie	Lucie	Vyšemíra
14	Pátek	Nikasa	Duchoslava	Hořislav
15	Sobota	Irenea	Kristiana	Slavoboj

TŘETÍ NEDELE ADVENTNÍ.

16	Neděle	Albíny sd.	Běluše	Čedomil
17	Pondělí	Lazara sd.	Lazara	Vladimila
18	Úterý	Graciana	Vanibalda	Hostimír
19	Středa	Nemesia	Nemesia	Osvětín
20	Čtvrtek	Kristiny	Izáka	Bohumil
21	Pátek	Tomáše	Tomáše ap.	Tomislav
22	Sobota	Zenona	Blaženy	Božena

ČTVRTÁ NEDELE ADVENTNÍ.

23	Neděle	Viktorie	Viktorie	Vlasta
24	Pondělí	Ad. a Evy.	Adama, Evy	Budimír
25	Úterý	Naroz. Páně	Nar. Páně	Bohuslav
26	Středa	Štěpána	Štěpána	Štěpán s.
27	Čtvrtek	Jana ev.	Jana	Ivan
28	Pátek	Mlád'átek	Kastora	Hrdoslav
29	Sobota	Tomáše b.	Milady	Milada

NEDELE PO VÁNOCÍCH.

30	Neděle	Davidu	Davidu	Miloš
31	Pondělí	Sylvestra	Sylvestra	Bořislav

Lidová pranostika.

Když v prosinci mrzne a sněží, úrodný rok na to běží.

Na sv. Barboru (4.) saně na dvoru.

Barbora mosty mastí. — Justina hřeby ostří a Mikuláš přibíjí (4., 5., 6.)

Po sv. Baruší střež nosu i uši.

Sv. Mikuláš splachuje břehy.

Přichází-li zajíc do ohrady, bude zima ještě tužší.

Studený prosinec se sněhem, dá zito na každé výšině.

Jaký je prosinec, taký je přístí červen.

Sv. Lucie (13.) noci upije dne nepřítel.

Zelené Vánoce, bílé Velikonoce.

Vánoce v jeteli, letnice ve sněhu.

Jitřní jasné a obloha čistá, úroda hojná přístí rok listá.

Po studeném prosinci bývá úrodný rok.

Čtvrti měsíce.

Nový měsíc, 6., ve 12 hod. 25 min. odpo.

První čtvrt, 13., v 5 hod. 52 min. ráno.

Úplněk, 20., ve 3 hodiny, 53 min. odpo.

Poslední čtvrt, 28., v 9 hod. 8 min. večer.

Předpověď počasí.

1.—4. proměnlivo; 5.—8. deštivo a snůž; 9.—13. pokles teploty; 14.—18. mírně; 19.—23. sněžení; 24. až 28. sněhové bouře; 29. až 31. snůž a déšť.

SEZNAM JMÉN.

Abdon, Bořivoj, 30. čer'ce
Abel 2. ledna
Abraham & Hija
Absolon 2. září
Adalbert v. Vojtěch
Adam 24. prosince
Adaukt, Přibík 30. kv
Adaukt zbožný 30. srpna
Adelheid op. Adléta, 5. únor
Adelinde 20. srpna
Adléta v. Adelheid
Adolf 11. května
Adolf 21. června
Adolfina 27. září
Agatha v. Hata
Agaton, Dobroslav, 10. led.
Agnes v. Anžka
Agrikola 4. listopadu
Achac 22. června
Achac 27. listopadu
Achileus 12. května
Aki 30. listopadu
Akar 22. června
Albar, b. Bělobor, 21. červ.
Albert p. z J. 3. dubna
Albert v. 15. listopadu
Albin, Belouš, 1. března
Albina p. a. m., Beluše, 6. prosince
Albrecht 23. dubna
Aleš, 17. července
Alexandr. Leska, 18. břez.
Alexandr. 26. února.
Alexius, Aleš, 17. čer'ce.
Alfons 2. srpna
Alfred 19. července
Alpius 15. srpna
Alois 21. června
Alto 9. února
Alžběta král., Eliška, 8. července
Alžběta 19. listopadu
Amadeus v. Bohumil
Amalie, Libuše, 10. čer'ce.
Amalie, 7. Hija
Amandus, Milota, 8. dub.
Amatus, Miloš, 13. září
Ambrož, b. Brož, 16. Hija
Ambrož 7. prosince
Ammon 8. září
Amos 31. března
Anaklet 13. července
Anastas 21. srpna
Anastasia, Protibora, 15. dubna
Anastasia m. 25. prosince
Anastasio m. 22. ledna
Anatolia 9. července
Anatolius 8. čer'ce.
Aněžka, Agnes, 16. listop.
Anožka p. a. m. 21. ledna
Aněžka, Češka, Nečiče, 6. a 23. března
Anjela 13. května
Anjelika 28. března
Anjelina 16. července
Anna 28. července
Anselm 16. března
Antonia, Tonka, 10. ledna
Antonín, poust. 17. ledna
Antonín 13. června
Apolinář 23. července
Apolonia 9. února
Aquilus, Orlička, 13. červ.
Arad 9. Hija
Arnold 18. července
Arnold 18. června
Arnošt 12. ledna
Arnoštinka 31. července
Arsenius 19. července
Asterius, Hvězdon, 30. Hj.
Athanasia 26. února
Athanasiu 2. května
August p. 7. Hija
Augusta 29. března
Augustin cirk. 28. srpna
Aurelia 1. prosince
Aurelián 16. června
Aurelius, Zlatko 27. čer'ce.
Aurora 24. ledna
Aurora 11. března

Baldomer 7. února
Baltazar 6. ledna
Barbora 4. prosince
Barnabáš 11. června
Bartoloměj ap. 24. srpna
Baruch 30. května
Basilius 9. ledna
Basilus v. 14. ledna
Bathilda 26. ledna
Báin v. Vigiil.
Benta v. Blažena
Beatrice, Blažena, 10. květ.
Bedřich 6. března
Bedřiska 6. Hija
Bělena v. Leokadia
Bělobor v. Alban
Bělouš v. Albert
Běluše v. Albin
Běnar v. Bernard
Benedikt b., Beneš 15. dub.
Benedikt 21. března
Benigna, Dobravka, 9. kvě.
Benignus Štědrý, 6. června
Benjamin 21. března
Benno, Zbyněk, 15. června
Bernard p. Bernard, 20. srp.
Bernardin 20. května
Bernhard T. A. 20. srpna
Berta, Perčeta, 4. čer'ce.
Bertram 17. srpna
Bertrand 15. Hija
Bibiana 2. prosince
Bibomir 15. Hija
Bibosav 21. března
Biborod v. Eugenius
Biborod, Eustrat, 9. led.
Biborodina 5. listopadu
Biborod, 3. února
Blažena 22. prosince
Blažislav 9. dubna
Biborod 15. dubna
Biborod 10. července
Biborod 8. list.
Biborod v. Teodosius
Biborod v. Theodosia
Biborod v. Theodor
Biborod 22. března
Biborod v. Gottibelf
Biborod v. Lausdeo, 10. července
Biborod, Amadeus, 7. červ.
Biborod 13. listopadu
Biborodina 28. prosince
Biborod 13. ledna
Biborod, 8. listopadu
Biborod, Dobroslav, 22. března
Biborod v. Magnus
Biborod v. Dobroslav, 11. čer'ce, 26. Hija
Biborod p. Vinřyd, 5. červ.
Biborod m., Dobroslav, 14. května
Biborod v. Tiburo
Biborod v. Abdon
Biborod 29. července
Biborod v. Bruno
Biborod p. 1. února
Biborod v. Bryta, 8. Hija
Biborod v. Ambrož
Biborod b. Běněk 21. dub.
Biborod v. Brigita
Biborod 11. Hija
Biborod 23. června
Biborod v. Celestýn
Biborod 22. listopadu
Biborod 3. června
Biborod p. Bušek, 6. dub.
Biborod p. a. m. 19. května
Biborod 21. Hija
Biborod v. 20. února
Biborod v. 15. dubna
Biborod v. Servac
Biborod A. M. 9. března
Biborod v. Honorat
Biborod v. Čestmír
Biborod v. Honor
Biborod p. 14. září
Biborod 5. června
Biborod m. 8. srpna
Biborod 5. července
Biborod 12. června
Biborod m. 31. ledna

Čeněk v. Vincenc
Čestav 20. června.
Čestmír, Ctímír, 8. ledna
Čestislav 16. června
Damasus 11. prosince
Damian 27. září
Daniel 21. července
David 30. prosince
Deicola, Ctiboh, 17. ledna
Deifin 24. prosince
Deogratius v. Bohuslav
Děpolt v. Theobald
Dejdar, Zdeněk, Židostiv
42. května
Dettel, Ditlev, 31. března
Dětnar 26. září
Dětiš 6. května
Devota 27. ledna
Didakt 13. listopadu
Dignus 13. prosince
Dionisius, Diviš, 9. Hija
Dignus 23. března
Dilek v. Dolel
Dilek v. Loujín
Dopce v. Tosiáš
Dobravka v. Benigna
Dobroděj v. Bonifac
Dobroslav v. Bonaventura
Dobromysl, Dobromysl, 11. května
Dobroslav v. Agaton
Dobroslav zn. Eutropius, 11. února
Doda abbat 21. dubna
Domaclan B. 10. ledna
Domnicus 5. července
Domnicus 4. srpna
Domnicus 14. dubna
Domnicus m. 30. června
Domnicus 4. února
Domnicus v. Spiridon
Dula 23. března
Edda abbat 23. srpna
Eberhard, Ebertar, 28. list.
Eberhard 23. února
Eburka 12. prosince
Edetrada 23. června
Edita 26. září
Edmund arc. 16. listopadu
Edmond 18. března
Edvin K. 4.
Egbert 23. dubna
Egonota 21. února
Elias 30. července
Eliáš 1. prosince
Eliáš 24. června
Eliška v. Alžběta
Emanuel 26. března
Emencia 24. ledna
Emerich 5. listopadu
Emil 22. května
Emilia 5. dubna
Emilián, 11. září, 11. Hija
Emiliana p. 23. prosince
Emilius 30. května
Emma 1. 19. dubna
Engelbert 7. listopadu
Enoch 3. ledna
Erhard 8. ledna
Erik (Erich) m. 15. února
Ermilinda 26. Hija
Erich 9. května
Eribn 19. Hija
Eucharis 25. února
Eufemia, Olka, 14. dubna
Eufrosina 11. února
Eugenia 23. prosince
Eugenius, Běloborod, 3. července
Eulogius, Ložek, 2. čer'ce.
Eusebia 16. března.
Eusebius, Smil, 14. srpna
Eustach. Stach, 20. září
Eustachia 29. března
Evi 24. prosince
Evid 3. Hija
Evarist, Běloboklas, 26. Hj.
Evermond 17. února
Ezechiel 10. dubna
Fabian 20. ledna
Fandila m. 13. června
Fano b. 28. Hija
Faust 16. července
Faustina 15. února

Faustina 20. září
Felician 9. června
Felicitas m. 7. března
Felix b. a. m. Štastný, 34. Hija
Felix 21. května
Felix Val. 20. listopadu
Ferdinand k. 19. ledna
Ferdinand k. 30. května
Fidelis 23. dubna
Filemon 23. listopadu
Filip ap. 1. května
Filip N. 23. května
Filip b. 23. srpna
Filipina 16. února
Flavian m. 18. února
Florenc 7. listopadu
Florin 10. list.
Florentin 27. května
Florin 4. května
Fortunat 24. Hija
Frant. S. a. 4. Hija
Frant. S. 10. Hija
Frant. S. 2. dubna
Frant. S. 26. ledna
Frant. S. 3. prosince
Frant. S. 9. března
Fridolin 6. března
Fridus v. Fridman
Friedman, Fridus, 10. Hj.
Frodoult 12. září
Fruentius 27. Hija
Fulgencius 1. ledna
Fulko 10. Hija
Gabian 10. února
Gabriel arch. 24. března
Gabriela 10. února
Gaudencius v. Radim
Gebhard, Jaromir, 27. srp.
Gelas. Smilch, 18. listopadu
Genesius 3. června
Genovefa, Želneva, 3. ledna
Genius 5. února
Gerhard, Radko, 24. září
Gerlach v. Jarloch
German 28. května
Gertruda, Gertruda, 17. břez.
Gervás 19. června
Gideon, Jelek, 1. června
Gilbert 4. února
Gildas 29. ledna
Gisela, Hila, 7. května
Glyceria 13. dubna
Gonr 3. července
Gordian 10. května
Gothardt, Horat, 5. květ.
Gottalk m. p. 7. června
Gracian 18. prosince
Gratus, Vděňš, 8. Hija
Gudvil 6. června
Guibert 28. května
Gustav 2. srpna
Guntif, Vintif, 28. listop.
Hamilal 2. srpna
Hartman 30. Hija
Hartvik 21. srpna
Havál 28. března
Hata 5. února
Havel 16. Hija
Hedvika 17. Hija
Helena m., Jelena, 22. květ.
Heliador 3. července
Herkules 5. září
Hermenus, 23. srpna
Hermia 24. prosince
Herman 7. dubna
Hilaria 12. srpna
Hilarton 21. Hija
Hilaris 24. ledna
Hildebert 3. května
Hippolit, Hippo, 13. srpna
Honorat, Ctibor, 30. září
Honorat, Ctibor, 8. února
Hubert 3. listopadu
Hugo b. 1. dubna
Hveint m., Jacek, 11. září
Hygin 11. ledna
Ida vd. 4. ledna
Ignác, Loj., 31. července
Illuminata 29. listopadu
Inocenec 28. července
Irena 5. dubna
Ireneus, Lubomir, 15. pr.
Isak 20. prosince

Isak 20. prosince
 Isabela 4. ledna
 Isaiáš 6. července
 Isidor pr. 10. května
 Ivan 25. listopadu
 Ivo 28. května
 Jachim 20. března
 Jádocus, Jošt, 17. května
 Jajrus, Jar. 3. října
 Jakub v. 25. července —
 — ap. 1. května
 Jan Zlatoustý 27. ledna
 — M. 8. února
 — boží 8. března
 — Nep. 16. května
 — z P. 6. května
 — a Pav. Jan Barlaam,
 28. června
 Jan Křtitel 21. června
 — Kvalb. 12. „
 — stěti 29. srpna
 — z P. 24. listopadu
 — Evang. 27. prosince
 Janmír 27. září
 Jarloch, Gerlach, 5. ledna
 Jarolm 30. září
 Jeremiáš 28. června
 Jethi b. Anastasius, 19. břez.
 Jindřich, Hynek, 15. čer'ce
 Jindřiš, 16. března
 Jiří 24. dubna
 Jib 9. května
 Joel 24.
 Johanna 21. května
 Jonathan 23. prosince
 Jordan 13. února
 Josefát 27. listopadu
 Josef Kal. 27. srpna
 — post. 19. března
 Josua 23. února
 Jovita 15. února
 Julia 28. října
 Judit, Jitka, 5. prosince
 Julia 22. května
 Julina m. 9. ledna
 Juliana p. a m. 16. února
 Jolita 16. června
 Julius p. 12. dubna
 Justina, Pravomila, 7. říj.
 Justinian 26. zář.
 Justus 8. srpna
 Justas, Pravoslav 9. zář.
 Jutá 3. listopadu
 Juvenci, Mlad. 3. května
 Kajetan 7. srpna
 Kamil 2. července
 Kandr. Bělouš, 8. října
 Karel Bor. 4. listopadu
 — v. 28. ledna
 Karolína 14. červ.
 Karolína 5. červ. nec.
 Kaspar 6. ledna
 Kateřina p. 25. listopadu
 Kazimír 8. března
 Kilian 8. července
 Klara 12. srpna
 Klement, Klimeš 23. list.
 Klementina 23. list.
 Kleofáš 25. zář.
 Kletus 20. dubna
 Klothar, Lidbor, 1. dubna
 Klotilda 8. června
 Kolomba 12. zář.
 Kolomban, Holbán, 21.
 listopadu
 Kolumbin 31. čer'ence
 Kolombus 9. červ. nec.
 Konkordia 12. února
 Konkordius, Svorný, 1. led.
 Kourád, Kandrát, 26. list.
 Kourád 16. února
 Konstancia 10. zář.
 Konstantin 11. března
 Kordula 22. října
 Kornel 18. zář.
 Kosmas 27. zář.
 Krescencia 15. června
 Krescencius, Ročislav, 27.
 června
 Kristín 14. května
 Kristína 15. prosince
 Kristína 24. července
 Křištof 15. března
 Kristostom, Zlatoust, 27. led.
 Křišpin, 25. října
 Kunhuta z P. 3. března

Kuno, Kuneš, 20. května
 Kvalbert 12. července
 Kvido 31. března
 Kvirin m. 30. března
 Ladislav 27. června
 Lambert b. 12. 14. června
 Laura 17. června
 Lazar 17. prosince
 Lebrecht, Pravoříž, 20. ún.
 Leo v. p., Lev, 11. dubna
 — p. 12. 28. června
 Leodegar 2. října
 Lookadia, Bělena, 9. pros.
 Leonard, Linhart, 6. list.
 Leoncia 6. prosince
 Leoncius, 18. ledna
 Leonora 12. dubna
 Leonilla 17. ledna
 Leopold, Lypok, 15. list.
 Leopoldina, 15. listopadu
 Levín 14. července
 Levina 24. července
 Libor, Litobor, 23. červ'ce.
 Libošet, Liechmund, 27.
 listopadu
 Libuše v. Amelie
 Lidmila 16. zář.
 Lidvína 15. února
 Ligor 13. zář.
 Lougín, Dluhoš, 15. břez.
 Lot 4. ledna
 Lotar, Lideř, 21. dubna
 Lucie 18. prosince
 Lucian 7. ledna
 Luchana, Světluse, 30. červ.
 Lucius 11. února
 Ludomir, Leopried, 3. říj.
 Ludovik 30. ledna
 Lmiv k T., 13. srpna
 Luise 9. července
 Luitgarda 16. června
 Lukáš 18. října
 Lukrecia 7. června
 Lydia 3. srpna
 Magdalena 22. července
 Magnus, Boleslav, 19. srp.
 Makar, Mlah, 2. 16. ledna.
 Malachias 3. listopadu
 Mamert 11. května
 Mansuet, Miloslav, 18. ún.
 Marcell 16. ledna
 Marcella 31. ledna
 Marcellian 13. června
 Marcellin 10. dubna
 Marcellina 17. července
 Marcial, Marciáš, 27. ún.
 Marek, 25. dubna
 Mariána 15. zář.
 Marian, Maroš, 30. dubna.
 Marie Zasn. 23. ledna
 — N. 8. zář.
 — Směš, 5. srpna
 — Bol. 30. března
 — Hromie 2. února
 — Zvěst. 25. března
 — Navst. 7. července
 — v Hory 16. července
 — Nanebevz. 15. srpna
 — Oltář. 21. listopadu
 — Početi 9. prosince
 — Jména 15. zář.
 Markéta 20. července
 Marra 19. ledna
 Martin 11. listopadu
 — 12.
 Martina 30. ledna
 Matěj ap. 25. února
 Mathilda 11. března
 Matouš Ev. 21. zář.
 Maura 21. zář.
 Maurice 22. zář.
 Maximilian 12. října
 Maximus 19. května
 Mechtilda 31. „
 Medardus 8. června
 Melichar 6. ledna
 Michala zjev. 8. května
 Miklela 9. zář.
 Mikuláš b. 6. prosince
 Milada 29. prosince
 Minart, Leinhardt, 21. led.
 Mojžiš 3. zář.
 Monika 4. května
 Moric 22. zář.
 Myron 16. srpna
 Napoleon 15. srpna

Narcis 29. října
 Natalia 1. prosince
 Nathan 24. října
 Nereus 12. května
 Nestor 23. února
 Nicfor p. 13. března
 Nicetas, Mikát, m. 15. zář.
 Nikodem 15. zář.
 Noe 28. listopadu
 Norbert 6. června
 Notburga, 14. zář.
 Odila 1. ledna
 Odona 18. listopadu
 Oktavia 22. března
 Oktavian 22.
 Oldřich 4. července
 Oliva 10. června
 Olympia 26. března
 Ondřej 30. listopadu
 Onofius 4. června
 Osvald k. 5. srpna
 — 15. října
 Otília 13. prosince
 Otakar 4. listopadu
 Otmar 15. „
 Otto, Udo, Oldř. 23. března,
 Pankr. c. Věslav, 12. květ.
 Pantaleon 27. července
 Papin 28. listopadu
 Patrik 17. března
 Paula v. 23. ledna
 — p. 15. června
 Paulina 22. června
 Pavla obr. 25. ledna
 — poust. 15. ledna
 — pam. 30. června
 — ap. 29.
 — a Jana 26. června
 Pelegrín, Pelřín 16. květ.
 Perpetua 7., 15. března
 Petr Al. 19. října
 — Cel. 19. května
 — Ap. 28. června
 — st. okov. 1. srpna
 — m. 29. dubna
 — Nol. 31. ledna
 Petronilla 31. května
 Pius m. 11. července
 Pravota 21. prosince
 Primus 9. června
 Priska 18. ledna
 Prokop poust. 4. červ'ce
 Prokys, Tas. 20. června
 Prudence 9. března
 Quinibert 18. května
 Rachel 14. července
 Radim Gauden. as. 1. červ.
 Rafael 24. října
 Raimund 23. srpna
 Reiner 17. června
 Rainold 7. ledna
 Rebeka 9. března
 Regína 7. zář.
 Reichard 7. února
 Reinhard, Reinhart, 23. ún.
 Remb. m. 4. února
 Richard 3. dubna
 Robert, Robeš, 7. června
 Rochus, Hrož, 15. srpna
 Roland 9. srpna
 Roman 29. února
 Romana 13. února
 Rosa, Růžena, 30. srpna
 Rosalia, Rozára, 4. zář.
 Rosina 13. března
 Rudolf 27. dubna
 Rustná, Růžena, 10. čer'ce.
 Rufinus, Rysavín, 14. červ.
 Rupert, Raus, 27. března
 Ruthard 16. července
 Řehoř Naz. 9. května
 — 12. března
 — 17. listopadu.
 Satas 12. dubna
 Sabina 27. srpna
 Salome 24. října
 Salomona 7. dubna
 Samuel m. 18. února.
 — 26. srpna
 Šara 16. května
 Šelald 19. srpna
 Serafin 12. října
 Serapion 14. listopadu
 Servác, Chranihar, 15.
 Severián 8. listopadu
 Sibilla 29. dubna

Sidonía, Zdenka 21. čer.
 Sidorius, Zdenět, 23. srp.
 Silver 20. června
 Silvia 3. listopadu
 Siviú 17. února
 Simeon b. a m. 17. února
 Simplex P. 2. března
 Stanislav b. a m. 7. květ.
 — K. 13. listopadu
 Strachota 9. března
 Succesus, Prospěch, 19.
 ledna
 Svatob, Sanctus, 2. června
 Svatopluk 13. srpna
 Světlík, Photius, 4. března
 Sylvér 20. června
 Sylvester 31. prosince
 Salamoun 8. února
 Sebastian 20. ledna
 Šimek 18. února
 Šimon ap. 28. října
 Školastika 10. února
 Sofronia, Mudrota, 11. br.
 Štěpána mal. 3. srpna
 — K. 2. zář.
 Štěpána m. 26. prosince
 Štěpán Pr. 13. listopadu
 Tadyáš 28. října
 Terecie 15. října
 Thekla ab. 15. října
 Theobald 1. července
 Theodolinde 22. ledna
 Theodor b. Bohdár, 19. zář.
 Theodora m. Božena, 28. „
 Theodorich, Dědřich, 1.
 července
 Theodosia p. m., Bohden,
 2. dubna
 Tiburcius, Ctibor, Bořek,
 14. dubna
 Timotheus b. Bobaboj,
 24. ledna
 Titus b. 4. ledna
 Tobías, Dobeš, 13. června
 T. m. 13. zář.
 Tomáš, 19. zář.
 — ap. 21. prosince
 — b. 29. prosince
 — Aq. 8. března
 Trojan 30. listopadu
 Ubald 16. května
 Utrín, Oldřicha, 6. srpna
 Urban p. 25. května
 Václav 28. zář.
 Vaburka 25. února
 Valentin m., Valeš, 7. a 11.
 ledna
 Valentina 25. července
 Valter, Vladiboj, 28. list.
 Valerian m., Jaroslav, 24.
 dubna
 Valtrud 9. dubna
 Vavřinec 10. srpna
 Venanc 18. května
 Vendelin, Venda, 20. října
 Verner, Vernuš, 18. dubna
 Veronika 4. února
 Viktor A., Vítězslav, 26. ún.
 Viktor m. 30. zář.
 Viktoria 23. prosince
 Viktorín 3. zář.
 Viléma 6. dubna
 Villibald, Veleslav, 7. čer.
 Vincenc m. Čeněk 22. led.
 Viuence Fer. 5. dubna
 — z P. 19. července
 Vít 5. června
 Vladimír 24. července
 Vojislava 22. listopadu
 Vojtech, Adalbert, 23. dub.
 Voldmar 6. května
 Volfgang, Vlk. 31. října
 Voršila 21. října
 Zachariáš pror., Zachař, 6.
 zář.
 Zeno m. 21. prosince
 Zikmund 2. května
 Zuzana p. a m. 11. srpna
 — Zistomá „ „
 Zbislav 24. března
 Zbislava 21. února
 Zdeněk 7. listopadu
 Zdislava 29. ledna
 Žofie, Žofka, 15. května

Presidenti Spojených států severoamerických.

**Jména, strany, dny a místa narození, kdy vládli, věk při
nastolení, kdy zemřeli a v jakém věku zemřeli.**

Strany: f., federalista, w., whig, r., republikán, d. demokrat.

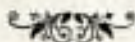
1. JIŘÍ WASHINGTON, f., nar. 22. února 1732 ve Westmoreland Co., Va., 1789—1797, nast. v 57, zem. 14. prosince 1799 v 67.
2. JOHN ADAMS, f., nar. 30. října 1735 v Quincy, Mass., 1797—1801, nast. v 62, zem. 4. července 1826 v 90.
3. THOMAS JEFFERSON, r., nar. 13. dubna 1743 v Shadwell, Va., 1801—1809, nast. v 58, zem. 4. července 1826 v 83.
4. JAMES MADISON, r., nar. 16. března 1751 v Port Conway, Va., 1809—1817, nast. v 58, zem. 28. června 1836 v 85.
5. JAMES MONROE, r., nar. 28. dubna 1758 ve Westmoreland Co., Va., 1817—1825, nast. v 59, zem. 4. července 1831 v 73.
6. JOHN QUINCY ADAMS, r., nar. 11. června 1767 v Quincy, Mass., 1825—1829, nast. v 58, zem. 23. února 1848 v 80.
7. ANDREW JACKSON, d., nar. 15. března 1765 v Union Co., N. C., 1829—1837, nast. v 62, zem. 8. června 1854 v 78.
8. MARTIN VAN BUREN, d., nar. 5. prosince 1782 v Kinderhook, N. Y., 1837—1841, nast. v 55, zem. 24. července 1862 v 79.
9. WILLIAM HENRY HARRISON, w., nar. 9. února 1773 v Berkeley, Va., 1841—1841, nast. v 68, zem. 4. dubna 1841 v 68.
10. JOHN TYLER, d., nar. 29. března 1790 v Greenway, Va., 1841—1845, nast. v 51, zem. 17. ledna 1862 v 72.
11. JAMES KNOX POLK, d., nar. 2. listopadu 1795 v Mecklenburg Co., N. C., 1845—1849, nast. v 50, zem. 15. června 1849 v 53.
12. ZACHARY TAYLOR, w., nar. 24. listopadu 1784 v Orange Co., Va., 1849—1850, nast. v 64, zem. 9. července 1850 v 65.
13. MILLARD FILLMORE, w., nar. 7. ledna 1800 v Summerhill, N. Y., 1850—1853, nast. v 50, zem. 8. března 1874 v 74.
14. FRANKLIN PIERCE, d., nar. 23. listopadu 1804 v Hillsboro, N. H., 1853—1857, nast. v 49, zem. 8. října 1869 v 64.
15. JAMES BUCHANAN, d., nar. 23. dubna 1791 v Cove Gap, Pa., 1857—1861, nast. v 66, zem. 1. června 1868 v 77.
16. ABRAHAM LINCOLN, r., nar. 12. února 1809 v Hardin Co., Ky., 1861—1865, nast. v 52, zem. 15. dubna 1865 v 56.
17. ANDREW JOHNSON, r., nar. 29. prosince 1808 v Raleigh, N. C., 1865—1869, nast. v 57, zem. 31. července 1875 v 66.

18. ULYSSES SIMSON GRANT, r., nar. 27. dubna 1822 v Point Pleasant, O., 1869—1877, nast. v 47, zem. 23. července 1885 v 63.
19. RUTHERFORD BIRCHARD HAYES, r., nar. 4. října 1822 v Delaware, Ohio, 1877—1881, nast. v 54, zem. 17. ledna 1893 v 70.
20. JAMES ABRAM GARFIELD, r., nar. 19. listopadu 1831 v Cuyahoga Co., O., 1881—1881, nast. v 49, zem. 19. září 1881 v 49.
21. CHESTER ALAN ARTHUR, r., nar. 5. října 1830 ve Fairfield, Vt., 1881—1885, nast. v 50, zem. 18. listopadu 1886 v 56.
22. STEPHEN GROVER CLEVELAND, d., nar. 18. března 1837 v Caldwell, N. J., 1885—1889, nast. v 47.
23. BENJAMIN HARRISON, r., nar. 20. srpna 1833 v North Bend, O., 1889—1893, nast. v 55, zem. 13. března 1901 v 67.
24. STEPHEN GROVER CLEVELAND, d., 1893—1897, nast. po druhé v 55, zem. 24. června 1908 v 71.
25. WILLIAM McKINLEY, r., nar. 29. ledna 1843 v Trumbull Co., O., 1897—1901, nast. v 54, zem. 14. září 1901 v 58.
26. THEODORE ROOSEVELT, r., nar. 27. října 1858 v New Yorku, N. Y., 1901—1909, nast. v 42, zem. 6. ledna 1919 v 61.
27. WILLIAM HOWARD TAFT, r., nar. 15. září 1857 v Cincinnati, O., 1909—1913, nast. v 51, zem. 8. března 1930 v 73.
28. WOODROW WILSON, d., nar. 28. prosince 1856 v Staunton, Va., 1913—1921, nast. v 56, zem. 3. února 1924 v 67.
29. WARREN GAMALIEL HARDING, r., nar. 2. listopadu 1865 v Corsica, O., 1921—1923, nast. v 55, zem. 2. srpna 1923 v 58.
30. CALVIN COOLIDGE, r., nar. 4. července 1872 v Plymouth, Vt., 1923—1929, nast. v 51, zem. 5. ledna 1933 v 61.
31. HERBERT CLARK HOOVER, r., nar. 10. srpna 1874 ve West Branch, Ia., 1929—1933, nast. v 55.
32. FRANKLIN DELANO ROOSEVELT, d., nar. r. 1882, nast. v 51.

Dluhy odpuštěné Spojenými státy Evropě.

Stát:	Dluh odpuštěn:	Odpuštěno:
BELGIE	Srp. 18, 1925.....	\$ 463,221,500.00
ČESKOSLOVENSKO	Řij. 13, 1925.....	15,042,566.12
ESTONSKO	Řij. 28, 1925.....	6,096,860.00
FINSKO	Kvěť. 1, 1923.....	3,962,945.00
FRANCIE	Dub. 29, 1926.....	4,627,225,895.83
VELKÁ BRITANIE	Červ. 19, 1923.....	2,008,207,000.00
MAĎARSKO	Dub. 25, 1924.....	834,760.00
ITALIE	List. 14, 1925.....	3,413,874,500.00
LOTYŠSKO	Září 24, 1925.....	2,505,365.00
LITVÍNSKO	Září 22, 1924.....	2,659,060.00
POLSKO	List. 14, 1924.....	73,360,450.00
RUMUNSKO	Pros. 4, 1924.....	4,615,739.95
JUGOSLAVIE	Kvěť. 3. 1926.....	84,001,365.00

V AMERICKÉM LESE.

Kdys z toulky lesem znaven jsem se vracel.
Mně k sluchu dolét' ohlas temných ran,
já stopou šel, zvědavým pudem hnán —
to hlouček mužů mohutný strom kácel.

Lesní to Titan staletého těla
a jeho kmen nes' stopu četných rýh,
jak bleskům čelil v dobách minulých —
ted' z čepelí naň seker zkáza zela.

Já v dumách zřel, jak z ran mu míza prýští
a leb mi zvířil dojmů oceán.
Když přírody syn smělý, sudbou štván,
svou v skalpech hledal slávu na bojišti,

snad v stínu jeho rozsochatých snětí
wigwam týčil, z koží, lýčím spjatý,
a v něm squaw legendou Hiawathy
v sen hroužila zlobu svých bujných dětí.

A když nad lesem vyplul měsíc бледý,
zde stesky slyšel velký Manitu,
jak vytrvale, krutě, bez citu
je bělochem štván z loviště národ snědý.

Snad k tomu kmeni rudokožci spjali
i bílou tvář. . . . A zasmušený hled
zpod jeho stínu těkal ještě zpět
ve vzpomínkách po rodných luzích v dáli,

než s šípem v prsou jatec k smrti kles'.
A nad dramatem v cizí, širé zemi
bílého smělce snad jen haluzemi
v ševelu strom své Requiescat snes'.

Klid rodinný, ryk boje, jenž vše tříští,
plam dravčích vášní, jimž lze v hrudi vzplát —
vše Titan svou korunou stínil snad.
Já pohnut zřel, jak z ran mu míza prýští. . . .

Jindřich Ort.

Sedmé nebe v drňáku.

NALI se od dětství. V zimě chodili spolu do malé, venkovské školy a v létě se setkávali v neděli, když odpoledne se rodiče scházivali na besedu. Jejich farmy sousedily, byly stejně veliké a farmáři stejně chudí, stejně příčinní a těžce pracující a to je snad sblížovalo. V den odpočinku se obě rodiny scházely na jedné neb druhé farmě, otcové se usadili na stinné straně domu a pokuřovali si a hovořili o hospodářství a o zprávách, jež četli v novinách. Matky pletly punčochy neb vyšivaly a povídaly si o zahrádkách, drůbeži a o kuchyni a těšily se na lepší budoucnost. A děti si hrály na trávníku šťastny a spokojeny, neuvědomující si tíhu tvrdého života, který i jim byl údělem.

Tak vyrůstal Burdův Václav v statného jinocha a Bláhova Anežka v sličnou dívku, avšak ani pak jejich přátelství se neměnilo a vyvíjelo se v užší svazek, který snad ani sami dost jasně nechápali. Jen matky někdy usuzovaly, že děti jsou jako pro sebe stvořeny, ale Václav nikdy Anežce neřekl, že ji má rád. Nebylo toho zapotřebí, snad se to rozumělo samo sebou. Až jednou, když jemu již bylo dvacet roků a jí osmnáct, přivinul ji Václav k sobě a pravil, že by se mohli vzít. Dívka se zapýřila, odpověděla mu polibkem a více nebylo zapotřebí. I to se rozumělo samo sebou. Oba pocítovali, že se mají rádi a že si náleží.

Odpor rodičů mohl jejich lásku roznitit, ale toho se nemuseli obávat. Matky si trochu zaplakaly, což snad patří k takové rodinné události, otcové to přijali jako věc, proti které se nedá ničeho namítati.

"Kluk je po mně," pravil starý Burda. "Vzal si do hlavy, že se bude ženiti a bylo by marné mu to vymlouvat. My jsme se starali, at' se starají také."

Bláha byl stejného náhledu. Oba by snad byli raději, kdyby děti zůstaly ještě nějaký rok pod rodinnou střechou, překážet jim nebudou, at' se žení. Jen jedno jim ne-

Obrázek z dob pionýrských.

Napsal L. J. Flígl.

šlo na rozum, jak se mladí manželé zařídí pro sebe bez vlastní farmy a peněz, avšak Václav dovedl tyto obavy zaplašiti.

"Zde nezůstaneme", oznámil rodičům. "Půjďme dále na západ. V Nebrasce a Dakotě jsou pěkné domoviny, tam se usadíme, tam nalezneme svůj domov, jako vy jste jej před lety našli zde. S Anežkou jsme se již o tom umluvili a jak bude po svatbě, odjedeme."

Měl pár dolarů, které si nastřádal prací na jiných farmách neb na železnici a otec mu přidal věnem vůz s párem koní, Anežčina matka peřiny, trochu kalikového šatstva, nejnnutnější kuchyňské nádobí a za několik dní se mladí manželé, plni nadějí a odhodlanosti k zápasu s těžkým životem, ubírali stezkami, po nichž se před lety ubírali první pionýři na daleký, neznámý a pustý západ.

Anežce bylo těžko se loučiti, snad navždy, s matkou a domovem, čím více se vzdalovala od rodného domu, tím bolestněji se svíralo její srdce a slzy se jí draly do očí. Bude moci někdy zapomenouti? Zamžlí se někdy v jejích myšlenkách obraz radostného mládí, obraz matky a otce, bratří a sester, bude moci spokojeně bez nich žít? Tyto vzpomínky nedovedla nikdy potlačit, ale pozvolna přestaly bolet, Václavova láska vše nahrazovala.

Jízda po neznámých cestách jí přinášela každého dne něco nového. Jejich povoz byl přikryt pevnými plachtami a uvnitř zařízen k pionýrskému cestování a když na úsvitu se probouzeli, plnilo se jejich srdce radostí a tušili, že se jim otevírá nový ráj, sedmé nebe, o němž Anežka snívala. Večer sedávali u ohně, dýchali vůni prarů a rozmlouvali o tom, co za den viděli a o tom, jaký domov si zařídí na západě. Václav každý den zastřelil nějakou zvěř a potřebovali mouku, kávu, cukr neb cokoli jině-

ho, utábořili se u nějaké osady a koupili, čeho bylo zapotřebí. Václav jí vždycky koupil nějaký dárek a ani její domluvy, že není dost šetrný, jej z toho nevyhlídily. Chtěl vidět její zářící oči, když jí dárek odevzdával, byl jist, že ji to těší.

Léto se již chýlilo ke konci, když přijeli k místům, kde na preriích se stavěla nová dráha. Příležitost k výdělku. Václav si počal uvědomovati, že budou potřebovali více peněz, budou mít rodinu a na to se musí připravovati. Práci lehce obdržel, měl pár silných koní a mohl dovážeti všeliké potřeby železničním dělníkům, ale Anežka musela též zůstat v konstrukčním táboře.

Přiblížil se měsíc září, chladný vítr počal svištěti nedozírnými preriemi a posléze bylo oznámeno, že všechna práce bude zastavena až do příštího jara. Dělníci obdrželi poslední výplatu a počali se rozjížděti. Václav vydělal dost, aby byli zaopatřeni na celou zimu i na nejnětější náčiní a na semeno. A jednoho dne našel i domovinu, o níž se chtěl přihlásiti. Oči mu zářily radostí, když o tom Anežce vyprávěl.

"Je to opuštěná domovina, už je na ní dost veliký drňák a chléb a kousíček připraveného pole", vysvětloval pln radosti. "Nějaký muž vše zařídil, ale byli smutno, opustil vše a odjel na východ."

"Byl tam sám?" tákala se Anežka.

"Úplně sám, s takovou ženuškou, jako ty, by mu nebylo smutno."

Po chvíli pravil: "Nebude tobě smutno, když dnes v noci odejdu? V celé krajině na třicet neb čtyřicet mil odsud není jediného člověka."

"Musíš jít?"

"Nechci-li přijít pozdě —" odvětil Václav a když Anežka postřehla jeho rozpaky, pravila klidně: "Nebudu se bát".

O půl noci odjel Václav do ....., kde se nalézala vládní pozemková úřadovna. Chtěl býti prvním, aby obdržel domovinu než se jiní přihlásí. Do městečka bylo přes třicet mil, daleká cesta s povozem na neschůdných cestách.

Tři dny minuly, když Anežka zaslechla rachot těžkého vozu a čím více se blížil, tím jasněji rozeznávala nápěv Václavovy nejmilejší písně: "Do sedmého nebe uvedu si tebe."

Věděla, že přináší listiny, za pět roků bude domovina jejich.

Do jejich radosti počala se pojednou vkrádati vážná myšlenka — stav mladé manželky, a to naplňovalo Václava obavami.

"Nebylo by lépe, kdybychom zůstali přes zimu v městečku?" tákal se. "Až se dítě narodí a ty se zotavíš, mohli bychom jeti na naši domovinu."

Anežka hned neodpověděla, a pak klidně pravila: "Není to stejné, budu-li mít své dítě na domovině neb někde jinde?"

"Ale ta samota —"

"Nechci mít nikoho u sebe, až se narodí, jenom tebe."

Rozhodnutí, nastoupili cestu k svému domovu. Vyjeli za jitra, když již slunce počalo zahřívati pustou prerii porostlou vysokou travou a téměř úplně bez stromů. Jediným člověkem, kterého spatřili, byl jezdec, jenž se objevil na obzoru a hned zase zmizel. Snad Indián, snad nějaký bílý dobrodruh, ale jejich srdce bylo lehké a spokojené, blížili se k svému domovu. Počalo se již stmívat, když koně zastavili u chlěva, drňáku, jakožto jejich nového domova.

"Už jsme zde", pravil Václav vesele.

Anežka pohlédla s nízké stráně a spatřila vodu.

"Neřekl jsi mi, že je potok na naší domovině a měla jsem strach, odkud budeme bráti vodu."

"Chtěl jsem tě překvapiti," řekl Václav a nemohl se již dočkat, aby jí ukázal příbytek.

Drňák stál těsně při stráni nad potokem. Anežka vešla úzkými dveřmi do dosti veliké světnice, vzorně čisté, s podlahou tvrdě upěchovanou a se stropem přikrytým plátnem. Postel, stůl, lavice a malá kuchyňská kamna, což Václav velmi lacino koupil od muže, jenž domovinu opustil. Dokonce tam bylo i malé okénko, přikryté voskovým papírem, aby trochu denního světla tam mohlo vniknouti.

"Líbí se ti to?" tákal se Václav a ze zářících očí Anežčiných viděl, že je to zbytečná otázka.

"Líbí", odpověděla prostě.

Usmál se a pln radosti ji k sobě přivínil.

"Náš domov, náš, opravdu náš," šeptala.

Všechno jejich, teplý domov na zimu, chladný v létě, prostranný chlív a sto šedesát akrů bohaté půdy, potok a u něho ně-

kolik stromů divokých slív, které budou na jaře kvést. Potřebují zde jen pět roků žít a vláda jim dá úplné vlasnické právo.

Než nadešla skutečná zima, bylo všechno připraveno. Koně měli teplý chlív a dostatek sena, oves přivezl Václav z městečka, množství suchého roští a hrubé trávy, svázané a vysušené, aby se mohla používat na palivo, zkrátka vše bylo hotovo, aby zima byla učiněna snesitelnou. Občas vycházel Václav na hon a vracel se s masem i kožešinami.

Mír a radost zavládly v drňáku.

Únor byl hrozně studený, mráz neustával a sněhové vánice přicházely skoro obden. Anežka počala pocítovati, že jejich malá rodina bude rozmnožena o jednoho člena a zmahala se jí tesknost, zvyšovaná pohledem na nekonečné zasněžené pláne, prostě všeho života. Václav již také nevycházel z drňáku, vyjma když musel jít do chlěva, neodvážil se nechat Anežku samotnou. V těchto chvílích tesknoty a stále rostoucích obav zmocňovala se jí touha po matce a snad nikdy si tak vroucně nepřála, aby byla vedle ní a svým milým úsměvem ji dodávala odvahy. Pak jednoho dne se dostavily bolesti, o nichž věděla, že musí přijít, ale byla pevně odhodlána jim vzdorovat. Byla to dlouhá noc, plná bolu a úzkosti a ráno se narodil chlapeček.

Když posléze otevřela zarosené oči, skláněl se manžel nad jejím ložem a pokoušel se pronést několik slov útěchy.

Dítě se narodilo právě v den jejich devatenáctých narozenin, bylo zdravé a tlusté a srdce mladé matky se při pohledu na ně i na šťastného otce počalo plnit nepopímanou radostí.

"Po tatínkovi", říkala maminka.

"Ale oči má hezké jako tvoje," odpovídal tatínek a když Anežka držela dítě v náručí, bylo její štěstí tak veliké, že se někdy tázala sama sebe, je-li možné, aby bylo trvalé.

Toho jara snív brzy zmizel s prérií a takřka přes noc vše kolem se zazelenalo a vůně probouzející se přírody počala dýchat krajinou. První fialky rozkvetly a divoké slívy se oděly v nachový květ. Divoké ptactvo počalo se opět vracet do svých severních domovů a velebná píseň jara rozzvučela se kolem. Na vozových cestách projížděly se kryté vozy a množství dělníků

přijíždělo k místu pouhých několik mil vzdálenému, kde měla být během roku stavěna nová železnice. Několik rodin se v krátkosti utábořilo na místě, kde měla být zakládána nová osada.

Za teplého slunečného odpoledne zabalila Anežka dítě do těžkého šátku a šla s ním na pole, kde Václav orál. Jednoho dne v květnu, když se již pšenice zelenala a Václav sázel brambory, zastavil nedaleko krytý vůz a příští jitra již neznámí lidé počali budovat drňák.

"Budeme mít sousedy", vyprávěl Václav a byl potěšen, že Anežka bude mít aspoň někoho, s kým si pohovoří.

"Kéž by to byli naši lidé", pravila Anežka a když za několik dní se oblékla, aby nové sousedy navštívila, byla poněkud sklamána. Zdálo se být dobří, pracovití lidé, ale Němci, kteří i anglicky se stěží domluvili. Jmenovali se Braunovi, přijeli z východu a paní Braunová, která byla sotva o několik roků starší než Anežka, cítila se v novém domově krajně nešťastná. Její domácnost byla neupravena, nebylo kamen ani nábytku a krajní chudoba zírala z každého kouta. Anežka ji několikrát pozvala do svého domova a snažila se ji trochu obveselit, ale touha po velkoměstě nedala se přemoci.

Václav zatím pilně pracoval na poli. Jednoho dne tam zavedl Anežku, aby ji ukázal svoji pšenici, jejíž bohaté klasy se již nalévaly.

"Podívej se — není to krása? Takovou jsme ani v Iowě neměli."

"Hezká", pravila Anežka, "opravdu lepší než naše doma."

"Ta bude sypati nejméně čtyřicet bušlů," pokračoval mladý hospodář pyšně. "A víš, co se zde platí za pšenici? Dollar, děvče, slyšíš, dollar. Celou tisícovku nám to může vynést."

Tisíc dollarů! Pro Anežku se to zdálo suma skoro neuvěřitelná, vždyť je to celé bohatství.

"Až prodáš pšenici, budeme si moci koupiti krávu?" tázala se.

"Krávu? Celé stádo si koupíme. Nový dům si postavíme a tobě koupím na hedvábné šaty". Uchopil ji do náručí a tak upřímně k sobě tiskl, že jej musela napomenouti, aby neumačkal chlapečka.

Každý večer se chodili dívat na pšeníci a když se pak uchýlili do svého drňáku, Václav vyprávěl, že hned po žních počne stavěti nové obydlí a jak si vše zařídí.

"Příští rok budeme již mít všechno vzděláno, nasázíme ovocné stromy a ty si zařídíš pěknou zahrádku a za pět roků dá nám vláda patent a všechno bude naše."

Anežka sdílela jeho radost a nadšení, prožívali nejspokojenější chvíle ve svém mladém životě, jejich naděje do budoucnosti nejrůžovější.

Jednoho parného odpoledne stáli oba u stinné strany drňáku, když pojednou Anežka pohlédla na bezmračnou oblohu a zvolala:

"Co je to?"

"Mračno", odvětil Václav a v příštím okamžiku zůstal stát jako zkamenělý a jen zvolal: "Nebesa!"

Z mračna počaly se sypati kobyly, sta, tisíce, mračno kobylek. Celé mračno se sneslo k zemi, na travu, na pšenici, na všechno. Václav se až do večera a pak celou noc pokoušel zapuditi kobyly kouřem od své pšenice, pracoval jako smyslů zbavený a Anežka vedle něho, dokud ji neodvedl domů k dítěti.

Ráno se zdrcený dovlekl do drňáku.

"Naše pšenice je zničena, ani klas nezbyl", vyrazil ze sebe a těžce usedl na lavici.

Anežka to tušila, věděla, co je očekává, když poprvé pohlédla na blížící se mračno. Věděla, že jím přináší zkázu.

"Proč nemluvíš?" tázal se po chvíli muž.

"Co mám říci?" tiše odpověděla. "Byli jsme bez pšenice, musíme být dále bez ní."

"Musíme, musíme", zvolal Václav trpělivě. "Ale když jsme sem přijeli, neměli jsme dluhu, teď jsme dlužní dvě stě dolarů za náradí, které jsme koupili na účet úrody a teď žádnou nemáme."

Sedmé nebe se zhroutilo.

"Zbývá mi ještě železnice", pravil druhý den. "Budu zase pracovat."

"Musíme být vděční, že jsme ze všeho aspoň koně zachránili", řekla Anežka a o několik dní později se Václav připravoval k odjezdu do nejbližšího železničního tábora, 20 mil vzdáleného.

"Braunovi slíbili, že dají na tebe trochu pozor," řekl při loučení. Pak ji obejmul a

políbil i dítě a s nucenou veselostí pravil k maličkému:

"Dej na maminku pozor", a vsedl na vůz a odjížděl.

Anežka ještě chvíli slyšela jej hvízdati veselou písničku a věděla, že jí tím chce dodávat odvahu.

Václav se nevrátil, byla jista, že obdržel práci. Nová naděje počala se v ní probouzet, věděla, že Václavovým výdělkem bude bída odvrácena. Vyšla si na spuštěné pole, teplá odpoledne trávila u potoka a když dítě uspala, dala se do kopání bramborů a odnášela je do jámy u chléva. Těžká rána, která zničila jejich štěstí, počínala již méně bolet. Nestěžovala si, naučila se podrobovat osudu a neklesala pod jeho tíhu.

Uplynulo pět dní, když opět zahrčela kola na cestě, Václav se vracel.

"Už jsem zde", pravil.

"Jsi unaven, pomohu ti odstrojiti koně".

"Objel jsem všechny tábory, ale práci jsem marně hledal."

Tušila to. Kdyby byl práci našel, nebyl by se tak brzy vrátil. Políbila jej a když odstrojili koně a zavedli je do chléva, odvedla si jej do drňáku. Byl zdrcen svým nezdarem a Anežka nevěděla, jak jej těšiti. Zdálo se jí, že za těch několik dní sestárnul o několik roků. Připravila rychle večeři, avšak při jídle téměř nemluvíli a on se ani netázal na dítě.

"Skoro všechna práce na železnici je zastavena, nepřijímají žádné dělníky," řekl konečně. Každý v celé této krajině hledá práci a v městečku zavírají obchody, protože domovináři jsou úplně ožebračeni a nemohou ničeho kupovati. Pomalu zde nikoho nebude, i zajíci odtud utíkají, kobyly ani jim ničeho nezanechali, aby se užívali."

"Snad to nějak předržíme," těšila jej Anežka.

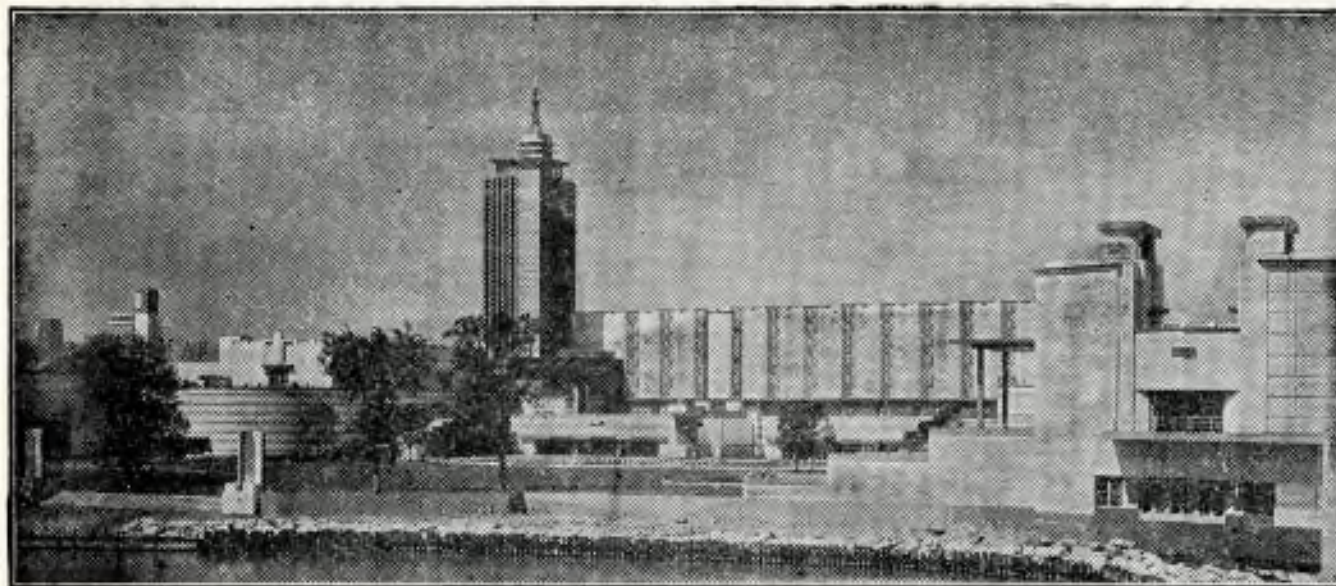
"Nepředržíme. Nenechám zde ženu a dítě hladověti, vrátíme se na východ."

"A domovinu zde zanecháme? Chtěl bys opustiti to, co se stalo našim jediným domovem?"

"Ano, opustíme a já budu rád, budu-li moci ukrásti své vlastní koně, abychom se dostali odtud. Nepospíšíme-li si, přijde šerif a vezme nám je."

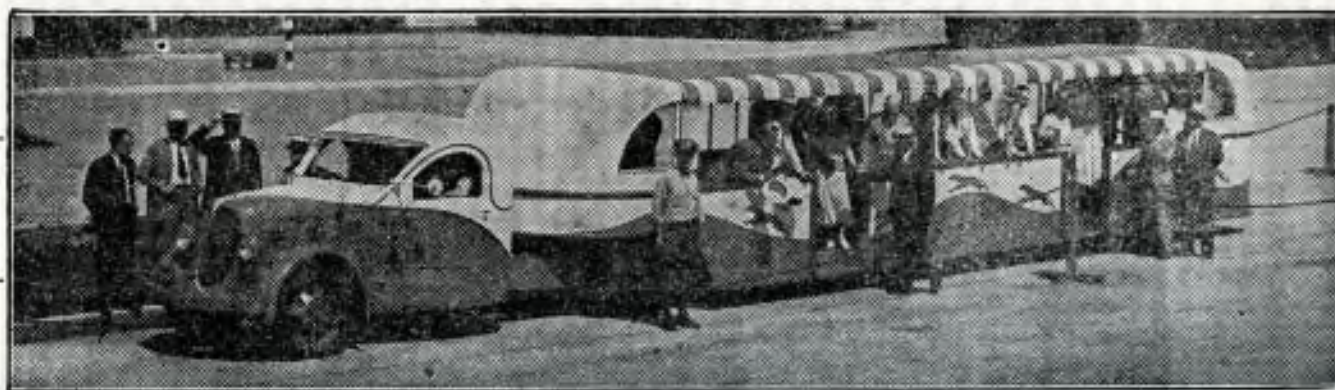
"To by snad neučinil?"

Ze světové výstavy v Chicagu.

VCHOD
DO
PALÁCE
ELEKTRINY.

MODERNÍ
VÝSTAVNÍ
BUS.

“Učiní a my pak zde budeme v zimě umírat hladem, ty a naše dítě a kdybychom to předrželi, nebude na jaře žádné semeno, abychom mohli začít znovu.”

Anežka nevěděla, co říci, chápala velikou lásku Václavovu a byla jista, že je jist přinést každou obět pro ni a jejich dítě. Domoviny se nesmí vzdát, její muž se nesmí přiznat k porážce, neb jen poražený muž, jenž konal dalekou cestu za novým domovem na západě, vrací se na východ.

“Nevzdávej se domoviny,” pravila po krátkém přemýšlení. “Jed’ sám na několik měsíců na východ, snad přece nějakou práci obdržíš. Já zde zůstanu a náš domov zachráníme.”

“Anežko, chceš říci, že bys zde zůstala?”

“Je mi smutno, ať odejdeš kamkoliv,” pravila mladá manželka odhodlaně a přemáhala se, aby se jí hlas nechvěl, “ale jsou zde Braunovi, snad i delší odloučení přežijí.”

“Anežko, ty moje zlato,” zvolal Václav a přitáhl ji k sobě a pak ještě dlouho hovořili. Než usnuli, byli rozhodnutí, že Václav odejde na východ, třeba do Omahy neb kamkoliv, kde by mohl vydělati trochu peněz. Přesvědčila jej, že jest to nevyhnutelné, musí tak učiniti pro ni i pro malého Václava.

Zůstali ještě tři dny pospolu. První den Václav všechno upravil v domě a na dvoře, druhý den naložil hromadu stavebního dříví, které tam první domovínář zanechal a jel do městečka. Dříví bylo v oně krajině vzácným majetkem a Václav byl jist, že je zpeněží. K večeru se vracel ve veselé náladě. Vezl mouku, sůl, cukr, kávu, syrob, ano i kus slaniny a petrolej.

“To ještě není všechno, co ti chci říci,” zvolal vesele. “Šerif zabavil naše koně.”

“Tedy přece?”

“Jen počkej, až ti to dopovím. Zabavil je, ale nevzal je hned. Řekl, abych mu je zítra přivezl i s povozem a při tom se usmíval. Dal mi tím na srozuměnou, že mohu odjet, kam si přeji a více se nevrátiti, ale já jej překvapím. Zítra mu koně přivezu a to jej nebude mnoho těšiti. V celém okolí není nikoho, kdo by je koupil a nikdo by je ani darem nepřijal, protože není žádná píce. On je bude muset živiti až do podzima a pak celou zimu a bude rád, když se napod-

zim vrátím a dám mu za ně, co stála píce, aby se jich zbavil.”

Pak následující jítro odjel, nevěda kam a kdy se vrátí.

Den míjel po dni a Anežka čekala a doufala. Jednoho dne spatřila neznámého jezdce, přivezl jí dlouho očekávaný dopis od manžela. Byl krátký. Václav psal, že našel práci v Omaze, má třicet pět dolarů měsíčně a celé zaopatření. Asi koncem října se vrátí. Mnoho pozdravů a hubiček jí a malému Vašíčkovi. Čtla dopis několikrát a pokaždé zlíbala a ztropila slzemi, ale byla opět spokojenější. Václav na ně vzpomíná, pracuje a vrátí se k nim. Počítala týdny, kdy jej opět spatří a v jejich drňáku bude opět živo i veseleji.

Jednoho dne v září přišel Braun k jejich dveřím.

“Odjíždíme,” pravil.

“Opravdu?” tázala se, ale věděla, že se vzdávají domova a odjíždějí na východ.

“Zde by člověk zahynul hladem. Kobylky nás zničily.”

Pak vyprávěl, že pojedou do St. Paul, kde má paní Braunová příbuzné a u nich zůstanou, než Braun nalezne nějakou práci. Možná, že se později opět vrátí na farmu, až budou mít více peněz. Druhý den se přišli rozloučiti, obě mladé ženy si poplakaly, obejmuly se naposled a za chvíli těžký povoz se vydal na dalekou cestu.

Anežka zůstala sama se svým dítětem. Podzim se přiblížil, ostrý vítr počal fičeti ze zpustošených prerií, pak i první mráz se dostavil, první sníh, šedá mračna zakrývala slunce a nesmírná tesknost se opět uhostila v malém domově. Anežka musela i ve dne často svítiti, neb malé, papírem kryté okno neposkytovalo za takového počasí téměř žádného světla.

Jednoho rána procitla a chtěla otevřít dveře, ale nemohla. Jen s velkou námahou je pootvěřela a pak lopatou odházela sníh, aby mohla vyjít. Slunce se tentokráte objevilo na obloze a mladá matka spatřila před sebou nedozírné prerie, pokryté sněhem a nikde jediná známka života. Pak nastaly tři týdny mírného počasí, sníh pozvolna roztál, slunce opět se rozzářilo a zdálo se, jako by místo zimy blížilo se opět jaro.

Teprv počátkem listopadu nastala skutečná zima. Sněhové vánice přicházely jedna za druhou a Václav se nevracel.

Když vánice ustala, prohazovala snih od drňáku k chlévu, aby mohla přinášeti palivo a zkušenost ji naučila, aby natáhla provaz, podle kterého by mohla tyto těžké cesty konati. Za jednoho mrazivého jitra spatřila na protějším břehu zamrzlého potoka stádo dobytka, choulícího se k sobě, aby spíše snesl třeskutý mráz. Zdál se být hladov a polozmrzlý a Anežku pojala hrůza, aby nepřekročil potok a nenalezl její nevelký stoh sena a její palivo. Obrátili se dobytek jiným směrem, pustili se přes potok, bude vše zničeno a ona bez paliva musí i s dítětem zahynouti.

Zahalila se v šátek, vzala mužovu pistol a běžela k chlévu. Dobytek se ani nepohnul, nebyla jista, je-li živ aneb již zmrzl. Přiblížila se k němu na několik kroků, ani hlavy nepozvedl. Těla pokryta ledem, kusy ledu nad očima, snad ani neviděl. Anežka se zachvěla při pohledu na tento příšerný zjev a při pomyslení na lidskou bezcitnost a surovost, jež nechá dobytek zmírati zimou a hladem. Několik kusů dobytka kleslo, jiné nemělo k tomu daleko. Smrt jim bude vysvobozením, pomyslela si Anežka a v tom si vzpomněla, jak si často přála, aby měli krávu a mléko pro chlapečka. Zde je příležitost, v stádu je mnoho krav. Proč by jednu neodvedla? Někomu sice patří, ale komu? Neví a snad nikdy nebude věděti. Kdož ví, kolik mil, snad set mil je sněhové bouře hnaly, jak dlouho bloudily po preriích? Nebude to krádež, dobrý skutek. A když jednu si odvede a druhou zastřelí, bude mít maso, nemusí se obávat hladu.

Tého myšlenky se již nevzdala, naopak, dodala jí větší odvahy. Vyhledala mladou jalovici, ale musela se vrátiti do chléva pro provaz, aby ji mohla odvléci. V chlévě ji přivázala, dala seno a v poměrném teplu se počalo polozmrzlé zvíře zotavovati.

Pak se vrátila a jednou ranou z pistole skolila jiné, beztak již polomrtvé zvíře. Pak přinesla sekuru, usekala kusy masa, svázala provazem a odnesla k drňáku, aby je uložila v bezpečné místo, kde by je mohla vždycky nalézt. Dva kusy nechala ve sněhu před dveřmi, aby zmrzly.

Ani netušila, že bezmála sama zmrzla, zapomněla na své vlastní utrpení v hřejivé radosti, že má krávu a maso. Jak bude Václav překvapen, až mu to řekne, jak se bude obdivovati! Jen kdyby se již vrátil! Psal, že

přijede v říjnu a již je listopad a dosud se nevrací a žádné zprávy od něho.

V noci ještě zaslechla žalostivé bučení dobytka, pak stále slabší a slabší a když se ráno podívala k potoku, bylo celé stádo mrtvé.

Minul listopad, nastal prosinec, pak leden, aniž by si toho Anežka byla vědoma, jen věděla, že se Václav dávno nevrací.

Jednoho dne se dostavil strašný blizzard. Vítr skučel a burácel, spousty sněhu zasypávaly celou krajinu, ohromné závěje počaly se tvořiti u drňáku a než nadešla noc, byl celý pod sněhem. Pojednou vykřikla zděšením. Kdesi u samého drňáku, snad přímo na něm ozval se lidský hlas. Slyšela, jak narazil o komín. Kdo to může býti? Žádný zbloudilý domovínář to nemůže býti — na mnoho mil v okolí není jediného obydlí něho domova. Slyšela, jak se pohybuje nad její hlavou, ještě několik kroků a spadne do závějí na straně potoka, z nichž se nikdy nedostane.

Co si má počítí? Má jej nechat zahynouti? Nikoliv, jde o lidský život.

Přistoupila k troubě u kamen a volala vzhůru:

“Uhněte se na pravo, naleznete provaz. Slyšíte?”

Odpověděl, ale nerozuměla mu.

“Spusťte se dolů, tam byla včera proházena cesta.”

Neslyšela, jestli jí odpověděl, vichřice jeho hlas přehlušovala.

Pak uchopila pistol, zvedla závoru a čekala. Vichřice náhle otevřela dveře a před ní stál muž. Byl vysoký, v kožešinovém kabátě, s čepicí staženou přes uši a celý pokrytý sněhem. Trvalo to jen okamžik, než jej poznala.

“Václave”, zvolala. “Jak jsi sem mohl v takovém blizardu přijít?”

Uchopila jej za ruku a táhla jej dovnitř.

“Večeřel jsi?” ptala se, když mu pomohla svléci kožich a posadila jej ke kamnům.

“Kdo by myslil na večeři, když mám vás”, zněla radostná odpověď.

Přece však připravila kávu a při té se teprv rozhovořili.

V městečku mu řekli, že v tak hrozném blizardu se nedostane k domovu, v sněhových závějích, že jej ani nenalezne, a však on chtěl být doma, doma, u své Anežky a svého synáčka.

“Deset mil jsi musel jít v sněhové bouři.”

“Třeba dvacet, abych byl u vás.”

“A víš, co nového? Máme krávu.”

Musela mu dopodrobna všechno vyprávět a on zase jí vyprávěl, jak se měl v Omaze, jak pilně pracoval a šetřil a jak pěknou sumičku peněz přináší.

Vlastně ani nezáleželo, co si povídají, vše bylo radostné. Dítě spalo, nesměli jej probudit, avšak šťastný otec usedl vedle něho, jemně mu hladil tvářičky a těšil se, jak jej ráno sevře do svého náručí, jako nyní jeho matičku.

Pak se ještě rozhovořili o svém hospodářství, jak na jaře se dají znovu do práce a Václav si v duchu představoval útulný bílý dům, nový chlév a stodolu, zahrádku plnou kvítí a kolem dlouhé lány vlající pšenice a kukuřice a veliké stádo dobytka, dvůr plný drůbeže a vše bude ovocem jejich práce, jejich důvěry v lepší budoucnost.

Ale na svůj drňák, na příbytek pionýrů západních prerií, nikdy nezapomenou. A nebudou na něj vzpomínati jako na místo utrpení a těžkých starostí, ale jako na svoje sedmé nebe, do něhož Václav uvedl svoji nevěstu jako na první zastávku na cestě k úspěchu poctivé práce.

FRANTIŠEK GELLNER:

Lokálka.

Ptáčkům opatřuje pánbůh byt a stravu,
ale člověk nemá, kam by složil hlavu.

Pod mrazivým nebem lidské srdce stená.
Nad svým životem se zamyslí žena.

Veškeré své jmění vzala v tvrdé dlaně,
pět balíčků sirek koupila si za ně.

Do své jizby vešla přes vrzavé schody,
fosfor seškrabala do sklenice vody.

Vypila jed klidně, světu s bohem dala,
ale smrt se dlouho nedostavovala.

Jenom bolest přišla. Úpěnlivé lkání
zaslechla včas ještě ze sousedství paní.

K loži otrávené dům se sběhl celý.
Do nemocnice ji potom odváželi.

Dobrodiním vědy byla zachráněna.
Pod mrazivým nebem lidské srdce stená.

Před Kalvarií. ■

Napsal Dr. J. L. Hrdina.

BYLO to v době nejpilnějších žnín. Žito dostalo se pod střechu stodol, nyní přišla řada na pšenice, a vydrží-li počasí takové ještě čtrnáct dní, sklídí se i ječmen, tak že na polích mimo ovsy a řepu bude jakoby zameť. Však jsou to vedra! Je to až k zalknutí. Zvláště dnes slunce pere do těch polí, že by člověk mohl se zásobiti teplem na celý rok, kdyby bylo možno teplo to nachytati a uschovati. Vzduch se chvěje, ve výšce bzučí na tisíce malinkých mušek, tváře lidí zrudly, ani do řeči nikomu není. Od lesů to zahučelo jako blížící se bouře — zaduněla země, přeletěl tudy kolem vlak jedoucí od Prahy. Ženci na chvíli ustali a dívali se za vlakem. Okna proti slunci zastřešena, druhá strana otevřena, všichni cestující polo vyslečení utírali čela a ovívali se kapesníky.

“Vida, je tam stín ve vozech, nic nedělají a přece je jim horko. Což nám tady na poli, když jsme v jednom kole!”

V blízké stanici Lánech ozval se nádražní zvonek, stydlivě, skoro dětským hláskem, oznamující příjezd vlaku. Za malou chvíli ku vlak stanul, jen jediný cestující vystoupil. Mladý muž, asi třiceti let, ale bradu a tváře bujným černým voussem porostlé. Hodil veliký vak stranou a opravoval si límec i kravatu. Ostatní cestující záviděli mu, že je už doma, že cesta jeho již u konce. Ale oni v tom vedru — kolik pak ještě stačí? Znovu ozval se zvonek, vlak zapísknul, zasyčel a jel dál. Přibylý cestující zatím zapnul vestu a límec, přehodil svrchník přes rameno, vzal do ruky vak a přistoupil k úředníku, jenž vracel se do kanceláře z nádraží, aby telegraficky podal raport na předchozí stanici o příjezdu vlaku.

“Mohli byste mi říci, pane, jak je daleko odtud na Hradečno?”

“Na Hradečno?” pravil úředník, obrátiv se směrem severním, v tu stranu, kde mezi lesy Hradečno leží, — “já myslím dobré půldruhé hodiny, půjdete-li ostře — —”

“Na ostrou chůzi nebude dnes pomyslení v tom vedru a s tím vakem”.

“Nu, tedy dvě hodiny počítám.”

“Což by se tu nesehnal žádný povoz za slušný peníz?”

“Nyní sotva. Všecky potahy jsou v polích, a sedlák ve žních má nejraději koně jen pro sebe.”

“Dvě hodiny pěšky! — To raději počkám do večera. Snad bude míti někdo chvíli času.”

“Nemohu ovšem za nikoho nic slibovati.”

“V nejhorším případě počkám, až bude po žních, než abych šel dvě hodiny pěšky”, smál se cizinec a zamířil do nádražní restaurace, aby se nejprve občerstvil po té pekelné jízdě ve vyhrátých, dusných vagonech.

Po chvíli vezli tu kolem nádraží po silnici mandele.

Cizinec vyšel ven a zavolal na výrostka, jenž řídil koně, aby na chvíli zastavil.

“Mohl bys mne dovézt na Hradečno?”

Zavrtěl hlavou.

“Jsem sám a mám pouze cestovní vak.”

“Nemohu”.

“Dám ti dvacet korun”.

“Dvacet korun? — Hm!” Selskému synkovi počaly svítit oči. V neděli je v Tuchlovicích pout', bude potřebovat — — “Já tedy pojedu!” A prásknul do koní. Dojel do blízké vsi, zajel s vozem do stodoly, vzal kabát, přepřáhnul koně do lehoučké bryčky, rozchrastěné a už tu byl před nádražím.

“No, je tedy vidět, že jsi chlapík. Tu máš svoji odměnu a jed’.”

“Mám jeti silnicí, nebo cestou v lesích?”

“Kudy chceš, mně je to jedno. Já tu neznám ani kámen.”

“Pojeďu lesem, — to by bylo pěkné, a bych za dvě hodiny nebyl zase už na poli. Tatínek je dnes u stání v městě — jinak bych si tohle nesměl dovolit. Ostatně ničeho neprozahálím — noc je jasná, budu voziti zato mandele pozdě do večera. Ženské budou mítí zatím navázáno.”

Cizinec vyňal krátkou dýmku a zapáliv, prohlížel si brzy na té, brzy na oné straně chladné houštiny lesní, v nichž ozýval se ozvěnou rachot kol, jako by tu samé mlýny byly.

“Tady je Hradečno!” ukázal asi za hodinu kočí bičem na řadu červených střech před sebou. “Před kterým statkem slezete?”

“Kde? — jen jed', já ti povím!”

Za chvíli byli ve vsi. Minuli letem několik stavení — —

“Počkej, tady sestoupím!” pravil cizinec, zpozorovav bílé stavení, na němž visel nad vraty zelený věnec z plechových listů co nezbytný odznak vesnické hospody. Seskočil dolů, sundal vak a zaměřil do vrat.

“Taky mohl říci hned, že jede z Prahy na svatbu sem!” bručel si selský hoch, obrátil koně, prásknul bičem a brzy zmizel za vsí! Jen mrak prachu zahaloval cestu, kudy povoz uháněl.

Ba, že to byla svatba. Svatební hody odbyly se tamhle naproti v tom statku, mládež už to nemohla vydržeti doma za stolem a musili hudebníci v hospodě spustit. Tady se podívejte na ten rej! Tanečníkům se řine pot s čela a po skráních — vždyť dnes možno uvařit se v potu, aniž by bylo nutno pustit se zvláště ještě do tance.

“Tak tady je svatba!” povídal si cizinec, “to mi mohl ten hoch taky říci, byl bych sestoupil jinde. Snad tu mají ještě jednu hospodu, abych se mohl vrátit — — —”

Ale už bylo pozdě. Vesnické děti počaly cizince okukovati a z jeho vaku nespustily oči. Co tam asi může býti? Cukroví — či obrázky neb mosazné prstýnky se skleněnými drahokamy? — A kdo měl nějaký ten dvacetihálér od strýčka neb dědečka v kapse, vzal jej do ruky, a kdo dosud neměl, honem běžel do sálu k tatínkovi pro peníze, aby nebyl v rozpacích, až ten cizinec otevře vak a vyloží tu své zboží. Ale ten si děti ani ne-

všimal. Zašel do šenkovny, místa tu bylo dost, vše bylo v sále nahoře, pověsil svrchník a klobouk na hřebík nad hlavou, vak hodil pod lavici, na uvítání švarné hostinské poděkoval kývnutím hlavy, zapálil krátkou dýmku, odehnal občas hejno much se své sklenice, aby se mohl napít, naslouchal hudbě, jež nad ním duněla, zvláště basa — někdy zrovna nad jeho hlavou dělala pekelný rámus. A bylo viděti, jak strop sálu pod nohama tanečníků podle taktu se prohýbá. Po tanci seběhli někteří dolů. Dostanou tu dříve pivo a pak je tu více prázdných židlí než v sále, mohou si tu pěkně odpočinout. Cizinec si sotva všiml. Bezpochyby nějaký cestující. Přijel z Lán. Ale dnes asi mnoho neprodá, snad ani ten svůj vak neotevře, dnes nemají lidé času ani chuti prohlížeti si zboží podomního obchodníka. Ten klidně seděl, vážně si pokuřoval, ale dosti rychle pil, takže hostinské nepopřál chvíli oddechu. Snad ji tak chtěl škádlit. Byla tak mladá, plná života a stále se usmívala.

Nějaký výměnkář vešel do šenkovny. Čistě vypraná košile se mu bělela, sváteční čepice seděla mu na uchu a dlouhá dýmka visela z koutku úst. Poškádlil hezkou hostinskou, že prý ona tu sama jako poustevnice a její muž že nahoře tančí s nejhezčími děvčaty. Hostinská odpovídala vesele, že muž má tam co dělat, kol soudků se sklenicemi a plecháči v rukou, aby postačil hasiti žízeň rozjařených tanečníků. Výměnkář hodil čepici na stůl a přisedl k mladému neznámému.

“Z daleka?” ptal se hned po domácku.

“Z daleka.”

“Snad až z Prahy?”

“Ještě dál!”

“Tak, tak!”

“Jak vidím, máte tu svatbu, v době nejplnějších žní. A dnes, v tom vedru tančit.”

“Inu, blázni všichni. Jedni blázni nechtěli čekat na svatbu, a když už je svatba, je hudba a za hudbou přijdou všichni ostatní i nezvaní.”

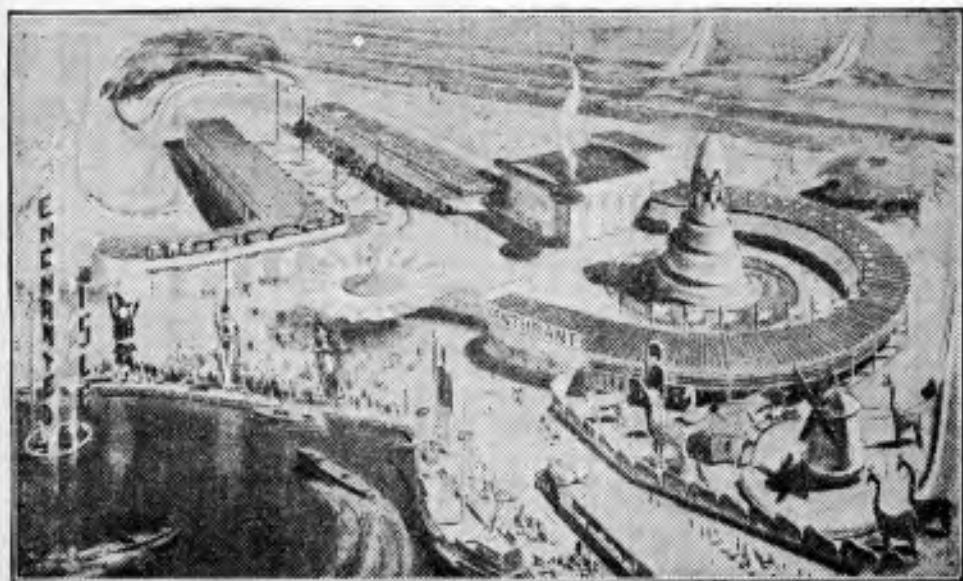
“Kdo se tu žení?”

“Nebudete ho asi znáti, jste-li tak z daleka. Jmenuje se Bohdanecký a pochází až odkudsi z Pátku na Oharce. Sam se přiznání; podívejte se tam do toho statku, kde je ta zahrádka pod okny. Krásné stavení, vidíte? — jako zámeček! A což ty kusy krásných polí k tomu! Sto korců ve dvou jen dílech, to se dá říci. A pole v jediné rovině a takové dobroty, že marjánka by tam rostla jako v

pařeníšti. No, vidíte, ale na ruby to vypadá s tím statkem jinak. Já jsem dvaasedmdesát roků, jsm zdejší, pamatuji vše dobře, ale pokud vím, v tom statku nedomohl se nikdo štěstí. Po dlouhá léta mívali ho páni smečenští v nájmu — pole jeho rozprostírala se zrovna mezi lány polí dvou jejich dvorů, zdejšího a na Nové Vsi, a nájemné bral jeden klášter pražský. Později statek prodán jistému Sadílkovi a ten hospodařil tu sám. Ale ne dlouho. Vše na polích vzrostlo. Druhý rok suchem nic nedozrálo a třetí rok, kdy si mohl vše vynahradiť, sotva svezl úrodu do stodol, vyhořel. Ještě dva roky se tu držel,

zrovna jako jeho nástupce, jakýsi Pešula. Hodný člověk, nikomu neublížil na světě, neutratil zbytečně ani halére — toho zas vykradli úplně. Ustrádané peníze, ženin podíl — tenkrát se nechávaly peníze doma — peřiny, šaty, za několik tisíc. Ten tu byl také pět let. Pak tu byli dva po sobě, každý čtyři roky — déle to tu nikdo nevydržel, potom dva sedláci za sebou — ti už jen tři roky každý — a protože to je jako prst boží, vy počítává zdejší lid už sám pobytu novým majitelům statku. Poněvadž poslední držitel usedlosti byl tu pouze dva roky a stejnou

Ze světové výstavy v Chicagu.

PĚT AKRŮ POHÁDKY.

dobu vydrží vždy dva, že i ti, co tu nad námi tančí, déle se tu nezdrží než dva roky.

Pak přijdou ještě dva — každý rok, a pak se rád podívám, co pak bude, bude-li osud tak houževnatě provozovati tu podivnou hru. O každém majiteli toho statku říkáme, že je před Kalvarií. Jeden čtyři roky, druhý tři, dva roky — déle ne, než osud vyměřil. Ještě jeden a ubožák octne se na samé Kalvarii svého života a štěstí. Dosud všichni unikli. Povídá se, že to statek v dávných dobách sirotkům uloupený. A od těch dob, že se odstěhovalo odtud požehnání. Páni toho ovšem nepoznali, počítali výnos i

škodou z něho s výnosem a škodou vedlejších dvorů. Ale jednotlivce to pozná.”

“Kdo hospodaří nyní na statku? ptal se cizinec.

“Vždyť jsem vám říkal, že Bohdanecký se sem příženil.”

“Vzal si tedy dceru sedláka — —”

“Ne, vdovu po sedlákovi Ciprovi, Ciprovíc se sem přistěhovali loni — za krátký čas sedlák zemřel — kůň ho kopnul do prsou — a nechal tu vdovu a dvě děti. A ta vdova dncs má svatbu. Nemáme ji za zlé, co si má počítí samotná ženská v tak rozsáhlém hospodářství. Její muž zdá se býti hodným,

zanesl do statku hezkých pár tisíc — mohl by tu hospodařit dále, než velí osud a snad kletba, lpící na každé hroudě toho statku. Ovšem, my už ani jinak nepočítáme: Ciprová s prvním mužem a se svým vdovstvím je tu dohromady rok, má tu býti celkem dva roky — bude tu s Bohdaneckým pouze zase rok.”

“Snad to nemusí býti tak pravidelné!”, smál se cizinec.

“Já tu pravidelnost nedělám, ale považte: dva po pěti letech, dva po čtyřech, dva po třech a pak přišel Toman, ten tu byl už jen dva roky — je vidět, že následník tu dle nebude, byť i muže a jméno změnil.”

Při vyslovení jména Toman zmizel cizinci s tváře nedůvěřivý úsměv, s jakým se pásl na vypravování toho venkovana, oči jeho zaplály, ruka se zachvěla. Chtěl se napít, aby zakryl pohnutí, ale nemohl sklenici vzíti do ruky. Shýbnul se tedy v rozčilení pod stůl.

“Ztratili jste něco, pane?” ptala se úslužná hostinská.

“Zdá se mi, že mi upadla sirka — —”

“Nevidáno o jednu sirku!”

“Mohla by se rozšlápnout a chytout.— No, necháme ji”.

Narovnal se, obličej jeho byl zrudlý — to jak byl sehnut. Vyprázdnil sklenici, jen aby se zbavil na chvíli těch pátravých a zvědavých očí veselé hostinské — musí mu běžet pro pivo. A ač nedávno nacpal dýmku a ač nejlépe hořela, vyklepal ji na zem.

“Vždyť je to škoda, vyklepávat nedohořelý tabák!” káral ho výměnkář.

“Prosím vás, odkud přišel ten Toman, o němž jste povídal,” ptal se cizinec, aby nastavil nit' hovoru.

“Zdá se mi, že z Klenče u Řípu. Znal jste ho?”

“Znal. Pak je to on. Měl syna — jediného syna — —”

“O tom nevím, Toman s nikým o rodinných záležitostech nemluvil.”

“Byl vdovcem. Měl krásný statek v Klenči.”

“Nic jsme se nedověděli, než že je od Řípu. Přistěhoval se sem, zaplatil zadlužený statek, dal opravit, kde čeho bylo třeba a lidem se vyhýbal. Byl tu dva roky a šel.”

“Kam?”

“Do rubáše, s rubášem do rakve a s rakví tam, kde není starosti ani bolu.”

“On zemřel?!” zašeptal cizinec a podepřel bradu do dlaně.

“Před rokem zemřel. Po něm přišli Ciprovic, selka prý pochází také z okolí Řípu. No, to jsem se rozpovídal, musím se na chvíli podívat do sálu na tu mládež a pak,” smál se taškářsky, “zdali moje panímáma si tam neudělala známost s jiným.”

II.

Tomanův statek v Klenči byl nejhezčím a nejvýnosnějším v celé vsi. Říkali tam taky ve dvoře, jinak ne. Sedlákovi “milostpán”, selce “milostpani”. Ne snad “pantáto” a “panímámo”, jako v druhých statech. Oráče neměli ve statku, jen “kočího”, a o děvečkách nebylo ve statku ani slechu. Měli dvě služby v kuchyni a “panskou” paní k ruce. Lid se tomu usmál, ale jmenoval to tak, jak si toho “panstvo” přálo. Toman byl jediným synem svých rodičů a otcem jediného syna Jaroslava. Sám byl vychován jako nějaký šlechtic a o vychování syna svého pečoval v míře ještě větší. Nemyslel snad ani na hloubku a dokonalost vzdělání, jako spíše na lesk a pompu, jimiž k cíli se ubíral. Nebyl mu ani jediný krok náležitě milým a účelným, nešlo-li při něm o větší útratu. Gymnasialní studia dokončil Jaroslav v Praze, ale další školy, universita, již mohl navštěvovati, nezdála se marnivému otci přiměřenou jeho jménu; jeho postavení. Proto Jaroslav studoval jeden rok práva ve Vídni, druhý rok ve Strassburku, třetí docela v Paříži. Pro čtvrtý rok byl uchystán na cestu do Italie, když v tom matka jeho zemřela a tak, aby otcí byl blízkou, aby se mohli týdně navštěvovati, vstoupil na vysokou školu v Praze. To se tedy pravidelně dělo, a po ukončení studií odebral se Jaroslav, zásoben všemi pomůckami, na statek svého otce, aby se připravoval k zkouškám. Studoval dlouho, ale čím dále se mořil, tím jasněji poznával, že právníkem nebude nikdy. Počal býti netrpělivým, suchopárné paragrafy různých zákoníků se mu protivily. Jako s každým bolem, svěřil se i s tímto bez okolků otci. Ale zle pochodil.

“Tak? — Nyní, když už se všude chlubím mezi známými, že co nevidět pošlu jim pozvání na tvoji promoci, když už všude ne jinak tě titulují než “pane doktore”, chceš vyvésti tu hloupost? Myslíš, že bych to snesl jako nějaký sedlák? Jsem Toman! Víš, kdo je Toman? Tu se podívej! — znak naší rodiny,

erb šlechtický, jehož používali naši předkové, jež však děti později pro chudobu odložily. A my jsme dětmi těch dětí, bohatí, vážení — nám bude rodinný znak zase ozdobou. Tu jsou dokumenty, dal jsem je vypátrat s velkým nákladem. Chci podati žádost za svolení k používání rodinného znaku a svolení toho dosáhnou. A znak ten s predikátem šlechtickým chtěl jsem ti věnovati dárkem ku tvé promoci. Mně již nepomůže, tobě by mohl prospěti."

Jaroslavovi bylo otce líto. Mlčky uchýlil se opět ku svým knihám, obracel list za listem, na některé stránce stanul a díval se dlouhou dobu na ty řádky, jakoby Bůh vi jaká moudrost tam byla obsažena. Ba, někdy měl knihu před sebou otevřenou a díval se jinam, na obraz na stěně, neb oknem ven, daleko, až tam k těm modravým horám na severu. A kam oko zabloudí, přiletí i duch —

Pozoroval vesnické děti na návsi. Jaký to život! Bosí, polonazí, rozedraní, o hladu, ale jak spokojeně a bezstarostně tu skotačili! Toho života on nezná. Byl také malým, jako tu ty děti, ale mezi vesnickou mládež nesměl. Jako by byl nějaký princ. A když počal chodit do vesnické školy přesporní, to bylo raděni s učitelem a vybírání, než otec se odhodlal, mezi kým má seděti v lavici. Děti se cestou proběhly, obveselily — pro něho přijel kočár do školy a ráno v samých kožešinách zabaleného zase ho před školu dovezl. Tehda byl pyšným vůči těm ostatním dětem, liboval si — dnes vidí, že je méně než oni. Čím je víc než ten chud'as? má lepší oběd, aniž by si naň vydělal a spí v měkčí posteli. A nastane-li obrat, tím citelněji dotkne se jeho duše schoulostivělé každá nepatrná rána.

Jaroslav chodil s knihami ven. Tam pod širým nebem prý se lépe studuje. Studoval! Svolal si děti z celé vsi a ty za pamlsky a různé odměny musily si před ním hráti a závodit. A když se sepraly, to mu bývalo nejmilejší. Svedl dva soupeře ve rvačku a slabšímu v zápase vždy pomohl. Tím si nahradil, čeho v mládí zanedbal. Vracel se domů vždy s tváří rozveselenou, což bývalo starému Tomanovi neklamným znamením, že Jaroslav už se těší na promoci a ostatní věci, jež při tom přijíti mají a těšil se z veselé tváře synovy.

Bylo to krátce před vánočními svátky. Starý Toman chystal se na cestu do Prahy. To už je tak po celém světě zvykem, že kaž-

dý očekává na tu chvíli štědrovečerní nějaký dárek. A Toman se dá pokaždé vidět. Každý ze služebnictva a z příbuzenstva obdrží něco, co už stojí za řeč. A nesmí se říci, že chasa v jiných statcích byla štědřeji podělena. Už měl celý seznam věcí na papírku sepsaný, jen byl v rozpacích, co má letos koupiti Jaroslavovi.

"Nejraději bych, Jaroslave, abys si určil sám. Jsem opravdu v rozpacích."

"Nějaký dáreček, tatínku, jenž by se hodil pro dívku."

"Komu?"

"Lorence Brávníkovic."

Starý Toman se rozkročil, složil ruce přes prsa a přísně si změřil syna.

"Poslechni hochu, kdybych věděl, že jsi na Lorenku jen pohlédl, promluvil s ní jen jedno slovo, vytknul bych ti to. Kdybys jí koupil nějaký dárek, sebe levnější, aby se mohla chlubit, že to od tebe, hněval bych se na tebe zle — ale chceš, abych já koupil ženský dárek a ty že ho pak doneseš Lorence, to je hrozná urážka otce z úst synových."

"Ale tatínku, vždyť přivezete dárky i pro naše služby —"

"To je moje chasa!"

"A Lenorka — zase moje —"

"Co?"

"Milenka —"

"Co že?, ta žebrota? Je sedm dětí a nedostane nic podílem."

"Nepotřebuji ženy s věnem. Udělám doktorát a po vaší smrti zdědím statek."

"Vezmeš-li si Lenorku — ostatně tomu ani nevěřím!"

"Věřte, tatínku, líbí se mi a mám ji rád."

"Pak se netěš, že ti statek dám."

"Pak si vezmu Lenorku tím spíš, poněvadž budeme oba stejně chudí. A doktorem nebudu. Byl-li bych odbyl doktorát, byl bych tak učinil jedině k vůli vám —"

Mám vám vyprávěti o tom, co následovala? Domyslíte si sami. Je to pohádka všedního života našeho lidu, tak obyčejná, jako tisíce jiných. Nešťastná scéna mezi otcem a synem. Otec neustoupí, syn nehodlá povoliti. Každý se cítí ve svém právu. Starý Toman po prudkém výstupu odložil cestu do Prahy. V ten rok poprvé o štědrém večeru nerozdávaly se dárky. Každý dostal částku peněz, aby si koupil, co sám chce. Peníze — to jakoby ani nebylo dárkem. Při večeri

bývalo vždy smíchu a hovoru — dnes ani nikdo nehlesl. A ani polovic času nevydržela chasa za stolem jako jindy — všichni se vytratili. Jaroslav ani k večeři nepřišel. To je doma u krbu každý žebrák a tady, v panském statku — Inu, snad žebrák nachází u svého krbu více štěstí a spokojenosti než měl Jaroslav na statku. Byl posud jen hříčkou v rukou otcových, otec měl syna jen pro svůj lesk, chloubu a ctižádost — nyní procitnul. V cizině byl ku všemu lhostejným, až se otec vadíval, že málo utrácí, že málo si na sobě zakládá a nyní — tak najednou mysl jeho se rozburácela. Tisíce děvčat velkých měst nestálo mu ani za myšlenku, — tu taková venkovská dívka mu pojednou dražší než láska otce a jeho bohatství.

Toman chodil po jídelně, sám ani nevečeřel a stále čekal, že Jaroslav přijde. Je přec Štědrý den! Rukama šermoval ve vzduchu, jako by si přál místo nich mítí křídla, aby zaletěl tam, kde jeho syn večeří. Kde by večeřel? U Lenorky — u Brávníků.

Poslal tam služku se vzkazem.

Za chvíli se vrátila, že Jaroslav se tam dnes neukázal.

“A Lenorka je doma?”

“Je, chystá se na půlnoční.”

“Snad je někde mezi známými, snad se umoudří. Známe to, tu mladou lásku. Jako když zapálíme otep slámy. Chvilenu, ale jen chvilenu — to jsou plameny až k oblakům, a než se pomodlí otcenáš, je po ohni. Známe to. Slabý člověk opije se malou skleničkou vína a pak poví, koho potká, co má na srdci. Jaroslav spatřil Lenorku. No — každý den se stane někde nějaký zázrak, před čtyřma dny stalo se to u Jaroslava. Zamiloval se. Nu — neměl jsem to bráti hned tak vážně. Tak, tak! Ale o něco jsem chytřejším. Myslíval jsem vždycky, že jsem pánempánem, pánem všech a zatím jsem — otrokem vlastního dítěte. On vystřízliví, ale což když nepovolí? Kdo pak musí povolit? — Já!” — Ještě chvíli si tak dával otázky a sám si na ně odpovídal.

Pak usedl k oknu do lenošky a umínil si, že nepůjde spat, dokud Jaroslav nepřijde.

Spát nešel, ale usnul brzy. Tak jak byl, oblečen. Přemáhal se dost dlouho, ale neudržel se. Nu, nějakou minutku zdřímne a hned budou oči čilejší. Ba, minutku!

To bylo po jedné hodině s půlnocí, když se probudil — —. Vlastně ho vzbudil hovor

a křik chasy, jež vracela se domů z půlnoční mše. A sotva vešli do síně, bez zaklepání, vidouce tu světlo, vešli do jídelny, kde Toman v lenošce se narovnával.

“Co tu chcete ještě? — proč nejdete již spát?, — ptal se mrzutě.

“Lenorka Brávníkovic je zastřelena!” — povídali všichni skoro najednou.

“Lenorka?” vyskočil Toman, ale že se mu nohy chvěly, zase usedl. “A kde je Jaroslav?”

“Nikdo ho dnes neviděl. A ve vsi nikde není.”

“Kdo vám to řekl, že je Lenorka zastřelena?”

“Vždyť jsme ji viděli — šli jsme s těmi lidmi, když ji nesli domů.”

“Kde byla?”

“Odešla na půlnoční, dlouho ještě před půlnocí, ale v kostele nebyla. Našli ji v polích u Vražkova, jak se jde k Řípu. Najednou zableskl oheň, zahoukla rána, a když tam lidé přiběhli, byla Lenorka už ztuhlá. A vedle ní ležela začazená pistol.”

Chasa chtěla ještě něco povídat, ale Toman je poslal spát. Však uhodl, co mu chtěli říci, však tušil, na koho prvně asi padne podezření.

“Ale je-li to pravda, co tuším, že jsi, Jaroslave to děvče zastřelil, pak jsi mne činem svým dovlékl na naši Kalvarii, kde tvým odsouzením i mně postaven bude kříž, na nějž hanba tvoje přibije údy mé. A zavrou-li se za tebou dveře žaláře, pak i můj život vydechne v posledním zoufalství: dokonáno jest. Tu stojím před vlastní svou Kalvarií, — Jaroslave, vrat’ se, řekni, že není pravdou, co tuším.” A vstal a vyburcoval chasu, již před chvílí poslal spat. Hned se musili všichni ustrojiti, přibrat ještě někoho na pomoc a na všechny strany se rozběhnout a pátrat po zmizelém. Hledali, volali, ale k ránu vrátili se s nepořízenou.

Smutné vánoce pro starého Tomana. Ani ve snu mu nikdy nenapadlo, že by i ten nejubožejší člověk tak smutné vánoce mohl mítí. Rval si vlasy, volal jedině dítě už i pomocí úřadů a četníků — vše nadarmo.

V chalupě Brávníkovic taky volali a plakali i ještě vroucněji se modlili, a volání jich setkalo se s úspěchem. Lenorka pomalu přicházela k sobě a druhý den, když už tu byl asi po třetí lékař, otevřela oči. Rána na prsou byla vážná, ale smrt neměla v patách. Lékař

vyňal skoro všechny třísky náboje — byl to div, že Lenorka nebyla zastřelena, a vida, že nejhroší minulo, a děláje si naději na její uzdravení, upustil od úmyslu poslati ji do vzdálené nemocnice a ponechal ji pečlivému ošetřování sourozenců, chtěje si tak získati úplnou zásluhu návratu jejího života a tím i reputaci mezi lidem.

Čtvrtý den přišel Toman do chalupy Brávníkovic. Kdo by si to byl kdy pomyslí! Takový pán!

Zastal tu právě lékaře u nemocné.

"Pane doktore, dovolíte mi otázku k Lenorce?"

"Ani slovíčka nesmí promluvit. To bychom jí dali!"

"Nemusí mluvit ani jediné hlásky! — Lenorko, způsobil ti tu ránu Jaroslav?"

Lenorka zavřela oči a zavrtěla hlavou. Ne!

"A nevíš — — Ne, už dost! Už vím vše, co jsem chtěl vědět. Děkuji ti. Chtěl jsem se jen zeptati, nevíš-li kam zašel Jaroslav. Mohla bys to věděti, ale ať zašel kamkoliv, třeba na věčnost, jen když on není zlosynem."

Událost ta vrtala mozkiem přece starému Tomanovi a každému, kdo jen trochu předchozí děj té události znal. Ale — Jaroslav zmizel, proč? Hádko se všelijak, a Lenorka nikomu na otázky neodpovídala, odvolávajíc se na zákaz lékaře.

Ža dva měsíce byla Lenorka tak dalece pozdravena, že mohla sama bez cizí pomoci přejíti světnici. Jednoho dne přišli dva páni od soudu, jeden rozložil papír na stůl a usednul na židli, jsa připraven ku psaní, — druhý přistoupil k posteli, na níž seděla Lenorka.

"Tak, panenko, musíte nám povědět, jak se to sběhlo!"

"Vždyť už jsem to řekla!" A Lenorka se celá chvěla.

"Nám jste posud neřekla ničeho. A nebojte se. Střelil vás mladý Toman?"

"Ne, já sama!"

"Ale pistol je jeho. Tu poznal jeho otec."

"Ale já se střelila sama!"

"Proč?"

"Když jsem viděla, že skočil do Labe, odhodlala jsem se, že se zastřelím."

"Mohla byste o tom několik slovíček povědět?"

"Šla jsem na půlnoční a potkala jsem Jaroslava. Řekl, že přichází se mnou se roz-

loučit a za chvíli, že u háje zahoukne rána, která učiní konec jeho životu. Otec prý s nim nakládá hůř než s čeledí, proto prý se usmrtí. A pak proto, že nesmí mne mít rád. Vyrvala jsem mu zbraň a uschovala. — Šel chvíli vedle mne mlčky, pak si vzpomněl, že odjede do Prahy, aby nemusil býti přes svátky doma a že půjde do Beřkovic, kde sedne na vlak. Doprovodila jsem ho až do Beřkovic. A tu se náhle obrátil, utíkal k řece a tu, kde je proud vody prudký, tak že tu řeka ani nezamrzá, vrhl se s náspu do řeky a zmizel. Doleji už je led — tam ho voda asi zanesla, tam zahynul, a uváznu-li kde v ledu, dnes, kdy se led hnuje na řece po té oblevě, budou kosti jeho zaneseny daleko, snad až do moře. Volala jsem o pomoc — ale marné volání. Utíkala jsem zpět, — tu pod Řípem jsem stanula a ulekla se Jaroslavova činu. Otec jeho svede vinu na mne, budou tu mnou opovrhovat, vyhýbat se mi — vyňala jsem Jaroslavovu pistol a spustila proti svým prsům. Škoda, že rána byla špatně mířená!"

Tak to vyprávěla Lenorka, tak to bylo úředně zapsáno, a ač mnohý nad tou událostí vrtěl hlavou, — mezi nimi byl i Toman, — přece se tomu tak věřilo. A starý Toman, aby nemusil před sousedy nedůvěřivě vrtěti hlavou, prodal v Klenči svůj statek a koupil jiný až v Hradečně. Dvě leta tu hospodařil — dnes spí na hřbitůvku uprostřed šumných lesů smečenských.

III.

Mladá švitořivá šenkýřka na Hradečně nemohla pochopit, co výměnkář Albrecht povídal tomu cizímu hostu, že je tak najednou zamlklý. Dříve byl tak veselý, hovorný, vyptával se, jak se která jmenuje z těch děvčat a družiček, co tu chodily mezi tancem kolem dveří, a neproněsl jediného slova bez žertu. A nyní —

"Prosím vás, co pak vám povídal ten starý mluvk, snad se s vámi docela vadil? To by bylo pěkné, urážet mé hosty. Vaše útrata za dnešní večer činí víc než jeho za půl roku. Přijde nejráději posedět na prázdko a jiné zlobit. To on dovede — —"

"Ne, musím se ho zastati — hodný stařeček, vyprávěl mi o nebožtíku Tomanovi —"

"A to vás zarmoutilo?"

"Ba, znal jsem ho od dávných let, dokud hospodařil ještě pod Řípem, v Klenči."

"Snad příbuzný?"

"Příbuzný? — Taky, ale uváznu mi u Tomanu malý dloužek."

"Ale? — Kdo by to byl o něm řekl. Takový poustevník a dělá dluhy. Inu, tiché vody břehy berou."

"Nemyslete na nějaký peněžní dluh. — Zůstal mi dlužen jedno slovo — odpuštění."

"Tomu nerozumím!"

"Bud'te tak laskava a uchovejte mi ten vak někde v kuchyni", pravil cizinec, nevšímaje si zvědavosti šenkýřčiny, "a svrchník a klobouk můžete uklidit také. Chci tu beztoho přenocovat. Budete tu mít nějakou prázdnou postel?"

"Místa dosti. Až si budete přátí nocleh, jen řekněte."

"Děkuji za ochotu. Zatím zaplatím dosavadní útratu a podívám se do sálu na ty tanečníky. Ovšem, že v útratě budu i tam pokračovat, bude-li mi dovoleno."

Otevřel peněženku — měl tam peněz, až oči jiskřily, zaplatil a po dřevěných, rozvrzaných schodech stoupal do sálu. U dveří stanul. Spokojil se tím, že směl nahlédnouti dovnitř na ten rej. Tanečníci právě byli v kole. Vzduch těžký, prosycený prachem a kouřem visel nad svatebčany a ačkoli okna po jedné straně byla dokořán, ani znáti to tu nebylo. Ač tma již venku, přece vzduch po parném dnu byl dosud horký, dral se otevřenými okny do sálu a dusnou atmosféru nijak neosvěžil. Kdo zná ty venkovské naše muziky, dovede uvěřit, že takový vesnický sál k půlnoci podobá se veliké udušné, v níž párky nevisí na hůlkách, ale tančí po zemi.

Z počátku, dokud úbor svatebčanů byl v pořádku, vyhlíželo to tu dosti pěkně, ale nyní už bylo vše zmalátnělé. Sedláci vysvlečení ze svátečních kabátů, seděli v postranním pokojíku, hráli karty, zpívali aneb dřímali na stole. Selky s rozpálenými tvářemi ve své rozjařenosti šly si samy pro tanečníky, když se k tomu nikdo neměl. Černé šaty mládenců pachem jakoby napudrovány, límce propoceny, kravaty pod uchem, bílé šatičky družiček umačkány, na zádech potem nasáklé a věnečky na hlavách jen tak že dosud visely, jako účes sám. Některá dce-ruška zívala za kapesním šátečkem, ráda by už domů, do peřin, ale tatínkovi se dosud nechce. Mnohá maminka se nudila a sou- sedky, jež měla hodinky, každou chvíli se ptala, kolik je hodin. Už by spala, ale — dce-ruška tu má pěknou známost a baví se roztomile. Známost se nesmí rozvést a dce-

ruška se tu o samotě také nechat nemůže. To by bylo hned zítra řeči.

"Nu, jak se vám líbí u nás?" přistoupil k cizinci rozjařený výměnkář Albrecht. Tváře mu hořely, oči plály — tak to má odjakživa rád, když je vše veselé, piva dost a nic to nestojí. A dnes mohl pít výměnkář do sytosti, každý mu nabízel. "Přece vás sem hudba vylákala! Nesměl byste mít srdce, abyste odolal. Hrají tu samí staří hudebníci vojenští a ti umí člověku pohnouti srdcem a omládnout nohy. Což pak, kdybyste šel také si proskočit —"

"Děkuji, netančil jsem už kolik let. Prosím vás, která je nevěsta? Jsou všechny hezké a člověk cizí se v tom nevyzná."

"Tamhle sedí mezi okny u družiček. Ale škoda, že je odvrácena. Ta v těch hedvábných blankytných šatech. Pro vdovu se jiné nehodí. Ale hezká je, jak obrázek, a kdybyste viděl ty žhavé černé oči její — no, nač pak vám mám tady ji popisovat. Pojd'te, deseti kroky jsme u ní. Podívejte se sám na ty její oči."

Cizinec se zdráhal, ale nebylo pomoci. Albrecht chopil se ho za ruku a zavedl do středu svatebčanů.

"Tady vám vedu tanečníka. Je z daleka, není sám zván na svatbu, ale mezi vás děvčátka, jsem ho pozval sám."

Všechny ženské zraky upřely se na rozpačitou tvář mladého, hezkého muže, jenž dvorně a pružně na všechny strany se ukláněl, při čemž drahokamy na četných jeho prstenech hrály v duhových barvách a těžký zlatý řetěz u vesty se rozhoupal.

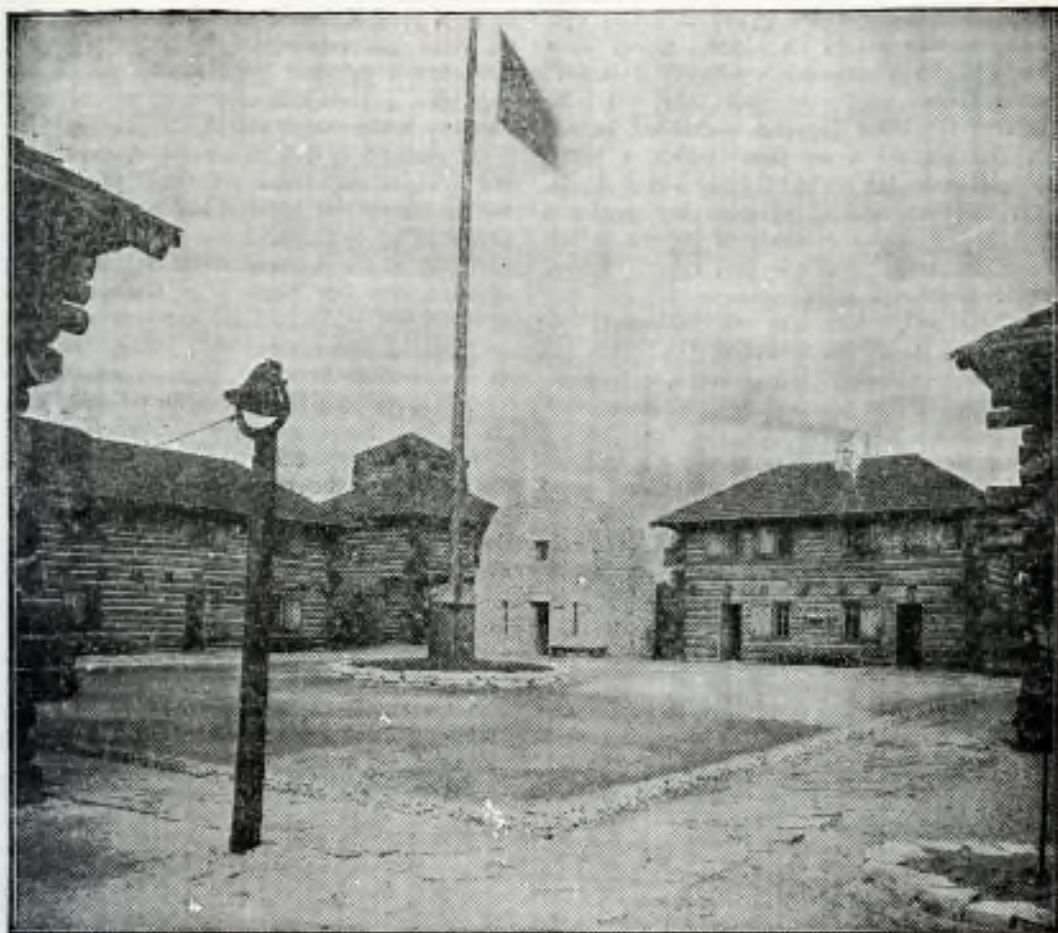
"Ta je Vilíkovice, to jsou družičky, dce-rušky našeho pana správce, tu je ta, tu zas ona — a tady nevěsta, selka a paní Bohdanecká," mlel hubou starý výměnkář.

Cizinec, jemuž za tu chvíli tváře proměnily se v pivoňky, uklonil se hluboce nevěstě, a ač neznámý, jak pravil, přece jí přeje štěstí v novém tom období života. "At' tu hospodaříte déle na statku než starý Toman, at' s nynějším manželem déle užíváte štěstí než s prvním —"

"Odkud to vše víte?" ptala se mladá selka nepokojně.

"Vyprávěl mi o tom tu ten stařeček dole v šenkovně." Nevěsta se upokojila poněkud, ale nemohla odvrátiti svých očí od něho, v prsou počalo srdce prudčeji bušiti, — co se mu stalo? a plaše přehlédla tváře přítelkyň a družiček, aby se přesvědčila, zdali

Ze světové výstavy v Chicagu.

REPLIKA PEVNŮSTKY DEARBORN.

si nepovšimly, jak se zachvěla, — také neví proč, bázeň jakási proletěla jí duší. Nikdo nepozoroval ničeho. Děvčata měřila neznámého od hlavy k patě, odhadovala jeho stáří — nejvíce třicet let — cenu jeho prstenů, v tom se ovšem nemohly shodnouti. Nikdo si nevěsty nevšímal, jen ten cizí mladý muž, ale ten zato věnoval pozornost za všechny. Výměnkář se smál, jak se mu líbí její oči. Vždyť to říkal.

“Mladá paní, promiňte moji zvědavosti, vidíte, že nejste domovem v zdejším kraji?”

“Napřed mi povězte, proč ta otázka?”

“Oči vaše hlásí se k očím mým jako rodáci. A já jsem z krajiny pod Řípem.”

“Opravda?” dí nevěsta. “A odkud?”

“Z Klence.”

“Z Klence? To bych vás musela znáti?”

“Otec můj tam míval statek — —”

“Váš otec?”

“Ano, Toman!”

“Jaroslave!”

“Vidíš, že jsem tě poznal, Lenorko, moje drahá!”

* * *

Druhého dne bylo ve vsi právě pozdvižení. Mnozí svatebčané, kteří již dříve odešli z hostince domů, proto nevěděli, co se tam přihodilo pozdě v noci, když veselost a zábavu dostoupily vrcholu. Ale netrvalo to dlouho a věděla o tom celá vesnice. Zvláště

starý výměnkář Albrecht to byl, jenž dáváje si zásluhu, že ví o všem od "A" do "Z", běhal od stavení ku stavení, vyprávěl celou episodku, a kde o tom už věděli, aspoň tu a tam vědomosti sousedů doplňoval. Vyprávěl o tom cizinci, jenž není nikdo jiný, než jediný syn nebožtíka Tomana, rozkládal, že selka Bohdanecká i on jsou rodáci, z jedné vsi, z Klenče, jak on byl bohatý a ona chudá, starý Toman nechtěl přivolit ku sňatku a jednou — zrovna o Štědrém večeru se milenci umluvili, že někde pod Řípem dobrovolně podstoupí smrt — — —.

"Jak pak o tom víte tak důkladně?"

"No", durdil se Albrecht, "byl jsem při tom, jak to vyprávěl ten cizinec i selka Bohdanecká. Jak se poznali, padli si do náručí, Bohdanecký přiskočil, odtrhnul ženu svou z rukou cizincových, ale ta se rázně a vzdorovitě vymkla, postavila se odhodlaně před něho a pravila svému muži, — považte, svému muži: "Ani se mne nedotkni! Ty máš právo jen na ruku moji, tu "ten" — Tomanův syn — má právo na mé srdce i na moji duši!" To byla slova hrozná. Bohdanecký chtěl svoji ženu odvésti domů, ale ta se mu vzepřela.

"Tady zůstaň, a napřed vyslechni malý příběh z našeho života. Až ti to povíme, pak půjdou klidně domů jako beránek."

Tot' se rozumí, že bylo po zábavě. Věčná škoda! Co tam bylo piva ještě! Kdepak jsem zůstal? — Nu, tedy se tenkrát ujednali mladý Toman a jeho Lenorka, když ne k oltáři, že půjdou spolu aspoň do hrobu. Známe takové venkovské zamilované mudrce. Za noci se sešli v polích, Toman namířil revolver na prsa své milenky a současně vyšla i rána určená pro jeho srdce. To je ale zážrak, že ta ženská vyvázla životem. Toman ovšem byl pevně přesvědčen, že Lenorka je mrtva. Políbil ji naposled a spěchal přes pole k východu — tam hučelo Labe místy zamrzlé, místy v prudkých proudech se valící. Tu že dokončí život svůj. Ale v tom si vzpomněl na starého otce. Co by řekl, že jeho syn na Štědrý den se utopil, že na tu posvátnou chvíli připravil mu neslýchaný bol, když celý svět se raduje z příchodu Spasitele. Šel na břehu k severu — má mladé nohy, má se dát nésti vodou? Dojde tam sám. Voda ovšem by jej připlavila v ty kraje, kam spěchá, mrtvého, — na vlastních nohách dojde tam živ a snad i zdrav. Přiloudal se až do Hamburku a odtud lodí do Ameriky.

Plných šest let tam byl, dobře prý se mu dařilo, ale každou noc prý se mu zdálo, že stojí před Kalvarií, na níž postaveny jsou tři kříže: na jednom visela Lenorka s prostřelenými prsami, na druhém ukřižován otec jeho — třetí kříž připraven pro něho. A všechny kříže zrobil vlastníma rukama, sám je tu postavil, ty dva tu umučil. A aby i sebe obětoval, ač na vlastní život měl více práva než na životy cizí, k tomu nedostávalo se mu síly. Rád by byl zemřel, ale potřeboval žoldnérů, kteří by ho sem dovlékli ku kříži a přibili i jeho údy. Stále před Kalvarií. A tu bývají větší muka než na Kalvarii samotné. — Nemoha snést déle těch útrap, odhodlal se, že zastřelil Lenorku, nastaví ruce četníkům, aby je spoutali a aby ho odvedli, kam patří. Pak bude spokojen s osudem, jehož si zasloužil. Vrátil se, hlásil se na úřadech, ale ty mu vysvětlily, že není pravdou, co si klade za vinu. — Jen považte, že Lenorka popřela čin svého milence a prohlásila slavně, že ona sama se střílila. To bylo hezké od ní. Co se stalo s Jaroslavem, Lenorka nevěděla, jen se domnívala, že nejspíše utonul. Vždyť jí slíbil, že společně zemrou a ona mu tolik věřila. Bylo to veliké překvapení na obou stranách. Jaroslav vracel se z Ameriky v domnění, že otec je živ, ale že se trápí nad svým osudem a Lenorka že je dávno prach a popel. A zatím — otec jeho pod zemí, Lenorka se vdává a sice již po druhé."

"A jak to přišlo, že Lenorka, dokud byla vdána za Cipru, přestěhovala se sem hned po smrti starého Tomana?"

"Taky jsem se to teprve dnes dozvěděl. Lenorka se vdala za dva roky po té události. Chtěla zůstat navždy svobodná, ale že starý Toman říkal, že Lenorka čeká na Jaroslava, že o něm dobře ví, vdala se, aby dokázala, že o svém prvním miláčkovi nic neví, aby starého pyšného sedláka Tomana utišila, že na jeho syna nečeká. Vdala se bez lásky, bez nároků. Muž její byl malý chalupník, věděl, o bývalé lásce své ženy, ale nikdy jí ani slůvkem nevyčítal. Tím si získal její úcty a vážnosti. Starý Toman vida, že veřejné mínění víc a více odsuzuje jeho zatvrzelost bývalou vůči synovi, prodal statek v Klenči a odstěhoval se sem do našeho kraje hezky mezi lesy, aby se tu před světem ukryl. Jaroslav hledal opatrně při svém návratu otce v Klenči, ale tam se dopátral, kam má jít za ním. Přijel sem a tu se dozvěděl — já sám

jsem mu to prvně řekl v šenkovně hospody, že otec jeho již je pod drnem. To ostatní mu pověděla Lenorka. Když starý Toman totiž cítil konec svého života, dal si zavolat Lenorku k sobě: "Ublížili jsme ti oba, Lenorko, já i Jaroslav. Já však víc. Za moji nenávisť k tobě, odpusť mi, za ránu v prsou tvých — nečervenej se, vím to určitě, že ti ji způsobil můj syn a že jsi vzala hřích jeho na sebe — za tu ránu ti dávám celý tento svůj statek, jak to leží a stojí. Tu je poslední vůle moje, vezmi si ji. Až zemru, prodějte s mužem tam ten baráček v Klenci a přestěhujte se sem, abys aspoň jednou v roce, na den dušiček, mohla rozžít svíčku na mém hrobě. Vid', že nezapomeneš, Lenorko? — nemám na světě již nikoho mimo—tebe!" Po smrti Tomanově se sem přistěhovali ti Ciprovci. To ostatní známe. Můj bože, to se tak dějí všelijaké věci na světě!" A starý výměnkář Albrecht běžel s tou novinou dál.

* *

Teprve k ránu Jaroslav Toman na chvíli zdřímnul. Cítil uspokojení ve své duši, že nestojí více před Kalvárií, že není vrahem Lenorčiným. Ale zase se zamyslel a divně to vířilo v jeho hlavě. Proč se nedočkal otec jeho návratu! — proč Lenorka nezůstala svobodnou! — proč nezůstala aspoň vdovou! Jen jediný den ještě! Dlouho přemýšlel o cestách osudu a teprve k ránu usnul.

* *

"Jdu se s Tebou rozloučit, Jaroslave!" šeptala a upřela naň své velké zarosené oči.

"Rozloučit? — nu, odjedu teprve odpoledním vlakem, bylo mým úmyslem, přijít k vám do statku a rozloučit se s vámi všemi, než se vydám zase na dalekou cestu do Ameriky, odkudž jsem právě přišel."

"Ty chceš odjet? — proč? My odjedeme totiž já a moje děti, — ty zde zůstaneš, máš tu statek, my nic —"

"Tvůj je statek, Lenorko, — můj otec ti ho odkázal —"

"Tvůj je statek! — Tvůj otec nevěděl, že se vrátíš, nevěděl, že's na živu."

"Lenorko!"

"Marná tu všechna filosofie, — převezmi statek, odevzdávám ti vše, jak jsem přijala od tvého otce, — my se přišli s tebou rozloučit, půjdeme. Můj muž odešel již časně z rána — bez rozloučení —"

"Tvůj muž, Bohdanecký? A kam odešel?"

"Nevím!"

"Pověděla jsem mu, že jediné ty máš nároky a práva na statek, řekla jsem mu, jak a od koho jsem statek zdědila, vyjevila jsem mu, že musíme ze statku, a ptala se, zda-li chce býti i nyní mým mužem, když jsem žebračkou. Neodpověděl. Ustrojil se, objal mne, políbil děti mé a odešel —"

"On tě opustil?"

"Myslím. Nemám mu za zlé. Jak by k tomu přišel, zámožný selský hoch, aby, — kdy už tak trpce zklamán — ještě měl živiti žebračku, byt' se s ní v šatech selky dal den před tím oddati, a její dvě děti. Dobře učinil. A já půjdu také."

"Pojd', Lenorko, tady není přiměřené místo, půjdu s Tebou zpět do statku a tam ti vše vysvětlím. Vždyť se chováš jako dítě. Kdo tě vyhání ze statku? Kdo ti řekl, že máš vyhnati svého muže? Ano, on neodešel, ty's ho vyhnala. Pojď', k čemu činiti úmluvy pod cizí střechou, máš-li krov svůj vlastní!"

A vzav svrchník a klobouk, vzal starší děvčátko na ruku, to menší nechal Lenorce a šli návsí ku statku.

Tot' víte, že lidé mohli zvědavostí okna vymáčet. Chasa seděla v čeledníku pohromadě a uvažovala o věcech, jež měly přijít.

"Poruč jim, at' jdou hned po své práci!" nakázal Jaroslav Lenorce.

"Čeled' nesmí se dozvědět o tvém dětinském úmyslu."

Selka poslala chasu po práci a pak vešla s Tomanem do velké jizby. Posadila dcerušku do kolébky, posadila k ní i druhou a snesla jim sem hračky. A najednou vypukla v zoufalý pláč.

"Proč pláčeš, Lenorko?" ptá se Jaroslav

"Když už mne všechno opustilo, když už já musím všechno opustiti, aspoň tu světličku kdybych si mohla přenést tam, kam na bludné cestě zapadnu."

"Nic tě neopustilo! — ani já ne! — niče-ho nemusíš opouštět. Jediný dětinský kousek jsi učinila, že jsi předčasně odtud vypudila svého muže. Ale není dosud zle, já ho dohoním, musím dohoniti a přivedu jej zpět. V kterou stranu odešel?"

"Silnicí ku Smečnu."

"Dej ihned zapřáhnouti koně."

Koně zapřázeni do lehké bryčky a Toman usednuv vedle kočího, vzal sám opatř a uháněl jako vítr naznačeným směrem. — Včera o svatbě koně zaháleli, nemusil jich ani pobízeti. Lidé ze vsi běhali o přítrž do

statku pro nějakou novinu, kam že ten člověk jede.

"Na nádraží do Slaného. — Nemusíte vědět hned z první ruky."

Před samým Smečnem potkali člověka.

"To je náš sedlák Bohdanecký!" povídal orač.

Byl to on. Toman hned zastavil, obrátil se na silnici s bryčkou a hodiv kočímu své opratě, usedl do zadu a vybidnul Bohdaneckého vedle sebe.

"Kam jedete s mým povozem, pane Tomanе?" ptal se sedlák udiven.

"Vám naproti."

"Vždyť jsem nikomu neřekl, kam jdu."

"Uhodli jsme to."

"Nyní mi ale povíte, proč jste mi jel naproti?" ptal se sedlák Tomana.

"Napřed mi povíte, kde jste byl?"

"Kde? — V Slaném. Ráno mi žena vyprávěla, že vám musíme postoupit statek. No, když musíme — musíme. Ale tady nezůstaneme pro posměch lidem. Oblékl jsem se — viděl jsem její smutné oči, lítostí jsem jí nemohl ani povědět, kam jdu. Do Slaného. Uložil jsem si tam před svatbou podíl —

byl jsem si teď pro ty peníze. Koupíme si někde chalupu."

* *

"Ty mi tedy zůstaneš věrným?" zajásala Lenorka.

"Snad jsi nemyslela, že bych tě opustil!"

Toman usedl, vzal z tobolky veliký složený papír a rozbalil na stole.

"Tady to máte, — moji poslední vůli. Ta je platnější než listina mého otce. Napsal jsem to dnes v noci. A zavolejte pořádné svědky k podpisu. Tak, a nyní tomu snad uvěříte, že tento statek patří vám. Peníze si zase uložte a já půjdu tam, odkud jsem přišel. Co bych tu dělal? Otec mrtev — Lenorka na živu a šťastna, svědomí moje klidno. Buďte tu tedy s Bohem!"

Jednoho po druhém zlíbal a oni doprovodili ho vozem až na nádraží. A když už tu byl vlak, ještě jednou — naposledy — před očima svého dobrého muže objala Lenorka svého prvního milence, Jaroslava.

"Děkuji ti za vše, hochu, nastokrát! — Děkuji ti, že jsi nám ukázal cestu do ráje, když jsem myslila, že stojíme před Kalvarii."

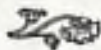

BOHDAN KAMINSKÝ:

IDYLKA.

Tři sedli ke stolu. Muž, žena, dcerka malá
jim na klín usedla. Ted' byli po večeři
a šťastni jásali, zář stromku vlídně plála
jim v oku zářícím i v jizby vábné šeří.

To v loni. . . Celý rok! A štědrý večer zase.
Leč ted' jsou sami dva. A slza v oku vážne,
a povzdech na ústech. . . Zář stromku rozlévá se
tak stejně vesele na třetí místo prázdné.

KARASOVA SVATBA.

Příběh z českoamerického života. — Pro kalendář Hlasatel napsal Jan Ort.

I.

KOSEF KARAS byl učitelem v krásném Pošumaví, kde voněly a stále šuměly jehličnaté lesy. Miloval své povolání, byl šťasten pod krovem školy mezi tou dětskou drobotinou, nose stále obrázek svého rodného kraje ve svém srdci. Žil tichý, idylický život se svou rodinou až do doby, kdy svět zachvátil úpadek. Dosud nic nekalilo jeho život v této malebné vsi pod Čerchovem, k němuž lepily se vesničky s věžemi kostelíků. Tak si zamiloval ten kraj, a přece se odhodlal jej opustiti....

Jako mnoho jiných mladých lidí v této době, dal se zlákat i on, aby rozmnožil věno, které mu žena přinesla. Koupil za ně akcie, které přinášely dobré úroky, ale ne dlouho. Když podnik oznámil úpadek, byly všechny krásné naděje ty tam.

Karas dal se zlákat k tomuto kroku pouze snahou, aby jmění své rozmnožil a tím aby mu bylo umožněno dáti svým třem synům: Josefovi, Janovi a Karlovi lepší vychování a vzdělání, když jeho služné, na které byl odkázán, sotva stačilo na skromné živobytí.

To bylo příčinou, že se rozhodl vystěhovati se do Ameriky, kde doufal svoje plány uskutečnit, ač jim všem odloučení od drahé domoviny, s kterou byli srostli, přicházelo velmi za těžko. Za mořem, ve vychvalované zemi, která oplývala pohostinstvím a všemi možnostmi, najde se jistě dosti příležitosti, aby mohl svým synům dopomoci k lepšímu životnímu postavení, než by jim mohl poskytnouti doma za tehdejších stísněných poměrů.

Rodinu Karasovu osud zavál do Chicaga, protože toto město tehdy — bylo krátce po velikém požáru v roce 1871 — začalo úžasné vzkvétati a růsti.

Jeden známý básník napsal, že nesmírná rychlost žene v Americe život ku svému konci. A na neštěstí toto všeobecně uznávané mínění osvědčilo se na Josefu Karasovi do poslední písmenky. Již doma trpěl tento venkovský učitel nemocí plicní, ale ve zdravé krajině, kde lesy dýchaly léčivým ozonem, si toho nevšímal. Až zde, po příchodu do amerického veleměsta, horšila se nemoc očividně, změnivši se v krátkém čase ve smrtelný průběh.

Karas sice obdržel učitelské místo na soukromé škole, kde se vyučovalo česky, ale co to bylo platno, když jeho dni byly sečteny. Těžko se loučil se svou domovinou, ale hořko mu bylo, když opouštěl svou rodinu v daleké cizině beze všech prostředků k živobytí, slabou ženu s třemi nedospělými dětmi, které tu zanechal v beznaději a bídě.

Paní Karasová neměla mnoho času k truchlení. Starost o děti probudila v ní novou sílu a chuť k životu, a za účasti soucitných sousedů pustila se do práce. Šila, posluhovala, všeho se chápala, co poskytovalo nějaký pramen k výživě. Nejstarší chlapec Josef vstoupil do učení u grocerního obchodě, druhí dva mladší bratři po školním vyučování prodávali noviny, aby také nějakým centem přispěli na domácnost.

S přibývajícimi lety zlepšovaly se jejich poměry. Paní Karasová obdržela dobře placené místo kuchařky v zámožné rodině, která jí dovolila mít svoje děti u sebe. Tak držela tato malá rodina stále dohromady.

Jan a Karel vstoupili brzo též do učení v též obchodě, kde se Josef vyučil. A nevzalo to dlouho, kdy tito tři příčinliví bratři otevřeli sami podobný obchod, ovšem že jen v malých rozměrech.

A tak kráčeli krok za krokem, pomalu sice, ale jistě ku předu. Po čtyřiceti letech svého příjezdu do Ameriky, vlastnili bratři Karasové, nehledě k mnoha malým obchodům, které měli pod svým dohledem, jeden

z největších obchodů v Chicagu, tak že jejich jmění vzrostlo do velkých rozměrů. — Jméno "Karas Groceries" za tuto dlouhou dobu bylo všude známo svým zbožím nepřekonatelné jakosti. —

Během času všichni tři bratři se dobře oženili, ale pouze nejstarší z nich měl syna Josefa; manželství druhých dvou bratrů zůstalo bezdětné.

Tento, pravděpodobně jednou dědic celého rodinného majetku Karasova, vstoupil také do obchodu jako nejmladší člen firmy, neboť se stal právě plnoletým.

Paní Anna Karasová, nyní babička, vzdor svému vysokému stáří, byla stále tělesně i duševně čilá. Žila u svého nejstaršího syna Josefa, který jí nejvíce připomínal jejího nebožtíka muže, zbožňujíc svého jediného vnuka.

S podivením bylo, že tato stará dáma, která přišla k přesvědčení, že její synové, kteří si osvojili všechny způsoby Američanů, přeceňují příliš cenu majetku, k němuž si během let dopomohli, věřila, že v jejím vnukovi ožije život nezapomenutelného chotě, třeba tento byl v Americe narozen a v blahobytu vychován. V něm viděla prostou povahu venkovského učitele, jako byl její muž, což ji naplňovalo zvláštním blahem a uspokojením.

K dalekosáhlým plánům, které pan Josef Karas starší pěstoval, náležel na prvním místě ten, jak by se jeho jediný syn co nejvýhodněji oženil. Tím ovšem se vyrozumívalo, aby jeho syn dostal dobře vychovanou dámu z vážené rodiny a která by vládla jménem přiměřeně jejich.

Vzhledem k těmto předpokladům byla jistě slečna Ella Bush, jediná dcera chicažského sládka Johna Bushe, nevyrovnatelná partie.

Pan Bush byl milionářem a všude jako vyrabitel výborného piva dobře znám. Byl tak zámožný, že mu všechny prohibiční spory byly zcela lhostejny. Když někdy otázka pití v jeho přítomnosti přišla na přetřes, sám doznával, že prohibice pro slabé povahy by mohla mít své odůvodnění. Jinak, že je to otázku žízň, a proto nemusí se nikdo tím znepokojovat. Při tom bohatství jeho rostlo den ode dne.

Otec Karas jednou nenápadně se dal s tímto sládkem do řeči a opatrně své plány se svým jediným synem naznačil. Při

tom vyrozuměl, že pan Bush by ničeho nenamítal proti tomuto sňatku, a ani slečna Ella ničeho proti tomu nenamítala, neboť Josef Karas mladší byl velmi slušným mužem a zároveň žádoucí partií. Co se konečně bohatého sládka týkalo, ten považoval sňatek tento hlavně za výhodné životní spojení obchodní. Kdesi v podvědomí hlásila se k životu myšlenka, kdyby jednou prohibice měla zvítěziti a on musel pivo přestat vařit, Karasovy výnosné obchody se nezavrou nikdy.

A tak jednoho dne sládek Bush v slavnostním úboru navštívil hlavní sídlo firmy Karas a Spolek, kde byl se všemi počtami uvítán.

Josef Karas mladší byl právě zaměstnán ve vnějších obchodních místnostech, a tak byl svědkem, jak bohatý sládek majetnatně se uváděl. Mladý dědic Karasových majetků netušil v tom nic dobrého, a proto raději uchýlil se do své vlastní úřadovny ku svému stolu, kde vedle na strojích pracovaly čtyři písárky.

Josefovi poslední dobu nebylo tajno, co otec s ním zamýšlí, protože často zaváděl řeč na výhodný sňatek, zvláště v posledních dnech kladl na to silný důraz, a paní matka nikdy při tom neopomenula zmíniti se jako náhodou o slečně Elle. Josef nebyl na hlavu padlý, aby z toho nevyrozuměl, kam těmi řečmi rodiče jeho míří. Než celá tato záležitost nebyla mu valně po chuti, ba stávala se mu až nepříjemnou. Ne, že by měl něco proti sládkově dceři; ani toho nejmenšího nemohl proti ní namítati. Ale prostě z té příčiny, že k ní necítil žádné náklonnosti. Bylo mu tak dalece jasno, že v takové záležitosti musí promluvit srdce a ne chladný, vypočítavý rozum. U něho srdce neříkalo ničeho, zůstávalo chladno, tak že slečna Ella Bush nemohla v životě jeho hráti nějakou úlohu.

Uznával sice dobře míněnou starost rodičů o něho, ale při tom se cítil jako obětní beránek mamonu. Konečně jednalo se o něho, a proto hlavní slovo v otázce sňatku připadlo jemu. A musí-li se už jednou oženiti — myšlenka tato sama o sobě nebyla tak zlá — potom nepřipadne mu za těžko samostatně a svobodně voliti beze všeho cizího vlivu. A konečně, jak se domníval, aby si doznal pravdu, už volbu svého srdce provedl. Neboť pravá láska, kde dvě duše jsou

jedna myšlenka, nepřichází na žádost. Je tu, a nikdo nemůže říci, kde se vzala.

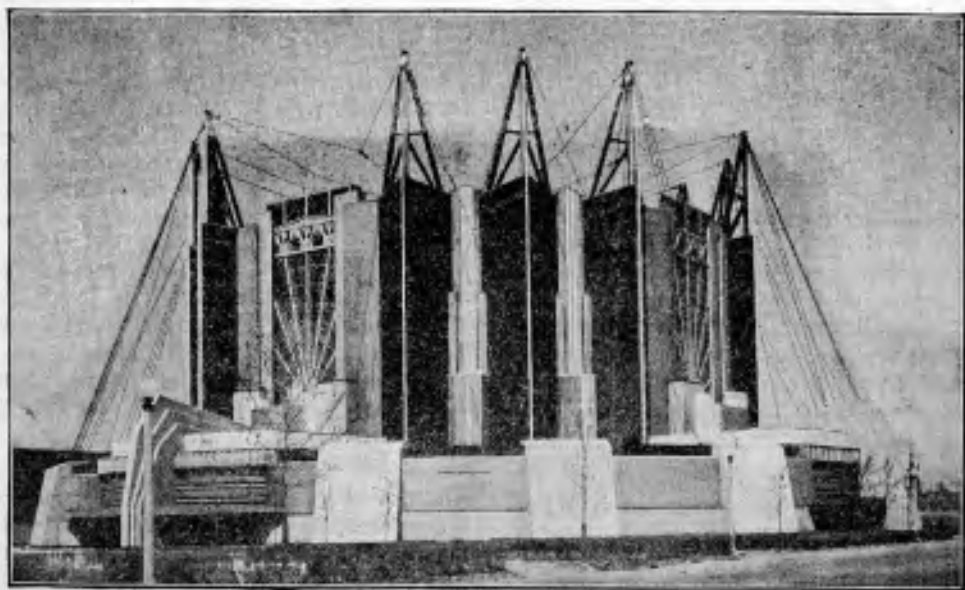
Josef byl ze svého přemítání vyrušen hovorem z přiléhajících místností, kde hlas jeho otce a sládkův stal se srozumitelným. Mladý Karas vyrozuměl dosti, že oba pánové stanovili den ku seznámení mladých lidí, který má býti náležitě oslaven. Tedy dosud nic určitého, žádný nepřátelský útok na něho, což jej do jisté míry ještě upokojilo, protože nebylo se mu obávati něčeho rozhodného.

S lehčím srdcem chopil se obchodní korespondence, která čekala na vyřízení. Když

tuto pečlivě prohlédl, stiskl elektrický knoflík na svém stole, který byl oznamovatelem pro stenografky. Objevilo se číslo 4, což znamenalo Josefa, nejmladšího společníka firmy. Po zjištění této okolnosti tři písařky na stroji pokračovaly ve své práci, avšak nejmladší z nich, čtvrtá, která byla skutečně kráska, zbledla a rukou přejela si zlatý vlas. Potom sáhla po svém bloku a odešla do úřadovny Josefovy.

Tato mladá dáma, slečna Marta Dells, byla rozenou Američankou, po matce českého původu, jedinou dcerou a sirotkem. V dětských letech ztratila matku, a otec, kte-

Ze světové výstavy v Chicagu.

BUDOVA CEST A DOPRAVY.

rý těžko vydělával na živobytí, zemřel za nedlouho též. Tak ubohé děvče osiřelo a nemělo nikoho na celém širém světě. Často mladí mužové ji naznačovali, že by byli spokojeni, kdyby ji mohli získati. Ale Marta Dells od té doby, co dostala zaměstnání ve velkoobchodě u Karasů, nedbala na takové poznámky a sliby.

I ona tušila, co taková návštěva bohatého sládky v tomto domě znamená. Bohatý otec jediné dcery u bohatého otce jediného syna!

Když vstoupila do osobní úřadovny nejmladšího Karasa, zaujala svoje obyčejné

místo a čekala. Mladý společník firmy byl dosud pohroužen do studia dopisu, který držel v rukou. Tím získala Marta dosti času, aby vrhla dlouhý pohled na svého chlebodárcce.

“Tedy prosím, slečno Dellsová, začneme!”

Když po chvíli zvedl svůj zrak, který spočíval na dopisu, pozoroval, že Marta dívá se do prázdna, jakoby nebyla ani přítomna. Z toho, co mladý obchodník diktoval, neměla zaznamenáno ničeho.

Nyní zase Josef Kraus utkvěl dlouhým pohledem na slečně. Zdálo se mu, že obličej

její zastřen byl hlubokým smutkem a beznadějí. Tichý vzdech vydral se mu z prsou, než zase obrátil svou pozornost k obchodnímu dopisu.

Nyní pozvedla zase svých očí k svému představenému Marta, v nichž zračila se zřejmá touha po něčem nevyslovitelném.

V tom popatřil Josef na mladé děvče, a tak tito mladí lidé dívali se na sebe.

Marta cítila, jak se jí krev hrne do tváří, které jí jen hořely. Josefovi vypadl obchodní dopis z ruky, a i on se zarděl ve tváři. Díval se do očí děvčete, které neneslo toho pohledu. Sklopila oči a chvěla se na celém těle, neboť cítila žhavý pohled Josefův. Konečně jí blok, který měla připravený pro diktát, vypadl z rukou, což oběma mladým lidem konečně uvolnilo ruce, které jsou od toho, aby něco držely.

Konečně — kdo ví jak se to stalo — držel se párek mladých lidí v objetí, při čemž si šeptali slabé pošetilosti.

Josef zbožňoval Martu už dávno, avšak netroufal si to dáti jí na jevo, protože nevěděl, jak by jí to bylo vhod. Avšak ona, jakmile jej poprvé spatřila, povýšila jej na trůn svého srdce, aniž toho nejmenšího dala na sobě znáti, obzvláště když okolí její tajně si dávalo na srozuměnou, že zasnoubení mladého dědice Karasových obchodů není daleko s pyšnou Ellou. Avšak díky Bohu, nyní se všechno, všechno obrátilo k dobrému.

Když mladý muž ochutnal rty děvčete, vstoupil mu znovu otcův plán na mysl, při čemž jeho odpor vzrostl do netušené míry. V okamžiku byl se svým vlastním plánem hotov. Podíval se na hodiny, scházelo 25 minut do dvanácti. Vášnivě začal mluvit k Dells. Tato plakala a něžně odporovala. Ale Josef byl mistrem v přemlouvání, svého vítězství jist, až konečně svolila.

Osušila své slzy, dotkla se letmo rukou svého účasu, zvedla svůj blok, a jakoby se nic vážného nestalo, vracela se ku svým družkám do přiléhajících místností.

Josef nedbal obchodní korespondence, která čekala na vyřízení, odebral se do garáže a za chvíli vyjel ve svém automobilu postranním vchodem do uličky, aby nevzbudil pozornost.

Za malou chvíli přistoupila k němu Marta Dells, a auto ujíždělo rušnými ulice-

mi, až zastavilo před velkou budovou, v níž mladí lidé rychle zmizeli.

Josef, nejasa zde dosti obeznámen, vysvětlil strážníkovi, službu konajícímu v přední budovy, že by se rád oženil se svou průvodkyní. Ochránce zákona se usmál a ukázal jim cestu, kde se vydávala povolení k sňatku. Úředník už měl listiny potřebné po ruce, když viděl přicházející mladý párek. Když je po několika otázkách vyplnil a přijal žádaný obnos za ně, poukázal na dveře soudce, který vykonával obřady oddávací. V okamžiku bylo vše odbyto a novomanželé obdrželi oddávací list. Josef Karas a Marta Dells před zákonem a před světem byli muž a žena. A než byla hodina, vraceli se zase do budovy velkoobchodu Karas a Spolek. To byla jejich krátká svatební cesta.

Toto vše odehrálo se přirozeně rychle a nanejvýš jednoduše. Avšak šťastnému páru vše připadalo jako nejkrásnější pohádka. Ani ve snu jim nikdy nenapadlo, že by v tak střízlivém městě, jako bylo Chicago, mohl zavanouti vánek romantiky.

II.

Residence, kterou obýval Josef Karas starší, podobná nějakému paláci, nalézala se blízko jezera Michigan, vzdálena všeho obchodního ruchu uprostřed krásné pěstované zahrady, která spíše se podobala nějaké mu parku.

Pozdě odpoledne toho dne, kdy Josef Karas mladší se dal tajně oddati se slečnou Dellsovou, položil roznášec novin večerní vydání deníku ku dveřím Karasovy residence.

Brzo na to objevila se ve dveřích starší dáma, která zvedla noviny a zmizela zase uvnitř domu. Byla to babička Karasova, jak ji v celém domě nazývali. S novinami v ruce odebrala se do obývacího rodinného pokoje, kde byla přítomna její snacha, zabývající se nějakou ruční prací. Zde posadila se do pohodlné lenošky a začala se zabývat obsahem novin.

Politické novinky ji pramálo zajímaly. Naproti tomu zprávy osobní byly hlavním bodem, o který se nejvíce zajímala. Kruh jejích přátel byl velmi četný, ba i zaměstnání závodu znala a o ně se zajímala, berouc podíl na jejich osudech. Byla vždy pohotově pomoci v nemoci nebo v jiných

případech nouze. V tom ohledu byla svou dobročinností známa téměř v celém svém okolí.

Přelétla zběžně rubriku narození, úmrtí, náhle leknutím ji noviny vypadly z rukou.

"Ach milý Bože!" zašeptaly její rty.

"Babičko, babičko, co se stalo? Celá jsi zbledla. Snad někdo neumřel z našich známých," pravila paní Karasová ustrašeně.

"Ano — to jest — ne. Pouze jistý Hodan. Z počátku jsem se tolik polekala, neboť jsem se domnívala, že je to náš kazatel Hodan. Ale to nemůže být, neboť tento Hodan bydlí na jižní straně."

Paní Karasová, které bylo známo, jaký zájem má její babička na osudech svých známých, spokojila se tímto výkladem a více neobtěžovala starou paní, která brzo zase zahloubala se do svých novin. Její zrak stále spočíval na jednom místě, kde byla rubrika povolení k sňatku. Zde stálo černé na bílém, každý omyl byl vyloučen: Josef Karas, 23 roky, Marta Dells, 21 rok.

Na štěstí její snacha, která v tu dobu dohlížela vždy osobně na přípravu večere, brzo starou dámu opustila a přenechala jí jejím myšlenkám.

Babička Karasova věděla, kdo Marta Dells je. Neznala ji osobně, ale dle jména jí bylo známo, že je to jedna z písáček na stroji v jejich závodě. Nyní složila pečlivě noviny a zazvonila na informační kancelář Karasova velkoobchodu, a nechala si dáti, aniž by prozradila svoje jméno, adresu slečny Dellsovy.

Brzo po té objevila se v automobilovém plášti ve dvoře, kde byla umístěna garáž, a dala se dovézt na udanou adresu. V šest hodin vstoupila do rodinného stravovacího domu, kde bydlela Marta Dells.

Říká se, že sňatky se uzavírají v nebi. Proto snad se zdálo mladší paní Karasové, když se večer vrátila do svého domova, jakoby spadla s oblak, když starší dáma v přijímacím pokoji stravního domu se zrádným časopisem v ruce vyšla jí v ústřety.

Proti tomuto zničujícímu důrazu nemohla Marta ničím se hájiti. Po celé dlouhé odpoledne při své mechanické práci nejraději by byla viděla, aby jejího milovaného Josefa vydělili a zavrhl.

Babička Karasova neměla žádného určitého plánu, když se na tuto cestu vydala. Poslouchala pouze hlasu svého dobrého srd-

ce, pomoci a zachrániti, kde bylo pomoci třeba a kde se dalo něco zachrániti.

"Díky Bohu!" vzdychla si, když spatřila před sebou mladičkou paní s čistýma, modrýma očima. To nebyla žádná vypočítavá dobrodružka. Proto doufala, že s pomocí boží dá se ještě vše k dobrému obrátiti.

Z přijímacího pokoje vedly ještě troje dveře do vedlejších místností stravního domu, kde návštěva staré vznešené dámy vzbudila neobyčejnou pozornost a rozruch.

Aby byly jisty před zvědavými a nepovolanými nájemníky, odebraly se obě dámy do skromného pokoje Marty, která si svým jevem babičku Karasovu na první pohled získala. Vždyť to byla choť jejího zbožňovaného vnuka. A jako zázrakem i Marta přestala mít strach ze staré dámy, Josefovy babičky. Aniž by obě dámy si toho byly vědomy, jak se to stalo, ležely si v náručí. Mezi pláčem a smíchem dozнала mladá paní, jak nesmírně má Josefa ráda, při čemž babička dodávala jí zmužilosti a útěchy, že vše dobře dopadne. Koho miloval její Josef, toho milovala ona také. Oběma připadalo vše jako zázrak, podivuhodný zázrak, který se tak neočekávaně přihodil.

A takový zázrak si přál mít také mladý manžel, aby své rodiče usmířil. Ale dosud se to nepodařilo.

Když toho večera Josef brzo po návratu svého otce doma se objevil, požádal jej tento, aby se oblékl do společenských šatů, protože pozval na večeri rodinu pana Bushe. Po večeri navštíví společně operu, kde bohatý sládek měl svou lož. K tomu dodala ještě jeho matka, že každý mladý muž by si pokládal za veliké vyznamenání, ukázati se v loži po boku krásné Elly.

Josef tomuto všemu dobře rozuměl a uznal za nejmoudřejší mlčet a vzdáliti se do svého pokoje. Po koupeli se pomalu strojil. Nechtělo se mu neodvratitelné setkání nějakým způsobem usplňiti.

Když konečně vstupoval do jídelny, potkal na cestě babičku, která se vracela ze své vyjíždky. Tato jej něžně políbila a pošeptala, že právě se vrací od jeho Marty, a k tomu dodala, že dobře volil. Josef však starostlivě potřásl jen hlavou, že otec jeho bude asi jiného mínění.

"Jen žádné obavy, můj drahý," utěšovala jej babička. "Já vím, že otci tvému tento sňatek se sládkovými hluboko leží v hlavě,

ale konečně i on dá s sebou mluvit. Obzvláště, když já ti chci pomoci."

S těmito slovy se vzdálila. —

Při večeři seděl pan Karas starší na jednom konci stolu, jeho choť na druhém. Po jedné straně seděla babička a sládek Bush, po druhé straně Ella a Josef.

Paní Karasová na počest hostů ozdobila se diamanty. Avšak její šperk neslušel jí tak jako perlový náhrdelník Elle.

Hostitel stále obdivoval nadšenými slovy krásu pyšné Elly. Ale i babička vyhlížela dnes zcela podivně. Její uvadlé líce jen hořely ve zvláštním lesku, a její syn se domníval, že přirozeně stará dáma je šťastna vyhlídkám na skvělý sňatek svého vnuka Josefa. Ač nebyvalo jejím zvykem při rodinných slavnostech (mnoho mluvit, dnesjevila zvláštní náladu k rozmluvě.

"Vaše rodina pochází zajisté z Plzně, není-liž pravda, pane Bush?" navazoval hovor stará dáma se svým sousedem.

"Nikoliv, milá paní. Jak přicházíte na tuto myšlenku? My pocházíme z Prahy," odvětil sládek.

Podivení hostitelovo rostlo. Matka jeho přece věděla zcela dobře, odkud rodina sládkova pochází. Co jí jen napadlo tak se ptát?

"Ach, ani nevím zcela určitě, jak mi to napadá," s velkým klidem řekla stará paní Karasová. "Snaž jen proto, že mi připomínáte jistého šlechtice z naší domoviny."

Sládek se cítil tímto porovnáním velice polichocen. Též pán i paní Karasovi touto pochvalou hostovi byli nadšeni.

"Učiníte ještě mého otce domýšlivým, milá paní," řekla s úsměvem krásná Ella neméně tímto výrokem polichocena.

"Skutečně, pane Bush, jste velmi podoben onomu šlechtici," pokračovala hovorná babička dále. "Já sama jsem jej viděla jen jednou, krátce před svou svatbou, zcela z blízka, ale stal se mi nezapomenutelným, protože se mnou rozmlouval tak přívětivě. Můj otec byl malým rolníkem, a já jsem právě dojila naše kozy, když onen šlechtic jel okolo a požádal mne o sklenici mléka. Podala jsem mu celý plecháč s mlékem, z kterého se s úsměvem napil."

"Ale babičko," zvolal ustrašeně hostitel nad takovou řečí. Ačkoliv sám vypadal dosti urozeně, přece jen považoval za nevhodné mluvit nyní o jejích malém původu.

"Co pak?" otázala se babička nevinně.

"O nevzpomínej starých časů a nech je spokojem odpočívati."

"Přišel jste ve svém novém automobilu?" obracel se s otázkou k hostovi, aby přesadil hovor na jiné pole.

Ale babička, která vždycky byla známa svým jemným taktem, nedala se dnes zmásti.

"Potom chtěl urozený pán vědět, kdo jsem, neboť prý mu přichází tak povědoma. Řekla jsem mu, že můj otec s jeho panstvím měl najmutý jistý kus pozemku, a tam že asi mne někdy viděl pracovati. A můj ženich, učitel z blízké vsi, ten mu je asi též znám, neboť jeho otec pracoval na jeho panství, a dostával od něho podporu pro svého syna, aby mohl studovati."

Hostitel byl celý bez sebe nad touto řečí své matky.

"Jak vám chutná víno, pane Bush?" přetrhl nit' hovor. Ale nadarmo.

"Moje vypravování je brzo u konce," řekla klidně babička. Umínila si, že tento boj musí vybojovat. Vždyť to dělala pro životní štěstí svého vnuka.

"Mnozí lidé se za svůj původ často stydí, ale my Karasové jsme na to pyšní. Peníze sice hrají ve světě velikou roli, ale nejsou všechno. A až náš Josef bude se ženiti, bude to činiti z lásky, nikdy pro peníze."

Otec Karas sotva dechu popadal nad takovou řečí. Bylo mu, jako rybě na suchu. Ani svým vlastním uším nechtěl věřit. Co jen má dnes jeho matka a co chce těmi řečmi docílit?

Pan sládek poslední slova staré dámy vykládal si velmi zle a nepříznivě. Krásná jeho dcera nadarmo snažila se býti lhostejnou, a choť hostitelova obracela řeč na operu, jsouc celá zoufalá. K tomu ke všemu Josef poznamenal, že nebude moci vzácné hosty doprovázeti do opery, ač mu je to velmi líto.

Hovor, který se nyní vedl, byl jaksi nucený, a domácí pán raději předčasně ukončil tabuli. Neboť delší prodávání bylo ještě nepříjemnější pro obě strany.

Pln rozpaků doprovodil hosty ku dveřím a vrátil se zpět do hodovní síně, klesnuv tam do své lenošky úplně vyčerpan.

"Maminko," zvolal téměř zoufale, "co jsi to jen provedla svou neprozřetelnou řečí?" Ty jsi naše hosty přímo urazila."

"Milý synu, Josef nikdy se s Ellou neožení."

"Ale babičko, o tom má přece Josef sám rozhodovati?"

"To máš pravdu, ačkoliv jsi ve svých plánech Josefa dobře oženiti, na něho samotného zapomínal. Nejprve jsi se dohodl o tom sám se svou chotí, potom s panem Bushem, až konečně slečna Ella dala k tomu svoje svolení. Josef konečně vzal tuto záležitost sám do svých rukou a rozhodl jednou pro vždy sám."

"Jak tomu mám rozuměti, maminko?"

"Josef se již oženil, milý synu."

"Spravedlivý Bože, je to možné?" vykřikla zděšeně paní Karasová.

Otec, podíivav se na syna, poznal, že se tu jedná opravdu o skutečnou, ukončenou věc.

"A od kdy jsi ženat?" tázal se stísněně otec.

"Od dnešního poledne, tatínku."

"Byl by si aspoň tak laskav a řekl nám jméno dámy, níž jsi se oženil?"

Otec mluvil s přemáháním, ale přece se ovládal ještě.

Josef mužně nyní vstal a řekl:

"Nyní jest její jméno paní Karasová. Dnes dopoledne se jmenovala ještě slečna Marta Dells."

"Snad to není" — sípal téměř otec Karas neuvěřitelně.

"Správně se domníváš, otče, dosud jedna z našich zaměstnankyň."

"Kdo jsou její rodiče?"

"Jsou mrtví, nemá příbuzných."

"Pane na nebi," obrátil se otec Karas ku své chotí.

"Slyšela jsi? Nemá ani žádné rodiny."

"Ano, ano, slyšela jsem," sténala domácí paní.

"A jestli si tě vzala jen z vypočítavosti, Josef?"

"Moje žena mě má ráda a já miluji ji."

"Tedy dobře, milý synu, však uvidíme. Ale nyní jdi a přiveď sem svou paní."

Josef by byl ještě rád něco řekl; ale že byl dobře vychován, mlčky poslechl, a hlavně, že byl pln ohledů na vzrušení svých rodičů.

Babička jej provázela svými uspokojenými pohledy, dodávajíc mu zmužilosti. Svému slibu, který mu před večerí dala, dostála a hned začala železo kouti.

III.

Jakmile Josef v automobilu odejel, obrátil se otec Karas opět ku své nařikající choti:

"Jen neklesej hned na mysl. Dosud je to sňatek jen dle jména, pouhá forma dle zákona. Možná, že celá tato záležitost dá se v tichosti ještě urovnati penězi. Zajisté, že ta osoba byla tak vypočítavá, že počítala s Josefovým jménem."

Babička měla jiné mínění o této "osobě". Zatím však považovala za nejmoudřejší svoje mínění podržeti pro sebe.

Nyní domácí pán obrátil se k telefonu.

"John?" tázal se, když dostal žádané číslo.

"Jsi to ty? Prosím, přijď ihned k nám a vezmi s sebou svou paní. Jedná se o rodinnou poradou. Přihodilo se náhle něco neuvěřitelného. Podrobnosti se dovíš až zde. Víš snad, kde je dnes večer Karel? — Ve schůzi? Nic neváď. Musí také přijíti. Očekávám vás co nejdříve." —

Když dostal spojení se spolkem, kde byl Karel ve schůzi, musel trochu déle čekat. Ale konečně mohl s bratrem mluvit.

"Zde je Josef, bratr Josef. Musíš ihned k nám přijíti, a zastav se také pro svou paní... Co — že máš přednášku? Nesmysl. Tu musíš odložit. Tvoje přítomnost v jisté rodinné záležitosti je zde naprosto nutná. Později více. Dobře tedy — pospěš si!"

Oba jeho bratři a podílníci v obchodě na každý způsob musí se účastniti této smutné porady v sňatkové záležitosti.

John, ten bude jistě na jeho straně, o tom byl přesvědčen. Avšak Karel, nejmladší z nich, kterému říkali větroplach, o tom byl v pochybnostech, jak se ku spolkové záležitosti zachová.

Paní Karasová seděla dosud jako zničená ve svém křesle, tisknouc šátek k očím. Za to oči babiččiny leskly se vítězstvím, což si její syn nikterak nedovedl vysvětliti.

Netrvalo dlouho, když přijely dva automobily, přivážejíce oba bratry, jichž ženy láskyplně se měly k paní domu, dříve ještě než se pravou příčinu jejího zármutku dověděly.

John zaujal vážně svoje místo. Karel jej následoval, jsa zvědav, co se vlastně přihodilo. V tom vešel otec Karas, volaje už ve dveřích:

"Pomyslete si — náš Josef se dnes oženil s jednou naší písarkou."

"Je-li možná," zvolal Karel vesele. Zajisté že je to Marta Dells. Výborně, to si dám libiti. Ale kde vězí mladý párek, abychom mu mohli blahopřáti?"

Otec Karas nad tímto neočekávaným výbuchem málem by byl ztratil řeč. Avšak John, který znal bratrovy plány, aby Josef se oženil s bohatou dcerou sládkovou, přišel mu hned na pomoc.

"Ale Karle! Z toho bys se přece neměl radovati. Náš Josef mohl přece se oženiti mnohem výhodněji."

"Proč výhodněji?" odvětil tento. "Marta Dells je přece děvče jako lusk. Tu bych si vzal sám, kdybych už nebyl ženat. Na peníze přece u nás nemusí se hledět. A když Josef ji má rád, tím at' je vše odbyto!"

Po těchto slovech posadil se vedle své paní, řka:

"Co ty tomu říkáš, miláčku? Není to pěkné?" "Nenecháme si zajisté ujíti tuto vzácnou příležitost, uspořádat velkou hostinu na počest mladých manželů."

Otec Karas netrpělivě mávl rukou, neboť zaslechl právě někoho přicházeti.

Krátce poté otevřely se dveře a v nich objevil se Josef před shromážděnou rodinou radou.

"Kde máš svou paní?" otázal se krátce otec.

"Čeká v předsíni," odvětil Josef. "Shromáždili jste se zde, jako k nějakému soudu. Myslíte-li, že jsem se dopustil s Martou nějakého zločinu, tu raději odejdeme hned. Jednou pro vždy vám oznamuji, že se svou paní špatně nakládat nedovolím."

Toto rázné vystoupení synovo dotklo se hluboce otce Karase. Nemohl se ani zmociti na odpověď. Konečně pravil:

"Ale Josef, což sňatek tě tak změnil, že jsi ztratil důvěru ku svým rodičům?"

Po těchto slovech beze slova postavil Josef stolicí v kruhu přítomných a šel pro svou ženu. V nejbližším okamžiku uváděl ji mezi mlčící přítomné a poukázal jí připravenou stolicí. Sám se postavil za ni, aby jí dodával odvahy a ji chránil.

Marta Dells přímo oslňovala svým zjevem, třeba byla jen prostě obléčena. Ustrašenýma očima hleděla na otce Josefova, v němž dosud viděla jen pána obchodu, v němž byla zaměstnána.

Pan Karas starší byl pln rozpaků. Ku svému velkému podivení přicházel k přesvědčení, že toto milé stvoření nemělo žádných vypočítavých úmyslů. Konečně se odhodlal ku slovům:

"Nepovažujeme se za lepší lidi než jsou jiní. Ale kdo se chce dostat do naší rodiny, myslím, že máme právo, abychom o tom uvažovali dříve."

"Zajisté," vydralo se sotva znatelně z třesoucích se rtů mladé paní.

Otec Karas nevěděl, co se to s ním děje. Bylo mu najednou jasno, že mu není možno, aby se odhodlal nabízetí této překrásné bytosti peníze, když se vzdá nároků na jeho syna, jak si předtím vzal do hlavy.

Tu opět přišel na pomoc John:

"Nemůže býti naší rodině lhostejno, když se Josef náhle ožení s někým, kdo nic nemá —"

Josef už chtěl vybuchnouti, ale strýc Karel, který seděl nyní vedle něho, položil mu ruku laskavě na rameno, aby jej uklidnil a ujal se sám slova:

"Nemohu se upamatovati, milý bratře, že by byla bývala tvoje choť bohatou dědičkou."

Bratr John se podíval hněvivě na Karla, ale nic moudrého jej nenapadlo, co by mu byl mohl říci. Při tom pohlédl bezmyšlenkovitě na svou paní. Začervenav se v obličej, jako by si vzpomněl na něco zapomenutého, vzal ji za ruku.

"No, aspoň jsme se nedali tajně oddati," poznamenala tato.

"Zcela správně, tetičko," souhlasil Karel. "Ale byl na vaší svatbě někdo?"

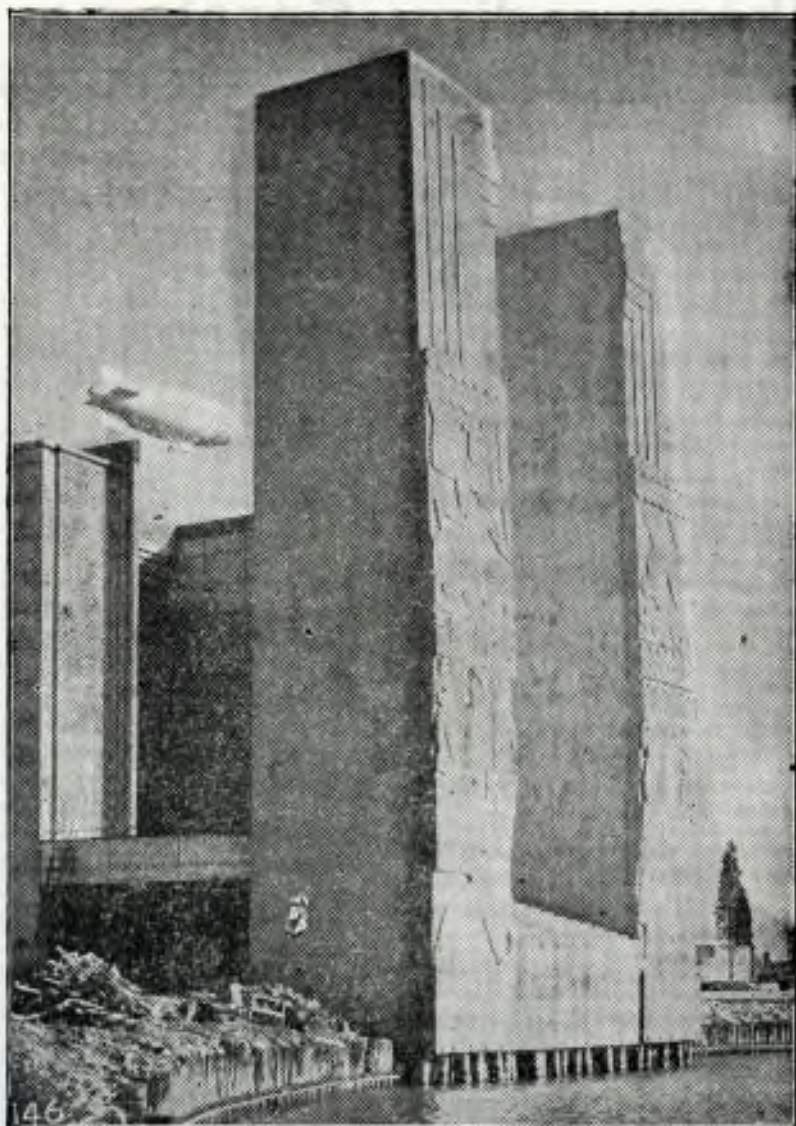
"Nebyl," zněla odpověď. "Ve vsi tichoští nás oddal soudce."

"Tak vida, a zde naděláte tolik zbytečných okolků. Záleží-li vám na štěstí Josefově a leží-li vám jen trochu jeho blaho na srdci, nepřekázejte mu hledati své štěstí svým vlastním způsobem." —

Všichni jakoby se ponořili ve vzpomínky, co babička s tajným uspokojením této rodinné radě pouze naslouchala. A nyní se všichni rozpovídali o své svatbě, tonouce v blahých vzpomínkách.

"Ale děti, takto se nedostaneme nikam," zvolal Karel. "Myslím, že je nejvyšší čas, abychom polibili nevěstu."

Ze světové výstavy v Chicagu.

PALÁC VĚDY.

“Josef je nejstarší z bratří a zároveň šťastným otcem novomanželů, je tedy řada na něm nejprve,” ozvala se babička.

Avšak otec Karas jako by byl v jiném světě, jako by neslyšel, co se tu mluví. Bylo mu lehké, že se nevytasí se svým plánem odškodného. Peníze znamenají na světě mnoho, ale nejsou všechno. Láska je to, která při-

naší štěstí, spokojenost a radost ze života. At' jsou mladí lidé šťastni. — Přitom vstal, přiblížil se ku své nastávající dceři, objal ji a vtiskl jí upřímný polibek na rty.

“Blahopřejeme vám, milé děti,” zaznělo sborem a objímání a celování nebralo konce. Pouze babička se sepjatýma rukama zbožně šeptala: “Díky Bohu, díky pánu Bohu!”

Zkáza rodiny Sorelovy.

I.

PROSTORNÉ, pěkně zařízené jídelně bytu soudního rady Ludvíka Sorela bylo živo. Vedle velikého stolu stála zelená jedlička, dole sevřená v ozdobném kovovém stojanu a kolem ní poskakovaly tři odrostlejší děti. Nejstarší Amálka bylo děvčátko as čtrnáctileté. Útlá, dosti vysoká, napíjala se na špičkách svých domácích střevíčků, aby mohla upevniti na vrcholu stromku velikou stříbrnou hvězdu betlémskou. Dva silné pletence tmavých vlasů spadaly jí přes ramena ku předu hluboko pod pás. Zdálo se, že je zaujata jenom prací, na kterou se děti Sorelovy těšily celý rok. Ale její bystré oči brzy postřehly, že její mladší bratr Říša jaksi podezřele se krčí za stromkem, kde uvazoval na nejnižších jeho větvích cukroví, ořechy, fíky a jiné dobroty. "Říšo, ty zas už jíš, ukaž, cos strkal do úst!" A energicky chopila milého Říšu za rameno, vyzvedla a obrátila jej tváří do plného světla zářícího lustru.

Silný, zavalitý chlapec prudce se jí vyvinul, ale jeho zarudlá tvář, na jedné straně znatelně větší, dokazovala jasně, že obvinění malého mlsoua je pravdivé. Do sporu zasáhla i nejmladší Liduška, která byla pověřena úkolem navazovati na cukroví a ovoce zlaté a stříbrné nitky. Beze slova pátravě se podívala bratrovi do zakaboněného obličejce a ukázala prstíkem na jeho horní ret, kde tajně spolknutá čokoláda zanechala zrádnou stopu.

"Tak vidíš, Říšo, není na tebe spolehnouti. Už před chvílí jsem tě viděla, že jíš, a to jsi říkal, žeš jedl jen zlámané. A teď zase. To takhle nebudeme mít na stromku nic. Že ti toho není líto, takové krásné cukroví a ty to shltáš. To ti Liduška nestačí ani navazova!"

Říša zatím spolkl uzmutý čokoládový kaštan a procedil skrze zuby: "To je rámusu pro jeden kousek. Vždyť to bylo rozmáčkuté!"

Pro kalendář Hlasatel napsala

ZDENKA NAVRÁTILOVÁ.

"To on vždycky tak dělá, sám to zlomí nebo rozmáčkne a pak už si myslí, že to musí sníst", přisolila teď i Lidka.

V tom vkročila do pokoje paní Sorelová. "Děti, děti, zas už jste v sobě? Přece víte, že pod vánočním stromkem se nesmí nikdo s nikým hádat, žádný se nemá hněvat."

"Maminko, když Říša pořád ujídá cukroví —"

"Nevídáno, však toho máte dost, vezměte si každá také kousek a až to sníte, zazpíváme si nějakou koledu."

A paní zanotovala pěkným lahodným hlasem starou vánoční píseň: Slyšte, slyšte, pastuškové — Děti radostně připojily se dětskými, jasnými hlasy. Paní usedla opodál do velkého křesla a za zpěvu dívala se snivě na stromek. Byla to vysoká, štíhlá žena, dobrých čtyřiceti let. Přísnědlá tvář byla oživena tmavými očima a lemována bohatými, tmavými vlasy. Nebyla asi kráskou ani za mladších let, ale celý její zjev působil mile, z očí dívala se dobrota sama. Děti přezpívaly jednu koledu a hned spustily jinou. Paní teď už nezpívala. Pozorovala děti při práci, jak jim hořlivostí planou líčka. Dívala se na stromek a libovala si, jak pěknou jedličku dětem vybrala. A pojednou ten stromek vyvolal v ní vzpomínky na vlastní dětství, dávno zašlé. Ach, nebylo věru radostné! Byla šťastným děckem jen do svých osmi let. Tehdy ztratila matku, jež zemřela v několika dnech. Otec, lesní správce ve službách knížete Schwarzenberga do roka se oženil po druhé. Musel, měl tu děti, děvčátko a o pár let s aršího hochy. Vzal si bezdětnou, velmi zámožnou vdovu po řediteli téhož panství, na němž sám byl zaměstnán. Pro sebe snad našel v ní náhradu za nebožku, ale pro děti nikoli. Nebyla to paní zlá, dbala dost o děti, aby měly pořádek, ale pravou matku nedovedla jim nahraditi. Vzala k dětem spolehlivou chůvu, ale sama je nikdy nepřivinula do náruče, nepohládila, nepolíbila. Za málo let po jeho

druhém sňatku přivezli lesního správce kterého pozdního večera podzimního z lesa zkrváceného. Byl střelen ze zadu do plic, sekaným olovem. Než přijel lékař, dodýchal. Nikdo nikdy nevěděl, kdo jej zabil a proč. Ale mezi lidmi se šušovalo, že to byla vlastně rána určená pro hajného, který byl postrachem pytláků. Vdova se odstěhovala do Třeboně a žila tam se svými pastorky. Hoch studoval za podpory knížecí a po letech stal se lesním inženýrem. A děvče se ve třiatdveřítí letech provdalo za okresního soudce Sorela. Byl to sňatek z lásky, třebaš děvče mělo dosti značné věno. Něco měla z matčina podílu, ale většinu darovala jí nevlastní matka, která krátce před tím zemřela.

Na to všechno vzpomínala si teď hledíc na své děti, které plny radosti dokončovaly výzdobu vánočního stromčku. Venku na ulicích řádil prudký vítr, který hnál do okenních skel vločky sněhu. Tady v pokoji útulno, teplo. Prohřátým vzduchem nesla se příjemná vůně čerstvého jehličí a stromek ten symbol blízkých radostných svátků vánočních, trpytil se a svítil vším bohatstvím, jež na něj snesly dětské ručky.

"Bože, děkuji ti za to, že mám takový milý, šťastný domov, že mám zdravé děti a muže. Nepoznala jsem kouzla šťastného domova v dětství, za to osud mi to vynahradil nyní. Jsem opravdu šťastna, jako málokterá žena," myslila si paní Sorelová a oči se jí zaleskly slzami dojetí.

Starí Řekové dávali se ovládati pověrou: Jakmile člověk sám si uvědomí své štěstí, tím okamžikem je vlastně už ztrácí, neboť v zápětí stihne jej nějaká nehoda. My mluvíme o kolu osudu, které se neustále otáčí a přináší lidem brzy radost, brzy žalost.

Paní Sorelová v myšlenkách až sem nepřišla. Vyrušily ji z nich děti žádostí, aby jim pomohla dát stromek na ozdobný stolek v arkýři pokoje, kde měl stát už zcela přichystán na zítřejší svatvečer. V tom zazněl v předšní zvonek. Liduška hnala se ze dveří a za okamžik uváděla slavnostně do pokoje otce.

"Podívej se, tatíčku, jak se nám stromek vydařil," chlubil se žabka a táhla otce do arkýře, aby zblízka viděl všechnu tu krásu. "Tyhle řetězy jsem sama udělala a tyto růže také," upozorňovala otce.

"Pěkné, opravdu hezky jste to ozdobily, jen ještě zdali vám Ježíšek něco pod ten

krásný stromek naloží," usmíval se Sorel; při tom pozoroval děti jak se k tomu tváří. Byl to vzrostlý brunet, krásných, vlnitých vlasů. Široká, zdravě svěží tvář zářila úsměvem, který odhalil mezi jeho krásně modelovanými rty dvě řady skvělých zubů. Držel se zpříma, jeho pohyby jevíly uhlazenost i určitou snahu být stále pěkným, což se ostatně odráželo i v jeho zevnějšku velmi úpravném. Byl o dobrých pět let starší než jeho choť, ale jak tu stáli vedle sebe zdálo se, že jest tomu naopak. Poměr mezi oběma manželi byl dobrý a přátelský. Ač vášnivá, horoucí láska prvních let manželství už dávno je opustila, měli se oba upřímně rádi a starali se v první řadě o ty své děti, jež tvořily nezlomné dosud pouto jejich vzájemné přichylnosti. Proto také v jejich šestnáctiletém soužití nebylo žádných disharmonií a trapných výstupů až na některé nepatrné neshody, jaké se občas objeví ostatně i v těch nejvzornějších manželstvích.

"Děti nechte už tatíčka, ať se může převléknout. Amáčko, sklíd' všechno se stolu a prostři, hned přinesu večeři," velela paní. Ale ještě než odešla do kuchyně, chytla muže za rukáv, přitiskla se k němu a zašeptala mu: "Ty děti se těší! Všechno už mám uchystáno!" Pokývl s úsměvem hlavou a odešel do ložnice, odkud se po chvílce už převlečen vrátil v domácím kabátě a v měkkých střevících.

Po večeři ještě asi hodinu děti se bavily s rodiči. Paní vlastně většinou mlčela a zabývala se zašíváním punčoch a rukavic své drobotiny. Tato hodina důvěrného hovoru s dětmi patřila podle jejího názoru jen mužovi, který přes den byl zaměstnán v úřadě a nemohl se tudíž dětem věnovat jako ona. Proto paní tuto chvíli vědomě ustupovala do pozadí a účastnila se hovoru co nejméně tak aby středem pozornosti dětí byl jen otec. Také se jí to plně podařilo. Liduška, mazlíček celé rodiny, měla privilegované místo na otcově klíně. Její ručka prohrabovala se dosud bujnými vlasy otcova vlasů. S velkou oblibou aké otce česávala. Tak i dnes seskočila mu s kolena, přinesla si hřeben a česala otce.

"Mně se zdá, že chceš se učit kadeřnicí," ozval se otec, přerušiv své vypovídání o tom, jak u nich doma na vesnici slavívali Štědrý den.

"O ne, já chci být zpěvačkou," odvětila

Liduška. A česala dál. "Tatíčku, jestli pak víš, že nemáš ještě ani jediný vlas bílý, a maminka už má," povídala.

Paní překvapeně zvedla hlavu od práce. Podívejme se, čeho si děti nevšimnou! Do nedávna sama nevěděla, že se jí do vlasů vloudila stříbrná vlákna životního podzimu, až když se z nich vytvořily úzké proužky na spáncích, tak znatelné v tmavých vlasech. Tehdy se trochu zarazila i povzddechla nad první známkou blížícího se stáří. Pak na to pozapomněla pro vážnější starosti, až teď jí to připomenula dcera.

Také Sorel se překvapeně podíval na ženu. "Opravdu, Žany?"

A už se shlukli všichni kolem matky a prohlíželi její skloněnou hlavu. Paní zvedla oči k mužovi a v tom polil její tvář ruměncem. Až mu jí bylo líto. Pohládl jí po hlavě a povídal: "To k vůli vám, děti, maminka už šediví, protože se o vás stará a vy ji ještě leckdy zlobíte!"

"Nezlobíme, už ne, vid', maminko?" tulily se k paní děti a Říša jí dal upřímnou pusku do vlasů právě tam, kde se třeptil stříbrný proužek.

Nechala šití a objala všechny tři děti, mlčky je přitiskla k sobě, zatím co její oči hledaly tvář mužovu. Stál nad nimi a usmíval se na ni. —

Vánoce přeletěly jako sen a s nimi i vítané dny prázdná. Rada Sorel kráčel zase poprvé do úřadu. Přemítal cestou, kolik případů dnes musí vyřídit. Samé věci poručenské a pozůstalosti se týkající. Pracoval pilně bez zastávky po celé dopoledne, až před samým polednem mohl si oddychnouti. Prohlížel akta na svém stole. Ještě je tu něco na dnešní dopoledne.

"Pane Dlouhý," zavolal na vcházejícího sluha, "zavolejte paní Lucii Bártovou." Zatím co sluha vyšel do předsíně, zahloubal se do spisu. Vyřízení pozůstalosti po zemřelém bernímu správci ve výslužbě Martinu Bártovi. Jméni na hotovosti: Dvacet pět tisíc korun. Nemovitost: domek č. 154 v Pěnicích u Turnova. Nepominutelní dědici: Vdova zemřelého. Jiných příbuzných není.

"To bude do dvanácti vyřízeno," pomyslel si rada.

V tom vcházel do kanceláře sluha a za ním žena v hlubokém elegantním smutku. Sorel se na příchodí zběžně podíval. "Paní Lucie Bártová?"

"Prosím."

"Račte se posadit."

Žena se posadila na blízkou židli. Obratným pohybem odhodila hustý černý závoj, který jí splýval přes obličej a obrátila se k soudci. Ten pozvedl právě oči z úředních aktů, do nichž nahlížel a jeho zrak utkvěl lhostejným pohledem na přítomné. Ale byl překvapen zvláštním výrazem obličeje té ženy. Nebyla na první pohled krasavice. Tvář obyčejných rysů, ústa dosti široká, plných, smylných rtů. Pod černým závojem však byla nápadna neobvyklá bělost pleti a gloriola světlounkých vlasů. Když na soudcův dotaz odpovídala tichým, jakoby ostýchavým hlasem všiml si jejích očí. Byly veliké, podlouhlé, zelenošedé. Pouze v nich jevílo se určité vzrušení, když mluvila o smrti svého manžela, jinak ta celá bílá tvář zůstávala nehybnou, jako z mramoru.

Sorelovi napadlo, že mluví s bývalou herečkou, ale z jakékoliv afektovanosti zdál se jí hájiti její tichý, pokorný hlas.

Celé soudní řízení případu bylo odbyto rychle. Ze spisů věděl už rada, že vdově je teprve dvaatřicet let, že byla deset let provdána a že jejímu choti bylo téměř šedesát, když zemřel. Hlavou proletěla mu myšlenka: Tato žena nevdala se jistě z lásky za člověka, o tolik let staršího; jak je asi teď povděčna osudu, když ji učinil vdovou. O budoucnost má postaráno, bude mít slušnou pensí po mužovi a ještě jmění.

Posléze podal dámě péro s vybídnutím, aby soudní akt podepsala. Zdálo se mu, že se její buclatá, bílá ruka, už s dvěma snubními prsteny znatelně až chvěla, když psala drobným písmem: Lucie Bártová. Přehodila si opět vdovský závoj přes obličej, uklonila se a odcházela. Tiše a pomalu, hlavu trochu sklopenou ku předu, jak chodí lidé, tíží-li je veliká starost či zármutek. "Snad opravdu truchlí pro toho manžela-starce," pomyslel si rada dívaje se za ní. "Jakou má pěknou postavu!" —

Za několik neděl na to navštívil rada Sorel Národní divadlo. Byl poslední dobu hodně přepracován a proto si šel spravit nervy, jak říkával, troškou dobré hudby. Ač sám muzikantem nebyl, byl přec velkým ctitelcem hudby. Hráli tehdy Dvořákovu "Rusalku". Návštěva nebyla právě největší a v řadě sedadel v přízemí, kde seděl Sorel bylo několik málo míst prázdných. Vedle Sorela

hned dvě. V posledním okamžiku před začátkem overturey přišla na jedno z nich dáma. Rychle proklouzla mimo Sorela s tichým "pardon" a usedla na vzdálenější z obou prázdných sedadel. Sorel v nastalém už šeru si ji ani nepovšiml a zapadnuv hlouběji do měkkého křesla ponořil se celou duší do úchvatných melodií. Rusalku zpívala jakási mladičká zpěvačka jako host, v prvním jednání měla znatelnou trému, ale krásný hlas a jemný zjev umělkyně výborně se hodil k představě Rusalky.

Líbila se a po prvním jednání byla odměněna poľeskem.

Za přestávky díval se Sorel po svém okolí, neuvidil-li někoho známého. V loži naproti zahlédl pleš svého představeného. Raději nenápadně otočil hlavu v levo a tu upozoroval, že druhé sedadlo od jeho je obsazeno dámou, která jej bedlivě pozoruje. Známa? Podíval se bystřeji a poznal svou klientku. Jméno mu již vypadlo z paměti, ale pro fysiognomii měl pamět přímo znamenitou. Mimovolně se uklonil. Dáma se usmála a poděkovala na jeho pozdrav. Vzpomínal na její jméno — ach, už to má, to je ta vdova mladá po starém mužovi, paní Bártová. Znovu se na ni podíval. Byla v černém, hedvábném oděvu, v předu mírně vystřiženém. Od temného šatu příznivě se odrážela oslňující bělost pleti její plně šíje i tváře. Kolem její hlavy zářila gloriola světlounkých vlasů, přirozeně se kadeřicích do drobounkých vlánek. Jakoby jimi světlo prostupovalo. Dívala se teď do programu. V tom jí sjelo s klína volně položené kukátko. Sorel hbitě se pro ně shýbl a podával jí je. Poděkovala více očima než tichým slovem.

"Milostivá paní dnes v divadle?"

"Ano — vlastně bych neměla, mám přece hluboký smutek — ale konečně je hloupé předstírat smutek tam, kde není, ani nemůže býti."

Nevěděl honem, co na to odpovědět. V tom však již zazněl zvonek na znamení, že přestávka je u konce a Sorel usedl na své místo. Po druhém jednání zdálo se mu býti příkazem nutné zdvořilosti, aby se dal do hovoru se sousedkou. Aby lépe rozuměl jejímu tichému hlasu, usedl na prázdné křeslo vedle ní. Zůstal zde i když vytáhli oponu. Rozmluva s dámou, kterou jen ve své praxi soudcovské poznal, jej bavila. Poznal sice hned, že míra jejího vzdělání není veliká, ale

její úsudek byl bystrý, chování bezvadné. A bylo docela příjemno sedět vedle ženy, půvabné zvláštním způsobem. Po skončení představení šli společně do šatny a společně opouštěli divadelní budovu.

"Kudy půjdete, milostivá paní?"

"Bydlím na Malé Straně, půjdu tudíž nábrežím."

Sorel minil se před divadlem rozloučiti. Venku je ovanul nádherný vlhký vzduch časného jara. Sorel pocítil chuť ještě se trochu projít před spaním.

"Dovolíte-li, půjdu kousíček s vámi, máme skoro stejnou cestu." Bydlel v Mikuľášké třídě.

Svolila a ráda, jak se mu zdálo. Vykročili nábrežím od divadla dolů k staroměstským mlýnům. Z hladiny vzduté řeky táhl zvláštní šum; to jak narážely na sebe ledové kry, nesené mohutnými vlnami. Sorel minil paní doprovodit jen ke Karlovu mostu a pak ubírat se už přímo domů. Rozpovíдалa se však zatím o svém mládí, a Sorel pojednou se zajímal vědět, proč se provdala za muže o tolik let staršího. Přece byla dost hezká na to, aby si mohla vzít manžela jiného, věkem k sobě se hodícího. Pozorně naslouchal jejímu vyprávění. Její otec měl obchod v kterémisi venkovském městě, ale přišel o něj i o dům, majetek své ženy. Brzy na to zemřel a zanechal zde vdovu s dcerkou. Paní se uchytila jako hospodyně v zámožné rodině. Dcera hnána strachem před bídou po slechla rady matčiny a provdala se za starého mládence, téměř padesátiletého.

"Ach, to bylo manželství! Drazé jsem zaplatila to své zaopatření! Kdybych byla měla nějaké lepší a důkladnější vzdělání, nikdy bych to byla neudělala. Ale doma mne vychovávali jenom na slečinku a tak jsem uměla jen trochu německy, hrát na piano a vyšívat — a to je příliš málo k samostatnému živobytí. A tak jsem dopadla!"

To už scházeli s Karlova mostu a zatáčeli do Lužické ulice, kde paní Bártová bydlela. Zastavila se před starým, dvoupatrovým domem.

"Jsem doma. Děkuji vám, pane rado, za vzácnou pozornost." Podala mu drobnou, měkkou ruku, s níž už stáhla rukavičku. Uchopil ji, ale náhle zdvihl ji k svým rtům. Ucítil omamnou vůni svěží, čisté pleti a jemné voňavky. Trochu vzrušen ptal se: "Kdy se zase uvidíme, milostivá paní?"

Paní hned neodpověděla. — Teprve po chvílce, jakoby se rozmýšlela, pronesla váhavě:

“Příštího týdne zpívá v Obecním domě Destinová, ráda bych ji zase jednou uslyšela. Nu — dobrou noc!”

Sorel vraceje se přes Karlův most cítil, že mu stoupá horko do tváří. Vždyť, safra, vlastně jsem si s ní dal dostaveníčko. Co mě to napadlo! Táta tří dětí a takovou hloupost z čista jasna provedu! Eh co, nepůjdu na Destinku a basta!” Zapálil si cigaretu a přidal do kroku, aby byl co nejdříve doma. Beztoho se opozdil.

Paní Sorelová čekala na muže. Četla noviny v jídelně a hned se ptala muže, nechceli trochu čaje a zákusek. Odmítl. Za to nalil si sklenku vína a popíjeje vyprávěl ženě o divadle i o tom, jak se sešel se starým známým a šel jej kus cesty vyprovodit.

Když odešel spát, nemohl dlouho usnout. Paní po jeho boku už dávno klidně oddychovala, ale on se převaloval s boku na bok. Ale v mozku konečně pracující jedna představa převyšovala ostatní: Představa paní Lucie.

Sorel si ráno pevně umínil, že na onen koncert rozhodně nepůjde. Nezdořilosti to nebude, ježto nic neslibil té dámě, a kdyby se snad náhodou ještě někdy spolu setkali, omluví se nějakou návštěvou.

Ale za týden šel přece na koncert. Den před tím ptal se ženy, půjde-li též. Paní však odmítla, ač jindy by byla šla s radostí. “Mám rozešité prádlo pro děti a ráda bych to už dokončila, přes den se k tomu nedostanu. Jen jdi sám, chceš-li.”

Na koncertě v přestávce vyhledal paní Bártovou, po koncertě pak už ji doprovázel jakoby samozřejmě k domovu. V živém hovoru stanuli v Lužické ulici. “To je škody, že bydlíte tak blízko”, jako žertem prohodil Sorel ke své společnici. Usmála se tiše a prohodila: “Chcete říci, že je vám v mé společnosti příjemno?”

“Více než příjemno, milostpaní —” a přitiskl své rty na její ruku.

“Nuže, je-li tomu tak, navštivte mne někdy, zvu vás srdečně — beztak jsem vám ještě nepoděkovala za to, jak jste se ujal mé záležitosti při projednávání pozůstalosti.”

Trhl sebou překvapením. Rozloučil se kvapně, už jen uctivým pozdravem.

V následujících dnech častokráte myslel na paní Lucii: Někdy ji podezíral, že chce býti “veselou vdovičkou” a že chce do svých sítí zapřísti v první řadě jeho. Tu se pohrdavě usmíval — ach, na něj je tato ženuška příliš hloupá! Jindy zase vzpomínal na její půvab, na její opuštěnost, předchozí neblahý osud — můj bože, je to nějaký div, že ještě mladá, hezká žena chce se pobaviti také s mužem sobě rovným a zapomenouti na své soužití s mrzutým starcem? A že zrovna o jeho společnost stála, lichotilo jeho ješitnosti nemálo. Nu, konečně co je na tom zlého, přijme-li pozvání a půjde-li ji navštívit?

A tak kteréhosi pozdního odpoledne vydal se Sorel na Malou Stranu. Bylo mu příjemno, že Lucie bydlí v tiché ulici, kde se nemusil obávat žádných známých. Když přestupoval práh domovních dveří, mimoděk se ohlédl a stoupaje po starých dřevěných schodech pocítil, že mu trochu buší srdce.

“Jako kdybych šel na první schůzku s děvčetem,” pomyslí si s posměchem a rychle sáhl na zvonek vedle bílých dveří, na nichž četl v šeru: Lucie Bártová.

Přišla mu sama otevřít a vzrušeně jej uvítala. Uvedla jej do velikého pokoje se starým nábytkem, čistého a teple vytopeného. U okna, hledícího do zahrady, visela klec s kanárem.

Sorel uvázl v rozpacích. Najednou jej napadlo, že paní uhádne, proč přišel, že z touhy po nějakém sladkém dobrodružství, které by pěkně pohodlně prožil, aniž by vydával v nebezpečí svou pověst. Ale Lucie nedala na sobě znát nelibost, naopak, celá zářila, ba zdálo se, že i její vždy bílá tvář je lehce zrůžovělá.

Jak tu naproti němu seděla oděna po domácímu, nikoli ve smutku, nýbrž v světlých šatech, s malou bílou zástěrkou, líbila se mu ještě více než jindy. Učila jej jemnými zákusky a znamenitým likérem. Nedal se nutiti a vedl si jako starý známý. Bavili se ve se le dlouho, až se v pokoji setmělo a ze šera jeho svítila jen světlá postava panina. Ta pojednou vyskočila:

“Musím rosvítit, vždyť sedíme po tmě!” Uchopil ji za teplou ruku:

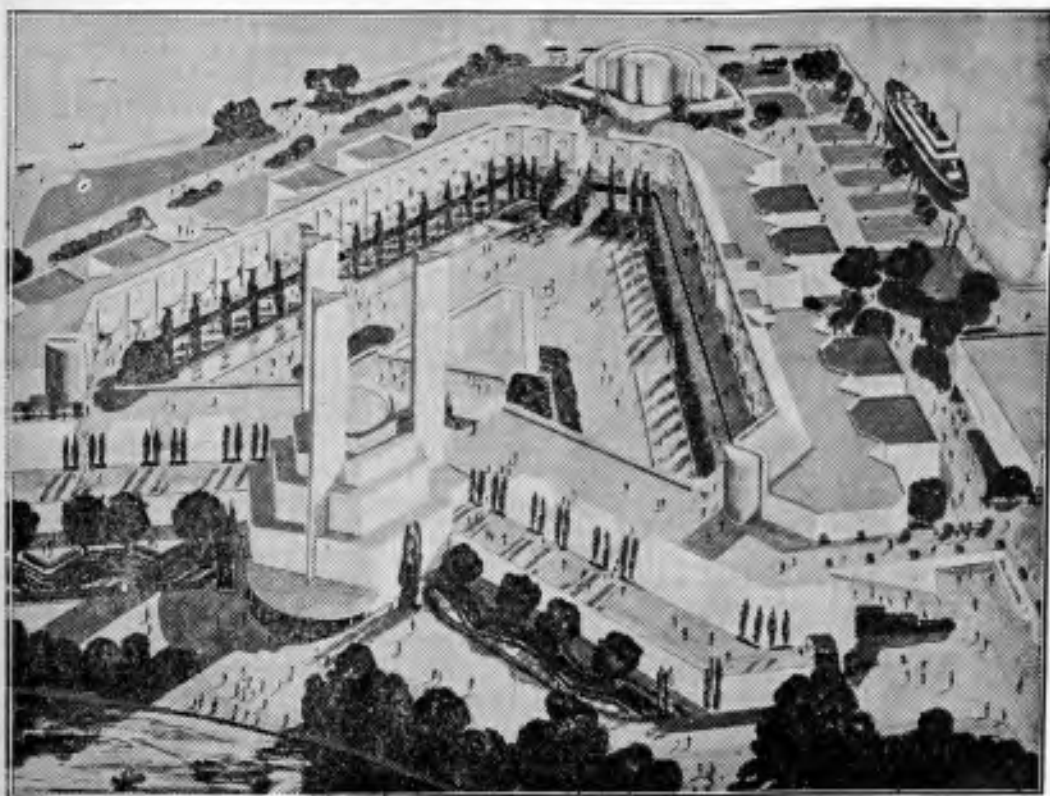
“Nerozsvěcujte, je tu tak krásně v tom šeru, lépe se mluví —” Poslechla jej, ale svou ruku mu ponechala. A soudnímu radovi Sorelovi, vzornému úředníkovi, manželu a otci pojednou se zdálo, že tady v tom ti-

chém, šerém pokoji nabízí mu osud netušený, vzácný dar, kterým si může ještě naposledy přiblížit ztracené mládí, že ještě jednou prožije jednu historii lásky, tím krásnější a vábivější, že už poslední.

Toho večera stal se Sorel milencem paní Lucie. Zprvu ji navštěvoval dvakrát, pak třikrát, posléze denně. Jeho i dříve řídké procházky za Prahu s celou rodinou ustaly nadobro.

Kdyby jeho paní byla méně důvěřivou a více zkušenou, byla by už dávno musila vytušit, co se děje. Ale dobrá žena sváděla jeho zvláštní chování k ní i k dětem na přepracovanost a nervosu, a hleděla co nejvíce pečovat o jeho pohodlí. Sama dozírala i na práci dětí pro školu, což jindy činil muž, bděla před pořádkem v domácnosti co nejvíce. A přece muž se zlobíval. Tu jídlo nebylo mu po chuti, tu zase děti jej pohněvaly pro nic

Ze světové výstavy v Chicagu.

PALÁC STÁTŮ A VLÁDNÍ BUDOVA.

za nic. A tak paní Sorelová toho léta takřka ráda odjížděla s dětmi na prázdniny do malého městečka mezi lesy, kam měl přijet i za nimi i Sorel trávit svou dovolenou. Po čtrnácti dnech přijel za nimi, ale rozloučit se. Paní i děti byly překvapeny. Děti se upřímně těšily na otce, že tady venku ho více užijí, chtěly s ním chytati ryby a raky, koupat se pod splavem a teď tatíček se chystá někam do ciziny, do Itálie.

“Poslyš, Ludvíku, neunaví tě cesta po Itálii? Snad by pro tvou nervosu byl lepší pobyt někde na venkovském zátíší, abys si důkladně odpočinul,” odvážila se namítnouti paní.

Sorel podrážděně odmítal. “Co tě to napadá, Žany. Zrovna cestování mi lékař radí, sbírání nových dojmů uvede nervy zase do rovnováhy. Budu-li ty čtyři týdny dovolené tady s vámi, tím prostředí nezměním.”

Paní už neříkala nic, ale jí i dětem bylo opravdu líto, když druhého dne Sorel odjížděl. První prázdniny, které s rodinou netrávil. Paní se mu nabízela, že pojedje s ním do Prahy, aby jej řádně vypravila, že mu složí prádlo a šatstvo, ale i to odmítl. "Musím si stejně něco pořídit nového, jedu s větší společností kolegů, tak abych měl vše v pořádku." —

Zatím co paní Sorelová s dětmi žila skromně v tichém jihočeském městečku, její manžel dělal kavalíra společníka na cestě po slunné Italii půvabné a chytré paní Bártové. Sorel, ten mazaný právník, byl úplně v jejím vleku. Jeho vášeň pro světlavou Lucii neznala už mezí a Lucie dovedla z toho těžit. Láska, jež dovede člověka nadchnouti k největším obětím, k nejkrásnějším dílům, stává se za jiných okolností nejsilnější vášní, jež kráčí za svým cílem přes mrtvolu, ničící štěstí jiných. Lze pak nazývat tuto strašnou sílu láskou?

Sorel i Lucie si také přísahali, že teprve nyní poznávají, co je pravá láska. Lucii mohlo se to uvěřit, že svého letilého, churavého manžela nikdy nemilovala. Ale i Sorel pod jejími ohnivými polibky zapomněl docela na někdejší pouto něžné lásky, jež jej spalo s jeho ženou Janou a pojednou se mu zdálo, že si ženu vzal jen proto, že neměl vhodnější nevěsty.

Tak oba milenci prožívali líbánky jako nejzamilovanější novomanželé cestou krásnou Itálií. Stavili se v Miláně, odtud se pustili do Benátek. Ubytovali se v malém, ale znamenitém hotelu a Sorel byl nemálo hrd na to, že je považován všude za chotě roztomilé vdovy. Toulali se rukou v ruce malebnými ulicemi města, vozili se v gondole po velkých tichých lagunách a večery trávili pod temněmodrým nebem v některé kavárně, kde se tak příjemně sedělo a poslouchalo vášnivým melodiím italské hudby. A tu u malého stolečku nad znamenitou zmrzlinou oslovil pojednou nějaký pán Sorela: "Pane kolego, jste to vy? Už vás hezkou chvíli pozoruji tamhle od svého stolu. Kde jste se tu vzal? A kolega Sorelův, soudní rada Venclík podával mu ruku maje radost, že v cizině se setkává s kamarádem.

Sorel byl nepříjemně překvapen, k vůli Lucii. Bylo nutno ji představit. K tomu ještě Venclík zavolal na svou paní a oba přisedli. Povíдалo se, kam se kdo chystá, ale

Sorel se mezitím už vzpamatoval a mezi řečí uvedl, že se náhodou setkal s paní Bártovou na nádraží a že nyní prohlíží Benátky společu. Sám prý si zajede ještě do Říma.

Bylo už po půlnoci, když se rozloučili. Venclík druhého dne odjížděl na sever, k domovu, Sorel s Lucií pustili se na jih.

Tehdy po setkání s Venclíkem uvědomil si Sorel poprvé, jaké divné postavení mu přináší jeho poměr k Lucií. Přetvářku, skrývání, omluvy. I Lucie byla rozladěna. Škoda, že Sorel je ženatý a musí ji zapírat! A hlavou jí bleskla myšlenka: Kdyby tak byl svobodný, volný, jako je ona!

Za měsíc se vrátil Sorel do Čech a brzy poté zajel za rodinou, aby ji odvezl domů do Prahy. Paní i děti jej toužebně očekávali, přivezl každému nějakou drobnostku z cesty na památku. A ovšem že zadonili, aby jim vyprávěl o všem, co viděl. Nečinil tak zvlášť ochotně. Avšak paní se podivila, když jí řekl, že jel sám, bez kolegů. "Odřekli mi v poslední chvíli a tak jsem jel sám, a bylo to skoro lépe." Paní si pomyslela, jak by byla ráda s ním jela ona, děti mohly dobře zůstat pod dozorem pečlivé služky, ale neřekla nic. Zrovna tak, jako když jí muž oznámil, že na cestu si musil vyzvednout peníze z banky, z jejího kdysi věna. To jí ovšem neřekl, kolik, i to, že ze značného obnosu hradil cestu nejen svou, nýbrž i paní Lucie.

A zase letěl čas. Sorel žil stále dvojím životem, odcizuje se poněkud, ale jistě své rodině. Z počátku leckdy chytla jej lítost nad tím, co činí. Tu prchl od Lucie, spěchal domů, nakoupil dětem hračky a mlčky, mazlil se s nimi a byl pozorný k ženě. Ale pocít vlastní viny čím dále tím více otupoval, až zmizel docela a Sorel byl celým srdcem Luciíným. —

Přiblížil se zase prosinec. Paní Vencliková vracela se kteréhosi večera od své přítelkyně z Malé Strany a zahrula do Lužické ulice. Tu na pár kroků před ní vystoupila z průjezdu dáma a za ní rada Sorel, který se jí důvěrně zavěsil do lokte.

V živém hovoru kráčeli tu před paní Sorela poznala hned — ale kdo je ta dáma? Zrychlila krok chtějíc se k nim připojit. Tu světlo pouliční svítilny ozářilo jasné profil průvodkyně Sorely a paní Vencliková v úžasu stanula.

To není paní Sorelová, nýbrž — ach, už si vzpomněla — to je ta dáma, jež byla se

Sorelem v Benátkách. Paní Venclikové svítilo — ženy mívají v těchto věcech zvlášť bystrý instinkt. Krácela za dvojicí Karlovým mostem, nábřežím, až k Národnímu divadlu, kam Sorel Lucii doprovázel. Vencliková je tak nepozorovaně stopovala, viděla, jak se oba rozloučili ve foyeru divadla a pak všechna pobouřena odcházel. Druhého dne dopoledne zašla do domu, odkud včera viděla vycházet Sorela. Vyhledala domovnici, starou, hovornou babku a za pár korun se dozvěděla, kdo je ta světlivlasá paní z domu i to, že se asi mladá vdovička bude jistě brzy vdávat, protože za ní chodí jeden pán den co den. Paní věděla dosti. Jako ne-li přítelkyně, tedy aspoň dobrá známá paní Sorelové pokládala za svou ženskou povinnost, aby klamané paní oznámila, co se děje. „Také bych byla povděčna tomu, kdo by mi otevřel oči, kdyby mne muž podváděl,” řekla si a druhého dne zašla odpoledne k Sorelovým.

Ještě po letech Amálka vypravujíc o lepších dobách říkala, že se jasně pamatuje na poslední den, kdy u nich sídlilo ještě štěstí.

Maminka jí ukazovala pracný vzorek na pletenou šálu, již chtěla překvapiti tatičku. Bylo právě po svačině, Jiří pracoval do školy úkol a Liduška rovnala své hračky. Paní Sorelová převlečená do pohodlného temněmodrého župánku seděla s pletením v ruce u stolu, když služka ohlásila návštěvu paní Venclikové.

Paní ji dala uvést do salonu, kam se též odebrala.

Co tam obě ženy hovořily, děti nezvěděly. Za hodinu návštěva odešla a s ní všechna posavadní spokojenost rodiny Sorelový. Paní nemohla, nechtěla uvěřiti, že by ji muž takhle klamal. Muž, jemuž dala své čisté mládí, všechnu péči, tři děti! Nemožno! Pak ale začala si připomínati jeho podivné chování během posledních měsíců, ba děle! Jeho cesta v létě, na níž se tajně přichystal a jeho každodenní nepřítomnost v rodině i v hodinách mimořádných! A že by paní Vencliková, žena moudrá, lhala?

Vzpomněla si, jak jí odpověděla, když ona sama svého muže hájila, že to není možno, to že je omyl nebo lež. Řekla jí: „Přesvědčte se sama, zatím mi nic nevěřte,” a při tom jí vložila do ruky lístek, na němž stálo: Paní Lucie Bártová, vdova po berním správci, Lužická ul. č. 16. I. p. 5—7 h. V tu dobu prý bývá její muž u ní. Hrozné! Do 4

hodin bývá v úřadě, pak prý chodívá do kavárny!

Paní se rozhodla, že se sama přesvědčí, je-li tomu tak, jak paní Vencliková tvrdí.

Druhého dne poslala s dětmi na procházku služku a sama zahalena v tmavý plášť s vysokým límcem spěchala na Malou Stranu. Vlhká, hustá mlha táhla se ulicemi a ulehčovala jí její vyzvědačskou úlohu. Vyhledala si označený dům a pak vklouzla do vrat domu téměř naproti stojícího. Zima a rozčilení drobily její tělo zimnicí, ale paní tiskla se jako stín k starým vratům upírajíc horečnatě rozšířené oči na protější chodník. Tichou ulicí málokdo přešel. Na věži blízkého kostela odloukla půl pátá, pak tři čtvrti, konečně pět. Minuta se vlekla po minutě, ale po Sorelovi ani stopy. Paní se ponenáhlu utišila. Snad to byla přece nějaká mýlka, vždyť lidé jsou si často podobní. O, kéž by! Ted' už jaksí trpělivěji čekala. Čtvrt na šest — půl šesté! S uspokojením vydechla. „To bych tu mohla čekat do rána,” zašeptala si zmodralými rty a zakolísala se na tuhnoucích nohách. Přijde domů! Otevřela více vrata, aby mohla vyjít. V tom na druhém chodníku ozvaly se rychlé kroky, objevila se vysoká postava muže, který hbitě se přiblížil osudnému domu č. 16 a energicky uchopil za kliku. V též okamžik se ozval u protějšího domu strašný výkřik, výkřik člověka, který se řítí do propasti, z níž není záchrany. Ludvík Sorel toho večera už k Lucii nevěšel. —

Zlá rána osudu, která stihla paní Sorelovou, dopadla a dopadá na sta a tisíce žen. Každá ji snáší podle svého temperamentu a okolností životních. Paní Sorelová zaplatila těžce neblahou vášeň mužovu; nevěra nade vše milovaného chotě jí připravila o rozum. Tehdy, když za prosincového večera skácela se v hluboké mdlobě na dlažbu, odvezli ji nejdříve domů. Lékař ji sice přivedl k životu, ale nebohá paní nepoznávala své okolí, ani děti, ani muže. Po několika dnech začala náhle zuřiti; roztrhala na sobě šaty a ohrožovala i služku. Na štěstí děti byly tou dobou ve škole. Sorela povolali domů a přivolaný lékař dal nešťastnou ženu odvézt do ústavu pro duševně choré.

Kdo popíše žal ubohých dětí, když se doma sháněly po matce! Otec jim oznámil, že se matince přitížilo a že ji odvezli do nemocnice.

Amálka s pláčem se vrhla otcí do náruče: "Tatičku, prosím tě, neumře nám maminka?"

Tišil děti, jak mohl, a tvrdil, právě proto že matinka byla dána do léčebného ústavu, aby se dříve uzdravila. Povečeřel pak s dětmi jakž takž ukonejšeny, dohlédl na školní jejich práce a uložil je ke spánku. Sám dlouho do noci seděl v jídelně u vychladlých kamen. Myšlenky honily se mu překotně hlavou — cítil, že stejně by nemohl spát. Ten poslední výbuch už zřejmého šílenství jeho ženy byl zároveň pečeti jeho viny. Tušil dobře, že pouze jeho vinou nešťastná žena propadla kruté chorobě, třebaš lékaři v ústavě mluvili cosi o bližším se kritickém stadiu žen jejího věku. Jak odčinit, napravit svou vinu? Jedině tím, že se navždy odpoutá od Lucie, aby aspoň teď, byl bez viny. Zdálo se mu, že by nyní, po té tragedii své rodiny, v níž děti přišly o matku, nemohl už ani se stýkati s Lucií, že by nemohl už nikdy vejíti do té nešťastné ulice. Rozhodl se. Napiše paní Bártové dopis, kde jí všechno po pravdě vyličí a poprosí, aby na něj zapomněla.

Bylo už hodně po půlnoci, když zasedl k psacímu stolu. Zúmyslně volil svému dopisu formu hodně stručnou, ale na konec přece jen neopomněl několika vroucími slovy se rozloučiti a poděkovati Lucií za všechny chvílky, v nichž jej vrátila uprchlému mládí.

Zalepil dopis a s pocitem jistého zadoosti učinění, že vykonal svou povinnost jako manžel, odebral se na lůžko k bezesnému odpočinku.

Smutné dny nastaly rodině Sorelově. O děti sice pečlivě se starala věrná služka Faninka, vypravila je do školy, uklidila byt, otec zase odpoledne chodil s nimi na procházku, ale na celé domácnosti ležel temný stín nepřítomnosti té, jež byla duší všeho. A čím více se blížily vánoce, tím bylo u Sorelů smutněji; nejhůř pak na Štědrý večer. Odpoledne nebohé děti ustrojily maličký vánoční stromek, vybraly nejlepší vánočku, co Fany upekla a nedaly jinak než aby směly s otcem jíti za churavou maminkou a přinést jí to.

Sorel přivolil, ač věděl, že děti ani jeho k nemocné nepustí. Teprve u vrat ústavu jim oznámil, že matinka nesmí přijímati žádné návštěvy, jen lékaře, ale že stromek i vánočku odevzdají vrátnému a ten že to už mamince odevzdá. Nerady děti přivolily —

vždyť se tolik těšily na maminku. A bez radosti nastoupily s otcem zpáteční cestu k domovu, kde na ně nikdo nečekal. Tak smutného Štědrého večera děti Sorelovy ještě nepoznaly. —

II.

Uběhlo několik týdnů. Rada Sorel chodila pravidelně dvakrát týdně do ústavu za ženou, ovšem jen informovat se u lékařů o jejím stavu. K ní se odvážil pouze jednou. Seděla v zadumání u okna. Sotva však jej zočila po boku ošetřovatelky vstupovat, zeznala, prudce se vztyčila a zase ten strašný výkřik se jí vydral z úst. Ošetřovatelka ihned vystrčila Sorela ze dveří a spěchala nebohou paní upokojit. Od té doby lékaři jej varovali před návštěvou nemocné, aby její stav se ještě nezhoršil. Jinak byla pacientka tichá, klidná, dbala pokynů ošetřovatelek; chvílemi smutně vzdychala nebo hovořila sama k sobě tichým hlasem.

Lékaři na dotazy Sorelovy odpovídali jen poukazováním na čas, který snad pacientku uzdraví za příznivých okolností ústavního ošetřování.

Děti už se ponenáhlu přestaly vyptávat otce, kdy se maminka uzdraví a vrátí domů a třeba že nezapomínaly, zvykaly její nepřítomnosti. —

Kteréhosi podjarního odpoledne vracel se rada Sorel opět z ústavu. Vyslechl obvyklou zprávu, že stav nemocné je stále stejný, zaplatil měsíční opatrovné a vracel se k domovu. Praha se dole v údolí rozkládala v modravém oparu a v blízké zahradě hvízdal si vesele kos v předtuše blízkého jara. I Sorel si uvědomil, že jaro je nedaleko, napadlo jej, že musí na léto vypravit děti někam na venek, nevyhlížejí právě nejzdravěji, zvláště nejmladší Liduška. A hned starost se vynořila: Koho s nimi poslati? Stačí na to služka Fany?

V těch myšlenkách ani nepozoroval, že proti němu kráčí dáma, až na tři kroky před ní zvedl hlavu — a stanul. Usmívala se na něho trochu rozpačitě, trochu lítostivě paní Bártová, ne již ve smutku, nýbrž v pěkném moderním kostymu s bílou liškou přes ramena.

"To je náhoda", zašeptala jako stísněným hlasem a podávala mu ruku. Honem uctivě pozdravil a podávanou ruku políbil. Dobrou hodinu pak chodili spolu přilehlými

ulicemi a rozloučili se až za úplného soumraku, kdy Lucie si vzpomněla, že musí na ohlášenou návštěvu. Politovala Sorela, připomněla, že žije stále osaměle a že často vzpomíná — náhle umkla až pak podávajíc mu ruku, řekla najednou rozechvěle: "Kdybyste někdy potřeboval mé pomoci, přijďte!" Otočila se jakoby přemožena city a spěchala pryč.

Za několik dní onemocněla Amálka hnisavou anginou, přinesla nákazu nebezpečné nemoci ze školy. Lékař nakázal ihned odělit druhé děti, ale bylo již pozdě. Krátce na to rozstonała se Líduška a hned po ní i Riša. Chudák Fany chodila od lůžka k lůžku, dávala obklady a kloktadlo, nutila děti k jídlu, ale odmítaly nemohouce nic polykati. Na konec se roznemohla i služka a s vysokou horečkou musila ulehnouti. Sorel byl už z toho zoufalý. Sám ale celé noci nespál a děti ošetřoval, aby Fany se mohla aspoň vyspat a teď tohle!

Pojednou si vzpomněl na Lucii, na její příslib pomoci a ani mnoho se nerozmýšleje, napsal jí, co jej zase stihlo.

Téhož dne večer zazvonila Lucie u Sorelů. Odložila plášť a oblečena v prosté šaty přepásané bílou zástěrkou vkročila do pokoje, kde ležely nemocné děti. Vyvětrala vedlejším pokojem, přiložila do kamen, předložila dětem chladivý kompot, který s sebou přinesla. V čistých koflicích přinesla mléko a laskavě je nutila, aby pily. Vyměnila jim košilky za čisté, urovnala rozválená lůžka, obnovila obklady. A když pacienti usnuli, tiše uklízela v ložnici. Pak se zeptala Sorela, zdali už večeřel a když odpověděl záporně, odešla do kuchyně.

Tam laskavě promluvila s Faninkou, podala jí rovněž mléko a zatím připravovala rychlou večeři, smažená vejce se šunkou, kterou rovněž už s sebou přinesla. Postavila ještě na čaj a za chvíli seděl Sorel u čistě prostřeného stolu v jídelně a Lucie mu nalávala vonný čaj.

Mnoho nehovořili z ohledu na spící děti vedle, ale Sorelovi bylo pojednou tak příjemně a lehko, jako už dávno ne. Už měl vedle sebe někoho, kdo s ním chtěl se dělit o tíživé starosti, kdo mu pomáhá a — dobrovolně! Mimoděk stihl vděčným pohledem Lucii, která skromně tu seděla nad koflíkem čaje, z něhož upíjela.

Tak přišla paní Lucie Bártová do rodiny Sorelovy jako obětavá ošetřovatelka nemocných dětí a pečlivá hospodyňka opuštěné domácnosti. Vlídým, někdy snad až příliš laskavým chováním si brzy zjedнала důvěru a přízeň všech. A tak nikoho ani tuze nepřekvapilo, když jednoho dne, když už děti byly zdravý a chodily opět do školy, prohlásil rada Sorel u nedělního oběda nejdříve dětem a pak služce, že paní Bártová je tak velice laskava a bude se o ně starat i v budoucnosti, to jest, že zůstane u nich.

"Budete milostpaní pěkne poslouchat a ve všem se slušně chovat," dodal pak ku konci své řeči.

Amálka se pak odvážila k otázce: "To zde bude milostpaní tak dlouho, dokud matinka se neuzdraví, že ano?"

Sorel schmuřil čelo — ale už Lucie s laskavým úsměvem odpověděla: "Zajisté, miláčku."

Služka Fany tak klidně nepřijala zprávu o nové velitelce domácnosti. Předně bylo jí daleko milejší, neporoučel-li jí nikdo a za druhé — měla dobrý nos. Žena ženu vždycky lépe prohlédne a Fany tušila za obětavosti paní Bártové nějakou čertovinu. "Inu, stýská se pánovi po ženské, to je to", usoudila a hned litovala churavou paní a ještě více děti, které měla opravdu ráda. A netrvalo dlouho a mezi novou paní a služkou došlo k hádce. Fanin ostrý jazyk dodal, že ona je zvyklá sloužit opravdovým paním a výpověď byla tu. Fany ji hrdě přijala a za čtrnáct dní odcházela z rodiny, kde sloužila téměř deset let. Při loučení s dětmi si poplakala a nejstarší Amálce šeptala důvěrně do ucha: "Poslouchala, Amálko, až bude starší, tak jí pak něco povím — ale snad se zatím naše drahá milostpaní uzdraví a já se vrátím, že jo?"

Amálce bylo již patnáct let, ale její duše byla ještě zcela dětsky nevinná.

Přes to začala přemýšlet o záhadných slovech staré služky a jejich utajený smysl se jí poněmáhlu vybavoval. To když postřehla, jaký zvláštní poměr je mezi otcem a dámou, která jim měla dočasně nahraditi matku. Tu zachytila žhavý pohled otcův jí určený, tu přistihla oba v důvěrném rozhovoru. I to jí bylo nápadno, že tatíček teď často chodil večer ven a to vždycky, když se milostpaní chystala do divadla nebo do koncertu. Otec odcházel dříve, zatím co pa-

ní se pečlivě strojila do krásných šatů a pozorně česala před zrcadlem své světlé vlasy. Pak navoněna, napudrována odcházela loučíc se s dětmi laskavě a ponechala je péči nové služky, která si jich mnoho nevšímala.

Amálka využívala volných těchto večerů k četbě, byla vždy horlivou čtenářkou. Kdysi se začetla tak, že šla spat až téměř k půlnoci. Honem ulehla — za malou chvíli slyšela, že se vrací otec a nikoli sám, nýbrž s milostpaní. Bojíc se, aby nebyla kárána, pevně zavřela oči a tvářila se, že už dávno je v objetí spánku. V tom už se otevřely dveře a tiše vstoupila paní, za ní Sorel. Amálka slyšela, jak se paní odstrojuje, pak sesmekla i střevíčky, navlékla připravený župan. Do šustotu šatů zazněl pojednou neobvyklý zvuk polibků. Paní něco zašeptla — pak zaslechlo děvče tlumený hlas otcův: "Pojď ještě na chvilinku ke mně." Na to se oba tiše vzdálili přes jídelnu do ložnice, kde spal otec, kdežto paní Lucie spávala vždy s Amálkou.

To postačilo, aby i nevinné děvče pochopilo celou situaci. Ted' si vysvětlila nárázky některých svých spolužaček o paní Bártové. Poznání to naplnilo dívčí čistou duši pocitem nesmírné hanby; styděla se za otce, kterého dotud nesmírně si vážila a pohrdala, ba nenáviděla v tu chvíli ženu, která jim má nahraditi bytost nejdražší — matku. Ubohá matinka! A nebohé děvče nemohlo zadržeti slz. Dlouho nemohla žalostí a rozčilením usnouti a ještě se dočkala, když nedlouho před svítáním vklouzla paní Lucie do pokojíku. —

V následujících dnech nemluvalo se u Sorelů o ničem než o stavbě vily na Letné, k níž se pojednou rada odhodlal. Děti prý dorůstají, bude potřeby většího, pohodlnějšího bytu, on sám touží po trochu čerstvého vzduchu, proto bude lépe bydlet mimo obvod vnitřního města. Přinesl plány od známého stavitele a kolik večerů trávil jich prohlížením. Nad plány se skláněla také světlá hlava paní Lucie, která rozhodovala, kde má býti otevřená veranda, kde koupelna a zajímala se o vnitřní zařízení vily ne jako hospodyně, nýbrž jako paní domu. V té horlivosti si ani nepovšimla, jak často během těch debat se Sorelem spočinuly na ní oči Amálčiny, smutně, vyčítavě.

Sorel začal se stavbou brzy; peníze na ni vzal z banky ze značného věna své choťi, která hned záhy po svatbě dala je přepsati na jeho jméno. Ted' skoro denně chodil na Letnou dívat se, jak stavba roste, jak se zdvihá uprostřed zahrady pěkná, dobře řešená vilka o zvýšeném přízemí s pěti pokoji a celým příslušenstvím moderně zařízeného bytu. Dole v podzemí byl byt pro domovníka o jedné velké světnici, hned vedle prádelny a sklepa.

Nejdřív chodil sám, pak jej doprovázela i Lucie, vždy elegantně oděná. Její zájem o stavbu vily byl pochopitelný, stavěl ji totiž Sorel pouze na její přání a k jejímu potěšení. Paní mu totiž si stěžovala, že v tomto domě se ostatní nájemníci k ní nechovají s patřičnou úctou, že si myslí o ní, že je snad nějaká placená hospodyně, služebná!

"A pak, mám platit svůj byt zbůhdarma, to bude lépe, když si nábytek přestěhuji k tobě", řekla Sorelovi. Ten souhlasil s radostí. Na návštěvy za churavou ženou už přestal chodit úplně a vzpomněl si na ni, jen když posílal každého měsíce peníze do ústavu za její ošetřování.

"Bože, to je peněz", odvážila se jednou podotknouti Lucie, "co by za to bylo věci!" Sorel se zarazil. Což má Lucie v něčem újmu? Nedává jí na vedení domácnosti více než dosti, neplatí její značné účty za šatstvo a ostatní její potřeby?

"Miláčku, moje žena přinesla mi značné věno", řekl jako na omluvu.

"Však má ale tři děti", řekla podrážděně, a já jsem ti nepřinesla nic, chceš asi říci, a za to nemám ani možnosti býti před světem tvou ženou a musím hrát komedii v roli hospodyně před dětmi, před lidmi", vyhrkla s pláčem. Sorel vyskočil a sevřel ji v náručí.

"Lucie, přinesla jsi mi své mládí, krásu, svou lásku, mně i dětem, to je víc než sebe větší jmění. Viš také, jak tě mám nesmírně rád a že bych tě tak rád učinil svou ženou — ale viš také, že to nejde. Jako státní rakouský úředník nemohu. Ale co je nám do lidí, do světa, máme-li se rádi?"

A znovu ji bouřlivě objal.

Dala se utišiti, trochu se na sebe mrzela, že se dala strhnouti k výčitkám, ona, vždy chytře laskavá. Ted' přitiskla hlavu na jeho rameno a zašeptala: "Viš, Ludvo, k vůli sobě o tom nemluví, ale k vůli tomu

malému tvorečku, kterého cítím pod srdcem —

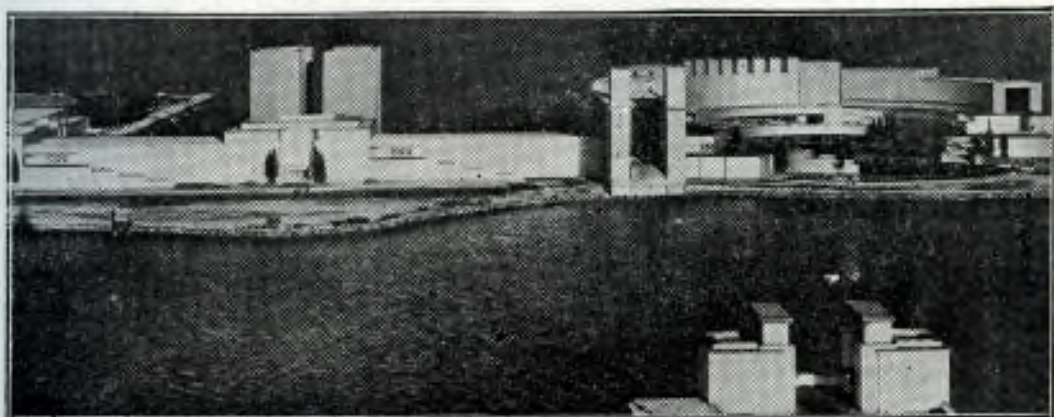
A rada Sorel cítil se tak šťastným jako nejzamilovanější mladomanžel v podobné situaci. — Ted' pospíchal na stavitele, aby si se stavbou vily pospíšíl, že by se rád nejdéle do tří měsíců tam už nastěhoval. Nelitoval nákladu, jen aby všechno vyhovovalo přání Lucie, která sama určovala vzorky malby a podobné věci. Bylo určeno, že stará ložnice se prodá a koupí nová, do dvou pokojů se dá nábytek paní Lucie, ovšem zmodernisovaný.

Týden před tím, než se Sorelovi stěhovali do nové vily, nešťastná paní Sorelová také přesídlila. Odvezli ji z pražského ústa-

vu do jiného v Beřkovicích, kde jsou chováni nevyléčitelně duševně choří. Sorel se o tom zmínil jen jako mimochodem jednou po večeři. Děti ztrnuly. Jen Amálka vyskočila a hlasem plným rozechvění zvolala: "Proč jsi nám to, tatíčku, neřekl, byly bychom se šly s matinkou rozloučit, nebo se aspoň na ni podívat z povzdálí —", náhle se jí zlomil hlas. Odběhla do svého pokojíku, kde vypukla v bolestný pláč. —

Po prázdninách šla studovat na učitelský ústav. Byla nadána a chtěla býti samostatnou, jak prohlásila otcí. Sama však si pomyslela, že se tak dostane v dohledné době z domova, který aspoň pro ni přestal býti teplým, milým domovem. Říša už byl

Ze světové výstavy v Chicagu.

SKUPINA BUDOV SE ZÁZRAKY ELEKTŘINY.

v první třídě gymnasia, Liduška ještě na obecné škole, ale tvrdila, že chce také studovati.

Sorelovi nebylo proti mysli, že aspoň nejstarší během několika málo roků půjde z domu. Vždyť mezitím čáp přinesl paní Lucii buclatého klučinu, kterému dali jméno dost neobvyklé, Daniel. To už bydleli ve vile, kde nejhezčí rohový pokoj byl určen za dětský pokoj maličkého. Byl tam nový hygienický nábytek, všechno bílé a ozářené po celý den sluncem.

S paní Bártovou se stala nyní nápadná změna. Do té doby byla k dětem Sorelovým laskavou; žertovala s nimi, měla zájem o ně. Nyní však věnovala se jenom péči o malého Daniela a děti ostatní přenechala

jen služce. Tak se stalo, že obě děvčata nosila ještě v listopadu letní kloboučky a nikdo si ještě nevzpomněl, že by se jim měly koupiti zimní. Amálka z hrlosti to otcí nepřipomenula a Lidušce to bylo jedno.

Rada Sorel jakoby novým otcovstvím omládl. Jevil úžasnou energii, na všechno chtěl svými silami stačit. V první řadě věnoval největší pozornost své rodině — správněji řečeno, své nové rodině. Lucie a její hošík Daník vyplňovali největší část jeho myšlenkového obzoru. Nesmírně si zakládal, že jest otcem takového roztomilého a silného hochy, jako kdyby byl neměl už před tím tři pěkné a hodné děti. To však byly děti ženy, která jej milovala, kdežto Daníka měl od ženy, kterou on zbožňoval.

Denně chodíval s paní a hošíkem na procházky, hošíka vezla chůva v krásném kočárku a vedle nich kráčeli šťastní rodiče.

Kdo je blíže neznal, každý považoval paní Lucii za choť Sorelovu, zvláště pak nyní v novém sousedství. Jen to bývalo lidem nápadné, že starší děti jsou oproti nejmladšímu jaksi odstrkovány. Jejich šaty bývaly více než skromné, pohublé, pobledlé obličej nevěděl o dobrém stravování. A přece už vyrůstaly dávno z dětských střevíků.

Amálčiny spolužačky navštěvovaly taneční hodiny a zvaly ji, aby též s nimi chodila. Ubohá Amálka! Vymlouvala se jim, že se jí tanec nelíbí, ale zatím věděla, že by doma nepochodila, kdyby požádala o dovolání, aby směla též učit se tancům. Vzpomínala s lítostí, jak jí maminka kdysi slibovala, jaké hezké šatečky jí pořídí, až ji povede do tanečních. A teď? Otec si ani nepovšimne, v jak ošumělých šatech chodí do školy, že má lokty bluzky už několikrát spravované a šaty jsou jí tak těsné a krátké, že se v nich už stydí chodit. Pokud mohla, spravovala a látala šatstvo sobě i mladším sourozencům, kteří rovněž kvapem ze všeho vyrůstali. Ale byla při tom plna trpkosti. Ne proto, že musili chudít nuzně oblečení jako poslední z chudých dětí, ale proto, že otec na druhé straně plýtvá přímo penězi všude tam, kde běželo o Lucii nebo jejího synka.

A přece děti Sorelovy měly malého bratříčka rády. Líbil se jim jako každé zdravé dítě a jak mohly, vběhly do krásného jeho pokoje a zde si s ním hrály. Obdivovaly se jeho bělostné postýlce, kde Daník spával pod modrou hedvábnou příkrývkou. Paní Lucie z nějaké nepovědomé příčiny neviděla ráda svého synka ve společnosti dětí Sorelových. Amálka to instinktivně vycítila a v přítomnosti panině k Daníkovi se nedovázila.

Kdysi večer rada Sorel odešel s paní na procházku. Chůva od malého kamsi odběhla a Daník se ve svém pokoji osaměním rozplakal. Děti v sousedním pokoji se jako obvykle učily, ale teď honem se rozběhly k Daníkovi. Snad se mu nic nestalo? Amálka uchopila jej do náruče a konejšila. "Co se ti stalo, Daníku?" Ale Daník už přestal plakat a hned ručkama se třepal na děti. Zasypany rozmilého klučinu polibky, lichotka-

mi, a pak Říša, aby jej obveselil, zapomněl, že už je studentíkem a metal před ním na koberci kozelce, až se maličký smál na celé kolo. Liduška zatím usedla na měkké sedátko u teplých kamen a libovala si tu v útulném pokoji. V jejich pokoji nebylo tak hezky, bylo tam těsně starým nábytkem a v březnu už se tam netopilo.

Tak si všichni pěkně hověli v dětském pokoji, hráli si s Daníkem, zpívali a výskali. Pojednou otevřely se dveře a objevila se udivená Lucie a za ní Sorel. Jemu jaksi zavislo ve tváři, když viděl skupinu rozveselených, spokojených dětí, Daníka v náruči Amálčině. Za to Lucie se zachmuřila. Rychle uchopila malého, vhodila jej do postýlky a blýskla očima po dětech: "Co pak tu děláte vlastně? Je už půl osmé, Daníček má dávno spát a vy tady hlučíte!" Amálka se pokusila o vysvětlení, ale Lucie se jí nevšímala a honem uspávala Daníka. Děti tiše jako spráskány odplížily se do svého pokoíku.

Od té doby Lucie téměř denně dokazovala Sorelovi, jak Daníkoví není prospěšné, že jeho pokoj sousedí s pokojem ostatních dětí. Ráno prý děti brzo vstávají a malého budí; po poledni, když Daník spinká, ony hlučně mluví nebo se učí a večer opět. A pak, děti chodí do školy, mohou odtud přinést nákazu nakažlivých dětských nemocí a bezprostředně zase přenést to na maličkého.

"Bylo by nejlépe, kdybys je umístil v tom pokoji dole", řekla posléze.

Sorel se zarazil. Dole? V podzemí byla jen světnice pro domovníka, která dosud nebyla obydlena. Domovníka dosud naléhavě nepotřebovali a pak, jedna stěna místnosti této byla silně vlhká.

"To myslíš, Lucinko, ten pokoj pro domovníka?" zeptal se Sorel, "ale tam jest vlhko a také nepřilíš světlo", odvážil se namítnouti.

"Když nechceš, tedy je ponech kde jsou, hned vedle Danička", odsekla Lucie, "ale onemocní-li dítě, pak si to vezmi sám na svědomí. Já jsem tě varovala!" Sorel se ještě pokusil dorozumět se s ní jinak. Snad by se děti mohly přestěhovat do některého z ostatních pokojů bytu tak, aby přímo nesusledily s Daníkem. Ale Lucie mu dokázala, že hýbatí osatními pokoji nelze a pak, děti stejně by byly v blízkosti Daničkově.

V týdnu se děti skutečně stěhovaly dolů, do sousedství prádelny a sklepa. Dvě staré postele pro děvčata, skládací železná pro Říšu, jedna velká skříň na šatstvo, velký odřený stůl, u něhož pracovaly, pár židlí a stojan na knihy, to bylo celé zařízení pokoje, který beztak působil smutným dojmem. Dvě okna, pouze poloviční, byla vysoko a málo místnost osvětlovala, proto Amálka se ani nepokusila ozdobit jich bezútěšnost záclonkami. Amálka dobře chápala, proč musili sem dolů, ale těm mladším to neřekla. K čemu jim působiti ještě větší lítost. Za to pověsila si nad svou postel obrázek nešťastné maminky jako nevěsty. Ten usmívající se mladý pán vedle ní je tatínek — ten tatínek, co dovolil, aby vlastní jeho děti byly vystrčeny do této bídné místnosti. Oči se jí zalily slzami. —

Děti bydleli v "podsvětli", jak tomu žertovně říkali, už několik týdnů, když tu jednoho rána Říša nechtěl vstávat.

"Bolí mne hlava!" odbýval Amálku, která ho energicky budila ze starosti, aby došel včas do školy.

"Říšo, nedělej hlouposti a vstávej!"

Obrátil se na ni: "Nepůjdu dnes, je mi opravdu zle!"

Všimla si teprve nyní jeho tváře. Rozpálená, jen hořela a oči rovněž nezvyklého lesku. Amálka mu sáhla na čelo. Pálilo, jako oheň. Honem mu dala studený obklad na hlavu, rychle se přistrojila a spěchala nahoru. Sorel ještě spal. "Řekněte tatíčkovi, že je Říšovi špatně, aby se na něj podíval; bude asi nutno poslat pro lékaře". Pak se nasnídaly s Liduškou a spěchaly do školy. V poledne běžela Amálka nedočkavě domů. Jak pak je Říšovi? Co řekl lékař?

Tiše vstoupila do pokoje. Říša spal, ale nějak neklidně. Házet sebou, vykřikoval cosi. Marně však hledala na stole nějaký lék, ba ani sklenice vody tu nebyla. Šla si nahoru do kuchyně pro oběd. "Byl tu lékař, Mařenko?" ptala se služky. Odpověď však zněla záporně.

Amálka shlíla oběd a vyžádala si pro nemocného jen trochu polévky. Něžně hochba budila z horečnatého spánku, nabízela mu pokrm, ale Říša nic nechtěl, jen o vodu žádal, dychtivě pil a zase klesl do lůžka.

Děvče bylo znepokojeno. Říša, ten živý chlapec, dovede-li takhle ležet, pak je mu tuze zle! Ukryla jej pečlivě a vyběhla před

vilu čekat na otce, až půjde z úřadu, aby mu sama oznámila, co je s Říšou.

Sorel se zachmuřil, když mu sdělila, že hoch stůně.

"Zas nějaká starost s vámi", prohodil a šel se podívat dolů. Nebyl zde od té chvíle, co se sem děti jeho přestěhovaly. Stanul — zaražen smutným obrazem. Rychle se sklonil k hošíkovi, sáhl mu na ruku, jež sálala horečkou.

"Pošlu hned pro doktora, Amálko", a už spěchal ven a volal na Mařku, aby zaběhla k blízkému lékaři.

Paní Lucie byla přímo rozrušena; aby tak chlapec měl nějakou nakažlivou chorobu a ta se přenesla na jejího synáčka! Ihned se musil Sorel celý převléknout, pečlivě se v koupelně umýt a pak teprve byl vpuštěn do jídelny k obědu.

Lékař přišel až k večeru. To už Říša začal mluvit s cesty, když jej vyšetřoval.

"Hlavníčka", oznámil pak Sorelovi. "Nejlépe bude převézt nemocného do nemocnice, je to případ velmi vážný", doložil. Najednou pokročil ke stěně, u níž stálo lůžko hochovo. "Ta stěna je docela mokrá," zvolal, "to je obydlí zdravotně naprosto závadné, obzvlášť pro děti."

Sorel se kousl do rtů a honem se ptal, jak zaříditi převoz dítěte.

Byl to smutný okamžik, když večer odváželo auto první pomoci chudáka Říšu. Amálka jej zabalila pečlivě a vyprovázela nosisce s nemocným až ku vratům.

Do té doby se držela statečně, ale když seběhla do pustého pokoje, vrhla se v hořkém pláči na prázdné, chudičké lůžko bratrovo a volala: "Maminko, ach maminko, kdybys ty věděla —".

Pátého dne přišla zpráva z nemocnice, že malý studentík Říša dotrpěl.

III.

Uběhla tři leta. V domácnosti Sorelově zdánlivě se nic podstatně nezměnilo. Na Říšu vzpomínaly však jenom jeho sestřičky, mnohdy navštěvovaly jeho hrob a v létě zdobily jej květinami. Často říkávala Amálka do jeho zelené trávy: "Dobře je ti tam, milý hochu, věř". Od mladého stvoření jistě slova trpká!

Amálka už byla v posledním ročníku pedagogia a připravovala se pilně k maturitě. V posledních letech si už přivyděláva-

la soukromým vyučováním dětí a tak občas si pořídila to, co jí odpírala neláska domácích.

Ale nejenom sobě; i sestřičce snažila se způsobiti radost tu dárkem kapesníků, tu lehkou blůzičkou. Vždyť už i Liduška byla studentkou navštěvující třetí třídu dívčího gymnasia.

Málokdy se mají sestry tak rády jako děvčata Sorelova. Snad ještě více než stejná krev a společný původ pojil je dohromady stejný nepříznivý osud, který je obě zbavil šťastného, klidného domova. Starší Amálka mimoděk byla Lidušce nejen sestrou, nýbrž i matkou. Starala se o ni, dbala na její výchovu, bděla nad její prací. Vždyť už ani otec se o toto vše nestaral.

Na radu Sorela a jeho družku seslal zatím osud těžkou zkoušku.

Jejich roztomilý, nade vše milovaný synáček těžce ochuravěl nějakou zlou, velmi zřídka se vyskytující dětskou nemocí, jež se projevovala tím, že dítě tělesně se sice vyvíjelo velmi pěkně, ale po duševní stránce zůstal jeho vývin daleko zpět, ba v určitém směru dítě duševně zakrňovalo. Do stáří jednoho roku nikdo na Daníkovi nic zvláštního nepozoroval, byl zcela jako normální dítě, hravé, silné, dovádivé. Teprve poté nastala osudná změna. Hoch rostl, sílil; ale výraz obličeje stal se mdlým, dětské oči hleděly bez zájmu, přestaly jej bavit hračky. Posléze ústa zůstávala otevřena a z levého koutku stékaly volně sliny. Vývoj řeči ustal, dítě s námahou vydávalo jen jakési neartikulované zvuky.

Tato změna, bohužel stále k horšímu, vyžádala si času několika měsíců. Za tu dobu snažili se léčiti nešťastné dítě čelní dětští lékaři nejdříve v Praze, pak ve Vídni, všude marně. Posléze zajeli ustaraní rodiče s Daníkem do Berlína, k vynikajícímu profesorovi dětského lékařství na tamní lékařské fakultě. Profesor Bretschneider prohlásil, že bude osobně tu chorobu studovat a ponechal si Daníka na své klinice po několik týdnů. Když si Sorelovi na výzvu jeho pro dítě přijeli, oznámil jim, že v celé Evropě, pokud je lékařsky zjištěno, jsou nyní pouze čtyři případy této dětské choroby, jakéhosi druhu dětské paralysy; že vznik této nemoci lze pravděpodobně vysvětliti tím, že některé buňky mozkové se nevyvíjejí. Po tomto učeném proslovu však zmařil naráz

všechny naděje rodičů na uzdravení dítěte. Věda lékařská bohužel nemá dosud účinného léku proti strašné chorobě. Pak chtěje trochu zmírniti účinek svého úsudku dodal jim k jakési útěše: Snad v době pohlavního dospívání nadejde u hochy i převrat duševní, obrat k lepšímu.

Sorelovi úplně zdcrceni odvezli si Daníka domů. Dostal novou chůvu, vlastně zkoušenou ošetřovatelku s pěkným platem a rodiče jej obklopili vším pohodlím. Teplé dny trávil na zahradě, kde měl zvlášť upravené hřiště s pískem a vodojemem, jídlo a pití dostával jen na základě lékařské rady. Není divu, že Daník byl na první pohled vtělené zdravý, veliký, silný, osmahlý — jen duševně ubožáček zakrňelý.

Sorel v těch starostech hodně sešedivěl. Osud jej krutě zaskočil, když se tak výbojně dal cestou za štěstím, bez ohledu na ty, kterým tím ublížil. Co bude s Daníkem, nesplní-li se ještě ta slabá naděje v jeho uzdravení, až zemře jednou on, jako otec? Byl zachvácen přímo touhou hodně pracovat a šetřit, aby mohl dítěti aspoň zanechat jmění, z něhož by mohl býti živ, nebude-li schopen sám práce a výdělků. A rada Sorel začal spekulovat zbytkem jmění, které mu kdysi přinesla věnem jeho choť a které vlastně mělo býti majetkem jeho dcer.

“Ach, co, dcery si budou samy vydělávat, vždyť jim dávám vzdělání,” tišil své svědomí. Na radu některých přátel chtěl zakoupiti akcie některého pivovaru, pak ale v sousedství jeho vily bylo ke koupi několik parcel, i zakoupil tyto. To bylo těsně před vypuknutím války. Málokdo dovedl tak výhodně uložiti kapitál jako učinil tehdy Sorel. — — —

Přešla i válka svými těžkými kroky a doba poválečná zaznamenala několik změn v poměrech rodiny Sorelovy. Amálka učila takřka nepřetržitě od své maturity, nejdříve jako výpomocná síla místo učitelů na vojnu povolaných, pak dostala definitivní místo v malém pošumavském městečku L. . . . Po celou tu dobu hrozného strádání za války starala se o sestru, posílala jí peníze, aby si mohla přilepšiti na stravě, protože u Sorelů všechna péče se soustředila jen a jen na chorého Daníka. A když v Praze byl nedostatek chleba, másla, vajec, posílala občas Amálka hladovící sestře vše, co od dobrých lidí na venkově sehnala, majíc odůvodněný

strach, aby Liduška při těžkém studiu a nedostatečné péči doma netrpěla podvýživou a neulovila si tuberkulosu, tehdy tolik rozšířenou.

A psávala jí listy plné srdečné účasti a sesterské lásky. Na každé svátky a prázdniny poslala jí peníze, aby mohla za ní přijet a pookřát trochu v její společnosti na venkově, kde bylo aspoň mléko a chléb.

Ubohá Liduška studovala skutečně tehdy za nejhorších poměrů. Sama bydlela v nevládném, studeném pokoji, tady seděla nad svými knihami vzpomínajíc na sourozence. A kolikrát musela přeslechnout jízlivé poznámky paní Lucie o tom, že taková velká holka už by si měla sama vydělávat a nedávat se živit otcem v tak těžké době. Jako kdyby studie nebyly prací! Častokrát si Lidka zaplakala a jen počítala, kdy už bude hotova!

Ach, ještě dlouho ne, protože Liduška má velký plán životní a přímo svatý cíl: Bude studovat lékařství, bude lékařkou a pak uzdraví svou drahou maminku, a všichni budou zase šťastni. Všichni? S povzdechem uznala, že tatínek při tom nebude, ten odejde od milostpaní a Daníka.

Právě ke konci války složila Lidka maturitu s vyznamenáním. S radostí odjela do L. ... k sestře na prázdniny, jen se obávala, pustí-li jí otec na dlouhé ještě studium medicíny, když tolik šetřil na všem, co se netýkalo Lucie a Daníka.

Ale po prázdninách Sorel ku podivu svolil a Lidka se s chutí pustila do obtížného studia.

Brzy potom stala se paní Lucie Bártová právoplatnou chotí Sorelovou; podle nového zákona bylo možno Sorelovi se dát rozvést a rozloučit s duševně chorou svou první chotí a oženit se po druhé.

Ten den večer seděli spolu manželé Sorelovi u lůžka Daníkova a pozorovali silné tělo spícího hochy. "Jak bych dnes byla šťastna, Ludvíku, kdyby Daníček byl jako jiné děti", zašeptala Lucie smutně. "Musíme doufat, drahousku, víš, jakou naději nám dává jí lékař!", těšil ji Sorel.

IV.

Ve velké aule staroslavné university Karlovy v Praze byla promoce čtyř mladých doktorů lékařství; tři byli muži, čtvrtá mladá, štíhlá dívka, tmavých vlasů a očí — Liduška Sorelová. Mezi hosty měla tu ho-

dně kolegyn a bývalých spolužaček a ovšem sestru a také otce.

Po obřadu zavěsila se do sestry, jež ji přinesla kytici rudých růží. Sorel se k nim připojil. Sestár! hodně v posledních letech a ruce se mu již znatelně trásly. Vyšli všichni tři z Klementina.

"Pojďte, děvčátka, půjdeme Liduščin doktorát někam oslavit", povídal otec a zavedl obě dcery do blízké vinárny na oběd. Obě sestry pochopily: doma v otcově domácnosti by jim sotva kdo uchystal slavnostnější oběd. Ale Lidka byla v tu chvíli vděčna otci i za toto minimální pohoštění.

Byla v tak radostné náladě, jako snad nikdy před tím. Byla u cíle, byla doktorkou! Zapomenuta byla v tu chvíli řada let úsilovné, úmorné práce v nejtisnivějších poměrech. Připadala si jako bytost zcela jiná v těch jednoduchých šatech z tmavého hedvábí, které jí k promoci věnovala sestra. Svět je jí otevřen!

Krátce po obědě Sorel se s nimi rozloučil; Liduška chtěla totiž doprovodit na nádraží Amálku, která odpoledne zase odjížděla do svého působiště.

"Co budeš teď dělat, Liduško?" ptala se po odchodu otcově.

"Mám slíbeno místo sekundárky v dětské nemocnici a to se mi znamenitě hodí, protože bych se velmi ráda odstěhovala už z té komory v naší vile".

"Říkáš naše vila — Liduško zlatá, ta není a nikdy nebude naší, ta už je dávno připsána druhé ženě našeho otce a Daníkovi", opravila sestru Amálka.

"To já tak říkám ze zvyku", zasmála se mladá doktorka, "ostatně však je postavena za peníze naší mamičky. Víš, že zítra se jedu za ní podívat?"

Amálka se zasmušila vzpomínkou na nešťastnou matku. Počítaly se sestrou, že už přes sedmnáct let je matka v ústavě choremýslných. Během posledních let byly ji několikrát navštívit. Poprvé Amálka sama, krátce po té, co se stala učitelkou. Tehdy jela za churavou matkou ještě s tím obrazem v její duši, jak se na ni pamatovala z dětství. Jak se tehdy zhrzila té bytosti, ke které ji dovedly ošetřovatelky! Shrbená paní úplně šedých vlasů, se strhanými rysy v bledé tváři! Ale nejsmutnější byly oči, hluboko zapadlé, s výrazem pronásledovaného zvířete. Ubohá žena nepoznala své nejstarší

dcery. Hovořila s ní tichým hlasem a vyprávěla jí jako nějaké známé, že má doma tři děti, hodné, hezké děti, ale že ji nechtějí páni doktoři pořád ještě pustiti domů. A přece už psala mužovi, aby pro ni přijel, že je jí smutno, tolik teskno. —

Amálka chudák dlouho tehdy plakala nad matkou, ale nikomu se nezminila o své návštěvě u ní. Teprve tehdy, když po maturitě Liduščině na její naléhavé prosby je-la s ní znovu do Beřkovic, pověděla sestře, že už matku jednou viděla — to proto, aby mladé děvče připravila na žalostný do-jem shledání s matkou.

Tehdy ale zrovna měla ubohá paní štá-stný den, hovořila chvílemi i dost jasně, ta-ké trochu lépe tělesně vypadala, ovšem dcer nepoznala.

Lidka tenkrát byla jen utvrzena ve svém umínění, že se pokusí sama jako lékařka ozbrojená nad to dětinou láskou uzdravití jednou matku. Vezme ji z úslavu, obklopí ji jiným prostředím někde v klidu na venko-vě, snad i čas pomůže. Později, když jako medička poznávala taje záludných chorob duševních, když slyšela úsudky věhlasných odborníků—lékařů, její víra v uzdravení matčino mizela a mizela po každé návštěvě u ní, třebaš jich nebylo mnoho. —

Lidka se rozloučila srdečně se sestrou u vlaku, který ji odvázel na český jih.

“Mnohokrát ti děkuji, Amálko, za vše-chno, cos mi kdy dobrého prokázala. Ví-m, žeš často se musila hodně uskrovnit, abys mne mohla podporovat. Otec neudělal pro mne ani tisícátý díl toho, co ty. No, teď pomalu zase já budu tobě splácet svůj dluh. Až si odbudu pár let praxe v nemocnicích, usadím se někde poblíž tebe a pak si zaří-díme konečně život, jakým mají lidé žít. Vždyť dosud jsme jen živořily, vid’?” Ještě objetí, políbení — za chvíli odcházela mla-dá doktorka sama.

Druhého dne rozjela se do Beřkovic. S trochou hrdoosti ohlásila se už jako dr. Sore-lová ústavnímu lékaři. Přijal ji kolegiálně, ale hned ji upozorňoval, že s matkou je zle. Objevila se tuberkulosa, podle všeho rychlá, ta častá choroba lidí uzavřených.

Lidku zlá zpráva zarazila bolestně, tře-bas už nedoufala v matčino duševní uzdra-vení. Na její žádost zavedli ji k lůžku ne-mocné paní. Ležela tu v horečce, vyhublá, žlutá, a silný kašel roztřásal vyhublé tělo.

Se seschlé hlavy splýval vzadu tenoučký ců-pek stříbrných vlasů.

Lidka plna žalu hladila matčinu hlavu a vyhublé ruce. Nemocná oddychovala prud-ce, ztěžka, mezi záchvaty kašle. Pojednou otevřela oči na přítomné, stiskla Lidce ruku a důvěrně jí šeptem sdělovala: “Víte, já už půjdu brzy odtud pryč, už zítra, půjdu k svým dětem, mám tři hodné děti, nejmladší je Liduška —” v tom ji zarazil kašel a mezi modrými rty se objevila růžová pěna.

Lidku roztřásl záchvat zoufalého pláče — lékař ji šetrně odvedl ven. Do večera o-svobodila se paní Sorelová od všeho utrpení duševního i tělesného nadobro. —

Sorelovi marně čekali, že duševní vý-voj jejich syna se urychlí v době dospívání. Marny byly znovu všechny prohlídky hocha od lékařských kapacit, marné užívání nej-novějších a nejdražších léků. Daníkovi bylo již přes šestnáct let, tělesně byl vyspělý a-spoň jako dvacetiletý, dobře živěný jinoch, ale duševně byl asi v té sféře, v níž jsou děti osmi až desetileté. Na radu lékařskou zabýval se tělesnou prací; tak chodil k So-relovům na zahradu od jara až do zimy sta-rý zahradník, který denně trpělivě učil ho-cha svému zaměstnání. Daník byl celkem tichý a mírný, dal si říci, udělal to či ono, opakovalo-li se mu to několikrát za sebou. Nejlépe se mu dařila práce mechanická, při níž nemusil mnoho přemýšlet, na př. zalé-vání květin, pletí záhonků a pod.

Ale nebohý hoch míval i své nedobré dny. Tu třebaš vzdoroval a neposlechl niko-ho. Když se mu nechtělo vstávat, neopustil lůžko po celý den a měl-li jísti, muselo se mu jídlo podati do postele. Tu nepomohly v-takové chvíli k zlomení jeho odporu ani něž-né domluvy matčiny, ani přísný ton hlasu otcova. Nezřídka, když bylo podobným způ-sobem na něj naléháno, rozzlobil se Daník tak, že házel po svém rušiteli, at’ to byl kdo chtěl všim, co měl při ruce. Odporu prostě v takové chvíli nesnesl.

Lékaři radili v takovém případě ener-gický postup vůči němu, aby poznal, že mu-sí poslechnout. Avšak při prvním pokusu Sorelově vzepřela se jeho choť takovému jednání s milovaným synem: “Je hez-tak u-božák a ještě by vlastní otec na něj křičel anebo jej dokonce bil? To nedovolím. At’

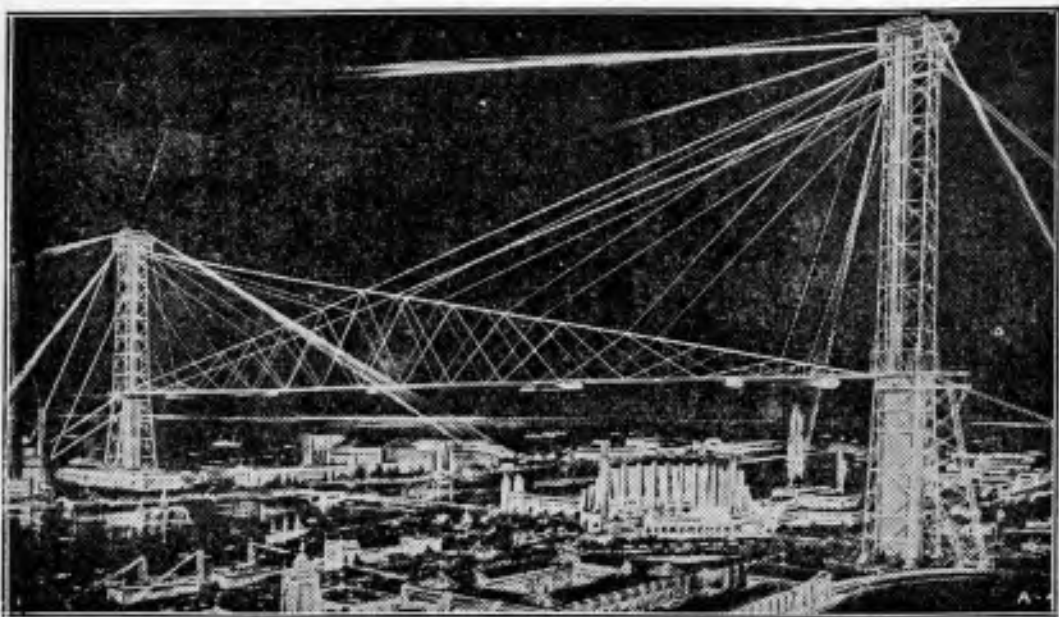
třebas všechno rozbije, ale musíme s ním jednat po dobrém." Při tom zůstalo.

Sorel trpěl krutým osudem svého syna nesmírně. Ztratil už všechnu naději v zlepšení, ač byl by milerád obětoval všechno své jmění, jen aby Daník byl normální. Za bezesných nocí, jichž mívával čím dál tím více, přemýšlel o celém svém životě. Někdy si vzpomněl na mrtvého Říšu — bože, jaký to byl chytrý, bystrý chlapec. Ani se mnoho neučil a měl nejlepší vždy vysvědčení. Co z něj mohlo být, kdyby byl nezemřel! A najednou jako ostrý hřeb do srdce vnikla mu

do mysli vzpomínka na jeho nemoc, na tu mokrou zeď dolejšího pokoje! Eh, děvčata tam také bydlela a neumřela od té zdi — chlácholil se. Ale ten doktor tehdy říkal — a doktoři toho moc namluví a není to pravda, jako s Daníkem, že se uzdraví. A zase byl v starostech o Daníka.

Jindy mu připadalo, že ten hrozný stav Daníkův je trest osudu za to, že svou vášní k Lucii přivedl vlastní ženu do šílenství. Ano, za šílenství zase šílenství. Ale Daník přece není šílený, je pouze — co, jak to

Ze světové výstavy v Chicagu.

DRÁHA VE VZDUCHU NAD VÝSTAVIŠTĚM.

nazvat — ano, je blbec, jeho dítě, jeho a Luciin syn je blbec!

To když si uvědomil v plném významu hroznému slova popadal se za hlavu. A někdy zase chytal se slabé naděje: Snad přece bude Daníkovi lépe! To obvykle tehdy, když nebohý jinoch choval se řadu dní mírně. Tehdy Sorel zašel jakoby návštěvou za dcerou lékařkou do dětské nemocnice a zaváděl řeč na syna, na jeho zdravotní stav, jakoby chtěl vylákat z dcery nějaké ujištění, že není vše ztraceno. Lidku z počátku návštěvy otcovy těšily — přece jen se hlá-

sí! Ale brzy poznala, že nikoli k vůli ní, nýbrž k vůli Daníkovi ji otec vyhledává. Doktorka Sorelová byla už sekundářkou druhý rok a poněvadž po dvou letech obvykle sekundáři místo v téže nemocnici opouštějí, přemýšlela, co počne. Primář ji velmi chválil a doporučoval jí, aby se co nejdříve osamostatnila jako dětská lékařka. I ona toužila už po vlastní klientele, ač v nemocnici se jí líbilo i při nepatrném platu.

A tak kdysi při návštěvě otcově zmínila se o své budoucnosti, o tom, že by si zařídila vlastní ordinaci.

"To bys měla nejlepší," souhlasil Sorel. "Zajisté, tati, ale kde vezmu na zařízení bytu a ordinace? Už jsem vše propočítala, při nejskrovnějším zařízení obého bylo by třeba aspoň čtyřiceti tisíc." Zamlčela se, čekala, že otec jí je nabídne nebo aspoň část toho. Věděla, že jenom jeho vila má cenu aspoň 250,000 a což teprve vedlejší pozemky, které teprve nedávno prodal za velmi vysokou cenu. Ale Sorel mlčel — najednou se obrátil na dceru: "No a neušetřila jsi nic?"

Lidka se trpce zasmála. "Tatínku, mám tu 600 Kč měsíčně k bytu a stravě, ale musila jsem si pořídit šatstvo, prádlo, obuv, zkrátka všechno na sebe od punčochy, protože jako lékařka nemohu chodit tak uboze jako jsem chodívala jako studentka. A kromě toho mám za svou povinnost občas poslat nějakou stovku Amálce, jsem jí dlužná tolik, vždyť mne vlastně vydržovala na medicíně." Ke konci už mluvila trochu rozčileně. Sorel pomalu vstal.

"Víš, co, vezmi si nábytek a vůbec všechno zařízení na splátky. To dělá moc lidí." A s tím se s dcerou rozloučil.

Lidku přece jen zabolela otcova netečnost vůči její existenci. Kdyby neměl! Pak ale mávla rukou a odešla na večerní prohlídku nemocných dětí.

Sorel neodcházal tak klidně jak se zdálo. Věděl dobře, že je jeho povinností otcovskou starati se také o děti z prvního manželství, věděl, jaký je původ jeho bohatství — ale to vše bude jednou jen a jen jeho druhé ženy a Daníka. Musí je zabezpečit! V těch myšlenkách došel domů. V předsíni zahlédl, pootevřenými dveřmi, že kdosi je v jeho pokoji. Svlékl svrchník a klobouk a vešel do pokoje. Zády k němu stál u psacího stolu Daník a na pohybu jeho svalnatých ramen bylo vidět, že má něco v rukou, čím se bedlivě zaměstnává.

"Co pak to máš, Daničku?" ozval se Sorel za jeho zády.

Mladík uleknutě se obrátil, zrudl a honem schovával cosi do kapsy. Sorel pohlédl na stůl. Levá zásuvka otevřena — tam mívá revolver. Před časem dobývali se zloději do sousední vily za noci a proto si Sorel opatřil střelnou zbraň, aby případnou nevíтанou návštěvu zastrašil. Sáhl rychle do zásuvky — byla prázdná. Uhodil na syna v prvním leknutí. "Dej to sem, hned!" A chopil jej

za pravici, aby mu nebezpečnou hračku vyrval.

Ale Daník jedním rozmachem odstrčil otce a zamířil svým těžkým krokem do jídelny. Odpor otcův jej dráždil — proč mu nenechá tu krásnou lesklou věc? Sorel znovu chytl jej za loket, tentokrát silněji, Daník sebou škubl, chtěl vyzdvihnout ruku s revolverem, aby otec na něj nedosáhl — v tom vyšla rána, ostrý zvuk rozběhl se po celém domě, z kuchyně přiběhla služka, ale hned zase ven, do zahrady, vstříc vyděšené paní.

Když společně vletěly do osudného pokoje, našli tu na prahu ležícího Sorela bez hnutí — u okna stál Daník a spokojeně si prohlížel revolver.

Lékař, policie, zvědavci z okolí, pak dvě auta. Jedno odváželo Daníka přes všechny prosby paní Sorelové do ústavu choromyslných na pozorování, druhé mrtvého Sorela do patologického ústavu. —

Podle zanechané závěti vila i všechno jmění rodiny Sorelovy připadlo paní Lucii Sorelové, vdově a jejímu synovi Danielu Sorelovi. O dcerách byla v závěti stručná zmínka otcova: "Ty jsem dobře už zaopatřil a vynaložil na jejich vzdělání značné sumy."

Ani Amálku ani Lidku obsah závěti nezarmoutil; za to tím více tragická smrt jejich otce, o němž dobře věděly, že byl velmi nešťastný, třebas vlastní vinou. Oplakávaly jej obě upřímně, smrt dává na mnohé zapomenouti.

V.

Amálka zažádala si o místo definitivní učitelky ve větším jihočeském městě S. a dostala je. Byla by si ráda už zařídila svůj vlastní byt, snila o pokoji a kuchyňce, ale ze skromné služby nemohla si pořídit všechno zařízení. Z pozůstalosti otcovy nedostala ani ona ani sestra zcela nic. A přece byla Amálka v S. spokojena. Našla si útulný pokojík u staré slečny, ve škole se jí také líbilo. Sbor byl smíšený a všichni, učitelé i učitelky, chovali se navzájem k sobě kolegiálně.

Učitelce Sorelové bylo již třiatřicet let, ale vypadala mladší. Dokonce se zdálo, že teprve v těchto letech začíná nabývatí půvabu. Její dosud až příliš štíhlá postava pozbyla své strohosti, nažloutlá barva obličeje získala ruměncem. Tmavé oči už hleděly s

větší jistotou a klidem do světa, ba kmitla se v nich občas jiskra veselí.

Brzy se sblížila se stejně starým kolegou Smrčkem; chodívali spolu do stejného hostince na obědy, později ji leckdy doprovázel i na odpolední nebo večerní procházce a brzy se po S. mluvilo, že slečna Sorelová chodí s panem Smrčkem a že z nich bude pěkný manželský párek.

Zatím ti dva byli velmi daleko od předpovídaného cíle. Smrček rád sice chodil s kolegyní, která byla hodně vzdělaná, jemná a hlavně — neucházela se zřejmě o jeho zvláštní přízeň. A přece Amálka byla trochu zamilována — poprvé ve svém životě. S pocitem pozdě probuzené lásky ozval se však v jejím srdci pocit touhy po dítěti a tento byl mnohem silnější prvního. Amálka za jarních nocí snila o tom, jak by to bylo krásné, kdyby měla dítě, bytost svou, na sobě závislou, jak by se o ně starala, jak by je vychovávala — jak by už nebyla sama! Snila o dítěti — ale obraz rodiny, která by jí je dala, byl nejasný. Po manželství netoužila; pozbyla příliš záhy všech ilusí o jeho kráse a stálosti, měla před očima stále příklad neštěstí své matky, kterou vlastně manželství zničilo. Ale po dítěti toužila celou silou své duše.

Smrček nebyl člověk lehkomyšlný, ale byl jako většina mužů toho přesvědčení, že se má na světě užít co možno nejvíce všech příležitostí k oslazení života. A Amálku také strhla síla vášně, tím spíše, že byla prodechnuta živelnou touhou po dítěti.

Proto pocítila čistou radost nad tím, že je matkou. Neměla starost, jako jiné svobodné matky, aby otec svého dítěte učinila honem svým manželem. Když už nemohla svého stavu zakrýti, přiznala se znepokojenému Smrčkovi. Uklidnila jej prohlášením, že se vdávat nechce, že se chce sama starat o dítě.

„Žijeme ve státě, který ctí každé mateřství, kde děti manželské jsou postaveny na roveň s nemanželskými. Mé dítě bude mít pouze matku“. Trochu ho zarazilo, že nechce se s ním spojit manželstvím. Pak ale honem podal žádost o přeložení na Slovensko. Amálka osaměla — jen pohrdlivě se usmála, když jí řekli, že Smrček odjíždí.

Teprve po jeho odjezdu dali dobří lidé města S. pocítili mladé učitelce, jak naše pokroková a humanní, demokratická společ-

nost pohlíží na mateřství svobodné ženy, třebaš ta se poctivě živí a na nikom nic neřádá. Kdyby si ji byl Smrček vzal, ah, to bylo něco jiného. Sňatek by byl vinu zakryl. Ale takhle vrhli se na ni. Nejdříve ve škole. Představený ředitel byl k ní krajně upjatý, kolegyně se jí vyhýbaly na veřejnosti, lidé se po ní otáčeli po ulici. Smála se tomu nejdřív a říkala si: „Což jsem spáchala něco špatného, chci-li mít dítě a o ně se starati?“

Zažádala si o mateřskou dovolenou zákonem povolenou na tři měsíce. U lékařské prohlídky zažila strašné pokoření — úřední lékař, který ji měl prohlédnouti a navrhnouti dovolenou, vyzval ji, aby se svlékla, pak z místnosti odešel a vrátil se bez omluvy až téměř po hodině. Mezitím přišli do místnosti dva mladí lékaři, kteří si učitelku důkladně obhlédli a pak za dveřmi spustili nevázaný řehot. Amálka si přehodila plášť přes sebe, roztrásla ji zimnice, snad chladem v netopené jizbě, snad ponížením. Na dovolenou posléze odjela s jistým ulehčením.

Za šest týdnů se jí narodila holčička v budějovické nemocnici. První, kdo uvítal malinkou Věrušku na tento svět byla její teta doktorka. Věděla už dávno o všem a sestru chápala. Jen se obávala jednoho: Že příští život sestřin nebude tak pěkný jak si Amálka představovala; že naši lidé jsou ještě plni předsudků a že neodpustí svobodné učitelce, že chce býti matkou. Proto snad tolik zdůrazňovala sestře, když opět odjížděla, aby se na ni obrátila, bude-li co potřebovat.

Amálka se vrátila po dvou týdnech z Budějovic do S. Přijela za večera a s dítětem v náručí spěchala do svého pokojíku. Stará slečna ji uvítala, pokřižovala holčičku, zeptala se na jméno, ale večer, když maličká usnula, zavolala tiše učitelku do své kuchyně a plna rozpaků ji žádala, aby si našla jiný byt. Sorelová byla překvapena. „Proč, slečno, se mám stěhovat? Vždyť jsme spolu tak dobře vycházely.“

„Ale ovšem, slečno učitelko, ale to víte, lidé; jsem stará žena a co už jsem musela přeslechnout! Lidé se mne pořád vyptávají, někteří i posmívají, že prý budu teď babičkou — a pak víte, malá bude v noci plakat a já mám bez tak špatný spánek.“

Amálka pochopila, o další vysvětlování nestála. Odešla do svého pokojíku, postála

nad spící Věrkou a přemýšlela, kde bude zítřka hledat byt. Téměř celý měsíc, poslední z její dovolené, trvala křížová cesta za bytem. Nikde ji nechtěli s dítětem. Co přeslechla po všech těch bytech sprostých poznámek a všetečných otázek!

"Kde pak, ženskou s nemanželským dítětem já nevezmu do bytu!"

"Máme dorůstající děvčata, to uznáte, že vás vzít nemůžeme."

"Chudinko, tak ten váš si vás nevzal a utekl vám, jen aby vám aspoň platil na dítě. "A vy chcete ještě učit, dovolí vám to úřady?"

Když přišla Amálka domů, dala se vždy do pláče, ne nad sebou, ale nad lidskou bezcitností. Ale utišila se vždy před kolébkou, v níž sladce dřímalo její dítě.

Konečně našla byt, dost slušný pokoj u městského strážníka, jehož žena se zároveň uvolila ošetřovati Věrušku v době nepřítomnosti matčině. Sama měla dvě děti — snad bude mít srdce i k cizímu dítěti. Za to ovšem musila platiti Amálka z bytu nekřesťanské peníze. Přes to si oddechla, vždyť za týden nastoupila opět svůj učitelský úřad. Horlivě plnila své povinnosti, aby jí nikdo nemohl nic vytknouti a ostatní čas věnovala dítěti.

Brzy na to objevil se v místním časopise článek, v němž sprostě byla napadena učitelka Sorelová. Naprosto nepravdivě líčen její poměr k učiteli Smrčkovi a zhanobeno její mateřství. Zvláště prý jsou na ni rozhořčeny místní počestné a pobožné ženy, které prý se rozhodly neposílati svých dětí do školy, kde učí taková nemravná učitelka. Jeden tisk plátku zaslán byl Sorelové, jiný školním úřadům. Do týdne přišlo učitelce Sorelové úřední nařízení, že je přeložena z důvodů služebních do Měřic, malé vesnice dvě hodiny od železniční stanice. —

Cesta do nového působiště za sychravého, deštivého dne, příjezd do chudé dědiny tonoucí v mlze uprostřed luk a chudých polí, nevlídné přijetí správce školy a zvláště jeho ženy, studená přízemní světnička, kde byl její byt — to vše uvrhlo učitelku do smutné nálady. A ještě hůře jí bylo, když dceruška druhého dne dostala prudký kašel a vysokou horečku. Malá cestovatelka se za zimavého počasí nasydla. Povoláný lékař až druhého dne přijel — to už tu byl zápal plic a v několika dnech maličká odešla tam, kam už nezasahuje ani největší lidská zloba. Teta dok-

torka zastihla ji ještě na živu, ale již v agonii. Jak obdržela sestřin zoufalý dopis, ihned se rozjela za ní, letěla s pomocí — marně. Tak útlé dítě by ostatně nevydrželo těžkou nemoc, i kdyby se k němu sběhli lékaři sebe zkušenější a dovednější.

Doktorka obstarala pohřeb dítěte, těšila sestru, jak mohla, ale sama viděla, že každá útěcha je planá. Domlouvala jí tedy, aby si vzala dovolenou a aby jela s ní do Prahy, až se trochu uťší. Amálka však odmítla.

"Kdybych žádala teď o dovolenou k vůli úmrtí dítěte, ještě by mne vyhodili z úřadu vůbec. Zůstanu zde a budu učit." Lidka s těžkým srdcem odjela, a zvala sestru, aby na vánoční prázdniny určitě přijela k ní. Amálka slíbila.

Teprve po sestřině odjezdu popadlo ji zoufalství do svého tvrdého objetí. Pokud byla ve škole, mezi dětmi a v práci, ještě to ušlo. Hůře bylo, jakmile se octla ve svém bídném pokojíku, jakmile spatřila starou, rozviklanou postel, na níž skonala její Věruška, radostná naděje jejího příštího života. K tomu život na ubohé, horské vsi, zapomenuté lidmi, předlouhé zimní večery, kdy nebylo možno se rozptýlit ničím a nikým. Ký div, že zármutek a tesknota, pocit marnosti všeho lidského snažení štvály téměř denně nešťastnou učitelku na vzdálený hřbitov, k malému růvku v jeho rohu. Nedbala bídného počasí, pronikavého větru ani sněhových vánic, nic jí nebránilo v těch smutných pouťích. Lidé v dědině si o ní vykládali, že jí asi v hlavě přeskočilo, ubohé. — Týden před vánocemi vrátila se od róvu dceruščina všechna roztržena zimou a do rána měla prudkou horečku. Chtěla přes to do školy, ale úplná zmalátnělost celého těla přinutila ji k ulehnutí. Ležela tak celý den a noc, teprve druhého dne poslal řídící učitel, její představený, pro lékaře. Ten zjistil zápal plic. Mluvil se o převezení jejím do nemocnice, ale rozhodně odmítla. Zápal plic se rozšířil na obě strany po dvou dnech. Tehdy telegrafovali opět pro doktorku Sorelovou. Přijela v samý večer druhého dne, pěšky se pustila od železniční stanice zavátou silnicí k nemocné sestře.

Bodlo ji u srdce, když Amálku spatřila. Spěšně ji vyšetřila, změřila teplotu a tep srdce. Ten ji zarazil — srdce ztlačně slablo. Předepsala povzbuzující lék a prosila řídícího, aby někoho sehnal, kdo by dojel do

města do lékárny za dobrou odměnu. "To půjde těžko, už je pomalu noc a to víte, naši lidé už jsou všichni zalezli v posteli. Musíte počkat až ráno — do města jsou také skoro dvě hodiny a v té tmě a sněhu dobré tři." Doktorka se s ním marně snažila domluvit, snad přece by někdo se vypravil. "Šla bych sama, ale neznám cesty a pak, sestra musí mít někoho stále u sebe." Do té doby zaskočila k ní občas hodná sousedka.

Nikdy se Lidce nezdála býti žádná noc tak nekonečně dlouhá jako tato. Počítala netrpělivě hodiny a v šest hodin klepala netrpělivě u řídících, ke komu má jíti se svou žádostí. Teprve vstávali a tak trvalo dobrou hodinu, než doktorka chvějícíma rukama vkládala poslovi, starému dřevaři, peníze a recept do rukou.

"Prosím vás, vraťte se co možná nejdříve — dobře vám zaplatím." Stav sestřin ji velmi znepokojoval. Ještě se zeptala, přijede-li dnes lékař, jenž sestru ošetřoval a vrátila se k nemocné. Spala teď tiše.

Doktorka si usedla na nízkou stoličku k posteli a opřela unavenou hlavu do peřin. Teprve teď ji zmáhala hrozná zmalátnělost. Zavřela oči, počítala, kdy se může posel s lékem vrátit a za chvíli usnula v sklíčeném tichu zimního rána.

Probudila se, až když někdo bral za kliku a otevřel. Vyskočila a šla vsíťc lékař. "Jak se daří nemocné?" Představila se a hned vyjevila svou obavu o sestru, ale tiše, aby nemocná neslyšela a nepoděsila se. Lékař svlékl zimník a přistoupil k loži.

"Amálko, pan doktor je tu —"

Ale Amálka, uštvaná, smutná a nemocná už neměla potřebu žádného léčení. Její duše v tu chvíli snad hledala někde v nadhvězdí dušičku své vytoučené dcerušky, pro kterou tolik zkusila zde na světě.

Pochovali ji za jiskrného mrazivého odpoledne do hrobu Věruščina.

Uplynul rok.

V lékařské jídelně dětské nemocnice chystali slavnostní večeři. Ve vytopeném pokoji sešli se už všichni účastníci, šest lékařů a tři lékařky a čekalo se jen na primáře a tu, která se s ústavem loučila, dr. Sorelovou. V tom už přicházeli oba. Oslavenkyně usedla po pravici primářově, vedle ní pak kolega dr. Čermák. Po dobré večeři a plzeňském rozpředla se veselá zábava.

Dr. Sorelová se konečně osamostatnila a odjížděla do většího průmyslového města moravského. Najala si tam byt a zařídila si vše celkem tak, jak jí to kdysi radil otec.

Primář jí znovu zdůrazňoval, jak dobře udělala, že se usadila právě v O., jak jí k tomu sám radil.

"Není tam dosud dětské lékařky a lidé tam mají peníze," doložil vesele. "A očař (oční lékař) tam je, pane primáři?" ptal se dr. Čermák, který v dětské nemocnici vedl oční oddělení, trochu žertem, trochu doopravdy.

"Je tam jeden, dr. Zimmer, ale už starý a Němec jak poleno, je ještě ze starých časů, když v O. vládli Němci."

"Tak se tam usadím taky," zvolal vesele Čermák, "štaci už tedy mám."

Veselý i vážnější rozhovor plynul dále. I Sorelová se rozveselila, oči jí zářily a pěkně jí to slušelo v jednoduchých černých hedvábných šatech s bílým límečkem.

Bylo už k půlnoci, když se společnost rozcházela, každý ke svému oddělení. Lidku doprovázel Čermák přes zasněžený dvůr. U dveří jejího pavilonu se chtěla loučit, ale nepustil ji.

"Počkejte ještě chvíli, slečno kolegyně, chtěl bych se vás něco zeptat. Byla byste ráda, kdybyste se skutečně zavedl v O.?"

"To víte, že ano, bez tak tam nikoho neznám, bylo by mi jen milé, kdybyste vás tam občas viděla."

"Hm, jen občas — a což takhle, kdybychom si otevřeli ordinaci dohromady, společně, víte —"

Nerozuměla hned co tím míní, až když ji uchopil za obě ruce a přitiskl je k svým ústům. Ne, tohle přece se pouhé kolegyně nedělá. Vytrhla mu prudce ruce. Ale mladý muž zlehla ji objal kolem ramen a znovu se zeptal: "Vzala byste si mne, Liduško? Líbíte se mi už dávno, ale neměl jsem odvahy vám to přímo říci a vy jste sama to nepoznala nebo nechtěla poznati."

Lidka věděla, že dr. Čermák je muž, jakých není mnoho. Slušného zevnějšku, charakterní, dobrý člověk i lékař. Proto byl jí také vždycky sympatický — ale nic více. Náhle se rozhodla. Zapjala si plášť, přehozený jen tak a zlehka se zavěsila do ramene lékaře.

"Je pěkná noc, pojďme se trochu projít ještě zahradou." Zamířili tam a procházeli se

po úzkých cestíčkách v sněhu prometených. A tady, pod tichými hvězdami, vyprávěla Lidka svému druhovi celou smutnou pohádku svého dětství a mládí.

“Jsem z rodiny nešťestím zatížená, byl by zázrak, abych já byla osudem ušetřena. Nemám na širém světě nikoho, ale také žádného muže nepřipoutám k sobě. Budu-li trpět, budu trpět sama. Vy si zasloužíte oddané lásky mladé, veselé ženy, mé srdce je tak nešťastím už zkroušené, že by ani milovat nedovedlo. Aspoň ne tak, jak vy si to představujete. Ale i tak jste mi způsobil radost,” řekla na konec s milým úsměvem a oči se jí zamžily.

Druhého dne dr. Sorelová opustila své dosavadní působiště.

Así týden poté primář přišel do kanceláře, kde byli lékaři zaměstnáni. V ruce držel nějaký dopis.

“Víte, co nového, pánové? Doktorka Sorelová mi píše, že se ujme té malé Bertičky z chirurgického oddělení. Mám jí to všechno vyjednat s úřady a až bude dítě zdrávo, pošle si pro ně. Vždycky jsem říkal: ženská leckdy divná, ale dobrá.”

Bertička byla nemanželské dítě dělnice. Ta se provdala, když dítěti byly tři roky a teď nastala pro maličkou těžká doba. Mlátil ji otčím, protože ji nenáviděl, týrala ji matka aby se zalichotila mužovi, mořili ji hladem

a častovali jen bitím. Sousedé to viděli, ale nikdo se té mučednice po dvě léta nezastal. Až jednou ji surový tatínek zmlátil holí, že z hladu snědla kostku cukru, a zbil ji tak důkladně, že ji přerazil nožku a způsobil řadu krvavých zranění. Tak se dostala ubohá Bertička do rukou jiných lidí, do nemocnice, kde se zajímali o původ zranění. Suroví rodiče oznámili trestnímu soudu a zbavení rodičovských práv, a pětiletá Bertička po uzdravení měla býti odevzdána útulku pro děti opuštěné.

Primář byl známý lidumil a obzvlášť přítel dítek. Ochotně vyřídil všechny formality úřední a napsal dr. Sorelové, kdy dítě bude moci opustiti nemocnici a kdy je odešle v průvodu ošetřovatelky do O.

Tak malá Bertička přijela se svou průvodkyní do O. Na nádraží čekala je lékařka. Spěchala k nim, vzala Bertičku za ruku. Děvčátko radostně se chlubilo roztomilou loutkou, kterou chovalo v náručí.

“Kdo pak ti, Bertičko, dal tu krásnou panenku?” ptala se dítěte jeho nová maminka.

“Ale to pan doktor Čermák jí dnes ráno přinesl, slečno doktorko,” vysvětlovala ochotně ošetřovatelka. Bertička se jen radostně usmívala a s pýchou se zadívala na svou hračku. Její dětské srdéčko bylo dokonale šťastno.

JAROSLAV VRCHLICKÝ:

Serenada melancholická.

Staré kouzlo noci letní
mury šeré křídlem sletní!

Jasminu květ vsyp mi v dlaně,
rosou osvěž parné skráně,

Duši slavíkovým pěním,
ale srdce — políbením.

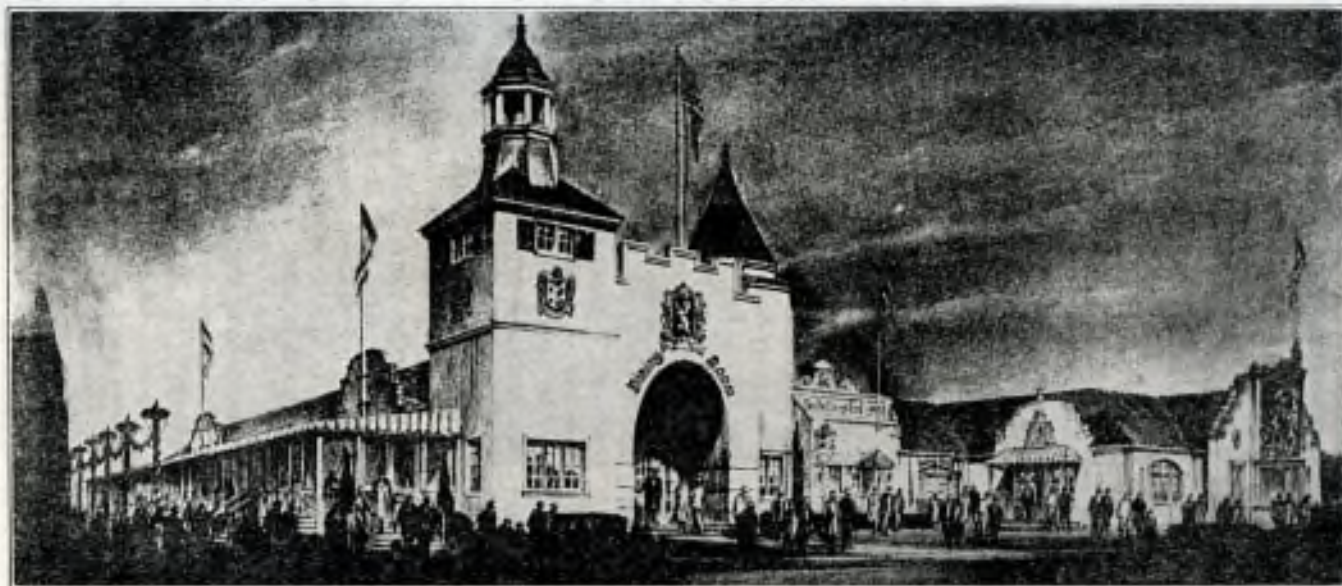
VŠEVĚDOUCÍ TATI.

Tati vzal Karlíka do cirkus, kde ukazují nějaké divočky. Před pyskatou krasavicí v barevném kostýmu se ptá synáček otce: “Je tak černá na celém těle?” — “Ano.” — “Tati, ty víš všecko.”

ROZOUMEK.

Malá Olinka vyčítá mamince: “Mami, to není od tebe hezké, že mluvíš, jak se ti to hodí. Večer mi říkáš, že jsem příliš malá, abych zůstala vzhůru, a ráno zase, že jsem příliš velká, abych zůstala v posteli.”

Ze světové výstavy v Chicagu.

Starý
Heidelberg-
německá
jídlna
a
pivnice.

BUDOVA
ZEMĚDĚLSTVÍ.

Srdce tuláka

POVÍDKA ZE ŽIVOTA NA AMERICKÉM ZÁPADĚ. — PŘELOŽIL JINDŘICH ORT.

RIZONSKÉ žhavé slunce pražilo svými paprsky nemilosrdně do ospalé osady Mastodon, nalézající se nedaleko mexických hranic. Bylo to malé hnízdo s jednou ulicí, v níž se noha při každém kroku bořila do horkého písku až po kotníky, takže se podobala spíše korytu vyschlé řeky.

Po obou jejích stranách se táhla rozběhlá řada obytných stavení s poštou a smíšeným obchodem, před níž ve stínu stromu stálo několik malých pasáckých koní se spuštěnými uzdami a svislýma ušima, bránících se téměř rytmickými pohyby ohonů útokům dotěrných much. Nescházela tam ani zděná bankovní budova, tři nebo čtyři hostince a několik nízkých, do čtyřhranu stavěných domů, obývaných Mexikány. Nalézal se tam i hotel, honosící se pyšným názvem "Grand Palace". Na rozviklané jeho verandě stál pasák, svírající v zubech párátko a rozhlízející se po obědě spokojeně okolím.

Jim Kineen byl mladým mužem neobyčejně vysoké postavy a pružných pohybů. Od boků k chodidlům opisovaly jeho nohy mírný oblouk, charakterisující člověka, který ztráví většinu času na hřbetě koně. Měl na sobě obvyklý cowboyský úbor se širokým pásem a revolverem v koženém pouzdru po straně. Kolem opáleného krku měl volně ovázaný hedvábný šátek křiklavých barev. Nad tím se rýsoval obličej, osmáhlý sluncem pouště; byl to nicméně obličej téměř ještě chlapecký a zračila se v něm upřímnost, když se Jim se spokojeným úsměvem rozhlížel s verandy po kraji.

Pošinuv svůj obrovský širák s čela nazad, Jim sáhl za ucho pro sirku, aby si zapálil znovu vyhaslou cigaretu. Byl v růžové náladě; s chutí se najedl, cítil se spokojeným a v té chvíli se mu skoro zdálo, že tak spokojeným by měl býti vlastně každý jiný člověk na světě.

Proto byl také nemálo překvapen, když se pojednou za rohem hostince objevila postava statného muže s hvězdou na prsou, cloumajícího bezohledně nějakým vězněm, kterého strkal před sebou. Sem tam dopadla na tělo zatčeného i rána pěsti. Na první pohled bylo zjevno, že vězeň není žádným nebezpečným desperádem; byla to spíše lidská zřícenina se strniskem vousů na obličeji, oděná pouze ve vybledlé modré plundry a umouněnou košili. Hlavu vězně kryl smačkaný plátěný klobouk, který mu byl prudkým trhnutím svržen k zemi a když tulák učinil pokus se proň sehnouti, osoba jej vlekoucí mu zasadila několik důkladných kopanců.

Tulák se pokusil o slabý protest, vzhlížeje k svému hrubému průvodci s dobráckým úsměvem opilce. Připomínal bezděčně psa, který, byv kopnut surovou nohou do žeber, plazí se přece zpět s pokorným vrtěním ocasu, jakoby dával na jevo, že považuje ránu spíše za žert. Tento neobvyklý pohled byl příliš mnoho pro dobrosrdečného cowboye, vyznačujícího se již od přírody soucitem s týranou němou tváří a lidmi, kteří se octlí v těžkém postavení a byli osudem srazeni k zemi.

Proto zvolal hlasitě na šerifa:

"Poslyšte, Bud Harknessi, kam máte namířeno s tím železničním lupičem?"

"Starého čerta železničním lupičem!", vyrazil ze sebe šerif, hromotluk s černým vousem a vzteklým výrazem v obličeji. — "Není to nic jiného nežli špinavý obejda, kterého jsem odtud vyhnal již dvakrát. Měl za to, že mne obelstí, schová-li se mezi sudy za hostincem. Našel jsem jej tam spícího a nyní se přesvědčí, jak to vypadá uvnitř šatlavy."

Během tohoto vysvětlování přešel Jim Kineen volně přes ulici až k oběma mužům a všichni tři se mimovolně zastavili před budovou banky. Lidé v ní zaměstnaní a po měšťácku oděni vyhlíželi okny se zřejmým odporem na nebožáka, který byl jako vy-

vrhel slušné společnosti lidské odváděn šerifem do vězení. Cowboy zaujal místo na druhé straně tuláka, vzal jej pod pažďím a trojice mužů kráčela společně k šatlavě, dřevěné to boudě s plechovou střechou, stojící na samém kraji osady.

Jsa takto podpírán Jimem s druhé strany, mohl jíti vězeň již pevnějším krokem, aniž se mu jedna noha pletla přes druhou a to jej zachránilo před dalším týráním. At' již vystihl tulák cowboyův záměr či nikoli, pohlížel k němu přece s vděčným úsměvem. V jeho zduřelém obličejí zahrál dokonce nádech humoru. Vzpřimiv se poněkud, pokusil se o taneční krok a přes jeho rty přešla poznámka:

"To už je něco — to si dám líbit! Ne-jsem zvyklý chodit do vězení v menším průvodu, nežli aspoň dvou chlapíků. Když jsem byl mlád, bylo jich vždy zapotřebí nejméně půl tactu."

"Drž jazyk za zuby, starý blázne!" vyrazil ze sebe Bud Harkness podrážděně a současně zvedl volnou paži, chystaje se zasaditi vězni ránu pěstí.

Cowboy neméně obratným pohybem šerifovu pěst' zachytil vlastní paží, ale nechtěje jej pobouřiti ještě více, poznamenal se smíchem:

"Jen jej nechte, šerife, at' se vybouří. Aspoň nám ten starý chlapík obstará poněkud zábavy. Vydá za celou družinu černošských herců z vaudevillu."

"A proč bych také nemohl?" chlubil se staroch se smíchem opilého člověka. "Což pak jsem nebyl někdy jednou z hlavních sil takové černošské družiny? Je tomu ovšem již hezkých pár roků."

Jim se usmál.

"To je opravdu znamenité," prohodil. — "Naposled nám budete ještě dokazovat, že jste učil Buffalo Billa, jak se bojuje proti Indianům."

"Buffalo Bill byl mou pravou rukou," dokládal se staroch se vsí vážností. "Učil jsem jej zacházeti s revolverem."

Šerif při této chvástavé poznámce starce se již nemohl déle přemoci a odlehčil si zamručením, při čemž trhl vězněm tak prudce, že by jej byl málem srazil k zemi.

"Slyšel jste to?" obrátil se k Jimovi. "Takové nesmysly dovede vykládat po celé hodiny. Cokoli se stalo velkého, ve všem měl prsty. At' přijde řeč na kteroukoliv známou osobnost, každou tento tulák zaučo-

val. Vyhrál každou velkou bitvu, at' už se strhla kdekoliv. Ještě včera se chlubil, že skolil Billy the Kidda, největšího desperáda v historii Spojených Států."

"A jako že je bůh nade mnou, mluvil jsem pravdu," prohlásil zase vážně tulák. "Já jsem to byl, který toho ničemu provrtal olovem jako řešeto."

Bud Harkness se tomu jen opovržlivě pouсмál, kdežto Jim odpověděl se shovivavým úsměvem:

"Poslyšte, cizince, kdyby všichni mluvkové, kteří dle vlastního tvrzení Billy the Kidda skolili, mohli býti sehnáni a přinuceni voliti šmahem jeden listek, bylo by jich dost, aby Arizonu převedli do republikánského tábora."

Tulákovou odpovědí byl pouze tichý úsměv, jímž dal na jevo takové ozenění cowboyova smyslu pro humor, že si Jima naklonil cele. Když dostihli šatlavy, tento se zastavil přede dveřmi a prohodil k šerifovi:

"Slyšte, Harknessi, vidíte přece sám, že je to neškodný blázen. Je to již starý člověk — mohl by být vaším dědečkem — a co hlavního, kořalka jej zpracovala tak důkladně, že se třese jako osyka. Nalézá se v hodně zuboženém stavu."

"Co na tom konečně záleží?" Šerif se při těchto slovech obrátil k Jimovi s úsměskem a stiskl starochovu paži ještě pevněji.

"Chtěl jsem říci jenom tolik," pokračoval Jim, "že by to nemělo žádného smyslu, zavírat tohoto chudáka do šatlavy. S tou plechovou střechou a malými okny je stavěna spíše jako pekařská pec. Je to příliš hrozné místo k zavírání lidí."

"Vy byste to měl vědět," usmál se Harkness.

"Abych to nevěděl!" vyrazil ze sebe s odporem Jim. "Také jsem si tam poseděl a k tomu pro docela nepatrnou příčinu. V té budově je teď takové pekelné horko, že by se tam mohla upéci mísa koláčků v krátkých několika minutách. Vsadíte-li tam tohoto sestárlého a kořalkou prosáklého chudáka, zemře vám před slunce západem."

"Na tom by mně opravdu starého čerta záleželo!" odpověděl podrážděný šerif. — "Řekl jsem mu již několikrát, aby se odtud klidil a neodvážil se vrátiti zpět."

"To jsem měl také v úmyslu," vmísil se do řeči tulák, "ale nechtěl jsem se vydat na cestu, dokud stojí slunce tak vysoko." Jeho dřívější veselá nálada byla již ta tam. Ze

stěn šatlavy sálalo totiž přímo pekelné vedro. Uvnitř muselo být přirozeně ještě hůře.

"Vlezte dovnitř, povídám!" vzkřikl na něho velitelsky Harkness, který mezitím otevřel dvěře šatlavy. Staroch vyvolával v té době dojem, jakoby se měl rázem shroustiti.

"Počkejte na okamžik, Bude," naléhal na šerifa Jim, vstoupiv do dveří a zakrývaje tak otvor vlastním tělem. "Což jej nemůžete opravdu nechat jít? Vždyť jsme přece přátelé — vy a já, či ne?"

"Ani mne nenapadne!"

Jim sáhl do kapsy a vytáhl z ní závitky špinavých bankovek. "Jakou dostane pokutu?" tázal se šerifa.

Harkness změnil závitky papírových peněz zpytavým pohledem. "Myslím, že asi dvacet dolarů," odvětil. "Ale tenhle starý ničema ji nebude moci zaplatit. Bude si ji muset odsedět ve vězení."

Nuže dobrá, Harknessi," odvětil Jim. "Zaplatím zaň pokutu ihned. Můžete z těchto dvaceti dolarů odvésti do okresní pokladny tolik, mnoho-li budete chtít — odvedete-li do ní vůbec něco. Toto ostatně zůstane mezi námi, Bude. A pro případ, že by se mne ten holohlavý smírčí soudce snad na to dotazoval, řeknu mu, že jsem vám nedal více než tři dolary a pětasedmdesát centů. Jste spokojen?"

Šerif bez dalšího namítání přijal od cowboye závitky bankovek a uzamknul dvěře šatlavy, odcházel pryč, kdežto Jim pojal starce pod paždím.

"Vy a já půjdeme do hotelu a pořádně se najíme," sděloval mu. "Jak se vlastně jmenujete, cizinče?"

"Smišek", odpověděl vesele staroch. — "Smišek O'Grady! Mezi kamarády jsem známý pouze jako tulák Smíšek O'Grady." —

Když se octli v hotelu Grand Palace, Jim sledoval svého nového přítele s patrným zálibením, jak v jeho vyhladovělých útrokách mizí postupně veliký kus roštěné, pořádná porce bramborů, káva a zákusek úctyhodných rozměrů. Staroch jedl s chutí člověka, který již dávno nepoznal, co jest to slušný oběd a z předložených jídel nenechal ani drobečku. I poslední špetku omáčky vytřel na talíři kusem chleba. Jeho vetché ruce se při tom nervosně trásly.

Když se posléze nasýtil, narovnal se v židli a zapáliv si kornovou dýmku, jal se s blaženým úsměvem vyprávěti o starých za-

slých dobách, kdy na hranicích převládalo ještě "peklo se všemi svými hrůzami" a právo bylo na straně toho, kdo dovedl tasití rychleji revolver.

Jim jej dobrácky poslouchal, třeba mu při tom pohrával ve tváři úsměv, prozrazující pochybnost o pravdě slov vyprávěče. — O'Grady byl starý tlachal. Jim to věděl, staroch tušil rovněž, že mu cowboy nevěří, ale vzdor tomu vyprávění starocha bavilo Jima přece a proto jej nechal mluvit.

Pouze jednou přerušil proud jeho výmluvnosti.

"O'Grady, vy jste ten nejprohnanější taškář, jakého jsem vůbec kdy poznal. Chlubíte se, jakým jste býval výtečným střelcem. Jen se ale podívejte, jak se vám ruce třesou. Vždyť byste nedovedl ani trefit stodolu."

"Možná, že dovedu střilet jistěji, nežli si myslíte, synu. Potřeboval bych jenom kvart kořalky, aby se mi nervy ustálily a pak bych ustřelil mouše v letu zadní nohu. Víte, že jsem jednou vystupoval v cirkus jako čarostřelec? Slyšel jste snad o nejlepší střelkyni Annie Oakleyové? Nuže, tu jsem učil střilet do ostří otevřeného nože, že se o ně vypálené kule roztínaly ve dvě."

"Je-li možná?" divil se na oko Jim. Chtěl bych se s vámi vsadit, vy starý mluvko, že jste neměl vůbec nikdy revolveru."

"V tom se nehorázně mýlíte a hned vám to dokážu," odpověděl O'Grady s úsměvem vítěze. Jediným pohybem vytáhl zpod vybledlých plundrů zastaralý revolver obrovských rozměrů a velikého kalibru, jehož kolba vykazovala množství zářezů.

"Nosím jej dobře uschovaný," vysvětloval. "Sice by mně jej některý z těch nenechavých šerifových příručích ve spaní již dávno ukradl."

Jim se usmál.

"Uznávám, že jste je dobře prohlédl. Zde máte, starý brachu — vezměte si těchto pár dolarů na cestu. S bohem."

Po těchto slovech se cowboy zvedl a odešel, aby obstaral nějaké záležitosti pro svého zaměstnavatele Joe Devina, majitele rozsáhlé renče. —

Téhož večera se Jim zdržel dlouho při hře v karty a bylo již pozdě v noci, když posléze nastoupil zpáteční cestu k renči. — Když se několik mil od Mastodonu dostal na záhyb horské stezky, vzepjal se mu kůň tak

prudce, že jezdci div nevyklouzly nohy ze třemenů.

Jim se rozejel k temnému předmětu, kterého se kůň polekal. Bylo to tělo tuláka, ležící bezvládně na zemi a pach kořalky z něho vycházející bylo cítit na značnou vzdálenost.

"O Grady! Nevzalo mu to zrovna dlouho ty dva dollary utopit v kořalce," prohodil k sobě Jim, načež pobídnuv koně ostruhami, pokračoval v další jízdě k renči. Stezka se vinula rozervanou venkovskou krajinou, táhnouc se průsmykem přes Gerinino do bohatých pastvin v údolí San Pablo.

Jeda nočním tichem, Jim si prozpěvoval tlumeným hlasem zádumčivou cowboyskou píseň o nekonečné řadě veršů. Z jeho tklivého zpěvu by se dalo na první pohled odvozovat, že se nalézá v teskné náladě, ale ve skutečnosti nebyl nikdy šťastnějším a spokojenějším, nežli v této chvíli. Měl k tomu všchnu příčinu. Jeho zaměstnavatel Devine s ním byl naprosto spokojen, projevoval mu své uznání při každé příležitosti a z jeho jednání nebylo pochyby, že na Jima pohlíží jako na příštího foremana renče, jakmile se toto místo uprázdní.

A pak zde byla Rosie. Hezká dcera majitele renče, která měla v příštích šesti měsících dovršiti svoje vzdělání na východním učilišti. Od té doby, co odejela na východ, poslala mu Rosie nejméně dvě psaní — třeba jednou to byl pouze pohlední lístek s několika řádkami přátelského pozdravu. — Ano, Jim byl úplně šťastným člověkem; ale vzdor tomu byl přece jeho zpěv teskným a smutným, jak vyti koyota kdesi v prerii za nočního ticha.

Když se posléze po půlnoci dostal na renč, Jim nahlédl nezacloněnými okny do úřadovny, kde Devine měl svůj psací stůl a postel. Spatřil tam tři muže; Devine-a, sedícího ve své pohodlné lenošce ze surové kůže s dýmkou v ústech, foremana Harrise, opřeného zády o stěnu a nějakého cizince, který seděl u plochého stolu, na kterém stála láhev s kořalkou.

Jednali patrně o něčem velice vážném, poněvadž na tváři každého z nich bylo viděti, že sleduje rozhovor s velkým zájmem. Konečně cizinec, mladý to muž slabší postavy a hubeného obličejce, vyjmul z kapsy objemnou koženou tobolku a vytrhl z ní množství nažloutlých bankovek. Zacházel s

ními tak pánovitě a nedbale, jakoby taková spousta peněz u něho neznamenalala naprosto ničeho. Jim si však nicméně povšiml, že jeho zaměstnavatel zvedl bankovky mnohem opatrněji a bedlivě je prohlížel, jakoby se jednalo o papíry veliké ceny.

Bylo předloženo péro, lahvička s inkoustem a papír, což přirozeně vzbuzovalo domněnku, že má býti sepsána nějaká smlouva. Nechtěl býti nemístně zvědavým a nakukovatí dovnitř, třeba jej nebylo viděti. Konečně mu nebylo ničeho po tom, o čem bylo uvnitř jednáno. Jenom v celkovém zjevu cizince bylo něco, co v Jimovi vzbuzovalo mimoděk odpor. Vzpomněl si rázem, že se podobá silně falešnému hráči, kterému kdysi v Tombstone sedl na vějičku a který jej připravil o poslední cent.

Ale choval-li vůči němu vůbec nějakého podezření, rozptýlil je v něm hned následujícího jitra sám jeho zaměstnavatel. Cizinec byl totiž kupec, který přišel uzavřítí koupi velkého množství dobytka za hotové peníze.

"Jime," pravil k němu Devine, "vyved' mého koně z ohrady a svého rovněž. Prodal jsem včera všechny voly v nížině Big Spring za hotové a chci dnes uložit peníze na banku. Pojedete se mnou, poněvadž takové množství peněz bude bezpečnějším pod dozorem dvou mužů, nežli jednoho."

"Ano, pane," odvětil Jim.

"Kupcem jest muž jménem Lee Kendall. Zakoupil si před nedávnem renč hned za hranicemi a chce ji zásobiti dobyt看em. Slyšel jsi snad někdy o Kendallově z K-Lazy-Y renče?"

"Tuto renč sice znám, ale o Kendallově jsem až dosud nikdy neslyšel."

"Já rovněž ne. Ale peníze jsou jinak dobré a proto jsem ujednal, aby Harris a ostatní hoši sehnali dobytek dohromady a převedli jej přes hranice. Budeme mít tedy renč na příštích několik dní výhradně pro sebe. Ale především musím uložit peníze na bance."

"Jsem k službám," prohodil Jim. "Přivedu koně bez prodlení."

Ubíraje se k ohradě, setkal se s Harrisem a cizincem. Kendall byl oděn jako každý jiný cowboy, vyjma že jeho úbor byl poněkud nákladnější, třeba ne výstřední. Vykládal Harrisovi, kde se má při hnaní dobytka setkatí s foremanem jeho renče a popsal mu místo, nalézající se nedaleko hra-

nic na americké straně. Když Harris proti některým věcem podřadného významu zvedl námitky, Kendallovy tenké rty se těsně sevřely a z jeho očí vyšlehl záblesk špatně tajené nevole.

Jeden z pasáků přivedl v té chvíli Kendallova koně, statné to zvíře bílé barvy a on se naň bez jediného slova rozloučení vyšvihl a pádlil pryč.

"Ten drzoun má pohled chřestýše a způsoby vepře!" odlehčil si po jeho odjezdu Harris. "Přál bych si jenom, abych se s ním setkal jednou někde, kde bych mu mohl říci přestěmi, co si o něm myslím."

Mezitím, co pasáci pod dohledem Harrise ujížděli k nížině Big Spring, aby sehnali dobytek tam se pasoucí, Jim a Devine klusali na svých konících stezkou, vedoucí k Mastodonu. Jim postřehl záhy, že Devine jest dnes v mnohem rozmarnější náladě, než kdykoli jindy a proto se stal sám sdílnějším. Vypravoval mu dokonce, jak opilého mluvku O'Gradyho zachránil před vazbou.

"Vězení je pro takové tuláky tím nejprůpadnější místem," prohlásil však Devine. "Neudělal jsi zrovna moudrý kousek tím, že jsi zaň orodoval a tak jej ponechal na svobodě."

"Ale vždyť vypadal jako docela neškodný blázen. Už pro to své klábosení, jak zaúchoval Buffalo Billa zacházet s revolverem."

"Možná, že tě tak chtěl pouze přelstít, Jime. Kdo může říci, není-li takový tulák vlastně spojencem nějaké tlupy lupičů nebo zlodějů dobytka a nedělá-li jim vyzvědače."

Oba jezdci se blížili k záhybu cesty, kde Jim předcházející nocí zahlédl ležeti na zemi opilého tuláka. Byl to úzký kaňon, přes který se klenuly větve stromů a křovisek, jimiž byla stezka s obou stran lemována. Tvořily tak hustou klenbu, takže v tomto místě převládalo přítmí i za bílého dne.

Pojednou, mimo vše nadání a bez jakéhokoliv varování, odrážela se od stěn kaňonu ozvěna střelných ran. Několik jezdců na koních hnalo se za divokého povyku stezkou vzhůru, kdežto vzadu se ozval křik druhého hloučku. Obláček dýmu, táhnoucí se přes cestu uprostřed kaňonu, nasvědčoval zřejmě, že tu střílel útočník, skrytý v houštích. Jim vystihl situaci okamžitě. Někdo asi zvěděl o velkém prodeji dobytka a zosnoval zde přepadení, aby se Devinových peněz

zmocnil. A toto bylo nejméně vhodným místem k svedení boje — dva v kaňonu zaskočení muži proti dvanácti, ne-li dokonce více.

Jim a Devine obrátili tudíž svoje koně stranou a hnali je neúprosně vzhůru po srázném korytu vyschlého potůčku, odbočujícím od kaňonu. Dno koryta bylo pokryto kamením a stávala sotva jedna naděje z deseti, že se koně budou moci udržeti na nohou a jedna naděje z padesáti, že jezdci uniknou kulím svých stihatelů. Ale třeba sebe slabší, stávala taková naděj přece, kdežto setrvati v kaňonu a svést s bandity nerovný boj znamenalo nevyhnutelnou smrt.

Za několik okamžiků ztráceli se již Jim a Devine v podrostu a ačkoli dusot koňských kopyt ozýval se za nimi dosud, nebyl již tak blízkým, jako dříve. Když se posléze dostali na malou mýtinu uprostřed horského úbočí, doléhal k nim dusot již jenom slabě, jakoby jejich stihatelé byli uvedeni z pravé stopy a ujížděli jiným směrem. Oba muži na okamžik zastavili a napjatě naslouchali.

Po malé přestávce prohodil Devine vážně: —

"Jime, nalézáme se v krajně nebezpečném postavení, poněvadž ti ničemové tam dole jsou patrně odhodláni na všecko."

"Pro zábavu si asi jen tak nevyjeli — to je jisto."

"Je-li tomu tak, pak jim aspoň překažím jejich nekalý plán."

Rychlým pohybem vytrhl Devine objemnou tobolku s penězi z kapsy a Jim pozoroval, že jest naplněna silným stohem bankovek. Oba muži zajeli s koňmi malý kus cesty do hustého podrostu, kde Devine zastavil u vysokého jalovcového stromu s dutým kmenem. Byl to mezník, známý každému obyvateli krajiny daleko široko.

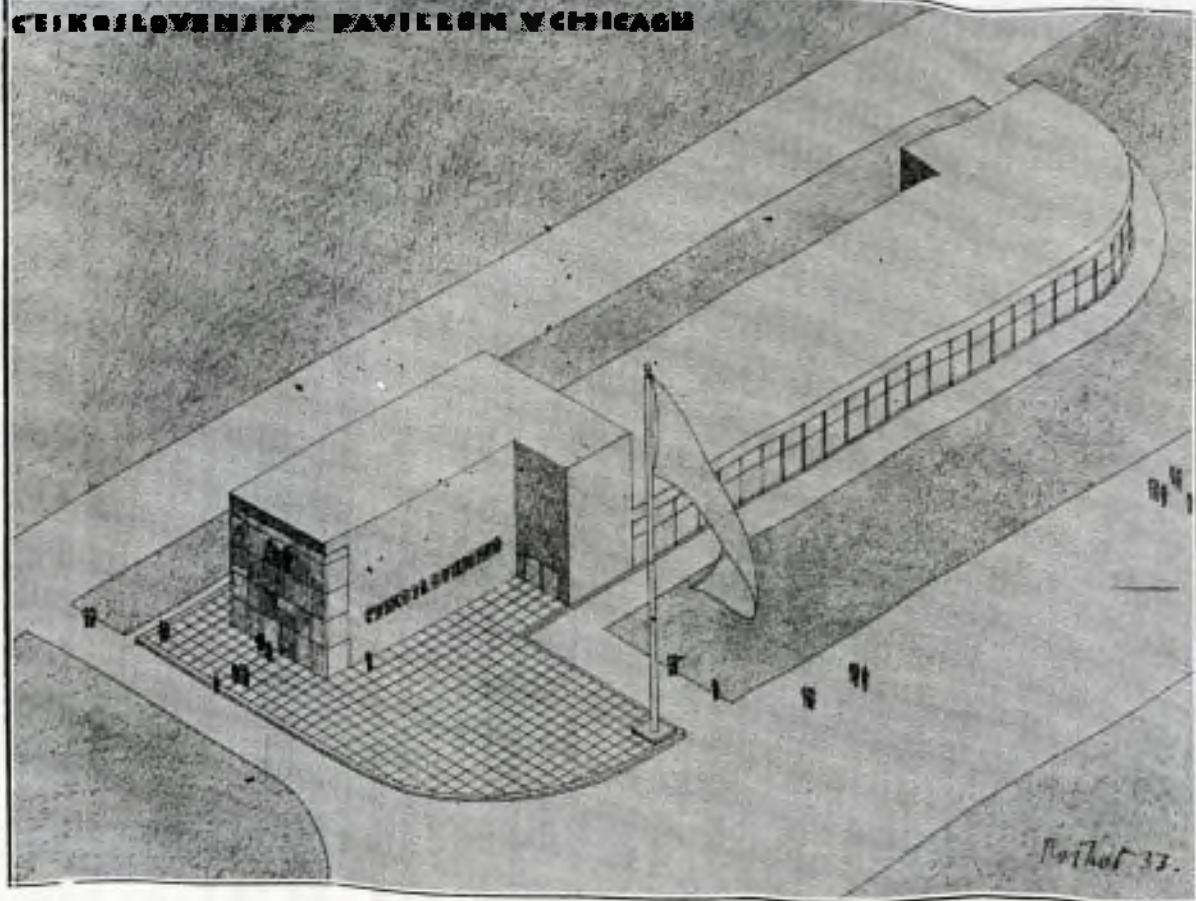
Několik kroků od stromu stál obrovský balvan, pokrytý zelenou plísní jako měděnkou. Devine seskočil s koně, rozeběhl se ke kamenu a vyhledav v něm příhodnou trhlinu, vsunul do ní tobolku tak hluboko, že ji nebylo slyšet vůbec viděti.

"Jime," pravil. "Mám v tebe plnou důvěru. V té tobolce jest více nežli dvacet tisíc dolarů. Přísahám, že kdyby se mně něco mělo přihodit, postaráte se, aby tyto peníze dostala Rosie."

Poté se vyhoupl do sedla a oba jezdci se pustili tryskem pěšinou, vinoucí se podrostem. Učinili tak současně, jakoby na dané znamení, poněvadž k sluchu jim dolehl

Ze světové výstavy v Chicagu.

ČESKOSLOVENSKÝ PAVILON V CHICAGU

Československý pavillon, podle návrhu pražského architekta Kamila Roškota.

zesílený dusot koňských kopyt, nasvědčující neklamně tomu, že stihatelé jsou na pravé stopě a rychle se k nim blíží.

“Ujízďej jako d'ábel!” zvolal Devine ku svému společníku. “Nevyznají-li se v této krajině dokonale, mohli bychom jim zmizeti tamto v pozadí v lese.”

Jim odpověděl pouze tím, že přitiskl ostruhy hlouběji do boků cválajícího koně. Začínal poznovu nabývat naděje, že se podaří nebezpečí uniknout, poněvadž dusot za nimi se ponenáhlu ztrácel. Ale v místech, kde stezka činila záhyb, čekalo jej nové překvapení. Z úkrytu podél stezky, v malé vzdálenosti před nimi, třesko několik střelných ran. Slyšel zřetelně, jak mu kule hvízдалy kolem uší a jeden z těchto ocelových pláštikem krytých posílů smrti mu srazil dokonce širák s hlavy.

Ocitli se v pasti. Nemohlo býti pochyby, že rota jejich pronásledovatelů vzadu zmenšila úmyslně rychlost, aby svým obětím umožnila dosíci vyhlédnutého místa, které zatím zaujali jejich spojenci. Neztrácejte ani okamžiku, Jim seskočil hbitě s koně a sotva se jeho nohy dotkly země, pravice sáhla chvatně po obrovském revolveru.

Jenom letmo a samým koutkem oka zahlédl, jak se Devine zakymácel v sedle jako opilý, načež se naklonil silně ku předu a shroutil k zemi.

Revolver v Jimově pravici zaštěkal několikrát v rychlém sledu, dáváje tak vzdornou odpověď v křoví zákeřníků, ale cowboy chápal velice jasně, jak beznadějným jest tento boj. Od zadu cválající stihatelé byli mu již téměř v patách a jedna z jejich kulí se odrazila od výběžku sedla, s kterého před krátkým okamžikem seskočil.

“Das je vzal všechny — svedu s nimi potyčku a padnu v ní,” proběhlo v té chvíli hlavou Jima a skutečně obrátil oba revolyry jejich směrem. Ale sotva zahájil střelbu, kmitla mu rozpálenou hlavou jiná myšlenka: “Padneme-li oba, jsou peníze navždy ztraceny a Rosie nedostane z těch dvaceti tisíc ani jediného centu.”

Místo aby své revolyry vyprázdnil do hloučku útočníků, zvedl ruce nad hlavu na znamení, že se vzdává a tak stál po boku svého koně, zíraje divoce vyboulenýma očima do tváře náčelníka bandy, jenž k němu přicválal první, míře naň revolverem.

Byl to Lee Kendall!

Jim při jeho spatření jenom tlumeně zaklel.

“Prokletý ničema!” odlehčil si v duchu. “Kdybych byl měl tušení, že to jest on, byl bych se bil do poslední kapky krve, nežli abych se vzdal takovému chřestýši v lidské podobě!”

Mžikem prohlédl ničemný plán, který Kendall zosnoval a v duchu musil obdivovat jeho prohnanst. Bylo zřejmo, že Kendall zakoupil směle dobytek, který je nyní Devinovými lidmi hnán přes hranice na jeho renč. Lotr měl kupní cenu na celé stádo v kapse a jeho nekalý záměr byl vypracován skutečně dokonale: zaskočit Devine-a cestou na banku, zavraždit jej, odejmouti mu peníze a pak jeho tělo zakopat někde na osamělém místě hor.

Nikdo by neměl zajisté nejmenší příčiny podezřívat Lee Kendalla. Nežli by se byla snesla nad krajem noc, mohl snadno překročiti hranice, dostihnouti své renče a vyčkati tam příchodu Devinových pasáků se stádem, maje dvacet tisíc dollarů bezpečně v kapse. Ale s prudce bušícím srdcem vystihl Jim rázem, že tento d'ábelský plán znamená i jeho smrt. S výjimkou členů Kendallovy bandy byl jediným očitým svědkem zločinu. Proto bude muset být také odklizen z cesty.

Ale ačkoli jeho mozek pracoval přímo horečně, bandité pracovali ještě rychleji. Zatím co jej Kendall držel v šachu namířeným revolverem, dva z jeho mužů seskočili s koní, spoutali jej pevně lasy a odebrali mu revolyry. Poznali jediným pohledem, že Devine jest již mrtev a proto mu také nevěnovali žádné další pozornosti.

Jakmile Kendall seznal, že Jim jest bezpečně svázán, svezl se s koně a s cynickým úsměvem kráčel kolem spoutaného zajatce k Devinovi, nad jehož bezvládným tělem se sklonil. Ale sotva mu začal prohledávat kapsy, pátraje po toboлке s bankovkami, něco jej přimělo, že se opět rychle vzpřimil a jeho vyhublá tvář jevila patrné obavy.

Někde v dálce vypálil někdo v rychlém sledu tři rány. Bylo to patrně znamení, neboť oba bandité, kteří dříve seskočili s koní, aby mohli Jima svázati, byli téměř mžiknutím oka opět v sedlech a připraveni k činu.

Kendallův hlas je však rázem uklidnil. “Všecko je v pořádku, vy prokletí blázni!”, vyrazil ze sebe. “Vždyť my se odtud dostaneme v bezpečí. Zvedněte tam toho a při-

važte jeho tělo k sedlu!" Při tom ukázal na Devine-a.

Zatím co bezduché tělo Devinovo bylo přivázáno lanem k sedlu jeho vlastního koně, byl i Jim vyzvednut na svého koně a nohy mu svázané pod jeho břichem. Potom se celá banda dala poklusem vzhůru po stráni, majíc bezmocného cowboye a jeho zastřeleného zaměstnavatele uprostřed.

Dříve dané znamení platilo patrně pro celou bandu lupičů, neboť když po hodinu trvající jízdě Jim a jeho zajatelé dosáhli úkrytu vysoko v rozervaných skalách, ostatní bandité je tam již očekávali. Bylo zřejmo, že všichni se v této divoké a nepřijemné krajině cítili úplně bezpečnými. Počínali si aspoň docela bezstarostně a seskákavše s koní, uvolnili jim řemeni a zvířata se ihned pustila do pastvy.

Jim seznal, že bandu tvoří asi dvanáct mužů hrubého vzezření, jejichž tváře prozrazovaly na první pohled, že jsou schopni každého zločinu. Někteří byli Mexikány, jiní pak černým vousem zarostlí surovci bůhví odkud a pouze Kendall a několik jeho společníků byli Američané. Tito si počínali velitelsky a jakmile některý z nich vydal nějaký rozkaz, všichni ostatní byli okamžitě pohotově jej vykonati.

Z nařízení Lee Kendalla byla mrtvola Devinova uvolněna a svržena s koně bezohledně na zem. Kendall se poté nad tělem zastřeleného sklonil a maje dva z amerických společníků po boku, jal se mu prohlížet kapsy. Nenaleznuv v nich ničeho, roztrhl mu šat a jal se pátrati, nemá-li snad toboleku s penězi v opasku na holém těle.

Nebýlo tam ničeho! Jeden z Kendallových společníků si odlehčil surovým zakleáním, ale vůdce bandy jej rázem zakřikl.

"Bud' zticha, Reno!" vyrazil ze sebe, ale zlověstný výraz v jeho zelených očích nasvědčoval zřejmě, že jest rovněž na nejvyšší stupeň rozezlen.

"Sejměte tomu bláznivému cowboyovi pouta a přiveďte jej sem!" zněl další jeho rozkaz.

V několika vteřinách byl Jim uvolněn, vyzdvížen s koně a vlečen k náčelníku bandy, ačkoli se na ztuhlých nohách sotva držel a klopytal se každým krokem.

"Máš peníze u sebe ty?" tázal se jej velitelsky Kendall.

"Jaké peníze?" odvětil na pohled nevinně Jim, ale jedinou odpovědí byla prud-

ká rána, kterou mu Kendall zasadil pěstí do obličeje. Zatím co Jim, poloomráčen, odplivoval krev, kterou se mu naplnila ústa, Kendall nařizoval:

"Prohledejte jej!"

Okamžitě Reno a druhý z Kendallových spojenců, známý jako Pike, zajeli svýma rukama do Jimových kapes a téměř mu strhli vřadu šat s těla. Nenalezli však hledané peníze ani v kapsách, ani v opasku, o kterém předpokládali, že jej má ukrytý vespod. — Cowboy měl u sebe pouze nějaké drobnosti, trochu tabáku, kapesní nůž a závitky papírových peněz, představující jedenáct dolarů.

Tentokrát to byl Lee Kendall, který surově zaklel.

"Svažte toho koyota a odhod'te jej někam stranou!" nařizoval a obraceje se ku svým americkým pomocníkům, dodal jako na vysvětlenou: "Vypadá to, jako by ty peníze byly odhozeny někde podél cesty."

"Jak jste se dověděl, že je má u sebe?" tázal se Reno.

"Kde jinde by je byl měl? Žádný člověk přece nenechá dvacet tisíc dolarů v osamělém stavení na renči, kde by nad nimi konal stráž jenom černoch kuchař, který je ostatně sám zlodějem. Nikoli, jel s penězi do Mustodonu, aby je uložil na bance, zrovna jak jsem předpokládal."

Zatím, co bandité rokovali o zmizení kořisti, Jim naslouchal napjatě. Reno navrhoval, aby se všichni vrátili zpět a pátrali podél cesty, kterou Devine s cowboyem ujížděl, poněvadž není vyloučena možnost, že peníze byly skutečně odhozeny. Pike naproti tomu projevil náhled, že peníze jsou dosud ve stavení na renči a že je Devine z domova vůbec ani nevzdal. Bylo by tudíž docela lehkým, aby se tam banda vydala, skolila kuchaře, který tam mešká jistě samotén a potom stavení pohodlně prohledala. Jsou-li tam peníze, nic by lupičům nepřekáželo, aby je nenašli.

Byl to však Lee Kendall, pracující mozkiem za všechny bandity, který připadl na nejpřípadnější rozluštění.

"Hoši," pravil, "ty peníze jsou někde uschovány. Od té doby, kdy byla vypálena první rána až do jejich dostižení měli ti chlapi dosti příležitosti je někam zašantročit. Jeden z nich je sice mrtev a nemůže více mluvit, ale za to druhý je dosud živ a přísahám před bohem, že aspoň ten bude muset mluvit. Vynutím z něho doznání, kde jsou

peníze ukryty, i kdybych mu měl upálit obě nohy, abych mu rozvázal ústa."

Tři vůdcové bandy pokročili k místu, kde ležel Jim, maje ruce i nohy pevně svázány. Cowboy k nim vzhlízel s ličeným údivem, poněvadž byl rozhodnut hrát si na nevědomého do poslední chvíle. Reno, třímající v pravici obrovský revolver, sklonil se nad jeho bezvládným tělem a zasadil mu do hlavy prudkou ránu dlouhou hlavní zbraní.—

"Poslyš, ty blechami prolezlý koyote," zahřimal naň vztekle. "Nepovíš-li nám hezky rychle, kam jste ukryli ony peníze, zohýbám hlaveň této bouchačky o tvou tvrdou lebku!"

Aby své výhrůžce dodal náležitého důrazu, zasadil mu hlavní revolveru do hlavy další ránu. Byla tentokrát tak prudká, že Jimovy z proražené kůže vyřinul pramének krve.

"Nevím ničeho o penězích," vyrazil však tento ze sebe. "Máte-li skutečně v úmyslu mne tou bouchačkou sprovodit se světa, — mohl byste mi aspoň vpálit kuli do mozku, místo abyste mně ji urazil po kusech."

"A také že to učiním, když si toho přeješ!" odpověděl na pohled rozhodně Reno a kohoutek pod stiskem jeho ukazováčku se začal zlověstně pohybovat. Pike mu nicméně mávnutím paže odstrčil zbraň stranou.

"Blázne ztřeštěný!" vyrazil na Reno. "Jaký smysl by to mělo jej zabít? Co bychom si počali s dvěma mrtvolami a bez peněz? Nech mne jednat — promluví mi s ním sám!"

Po těchto slovech vytasil z pochvy u pasu velký lovecký tesák a přistoupil k blízkému křovisku. Byl to druh ostrice, rostoucí divoce v pouštích a vyznačující se dlouhými výhonky v podobě mečků s ostrými hroty. Říká se jí "španělský bajonet". Pike uřízl jeden z těchto výhonků a vrazil ostrý hrot nemilosrdně Jimovi do žeber. Opakoval to několikrát a vida na tváři Jima po každém bodnutí bolestný výraz, zasyčel mu tlumeným, ale jízlivým tonem do ucha:

"Jsem pevně rozhodnut lehtati tě tímto způsobem tak dlouho, až se hrot o tvou tvrdou kůži otupí. Pak si uříznu jinou šavličku a opotřebuji ji zase. Jak vidíš, máš k očekávání tuze příjemnou zábavu. Synu, není vyhnutí — musíš nám říci, kde jsou peníze a nebudeš-li mít dosti ohebný jazyk, udě-

lám z svého ničemného těla v pravém slova smyslu polštářek na špendlíky."

Každá věta byla provázena novým bodnutím a Jimovi se zdálo, že bandita doň vráží skutečně spoustu špendlíků. Bylo zřejmo, že Pike nepronásí výhrůžku nadarmo a že má pevný úmysl svou obět' takovýmto způsobem umučit, bude-li toho zapotřebí. Jim snášel hrozné bolesti, ale přemáhal se statečně a jedinou jeho odpovědí bylo:

"Pravím vám, že nevím naprosto ničeho o penězích. Nemám o nich nejmenšího tušení!"

Lee Kendall pohlízel k týráni zajatce s úsměškem ve tváři a kroutil si pouze klidně cigaretu, kterou potom zažehl a učinil s patrnou zálibou několik dlouhých bafů. Bylo jaksi jeho zvykem, ponechat svým pomocníkům v jistých věcech volnou ruku. Setkali-li se s nezdarem, lichotilo to jeho ješitnosti. Poskytovalo mu to příležitost vytasiti se s lepším návrhem a dokázati jim svou duševní převahu uznávaného vůdce bandy.

Posléze promluvil nedbale a s patrným nádechem opovržení:

"Nechte toho, hoši. Ten chlapík si z vás tropí špás. Ted' se podívejte na mne, jak jej k mluvení přinutím já."

Reno a Pike naň pohlédli zamračeně, ale žádný z nich se nemohl zmoci na nějakou odpověď a Kendall zavelel povýšeným hlasem:—

"Pedro, Manuel, José! Pojd'te sem — chlapi!"

Mexikáni, kterým tato slova platila, přiběhli okamžitě a na rozkaz Kendalla pomohli Jimovi na nohy a sejmuli mu s kotníků a zápěstí provazy, jimiž byl pevně svázán. Potom jej odvedli několik kroků stranou, kde stál mladý stromek, plný svěží zeleně a mízy. Zajatec byl postaven zády pevně ku kmeni a v několika vteřinách ovinut lasem od nohou až k ramenům. Toto bylo vřadu upevněno dobře uzlem.

Jim poskytoval divný pohled, jsa k stromu připoután po celé délce těla tak, že se nemohl vůbec ani pohnouti. S patrným výrazem hrůzy v obličeji sledoval další Kendallův tah. Mexikáni totiž na rozkaz vůdce začali snášeti spoustu chrastí, větviček a tráv, z kterých utvořili hodně vysokou vrstvu v malém okruhu kolem stromu.

Zatím, co Mexikáni snášeli palivo, Kendall přistoupil těsně k nešťastnému zajatci

a pronesl k němu tlumeným, jaksi důvěrným tonem:

"Nyní mne poslechni, příteli. Vidím, že jsi statečný chlapík a nemohu si pomoci, abych tě neobdivoval. Pasák, který má takovou dávku odvahy, zaslouží jistě něco lepšího, nežli aby ubíjel svůj život mezi dobyt看 na renči. Měl bys se raději věnovati něčemu, co by pro tebe znamenalo spoustu peněz."

Jim neodpověděl a zadíval se jenom vytřeštěně do zelených očí náčelníka lupičů. Kendall pokračoval v řeči, pronášeje slova jakoby pouze jedním koutkem úsměšné zkrivených úst:

"Ale kdybych tě měl, hochu, sebe radši, ty peníze musím dostat, rozumíš? Vykourím z tebe pravdu za každou cenu! Zatopím dost a dost a bude-li třeba, opeku tě tak, až na tobě kůže popraská. Ale každopádně musíš říci, kde jsou peníze ukryty!"

"Nevím o nich!" zněla rozhodná Jimova odpověď.

"Nuže, dobrá, to povídáš ty. Nechceš svěřené tajemství prozradit a mám tě rád i za to. Poslyš, mám pro tebe návrh. Pověz, kde jsou peníze a přijmeme tě do svého kruhu."

"Nejsem žádným opovržením hodným zlodějem dobytka!", vyrazil ze sebe Jim vzdorně. —

Kendall byl touto urážkou očividně pobouřen a jeho přátelská předstírka zmizela rázem. Jediným v španělštině proneseným slovem dal svým lidem pokyn a tito zažehli na několika místech současně. V několika minutách byl Jim zahalen mračnem dýmu, který jej dusil a oslepoval a mimo toho naň se všech stran doléhal i silný žár.

"Nenechte oheň plápolat příliš vysoko, hoši," pokračoval Kendall v rozkazech dále. "Chci jej opékati jenom pozvolna, aby nám zábava potrvála hodně dlouho!" K Jimovi pak poznamenal výsměšně: "Teď je to dobře, hochu, jen bud' statečným! Ale dej nám znamení, až toho budeš mít dost. Nezapomeň, že moje nabídka dosud platí. Můžeš se stát naším členem a budeš mým pobočníkem právě tak, jako Reno a Pike."

Když tito zamručeli něco jako na znamení nevole, Kendall pokračoval: "Budeš mít totéž postavení jako Reno a Pike a co více, dám ti ještě z Devinových peněz celý tisíc dollarů."

Po těchto slovech, na která nedostal vůbec žádné odpovědi, usedl Kendall pohodlně do stínu, kde byl chráněn před slunečním úpalem a labužnický pokušoval. Reno a Pike přisedli k němu, kdežto ostatní členové bandy se seskupili kolem plápolajícího ohně. — Mexikánům patrně působilo Jimovo trýznění rozkoš a někteří dokonce začali mezi sebou uzavíratí sázky, jak dlouho zajatec vydrží muka snášeti, nežli se posléze podvolí nutnosti a dá znamení, že jest ochoten říci pravdu.

Nějakou dobu, která se mu zdála býti věčností, snášel Jim svůj hrozný osud. Byl oslepen, při každém vdechnutí se mu plnily plíce dusivým dýmem a poněvadž Mexikáni přikládali do plamenů ustavičně další palivo, stoupal i žár a stával se proň téměř nesnesitelným. Ve své ďábelské prohnání udělali jeho mučitelé ohnivý kruh dosti veliký, aby plameny oděv týraného nezasáhly; ale vzdor tomu chápal Jim zřejmě, že dříve nebo později musí přece jenom bídne zahynout. Obličej měl již od kouře zčernalý, z očí mu řinulo a zdálo se mu, že celé jeho tělo je pokryto puchýři.

V této děsné situaci byl však přece s to uvažovat. Napadlo mu mimoděk, že obnos dvaceti tisíc dollarů není tak přílišným. Ani důvěra, kterou v něj Devine vložil, nemohla jej vázati do takových krajností. Třeba se zavázal, že peníze pro Rosii zachrání, neznamená to ještě, že by tak musil učiniti za cenu vlastního života. — A mimo to, kdyby zde měl zahynout, byly by peníze pro ni ztraceny tak jako tak — nikdo jiný o nich nevěděl a nikdo by jí tudíž nemohl říci, kde jsou ukryty.

Byl rozhodnut. Vyrazil ze sebe duševním hlasem:

"Dost! Dost! Povím vám, kde se peníze nalézají!"

Kendall se při těchto slovech zajatce podíval na kapesní hodinky a obrátiv se ku svým dvěma společníkům, poznamenal s úsměvem:

"Snesl to o celých sedmnáct minut déle, nežli jsem očekával. Je to statečný chlapík, všechna čest."

Plameny byly uhašeny, Jim od stromu odvázan a podána mu polní láhev s vodou, z které se dychtivě napil.

"A nyní nám pověz, kde se těch dvacet tisíc nalézají," naléhal naň důrazně Kendall.

Mezitím, co Jim líčil se zasmušenou tváří, co se na mýtině událo a popisoval, kde se nalézá jalovcový strom s dutým kmenem, přicválal do tábora lupičů další jezdec a seskočil s koně.

Jakmile byl Jim se svým sdělením hotov, zavolal Kendall na nově přichozího:

"Pojď sem, Pablo! Byl jsi to ty, kdo vypálil tři rány na znamení?"

Mexikán si přitiskl jednu ruku k čelu jako na znamení překvapení.

"Tři rány!" vyrazil ze sebe. "Zapomněl jsem, že to bylo určeno jako znamení a vypálil jsem třikrát po špinavém tulákově v kaňonu."

Kendall při těchto slovech vyskočil a vztekle Mexikána kopl.

"Mezku zabeďněný!" zahromoval na něho. "Nemohl jsi mít tolik rozumu, abys byl vystřelil ještě několikrát a rány nezněly jako signál? Měl jsem obavu, že jsi se srazil se šerifovou četou. Co to bylo za člověka, po kterém jsi střílel?"

"Nevím. Nejspíše asi nějaký tulák z dolu."

"Ty ani nevíš, po kom jsi střílel? — Hlupeče bezhlavý! Skolil jsi jej?"

"To si myslím, že jsem jej odklidil! — Svalil se však dolů do kaňonu a nemohl jsem jeho tělo nalézt."

Kendall mu za tato slova uštědřil jenom nový kopanec.

"Sázím krk, že jsi jej vůbec ani netrefil. Lekl jsi se patrně svého vlastního stínu a začal střílet na plano. Táhní!"

Následoval další kopanec jakoby na znamení, že rozmluva je u konce a když Mexikán pooděšel, obrátil se Kendall k oběma pobočnickům se slovy: "Nuže, k činu. Když již máme vysvětleno, kde je kořist, pojedeme si pro ni."

Reno položil ruku na revolver s poznámkou:

"Mohli bychom toho pasáka docela dobře skolit, když už je tajemství z něho venku." Kendall se jenom pohrdlivě usklíbl.

"Někdy si opravdu myslím," pravil k Renovi, "že nemáš o špetku více rozumu, než tam ti mexičtí blbci. Neskolíme jej — alespoň prozatím ne. Přivážeme jej opětně k onomu stromku, jako byl dříve, až do té doby, nežli se vrátíme zpět."

"Co by to mělo za účel?" namítal Reno.

"Asi tento: Pakli nás ten prokletý koyot obelhal, dáme mu novou horkou lázeň a

tentokrátě ji bude mít jednou pro vždy dost. Upeku jej na škvarek."

Několik Mexikánů přispěchalo, aby rozkaz náčelníka vykonalo. Jim byl zase přivázan zády ku kmeni stromu a bandité učinili opatření, aby uzel lasa se nalézal v místě, kam by zajatec nemohl rukama dosáhnouti, kdyby se mu snad náhodou podařilo je uvolnit.

Když s tím byli hotovi, obrátil se Kendall k jednomu z nich se slovy:

"Zůstaneš zde u něho na stráži, Ramone. Všichni ostatní vsedněte na koně a pojedete s námi!"

"Proč s sebou máme brát celou bandu?" tázal se Pike.

Kendall mu poskytl ihned vysvětlení.

"Pakli nás ten chlapík obelhal a použil lsti, zastavíme se jednoduše cestou zpátky na renči a obrátíme dům nohama vzhůru. Stává slabá možnost, že Devine nechal přece jenom peníze doma a je-li tomu tak, hoši je tam musí najít, i kdyby měli tu barabiznu rozebrat kousek po kousku."

Obrátil se k Jimovi a prohodil k němu na rozloučenou: "Na shledanou, povídavý chlapečku. Najdeme-li skutečně peníze na místě, které jsi nám naznačil, pak tě prostě jenom zastřelíme. Nejsou-li tam však, těš se, že budeš upečen jako beran na rožni."

Rozhlížeje se po skupině mužů, konajících přípravy k odjezdu, Kendall ulpěl pohledem na zamračeném Pablově obličejí a zvolal naň:

"Ty zde zůstaneš u zajatce na stráži s Ramonem. Nemám chuti bráti s sebou blbce, který plýtvá nazdařbůh střelivem a střílí po pouhých stínech."

"Ale seňore Kendalle," namítal Pablo. "Nebyl to žádný stín, po kterém jsem střílel. Byl to muž. Velký, špinavý tulák. A také jsem jej skolil!" — — — — —

Pablo se nicméně mýlil. Nezabil muže, po kterém střílel, ačkoli jedna z jím vypálených kulí letěla hodně těsně kolem hlavy "Smíška" O'Gradyho. Tento se v kritickém okamžiku zachránil pouze tím, že se svalil se straně dolů a ukryl se v křoví.

Tulák právě vyspával svou důkladnou opici, kterou si pořídil za dva dollary, darované mu Jimem, když lupičská banda svůj první útok na cowboye a Devine-a zahájila. Jsa skryt v podrostu, O'Grady sledoval honbu a přestřelku, ale kořalkou zaměřený mo-

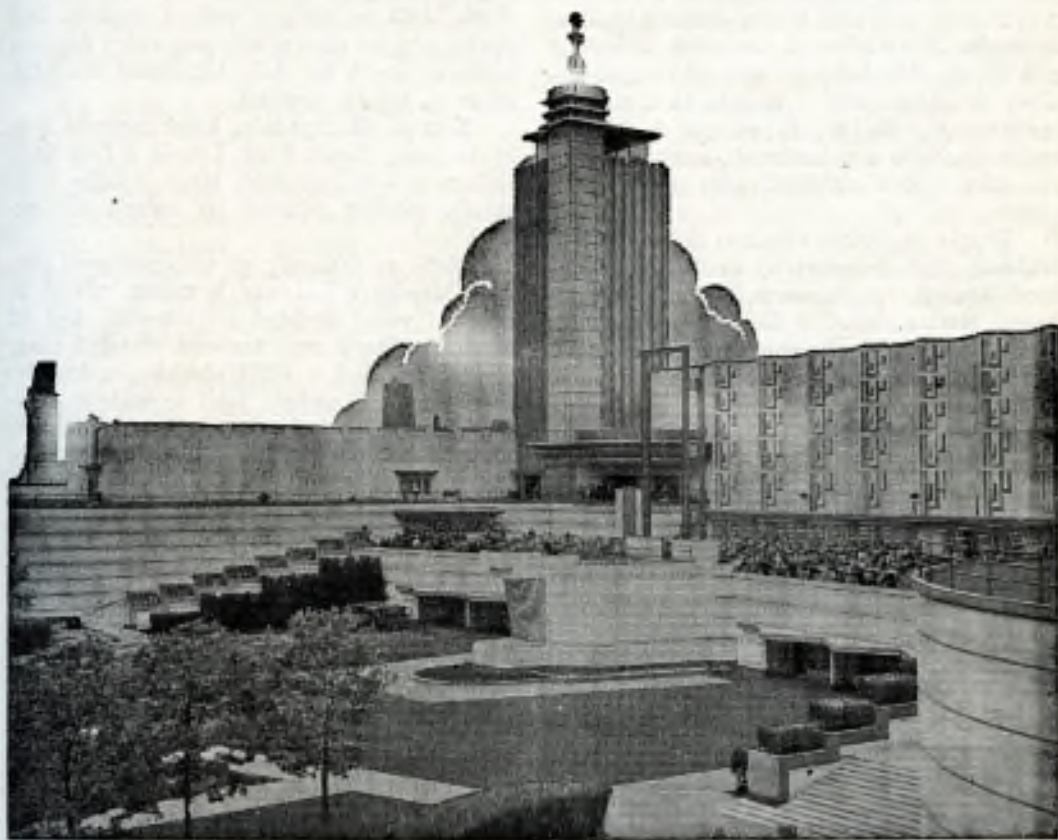
zek se mu vyjasnil až teprve potom, když mu četa jezdců zmizela z dohledu.

Pak již bylo pozdě něco dělat. Ale ve chvíli, co si tulák mnul oči a snažil se setřást se sebe poslední účinky kořalky, jedna myšlénka mu utkvěla v mozku a nabyla převahy. Přišel k poznání, že by byl ničemou nejhrubšího zrna a zbabělcem, kdyby se aspoň nepokusil přispěti nějakým způsobem ku

pomoci muži, který jej zachránil před vězením — muži, jenž jediný se k němu choval laskavě během dlouhé řady let.

Pomalů a s největší námahou se zvedl a pustil se potácivým krokem stezkou, po které se před nedávnem jezdci přehnali. Dostihnuv prvního pramenu, O'Grady se vrhl na zem a pil studenou vodu dlouhými doušky. Poté do ní ponořil celou hlavu a opako-

Ze světové výstavy v Chicagu.

NÁDVORÍ PŘI PALÁCI VĚDY, OHRANIČENÉ S TŘÍ STRAN BUDOVOU.

val to několikrát, až seznal, že úplně vystřízlivěl. V tom okamžiku cítil, že se mu vrátila stará síla a odvaha. Nebyl již více tím sešlým tulákem, jakým byl ještě včera; stal se z něho zase odvážný zvěd, indiánský bojovník a smělý zalesák, jako v mladistvých letech.

Ubíraje se neschůdnou stezkou, počínal si již s důvtipem zkušeného stopaře. Rozhlí-

žel se opatrně všemi směry, nejsou-li snad lupičské bandy skryty někde v podrostu a křoviskách a teprve když ve značné vzdálenosti před ním padlo v kaňonu několik ran, vzpřímil se a dal se do běhu směrem, odkud rány přicházely.

Pojednou se však zarazil. Na stezce, přímo před ním, objevil se ojedinělý jezdec, Mexikán, který si kroutil cigaretu. Byla to

právě tato okolnost, která mu zachránila život. Kdyby byl Mexikán místo kroucení cigarety měl v ruce revolver, sotva by se byla jeho rána minula cíle.

Takto však měl O'Grady právě dosti času, aby mohl zmizeti v houští a dostat se v bezpečí, ačkoli za ním byly vypáleny tři střelné rány a Mexikán k němu tryskem přijížděl. Bylo však již pozdě. Vzдор svému stůři dostal se již O'Grady s obdivuhodnou hbitostí k okraji skalního srázu a svalil se dolů, kde se ukryl za obrovským balvanem a s revolverem v ruce vyčkával útoku svého pronásledovatele. Ku stěbě se mu však nedostalo příležitosti. Mexikán se spokojil tím, že pohlédl se skály dolů a nevidal tam nikoho, opět zmizel. Možná, že se mu do slézání svahu nechťelo z pohodlnosti, anebo se obával, aby nebyl odněkud sám zaskočen a skolen.

Teprve za hodně dlouhou dobu zaslechl O'Grady opět jednotvárný zvuk kopyt jeho koně, klusajícího po stezce. Sečkal tak dlouho, až jezdec zmizel v dáli a teprve potom se vydrásal úsilovně vzhůru po stráni a dostav se na stezku, pokračoval v chůzi za jezdcem. —

Šlo to bohužel pomalu a s obtíží. Vzдор vši své sebedůvěře musil si O'Grady doznati sám, že je přece jenom již starým mužem. Ne, nebyl více tím svalnatým, otužilým a únavy neznajícím zálesákem, jakým kdysi býval. Ale vzдор tomu pokračoval v chůzi vytrvale, poněvadž čím více přemýšlel o Jimově nebezpečném postavení, tím více byl rozhodnut přispěti mu ku pomoci, anebo při takovém pokusu zahynout.

V malé vzdálenosti od mýtiny, označené javorovým stromem a zeleným balvanem, dostihl O'Grady místa, kde byl Devine zastřelen. Všecky známky revolverové bitky již zmizely a jenom tratol sražené krve podával svědectví, co se zde před krátkou dobou odehrálo.

O'Grady se zadíval na krev s pocitem hněvu a lítosti. Byla to krev Jimova? Starý muž skládal v duchu přísahu, že je-li Jim opravdu mrtev, vynaloží poslední zbytek sil k tomu, aby se vypořádal s bandity, kteří jej zastřelili.

Bez jakýchkoli dalších průtahů pokračoval potom v chůzi. Čerstvé stopy, způsobené kopyty koní na kamení mu naznačovaly, kterým směrem jezdec ujížděl. O'Grady se

dral pracně vzhůru, dostihl horského průsmyku a dostal se posléze do údolí, jež sloužilo lupičům za skrýš. Poznal jejich tábořiště podle kotouče dýmu, stoupajícího spirálovitě k nebi. Kdyby byl měl O'Grady tušení, že dým vystupuje z ohně ožehujícího přivázané tělo jeho přítele a dobrodince, byl by se rozeběhl se stráně do údolí jako rozzuřený tur a vpadl přímo do samého středu bandy. — Taková ukvapenost by jej byla jistě stála život. Poněvadž však měl pevně za to, že dým stoupá pouze z táborového ohně, blížil se opatrně velkou oklikou. Měl obavu, aby se zase někde nesrazil s nějakou hlídkou, která by dala banditům znamení, že je na blízku nepřítel.

Slunce již zapadalo, když zaslechl z úkrytu ostrý dusot koní. Lupiči s Lee Kendallem v čele opouštěli tábor, majíce v úmyslu zahájit pátrání po ztracených penězích.

Nežli se O'Grady se vši opatrností prodral křovím a balvany k místu, odkud se otevíral volný rozhled po tábořišti, byl již soumrak. Starý muž zaslechl zřetelně hlasy obou Mexikánů a viděl ohnisko, u kterého si připravovali večeři. Bral se stále ku předu, plaze se po kolenou a někdy i po bříse, až se dostal tak blízko, že mohl zcela dobře viděti a slyšeti vše, co se v táboře děje.

K svému hroznému překvapení zahlédl Jima, přivázaného ke stromu jako oběť, která má být vydána na pospas plamenům. — Táborový oheň plápolal za ním ve vzdálenosti několika yardů, takže mu nebylo vidět přímo do obličeje, ale štíhlá postava zajatce a pohled ze strany nenechal O'Gradyho ani na okamžik v pochybnostech.

Byl to jeho přítel! Byl to Jim! Nemohla se v návalu hněvu více přemoci, O'Grady se vztýčil na kolena a prudkým tímto pohybem uvolnil jeden z balvanů, který se řtil po stráni dolů. Starý muž zahlédl rovněž, jak se oba Mexikáni jakoby na dané znamení zvedli a sahali téměř současně po svých revolvrech.

Na nějaké další pozorování nebylo více času. O'Grady vystihl rázem, že přišla chvíle, kdy musí svěsti rozhodující boj a zahájil ze svého obrovského revolveru střelbu dříve, nežli jej Mexikáni ještě zahlédli. Pablo se shroutil s bolestným výkřikem k zemi již po první ráně.

Druhý Mexikán, Ramon, vystřelil ve směru, odkud se zablesklo z hlavně O'Gra-

dyo-ova revolveru a tento stiskl kohoutek téměř současně. Jedna i druhá kule našla svůj cíl. Ramon zvedl křečovitě ruce vzhůru, pak se zapotácel a skácel se rovněž k zemi.

O'Grady byl banditovou kulí zasažen do levé nohy těsně pod kolenem. Cítil, jak se pod ním noha podlomila a stala bezvládnou a z jeho úst se ozval tlumený výkřik:

"Proklatě — to začíná špatně! Mám nohu přeraženou a je se mnou konec!"

Ale leže tak bezmocně na zemi a svíraje revolver křečovitě v ruce, starý muž nemohl přestřehnout, že v táboře převládá nápadné ticho.

Jim ztočil poněkud hlavu stranou, chtěl se podívat, odkud bylo střeleno a nedoveda si vysvětliti, co to vše vlastně znamená. Ale poněvadž také nevěděl, střelili-li to přítel nebo nepřítel, nevydal ze sebe ani hlásku. Teprve potom, když se neobjevoval více žádný bandita, aby v boji pokračoval, přišel O'Grady k přesvědčení, že kromě dvou zastřelených lupičů se nikdo jiný v táboře nenalézá.

V hrozných bolestech učinil pokus připlaziti se blíže, volaje na zajatce:

"Jime! Jime! To jsem já — tulák O'Grady!"

Ale poznal okamžitě, že jest to marno. Vláci se přes balvany s přeraženou nohou přesahovalo jeho síly. Po prvním pokusu shroutil se bezmocně, vzdychaje bolestně, klna i modle se téměř současně, zatím co Jim řaň volal:

"Pospěšte, O'Grady! Přehlízněte tyto provazy a uvolněte mne dříve, nežli se banda vrátí zpět!"

Tulák učinil nově zoufalý pokus připlaziti se blíže, ale námahou a hroznou bolestí div neomdlel.

"Nemohu, Jime," zaúpěl. "Mám roztržitou nohu a jest se mnou konec."

"Pak je s námi oběma konec," odpověděl Jim sklesle. "Až se ti proklatci navrátí, zastřelí vás a mne upálí za živá."

"Že vás upálí za živá?"

"Ano, tak aspoň hrozili. Pro smilování boží, nemůžete-li mne uvolnit, pak mně aspoň vpalte kulí do hlavy, aby mne ti ďáblové v lidské podobě nemohli více trýzniti."

Z úst O'Gradyho se ozvalo nové zaúpění. Kéž by měl aspoň onu láhev kořalky od včerejška, aby si mohl uklidnit nervy! Cítil, že se chvěje na celém těle a ruce se mu třesou

jako osyka. Ale ještě jednou zat'ál pevně zuby a snažil se nabytí chladné rozvahy. — Leže na břiše celou délkou těla, podepřel hlaveň revolveru o balvan před sebou a zamířil dlouze na Jima. K vůli jistější ráně opřel si ještě pravou ruku levíčkou. V panujícím přítmí, jsouc ozařována pouze matným zábleskem táborového ohně, skýtala Jimova postava špatný cíl, ale O'Grady chápal, že i nedostatečné světlo jest lepší, nežli vůbec žádné.

Se zatajeným dechem stiskl posléze kohoutek, pronášeje v duchu tichou modlitbu. Po vypálení rány se Jimovo tělo mimoděk křečovitě vzepjalo. Zajatci projela hlavou myšlénka, že O'Grady jeho prosbě vyhověl a rozhodl se jej před dalším mučením uchránit. Ale potom k nemalému překvapení seznal, že laso, jímž bylo jeho tělo spoutáno, pod křečovitým napjetím jeho svalů povoluje.

O'Grady, tento starý tlachal, dokázal že se nevychloubal nadarmo! Vehnal kuli mistrně do uzlu lasa ze Jimovými zády, takže jej roztrpěl a pouta se začala uvolňovat.

Následovalo několik vteřin zoufalé námahy a Jim byl volným úplně. Jeho tělo bylo sice ztuhlé tak, že se div neskácel k zemi, ale za malou chvíli se mu krev rozproudila opětně a do údů se vrátila dřívější vláda. Několika skoky se octl u O'Gradyho a stiskl mu vřele ruku. Ale k hroznému překvapení seznal, že jest studená. Po vypálení mistrovské, téměř zázračné rány starý muž následkem přílišné ztráty krve upadl v bezvědomí.

Jim neztrácel ani vteřiny času. Přiložil na roztržitou nohu starce pevný obvaz, zastavil další krvácení, načež se jal starého muže křísiti. Přinesl polní lahev s vodou, jednomu ze zastřelených banditů pak vyndal z kapsy láhev s kořalkou a když byl bezvědomému přiložil na čelo studený obkladek, vpravil mu trochu kořalky do úst.

Když posléze O'Grady nabyl vědomí a otevřel oči, byla první jeho slova:

"Nezdržujte se se mnou, Jime! Vsedněte na koně a hleďte se dostat v bezpečí, nežli se ta banda vrátí zpět."

"Za nic na světě! Nežli bych vás zde nechal o samotě, promluví si s celou bandou slovíčko do poslední kapky krve!"

"Nebud'te pošetilem, Jime. Jsem jenom starý, světu nepotřebný tulák, kdežto vy jste pouhé hříbě. Váš čas ještě nepřišel."

"To nechte na starosti mně, starý kama-

ráde. Měl jsem již za to, že můj čas přišel, když mne ti koyoti opékali a měl jsem za to, že je se mnou konec, když jste ustřelil uzal lasa. První mojí myšlenkou bylo, že jste vyhověl mé prosbě a vehnal mi kuli do těla. Ale teď vidím, že můj čas ještě nenašel a proto zůstaneme pěkně pohromadě. Bud' to budeme společně žít, anebo společně zemřeme."

"Nuže, dobrá, Jime. Zdá se mi beztak, že stačím ještě na několik dobrých ran. Co vás přivedlo na myšlenku, že vás ti d'áblové chtěli upálit?"

"Pohrozili mi tak, nežli odjeli."

"Ale jakou by pro to mohli mítí příčinu?" —

"Rádi by se zmocnili obnosu dvaceti tisíc dollarů, náležejících mému zaměstnavateli Joe Devinovi. Aspoň mu ty peníze patřily dříve, ale nyní náležejí jeho dceři Rosii. Rozdělati kolem mne oheň a snažili se ze mne dostatí doznání, kde Devine peníze tam dole ukryl. Snášel jsem tu pekelnou lázeň tak dlouho, pokud moje síly stačily, ale když jsem cítil, že musím podlehnout, vzkřikl jsem, že mám již dost a pověděl jim, kde mají hledati."

"Vy jste jim řekl, kde je mají hledati?" zněla vyčítavá odpověď starého muže. "Jime, připouštím, že bych tak byl učinil také, ale věřte mi upřímně, že od vás bych prozrazení tajemství nebyl nikdy očekával."

Jim se drsně zasmál.

"Tedy byste to nebyl očekával, co? — Nuže, řeknu vám, že jste o mne soudil správně. Pověděl jsem těm potkanům, aby peníze hledali v dutém jalovcovém stromu a to je právě místo, kde nejsou."

O'Grady ze sebe vydral výkřik uspokojení. "Tak se mi líbí, hochu! Z vás by byl býval znamenitý indiánský bojovník, Jime. Na tu rudou sebranku musel býti člověk chytrým a úskočným jako prohnáný lišák."

"Ale bylo by trochu předčasným, bychom to považovali za žert, starý brachu," pravil vážně Jim. "Nenalézáme se zrovna v nejlepší situaci. Nemají nejmenšího tušení, kde jsou peníze ukryty, ale padnu-li jim ještě jednou do rukou, učiní se mnou tentokrát po čertech krátký proces s ohněm hodně blízko těla."

"Jime," odpověděl mu neméně vážně O'Grady, "pokuste se o to, dostatí mne do sedla a uvidíme, podaří-li se nám odtud

uniknout. Nemyslím, že bychom mohli s revolvéry v rukou čelit celé té bandě."

"Z toho nebude ničeho!" namítl prudce Jim. "Na útěk není ani pomyšlení. Kendall a jeho spřeženci by nás dostihli a museli bychom se s nim bít tam, kde by nás právě dopadli. "Ne, tak to nepůjde. Zůstaneme zde a vyčkáme jejich návratu. Potom si to s nimi vypořádáme podle svého programu, chápete?"

"Ano, ale co máte vlastně v úmyslu, Jime?"

"Dávejte na mne pozor a uvidíte."

Prvním krokem cowboye bylo sebrati všechny zbraně a střelivo v táboře se nalézající. Zastřelení Mexikáni měli u sebe každý dva revolvéry a opasky s náboji. Mezi příkrývkami a ostatními potřebami, které Kendall v táboře zanechal, byly další tři revolvéry, jeden odejmutý Devinovi a dva, náležející Jimovi.

Tomuto projel celým tělem nepopsatelný pocit rozkoše, když vsunul svoje vlastní zbraně opět do pouzder u pasu a v záři táborového ohně se přesvědčil obezřele, zda jsou všechny revolvéry dobře nabity. Potom se rozeběhl vzhůru po svahu k místu, kde se zatím O'Grady opřel zády o balvan a pravil k němu:

"Zde, starý kamaráde! S vaším revolverem a s tím, co vám zde dávám, máte šest hezky velkých kanonů, každý připravený k náležitému upotřebení. A k tomu vám přináším ještě několik opasků s náboji."

Mezitím, co O'Grady revolvéry znalecky prohlížel a kladl na zem kolem sebe, pokračoval Jim:

"Nyní vám ještě zbudujeme z balvanů kol do kola pěknou pevnůstku. Nebudete mít nic jiného na práci, nežli pohodlně sedět a prázdnit revolvéry jeden za druhým, až se pekelný tanec rozvíří."

Po těchto slovech se pustil Jim chvatně do práce. Jal se snášeti velké balvany a kladl je kolem O'Gradyho na sebe, takže kolem tohoto vznikla záhy pevná barikáda. Mezi kameny byly pouze malé otvory, které mohly starému muži posloužiti za střílny. Čas ubíhal a mladý cowboy si musil tudíž pospíšit. Když byl posláze s budováním kamenné ohrady hotov, jal se sháněti dohromady koně. Byli celkem čtyři a sice jeho vlastní, Devinův a dva koně zastřelených Mexikánů. Svému upevnil pouze sedlo, ale k ostatním přivázal polní láhve, konvici na

kávu, pánvice a vůbec každý kus plechového nádobí, které v táboře nalezli.

Byl s tím stěží hotov, když se dole na kamenné stezce ozval dusot koňských kopyt. Lee Kendall a ostatní členové bandy se vraceli do tábořiště ostrým cvałem.

Jim se obrátil k O'Gradymu se slovy:

"Již přicházejí, starý kamaráde. Záhy uslyšíte pekelnou hudbu. Jakmile se objeví na záhybu cesty, zahajte do nich palbu ze dvou revolverů současně a střílejte bez přestání, dokud vám střelivo stačí. Zahlédnete-li jezdce na bílém koni, pokuste se jej dostat na mušku. Je to Lee Kendall, vůdce celé té ničemné bandy."

"Lee Kendall? Soudě z vašeho vypravování, že vás chtěl upálit, hádal bych, že tento Lee Kendall jest vlastně Dick Billings, který si pro takové d'ábelské choutky získal přívlastka "upalovač". Má za sebou v Oklahomě pestrý rekord a na jeho hlavu je vypsána odměna pěti nebo šesti tisíc dolarů. Vzítí si jej na mušku? To si také myslím — takový chlapík stojí přece za ránu."

"Odměna bude vaše, podaří-li se vám jej skolit," odpověděl Jim. Potom se rozeběhl ke koním, vyšvihl se na svého a tři ostatní hnali v malé vzdálenosti před sebou směrem, odkud lupiči přijížděli.

Dusot koňských kopyt se stával čím dále zřetelnějším a bylo zjevno, že banda se rychle přibližuje. Když se posléze první nejasné obrysy jezdců objevily v místě, kde stezka tvořila záhyb, O'Grady zahájil z obou revolverů palbu, jak mu bylo nařizováno.

Současně začal střílet i Jim, křiče přitom zplna hrdla, jakoby volal na své domnělé společníky: "Jen do nich, Bille! Střílejte přece k čertu, šerife! Ku předu, hoši, rozstřílejte je na kusy!"

Vyprázdnil revolver, obrátil Jim svou pozornost na koně, klusající před ním. Jal se do nich praskati krátkým bičem ze všech sil, takže poplašená zvířata se hnala divoce stezkou k jezdci, kteří se nyní seskupili, střílejíce nazdařbůh směrem k tábořišti po neviditelných nepřátelích.

Trojice koní zdivočela již úplně. Zvířata, vyděšená pekelným lomozem plechových nádob, přivázaných k jejich kopytům, hnala se v před tempem přímo šileným, řihajíce vztekle a prudec vyhazující. Za nimi ujížděl Jim, strhávaje koně hned na pravo a hned na levo, aby banditům poskytl pokud možno

špatný terč a stříleje sám divoce z obou revolverů.

A do tohoto chaosu hřměly rytmické výstřely se shora, kde O'Grady vyprázdňoval jeden revolver za druhým. Jakmile byly všechny náboje vypáleny, staroch odhodil zbraně stranou, chápaje se jiných a nezdržuje se vůbec nabíjením. Při tom hulákal stejně hlasitě jako Jim, jehož chytrý manévry záhy postřehl.

Kendallových mexických spojenců se zmocnila nepopsatelná panika. Vypálili sice několik ran, ale pak se dali zděšeně na útěk a zmizeli v temnu jeden za druhým. Dřívější jejich kázeň byla ta tam. Pouze Lee Kendall se nezalekl a zůstal na bojišti sám, maje po boku Reno a Pikea.

Ale jeho úmysl, postavit se na odpor a svěsti boj, znamenal jeho záhubu. Jedna z O'Gradym vypálených kulí jej zasáhla do krku a zatím, co se s bolestným výkřikem kácel se sedla k zemi, oba jeho společníci obrátili spěšně koně a hnali se rovněž tryskem za prchajícími Mexikány.

Jim je pronásledoval, vydávaje z hrdla stále ještě divoké výkřiky a žena koně před sebou. Pouze jednou zmírnil divokou jízdu dosti dlouho, aby nabil revolvery a nastoupil zpáteční cestu teprve potom, když oba za ujíždějícími jezdci vyprázdnil. Zpět se vracel mírným poklusem a dostihnuv záhybu cesty, zvolal z plna hrdla:

"Nestřílejte, O'Grady — to jsem já — Jim!"

Pronášeje tato slova, mladý cowboy byl nucen ztočiti koně stranou, poněvadž míjel místo, kde leželo bezvládné tělo Lee Kendalla.

O'Grady, téměř úplně ochraptělý, vítal přijíždějícího druha radostně:

"Prohnali jsme ty chlapíky důkladně, jen co je pravda! Skoro mně to připomíná staré časy. Ano, právě tak to chodilo, když jsem zaučoval Buffalo Billa, jak zacházeti se šestiranovým revolverem!" — — —

Za ranního rozbřesku nalézali se oba muži na cestě do Mustodon a během jízdy byl O'Grady podporován v sedle Jimem. Vzdor tomu, že byl ztrátou krve a bolestí značně vysílen, staroch se držel zmužile a přes jeho rty nepřešlo jediného slůvka stesku. Jim jej dopravil před dům dra. Stranga a sejmuv jej opatrně s koně, vnesl jej lehce jako pírko dovnitř. Setrval u něho i poté,

když jej lékař prohlížel a pátral v ráně po kuli.

“Budete mu moci nohu zachránit?” tá-
zal se Jim lékaře dychtivě. O’Grady závaž-
nou tuto otázku neslyšel, nalézaje se pod
vlivem etheru.

“Budeme moci býti spokojeni, zachrání-
me-li mu život,” odvětil lékař zasmušile. —
“Člověk jeho věku by měl vyhledávat jinou
kratochvíli, nežli je revolverová bitva s ban-
dity. Měl by býti spíše takhle v útulně pro
starce.”

Obavy lékaře se na štěstí nesplnily. Bý-
valý tulák O’Grady, jakoby si i ze zkuš-
ného muže vědy ztropil žert, belhá se dnes
po renči s nohou, která je třeba v kolenně
ztuhlá, ale prokazuje mu stále ještě dobrou
službu. A s večerem, když nový foreman
Jim usedá s dýmkou v ústech na zápraží
stavení a zalétá v myšlénkách ke vzdálené
Rossi Devinové, O’Grady se často sveze do
rákosové židle vedle něho a začíná znovu se
svými nekonečnými historkami z dávno za-
šlých dob, kdy na hranicích bylo učiněné

peklo na zemi a kdy začínal Buffalo Billa
zacházeti s revolverem.

Jim jej chvíli trpělivě poslouchá, ale
potom odpovídá:

“Milý kamaráde, kdybych tehdy měl je-
nom tušení, že jste mně zachránil život je-
nom proto, abyste mne později umluvil k
smrti, byl bych vám řekl bez vábání, abyste
mne raději zanechal na pospas Lee Kendal-
la. Byl by to byl daleko příjemnější skon,
nežli být pomalu, ale jistě ubíjen takovým
nenapravitelným lhářem, jako jste vy.”

O’Grady však i při těchto na pohled
hodně příkrých slovech zamrká jenom šel-
movsky očima.

“Možná, že jsem lhář, Jime, a možná,
že víte, že jsem lhář, ale vy zase nejste tak
moudrým, abyste dovedl vystihnout, nepovi-
dám-li vám někdy skutečnou pravdu. Vždyť
já se v sobě ani sám nevyznám. Vymyslím
si někdy hodně podařenou historku a teprve
když ji vypravuji, vzpomenu si, že jsem ji
vlastně opravdu prožil. Inu, tak už to bývá
— skutečnost dovede někdy člověka mýlit.”

ZÁHONEK HUMORU.

SLASTI KONSTÉBLŮ.

Dva muži byli spolu na honu, když se
před nimi vynořil z houštiny konstébl a
přál si viděti honeckou licenci. Sotva vyslo-
vil své přání, jeden z mužů se dal na útěk.
Konstébl ovšem se pustil za ním a asi za
deset minut uprchlíka zajał. Než udýchaný
ochránce zákona otevřel ústa, podával mu
zatčený honeckou licenci. “Proč jste tedy, u
všech čertů, utíkal, když máte povolení k
honitbě?” ptal se konstébl. — “To máte tak,
pane konstébl,” odpověděl tázaný, “já lístek
mám, ale můj kamarád, s kterým jsem se
sešel ve vlaku, povídal, že povolení nemá.”
— “A kdo je ten váš kamarád?” zahučel
konstébl. — “To nevím,” kroutil hlavou la-
pený. “Jakživ jsem ho předtím neviděl.”

MEZI SOUSEDY.

První: “Víte, že váš pes štěkal celou
noc?” — Druhý: “Ano, ale z toho si nic ne-
dělejte. On zase spí celý den a odpočine si.”

DOSTAL STÁLÉ ZAMĚSTNÁNÍ.

Smith dostal místo skladníka ve velkém
obchodě s porcelánem. Třetího dne po na-
stoupení uklouzl na podlaze a rozbil draho-
cennou vásu. Když si šel na konci týdne pro
výplatu, bylo mu řečeno ředitelem, že mu
bude každého týdne stržena malá částka,
dokud nebude vása zaplácena. “Kolik stála?”
zeptal se Smith. — “Asi pět set dollarů,” od-
pověděl ředitel. Smith se začal spokojeně u-
smívat. “Prosím vás, to vás to tak těší?” tá-
zal se ředitel. — “Nu,” pravil Smith radost-
ně, “aspoň vím, že jsem dostal stálé zaměst-
nání.”

JEHO VLASTNÍ MYŠLENKA.

Malý hoch se popral s kamarádem ze
sousedství. Jeho matka mu vyhubovala a
skončila svou důtku slovy: “To ti musel sám
satan našeptat, abys udeřil Vilíka do oka.”
“Nic bych se nedivil,” souhlasil malý rváč
s matkou, “ale,” dodal pyšně, “to kopnutí do
zadnice byla má vlastní myšlenka.”

1873

1933

Mayor Anton J. Čermák

■ Náš Anton Josef Čermák ■

NI mne nenapadne, psáti životopis Antona Josefa Čermáka. Nikdy bych se toho neodvážil, neboť jsem si příliš dobře vědom toho, že k napsání Čermákova životopisu jest třeba schopnějšího pera, či, správněji řečeno, schopnější hlavy než-li je moje. Nepochybuji ani dost málo, že bude jednou napsán životopis tohoto muže, jenž všemi svými vlastnostmi byl velikým, zářným příkladem, ale pak také věřím, že to bude kniha velice obsažná a v té budou jasně a srozumitelně vytyčeny všechny ty tisícové složky, ze kterých ukuta byla ta ocelová povaha Antona J. Čermáka, jež byla pak kalena ohněm života. V knize takové bude povinností spisovatele předvésti světu celý život Čermákův, počínaje útlým jeho dětstvím až do jeho tragického skonu. A to je veliká úloha a jen hlava nanejvýše bystrá a jen ten, jenž měl příležitost Čermákovi přímo do srdce nahlížeti, může se jednou k splnění úlohy té odvážiti.

Co tu bojů, co zápasů bylo Čermákovi prodělati, nežli se vyšinul nad hlavy všech a vznesl se do té závratné výše k moci a slávě. A při tom všem bude museti spisovatel míti na zřeteli Čermákovo češství, ano, to češství, které si nesl s sebou celým životem a ke kterému se hrdě hlásil vždy a všude a za každých okolností. Nic nesmí býti opomenuto ze života Čermákova, všechno musí býti povéděno a vytyčeno a pak jistě, že bude takto podaný životopis Čermákův mocnou vzpruhou naší mládeži a důstojným uctěním památky muže, jenž svojí prací, svým chtěním a svojí duševní silou met nejvyšších se dopracoval a nás, Čechoslováky, lid ze kterého vzešel, s sebou ke slávě povznášel.

Znal jsem Antona J. Čermáka od jeho jinošství a mohu směle říci, že jsem měl často příležitosti do jeho srdce nahlédnouti. Ale to jsme byli mladí a kdež tehdy, před třiceti, snad pětatřiceti léty, by bylo napadlo mně anebo Čermákovi, co má budoucnost pro nás uchystáno.

Vždycky však jsem věřil ve velkou budoucnost Toníkova a když snad on někdy

Pro kalendář "Hlasatel" napsal
OTTO R. FUERST.

sám, při svém temperamentu, se na všechno dopaloval a zapřísahal se, že toho všeho nechá, že se s tím zlobiti nebude a že se raději cele obchodu věnuje, chlácholil jsem jej a prorocky mu říkával: "Jen trpělivost, Toníku, jen trpělivost. Jseš na cestě a byli by v tom všichni čerti, abys konečně nezvítězil." Zvítězil, slavně zvítězil náš drahý Anton J. Čermák a třeba to vítězství své byl cenou svého života zaplatil, ano přece jen bylo tak veliké, že snad i tou kulí šileného vraha v Miami bylo vlastně — posvěceno.

Nemám-li tedy dosti odvahy psáti životopis Čermákův, chci napsati aspoň některé epizodky z jeho života. Nebude toho mnoho a jistě, že daleko to nebude to, co byste chtěli a očekávali, natolik však vás ujistí, že to bude — pravda. A i v těch několika epizodkách naleznete něco z Čermákova charakteru, ano, z charakteru muže, jenž přes všechny ty boje, starosti a řeknu upřímně — i pletichy, — jež mu bylo prodělávati a bez nichž se v politice nikdo neobejde, uchoval si charakter čistý, na kterémž nikdy a za žádných okolností ani nejmenší poskvrny nezůstalo.

Je pravda, Anton J. Čermák měl také své nepřátele a to nemyslím pouze politicky stranické protivníky, ale mám na mysli lidi naše, Čechoslováky, kteří mu záviděli jeho úspěchy a kteří ve svých hlavách a srdcích si to nedovedli nikterakz představití, proč vlastně by byly úspěchy Čermákovy také úspěchy našimi? Byli pak mu nepřáteli tací, kterým nemohl vyhověti v jejich žádostech, a kteří odcházejíce od něho s nepořízenou, strašlivou přísahali mu pomstu.

Ale nikdy nebylo nikoho, jenž by se byl opovážil dotknouti čistého charakteru Čermákova a jestliže v politických kampaních přece někdo proti němu blátem hodil (viz William Hale Thompson a jemu podobní), pak to byla pouhá pomluva, ničím odůvodněná, bylo to stříknutí jedovaté sliny na muže, o jehož čistém charakteru byly tři mi-

liony obyvatelů města Chicaga nezvratně přesvědčeno.

Abych však přece — aspoň částečně — zasáhl do životopisu Antona J. Čermáka, uvedu zde některá data z jeho života. Velmi dobře vím, že tím nepovím nic nového a že nikoho z vás, vážení čtenáři, nijak nepoučím, neboť vy už jste to všechno četli a všechno slyšeli — ale zdá se mi, že jest mojí povinností taková data zde uvést.

Nuže tedy: Anton Josef Čermák se narodil dne 9. května roku 1873 v Kladně v Čechách a sice z otce Antona a matky Kateřiny Čermákových. Když se rodina Čermákových vystěhovala do Ameriky, slavil Toník své první narozeniny v náruči své matičky, na Ellis ostrově, byltě pouze jeden rok star. Manželé Čermákové se odebrali do Chicaga a odtud se po nějaké době odstěhovali do Braidwood, Illinois. Byltě otec Toníkův kladenským uhlokopem a doufal, že v tehdy silně hornickém Braidwood při svém povolání nejlépe existenci své rodině zabezpečí.

V Braidwood chodil Toník do školy a zvláštní náhoda tomu chtěla, že byl mu tam učitelem George Brennan, týž George Brennan, jenž se pak stal vůdcem demokratů v Chicagu a se kterým Anton J. Čermák se politicky šinul kupředu. Abych uvedl přesná data, jak historie pokračovala, podotýkám, že se svými rodiči přišel Čermák do Braidwood 1874 a za žáka tamní obecné školy byl přijat roku 1880.

V Braidwood vedlo se rodině Čermákových celkem obstojně a mohu říci, že pokud se silně dolovalo i velmi dobře. Ale tak tomu bylo až do roku 1890 a tu se poměry počaly silně horšiti. Práce ubývalo a rodiny přibývalo. Toník, třeba ještě hodně mladý věkem, přece jen chápal těžké starosti tatínka a tu si umínil jíti do Chicaga a alespoň přes tu zimu zaměstnání nějaké si najíti. Podařilo se mu to sice, leč záhy zatoužil po mamince, tatínkovi a ostatních a vrátil se do Braidwood a šel s tatínkem pracovati do uhelného dolu. A hle, zde již uplatňoval svoje schopnosti, a proto nejen, že se stal oblíbeným u svých představených, on si dovedl získati vážnost a, abych tak řekl, autoritu (Čermák byl jistě rozená autorita) u svých spoludělníků.

Nuže, tu právě máme první epizodu ze života Čermákova. Neříkám, že snad veřejnosti neznámou, však bylo již o ní psáno,

ale vzhledem Čermákovu charakteru tak zajímavou, že se cítím povinován zde ji ještě jednou opakovati.

Důlní společnost se roku 1891 rozhodla k velikému snížení mezd svého dělnictva. Přišlo to tak náhle na neorganisované tehdy ještě uhlokopy a bylo to tak zdrcující, že se i ti nejpovornější nad tím pozastavili, ale nevěděli, jak se proti tomu brániti. Byly sice svolávány schůze, bylo na nich jednáno o zoufalé situaci, ale nebylo možná nalézt nikoho, jenž by se byl odvážil postaviti se tváří v tvář důlním úředníkům a přednésti jim protest horníků. A tu si vzpomněli na Antona J. Čermáka.

Hled'me, mužové sešedivěvši v práci se usnesli, aby mladík, nečítající tehdy ani pquhých sedmnáct roků svého věku, byl jejich mluvčím a byl jejich zastáncem před majiteli dolů. Věděli však, že se Tony nedá, poznali velmi dobře jeho odvahu jak v práci, tak za každých okolností a co nejvíce na váhu padalo, znali jeho již tehdy znamenitou výmluvnost.

Toník pracoval tehdy u klece, jak se říkávalo zdviží, kterou byli spouštěni haviři do dolu a zase vyváženi z té tmy na světlo světa a kterou také bylo na jámu uhlí vyváženo.

Těžká a zodpovědná to byla práce, ale Toník se v ní osvědčoval tak, že všichni, necht' dělníci, či úředníci, byli s ním na výsost spokojeni.

"Toníčku," musíš to už na sebe vzíti a promluvit za nás," řekli mu tehdy a Toník neváhal. Aniž by se byl na jednání dlouho připravoval, sebral se jednoho krásného rána a rovnou do officu.

"Přejete si?"

"Ano, přeji si," odpovídal Toník bez váhání, "přeji si mluvit s panem superintendentem."

Předpusili tedy hned milého vyslance uhlokopů k panu superintendentovi. Byl to starší už a hodně mrzutý pán. Z pod velikých okulárů si změnil Toníka od hlavy k patě a pak zase:

"Přejete si?"

"Pro sebe zrovna bych si toho tak moc nepřál, ale pro ty ostatní."

"Nuže?"

"Chcete prý nám snížit mzdy?" řekl Toník, pohlížeje při tom všemohoucímu panu superintendentovi přímo do očí.

"Nu ovšem," odpověděl tento a mračil se při tom jako — no — povídal pak Toník, — že zrovna jako čert. "To nejen že chceme, ale to také jistě uděláme. Ostatně, nejste snad s tím spokojeni?"

"Spokojeni? Pro všechno na světě, pane, jak bychom mohli být spokojeni? Vždyť my sotva žijeme na to, co nám platíte teď. A právě jsme se usnesli požádati vás, abyste nám mzdy zvýšili — ano — milý pane, zvýšili, a ne snížili. Kdež pak snížit — hoho! Na to není ani pomyslení!"

Pan superintendent už více s Toníkem nemluvil. Nechal ho odejít a neřekl mu ani černé ani bílé. Ale nežli mohl Toník vysvětliti svým soudruhům, jak vlastně pochodil, přišel k němu pan štajgr, to jako naddušní a dohlížitel.

"Tak tys tedy chtěl 'raise' (zvýšení)?"

"Ano, to chtěl," odpověděl Toník, "ale nejen pro sebe, nýbrž pro nás všechny."

"Tak ti nechá vzkazovat pan superintendent, aby jsi sebral své saky paky a šel po svých," oznamoval štajgr Toníkovi, "nechce tě mít na dluhu už ani minutku. A vy ostatní," kázal těm druhým, "kdo jste spokojeni, jak bylo nařízeno, jděte po své práci a kdo ne — seber se a jdi za vaším jednatelem!"

Tehdy se Anton J. Čermák poprvé cítil zklamán v životě, neboť nikdo ho nenásledoval, bil se za ně a oni ho nechali odejít z dluhu samotného.

Leč chápal, rozuměl a odpouštěl. Kam by se vrhli, co by dělali?

A co bude dělati on?

Eh co, jaké starosti, svět je veliký, Chicago nedaleko a on chce pracovat, on se ničeho neleká, tak což.

Zabalil svůj skromný majetek do uzlíčku, zlíbal maminku i tatínka, popadl mocnou sukovicí a šel. Do Chicaga, kam pak jinam.

Kdež by byl kdy tušil, že jde do města, jemuž bude jednou vévoditi? Kdež by byl jen ve snách mohl vědět, že jde za mocí a slávou vítěze?

Ale ne, ovšem že ne. Anton J. Čermák šel za prací, on šel za chlebem. Pro sebe, pro tatínka a matičku a pro své sourozence.

A tak roku 1891 zase nalézáme Antona J. Čermáka v Chicagu.

Usadil se v České Kalifornii, neb jak se tomu tehdy ještě říkalo, v Lawndale okrsku. Měl tam tetu a ta ho s otevřenou přijala náručí. Práci si našel záhy, však ta-

kový mladý, statný hoch nemusel mítí tehdy žádné velké potíže s hledáním práce. Dělal co se dalo, ale nikdy nezahálel. Jenže při jeho chtění dopracovati se k něčemu lepšímu, nebylo divu, že se ohlížel po nějakém obchodě. Jakýkoliv obchod, jen když to bude obchod. Sám jednou ve schůzi vyprávěl, jak si povšíml velkých hromad drobného dříví u závodu Harvester International na Blue Island ave. a jak ho napadlo, že by se v tom dalo vydělati hodně peněz. Nemohl by to být on, Anton J. Čermák, aby se ihned různé nerozhodl zkusiti v tom svoje obchodní štěstí. Došel si tam, vysvětlil pánům, jak by se dalo účelněji dříví zužitkovati nežli je nechati na hromadách hnití anebo na prázdno pálení a hned také s nimi uzavřel smlouvu, že bude dříví od nich odkupovati. Tehdy byla mu poprvé věštěna dobrá budoucnost a sice právě tím úředníkem, se kterým kontrakt uzavíral.

"Vida," řekl tehdy onen úředník, "nikdo z nás a nikdo jiný vůbec na nic takového nepomyslel. A teď začínám sám věřiti, že v tom může něco býti. Nu, přeji ti štěstí, hochu, a věřím, že budeš mítí úspěch. Ba zdá se mi, že v tobě vidím dobrého, prozíravého obchodníka, že tě nemine znameňitá budoucnost."

Po letech ještě vzpomínal Anton J. Čermák na tato slova a vždycky ujišťoval, že mu byla mocnou pobídkou i tehdy, když se mu chtělo ochabovati ve své činnosti. — Pořídil si koničku a vůz a sám počátku po svých známých dříví rozvážel.

A šlo to a dařilo se. Hnedle měl druhý vůz a pomocníka a pak už třetí, čtvrtý a jeho obchod vzkvétal a jeho kariéra byla zabezpečena.

Roku 1894 učinil Čermák nejdůležitější krok svého života. Oženil se totiž, za družku svoji pojal slečnu Marii Hořejšovou. S ní žil v krásném souzvuku duší i srdcí až do roku 1928, kdy mu ji smrt vyrvala z náručí.

Od roku 1895 do 1900 počala se kariéra Čermáková rozvíjeti přímo velkolepě. Nebylo to již jenom dříví, které bylo rozváženo neméně než dvaceti jeho povozy, ale byl to také stavební materiál, jehož Čermák spousty tehdejších stavebních kontraktorům prodával a byl to pozemkový obchod, ve kterém nalézal Čermák zalíbení a jenž pro něho velikým byl úspěchem. A tak vidíme Čermáka stávati se podílníkem banky, záhy pak také členem ředitelstva téže, sledujeme

jej zakládati velký výpomocný spolek a konečně jej nalézáme v pozemkovém a hypotečním obchodě s velkou úřadovnou na záp. 26. ulici.

ANT. J. ČERMÁK SE STÁVÁ POLITICKY ČINNÝM.

Leží na bledni, že nemohl uniknouti zrakům veřejnosti ten rušný život mladého Ant. J. Čermáka. Jeho obchodní prozíravost i neobyčejný úspěch, jeho bystré náhledy, jež tu a tam ve společnosti projevoval, mluvilo-li se o různých veřejných záležitostech, to vše poutalo pozornost a konečně počali nablížeti jeho přátelé — a Čermák jich měl hojně již tehdy, — že by si vlastně měl Anton více všimati záležitostí veřejných, a tu ti jemu nejbližší jali se na něho naléhati, aby se pustil do politiky.

Nuže, nemohl by to býti Anton J. Čermák, aby se nechal do toho příliš nutiti. — Vždyť mu bylo vrozeno, aby rozvíjel svoji činnost všemi směry, žilo to v celé jeho bytosti, to chtění s ním spalo a s ním vstávalo a jen trochu popudu když se mu dostalo a už byl v tom a už plaval s proudem.

Přihlásil se o členství demokratické wardní organisace tehdejší 12. wardy a rozumí se, že byl přijat s otevřenou náručí. Čermák byl demokrat, vždycky jenom demokrat, ale svým pozdějším životem dokázal, že přes svoje ryzé demokratství nepřehlížel poctivou práci dobrých republikánů a nejen že byl takovým dobrým přítelem, ale také je rád a ochotně podporoval. Nebyl dlouho členem organisace, když byl navržen za precinktního kapitána tehdy 23. precinktu a také slavně byl zvolen. A tak se octl na prvním stupni své, tak velké a slavné politické kariery.

Byla to tehdejší dvanáctá, přítomně 22. warda, jež byla kolébkou jeho politického života.

A nyní slyšíme, jaké dojmy prožíval Anton J. Čermák, jenž později prošel tak žhavým politickým ohněm, že věru málo bys našel v celých Spojených Státech jemu podobných, jaké pocity prodělával, byv prvně zvolen do úřadu?

Nechme jej mluvit o tom samotného, však on rád se o tom příležitostně rozhovořil.

„Tehdy večer, když byly spočítány hlasy a já se přesvědčil, že jsem dostal většinu, vjela do mne taková hrdost, že snad ani nově zvolený prezident Spojených států se

nemohl cítiti nade mne povznešenějším. — Když jsem své zvolení s kamarády náležitě oslavil a přišel domů, nemohla mne moje dobrá žena ani poznati. Div, že nepadla do mdlob, když jsem jí pověděl, jak velikým a mocným pánem jsem se stal. A což ráno druhého dne, když jsem vyšel na ulici a čekal — nuže — na co jsem vlastně čekal? Inu, já myslil, že už to každý ví, kam až jsem to dopracoval, a že se budou ke mně lidé sbíhati, aby mi ruce tiskli, aby mi gratulovali a aby se mi obdivovali. Zcela jistě jsem očekával, že se budou otevírati okna, z těch pak, že se lidé budou vykláněti a mně slávu provolávati. A skutečně — hle! Tu se jedno okno otevřelo, známá mi panička se z něho vyklonila. a hlasem velikým a hodně podrážděným na mne zavolala: „Jářku, he, pane Anton, kdy pak dostanu to dříví, co? Už je tomu týden, co jsem si ho objednala, slyšíte?“

„Eh, já slyšel, ano, a dobře jsem slyšel, jak zlostně praskla oknem, až tabulky zadrnčely. A pak už nic, ale docela nic. Potkával jsem hodně známých, tu a tam se někteří se mnou stavěli, ale o nějakém obdivování ani řeči. Ku podivu, ti lidé mne měli pořád za obyčejného člověka.

To mne trochu zabolelo, ale také to hodně schladilo moji domnělou, slávou opojenou hlavu.

„Nu nešť, pomyslíš jsem si konečně, co není dnes, bude někdy jindy a jednou, hoj, všem jim dokáží!“

A dokázal, jistě dokázal a slavně dokázal. Za nedlouho po svém zvolení precinktním kapitánem byl zvolen tajemníkem organisace a pak také jejím předsedou. Tu již počala růsti jeho moc a třeba se kořeny její rozkládaly jenom v úzkém dosud okolí, uchycovaly se pěkně a sílily i mohutněly.

Roku 1902 dosáhl Anton J. Čermák druhého stupně svého politického žebříku, jak sám rád pojmenovával svoji kariéru. Byl zvolen poslancem do státní zákonodárny za svůj distrikt.

A tu se začal uplatňovati a rozumí se, že také upevňovati. Anton J. Čermák nebyl takové povahy, aby snad se byl spokojil býti poslancem a těšiti se pouze z té slávy. Oh ne, kdež pak. Čermák byl již tehdy mužem činu a ve státní zákonodárně se záhy o tom přesvědčili. Na každé debatě se podílel, nic si nenechal ujíti a již za prvního zasedání dokázal těm starým poslancům, kteří až do-

sud každého nováčka podceňovali, že s ním tak jednati nemohou, ale naopak, s ním že musí vždycky počítati. Rozumí se, že se o jeho aktivnosti záhy dozvěděla široká veřejnost a proto, a zvláště ve svém distriktu, počal se těšiti veliké popularitě. Budiž zde důrazně vytčeno, že byly to především české časopisy, jež počínaly se o činnost poslance Antona J. Čermáka silně zajímati a začasté mu za to věnovaly celé sloupce svých stránek. A byl to především Denní Hlasatel, jenž viděl v Čermákovi muže budoucnosti a proto mu poskytoval všechnu možnou podporu.

Nebude zajisté bez zajímavosti uvést zde, že právě v době Čermákova vstupu do politické arény, bylo již v politice několik mužů českého původu, kteří, jak se říká, měli do toho co říci a od některých z nich bylo očekáváno, že stanou se někdy vůdčími politikáři v Chicagu. Tak to byl William Loeffler, jenž skutečně domohl se velkého vlivu, byl to Cyril R. Jandus, jemuž předpovídána byla veliká budoucnost a jenž zemřel téhož dne, 6. března 1933, kdy i Anton J. Čermák navždy zavřel oči své. Veliké popularitě a svého času i obdivuhodnému politickému vlivu se těšil kongresník Adolph J. Sabbath, jenž byl kdysi i předsedou ústřední demokratické organizace a jehož moc byla silně i v celém státu Illinois pocítována. Konečně hrál zde také svoji významnější roli právník Edward J. Novák, dále pak Joseph O. Kostner a snad několik jiných ještě. Z tuto jmenovaných byli již někteří "staří sekáci", když se k nim zvolna, ale jistě Anton J. Čermák přibližoval.

Poslancem byl znovuzvolen roku 1904, pak zase 1906 a konečně i roku 1908.

To již bylo o něm známo, že jest jedním z vedoucích činitelů v zákonodárně a s Čermákem muselo býti počítáno.

Právě v těchto letech událo se něco, o čem vlastně může býti mluveno jako o pravém základě pozdější Čermákovy politické moci i slávy. Mayorem chichažským se stal bývalý soudce Edward Dunne a za jeho administrace počali prohibičníci vystrkovati své růžky. Především jali se naléhati na mayoru, aby jal se prováděti staré, živnosti hostinské pravidlující zákony. Chtěli, aby nařídil zavírání salonů v neděli a když jim nechtěl povoliti, hrozili mu pohnáním před velkoporotu, impičováním a čím ještě na světě vším. Mayor vzdoroval, ale potřeboval

nějaké opory, aby mohl tehdejší prohibiční chase odporovati vydatněji.

Nuže, dostalo se mu takové opory a byli to Němci, kteří mu ku pomoci přispěchali. Založili Sdružené Spolky pro místní samosprávu a k těm družily se ihned spolky jiných národností a české spolky především. Tak utvořena byla mocná a vlivná organizace a když pak byl touto organizací uspořádán protestní průvod Chicagem a schůze lidu na bývalém Lake Frontu, na kteréž, jakož i na průvodu při nejmírnějším odhadu tehdy při nejmenším se 100,000 lidí podílelo, zalekli se toho i ti nejštvavější prohibičníci a dali pak po nějaký čas pokoj.

Anton J. Čermák byl zvolen tehdy tajemníkem Sdružených Spolků. Jakými vlivy se tak stalo, když přece Němci měli v Sdružených Spolcích stále svoji obrovskou většinu, nehodlám zde vykládati, ale tolik mohu pověděti, že bylo s Čermákem především počítáno pro jeho veliký vliv ve státní zákonodárně. Necht' se to stalo jakkoli, jistě je, že tím okamžikem, kdy nastoupil Ant. J. Čermák úřed tajemníka Sdružených Spolků, bylo rozhodnuto o jeho napotomní politické moci a celé slavné budoucnosti vůbec.

Z jakého důvodu, tážete se? Důvodů byla celá řada. Tak ku příkladu je známo, že jako tajemníku byla Čermákovi udělena velká práva. On byl tím, jenž řídil všechny akce Sdružených Spolků, Čermák byl tím, jenž jménem Sdružených Spolků doporučoval kandidáty do různých úřadů a on byl tím, jenž neobmezeně vládl na tehdejší dobu značnými kapitály Sdružených Spolků. Čermákovi bylo důvěřováno neobmezeně a on nikdy a za žádných okolností důvěru tu nezklamal. Nebylo nic přirozenějšího, nežli že si Anton J. Čermák touto svojí činností získával přátele i v těch kruzích, kam by byl za obyčejných okolností těžko pronikal, jestli snad by tam byl někdy pronikl vůbec.

Stávali se mu nadšenými přáteli a obdivovali Němci, Italové, Jihoslované, Francouzi a konečně také jinak dlouho zatvrzelí a nepřístupní — Irčané. Tu již nebyla to jen ta československá půda 12. wardy, ve které zapouštěl své kořeny, ale tyto počaly se šířiti po celém Chicagu a Cook okresu.

Roku 1909 se vzdává Anton J. Čermák poslaneckého mandátu a stává se radním své wardy. Před ním byl radním William Červený a když jeho lhůta vypršela, byl to on sám a ovšem také jiní, kteří jali se nalé-

hati na Čermáka, aby se o úřad radního sám ucházel. — Zde ještě dlužno mi podotknouti, že Čermák, než skutečně radním se stal, zastával menší politické úřady. Tak ku příkladu byl soudním písařem (klerkem) u policejního soudu na tehdejší Warren stanici

a pak se stal bailifem policejního soudu na Maxwell ul. stanici. Tehdy, kdy bailiff Ant. J. Čermák svojí paličkou poklepával na brlení u soudcovské stolice a svým mocným hlasem vyvolával: "Slyšte! Slyšte! Slyšte! Tentoto ctihodný policejní soud města Chicaga

Mayor A. J. Čermák v Tyršově domě v Praze, se starostou České Obce Sokolské, dr. Bukovským, a družinou sokolských předáků a hostů.

zahajuje svoje zasedání!" — anebo když ve svém humoru, neboť Čermákovi tehdy na humoru nescházelo, klepl svojí paličkou na lysou lebku některého příliš hlasitě hovořícího policajta, tehdy tehdy si věru on a ani nikdo jiný nepomyslel, že bude to někdy on,

Anton J. Čermák, jenž bude vrchním bailifem municipálního soudu v Chicagu anebo dokonce snad i vrchním pánem chicažské policie.

Čermák byl zvolen radním a jakž ani jinak býti nemohlo, uplatnil se v městské

radě tak, že byl obrovskou většinou zvolen i pro druhou lhůtu.

A právě v té době, kdy sloužil Anton J. Čermák lidu své wardy jako radní, událo se něco nesmírně tragického, událo se neštěstí, jež mocně zalomcovalo srdcem každého soucitného člověka. Byla to katastrofa v důlu sv. Pavla v Cherry, Illinois, ke které došlo dne 13. listopadu roku 1909 a za které strašlivou smrtí zahynulo 368 uhlokopů, těch bohatýrů práce. Většinou byli to lidé slovenského původu a na malé výjimky, vesměs snad otcové četných rodin.

ANTON J. ČERMÁK POMÁHÁ VDOVÁM A SIROTKŮM.

Neváhám prohlásit, že nejskvělejší epocha ze života Antona J. Čermáka udála se právě v Cherry. Jedvaže se dočetl zprávy o neštěstí a zvěděl, že především tam jde o lidi slovanského původu, spěchal na místo. Vy starší čtenáři se jistě pamatujete, jak Denní Hlasatel zahájil sbírky pro vdovy a sirotky, jak se všechny ostatní časopisy k této akci přidružily a jak ten bodrý lid náš slavně na volání o pomoc odpovídal.

Anton J. Čermák se navrátil z Cherry mocně rozrušen nad vším, co tam viděl. A ihned se pustil do práce. Především se postaral o zvláštní zasedání městské rady a této ku cti budiž řečeno, že neváhala ani okamžik vyhovětí přání Čermákově, aby neprodleně byl zvolen výbor, jenž by při pomocné akci pomáhal. Čermák ovšem byl v čele tohoto výboru, jak již to bývá, také byl nucen všechny tu velikou práci takřka sám vykonat. Za těch dnů mohli jsme vidět Čermáka, an spěchal od obchodu k obchodu, jak domlouval majitelům a jak se blaženě usmíval, pochodil-li někde po svém přání anebo se zle mračil, dočkav se zklamání.

A hned zase spěchal na nádraží a odjížděl do Cherry. Tam se stal velmi dobře známou osobností a to nejen u starších, ale také u těch drobných sirotek, ba u těch především.

Jakmile se objevil v Cherry, už se ta drobotina sbíhala se všech stran a hnedle býval jimi obklopen tak, že jen stěží mohl se ubírat kupředu. Nebylo divu, však jeho kapsy byly vždycky něčím dobrým nadité a jeho ruka stále otevřena.

Jak krásně si ty děti Čermáka pojmenovaly, považme si: "Náš anděl, anděl z

Cherry" mu říkaly. Věšely se na něho, do cesty se mu pletly a toho štěbetání a toho křiku. A Čermák se jen usmíval a jen děti po hlavičkách hladil a jen dával a dával.

Měli jste vidět takového klučíka anebo děvčátko, jak se nafukovali, když je některého Čermák po hlavince pohlídl anebo snad některému z nich ručkou potřásl.

Nebylo jedině, katastrofou postižené rodiny v Cherry, do jejichž příbytku by byl Čermák nezavítal, kde by byl netěšil a nepomáhal.

Mnoho bídy a mnoho utrpení bylo tehdy v nešťastném Cherry. Červený Kříž tam vyslal své lidi pomáhati trpícím. Pomáhali, pravda, ale jak pomáhali? Čermák musel kvůli tomu mnohé vyslechnouti stížností a nemohl by to býti Čermák, aby se okamžitě o podstatě stížností takových nepřesvědčil. Přeptával se všude a pak si došel přímo do stanice Červeného Kříže. Tak se přesvědčil, že mnohé ty stížnosti byly úplně oprávněné a zase by to nemohl býti Čermák, aby o tom nepronесl veřejně své mínění. Chtěl-li Čermák odsouditi něco, o čem nabyt přesvědčení, že nebylo správné, učinil tak slovy nehledanými, někdy snad až příliš ostrými, ale vždycky spravedlivými. Jeho stesk na jednání lidí Červeného Kříže v Cherry, — vlastně jeho kritika rozvláchného a hodně stranického jednání zřízenců v udílení podpory, byla zachycena zpravodaji velkých, anglických časopisů a ty pak, po svém vlastním a důkladném vyšetření, daly Čermákovi za pravdu a postaraly se o nápravu.

A tam, v Cherry, dvě odehrály se epizody, kteréž navždy utkvěly v mé paměti a řeknu upřímně, že kdyby pro nic jiného na světě, tedy pro ně jsem se stal Čermákovi oddaným přítelem a v nich naučil jsem se nejlépe znáti velikost a dobrotu jeho srdce.

Byl pohřeb nešťastných obětí hrozně katastrofy. Tam, na malém hřbitůvku, je ukládali ke spánku věčnému. Bylo to jejich poslední sfáráni, ale tentokrát ne do důlní šachty, ale — do hrobů. Takové pošmurné, nevlídné listopadové jitro to tehdy bylo. Přerchávalo a hned zase sníh poletoval. Studený vítr vál od severu a pronikal oděvem velmi nepříjemně k tělu. Na hromadě země stál Čermák a teskně pohlížel k městečku, odkud měl přijíti pohřební průvod. Zdál se mi býti tak nějak schvácen, jakoby uštván a — nuže byl, jak se říká — nesvůj.

A tu již zahlaholil zvonek na věži malého dřevěného kostelíčka a tu již objevil se průvod. Nejsmutnější, jaký jsem kdykoli viděl. Po cestě rozbředlého, černého bláta, do kterého jim nohy až po kolena zapadaly, se zvolna ubírali. Zvonek tak smutně zvonil, jako nějakou píseň, plnou stesku a bolu zpíval a do té jeho písně zaléhaly litanie kněží v čele průvodu kráčejících a mísil se do toho pláč, nárek a bédování. Dlouhý, velmi dlouhý to byl pohřební průvod. Nebylo divu, vždyť 260 černých rakví tu nesli, 260 mužů práce do hrobů ukládali. A stále ještě stál Čermák na svém místě a nedbaje studeného větru, nevšímaje si plískanice, která se zatím rozzuřila, s hlavou obnaženou tu stál. Rakve byly spuštěny do hrobů a první lopaty hlíny na ně dopadaly. Jak to zadunělo, jak příšerně to znělo.

Hle Čermák! Celým tělem mu to zalomcovalo, jakoby zimnice se o něho pokoušela. Ale ještě se udržel na svém místě, jen hlava se mu níže sklonila. Co asi letělo v tom okamžiku jeho hlavou, co asi pronikalo jeho srdcem? Oh zajisté, Čermák vzpomínal. Vzpomínal toho svého jinošství, jak také on denně do uhelného důlu tam v Braidwood fárával a jak také jemu každé takové sfáraní smrt mohlo znamenati.

A zase mu to tělem zalomcovalo a tu již, hle, proud slzí se mu z očí vyřinul, a zalkal — oh — jak zalkal a jak zanaříkal!

Blížil se Štědrý den.

Ten den radosti, míru a pokoje; ten den, na který se těší snad každý civilisovaný člověk. Také v Cherry se těšili na slavný ten svátek křesťanského lidu. Děti ovšem, neboť kdo jiný by se byl mohl těšiti? Děti nedovedly pochopiti, že ti, kteří jim nadělovali a Ježíšky dělali, zahynuli v důlu sv. Pavla a byli uloženi ku spánku věčnému na malém hřbitůvku za městečkem.

A přece, netěšily se děti nadarmo, Ježíšek zde byl a přišel i nadělil a jak hojně nadělil. Na několik dní před štědrým dnem, nebyl zase nikde jinde Čermák k nalezení, nežli buď na 26. ulici v některém obchodě, nebo ve velkých obchodech ve městě. Sháněl Ježíška pro sirotky v Cherry a zase to byla taková malá epizodka, která jej k tomu přiměla.

Za samého soumraku ubíral se tehdy Čermák k malému nádražičku, aby odjel do Chicaga. Pojednou zpozoroval, kterak se k němu ženou dvě děti, klouček a děvčátko.

Chuděrové byli jen lehce oděni a z roztrhaných botiček jim pak vyhlížely silně ozáblé prstičky. Zastavil se Čermák, vyčkal děti a když tyto nesměle před ním stanuly, pohladil je po tvářičkách a hned si šacoval kapsy, jestli mu v nich něco zbylo. Bohužel, kapsy už byly prázdné a věru, že byl Čermák nad tím více zklamán, nežli děti samotny.

“Vy jste ode mne ještě nic nedostaly, což?”

Klouček, jenž byl kurážnější své sestřičky, zavrtěl hlavičkou.

“Ne, my nedostali nic,” sděloval upřímně a hned lítostivě dodal: “Frank Čadků dostal a Mary Čadků dostala a jiní taky dostali.”

Čermák vytáhl z kapsy něco peněz a poděliv jimi oba, řekl jim: “Dnes už nemám pro vás, děti zlaté, nic jiného. Doneste to mamince a řekněte jí, že vám nadělí Ježíšek.”

“Ježíšek? Nám?” zahovořilo nyní děvčátko a velmi sesmutnělo: “Oh ne, nám Ježíšek nedá nic.”

“A proč by nedal,” vyzvídal Čermák, “a kdo vám řekl, že vám nenadělí?”

“Maminka to povídala, když jsme se jí ptali, co dostaneme od Ježíška. Maminka řekla, že náš Ježíšek umřel v důlu —”

“Tak běžte teď domů,” nařizoval Čermák dětem, “a vyříd'te své mamince, že Ježíšek žije, že k vám přijde, a že vám hojně nadělí. A nejen vám, ale všem dětem v Cherry, povězte jim to.”

Ještě téhož večera se to rozletělo celým městečkem a už se nezdály ty chudičké příbytky tak ubohé, už v nich nebylo tak smutno, vždyť se všechněm radost rozhostila v srdcích a všichni, staří i mladí, těšili se na Ježíška.

A proto on Čermák běhal po 26. ulici od štoru ke štoru, proto on nevynechal ani jeden větší obchod ve vnitřním městě.

Veliká jela družina toho dne 4. prosince 1909 do Cherry. Vyzvali Čermák několik svých kolegů, aby jeli s ním a jeli někteří státní poslanci i senátoři, jeli zpravodajové českých i anglických časopisů a kdož by si pamatoval, kdo všechno jel toho dne do Cherry. To se rozumí, že byl Anton J. Čermák vůdcem družiny a všichni milerádi podřizovali se jeho vůdcovství. Nebylo na tom nic divného, vždyť ono tomu bylo vždycky tak.

"Nemyslete si, pánové," poučoval Čermák svoji družinu, "že jedete jenom tak za nějakou zábavou. Tam nás čeká všechny práce. Ale bude vás to těšit, uvidíte."

Přijeli do Cherry a tam už na ně čekaly dvě velké železniční nákladní káry, posunuté na postranní koleji a kolem těch kar zástupy dětí a jejich matek, sester a také babiček i dědoušků. Ku podivu, toho památného dne i počasí se umoudřilo. Bylo sice hodně studeno, ale sluníčko prorazilo mraky, zahnal je kamsi do dálav a svými paprsky ozařovalo káry a zlatilo hlavinky těch, tak dychtivě věci příštích vyčkávající děti.

"Tož pánové," zavelel Čermák, "kabáty dolů a do práce!"

Mžikem se tak stalo.

"A vy, děti, pěkně do řady," komandoval Čermák, "pěkně jeden za druhým a netlačte se, na všechny se dostane, máme toho pro vás všechny dost a dost!"

Stalo se a věru, bylo to dlouhá, dlouhá řada rozradostněných dětí, jimž srdéčka bušila a na tvářkách úsměvy štěstí, blaha a radosti se rozjásaly. Tak byla otevřena první kára a — nu — to, co dále se pak dělo, nelze žádnému péro vypsat.

První děti byly obdarovány a tak bohatě, že pod tíhou košíků až klesaly. V košíkách byly všechny možné pamlsky, ale to nebylo ještě všechno, kdežpak. Každému dítěti dostalo se hraček nějakých, hochům různých panáků, koníček, flintíček, eh, — kdož pak si to pamatuje, co to všechno bylo. Dívčenkám byly podávány panenky a jak krásně nastrojeny, malounké, ale moc hezké kočárky a — nu — samé takové hračky, nad nimiž musí se rozplesat srdéčko každého děvčátka.

A tak šly a šly a na jáсотu přibývalo.

"Hej, vy starší tam," zavolal pojednou Čermák na opodál se kupící matky a ty ostatní, "pro vás taky něco máme. Tak do řady pěkně a tudy kolem mne!"

Ovšem že poslechli okamžitě a už pochodovali kolem Čermáka. Ten sahal do hodně velikého pytlíku a odtud plné hrstě vytahoval — samých nových čtvrtáků. To byl jeho Ježíšek těm starším, "aby jim slzička neukápla," jak jim stále opakoval.

Každý něco dostal, na žádného nebylo zapomenuto. V těch kárách toho bylo tolik, že to nebylo k žádnému rozdání a proto znovu byli voláni zpět ti, kteří již dostali, nová řada se utvořila a Ježíšek zase dával a zase

dával. Konečně všechno bylo rozdáno a také Čermákova čtvrtáková pokladnice se vyprázdnila.

"Tak, dostali jste všichni?" zvolal Čermák k zástupu.

"Všichni! Všichni jsme dostali, sláva vám a dlouho a dlouho at' žije náš Ježíšek!"

Že dostali všichni? — Hleďme, rozjařeného Čermáka pojednou zatahal někdo za kabát. Tak zlehýnka a tak ostýchavě. Čermák se ohlédl a hle! tu hošíček a děvčátko, a to právě ty dvě děti, kterým prvním bohatého slibil Ježíška.

"A kde vy máte vaše?", tázal se jich, vida jejich prázdné ručky. "Či už vám to maminka odnesla domů?"

"Maminka tady není, ona je nemocná," odpovídal klučina Čermákoví.

"A my jsme nic nedostali," dokládala jeho sestřička.

Jaktěživ jsem neslyšel Čermáka tak zabědovati.

"Ježíš, Marjá, Josef!" volal, "a vy že nic, ale dočista nic?"

"Nic," ubezpečoval klučík.

"Nic," smutně, se slzičkami v černých očkách opětovala dívčinka.

Skokem byl Čermák v první káře, ale mohl si oči vykoukati, nikde nic. A druhá byla také na dobro vyprázdněna. Ted' už Čermák zuřil, pěstí se bil do čela a hned zase bědoval:

"Jak já jsem mohl na ty děti zapomenouti, jak se mi jen tohle mohlo přihoditi?"

Ale už si věděl rady. Popadl děti za ručky a div, že je větrem nenese, jak s nimi utíkal. V Cherry nebylo mnoho obchodů a zvláště tehdy ne, vždyť nebylo komu prodávati, ale hračkářský obchod tam byl a ještě od loňska měli tam veliké zásoby. Tam zapadl Čermák s dětmi a když zase o drahé chvíli s nimi vyšel, ve dvou koších jim toho nesl a děti náručky plné toho měly. Jak se smály, jak výskaly a se radovaly.

"Ted' mne zaved'te domů, k vaší mamince."

Co bych měl o tom více vyprávěti. A přece, aspoň něco ještě. Ten klučík je nyní statný, mladý muž. Není už dávno v Cherry, ale je v Chicagu. Dobře se mu daří, je ženat a otcem dvou roztomilých dětí, klučíka a černooké dcerušky. Má obchod a já a zajiště i mnohý z vás, vážení čtenáři, často se s ním stýkáme.

HENRY SONNENSCHN TAJEMNÍKEM A. J. ČERMÁKA.

Píšeme-li anebo mluvíme-li o Čermákoví, nemůžeme jinak, nežli připomenouti si Henry Sonnenscheina, přítomně radního 22. wardy, jenž, jako Čermákův tajemník, po dobu 23 roků byl tomuto nerozlučným a také nezbytným společníkem. Čermák měl z toho srdce rád Henryho a tento by byl zase pro Čermáka do ohně skočil. A přece, člověk by ani nevěřil, docházelo často mezi nimi ke srážkám, za kterých mnohé tvrdé padlo slovo a poměrům neznalým svědkům takových srážek se zdávalo, že už tu bude konec mezi oběma. Ba ne, nebyl. Neznali prostě Čermáka a neznali Sonnenscheina. Ve skutečnosti, ono nebylo tak snadné Čermákovi sloužiti. Čtěl mítí vždycky všechno na puntík tak, jak určil, aby bylo a nestrpěl vůbec žádných odkladů. Nařídil něco a běda, jestli to nebylo ihned vykonáno. Tu se mu vehnala krev do tváří, na čele hluboká rýha se objevila a hromobití bylo tady. A často, přechásto býval Sonnenschein hromosvodem i v takových případech, kdy on sám neměl s věcí co činiti, hněv pána svého nezavinil a třeba ani o ničem nevěděl. Ale Sonny, jak mu Čermák rád říkával, znal Čermáka a dovedl mu v každém ohledu znamenitě vyhovět. Nikdy mu neodporoval a jen vyčkával. Když pak se Čermák vyzlobil a vybouřil, Sonny mu pověděl své mínění a také nešetřil slovy. Čermák choval k Sonnenscheinovi neobmezenou důvěru a jestliže si nechal někdy někým poraditi, pak zajisté to byl Sonnenschein především. Nikdy toho nelitoval, neboť začasté byly to právě rady Sonnenscheinovy, jež mu v jeho politické kariéře znamenitě prospěly.

Jaká to byla služba u Čermáka a zvláště ona Sonnenscheinova, ilustruje nejlépe vtip, kterým sám Sonnenschein mně kdysi počastoval. Čermák se tehdy ucházel o zvolení za presidenta okresní rady a současně byl interestován v Čermákovu míčovém hřišti na 26. ulici a Kostner ave. Kdo prodělával někdy politické kampaně Čermákovy, ten by mohl hodně povídati o tom, co právě to znamenalo, co spěchu a co — nu budiž řečeno, co rámusu. Sonnenschein to měl všechno vždycky z první ruky, protože on mívával vždycky všechno na starosti.

A tak jsem se jednou setkal s milým Sonnym na pouliční káře. Jen tak, že ji chytil, však musel hodně utíkat, aby mu ne-

ujela. Sonnenschein v těch dobách vůbec nechodil pomalu, vždycky snad utíkal. Setřel si pot s čela, usedl a vytáhl nějaká lejstra. Ba právě, byl to asi seznam precinktních kapitánů anebo něco takového, toho on měl vždycky plné kapsy.

“Na zdáreček, pane Sonnenschein,” vyrušil jsem ho z prohlížení papírů.

“A hallo,” děkoval.

“Tož, jak se daří, mládenečku, práce dost?”

“Daří, daří — he — jak se daří,” opakoval si Sonnenschein a div, že při tom neplakal.

“To víte, jak se daří. Člověk ani neví, jestli je živ, anebo nebožtík. Vždyť já už ani nevím, co je dnes — hm — prosím vás, je dnes pondělí nebo už středa?”

“Ani to, ani ono, ale dnes máme pěkný útereček.”

“Tak, hele, útereček. A aby to kati už sprali, to máme schůze — hm — organisace, pak jedna ve 23. wardě, jedna —” Sonnenschein vyjmenoval celou řadu schůzí.

“A vy se potom ptáte člověka, jak se daří a jestli je dost práce. Poslouchejte, víte co bych si teď přál?”

“Nu tak?”

“Aby už bylo po volbě a aby Čermák už tím presidentem byl.”

“Ale, ale, pane Sonnenschein, to přece je samozřejmé, to si všichni přejeme.”

“Já vím, ale já mám k tomu docela zvláštní příčiny. Víte,” a Sonnenschein mluvil docela vážně, “až bude zvolen, tak se taky stane pánem v Dunning.”

“Hm — a co to má s vámi co dělat?”

“Moc, oh ano, moc, když vám povídám. Neboť o to ho budu prositi už teď, aby mi tam nákou cimříčku zaopatřil a v té abych už mohl strávití zbytek svého života.”

“No, copak je tohle za řeč,” divil jsem se, “a k čemu to a proč?”

“K čemu to a proč?” opakoval si Sonnenschein, “což pak nevidíte, že už jsem teď půl blázna? Nu tak vidíte a po volbě už budu celej. Žádná pomoc mi není.”

Zatím přešel o dva bloky dále, nežli jeti chtěl.

“Vidíte?” zabědoval a už letěl z káry.

V těch dobách, kdy se počal Ant. J. Čermák politicky uplatňovati, byl Roger Sullivan vůdcem demokratů v Chicagu a ovšem také v Cook okresu. Republikánům stál tehdy v čele bývalý konduktor pouliční káry a

napotomní kongresní, bankéř a po nějakou dobu i spolkový senátor, William Lorimer. Rozumí se, že ani Rogeru Sullivanovi, jenž byl v každém ohledu znamenitým organisátorem, neunikla činnost Čermákova a poznal, že Čermák, při svých velkých schopnostech i energii, stává se populárním v nejširších vrstvách lidu chicagského, postaral se o to, aby ho k sobě připoutal. Na druhé straně zase Čermák uznával, že se pod vůdcovstvím Sullivana může dopracovat politické budoucnosti, neváhal a postavil se pod vlajku Sullivanovu. A tak se stal Roger Sullivan Čermákovi politickým učitelem a nelze popírat, že pod jeho vedením procházel Čermák znamenitou politickou školou. A když pak Roger Sullivan zemřel a vůdcovství demokratů se ujal George Brennan, týž, jenž býval Čermákův učitel v Braidwood, stal se Čermák Brennanovi nejlepším přítelem a politickým rádcem. Posléze se poměr mezi oběma utvářel tak, že Brennan nečinil ničeho, dokud se o tom neporadil s Čermákem a věru, nikdy toho nelitoval.

Anton J. Čermák rostl při Brennanovi, jeho politický vliv se stával stále znatelnější a konečně to došlo tak daleko, že vlastně byl to Čermák, jenž řídil demokratickou mašinerii v Chicagu a George Brennan při něm pouze jaksi figuroval.

Hned v úvodu toho vyprávění jsem podotkl, že nemíním psáti životopis Antona Josefa Čermáka a jestliže přece zmiňuji se o těchto podrobnostech, činím tak prostě proto, že nelze se tomu vyhnouti. Tak také pokládám za svoji povinnost zmíniti se, letmo aspoň, o roztržkách, jež vznikly v demokratické straně v Chicagu a o zuřivých bojích, jež mezi sebou sváděli straníci Sullivana na straně jedné a Harrisonovci, Sabathovci a Dunneovci na straně druhé. Čermák si v těchto zápasech vedl neobyčejně diplomaticky. Měl přátele a stoupence v obou táborech a pro něho bylo nemyslitelné, aby se kteréhokoliv z nich na sebe pohněval. Tak se stalo, že dělal prostředníka mezi rozváděnými demokraty a vynakládal všechn svůj důvtip na to, aby je usmířil a zase pod jedno velení, do jednoho tábora svedl. Byla to velká práce, ale Čermákovi se dařila.

Přiblížil se rok 1912 a s ním volby různých městských úředníků. Anton J. Čermák byl vybrán pro úřed bailiffa municipálního soudu a po velikém volebním boji, za kterého se nejlépe ukázalo, jakého vlivu do-

vedl si Čermák získati u velké většiny lidu chicažskou svojí činností v minulosti, byl zvolen obrovskou většinou hlasů. Vzdal se úřadu radního a za blahopřání svých přátel, ujal se úřadu vrchního bailiffa municipálního soudu města Chicaga.

ANTON J. ČERMÁK BAILIFF, PATRIOT A LIDUMIL.

Čermák se ujal úřadu a s ním, jakž ani jinak nemohlo býti, odstěhoval se na 8. poschodí městské radnice také Henry Sonnenschein. Jako Čermákův tajemník, ovšem. Čermákovi arci nevzalo dlouho, by postřehl, čím a jak by se dalo docíliti dokonalejší výkonnosti jeho úřadovny a hned také, s osvědčenou již svojí vervou, pustil se do práce. Jak ani jinak býti nemohlo, znamenalo to také hodně práce pro Sonnenscheina, jenž toho měl tolik na starosti, že se mu nad tím často hlava zatáčela.

Čermák záhy postřehl nedostatky u výkonnosti služby sobě podřízených bailiffů a ihned nedostatky takové odstranil. Netrvalo to ani tři měsíce po jeho zvolení a v úřadovně i u soudů to klapalo tak pravidelně a dokonale, že i republikánští páni soudcové byli tím na výsost překvapeni a za častých příležitostí nešetřili chválou a uznáním. Za jeden z nejlepších činů v úřadování Ant. J. Čermáka pokládám onen, kdy založil spolek bailiffů. Čermák totiž poznal, že mnoho chudých rodin dostává soudní výpověď z bytu a když přece se nestěhují, že musí býti přikročeno k nucenému jich vystěhování. V některých případech zjistil Čermák, že snad si to ti lidé i zasloužili, ale ve většině případů tomu tak nebylo. Otcové rodin neměli práci a kde nebylo práce, nebylo také peněz. Kde pak měli na nájemné, když nebylo ani tolik, aby se mohly děti najísti? Ale zákon neznal slitování a někteří páni doináci také ne. Neplatíte — tož na ulici s vámi. Tehdy se často stávalo, že na chodníku před domem viděli lidé vystěhovaný nábytek a u toho krčící se členy ubohé rodiny. Někdy na ně přšelo, jindy zase chvěli se zimou za studeného větru. Smutná podívaná, velice smutná, ale, kdož pak o ně dbal, proč byli chudí.

Čermák však o ně dbal, jemu nebyl smutný jejich úděl tak zcela lhostejným. K vůli nim založil spolek bailiffů a když svým lidem vylíčil, proč chce na nich, aby se stali členy spolku, aby pravidelně platili své příspěvky a příležitostnými zábavami rozmno-

čekalo na ně hodně práce a smutné a rozčilující práce. Zachraňovali tonoucí a vynášeti mrtvé. Všichni pracovali, zoufale, bez oddechu a Čermák a Sonnenschein všem velkým předcházeli příkladem. Pak následovalo ostatní. Ztotožňování mrtvých v různých márnících, dopravování jich do jejich příbytků a konečně — pohřby.

Slyšte, draží čtenářové, já neváhám tuto prohlásiti, že byl-li někdy Anton J. Čermák stížen chorobou, pak její zárodek měl původ svůj zde — v katastrofě Eastlandu.

Sotvaže se Čermák trochu zotavoval po vysilující té zkušenosti a práci, jiná práce mu nastávala. V Evropě se to zatahovalo mraky válečnými a konečně se i děla rozeřvala. A Spojené Státy se připravovaly. Pamatuješ se, milý čtenáři, na naše průvody připravenosti? Zajisté, zajisté se pamatuješ a pak si také musíš připomenouti, že každému takovému průvodu kráčival v čele Anton J. Čermák se svými bailiffy a že v každé takové schůzi Čermák zaujímal čestné místo.

Zde však zase musí psáti dějepisec, podrobně a důkladně a ne já, jenž jenom vzpomínám. Šlo to ráz na ráz a již tu bylo — prohlášení války Spojených států severoamerických Německu a pak také jeho spojencům. Co tu ruchu, nadšení, práce a starostí, Čermák? Byl ve všem, byl všude první mezi prvními a sám si nepopřál oddechu, ani jiným jej nedopřával. Dočkali jsme se roku 1918. Anton J. Čermák byl nominován do úřadu okresního šeriffa a právě, když zahajoval kampaň, vrhal se také do válečné činnosti. Mohl bych se o tom široce a dlouze rozepisovati, mohl bych líčiti, jak řečnil ve schůzích a nabádal mladé muže, aby se hlásili k vojsku a pod slavnou vlajkou hvězd a pruhů, aby spěchali proti nepříteli. A mohl bych psáti o tom, jak prodával bondy Svobody a Vítězství a hned zase posílal těm našim hrdinům bedny dárků, nazvíce tabáku, cigaret a podobného, buď' do Francie anebo do Ruska a vůbec všude tam, kde se ti naši hrdinové bili a kde svojí odvahou a statečností, zlatili slávou vlajku své země a armády a šířili slávu českého jména. Čermák věděl příliš dobře, že vítězství zbrání spojenců nejen že bude znamenati konec usurpátorství Hohenzollernů, ale že také to bude znamenati konec Habsburgů v Rakousku a slavné vzkříšení národa českého, toho národa, jehož věrným synem byl a vždycky zůstával

a že povstane národ náš ze své poroby a stane se volným a svobodným.

V těch dobách ctil a uznával Čermák dva presidenty jako největší lidi na světě. Prvním byl Woodrow Wilson v Bílém domě ve Washingtonu a druhým Tomáš G. Masaryk, tehdy sice bez vlasti ještě, bez domova, ale přece již president Československé republiky, jejíž zbudování bylo pro Čermáka nezvratným faktem.

A jeho vlastní kampaň? Hled'me, jak pohlížel Čermák na svoji kampaň, která mu měla přinésti úřad, o jakém se tehdy žádnému českému člověku ani v nejmělejších snech nezdálo. Úřad okresního šeriffa, úřad veliké moci a ovšem také, velikých příjmů.

ČERT VZAL MOJE ŠERIFFSTVÍ, NĚCO MNOHEM DŮLEŽITĚJŠÍHO JE PŘED NÁMI!

Zase jedna epizoda ze života Antona J. Čermáka a chci věřiti, že právě tato epizoda vrhá nejlepší světlo na celou povahu Čermákovu a především nám mluví o jeho citění v těch velkých, slavných dobách.

Zajisté, že jen pro povzbuzení a k roznění možno-li většího ještě nadšení, byly z bojistě francouzského vysílány čtyry vojáky do Spojených Států. Jejich úkolem bylo, podílet se na průvodech, řečniti na schůzích a vůbec, objevovati se za každých příležitostí. Skutečně to vyvolávalo veliký dojem, když taková četa vojáků, kteří prodělávali boje v Ardenském lese, bili se u Verdunu a krváceli na jiných bojištích, v plné zbroji, s ocelovými helmami na hlavách, pochodovala v čele průvodu. Lidé jim tleskali, slávu provolávali a dary zanášeli.

Takovou četou chtěl míti Čermák v Chicagu a takovou četou chtěl míti v průvodu, jenž byl připravován pro Českou Kalifornii. Podařilo se mu, dostalo se mu jí. Ale nežli se tak stalo, událo se něco, na co nikdy nemohu zapomenouti a na co jistě nezapomněli ti, kteří byli toho svědky. Takhle se to stalo. Jednoho dne navštívil mne Leopold Neuman. Němec kovaný, německý redaktor, ale právě tak a jistě, že ještě lepší nežli Němec, dobrý Američan. Nadevše jsem si vážil Leopolda Neumana, jenž věrným byl přítelem Antona J. Čermáka. Jakž by nebyl, vždyť spolu působili u Sdružených Spolků jako tajemník a Neuman jako organisátor. Ti dva si velmi dobře rozuměli a třeba tu a tam svedli mezi sebou slovní potyčky, zůstali si

vždycky dobrými přáteli. Neuman mne tedy navštívil a aniž by se dlouho rozmyšlel, sdělil mi účel své návštěvy.

"Mám starost o Čermáka," povídal.

"Starost?", divil jsem se, "a proč?"

"Nu, snad ani ne tak o něho samotného," pokračoval Neuman, "ale o jeho šeriffství."

"To bych rád věděl."

"Hned ti povím," a tu už jal se mluvit Neuman po svém temperamentu, "on jde se vším příliš daleko, ano, příliš daleko. Jeho činnost válečná nezná žádných ohledů, vrhá se do všeho jako slepý a přece — no — pravím upřímně, na sebe by měl také trochu pamatovati." A pak mně, jenž jsem stále jaksi nechápal, jal se vysvětlovati:

"Znám náš lid, znám jej ve všech jeho fázích," hovořil Neuman. Němci jsou a byli dobří Američani, ale — což je to platné — když oni jsou také Němci. A tu Čermák, hle, buší do Kaisera a do všeho a nebere žádných ohledů. Povídám ti, u našeho lidu už se vyskytují proudy Čermákovy nepřiznivé, rozuměj mi dobře, co z toho pojde. Pro svoji kampaň nedělá nic a nám také zakázal — he — kam se to poděje?"

Skutečně, Neuman měl pravdu, Čermák nám zakázal cokoli v jeho prospěch podnikati. Všechno jenom pro válku a pro vítěství. Aby tak to šeriffství prohrál, napadlo mně a už jsem neměl pokoje. Co dělati? Šli jsme se poraditi s jinými a výsledkem toho byla schůze. Pamatuji se, byl tam Sonnenschein, jenž už tehdy byl jenom svým stínem a jenž dávno již choval tytéž jako Neuman obavy o Čermákovův úřad. Byli tam pánové Otto Kerner, Josef I. Novák, Jos. Pláček a jiní ještě a do té schůze byl pozván on, Anton Josef Čermák.

Přišel, usadil se k psacímu stolu a přeměřiv nás všechny pátrajícím pohledem, tádal se:

"Tož, proč pak jste mne sem povolali? Co máte na srdci, přátelé? Jen rychle, rychle, víte přece, že nemám mnoho času."

Když rychle, tak rychle. Bylo dříve mezi námi usnešeno, aby k němu promluvil Neuman. Nám se žádnému nechtělo; vždyť jsme znali Čermáka. Neuman se tedy ujal slova a opravdu, nikdy předtím nebyla jeho ústa výmluvnější. Mluvil a mluvil a Čermák dívaje se na nás s jednoho na druhého, jen levým koutkem úst potrhával. Kdo znal Čermáka, věděl, že to byla známka netrpělivosti, snad také hněvu a neklamná předzvěst' bli-

žící se bouře. Pojednou se vzbopil, rozhlédl se po nás a — nuže — bouře už byla. Popadl milého Leopolda Neumana za límec, zatřásl jím a zahřměl na nás všechny:

"Dost toho již, ani slova více!"

Oddechl z hluboka a již pokračoval:

"Čert vzal moje šeriffství, ano, čert ho vzal. Ted' máme něco daleko důležitějšího před sebou, rozuměli jste?"

Museli jsme rozuměti, když jinak nechtěl a pokud nás, Čechů se týkalo, i za pravdu jsme mu dávali. Jenom Neuman byl děsně zklamán, ale vida pohněvaného Čermáka, neodvážil se odporovati mu. Za to Henry Sonnenschein se nedal jen tak lehce odbýti. Nebylo divu, však měl o Čermáka starosti. Postoupil ku předu, těsně před Čermáka a vztýčiv hrozivě prst, jal se volně, ale neobyčejně důrazně promlouvat:

"A já povídám, že on čert to šeriffství také vezme, ba ano, vezme a — a — co pak? he? co potom?"

Jak rychle Čermák vzplanul, tak také rychle vychladl, to už bylo v jeho povaze tak.

"Nu dobrá, Sonny," zahovořil už měkče, "vezme tedy, řekněme, že vezme," a podává Sonnymu ruku dokládal: "ovšem se už nějak životem probijeme, no, nemyslíš?"

Věc byla vyřízena, nikdo z nás se již neopovážil vrátiti se k ní.

Ale Neuman dobře prorokoval, však on znal své lidi. To šeriffství vzal čert opravdu. Jiní, méně populární a méně cenní, byli zvoleni, ale na témže lístku s nimi se nalézající Čermák propadl. Málo hlasy, snad jenom asi 1300 hlasů měl většiny jeho soupeř Peters na republikánském lístku, ale což platno, bylo toho dosti, aby byl Ant. J. Čermák poražen.

Jisté je, že to ani Čermáka tak nemrzelo jako Neumana a Sonnenscheina. Zvláště tohoto.

"Tu válku, tu vyhraje tak jako tak", povídal po volbě, "ale tohle taďy jsme měli vyhráti především."

Čermákovy se dostalo odměny, velké, slavné odměny. Zbraně spojenců zvítězily, nepřítel byl poražen a staré vlasti dostalo se té nejvzácnější kořisti z celého vítězství:— svobody.

ZAMHUŘTE OČI, VOJÁCI!

Anton J. Čermák nebyl sice vojákem, však když vypukla válka, byl už, jak se říká,

přes léta, ale stalo se, že jednou velel četě vojáků a to četě slavné, kteráž prodělala nejprudší bitvy v zákopech a na různých bojištích. Byla to tatáž četa, která po neúnavném naléhání Čermákově, byla vyslána do Chicaga. Pěkní hoši to byli, na mou věru a jistě, že stateční. Však už jeden každý z nich nesl na prsou svých válečné vyznamenání a ne jedno, ale hned každý několik.

Pěkně urostlí byli, hlavy hrdě vzhůru nesli a v očích jim to jen hrálo. Čermák byl z jejich příchodu přestřasten a nevycházel z nadšení. Byl jim štědrým hostitelem a jinde bys ho byl nenalezl, nežli v jejich společnosti. Všechno se připravovalo k velkému průvodu a Čermák měl plné ruce práce. Sám vypracoval plány k seřazení průvodu, určil, kterými ulicemi se bude průvod ubírat a rovněž vypracoval program schůze. Rozumí se, že vojáci byli všude první, ale na to nikdo nežárlil.

Před zahájením průvodu byla pro milé vojáky uspořádána malá, ale krásná hostina. Bylo to svěřeno manželům Čejkovým, kteří toho času vedli hostinskou živnost na Trumbull ave. a 26. ulici. Hostině, kteráž pro uspořádání a výtečnost jídel sloužila Čejkovům ke cti, předsedal dávno již zvěčnělý soudce Josef Z. Uhlíř. Ah pardon, milý čtenáři, pámatuješ se ještě na Josefa Z. Uhlíře? Na toho milého, dobrého člověka, jenž se uměl vždycky tak dobrácky usmívat, a jehož největší radostí bylo, mohl-li svému lidu, tedy nám, Čechoslovákům, něčím prospěti? Oh, výtečný, znamenitý byl to muž, tenhle Josef Z. Uhlíř a svojí veřejnou činností jistě, že sloužil nám ke cti. Neváhám říci, že bych právě tak rád psal o něm, jako nyní píši o Antonu J. Čermákovi. Všechno šlo pěkně ku předu a Čermák jen zářil radostí ze všeho. Ale tu se pojednou stalo něco, na co jsme nikdo z nás dříve nepomyslel, že by se mohlo stát a co nás, především ovšem Čermáka, trapně dojalo. Hned po prvním chodu jídel, přihnal se totiž do jídelny pan Čejka a v každé ruce nesl několik štajnů. Představte si, lidé drazí, štajnů, ve kterých zlatem hrál a se trpytil pravý, nefalšovaný mok plzeňského prazdroje a jehož bohatá, hustá pěna přímo volala na všechny: "Nu tak, pochutnej si, ubohý smrtelníče!"

A tu se to stalo. Zatím co všichni jsme se na štajny libezně usmívali, vojáci, až dosud tak krásně naladěni, náhle sesmutněli. Čermák se zarazil, co se to stalo?

"Co je s vámi, hoši?" hned naléhal, "Co se tak pojednou přihodilo?"

Ale tu již povstal soudce Uhlíř.

"Zapomněli jsme, pánové," zahovořil, "na něco velmi nepříjemného jsme zapomněli."

"Rád bych věděl, na co?" zabouřil Čermák, jenž přece sám všechno uspořádal a byl jistý, že nezapomněl na nic.

"Na prohibici jsme zapomněli," truchlivě připomínal soudce Uhlíř.

Čermák se udeřil pěstí v čelo a zahromoval:

"Že do té nestvůry tisíc — eh — milion — co teď?"

Ano, co teď? Dobrá rada byla drahá, co teď? V té slavnostní náladě a v tom ustavičném ruchu, zapomněl Čermák a zapomněli jsme všichni na prohibici. Nebyla to tenkrát ještě prohibice nápodní, všcobecná, ale byla to prohibice — válečná. My si mohli pochutnávat na plzeňském podle libosti, ale vojáci, ti hoši milí, pro které vlastně to všechno bylo uspořádáno a které chtěl Čermák tak velkolepě pohostiti, ti se měli na nás jen dívat. Bylo to možné? Bylo by to spravedlivé? Čermák hned bledl a hned zase se mu krev hrnula do tváří a červenal. A jak tak všichni jsme seděli zamlklí a rozpačitě se dívali jeden na druhého, pojednou se Čermák vzhopil, tváře se mu rozjasnily a už volal.

"Nechte to na mně, pánové. Dovedl jsem si pomoci v choulostivějších situacích a d'as by v tom byl, abych nezvrátil i na tuto. — Slyšte, pane seržante," obrátil se na velitele čety, "udělal byste mně něco k vůli?"

"Ale jak pak ne," ochotně sliboval pan seržant, "jen prosím řekněte."

"Nuže, nechte mne býti na okamžik vaším velitelem, ano?"

"Veli — hm—" divil se seržant, ale hned svoloval. Však důvěřival Čermákovi a věděl, že Čermák udělené mu moci nezneužije.

"Pozor tedy, vojáci!" komandoval Čermák, jehož počínání všichni jsme v údivu sledovali.

"Nyní já vám budu na chvilku poroučet a protože jste mi svěřili komando, musíte mně na slovo poslechnouti, učiníte tak?"

Vojáci jen pokyvovali a postřehnouce Čermákovi na rtech trošičku šibalský úsměv, sami se ještě šibalštěji usmívali.

"Vojáci, zamhuřte oči!" zavelel Čermák a poslušni rozkazu, vojáci oči zamhouřili.

"Nyní budou před vás postaveny sklenice," Čermák oznamoval vojákům, "vy nevíte co je v nich a jako dobří vojáci, poslušni rozkazu, se po tom neptáte. Tak a teď se chopte sklenic a připijte si s námi."

Nevidoucím vojákům jsme podali sklenice, ty krásné štajny a ti se jich pevně chopili.

"Na zdraví presidenta Wilsona!" volal Čermák, jemně se nadšením a radostí zachvíval hlas.

"Necht' žije!"

Spravedlivě nebe, to byl přípitek! Vojáci táhli dlouhým douškem a na jejich tváři se rozléval úsměv neskonaleho blaha. Neodložili štajnu dřívě, až v nich nic nebylo.

"Teď pozor!" velel Čermák dále, "oči ještě neotvírat, až vám poručím."

"Podle rozkazu, pane kapitáne."

Vojáci si udělali z Čermáka kapitána a vsadil bych se, že žádného kapitána před tím tak ochotně neposlouchali. Zatím už tady byl pan Čejka s čerstvou zásobou.

"Na zdraví presidenta Masaryka!" Čermákův hlas si teď s rachotem hromu v něm nezadal.

Štajny vyletěly vzhůru a byl to slavný přípitek. Pak se připíjelo na počest vlajky hvězd a pruhů, hned zase na počest armády a nezapomnělo se na zdraví kamarádů v zákopech. Všichni jsme připíjeli statečně a nadšeně, ale vojáci, ti hoši zlatí, ti připíjeli s takovou posvátnou úctou. Bůh milý ví, komu na zdraví a komu ke cti bychom byli ještě připíjeli, Čermák byl v tom náramně vynalézavým, ale muselo to skončiti, neboť se blížil okamžik k nastoupení do průvodu a to se nemohlo přece zameškati.

A pak také — což kdyby — oni ti drazí vojákové odvykli ve Francii takovým slastným požitkům a — nu — čert tomu věř.

"Vojáci, otevřte oči?" Čermák zase komandoval, ale co to? Ti rozkazů tak poslušní vojáci pojednou odepřeli poslušnost a oči neotvírali. Pan komandant se na ně díval — díval a — nu což — musel se smáti, co jiného. Všichni jsme se srdečně smáli a což teprve, když za vojáky promluvil jejich pravý velitel, pan seržant.

"Prosím, pane kapitáne," zahovořil pan seržant zvolna a vážně, "my při nejlepším vůli nemůžeme oči otevřít. Zdá se nám, že jsme oslepli. Ale otevřeme je ještě, jestliže nám

bude ještě jeden, jedinký přípitek povolen."

Čermák jen pokynul panu Čejkovi a mžikem tu byly nové štajny.

"Tenhle přípitek pronesu já," vyžádal si seržant a již pozvedl štajnu a volal:

"Hoši a pánové! Nyní si připíjíme na zdraví našeho drahého pana kapitána, Antona Čermáka!"

"Hurá! Hurá! Hurá!"

Připito, dopito a vojákům se rázem oči otevřely.

Bylo to krásné, bylo to dojemné, ale což to bylo všechno platné, když oni potom ti vojákové statečně pořád oči zamhouřovali. — Nebylo divu, avšak on to byl tehdy teploučký den a těch přípitků co bylo.

Události se valily dál a dál a každý den nám přinášel nová rozehvění. Anton J. Čermák se nijak necítil zvláště dotčen svojí prohrou šeriffství a neustáváje pracovatí pro věc nám všem tehdy společnou, vracel se zase do politiky.

Roku 1919 se stává znovu radním své wardy a setrvává v úřadě tom až do roku 1922, kdy se uchází o úřad presidenta okresní rady a jest zvolen velikou většinou.

Pevnou, řekl bych železnou rukou ujal se Čermák svého úřadu a za krátko bylo to pocítěno ve všech oborech jeho správy podléhajících. Vyžadovalo by to příliš mnoho místa, kdybych se chtěl rozepisovati trochu jen podrobněji o jeho působnosti jako presidenta okresní rady toho velikého okresu Cook.

Jiní budou o tom někdy psáti a jistě důkladně vypíší, jak úsporně bylo hospodařeno a jak přes to, všechno bylo zvelebováno a v dokonalý pořádek uváděno. Já uvádím v této stati pouze okresní preservey, kterým Čermák zvláštní péči byl věnoval, ty nové cesty a mosty, jež jeho přičiněním byly zbudovány a tu nádhernou budovu trestních soudů, která po nátlaku Čermákova byla postavena na západní straně města, totiž na 26. ulici a California ave. Především však a nadevšecko ostatní, staral se Čermák o dobročinné okresní instituce, tedy o okresní nemocnici, nemocnici pro souchotináře a okresní chudobinec v Oak Forest. A zase byl to právě tento ústav, jež měl Čermák obzvláště na zřeteli. Bylo už to tak nějak založeno v Čermákově povaze, aby celým svým srdcem lnul k takovým ústavům, jež pro

chudé lidi byly zařízeny. Vždyť to byl Čermák, jehož hlavně přičiněním založena a udržena byla Česká Dobročinná Společnost a zase by to nemohl býti Čermák, jenž by se byl nepříčinil o to, aby chudobinec v Oak Forest se nestal pod jeho vedením jedním z nejdokonalejších toho druhu ústavů ve Spojených Státech.

Především dosadil tam správcem Čecha, pana Františka Věnečka, muže vzdělaného, nad jiné schopného a jistě povolaného. Jasně a důkladně mu vysvětlil, čeho si od něho žádá.

„Především opatrně hospodařiti,“ řekl tehdy panu Věnečkovi, „a pokud se chovanců týče, tedy těch stařecků a stařenek, nečiniti žádných rozdílů. Všem stejně, ano, všem stejně. Jenže — rozumíš — krev není voda.“

Věneček velmi dobře rozuměl a také se podle toho vždycky choval. V Oak Forest je také hodně chovanců československého původu, snad více, nežli byste si mohli představit. Bývaly doby, kdy se jim tam hodně stýskalo, neboť proč neřící pravdu, oni v takových ústavech rádi naše lidi přehlíželi. Jakmile však se stal Čermák presidentem okresní rady a Frank Věneček správcem v Oak Forest, poměry se obrátily a ti naši jsou tam teď doma a věru, že na ničem jim neschází.

Bylo zajímavé sledovati Čermákův poměr k chudobinci v Oak Forest. Budiž zde znovu pověděno, že byl Čermák mužem práce. Pracovat a pracovat a zase pracovat, to bylo jeho heslem. A tu, což mohlo býti přirozenějšího, nežli, že se někdy cítil unaven a snad také churav.

Nuže, právě v takových okamžicích, kdy pocítil nutnou potřebu odpočinku, třeba sebe kratšího, Čermák se uchyloval do Oak Forest a tam — odpočíval. Jak odpočíval? — Svým, Čermákovým způsobem. Především provedl přehlídku celého ústavu. Nic mu neušlo, všeho si všiml. Pak konal návštěvy u československých chovanců. Tu zavítal, tam si poseděl a se všemi si tiskl ruku a se všemi porozprávěl. V takových okamžicích to byl úplně jiný Čermák nežli jakého jsme znali u jeho psacího stolu na 5. poschodí okresní budovy. V jeho obličejích to zjihlo, jeho hlas zněl měkčeji a v jeho očích plno soucitu a lásky k těm vetchým starcům a stařenám. Oh, jak se těšili tito na Čermákovu návštěvu v ústavu a jak si vždycky o

něm radostně vyprávěli. Za večerního soumraku usedával Čermák na velké verandě v průčelí administrační budovy a dovedl tam několik hodin vyseděti. Společníky mu bývali takřka pravidelně dva krajani, jmenovaný již správce Věneček a pak pan Ludva Roušar, jenž je správcem farmy k chudobinci náležející. Kdož by neznal Ludvu Roušara, starého a nadšeného ochotníka, jenž svého času svojí výtečnou komikou rozesmával publikum v síni Sokola Chicago na Kedzie ave.

S těmi se Čermák domlouval a umlouval, s nimi dělal plány co a jak opravit a zdokonaliti a když s tím byl hotov, povstával se židle, narovnával vlastně tedy — napravoval si záda a liboval si.

„No, to jsem si zase jednou pořádně odpočinul.“

A skutečně osvěžen a posílen, vracel se do Chicago a vrhal se zase do práce.

Presidentem okresní rady byl Čermák po třílůty. Jak pověděno již, prvně byl zvolen roku 1912, pak byl znovuzvolen r. 1926 a zase byl zvolen r. 1930.

A zatím, co si Čermák ve vysokém úřadě svém získával tolik uznání a přátelství, stihaly jej rány osudu nemilosrdně. Jeho družka života, paní Marie Čermáková, počala churavěti a jak se ani jinak mysliti nedá, Čermák činil vše, co jen v lidské moci bylo, aby vráceno bylo zdraví té, kterouž tak vroucně byl miloval a kteráž po jeho boku kráčela životem a s takovou láskou i odevzdaností pomáhala mu nésti jeho břímě. Když se nemoc paní Čermákové horšila, rozhodli lékaři, aby se odebrala z drsného počasí chicažského na jih, kde by jí uzdravení spíše kynulo. Ihned odvezl Čermák svoji choť do Floridy, kde žila u své dcery, paní Elly Jirkové a kam za ní Čermák velmi často dojížděl. V těch jeho starostech o milovanou ženu a plnění povinností zodpovědného úřadu, nepouštěl přece se zřetele politickou svoji kariéru a tak, když se blížila doba presidentských a státních voleb roku 1928, Čermák do památných těch událostí mocně zasahoval.

Byl nominován pro úřad spolkového senátora státu Illinois a třeba se tomu byl vzpíral, byl takřka donucen nominaci přijati. Pravím-li, že se vzpíral Čermák nominaci za spolkového senátora přijati, míním tak doslovně a vím velmi dobře, o čem mluvím. Veliký je to úřad, pravda, snad ten největší

v zemi po prezidentovi a každý jiný by se byl za ním hnal ze všech sil. Ne tak Čermák. Nominaci přijal jen proto, aby zachránil soulad v demokratické straně ve státu Illinois. Čermák toužil tehdy po nominaci za guvernera státu a vím určitě, tu že by byl přijal ochotně. Ale illinoiský venkov chtěl tuto nominaci a když odtud bylo stále více naléháno a posléze i vyhrožováno, rozhodli se vůdčí činitelé v Chicagu i ve státu, dáti venkovským nominaci pro guvernera a hned také se usnesli nominovati Čermáka pro úřad

spolkového senatora. Venkovští si tedy postavili na lístek soudce Thompsona.

Zatím co toto všechno se kulo mezi Georgem Brennanem, tehdy již po Rogeru Sullivanovi vůdcem v Chicagu a Donavannem z Joliet, jenž byl předsedou venkovské demokracie, Čermák meškal ve Floridě u své manželky, jejíž choroba se stále zhoršovala a počínala již vyvolávat u Čermáka vážné obavy. Když se vrátil do Chicaga a věc již hotová mu byla předložena, nechtěl s tím souhlasiti a jen po velkém domlouvání,

GIUSEPPE ZANGARA, VRAH MAYORA ČERMÁKA VE VĚZENÍ.

na kterém měl George Brenan, jeho bývalý učitel v Braidwood nejvíce podílu, Čermák svolil a — obětoval se.

Od samého počátku byl si Čermák vědom, že vede prohraný boj proti Ottisu Glennovi, republikánskému kandidátu. Ne snad proto, že by byl Glenna považoval za silnějšího sebe, ale zcela prostě proto, že tehdy ještě nevěřil v možnost vítězství demokratů ve státu Illinois, kterýž až do té doby považován byl za nejsilnější baštu republikánů ve Spojených Státech. Naopak ale, Čermák mínil, že guvernerem by mohl

býti zvolen, neboť v tom ohledu by se byl spoléhal nejvíce na města a větší obce státu, kde všude se jevily silné sklony protiprohibiční a kde by byl doufal, pro svoji osvědčenou liberálnost, získati hlasy nejen demokratů, ale také proti prohibici silně zaujatých občanů; především ovšem dělníků a maloobchodníků z republikánského tábora. Nuže, nestalo se tehdy, jak si přál, a třeba byli mnozí jiní demokratičtí předáci svatosvatě přesvědčeni, že stát Illinois půjde demokraticky, že dá se strhnouti Al Smithem, Čermák tomu nevěřil. Toto jeho přesvědčení

však jej ani dost málo nezáleželo od plnění své povinnosti k straně, ve které již počal hráti tak důležitou úlohu, že konečně samého Brennana do pozadí zatlačoval.

Do presidentské i své kampaně pustil se Čermák plnou vervou celé své bytosti. Sjezdil celý stát, řečnil na stech schůzích a jestliže roku 1928 demokraté přece prohráli Illinois, nebyla to jistě Čermákova vina. Avšak představme si, jak se to Čermákovi pracovalo, když věděl, že je s jeho milou ženou stále hůře a hůře a když posléze i ti nejlepší lékaři počínali pozbývat naděje, že zvítězí v tom titanském zápase o život ženy, která byla Čermákovi na světě nejdražší bytostí.

Tedy se přihodilo něco, o čem se musím také zmíniti a čemu, kdybych tomu věnoval zvláštní kapitolu, dal bych ohlavení:

ANTON J. ČERMÁK NIKDY NERUŠÍ SVÉHO SLOVA.

Jestliže bylo někde nadšení pro vítězství demokratické strany ve Spojených Státech roku 1928, tedy bylo tomu především ve Fox River Grove, v té malé dosud, jedva několik set obyvatel čítající osadě na východním břehu řeky Fox se rozkládající. Kdo zná Fox River Grove, ví, že jest to velice oblíbené výletní místo, vzdálené asi 38 mil severozápadně od Chicaga. Po léta již usazují se tam ti čeští lidé, kteří se za mladších let prací či obchodem jakési zámožnosti a tím také nezávislosti dopracovali a zatouživše po klidném, spokojeném životě na venkově, Fox River Grove si k tomu zvolili. Češi dobrí a Američané výteční. Musím přiznati, že bývali před léty více republikánským nežli demokratickým zásadám nakloněni, ale prohibice a jiné ještě vlivy vehnaly je v tábor demokratický.

Roku 1928 bylo to především jméno Ant. J. Čermáka, jež působilo tak mocně na srdce Čecho-Američanů ve Fox River Grove, že se vůbec málokdo opovážil pro republikánský lístek agitovati. Jakž tedy jinak možno, nežli, že se občané ve Fox River Grove usnesli svolati tam také velkou demokratickou schůzi a do schůze té pozvati Čermáka. Byl tedy zvolen výbor, ustanoven den schůze — bylo to jedné neděle odpoledne — Česká Beseda mileráda propůjčila svoji síň a už bylo vše v pořádku a už se Fox River Grovští těšili, jak Čermáka slavně uvítají. Ale — kdyby ono nebyvalo vždycky toho hloupého ale —

hlavní věc pořád scházela. Jak totiž dostati Čermáka do schůze ve Fox River Grove, když se přece vědělo, že byl zadán na celou řadu schůzí na několik týdnů před volbou, a k tomu ještě bylo i ve Fox River Grove dobře známo, že choť jeho jest těžce nemocná. To byl ovšem těžký problém, ale schůzi pořádací výbor si tím dlouho hlavu nelámal; dali mně to na starost a tím to měli vyřízené.

"Pozvete nám Čermáka, milý příteli." řekli jednoduše, "a my už se o ostatní postaráme."

Nu dobrá, když pozvat, tak pozvat. Především tedy jsem se obrátil na přítele Sonnenscheina, jenž vlastně vedl tehdy Čermákovu kampaň. Pěkně a krásně jsem mu pověděl, jaká to bude veliká schůze, že se na ní sejdou lidé z nejbližšího okolí, až bůh ví odkud a jak slavně a nadšeně bude tam Čermák přijat. Sonnenschein — inu — což Sonnenschein, ten jenom poslouchal, pokyvoval hlavou a pomrkvával a když jsem mu to pěkně všechno pověděl, klidně odvětil:

"To nemůže bejt, rozhodně nemožné."

Už se ke mně obracel zády, ježto považoval věc za vyřízenou a jiní už toužili s ním jednati, když tu někdo vstoupí do pokoje a hned volá:

"Co nemůže být, proč to nemůže být, Sonny?"

Ten někdo byl sám Anton J. Čermák.

"Protože je to nemožné, tot' vše," odpovídal klidně Sonnenschein.

"Tak honem, o co se jedná?" naléhal Čermák a obrátil se na mne.

Tak, jako před tím Sonnenscheinovi, tak nyní Čermákovi chtěl jsem široce a dlouze vyprávěti o projektované schůzi ve Fox River Grove.

"Počkej!" zvolal Čermák, "na dlouhé výklady nemám právě času. "Myslíš, že to bude velká schůze?"

"No, pro všechno na světě, bodejt' by nebyla, to bude schůze—"

"Dost!" zvolal Čermák a já, no ovšem, ut'al jsem hned. Čermák pak nařídil Sonnenscheinovi, aby schůzi ve Fox River Grove zařadil do jeho programu a tím to bylo vyřízeno. S Čermákem totiž, nikoliv však se Sonnenscheinem.

"No, jen se těšte," zahučel na mne, postřehna můj, trochu pošklebný a trochu vítězný úsměv, "jestli tam budete míti Čermáka na schůzi, pak budu já zvolen pre-

sidentem Spoj. Států a žádný Al Smith."

A pak už si mne ani nevšiml. Inu, to nebylo příliš mnohoslibné, ale což, já měl slovo samého Čermáka a věru, v jeho slově jsem se nikdy nezklamal a nikdo jiný také ne. —

Čas letěl, kampaň dostoupila svého varu, ve Fox River Grove se o ničem jiném nežli o Čermákovi nemluvalo; všechny přípravy ke schůzi byly vykonány a pojednou — osudná neděle tady. Od samého rána cítil jsem se tehdy jaksi nervosní a nervosnost moje stoupala, když jsem se doslechl o pověstech, že jako Čermák rozhodně do schůze nepříjde, že se nechá někým zastupovati a takové a jiné pověsti Jobovy mi byly sdělovány. K tomu ke všemu se jalo přepřehávaní a tak to všechno příliš pěkně nevypadalo. Leč přes bídné počasí byla siň Besedy už dávno před druhou hodinou zaplněna do posledního místečka, a ti, kteří se nemohli dostatí dovnitř, trpělivě vyčkávali venku. Jim konečně na tom málo záleželo, co se ve vnitř děje, oni chtěli vidět Čermáka a toho doufali venku také uvidět. Ale Čermák nešel, nešel. Už tady dvě hodiny, předseda zahajuje schůzi a hned v úvodu povídá:

"Bylo nám s veškerou určitostí slíbeno, že zavítá mezi nás pan Anton J. Čermák. Ale z jiných a já myslím, že určitých pramenů jsme se doslechli, že pan Čermák nepříjde. Nemůže prý přijít."

Tak a podobně mluvil pan předseda a nejen, že on se při tom na mne, jenž jsem seděl na jevišti jako oukropeček, vyčítavě díval, ale všichni v síni jakoby zraky svými jenom na mě se zahleděli a v těch jejich pohledech jsem nemohl vyčísti nic pro mne zvláště příjemného.

Já ani muk a k čemu také? Ale čekal jsem věci příštích. Pojednou přišel přítel Cyril R. Jandus, jenž byl jedním z řečníků. Výborný to byl muž, ten náš Cyril, zlaté srdce měl a škoda, přeskoda, že už taky tam, na Národním pod drnem zeleným spí svůj věčný sen. Měl jsem ho rád, toho věčně usměvavého Cyrila, vážil jsem si ho neskonale, ale tehdy jsem se ho nějak ulekl a něco mi říkalo, že pro nic dobrého nepřišel. No, přišel nepřišel, ale on hned na jeviště a hned tu volá:

"Čekáte na Ant. J. Čermáka, ale marně čekáte. Právě jsem dostal z Chicaga zprávu, že rozhodně nepříjde, Jeho manželce je hůře a k tomu tam má asi deset velkých schůzí

na programu. Jakž tedy by mohl přijít."

Velké zklamání u obecnstva a hodně roztrpčení na všech stranách. A teď už se na mne nedívali jenom vyčítavě, teď už ty pohledy jejich zrovna pálily a moje nevinné a někde v koutečku úzkostlivě se tetelící srdce zrovinka probodávaly. Pan předseda se zase chápal slova a omlouval se shromáždění, že on jako za to nemůže a ani schůzi svolávající výbor, že jako ničím vinen není, ale — a tu se obrátil přímo ke mně — to, že já jsem sliboval a ujišťoval. Nic na plat, musel jsem se omluviti. A tak povstávám a hlasem, jenž se nikdy před tím tak hloupě netrásl, počínám vysvětlovati, že mi to sám pan Čermák slíbil a kdož ví, co jsem všechno tehdy breptal těm dobrým krajanům, z nichž někteří snad mi již zazlivali, když pojednou — hle — tam venku — co je to za poprask?

"Hurej for Cermak! At' žije Čermák!"

Ba ano, Čermák přijel, Čermáka pozdravovali a jemu slávu provolávali. Již také vešel do síně a teď to začlo jak náleží.

A Čermák? Přes všechny starosti, jež ho tehdy tak sužovaly, přes všechnu únavu, která byla na něm tak patrna, nemohl se ubrániti úsměvu a jistě, byl to úsměv radosti a zadostiučinění, byl to úsměv díků za všechnu tu lásku a úctu, kterou mu bodří Fox River Groveřané, muži i ženy, jinochové i panny, tak srdečně dávali na jevo. Nežli přišel na jeviště, dávno už mne nervosa přela, kolena už se mi nechvěla a hlas nezadrhával, ale stál už jsem tam vzpřímeně, právě jako vítěz, jenž velikou byl bitvu vyhrál.

A což teprve, když se ujal Čermák slova, hoj! To jste mne měli vidět. Nedostal se k slovu tak snadno, protože to trvalo dobrých deset minut, nežli utichlo provolávání slávy a tleskání, což ostatně bývalo s Čermákem vždycky tak, ale když se jal mluvit první svá slova — slyšte — platila mně!

"Stálo mne to mnoho sebezapření a mnohé jsem musel obětovati, abych mohl přijít mezi vás, drazí krajané. Ale slíbil jsem svému starému příteli — tuhle ho máte — že přijdu a byl bych se cítil velikým vinníkem, kdybych danému slibu nedostál. Ted' mne tady máte a jsem rád, z toho srdce rád, že jsem u vás!"

Tleskejte a volejte slávu, myslil jsem si, když se po tomto úvodu zase potlesk rozburácel, ale kus té slávy patří mně, neboť já

to byl, jenž jsem k vám Čermáka přivedl. Dobří lidé jsou ve Fox River Grove, neboť oni, jakoby byli četli v mých myšlenkách, provolali slávu také mně.

Volební bitva byla dobojována a demokratická strana se svým vůdcem Al Smithem zdrcující doznala porážky. Padl ovšem také Čermák, ale věřili jsme všichni, že padl vlastně jako vítěz. Vždyť vedl celý lístek a v Chicagu i v okrese Cook, vítězil daleko nad Glennem.

Nermoutil se Čermák nikterak nad svou porážkou, neboť, jak již výše jsem uvedl, očekával zcela jistě, že se tak stane. Ale rmoutil se nad stavem své milé manželky, kterouž již smrt svým stínem zahalila. A zemřela.

Strašná to byla rána pro Ant. J. Čermáka a pro celou jeho rodinu. Všichni ho litovali a snad, já chci věřit, že tomu bylo tak, ta srdečná účast veřejnosti k bolnému jeho údělu, byla velkou posilou jeho beztak pevné a nezdolné povahy.

Zase letěl čas a letěl. Anton J. Čermák zajisté, aby utlumil bol a žal i stesk po své družce života, tím úsilovněji vrhal se v práci. Okresní záležitosti uvedl do tak vzorného pořádku, že nikdy před tím si tak nestály. Nedával si oddechu ani v politice. Tu sprádal a kombinoval a když zatím i George Brennan se k té velké armádě odebral, byl tu Anton J. Čermák, jenž ihned byl uznáván za vůdce demokracie v Chicagu, Cook okrese a posléze i ve státu Illinois.

Zatím co Čermák vedl svůj úřad presidenta okresní rady k největšímu uspokojení všeho obyvatelstva okresu a kdy velké, anglické denníky oplývaly jeho rozšafností a především hospodárností, plundroval Chicago mayor William Hale Thompson. Smutné paměti mayor Thompson řídil městské záležitosti tak, že i ti nejhorlivější přívrženci nahlíželi, kterak žene chicažský mayor své město k bankrotu.

Za takových okolností se blížila mayorská volba a na všech stranách bylo uvažováno, koho postavit proti Thompsonovi a kdo by mohl býti dosti schopným a dosti silným, aby vyhodil Thompsona ze sedla a vrátil pak Chicagu vše, oč bylo Thompsonem připraveno.

A hle, všechny zraky se upíraly na — Antona J. Čermáka. Časopisy počaly o něm psáti a co zvláště padalo na váhu, že to byly především časopisy — republikánské. Co

všechno se dalo, jak se věci vyvíjely, neholdlám zase vypisovati, neboť to opět náleží historii. Čermák se stal kandidátem do předvolby, byl nominován a po velkém, slavném volebním boji byl roku 1931 zvolen mayorem druhého největšího města ve Spojených Státech, mayorem Chicaga.

NA VÝŠI MOCI A SLÁVY A PŘECE ČECHOSLOVAN.

Bylo to dvě velikých událostí, jež rozechvěly každé věrné srdce Československé po celém světě. — Uvedení Antona Josefa Čermáka do úřadu mayora chicažského a pak — Čermákův pohřeb.

A obě tyto události jsou v živé dosud paměti nás všech a jistě, že nikdy a nikdy nám z paměti nesejdou a jako velké, ty největší epochy lidu Československého původu v Americe, po všechny časy — pokud zde bude československý člověk žiti, se v paměti udrží.

Čermák, ujímaje se mayorského křesla, dobře věděl, že nebude se mu seděti v něm příliš pohodlně. Znal situaci svého města daleko lépe, nežli tisíce jiných a chápal, že ho čeká práce téměř nadlidská, aby to uvedl všechno do pořádku a splnil tak vše, co splniti sliboval a co, že splní, bylo od něho lidem chicažským očekáváno. Ujal se tedy práce, ujal se povinností a hnedle bylo v Chicagu pocítěno, že řídí věci jeho muž, jenž chová v srdci svém jedinou touhu a jediné přání, to jest, prospěti svému městu, zachrániti je od hroziícího bankrotu a zavěsti v něm pořádek tak, aby mohlo sloužiti vzorem všem ostatním městům v Unii.

Že se Čermákovi práce dařila, jest celému světu známo, ale, že ho tolik práce očekává, to zajisté sám netušil, ačkoliv byl připraven na nejhorší. Od toho okamžiku, kdy zasedl v mayorově úřadovně na pátém poschodí městské radnice, byl připraven o všem klid života a nebyla mu dopřána chvilka oddechu. Čermák, na rozdíl od jiných mayorů, přicházel do úřadovny své hodně časně, ba někdy přišel tak záhy, že tam vůbec nikoho jiného ještě nebylo. Hnedle zavedl pořádek a jestliže jsi dříve nalezl mayorské kanceláře otevřeny až po 10. hodině ráno, za Čermáka už se tam o 9. hodině pilně pracovalo.

A kdo pracoval nejvíce, byl sám mayor Čermák. Necht' se dalo cokoliv, Čermák chtěl o tom věděti. Nic nemohlo ujiti jeho

pozornosti, všechno muselo mu býti předkládáno a o všem chtěl sám uvažovati. Šel v tom Čermák tak daleko, že se zabýval i maličkostmi, kteráž mohly zcela dobře býti vyřízeny přednosty různých odborů. Tak přijímání nových, namnoze nepatrných úředníků, nakupování potřeb pro město, placení účtů a tisíce jiných záležitostí podřadného jinak významu, Čermák musel o nich věděti. A když konečně opustil za večerního soumraku radnici a když vyřídil různé politické záležitosti, nedopřál si odpočinku, jak jistě měl učiniti, ale projížděl městem, navštěvoval policejní stanice a tak se přesvědčoval, jestli jsou plněny jeho rozkazy a jestli jest skutečně pečováno o bezpečnost chicažského obyvatelstva tak, jak si toho přál.

Policeie a všichni městští úředníci i dělníci záhy nahlédli, že s novým mayorem nejsou žádné žerty a že ten, kdo se chce udržeti ve službách města, musí plniti své povinnosti do poslední písmenky. Záhy byly vyčištěny výplatní listiny od jmen takových lidiček, kteří si sice docházeli dříve pro výplatní čky, ale jinak se v žádné práci nikdy neukázali a rychle se vracela kázeň a poctivost do policejní služby, která byla až dosud prolezlá úplatkářstvím a zřejmou, do očí bijící neúctou k zákonům, soudům a všemu vůbec, co mělo sloužiti k dobru chicažského lidu. Běda tomu, jenž přistižen byl při něčem, co třeba jen zdaleka zavánělo neplněním povinností aneb nepoctivostí. Čermák žaloby prozkoumal, přesvědčil se a pak — hoj — tu neznal slitování. A mohl se za takto usvědčeného přimlouvati ten nejmocnější politikář v Chicagu, Čermák neodpouštěl a trestal.

Rozumí se, že s Čermákem se také náš Henry Sonnenschein na páté poschodí městské radnice nastěhoval. Byl zase Čermákovým tajemníkem a měl zase plné ruce práce. A byl to Sonnenschein, jenž si troufal upozorňovati pana mayora, že to takhle nemůže dlouho dělati, že to nevydrží a že ho to jednou zláme. Sám jsem jednou slyšel Sonnenscheina k Čermákovi hovořiti:

“Což pak je to takhle možné? Jak dlouho to může trvati? Člověk je pořád jenom člověk a nic nadlidského nemůže dokázati. Kdo to jakživ slyšel, dopřáti si za čtyřia dvacet hodin tři, čtyři hodiny spánku a zase do toho a zase tak. Kam pak to povede?”

Ale Čermák neslyšel Sonnenscheina a nechtěl slyšeti ani jiné, dobré a věrné mu

oddané přátele. Ale Sonnenschein měl pravdu a ti ostatní také. Čermáka to přece konečně lámalo. Ne duševně, tu byl Čermák skutečným Herkulem, ale tělesně ano. Škodil si na zdraví, přepínaje tak svoje síly. Jenže Čermák tomu nechtěl věřiti a nevěřil. Onemocněl a lékaři mu nařídili klid a dlouhý odpočinek. Kdež oak, Čermák klid a odpočinek, toho on byl dalek. Jak se mu trošičku lepší udělalo, už spěchal do své úřadovny a zase pracoval a pracoval. Domluvy lékařů a přátel, odbýval prostým mávnutím ruky a jen tak ledabyly odpovídal:

“Kdež bych se nabral času na stonání, co by vás to mohlo, lidičky, napadnouti?”

Tak a podobně bych mohl psáti o Čermákovi do nekonečna, ale zase to chci přenechat jiným, však věřím, že toho bude ještě dost napsáno.

Že Čermák, jako jeho ctihodnost mayor města Chicaga, nemohl již býti takovým Čermákem, jakým byl dokud ještě byl prezidentem okresní rady, leží na bíledni. Tolik práce, tolik vážných starostí a taková strašlivá zodpovědnost. Nebylo nic přirozenějšího, nežli, že se naši lidé zpočátku přímo hrnuli do městské radnice. Však tam byl náš člověk, náš Čermák vrchním pánem—mayorem. Mnozí a mnozí přicházeli prositi o práci —kdož by se jim divil a zase mnoho jiných jenom proto, aby mohli příteli Čermákovi stisknouti ruku a gratulovati mu k jeho zvolení. Čermák zpočátku přijímal takové návštěvy a pokud mu bylo možná, tu větší a tu menší pozornost jim věnoval. Ale to všechno zabíralo přespříliš jeho vzácného času, byl zdržován začasté k vůli pouhým malichernostem od nesmírně důležité práce a což tu divu, že se to muselo do jisté míry obmeziti? A pak, to už nebyl ten usměvavý a někdy hodně hovorný Anton J. Čermák. To byl muž, jenž pro samé starosti o jiné sám sestarával, jemuž úsměv mizel s tváří a jehož čelo počalo se brázditi hlubokými rýhami. Mnozí naši lidé toho všeho dobře nechápali a nechtěli tomu tak rozuměti. Co jim bylo po jeho starostech a po jeho práci. Byl to náš Čermák, podle jejich rozumování a ten měl míti pro každého Čechoslováka dveře otevřeny, na každého se měl sladce usmívati, každému ruku tisknouti a nejméně půl hodinky s ním pohovořiti a co nejlavnějšího, jak se někdo jenom zmínil, že by chtěl práci u města, už měl Čermák nařizovati Sonnenscheinovi: “Sonny, zapiš jméno

přítele toho a toho do výplatní listiny.”

Tak si to představovali a když to takové nebylo, protože býti nemohlo, odcházeli z Čermákovy úřadovny roztrpčeni a vím velmi dobře, neboť slyšel jsem na vlastní uši, že mu někteří i proto spílali.

Nu nešť, však oni jednou museli přijíti k náhledu, že nemohl jednati Čermák jinak, nežli jednal a zase ho měli rádi a zase byli na něho hrdi.

Jako vrchní bailiff, anebo president okr. rady, Čermák rád trávil své volné chvíle na svém letním sídle v Antioch. Měl to krásně upravené a rád tam zval své přátele a upřímně je hostil. Ale jako mayor města Chicaga, velice zřídka do Antioch zavítal a jestliže přece, tož jenom tak, na skok, a už zase spěchal za svým posláním. Antioch si obral Čermák za své letní sídlo výhradně z toho důvodu, že celé to okolí krásných tamních jezer, jako Catherine, Caunel a jiných, bylo hustě Čechy obydleno a žil-li Čermák vždycky v českém sousedství v Chicagu, on chtěl tak žíti i na venkově.

Oh, toho češství Čermákova, toho upřímného, nelíčeného jeho češství! Uvěříte, vážení čtenáři, když vám řeknu, že Čermák i na radnici, jako mayor ve své úřadovně, rád česky hovořil? Ba ano, a co více, on nedbal ani dost málo, kdo byl přítomen, jestli to byli vysocí úředníci, jestli mocní politikáři, Čermák mluvil česky a basta.

Někdy jsem sem se tomu divil, jindy zase jsem byl tomu rád, ale vždycky jsem měl z toho velikou radost. Rád jsem tomu byl především tehdy, kdy jsem měl s Čermákem jednati o něčem tak trochu choulostivějším a kdy Čermák uznával potřebu toho, pořádně mi vycinkati. On česky, já česky a pánové koukali, oči vyvalovali a uši natahovali a nic nevěděli. To bylo zvláštní u Čermáka, že když se nejvíce dopálil a k někomu nejfřízněji mluvil, on se při tom — usmíval. Já rozuměl tomu úsměvu a necht' jsem viděl Čermáka sebe více zachmuřeného, nermoutilo mne to tak a nenahánělo tolik strachu, jako když se počal tím způsobem usmívati.

A ještě něco chci vytknouti z Čermákových vlastností. Měl obdivuhodnou paměť, ano paměť takovou, že to bylo přímo neuvěřitelné. Snad se tomu usmějete, řeknu-li vám, že byl třeba někdy Čermákovi představen člověk, jehož Čermák nikdy před tím neviděl a o kterém nikdy neslyšel. Za rok

po té, mohl se Čermák zase s tímž člověkem setkati a on si nejen pamatoval jeho tvář, jeho jméno, ale i jeho adresu, byla-li mu dříve sdělena a po případě i číslo telefonu.

Nežli se vrátím ještě k Čermákovi jako československému člověku, chci se letmo jen zmíniti o jeho politických ambicích. Nyní byste mohli udiveně říci, jaká že ještě mohl chovati přání, jaké mohli býti ještě jeho politické ambice, když už přece dostihl mety snad nejvyšší? Ó ano, Čermák nebyl ještě u cíle svých tužeb, třeba byl mayorem města Chicaga. Mířil ještě výše — mířil znamenitě. Čermák již dávno silně zasahoval do národní politiky, ale stále ještě nebyl tak daleko, aby v národní politice mohl reprezentovati svůj stát, stát Illinois. A toho toužil dosáhnouti, členem národního výboru demokratické strany chtěl se státi. Nuže, stal se jím. Tak se ty politické poměry utvářily, že mu to pracovalo přímo do rukou a právě to, co se snad i jemu zdávalo někdy nedostižným, spadlo mu pojednou, jak se říká, přímo do klína. “National Committee” demokratické strany státu Illinois byl až do té doby mocný kdysi politikář z jižní strany Chicaga, státní poslanec a vůdce tehdy demokratické menšiny ve státní sněmovně, Michael Igoe. Člověk nesmírně ctizádostivý, jenž stále jen větší moci a většího vlivu se domáhal. Za obyčejných okolností nebylo ani pomyslení na to, že by byl mohl být Igoe vyhozen ze sedla a, že by jeho členství národního výboru mohl dostati někdo jiný. Igoe je Irčan a tehdy ještě měl mnoho přátel a těšil se velkému vlivu. Ale právě ta jeho nezkrotná ctizádostivost pracovala Čermákovi, jenž po pravdě budiž řečeno, neméně ctizádostiv byl, přímo do rukou. Takhle se to stalo.

Blížily se presidentské volby roku 1932 a tím i volba guvernera státu Illinois. Igoe chtěl býti guvernerem a dávno již před volbou tak hlásal celému světu. Ale Čermák nevěřil, že by byl Igoe vhodným kandidátem demokratů a řekl to Igoeovi a jeho stoupencům přímo, po svém způsobu. Igoe nepovolil a tak došlo ke srážce a k velké roztržce.

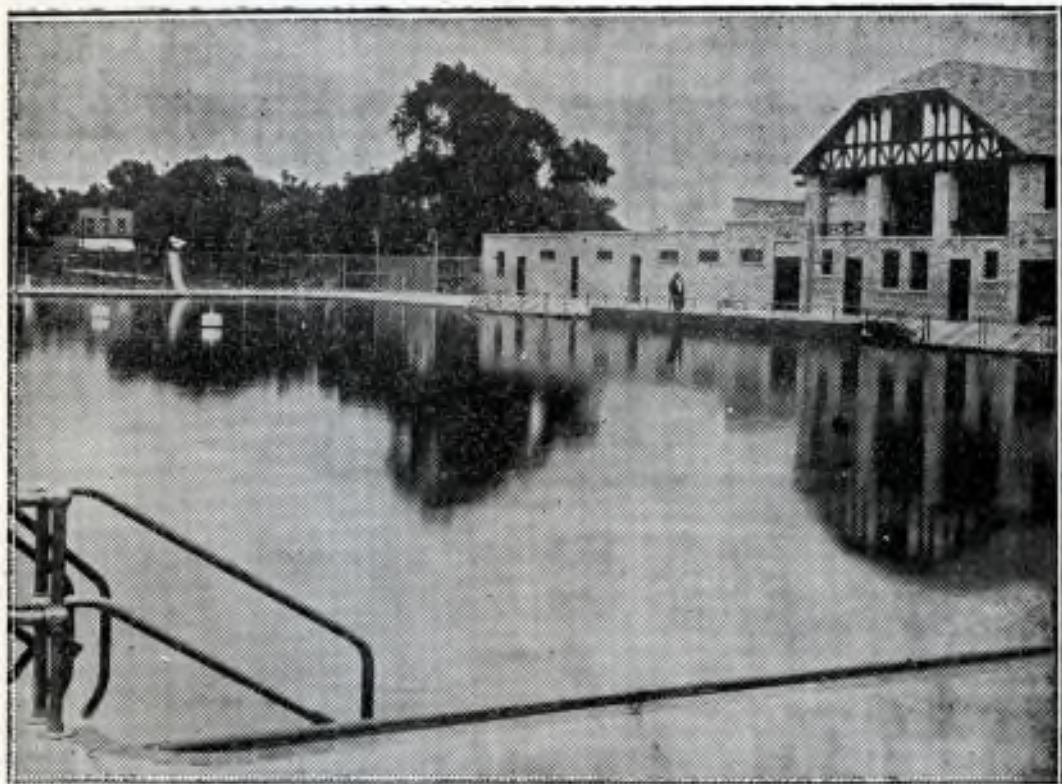
Čermák podporoval probátního soudce Henryho Hornera a ten se stal oficiálním kandidátem demokratů do předvolby pro úřad guvernera. Igoe, jenž byl znám svojí neústupností, ovšem nepovolil a kandidoval také. Po velikém předvolebním boji, na kterémž bral Čermák horlivého podílu a za kte-

réhož Igoe ustavičně ujišťoval, že on a nikdo jiný bude nominován. Igoe slavně propadl, nominaci dostal soudce Horner, jenž byl pak také o pravidelné volbě zvolen obrovskou, v doposud v tak silně republikánském státu neslýchanou většinou. A nyní se dostavila Čermákova příležitost. Igoe revoltoval, on se postavil proti organisaci a tím se dopustil něčeho, co mu nemohlo býti odpuštěno a za co musel býti potrestán. Pro výstrahu jiným,

protože kázeň byla odevždy silou organizace a tu nesměl nikdo porušiti.

Igoe byl zbaven členství národního výboru, to byla pokuta za jeho revoltu. A kdo jiný měl a mohl zaujati jeho místo, nežli Anton J. Čermák? I ti, kteří až do té doby nejhrořlivější byli stoupenci Igoeovi, hlasovali pro jeho sesazení a hlasovali pak pro to, aby Čermák jeho místo zaujal.

Teprve nyní se cítil Čermák spokojen a

KOUPALIŠTĚ V ČERMÁKOVĚ PARKU V LYONS U CHICAGA.

měl také všechny k tomu příčiny. Byl skutečně neobmezeným vládcem demokratické strany v Chicagu i ve státu a jeho vůli se všichni podrobovali. A zase nemohlo ani jinak býti, nežli, že se vyskytovali někteří, jimž to nebylo vhod. Ti mluvili o usurpátorství, o carismu a podobných jiných nesmyslech. Kdyby byli chtěli říci pravdu, byli by museli doznati, že Čermákova moc byla vlastně záchranou demokracie v Illinoisu a především, spásou Chicaga. Čermák nikdy nevyužíval této moci ve svůj prospěch a přece— mohl tak učiniti. Čermák byl demokrat,

ryzí a osvědčený a všechny jeho snahy nesly se za tím cílem, aby se zásady demokracie šířily a v nejširších vrstvách lidu více a více uplatňovaly. Byl odpovědným nepřítelem prohibice, bojoval proti ní již tehdy, kdy jiní nevěřili ještě, že bychom se jí vůbec mohli v Americe dočkati, ale netrpěl, aby se v Chicagu roztahovali, dokonce snad, jak tomu za Thompsona skutečně bylo, v Chicagu zavládli gangsteři a bootlegři, jimž prohibice byla zlatým dolem. Těšil se, že až bude zahájena výstava Století Pokroku roku 1933, bude moci vítati hosty do Chicaga čistého,

spořádaného, ve kterém nebude zločinců a nebude neřestí. Oh ano, na tuto výstavu se těšil nesmírně. Mnoho si od ní sliboval pro povznesení Chicaga a proto také tím úsilovněji pro její zdar pracoval. Byla to především výstava Pokroku, k vůli které se vydal na cestu do Evropy, a pro kterou tam jako chicažský mayor tak horlivě agitoval. Zval sem všechny národy, zaručoval jim pohostinné přijetí a ubezpečoval je, že naleznou Chicago krásné a bezpečné.

Byl to slavný zájezd Antona J. Čermáka do Evropy a tam, kam jej vedly touhy jeho srdce především, do té drahé naší Českoslovačie. Nežli se na památnou tuto cestu vydal, prodělal vážnou nemoc a jakmile se počal zotavovati, již se na cestu připravoval. Čermák byl již před tím v Čechách, hned krátce po převratu se tam rozjel, ale nemohl se ani dočkati, aby se tam zase podíval a nepochybuji ani dost málo, že, kdyby byl zůstal na živu, byl by tam podnikl zájezdů ještě několik. Nejel do staré vlasti pro tu slávu, kterou mu tam dělali, vždyť on si toho nepřál vůbec a v kruzích jemu blízkých je známo, že byly žádány povolané kruhy v Praze, aby bylo upuštěno ode všeho velkého vítání Čermáka, jenž potřeboval po těžké chorobě spíše klidu, nežli slavnostního rozčilování. Ale zapovězte Praze slavnosti, zapovězte je v Československu vůbec. Marně byste se namáhali, zbytečně byste je tam pohněvali. A tak vítali tam Čermáka královsky, šel z ruky do ruky, od slavnosti k slavnosti a, jak sám později o tom vyprávěl, bylo to takové, že se mu nad tím vším hlava točila. Nedivme se jim a děkujme jim za to raději. Oni tím dokazovali Čermákovi svoji lásku a úctu k němu a svoji vděčnost, vděčnost vlasti a národa k synu, jenž národ v daleké cizině proslavil.

Jestliže byl vítán Čermák v staré své vlasti tak nadšeně, jaké mu uchystalo přivítání jeho město, to staré jeho Chicago při jeho návratu? To se prostě nedá vypsati, to se muselo prožiti. Jenom tolik budiž o tom řečeno, že tak nebyl vítán ještě nikdo nikdy před tím v Chicagu a v žádném jiném městě ve Spojených Státech. Uvítání Čermáka po návratu z Evropy bude pro všechny časy znamenati jednu z nejkrásnějších fází historie Chicaga.

A tak, když toto všechno jen tak letmo bylo pověděno, vraťme se zase k tomu našemu československému Čermákovi. Nikdy mi

nevymizí z paměti ten den, kdy si Čermák, jako mayor města Chicaga, pozval k sobě na návštěvu všechny české mayoři z okolí Chicaga. Přišli páni mayoři, přišli a s Čermákem se znamenitě pobavili. Přišel mayor z Cicera pan J. G. Černý, přišel mayor z Berwyn, pan Frank Novotný, a dostavili se také pánové J. Kabelá ze Stickney a Václav Mansfield z Brookfield. Pohovořili si, různé záležitosti projednali, taky se dali fotografovati a když se rozcházeli, takto k nim Čermák promluvil:

„Velmi jste mne potěšili a poctili svoji návštěvou a doufám, že to budu moci každému z vás jednou oplatiti. Nežli se ještě rozejdeme, dovolu, abych vás o jedno poprosil. Hled'te, jsme všichni mužové československého původu a všichni stojíme v čele svých obcí. Nic na tom nezáleží, jestli je některá ta obec větší anebo menší, význam našeho úřadu je celkem stejný. A proto, že nám spoluobčané důvěřovali a nás do úřadů zvolili, služíme jim všichni poctivě a věrně, služíme jim tak, aby to sloužilo ke cti nám a ke cti lidí československého původu v Americe především.“

Tak mluvil chicažský mayor Anton Jos. Čermák a tak také cítil, neboť Čermák měl vždycky „co na srdci, to na jazyku“.

A tak se střídaly události jako v kaleidoskopu. Dočkali jsme se demokratické konvence v Chicagu, na které byl jmenován Franklin D. Roosevelt kandidátem demokratické strany za prezidenta Spojených Států.

Čermák hrál v tom velkou, ba jednu z největších úloh, ale to už zase náleží historii. V listopadu 1932 demokracie ve Spojených státech zvítězila na celé čáře a nejen Čermák, ale celý národ si od toho sliboval vyvážnutí z mizerie a lepší bytí. V tom očekávání a za této, abych tak řekl povznesené nálady národa, blížily se ty slavné svátky křesťanského světa — vánoce. Všichni jsme se na ně těšili jaksi radostněji nežli na předcházející a to snad a zajisté hlavně proto, že jsme očekávali — nuže — lepší časy jsme očekávali, což také jiného.

Ti zámožnější se těšili, jak jeden druhému nadělí a ti chudí s touhou vyčkávali, co asi jim Ježíšek přinese. A tu se událo něco, co nemohu opomenouti mlčením a čemu musím věnovati krátkou sice, leč o dobrotě Čermákova srdce krásný důkaz podávající kapitolu.

DÁVÁŠ-LI, DÁVEJ, AŽ TO BOLÍ A PAK TEPRVE DÁVÁŠ.

V celém tom vyprávění o Antonu Jos. Čermákovi neučinil jsem dosud žádné zmínky o jeho obchodním společníku, p. Josefu W. Šerhantovi. A přece si pan Šerhant zmínky zaslouhuje. Ale já si to nechával až pro tuto kapitolu a v té chci povědět, jak pan Šerhant Čermákovi rozuměl, jak se s ním ve všem všudy shodoval a jak někdy snad, když se náhledy jejich v něčem rozcházely, dovedl Čermákovi záležitost důkladně vysvětliti a ke svým náhledům jej nakloniti. — Čermák ve všem všudy Šerhantovi důvěřoval a nikdy neměl příčiny povědět, jak pan Šerhant hypoteční obchod na 26. ulici, blíže Homan ave., zmohutněl tak, že to byl jeden z největších toho druhu ne snad jen v České Kalifornii, ale zajisté i v Chicagu. Čermák, jsa politicky činným, nemohl se tak obchodu věnovati jak by byl třeba sám chtěl, ale měl Josefa Šerhanta a věděl, že se v ohledu tom o nic starati nemusí.

Po léta již bylo zásadou firmy Čermák a Šerhant udíleti vánoční podpory dobročinným ústavům, školám a takovým. Rozumí se, že lví podíl takových nadílek připadal na československé ústavy toho druhu, ale ani na jinonárodní nebylo zapomináno. Toho roku, tedy 1932, nemohlo se ovšem stát jinak a vánoční nadílka byla zase udílena. Takhle se to stalo:

Čermák si té neděle před Christmusem pozval k sobě svého společníka, pana Josefa W. Šerhanta. Pohovořili si, pobavili se a konečně Čermák přešel k věci.

"Joe," povídal, "už je tu zase Christmus."

"Vím, vím," potakal pan Šerhant a povzdychl: "Jak ten čas utíká!"

"Utíká, ba utíká," souhlasil Čermák, "ale jakáž pomoc, to nezastavíme a na to je zbytečně nařikati. Poslyš, Joe, musíme se domluvit o letošní nadílce našim ústavům."

"Inu, domluvíme se, ba domluvíme," — souhlasil Šerhant, věda příliš dobře, že vlastně domluvení už je tady a, že ho Čermák překvapí s věcí již hotovou. Nemýlil se, však znal svého společníka. Čermák vyňal z kapsy listinu a podáváje ji Šerhantovi, řekl:

"Tady si to přečti, Joe, já už tak asi naznačil, komu co dáme."

Šerhant pročítal, pročítal a čím dále četl, tím více nad tím hlavou povrcoval. Přečetl

všechno a vrací se Čermákovi listinu, jen si tak trochu povzdychl.

"Nu?" otázal se Čermák, postřehnuv povzdech svého společníka.

"Hm — já — inu," chtěl Šerhant něco říci, ale nemohl ihned vhodných slov nalézt.

"Máš snad nějakých námitek, Joe?"

"Inu, ani ne, ale ovšem, chtěl jsem říci, ano je to přece trochu moc, povážíme-li, že je deprese, že jsou špatné obchody a tak dále."

Šerhant byl především obchodníkem a proto také bral všechno nejdříve s obchodní stránky. Ale dobrosrdečný byl také a často to dokázal.

Čermák vyslechl Šerhanta, usmál se a přistoupil těsně k němu.

"Poslyš, milý příteli," zahovořil a pan Šerhant do své smrti bude tvrditi, že nikdy neslyšel Čermáka mluvit tak krásně a dojemně, "víš zajisté, ba, že víš, co jsem vždycky učil?"

"Eh ano, lecos, já vím, ale v tomhle případě —"

"V tomhle případě právě se to hodí," přejal mu Čermák slovo: "Učil jsem: Dáváš-li dávej až to bolí a pak teprve dáváš. — Rozumíš mi, Joe, chápeš mne?"

Rozuměl přítel Šerhant a příliš dobře chápal, nežli by byl dále něco nemítal.

A bohatá, skvělá byla vánoční nadílka firmy Čermák a Šerhant roku 1932.

NĚCO VESELEJŠÍHO O ČERMÁKOVĚ.

Anton J. Čermák bral sice život vážně, ale nebyl žádným mrzoutem. A zvláště dříve, za mladších let se rád vesele pobavil a od srdce zasmál. Tak příliš vážného člověka udělaly z něho teprve zodpovědné úřady a hlavně úřad chicažského mayoru. Miloval přírodu, rád si vyjížděl na venek a pod stínem košatých stromů, na břehu svého jezera, rád si třeba i několik hodin pohovl. Byl ušlechtilým sportovcem a tak často jsi ho mohl viděti projíždějícího se na koni, anebo veslovati na jezeře. Neméně rád si vyšel na houby a měli jste jej slyšeti, jak jásavě volal na svoji společnost, nalezl-li kopeček žlutoučkých václavků. To byl ještě bailliffem, když se mi s ním přihodila ta historka, o níž vám budu nyní vyprávěti. Stalo se, že jsem přišel ráno trochu později do officu. Das vi proč, ale já nikdy nebyl přítelem pravidelných hodin, pokud se ovšem práce týkalo. Za to Čermák — eh — což Čermák, ten by

tam byl seděl ustavičně a pořád měl co dělat. Tak také toho rána. Dávno už seděl u svého stolu a pilně byl zabrán do práce, když já, domnívaje se, že mě nepozoruje, potichounku vklouzl dovnitř. Nepozoruje, nepozoruje — hm — co pak Čermák nepozoroval, co pak jemu by bylo kdy ušlo. Ohlédl se, podíval na hodiny a —

“Tak už zas, he?”

“Co jako — tento — co zas?”

“Pozdě do práce, to je, co zas. A víš, že to nemám rád.”

Honem jsem se vymlouval, ale měl už jsem jindy takových výmluv, že už je Čermák všechny znal. Proto také jen mávl rukou a tak nějak dobrácky řekl:

“I nech toho, načpak bys se marně namáhal. Já už všechny ty tvoje výmluvy znám nazpaměť a nic nového mi nepovíš.”

Měl pravdu a konečně, jaké pak se mnou řeči. Vyřídil jsem si svoje s Čermákem a už, už jsem spěchal z té jámy lvové, jak jsme jeho officu říkali, ale nedošel jsem daleko.

“Sečkej okamžik!” volal za mnou Čermák. Sečkal jsem tedy.

“Včera jsi zde vůbec nebyl, he?”

Zatraceně a přece mi Rooney slíbil, že to na mne nepoví. Nu nebyl, to se rozumí, že nebyl, ale člověk nemůže pořád a každý den.

“Včera jako? Heleme, včera, že jsem tady nebyl?” Náramně jsem se tvářil udiveným a honem jsem začal zase vymlouvat. Na jisto jsem očekával trochu rámusu, ale podívejme se, ono nic, naopak, Čermák se tak nějak líbezně usmíval.

“No, řekni pravdu,” domlouval mi dobrácky, “tys byl na houbách včera, no vid’, žeš byl?”

“Byl, byl,” přiznával jsem se skroušeně.

“Rostou?”

“A jak, pro kristáčka, a jaké!”

Čermák se zamyslel trochu, přecházel úřadovnou sem a tam a pak zahovořil:

“Poslouchej, znáš nějaké místo, kde rostou a kam málo lidí chodí?”

Aha!, chápal jsem a už do mne vjela houbářská pejcha.

“Ale božítku, bodejt’ bych nevěděl. A jaké místo znám a co jich tam roste, hoho! A ani živé duše, když povídám, jenom já a — nu — myslím, že jenom já, nikdo jiný.”

“Tož dobrá,” řekl Čermák, “tak se tam zítra podíváme. Je to daleko?”

Pověděl jsem mu a bylo ujednáno.

Rozednívalo se teprve, když už se zastavilo před mým skrovným příbytečkem velké Čermákovy auto se zlatou hvězdou a zahučela horna. Byl jsem připraven a mžikem jsem seděl v autu. Jeli jsme, jeli a Čermák byl znamenitě naladěný. Pořád si sliboval, že nebudou-li tam houby, anebo, budou-li tam už houbaři, že mě tam dá pověsiti na nejvyšší strom a k tomu ještě, že mi ujede a nechá mne v těch pustinách zahynouti hladem a žízni. Inu, pěkné vyhlídky to byly a já se měl nač těšit. Jenže, já si byl svojí věcí jist. Nikdo tam nebude, aspoň jsem tam dosud nikdy nikoho nenapadl. To jenom kamarád Zabilka tam dojížděl, ale to vždycky se mnou a jinak nikdy ne. A houby? Musel jsem se v duchu smát, však jsem jich tam předečvirem nechal tolik, že by je na vůz nepobral a což pak těch malinkých. Konečně, dojeli jsme. Já arci navrhoval, aby chom předečvirem trochu polunčovali a pak teprve, posilnění, do práce se pustili.

“Vždycky jen máš na paměti ten svůj žaludek,” zlobil se Čermák, “a ustavičně zapomínáš na svoji duši.”

Z toho jsem zůstal jaksi hloupý, neboť jsem nemohl nikterakž srovnati ve své hlavě, co má duše moje společného se žaludkem a co s houbama, ale no, lecos je na světě, co člověk svým hloupým rozumem nechápe.

Les, jenž byl naším cílem, dosahoval až k cestě a byl obehnaný ostnatým drátem. Za ním, asi tak čtvrt míle vzdálenosti, rozkládala se několika akrová paseka, o kteréž jsem dobře věděl. A na té pasece, panečku, to bude Čermák koukat.

“No tak, jak pak se tam dostaneme?” — chtěl vědět Čermák, jemuž se ten ostnatý drát moc nezamlouval, “což pak tu nejsou žádná dvířka někde?”

To jsem skutečně nevěděl, protože, což pak já dbal o gejtů (dvířka), to já vždycky pod plot a už to bylo. Ale Čermák, no pravda, tehdy byl trochu obtloustlejší a třeba atlet, ono by se mu to přece bylo špatně podlézalo. Běžel jsem tedy podél plotu hledati dvířka a zatím — pane na nebi, co se stalo Čermákovi?

“A pro umučenou hodinu!” slyším ho velikým hlasem nařikati, “a že do toho milion — tento! Já to věděl, žejš Marjá, já to věděl!”

Letěl jsem zpátky jako střela a už jsem se lekal nejhoršího. Snad had, snad nějaké dravé zvíře se z lesa na něho vyřítilo — snad — ale ne — to by se byl šofér Merkl nesmál na cestě tak šibalsky, to by byl přece pánu svému pomáhal.

Doběhnu na místo a tu vidím: Čermák, chtěje patrně podlézt dráty, leží tam na břiše a dívá se do nějakých potíštěných papírů, běduje a proklíná. No, snad ho nena- padlo čísti noviny pod plotem?

“Co se stalo, pro umučenou hodinu, co se stalo?” volám dechu sotva popadaje.

“Sem pojd’!” komanduje Čermák, “a tu se podívej!”

Skokem jsem byl u něho a co vidím? Na mou milou věru, také jsem se toho pří- šerně ulekl. On tam měl Čermák rozložený “Denní Hlasatel” a co byste řekli, dnešní už vydání. A nežli jsme se oba z ohromného leknutí vzpamatovali, tu již hlasem přeli- bezným někdo k nám promluví:

“A heleme, heleme, šťastný dobrýtro, pane Čermák! No tak vida, vida, tak taky na houbách? No, no, nařezejte si jich, oh jé!”

Upřímně to myslela, ta matka vlastenec- ká, kteráž se vrátila z paseky pro Denní Hlasatel, který se jí při podlézání drátu z košíku vytrousil. A hned běžela na paseku a volala:

“Holky, holky! to budete koukat, kdo je tady na houbách. Pan Čermák je tady, slyšíte? Ano, pan Čermák s tím novinářem, tamhle jsou u fence!”

A “holky” se mohly přerazit spěchem, aby honem viděly pana Čermáka na hou- bách. Nuže, co jsem dostal, to jsem dostal, ale tohle jsem předvídati nemohl a proto jsem se cítil nevinně. Po prvních dojmech nechtěl Čermák jinak, nežli sednouti do auta a vrátiti se do Chicaga. Na štěstí mně po- sloužil dar výmluvnosti a přiměl jsem ho k setrvání. Šli jsme na paseku a pane, tam jich bylo. Takové krásné, líbezné, srdce se na ně smálo.

“Tak do toho, pane Čermák,” jen do toho,” pobízely holky a Čermák neodolal. Už měl nůž v ruce, už zaklekl u pařízku a řezal a řezal jen to chrupalo. A za chvíli, co byste tomu řekli, paseka, les a celé okolí do široka a daleka se otřásalo smíchem. Tu zavtipkovala některá z těch českých matek, tu Čermák něco řízného prohodil a pane, to jsme se bavili. Věřím pevně, že některá z

Vnučka mayor Čermáka.

Viviana Grahamová zasazuje na výstavišti růži “Anton Čermák”.

vás, drahé čtenářky, iste tam toho času by- la a vid’te, že jste toho nikdy nezapomněla?

Dlouho, dlouho si Čermák na tuto pří- hodu vzpomínal a vyprávěl-li o tom někomu, nikdy neopomněl vyseknouti kompliment mé znalosti míst, kam nikdo, ale naprosto nikdo nechodí.

MAYORŮV STRÁŽCE — FLORIDA.

Zavítal-li jsi někdy, vážený čtenáři do městské radnice, na páté poschodí, zajisté nemohl uniknouti své pozornosti mladý, hez- ký policista, jenž stál tam na stráž u vchodu do úřadovny mayorovy. Jestliže jsi se jej dotazoval na něco, jistě jsi byl překvapen, jak úslužně, s jakousi noblesou ti odpovídal a podrobně všechno vysvětloval. Nuže, to byl také krajan, Frank Bartušek, mayorův strážce. Bartušek pojímal svoje poslání váž- ně a věnoval se mu celou svojí bytostí. Po- kud nebyl ještě Čermák v úřadovně, zářily Bartuškovy líce bezstarostností a v jeho vel- kých černých očích to hrálo čtveráctvím. To tak trvalo asi do půl desáté hodiny do- poledne a jak tato hodina se přiblížila, podi- vuhodná změna se dala s Bartuškem. Zváž-

něl neobyčejně, s jeho tváří zmizela bezstarostnost, z jeho očí čtveráctví a místo toho zaujala jakási starostlivá napjatost a Bartušek vždycky, jakoby tou dobou o léta setaral.

Jeho pán přicházel tou dobou do úřadu a Bartušek ho vyčkával. Nespustil svých očí s elevatoru a jakmile tento na pátém poschodí zastavil, Bartušek už byl u něho a a vyhlížel Čermáka. Konečně mu přijel a tu už zaujal Bartušek svoji posici. Nechal Čermáka dva, tři kroky předejít a pak šel za ním. Sledoval jej krok za krokem a to tak, že nikdo se nemohl k Čermákovi přiblížit, leda by snad byl Bartuška odstrčil. Ale to by se byl nikdo, ani ten nejdotěrnější politikář neopovážil.

Stačilo jenom, aby se na takového Bartušek podíval a už se každý šoural stranou. V tom jeho pohledu bylo tolik odhodlání, výstrahy a podezřívání, že nemohl zůstat v pochybnostech takový, jenž snad by si byl příliš troufal. Čermák nevcházal do svojí vnitřní úřadovny hlavním vchodem, snad by se byl tudy do svého officu někdy ani neprodral. Používal tedy postranního vchodu, od hlavního několik jen kroků vzdáleného. A Bartušek za ním, krok co krok a oči všude. Čermák si odemkl, vešel a teprve pak, když dveře za ním zapadly, oddechl si Bartušek spokojeně a vrátil se na své místo k hlavnímu vchodu. A tak tomu bylo den co den, týden po týdnu, měsíc po měsíci. — Čermák přicházel a Bartušek ho střežil. Věrně, odhodlaně a neúnavně. Čermákovi, je muž nikdy nic neušlo, neušlo také toto Bartuškovo jednání. Rozuměl mu, věděl co a proč Bartušek dělá, ale tvářil se, jakoby toho nepozoroval. Až jednou, to bylo krátce před jeho odjezdem do Floridy. Čermák přišel toho rána mnohem dříve nežli obvykle chodíval, ale Bartušek už byl dávno na místě. A zase tak, Čermák dva, tři kroky v předu a Bartušek za ním krok co krok. — Čermák si odemkl postranní dveře, otevřel a pojednou místo, aby vešel dovnitř, zůstal ve dveřích státi a obrátiv se k Bartuškovi, zahleděl se na něho. Bartušek nevěděl, co si má o tom mysliti a všelijak se mu to honilo hlavou. Snad něco provedl, pro smilování boží! Ale ne, toho si byl příliš jist a pak také, to by se byl Čermák na něho nedíval tak nějak dobrácky, třeba hodně upjatě. Už, už mu vyvstával pot na čele, už se mu počala chvěti jeho statná, policajtská

kolena, kdy tu Čermák na něho promluvil.

"Jak se jmenuješ, můj hochu?"

"Bartušek, vaše ctihodnosti, Frank J. Bartušek," hbitě odpovídal milý strážce.

"Ah, Bartušek, nu vida, Bartušek," mluvil Čermák tak jaksi pro sebe, "a nejsi snad ty Bartuškův z Clifton Park ave?"

"A to jsem, poslušně prosím," radostně odpovídal Bartušek.

A tu se stalo něco pro Bartuška tak velikého, že na to do smrti nejdelší nezapomene a jistě, že to bude chtít zanechat nejdražším dědictvím po sobě potomkům svým.

Anton J. Čermák, mayor města Chicaga mu podal ruku a když Bartušek ostýchavě a nesměle vložil svoji poctivou pravici do ruky Čermákovy, potřásl mu tento rukou upřímně a důkladně a řekl:

"Jseš hodný hoch, Franku. Já vím, že mne střežíš, ale což kdyby někdo od zadu — viš — nožem anebo kulí po mně — hle — pak ty bys to dostal a ne já."

"A tak by to bylo v nejlepším pořádku, vaše ctihodnosti a já bych se cítil —"

"Nonono," zasmál se Čermák, "ale pak už bys, hochu, třeba nic necítil. Ale jak povídám, jseš hodný hoch a já si tě budu pamatovati."

Ještě jednou potřásl Bartuškovi rukou a zmizel ve své úřadovně. A Bartušek?

Nebyl by měnil v tomto okamžení ani s policejním náčelníkem, tak se cítil nad něho povznesený a povýšený.

Jak pověděno, již tehdy se vypravoval Anton J. Čermák do Floridy. Do té krásné, slunné a přece tak pro nás nešťastné Floridy. Nerad, velice nerad se Čermák do Floridy vydával. Netajil se tím nikterakž svým přátelům a některým si dokonce důvěrně posteskl, že nikdy, za celý jeho život, nebyla mu žádná cesta tak proti mysli a před žádnou se tak divně, jako tesklivě necítil, jako právě před touto do Floridy. Radili mu, aby tedy nejedzil, ale Čermák odpovídal, že jeti musí, že není pro něho a pro všechny, pro kteréž pracoval a za kteréž se bil, žádného vyhnutí. Tak nějak podivně se utvářily politické konstelace, že bylo nutno, aby zasáhl do toho Čermák na místech nejvyšších.

Chťel mluvit s panem Farleym, svého času ředitelem kampaně presidenta Roosevelta a chťel si důvěrně pohovořiti s presidentem Rooseveltem samotným, jenž se tehdy také na cestu do Floridy vypravoval. — Bylo tedy rozhodnuto a Čermák se vydal na

cestu. Nežli se tak stalo, náš Frank Bartušek si vyžádal u Čermáka audienci.

"Nuže, čeho si přeješ, můj hochu?"

"Já bych rád, moc rád jel s vaší ctihodností," hlásil Bartušek a zadíval se Čermákovi přímo do očí.

"Hm," zamyslel se Čermák, "nebyla by to zlá myšlénka, ale už je všechno uspořádáno a nelze na tom měnit. Zůstaň tedy jen v Chicagu, Franku, a až se na jinou cestu vydám, jistě mne budeš provázeti."

"Škoda," povzdechl Bartušek.

"Škoda," doložil Čermák.

Odejel a co se pak dalo, bolno pomýšleti. Setkal se s Farleyem, setkal se s prezidentem, ale, setkal se také se Zangarou. Toho nešťastného dne 15. února roku 1933!

Třeskl výstřel, hvízdla kule!

A ten, jenž celý svůj život zlatil poctivou prací, dobročinností a nevyrovnatelnou péčí o blaho jiných, ten, jenž vždycky byl naším a zase naším Antonem J. Čermákem, sklesl k zemi s kulí v těle.

"Jsem rád, že jsem to já místo vás!"

Nechme psáti historiky, nechme psáti muže, kteří mohou lépe vystihnouti vše, co strašlivého nám ta kule šileného vraha kromě smrti Čermákovy přinesla.

Zemřel toho dne 6. března 1933 ráno v 5:45 hodin a zalkala všechna dobrá srdce po celém civilisovaném světě.

"Proč mne nevzal s sebou, oh, proč mne nevzal s sebou," hořekoval Bartušek, když naposledy pohlížel do tváří Antona Josefa Čermáka, odpočívajícího v rakvi na katafalku v městské radnici.

ŽIDÉ A JEJICH ROZŠÍŘENÍ.

Z připojeného diagramu vidíme, jak je Židovstvo, odhadované dnes asi na 15 milionů duší, rozděleno. Předem musíme upozornit, že přísně pravověrní Židé respektují přikázání náboženská, aby dbali o to, by rodina byla co nejčtetnější. Proto rodiny pravověrných Židů o deseti členech nejsou zvláštností.

Nežidovštějším státem je dnes Polsko a hned jeho soused SSSR, dělicí se o velmi hustá sídla Židů na Bílé Rusi, Ukrajině a v Malopolsku. Odtud zasahuje tato oblast na jih do Rumunska, na sz. do Litvy a do Lotyšska. Jsou to tak řeč. aškenazim, polští Židé mluvící žargónem hebrejsko-polsko-německým.

Od těchto se docela liší "sefardim", španělští Židé, Španiolové, vyhnání ze Španělska a uchýlivší se do Solunu a odtud na Balánský poloostrov. Titi Španiolové zachovávají namnoze i odlišný kroj, neměli styků s

aškenazim. Z nich byli někteří znamenití vlastenci srbští. Kemal paša, dnešní prezident turecké republiky, je rovněž židovského původu ze Solunu, kde mají Židé většinu.

Část sefardim unikla ze Španělska do Holandska a tak v městech nizozemských, zvláště v Amsterdamě, jsou silné menšiny židovské. Z nich je na př. filosof Baruch Spinozza.

Po celé severní Africe jsou roztroušeny židovské osady, žijící ve zvláštních čtvrtích, pilně stráženi domorodci. V Tripolsku jsou jeskynní města, kde žijí Židé od nepaměti. Staré osady jsou v Egyptě, ale největší jsou v Palestině. Tam dlužno rozeznávat domácí Židy a přistěhovalé sionisty.

Ale židovský živel prostupuje i celou Přední Asii, zvláště Armenii anebo jižní Arabii. Zajímavým zjevem jsou Falašové, tak řeč. "černí Židé" v Habeši. Židovská diaspora objevuje se v Přední Indii a zasahuje až do jižní Číny.

KDE ŽIJE NEJVÍCE ŽIDŮ?

Polsko	3,716,000	Rakousko	350,000	Lotyšsko	100,000
U. S. A.	3,300,000	Anglie	297,000	Argentina	100,000
Rusko	3,057,000	Litva	240,000	Palestina	81,000
Rumunsko	950,000	Kanada	150,000	Itálie	57,000
Německo	540,000	Francie	150,000	Itálie	57,000
Maďarsko	499,000	Holandsko	106,400	Belgie	44,000
Československo ..	369,000	Jugoslavie	104,100		

ARIZONSKÁ
ROMANCE.

MSTITEL

Z anglického upravil
Jindřich Marák.

I. MANUELITO.

ICHR burácel pustými plá-
němi Painted Desertu a
nesl s sebou tísnivý šepot
vln řeky Malé Colorado;
hnán divným fantomem noci,
bral s sebou suché, urvané
křoví šalvějového houští a
chvillemi vrhal písek a šterk proti navajské-
mu hoganu, přikrčenému stranou proti pí-
sečnému náspu. Tento hogan, zdánlivě klid-
ně odpočívající uprostřed běsů sil přírod-
ních stál ztracen v malém údolí nedaleko
řeky, sotva viditelný lidskému oku.

V tomto hoganu Manuelito seděl. Byl u-
staraný a jeho oči upřeny hleděly do malé-
ho ohně před ním, jako kdyby radu očeká-
val z jeho plamenů. Nedaleko něho jeho
žena A-Zuňa klidně spala, zahalena ve sta-
ré, špinavé příkrývky. Vrzání a praskání to-
polových trámů ji nerušilo. Manuelito sám,
zdálo se, necítil chladu a síly větru, který
divoce hnal se pouští, neboť byl zabrán v
jiné věci.

Myslel na své dvě dcery, Nam-pe-yo a
Pu-či-lo-wa, ve stravní škole v Leup. Již
dlouho tomu, co mu byly vzaty a do dnešní
ho dne nedovedl pochopiti, proč mu byly
odvedeny z domova a tam v Leup krmeny
a pečováno o ně. Jistý běloch mu pověděl,
že přáním Velkého Bílého Otce ve Wash-
ingtoně bylo vzdělání Indiány a udělati z
nich dobré lidi, jakými jsou bělochové sa-
mi.

A Manuelito tázal se sama sebe:

"Což Indián jest špatný?" — — —

Byl velmi starý a dosud pamatoval si
vzdálené dny, kdy jeho lid byl mocným, je-
diným vládcem vsi této země, a kdy s ú-
spěchem bojoval proti svým nepřítelům:
Mexičanům, Pajútům a také bělochům. Do
dnešního dne vzpomínal Kit Carsona, toho
hrozného, dobrého Kit Carsona a posled-
ního zápasu svého lidu v Cañonu de Chelly.
Tam jeho lid byl poroben, svoboda jeho na

vždy zlomena. Vzpomínky na tyto dny zů-
staly mu drahými. Věděl, že Christopher
Carson byl jediným pravdivým a také po-
sledním přítelem, jakého kdy Indiáni měli.
Avšak teď odešel už i on a vše dobré ode-
šlo s ním.

Manuelito v myšlenkách pokračoval:

"Bílí lidé, kteří přišli po něm, nedo-
drželi svého slova. Dokonce nedbali i toho,
co Kit Carson nám slíbil a smlouvou zaru-
čil. A teď Indiáni jsou chudí a bělochové
bohatnou a berou naše děti a učí je věci,
které nedobré jsou pro nás. Ale já a moje
žena jsme starými a neschopnými a my dě-
ti potřebujeme."

Povstal, šňal s trámce dýmku a navrátil
se k ohni. Vyňal rozžhavený oharek, za-
pálil svou dýmku a zahleděv se do tabáko-
vého dýmu nad hlavou, dále přemítal:

"Co se tam učí? Nic dobrého pro In-
diána. Navrátí se domů a neváží si už svých
rodičů. Jsou nespokojeny samy sebou a dru-
zí Navajové se jim vyhýbají. Nikdo ne-
přijde ke mně, aby požádal o mou dceru za
ženu, zůstane-li ve škole a nenaučí-li se
přísti a tkáti příkrývky, dělati kukuřičný
chleba a vařiti skopové maso. Moje A-Zuňa
musí je tomu naučiti. Ano, půjdu do školy
a vše vysvětlím velkému bílému bratru a
přivedu své dcery domů."

Na okamžik jeho starosti zmizely a on
počal se usmívat na doutnající větce a te-
prve teď povšimnul si boje žvlů venku.

Zamyslel se.

"Až se rozední, přesvědčím se, uvidím",
řekl si.

Když se byl rozhodnul, opět nacpal svou
dýmku a zamyšleně vypustil puk dýmu,
který na několik okamžiků kroužil mu nad
hlavou a pak se úplně rozplynul. Po třikrá-
te tak učinil. Mnohokrát před tím již zkou-
šel tento pokus. Jestli se dým nerozplynul
okamžitě, bylo to dobrým znamením a vše
šlo dobře; avšak kroužil-li mu kolem hlavy
v divokém zmatku, značilo to špatný obrat
a zlo.

A teď, podivná věc se mu přihodila: Závan větru odvanul dým od něho v okamžení. Ale pak bylo větrno a velká nepohoda venku.

Trámce, které podpíraly stěny chýše, skřípaly a praskaly, odporující mrazíku nemilosrdně deroucím se dovnitř. Jednou, když vítr se utišil, Manuelito uslyšel šedého vlka zavýti blízko svého hoganu.

Naslouchal chvíli tomuto smutnému vytí.

“Ne, teď nedobrym jest vyjítí”, řekl si, upadaje v nerozhodné zamyšlení, “ale na jaře tam půjdu a přivedu své dcery”, a usmívaje se uspokojením, široce rozevíral svá bezzubá ústa.

Když oheň dohořel, Manuelito už zahálil se do pokrývek, uleh a usnul.

II.

DOMOV NAVAJŮ.

Po jednotýdenním pobytu v malém arizonském dobytčářském městečku Flagstaff našel jsem zaměstnání při společnosti Cattle Hart Company. Stalo se to takto: Jednoho sobotního odpoledne, když jsem šel po hlavní ulici města, byl jsem zastaven vytáhlým, svalnatým, sluncem opáleným mužem.

“Hello! Are you a cow-puncher?” oslovil mne bez jakýchkoliv předmluv, mrkaje po mně svýma ostrýma, malýma očkami.

“Well”, odpověděl jsem poněkud zmaten. “Dle všeho jste dobytčářem; dejme tomu, že mně dáte práci.”

“Right — dobrá!” mluvil dále. Přijel jsem za vámi. Slyšel jsem, že běháte městem. A já potřebuji někoho na řece.”

Pak mně pokynul rukou: “Pojďte se mnou!” A otočil se na podpatku, zazvoniv ostruhami. Cestou dal mně další návody.

Byl jsem zaměstnán. Měl jsem vyjeti příští ráno o sedmi hodinách, východním vlakem dráhy Santa Fé, a zastaviti na stanici při Cañonu Diablo. Nějaký cowboy bude tam na mne čekati a odvede mne do tábora na řece Colorado Chiquito. Tam na vlastní oči že uvidím, co budu dělati.

Ihned jsem se připravoval na cestu; své sedlo, kožené nohavice a ostruhy sbalil jsem do vaku, koupil jsem si nový karabáč a lariat, a ještě týž večer vše odnesl na nádraží. Příštího rána jsem odejel.

Do Cañonu Diablo bylo vlakem pouze asi dvě hodiny. Přišed tam, přehodil jsem svůj vak se sedlem přes rameno a šel k malému obchodu nedaleko stanice. Tam zastihl jsem ospalého vypaseného Mexičana úplně zabraného svojí siestou. Aniž bych ho vyrušil, vyšel jsem z obchodu, usedl na schodky od stínu verandy a zapálil si cigaretu. Rozhlížeje se po modrojasné obloze, která tam kdesi v neurčité dáli v nachovém stínu splývala s obzorem, bezděčně oddával jsem se snění.

Z tohoto byl jsem za chvíli náhle vyrušen. Koník zastavil před otevřenými dveřmi obchodu. Nějaký člověk seskočil a vstoupil. Brzy opět vyšel.

“Vy jste to,” řekl špatnou angličtinou. “All right, pojd’te se mnou.”

Vida, že mám před sebou jihozápadního Indiána kmene Pueblo, odpověděl jsem mu španělsky: “Bueno. Dónde está mi caballo?”

“Áy!” usmál se. “Vaše koně jsou tamhle. Jeden pro sedlo a druhý aby vám nesl postel.”

“Está bueno. Muy bueno. Gracias”, odpověděl jsem opět.

Zatím, co můj nový přítel opět vstoupil do obchodu, osedlal jsem jednoho z koní a vyšvihнул se do sedla. Na to stalo se něco neočekávaného. Kůň učinil několik divokých skoků, prudce začal vyhazovati, ale nejša schopen se sebe mne setrásti, utekl se mnou do pustiny. Brzy jsem ho ovládl a když jsem jeho divokost vyčerpал tryskem po pláni, přivedl jsem ho zpoceného zpět. Indián Pueblo a Mexičan pozorovali mé nedobrovolné představení se schodů obchodu. Indián přistoupil ke mně s vážným výrazem ve tváři.

“Osedlal jste nepravého koně. Tento není dobrý, není zkrocen. Tento má nésti vaši postel, ten druhý je k jízdě.”

Neměl jsem příliš naspěch zkusiti druhého koně, dobře jsa si vědom cowboyských žertů. Zůstal jsem v sedle.

Indián opět promluvil. “Já nelhu. Tento kůň není dobrý. Ale můžete na něm jeti do campu; teď už je zkrocen — may be”.

Když na to jsme vyjeli do pláni Painted Desertu, vkročil jsem po prvé do země Navajů. Krajina, kterou jsme jeli, byla divoká, drsná, pustá, vzbuzující zároveň obdiv i bázeň. Zde byla Arizona.

Tisíce čtverečních mil pouště rozprostíralo se před námi v úžasné divoké kráse, táhnoucí se k fialovému horizontu a k nachově modrým horám.

Po obou stranách naší cesty v bizarních útvarech neladně rozházená byla obrovská skaliska barevného pískovce. Mezi nimi rozprostírala se nesmírná údolí, kde rostl šalvěj a všeliké divoké traviny.

Skutečně, Painted Desert jest země podivuhodná, ve své divoké kráse úchvatná; a přírodní krásy nejsou podivuhodnější obyvatelů, kteří zemi tuto obývají. Zde lidé, přes to, že žijí v míru mezi sebou, nacházejí se v neustálém boji s nepremožitelnými silami přírodními.

Po dvouhodinové jízdě, znaven obklopující nás jednotvárností, moje pozornost samovolně obrátila se k podivnému mému společníku.

Měl krásné oči, dobře urostlý nos a výraznou tvář. Čelisti, které jako u všech Indiánů poněkud z tváře vynikaly, dodávaly mu spíše zvláštního, zasmušilého vzezření. Obzvláště líbil se mi jeho úsměv. Již dle tohoto úsměvu mohl jsem souditi, že jest vlídný, zdrženlivý povahy. Dali jsme se do povídání. Brzo jsem se dozvěděl, že jeho jméno jest Juan a že jest z puebla Táos v Novém Mexiku.

Když přiblížili jsme se k řece a našemu táboru, obloha zatažena byla mraky, bylo pochmurno a chladno. Na pravo slunce sklámělo se nízko nad obzorem, vysílajíc svou poslední záři na opuštěné, dosud sněhem pokryté pohoří San Francisco, které zdálo se jakoby přímo z pouště vyrůstalo.

III.

TÁBOR NA ŘECE COLORADO CHIQUITO

Ráno nastávalo krásné a klidné. Slunce vystoupilo již dosti vysoko, když jsem se probudil a poselo jinak bahnitou řeku stříbrem. Řeka Malé Colorado byla rozvodněna a její vody rozlévaly se daleko po pobřežních pláních. Na východní straně řeka ploužila se rozlehlým údolím.

Prvý dojem, který se mne zmocnil, když jsem se uviděl v kravském táboře na Malém Coloradě, bylo překvapení. Zvolna připomínal jsem si vše, co včera jsem prožil a pocíťoval jsem nesmírné uspokojení. Všude zdálo se zářiti probouzející se jaro.

Počasi bylo příjemné, teplé a jasné. Jenom v některých místech kolem břehů řeky byly dosud viditelné kupy sněhu. V údolích a výše rozprostírajících se pláních sněh ustoupil blátu a bystrinám.

Ohlédl jsem se po svém společníku. Juan, stoje na vyvýšeném místě, kde tráva hustěji rostla, byl tak zabrán v pozorování vycházejícího slunce, že po dlouhou dobu neodvažoval jsem se ho rušiti. Zpřímá, se založenými lokty, s hlavou nepokrytou a něm, Indián tu stál, dokud slunce svůj jas i po něm nerozlilo.

Ihned jsem pozoroval, že mého společníka opanoval onen něžný, vlídný pocit, který, jak později jsem seznal, vždy se ho zmocňoval, kdykoli cítil se spokojen sám s sebou a který zvláště jsem u něho obdivoval.

"Good morning," pozdravil jsem po chvíli.

"Buenas Dias, hermano mio; vstal již časně." A ukazuje na vycházející slunce, doložil: "Hled', jak překrásné!" — — —

"Yes, velmi krásné", odpověděl jsem a obrátil se k táboru. "Nemyslíš, že bych měl začít vařiti snídani?"

Společně vstoupili jsme do stanu a Juan ukázal na konvici s kávou na ohništi. Snídaně byla již připravena. Naše strava byla jednoduchá: Opečený chleba, slanina, vařené švestky a káva.

"Dnes vyjedem společně", pravil Juan mezitím co jsme jedli. "Řeka zdá se být zlou a možná, že najdeme nějaké krávy."

V odpověď kývnul jsem hlavou. Měli jsme se právě vydati za jednou z nejnevěděnějších a nejnepříjemnějších povinností cow-boys: hledati zapadlé krávy v bahnitých březích řeky.

Náš tábor pozůstával především ze stanu postaveného v chráněném úvalu. Nedaleko byl malý corral pro koně, kterých jsme měli každý po třech. Posléze byla tu kolna pro seno. Podobný tábor společnosti Cattle Cooper Company nalézal se asi dvacet mil k východu od nás a jiný asi deset mil proti řece. Naše práce vyžadovala velké námahy a stálého vystavování se nepříjemnému počasí. Každé ráno vyjížděli jsme každý v opačnou stranu; pouze v tom případě jeli jsme společně, když zvlášť těžká práce dala se očekávati, jako na příklad vytáhnout z bahna býka neb odrostlého volka. Nebylo

Ze světové výstavy v Chicagu.

Předčasně narozené
dítě v inkubátoru ne-
bylo v den, kdy byl
tento snímek vzat, vět-
ší než láhev s mlékem.

nebezpečí, že by dobytek přecházel na dru-
hou stranu řeky; proud byl příliš dravým.

Kromě toho naší povinností bylo objížděti pastviny v okolí řeky a pátrati po nepoznamenaných telatech, která byla přehlédnuta za posledního "round-up"; avšak většinu času objížděli jsme podél břehů řeky, tahající zapadlý dobytek z bahna.

Zvláště v těchto částech Arizony v prvních měsících jara hlavním zaměstnáním cowboye jest v bahně hledati zapadlé krávy a volky; a kdybychom my sami v této době pozorně břehy řeky neprohliželi, ztráty na dobytku by byly vážné. Dokud vše jest zamrzlé, není nebezpečí, že by dobytek zapadal; avšak jakmile tání nastane, tak asi počátkem března, doba nových nebezpečí pro dobytek nastává. Když led počne se lámati,

kolem řeky utvoří se okraj mazlavého bláta a v této době propadliště jsou nejhoršími. Mimo to sotvaže půda počne rozmraziti, okolí každého menšího potoka mění se ve zrádné bahniště; hluboké díry kluzkého, lepavého bláta tvoří se na dnech výmolů. Dobytek, který byl nucen po tři až čtyři měsíce živořiti na sněhu, jest velmi žádostiv vody, kromě toho jest slabý a hubený. Bezhlavě hrne se ku kterémukoliv močálu a stojí tam, ssaje do sebe galony ledové vody, nepozoruje, že každým okamžikem více a více v bahno zapadá. Když pak pokouší se vylézt, jest již příliš zapadlý a vysílený, než aby mohl účinněji zápasiti. Po jednom neb dvou nepodařených pokusech oddává se svému osudu s tupou apathii pouze dobytku vlastní; byl by jistě ztracen, kdyby někdo

z nás tudy nejel a jej nevysvobodil Tímto způsobem může býti ztracen i ve velice malých děrách; stávalo se, že jsme nacházeli mrtvé kusy dobytka ve výmolu dvě neb tři stopy širokém, nebo v propadlišti potoka, který snadno se dal přejíti. Draslové prohlubiny, kde voda vssává se do husté hlíny jsou nejhorší ze všech; zde hrozně lepka- vé bláto houževnatě na místě drží nešťast- ně zvíře, které tam zapadlo. Mimo to takto zapadlý a bezbranný dobytek vlci a kojoti počnou ožirati, nečekajíce ani, až hladem po- jde. V takovém bědném stavu nacházeli jsme někdy dosud živé, ale hodně kolem kyčli ohlodané již krávy. Ranou z pistole učinili jsme konec trapnému postavení bez- branného zvířete.

Tento den nenašli jsme zapadlých krav a měli jsme tedy dosti volného času projeti se krajinou.

Zde národ Navajů má své domovy. Ob- dělávají své zahrádky broskví a políčka ku- kuřičná a opatrují skrovná stádečka ovcí a koz. Navažské ženy zdají se jeviti zvláštní náklonnost k chovu ovcí a všude, kde se s nimi shledáváme při stádech, působí do- jmem velmi hezkých a romantických pasa- ček. Příbytky Navajů, které oni jmenují "hogan", jsou hrubé, homolovité chaty z to- polových kmenů, pokryté roštím a travou a ohněteny blátem. Stavěti pevnější a trvan- livější příbytky jim zapovídá náboženský obyčej, který jim káže, aby opustili chaty, ve kterých jeden z jich členů zemřel. Také proto, že jsou národem kočovným a pa- stýřským a jako cigáni mění svá místa dle potřeby. Takové opuštěné navažské chaty lze všude v okolí řeky Malé Colorado zhusta nalézt.

Zde, mezi těmito pustými a neplodnými skalisky a písečnými pláněmi, Navajo po- čal zápas o své bytí od doby, kdy přišel do styku s bílým člověkem a kdy tato místa co rezervace vyhrazena mu byla za domov. Indián, který dříve neznal hranic své země, nesmí opouštěti tato místa bez dovolení vlád- ního agenta, musí zůstat tam, kde se naro- dil; dříve potuloval se téměř po celé Arizo- ně a Novém Mexiku, zacházel daleko do Kansasu, kde půtky o loviště vedl s Paiúty. Běloch nikdy vysoce necenil Indiána. Dnes jím opovrhuje, utiskuje ho, tak jako činil v prvních dobách násilného osazování zá- padních oblastí.

Když jsme byli ujeli podél řeky asi tři míle, zabočili jsme v malý točitý kaňon, pak vynořili se v malé údolí, odkud již z dálky v jednom místě, zpozorovali jsme malý dým kouře vystupovati k obloze. Když pak jsme se dále přiblížili, narazili jsme na malé stá- do ovcí, pak jsme uźřeli několik menších ohrad, corralů, a konečně došli jsme k star- šímu navažskému hoganu, postavenému tě- sně pod příkrým srázem.

Uvázav koně k plotu následoval jsem Juana, který mně kynul rukou, abych šel za ním. Vstoupil jsem s neurčitými pocity obav a zvědavosti, kterých jsem nebyl schopen potlačit. Nalezli jsme se ve velmi malé jiz- bě, kde uprostřed hořel malý oheň. Nad ohněm byl malý otvor, kterým kouř unikal. Po zemi poházeno bylo několik hliněných nádob, starých ovčích koží, koule zmotané vlněné příze a staré rohožky. Na stěnách po trámecích zavěšeny byly luky, šípy rozháze- ny byly po zemi.

Stará navažská žena seděla u primitiv- ního tkalcovského stavu a pracovala na ro- hožce. Náš příchod pranic ji nevyrusil a při- padalo mně, že Juan jest zde asi starý zná- mý. Co mne však ještě více překvapilo, bylo to, že Juan jí nabídnul tabák a ona, nutic svou šerednou bezzubou hubu v příjemný úsměv, vzala od něho tabák a papír a udě- lala si cigaretu. Mezitím co kouřila, dala se s ním do hovoru, kterému jsem nerozuměl. Nevěda, co činiti a připadaje si zde zbyteč- ným, prohlížel jsem po zemi poházené z oštěpků křemane tesané broty šípů. Juan, povšimnuv si mé záliby, s jakou jsem staré šípy prohlížel, řekl něco staré ženě a ona, usmívajíc se opět svým šeredným úsměvem, španělsky mi řekla, že si mohu některé z nich vybrati.

Když jsem se s Juanem opět ocitl na pláni, tázal jsem se ho po přátelství jeho s navažskou squaw.

"Je matkou dívky, kterou znám", řekl. "Je právě ve škole. Můžeme tam hned jít." A šli jsme.

Indiánská škola, pensionát, kde byli žá- ci na celé zaopatření, byla asi dvě míle od našeho campu. Sestávala z několika stavení stavěných tím způsobem, že mezi sebou u- zavíraly široké prostranství. Byly zde strav- ní domy pro hochy i dívky, kolny s polním nářadím, stáje pro několik koní, dobytek a ovce; kuchyně, kde dívky učily se připravo- vati stravu dle amerického způsobu, prádel-

na, kde dávány jim lekce v praktickém prání, kaple pro křesťanskou bohoslužbu, soukromý byt správce školy a učitelů.

Nedaleko školy blízko hlavní cesty se uchytil "trading post", kde žil obchodník, "trader", se svoji ženou a čtyřletou dcerou. Léta žil na navažské rezervaci. "Vyrostl na ní", jak sám říkal, a dobře znal své indiánské zákazníky. A oni ho také znali a vážili si ho navzájem. Většina zboží narovnána byla v policích podél stěn a obchod celkem se nijak nelišil od jiných obchodů městských. Pytle ovčí vlny a uschlé kravské a ovčí kůže, jimiž Indiáni platili, složeny byly pod kolnou a dvorkem.

Obchod po většině byl veden v neděli, kdy Indiáni z okolí přicházeli do školy na návštěvu svých dětí. V tu dobu bylo lze v okolí obchodu spatřiti různé Indiány, různé charakterů v pestré směsici. Mužové sem přijížděli na koních, hoši přiháněli sem malé oslíky, přetěžkané pytle ovčí vlny, ženy s houfy dětí přijížděly sem v lehkých vozích.

Avšak tento den bylo pondělí a my našli klid a ticho v okolí obchodu. Vešli jsme dovnitř. Obchodník ze zdvořilosti nabídl nám čistou pitnou vodu — přinesenou sem z některého dalekého zřídla — opravdovou to vzácnost v těchto částech Arizony, kde pouze bahnitá voda přeplněná draslem jest k dostání.

Otevřenými dveřmi na prostranství mezi budovami uzřel jsem přecházející řadu mladých dívek. Byly oblečeny v temně modré uniformy a nijak se od sebe nelišily. I z malé vzdálenosti nebylo by možno rozeznati jednu od druhé.

Toho večera, když jsem seděl při ohni před naším táborem, napadlo mne zeptati se Juana na dívku "kterou zná". Oheň pod širým nebem, na préríi nebo v horách působí zvláštním dojmem na vypravovatele i posluchače. Při takovém ohni se stává, že lidský jazyk se uvolňuje, srdce otevírá. — Drsní mužové stávají se dětmi, dobrými vypravovateli a náruživými posluchači.

Ochotně vypravoval mně o indiánské dívce, krásnými, nehledanými slovy popsal své city, jak pouze Indián dovede. V jeho vypravování bylo cosi půvabného, kus romance, kterou shledával jsem ve výrazu jeho tváře, v jeho temném pohledu. Jak oživila jeho tvář podivným vnitřním ohněm, když vypravoval mně o starší ze dvou sester, kterou on nazval Nam-pe-yo!

Když vše mně byl pověděl, po dlouhou dobu tíše seděl, upřeně hleděl v oheň a občas zahleděl se v černou temnotu, jakoby z ní očekával nějaký přízrak, vidinu nějakou.

A já, zahleděv se v oheň, svými myšlenkami bloudil jsem kdesi v neurčitu. Myslel jsem o půvabné indiánské lásce, nějaké arizonské romanci, do čehož pletl se mně Juan, týž, který zde vedle mně seděl. V duchu viděl jsem z temnoty vstupovati do záře ohně mně dosud neznámou indiánskou dívku, usmívati se na nás, kynouti nám.

Náhle v temnotě na blízku třeskl výstřel. Pod vlivem tohoto výstřelu zachvěl jsem se do hlubin své duše. Juan povstal od ohně, rozhlédl se a pooděšl do temnoty. Za chvíli z temného nočního ticha slyšel jsem hlas jakéhosi Navaja a lehký, rychlý tepot kopyt oslíka. A hned na to v záři ohně zjevil se nám dosud ne příliš starý Navajo rozkročmo sedící téměř na zadku oslíka s ručnicí položenou přes stehna. Oslík nepokojně potrhával svou velkou hlavou, klada dlouhé své uši na zad.

Byl to Toribio a Juan se s ním ihned dal do řeči. Během rozmluvy jsem se dozvěděl, že přichází právě odkudsi z Nového Mexika, kde se oženil a usadil. Přichází navštívit své staré rodiče a své dvě sestry ve škole Leup. Ve skutečnosti byl bratrem dívky Nam-pe-yo — o které mně Juan právě vypravoval. Viděl přes cestu blízko něho přeběhnouti kojota a střílel po něm, skoliv ho dovednou ranou. Se sebevědomým výrazem št'astného lovce mně zastřeleného kojota u ohně ukazoval, poukazuje na krásnou a hustou kožušinu. Jak jsem se přesvědčil, kule prolétla koyota lopatkami. Mistrná rána v pološeru měsíční noci! Poseděl s námi, pojedl a odešel.

Když odešel, znovu rozpředli jsme přerušený rozhovor.

"A snad ji také, Nam-pe-yu, miluješ?" tázal jsem se po chvíli, jako bych si z čista jasna na něco zvláštního vzpomněl.

"Ano, miluji ji", odpověděl takovým hlasem, že i v temnu rozeznával jsem oživený jeho úsměv a půvabný výraz jeho dětských očí.

IV.

NAVAŽSKÁ ŠKOLA V LEUP.

Dříve než odešel do své kanceláře, pan Hathaway, správce školy, obyčejně vydával se na přehlídku školních budov. Podobné vi-

sity dělal spíše ze zvyku, každý den a pravidelně. Školáci vždy již předem věděli, kterou dobu a kde ho čekati. Ostatní obyčejně záleželo na tom, jak se vyspal. Tohoto rána cítil se v neobyčejně dobré náladě: školní zásobárna byla právě opět naplněna potravinami, a to k úplné spokojenosti; nejhlavnější ze všeho, jeho žena den před tím navrátila se z Los Angeles v Kalifornii, kde dlela návštěvou; a mimo to téhož dne přihlásila se nová učitelka. Slečna Rebecca Wright, mladá osmnáctiletá dívka z Texasu, zdála se mu býti ideální učitelkou pro navažskou školu v Arizoně. A ačkoliv slečna Wrightová neviděla ani Nava-ja, ani jakéhokoliv jiného Indiána kdy před tím, přece oddala se svému povolání s nadšením romantické mladé dívky.

Když navrátil se do svého domova, správce shledal, že jeho žena ho se snídání již očekává.

"Zajisté, že ráda uslyšíš," řekl jí, zasedaje za stůl, "že konečně jsem našel to, co jsem dlouho hledal." —

"Co tím míníš?"

"Tu novou učitelku."

"Novou učitelku? Nemyslíš slečnu Wrightovu?"

"Ano, právě ji. Jaká to pracovnice! Sama od sebe se připravuje, že bude děvčata učit hrát na piano a že jim bude předčítati anglické básně a z bible. Už si přinesla haldy not a úplná, v jednom vydání tištěná díla Shakespearova. Není to velkolepé?" —

Jeho žena se nuceně zasmála.

"Piano — a básně!" zvolala překvapeně.

"Piano! — Co Indiánka jak živa bude dělati s pianem? Nebylo by pro ně užitečnějším viděti, jak sázeti brambory a zelí? — Ale piano —"

"Tut, tut, moje drahá. Farmaření náleží mužům. A v tom ohledu dostává se jim všech možných znalostí. Avšak pro mladou ženu, to musíš sama uznati, nějaká znalost hudby jest nepostradatelnou."

"Skutečně? — Tedy naše bible, kterou oni celkem ani nechápají, jest jim nezbytná? Což nemají svého vlastního náboženství? Dejme tomu, že Ča-pi-to-na, jejich kouzelník, nebo jak my jsme si navykli mu říkati, "bláznivý Tom", vyšel by ze své chaty a nutil nás do svého náboženství. Co bychom udělali? — Jen pomýšlení na to zdá se nám nesmyslným, nemožným. Nejspíše, že bychom mu ukázali dvéře. A co my dě-

láme? — Říkáme Indiánům, že jejich náboženství, víra jejich otců není dobrá, že jest zavržení hodnou. A vždyť přece klaní se přírodě... Já nevidím nic špatného v klanění se slunci a měsíci. A jaký pak rozdíl jest mezi náboženstvím jejich a naším. Oni nazývají Stvořitele-Otce a my činíme totéž. Sama Nam-pe-yo onehdy mně řekla, když mně pomáhala v kuchyni, že jejich nejštědřejší bůh jest bohyně Whai-la-hay, žena původem, a že, dle pověsti, ona to byla, která je naučila tkáti rohožky a z hlíny hnísti nádoby; a že zvláště ženy těší se její přízni a utíkají se pod její ochranu a jsou jí za to nemálo vděчны. A že víra v tuto bohyni je příčinou, že mužové s nimi vlídně nakládají a že navažské ženy ucházejí bedněmu osudu, který jinak jest údělem každé jiné indiánské squaw. Mužové nebíjí svých žen. Není to překrásné? A ujišťuji tě, že Nam-pe-yo mnoho mi pověděla o jejich životě a náboženství. Jejich život, jejich víra a báje jsou plny poesie. A přes to my tím vším opovrhujeme a sami o sobě říkáme, že jsme 'civilisovaní'."

Správce trpělivě naslouchal všemu tomu, co jeho žena umínala si mu pověděti, a když dokončila, pravil jí, mrače se:

"My dear, vše to, cos mi právě pověděla, je holý nesmysl. My jsme zde proto, abychom zcivilisovali Indiány a učili je způsobu našeho života. A tuto povinnost vykonávám jak nejlépe mohu. To mi přece nemůžeš upříti."

"Ovšem, že ne; jak daleka jsem podobné myšlenky. Avšak přesvědčila jsem se, že způsoby života jsou různé, a že Navajové jsou šťastni, žijíce svým vlastním životem. Nikdo z lidí nemá práva druhému člověku předpisovati jak žíti a v co věřiti. A pověz mi upřímně: jest náš způsob života pro ně užitečným? Jest pro ně nezbytným? Ne, naopak, ubíjí je. Povznesme jejich vlastní domorodou kulturu, vzdělejíme jejich mravy, poopravíme jejich život, zanechme jim však jejich náboženství a prokážeme velikou službu Indiánům a učiníme dobrou věc jménem lidskosti. Vždyť Navajové nejsou tupou zvčří! . . . Ve svém chtějí svoje vlastní a nic víc. Má-li nastati nějak změna, musí přijíti od Indiánů samých, aby byla trvalá a užitečná."

Správce nepovažoval za nutné, aby své ženě odpověděl a počal snídati. Bylo to zna-

mením, že rozmluva jest u konce. Jeho žena tomu rozuměla, vzdychla z hluboka, usedla vedle něho a počala nalévat horkou kávu. Sama nejedla. V této chvíli její mysl dlela u mladé indiánské dívky, Nam-pe-yo, a opět vzpomínala na vše to, co ji tato byla pověděla.

"Oh! Málem bych zapomněla", zvolala, obracejíc se po chvíli mlčení ku svému muži.

"Co jest to, drahá?"

"Manuelito, otec ubohého toho děvčete má sem přijíti. Že prý má něco důležitého s tebou jednati". —

"Něco důležitého! Zkrátka a dobře, přijde si asi pro potraviny. Najisti se chce — žebrat. Tot' co chce! Pořád ta samá povídačka."

Bylo zjevno, že správce a jeho žena neshodovali se ve všem co se týkalo Indiánů a že si navzájem dobře nerozuměli.

Paní Hathaway, jsouc ženou něžného srdce, sama přehlížela budovy a navštěvovala žáky, obyčejně odpoledne; činila tak vždy, kdy nejméně kdo se její návštěvy nadál, vždy navazovala rozhovory se žáky, obzvláště s dívkami. Důvěřovaly jí a svěřily se jí s věcmi, o kterých by se nikdy nezmínily správci nebo komukoliv jinému. Správci se vyhýbaly a dokonce ho nenáviděly. Nebylo čemu se diviti, neboť on Indiánů nerozuměl, aniž by si dal vážnou práci hlouběji nahlédnouti do nevyspělé jeho duše.

Zvláštní, jím samým nepochopený, tajený pocit nedůvěry instinktivně chová každý Indián vůči bílému člověku. Tento pocit zdá se mu býti vrozen. A tak jako na každého jiného bělocha i na svého správce Indiáni pohlíželi podezřívavě.

"Konečně, uvidím", obrátil se správce ku své ženě, vstáváje od stolu.

Když přišel do své kanceláře, správce usadil se ku své práci. Po nějaké chvíli vyrušen byl hlukem z venčí a otevřenými dveřmi viděl na koni nějakého starého Indiána blížiti se ku škole. Seskočiv s koně, Indián vstoupil do kanceláře.

"Buenos Días, señor", pozdravil.

"Good morning", odpověděl správce a vyzval ho, aby si usednul.

Místo, aby usedl na židli, starý Navajo sedl si na zem, s oním klidem a sebevědomím, vlastním pouze původnímu praobyva-

teli Ameriky; pak si pozorně správce školy prohlížel.

Správce opřel se zády pohodlně o židli, jakoby o něčem přemýšlel. Bezděčně zahleděl se ven otevřenými dveřmi a pozoroval, jak tam nedaleko na slunci trpělivý indiánský koník stojí, tak trpělivý, jako ten stařec zde před ním.

Pak obrátil se k Indiánu.

"What do you want — co chceš?" tázal se hlasem, který jevil rozhořčení.

"My jsme dobrý lid", pravil návštěvník vážně španělsky.

"What?"

Starý Indián rozhlédl se kolem, jakoby někoho hledal ku pomoci. Pak odpověděl klidně, v hrozně trhané angličtině:

"Já chci má děvčata. Nam-pe-yo a Pu-či-lo-wa půjdou se mnou domů."

"Ták?"

"Zde je držíte a učíte je věci nedobré pro Indiána a my doma je potřebujeme; moje žena A-Zuňa, ona je chce."

"Nemohu vyhověti; děvčata zde musí zůstat, dokud nebudou se školou hotova."

Starý Navajo upřel malá těkavá očka na bílého muže, ale zdálo se, že o něčem zcela jiném přemýšlí. — Když správce na něho přísně se zahleděl, v jeho malých očkách nenalézal zájmu; spíše se mu zdálo, že zájem ten soustřeďoval se dovnitř.

"Nosapogi — no understand" (nerozumím), řekl Indián po chvíli, ostýchavě, chabě se usmívaje.

"Ne, děvčata nepůjdou," opakoval běloch s důrazem.

Tentokráte Indián pochopil. Povstal váhavě a přistoupil blíže. Nezdálo se, že se dá lehce odbýti.

"Ne," Nampe-yo a Pu-či-lo-wa, moje děvčata", řekl rozhořčeně.

"Ne!"

Stařec těžce oddychoval. Pokročil o jeden krok. V jeho očích jevila se nenávist a opovržení.

"Ne?", tázal se po třetí.

"Ne! Víš přece, že se tak nemůže státi. Myslel jsem, že máš lepší rozum". —

"Bueno, good", řekl Indián a obrátil se ku dveřím.

Správce školy nevšímal si více svého návštěvníka. Jeho rozhodnutí bylo pevné a nebylo odvolání.

Starý Navajo, přemýšleje, chvíli tu ještě postál, jakoby nedovedl se rozhodnouti, má-li odejít nebo ne, a na to zvolna vyšel z úřadovny. Pan Hathaway sledoval ho zrakem ku dveřím a díval, se, jak vyhoupnuv se na koníka, zmizel za rohem obchodu.

Téhož odpoledne, kdy Reba Wrightová seděla u klavíru, Nam-pe-yo vstoupila do světnice. Dívka vstoupila ostýchavě a tvář její prozrazovala duševní vzrušení. Učitelka vstala, přistoupila k ní a vzala ji něžně za ruku. Z výrazu tváře dívky mluvilo zoufalství a prosba o pomoc.

Nam-pe-yo chvíli němě pohlížela ku své učitelce, ale pak, vytrhnuvši se jí a zakryvši si oči, propukla v pláč.

"Oh, nechte mne!" vzlykala. "Můj otec mi o všem pověděl. Vy bílí lidé, všichni jste vinni naším neštěstím."

"Co se to s tebou stalo?" tázala se slečna Wrightová udiveně. Udělala pohyb, jakoby ji chtěla objati.

"Nechte mne!" a Nam-pe-yo škubla sebou, odstrkujíc ji od sebe.

"Nikdo z vás nemá nás rád, nikdo z vás neví, jak jsme nešťastní. Všichni jste hodni naší nenávisti, všichni. Co vám záleží po nás, Indiánech?" — A ona počala usedavě vzlykati.

"Co tím vším myslíš? Ničemu nerozumím, my dear!"

"Otec pro nás dnes přišel. My odsud odejdeme. Musíme odejít!"

Učitelka něžně objala dívku a snažila se setřítí její slzy. Náhle Nam-pe-yo, vyprostivši se z jejího objetí, chtěla spěšně odejít, když Reba ji zastavila.

"A proč máte odejít, moje drahá?" A učitelka něžně tiskla jí ruku.

Překonána něžností bílé dívky, Nam-pe-yo pověděla Rebě vše, co snažila se před ní ukrýti v hlubinách své duše. A učitelka rozuměla. Položila svou ruku na hlavu indiánské dívky a řekla jí klidně: "Milá přítelkyně, rozumím ti dobře. — Necht' sám nebeský Otec ti požehná. Odejdi v míru. Jen vždy si vzpomeň, že jsi tu zanechala přítelkyni."

V této chvíli z venčí ozval se hlas správce. Nam-pe-yo vyklouzla nepozorována. Dvěře zaskřípaly a správce vstoupil.

"Teší mne, že vás zde nalézám," řekl učitelce, po krátké pomlčce dodávaje: "Nemohu pochopiti, proč Manuelitova děvčata jsou dnes tak rozrušena."

"Jest jasné, že jim nerozumíme," řekla slečna Wrightová ostýchavě.

"Že jim nerozumíme? Pořád, pořád jen to samé! — Kdo jiný by jim měl rozumět, když už my ne? Což pro ně dost neděláme? Škola, stravní domy, křesťanské náboženství — co jiného si mohou přát? Naším vlastním dětem se nedostává toho, co jim -- --."

Učitelka upadla v rozpaky.

"Bohužel," řekla po chvíli. "Chtějí, aby-chom je nechali na pokoji. Nenávidí nás i přes to, že se snažíme dle našeho pojmu dělati pro ně to nejlepší." —

"Divím se, že necháváte se unést hloupou sentimentálností a že tak smýšlíte o Indiánech. Opravdu, překvapuje mne to. Zanechte své citlivosti a nemyslete na jejich domnělé utrpení. Učte je!" A správce opustil světnici, důrazně bouchnuv dveřmi za sebou.

"Oh! Vždyť všichni blázníme! Jaký to nesmysl!" zvolala Reba v bezmocném údivu.

Těžce upadla do lenošky při klavíru a zakryla si tváře dlaněmi. Její mysl byla zmatena. Ze všech těch vzrušujících příhod, které dnes ji tak nenadále překvapily, nejjasněji si pamatovala slova indiánského děvčete: "Vy všichni jste naši nenávisti hodni, jste protivní! Málo vám záleží po nás, Indiánech!" A také si vzpomněla na její smutný, vyčítavý pohled.

Rebecca Wrightová, přemožena slzami a vzlykotem, dala se do usedavého pláče. Stmívalo se, nastával večer.

Tuto noc obě Manuelitova děvčata zmizela ze školy.

V.

INDIÁNSKÁ LÁSKA.

Smutné zavytí koyota rozrušilo ticho noci. Probudiv se, připamatoval jsem si, že jsme se umluvili tento den vstáti dříve než obvykle. Zvolna jsem se rozpomínal, jak den před tím našel jsem beznadějně zabořeného starého býka uprostřed proudu a že minulého večera s Juanem jsme se umluvili, že si přivstanem a vydáme se tam co nejdříve. Sotva že mi to přišlo na mysl, shodil jsem se sebe energicky přikrývky, vstal jsem, rychle se oblékl a vystoupil před stan.

Rozednívalo se. Rozhlédnuv se po obloze, povšiml jsem si, že na východě obloha se

osvětluje a že Plejády jsou nízko nad obzorem; avšak v úvalu, kde náš tábor stál, bylo dosud chladno a temno.

Tento den vyjeli jsme z tábora časně. —

Přišedše k osudnému místu, uvázali jsme své koně k topolu, svlékli jsme vrchní oděv a s malými lopatkami v rukách blížili jsme se k zapadlému zvířeti. Ale celá tato záležitost obrátila se v žert, místo aby byla namáhavá, jak jsme očekávali. Býk, sotvaže

nás zahlédl, zuřivě zachraptěl a jeho malá černá očka dívala se po nás ohněm zloby a nenávisti. A když jsme k němu přišli, ještě blíže, sebrav dohromady svou sílu, několikaletým prudkým smýknutím se ze svého zajetí vysvobodil a v příštím okamžiku nic jiného nám nezbývalo, než se vrhnouti do kalné, ledové vody a plovati zpět ku břehu. Rozzuřené zvíře do vody za námi nevlezlo, ale běhalo sem tam po malém písčitém nánose,

Ze světové výstavy v Chicagu.

VODOPÁD Z MICHIGANU.

který je odděloval od břehu. Nic jiného nám nezbývalo, než krmiti býka kdekoli a čekati, až vody dostatečně opadnou a dovoli mu bezpečně odejiti. A s touto myšlenkou vsedl jsem opět na koně a dal se nazpět k táboru, abych přinesl svazek sena, zatím co Juan, přebrodiv řeku, šel do vesnice Oraibi, navštívit nějaké přátele v ueblech Indiánů Hopi. Po tři dny tak krmil jsem býka na písčité nemile zajatého hučivým Coloradem.

Třetí den objeviv malou stezku vedoucí z ostrůvku ku břehu, roztrousil jsem po ní seno, a býk, zatím co se krmil, pozvolna našel sám sebe na pevné půdě.

Rozradostněn tím zdarem, rozhodl jsem se podniknouti delší vyjížďku krajinou. — Nahoře na pláni něco žlutého obezřetně se pohnulo v řídkém šalvějovém houští. Ihned to zmizelo jako přízrak. Ale opět jsem to zahlédl, když to přeběhlo do blízkého kaňonu.

"Koyot!" vykřikl jsem tlumeně a v okamžiku utáhnul opasek u sedla, odepnul jsem své laso a bodnul koně ostruhami v prudký běh. Není pro cowboye milejší zábavy nad divoký hon za prchajícím koyotem. Co jsem se tak hnal, koyot náhle se zastavil, zahleděl se na mne přes svoje záda, uši vzpřímené a čenich po vzduchu, věřil něco pro sebe nepřijemného. Zatím co můj koník snažil se vyhověti mi jak nejlépe mohl a velký červený šátek, kolem krku uvázaný, po větru vlál, zamával jsem lasem nad hlavou, avšak hbitý koyot mne předešel, přeskočil několik balvanů a zmizel v šálvějovém houští.

Cesta za prchajícím koyotem zavedla mě do malého arroya, výmolu, a tam, jakoby přilepen ke stěně srázu objevil jsem hogan, který sám sebe prozrazoval kotoučem bělavého kouře, stoupajícím k modrojasné obloze. A na malém návrší nedaleko cesty mladá Indiánka hlídala stádečko ovcí. Poznal jsem v ní Pu-či-lo-wu. Spatřivši mne, zahlnala své stádečko na stráně příkrého srázu a zmizela. Podivil jsem se jejímu počínání a její nedůvěře.

Přiblíživ se k tomuto primitivnímu domovu, tam, ve stínu stromu topolového, překvapil jsem Nam-pe-yo při tkalcovském návažském stavu, pracující o překrásné rohožce. Váben tímto primitivním a přece tak půvabným zjevem, seskočil jsem s koně, uvázal jej k nedalekému plotu a usedl nedaleko ní, pozoruje ji při práci.

Nam-pe-yo byla nejkrásnější Indiánkou, jakou jsem kdy viděl. Jako všechny indiánské ženy, byla černovlasá a černoooká. Jest pravdou, že návažské ženy krásou předčí Indiánky jiných kmenů, avšak, co u nich jest vzácností, Nam-pe-yo byla štíhlá, krásně urostlá, krásného vzhledu a světlejší pleti než jiné z jejího lidu. Její oči byly široce rozevřené, poněkud snivé, s příděchem melancholie; její ústa byla malá, přísně sevřená, nos malý a pravidelný.

Když konečně jsem odešel, zanechav dívku nerušeně pokračovati v práci, nedaleko odsud, při břehu řeky, přišel jsem na starou squaw, sázející kukuřici. Byla to A-Zuňa, matka Nam-pe-yo a Pu-či-lo-wy. Byla to malá, seschlá, velice stará žena, sehnutá namáhavou prací a nejen že byla šeredná, ale svým vzhledem a výrazem také nepříjemně ošklivá. Její malá, zdánlivě neživá očka tupě kolem sebe tékala. Její práce byla jednoduchá. Kolíkem asi dvě stopy dlou-

hým vyvrtala v zemi otvor a spustivši doň jedno zrunko, zahrabala je hlínou a po kolenou posunula se asi o dvě stopy dále, aby proceduru opakovala. Když jsem k ní přišel, měla již kus polička osázeného. Požádala mne o tabák, a udělávši si opatrně cigaretu, počala kouřiti, při čemž dala se se mnou do rozprávky, míchajíc anglická a španělská slova.

Takový jest život Navajů. Zde matka sází na poličku, jedna dcera pase ovce, druhá tká rohožku, zatím co otec se svým trpělivým oslíkem někde v okolí řeky sbírá palivo. A jsou šťastni, sami sebou a svým životem spokojeni. Jen kdyby je běloch nechal na pokoji. Nestačí, že vzal Indiánům zemi, vlast jejich, musí je též zdeptati tíhou své civilisace.

V táboře našel jsem Juana, který se právě navrátil z Oraibi. Vypravoval jsem mu právě zažitá dobrodružství. Zpozoroval jsem na něm zjevnou netrůňlivost. Ukojiv spěšně hlad, sedlal jiného koně a odjížděl.

Když Nam-pe-yo navrátila se do svého domova, ku svému vlastnímu lidu, její první myšlenkou bylo vyhledati Juana. Mnoho toho bylo, co chtěla mu pověděti.

Denní světlo pobledlo, žluté slunce vrhalo své poslední paprsky nepřehlednými pláňmi Painted Desertu, když Nam-pe-yo, opustivši svůj tkalcovský stav, dala se cestou k Modrému Kaňonu. Tam to bylo, kde po prvé setkala se s Juanem, a tam také poznala jeho lásku.

Všechny příhody, všechny obrazy minulosti jasně vyvstávaly před její myslí. Vzpomínala dne, kdy on prvně přišel do Modrého Kaňonu napájeti svého koně, a kdy překvapil ji tam u vody.

Potom setkávali se tam často a to místo stalo se drahým jejímu srdci. Spřátelili se a jednoho dne ji políbil.

"To není správné," řekla mu.

Avšak on znova ji políbil a oba byli šťastni. Pověděl jí mnoho krásných věcí: nikdy, nikdy na ni nezapomene a vše jest hotov pro ni učiniti. A až nadejde čas, odvede ji do Taes a tam ona stane se jeho ženou; nikdy nepohlédne ve tvář jiné ženy. Pro něho v celém světě žila pouze jedna žena, a tou byla ona, Nam-pe-yo.

Když Naw-pe-yo vešla do kaňonu, usedla na skalisko a podepírajíc se o rámě, napjatě zahleděla se do vody v místě, kde po-

tůček utvořil malou tůni tak čistě průhledné vody, že dno a vše, co ve vodě bylo, jasně bylo viděti.

Po půl hodiny tak seděla, až náhle vyrušena byla písklavyými zvuky dvou hrajících si veverek. Vědomí skutečnosti se jí navrátilo a ona s hlubokým povzdechem opět se zahleděla ve vodu. Juan stál na skalisku nad ní a ona jasně zřela jeho obraz odrážeti se ve vodě pod sebou.

VI.

BĚLOCH.

Když Manuelitova děvčata přišla domů, vážná práce je očekávala. Po několik dní jejich žalostným bekotem a zvoněním zvonů dvě stě jich bylo, celý jejich majetek. A teď dny plny práce je očekávaly. Manuelito se svým oslíkem přitáhl topolové kmeny a nasbírav roští v okolí řeky, postavil boudu, střechu to z roští podporovanou jen čtyřmi topolovými kmeny, pod kterou ovce se měly stíhají; nabrousil své staré nožice a vše jiné připravil ku stíhání.

Ovce uzavřeny byly do ohrady nedaleko. Nezvyklé tomuto těsnému vězení, po celou noc bloudily corralem, tlačily se jedna na druhou, a klidná noc často rušena byla jejich otec sháněl ovce v okolí hoganu; asi ce. Kojot samotář, přiváben ovčím zápachem, zcela blízko corralu se přiblížil a táhle zavyl. A toto zavytí, plné žalujícího nářku, dle pověsti Indiánů přináší s sebou zlou předtuchu. Člověk, krče se na svém lůžku, to pocítuje, a uslyšev toto bolestné zavytí, bezděčně stahuje si příkrývku přes hlavu, pokoušeje se zvukům těm utéci. Zoufalství a smutek zdá v sobě chovati toto vytí. Jest to zoufalství divoké pustiny a všeho toho chabého života, který se tu uchytil. Tak jako Indián i koyot byl o vše připraven. — Vzali mu jeho loviště, jeho právo na život, aniž co jiného mu dali v náhradu.

Po snídani, která sestávala z bobů, vařeného masa z psounů préríjních s pepřem, a z kukuřičných placek, Manuelito odvedl své dcery do corralu. Způsob stíhání byl jednoduchý a primitivní. Indiáni své stádo vehnali do ohrady ještě těsnější. Manuelito a jedna z jeho dcer, Nam-pe-yo, dali se do stíhání, zatím co Pu-či-lo-wa pomáhala, kde pomoci bylo třeba. Chvillemi, jak potřeba kázala, odhodlaně vrhla se do bědujícího

stáda, uchopila ovci za zadní nohu a zatím co přestrašené zvíře marně zápasilo o svobodu, přivlékla je sestře nebo otci, kteří je hned ostříhali. I Juan přišel a pomáhal vtlačovati vlnu do pytle.

Blížilo se poledne, kdy dva jezdci objevili se na pláni nad corralem; blížili se rychlým cvałem. Juan hleděl na ně nedůvěřivě, vylezl z pytle, do kterého přešlapáváním vtlačoval vlnu a uschoval se za corralem. Znal oba tyto muže a nepřál si býti jimi viděn. Jeden z nich byl Bill Lockhart, drsný arizonský cowpuncher, druhý José Largo, míšenec z novo-mexického puebla. Často šerifem a někdy také školním správcem byli užívání co deputové.

"Půjdeš s námi!" vzkřikl Bill beze všech okolků na starého Indiána.

Manuelito, nerozuměv, co mu bylo poručeno, tázavými zraky hledal Juana.

Ten vystoupil, řekl několik slov Manuelitovi z jazyce Navajů, kterému žádný z obou nerozuměl. Bill na to obrátil se k Juanovi:

"Poslechni," pravil, "řekni mu, aby šel s námi; byli jsme posláni, abychom ho přivedli."

"Jíti — kam?"

"Do školy. Rozumí se samo sebou. A ať si pospíší."

Opět Juan promluvil ku starému Navajovi. Manuelitova tvář vzala na se výraz vzteku. Vstoupil do svého hoganu a brzy vyšel se starou ručnicí v ruce.

"Odejděte," řekl lámaně anglicky, rukou jim naznačuje, aby odešli.

Trapné ticho následovalo. Všichni zahleděli se na Indiána.

"Hrome, dej si pozor!" vzkřikl Lockhart, nezraje se zlostí. "He is crazy — ten člověk blázní!"

Když deputové nehnuli se s místa, Manuelito opakoval svůj rozkaz. A pustiv ručnici na zem, z pasu vytáhl svůj nůž.

Lockhart skočil se svého koně a vyňal z pouzdra pistoli.

"Nestříle! You dammed...! Myslíš, že máš před sebou vzteklého psa?" zvolal Juan, běže v před, a sebrav v běhu se země ručnici. Bylo již pozdě. Bill skočil do sedla, utáhl uzdu, namířil a střílil. Manuelito klesnul na kolena a pak zvolna zvrátil se na bok. Krev objevila se na ráně, oči se kalily. Pohled na něho byl hrozný. Hrůzou zachvácení, v němém úžase pohlíželi na všichni

přítomní, až Juan, vzkřiknuv divoce, skočil po Lockhartově koni.

Lockhartův kůň, postrašen výstřelem, na jednom místě se točil, jakoby k zemi přikován nepochopitelnou silou, ačkoliv jezdec divoce ho ostruhami bodal, spílaje mu. — Juanovi podařilo se uchopiti koně za uzdu.

“Cos to udělal?!” vzkřikl jezdec ve tvář.

“Já střelil v sebeobraně. Je mi opravdu líto toho blázna,” odsekl mu, marně pokoušeje se v běh přiměti koně.

Juan pokrčil rameny a obrátil se k Lockhartovi zády; tento, ovládnuv mezitím postrašeného koně, zmizel v prachu pouště, následován José Largem.

Juan obrátil se k umírajícímu a s pomocí děvčat odnesl ho do hoganu. Manuelito byl mrtev. Jeho stará žena A-Zuňa bědovala žalostně. Ani jedno z děvčat nepromluví slova. Slova v této chvíli zdála se nemístnými. Přikryv mrtvolu rohožkou, Juan vyšel před hogan; chvíli pohlížel směrem k škole, pak vsedl na svého konika a odjel. —

Nam-pe-yo, oněmělá tím, co právě před ní se odehrálo, skrčena seděla v koutě hoganu na ovčí kůži a ztrnulým zrakem hleděla na bledou matku a ve tvář mrtvého otce; tvář láto, nepřírozně klidná, překvapena tak náhlým dechem smrti, byla poněkud osvětlována malým, slabě plápolajícím ohníčkem. Nezaplakala; něco nad kámen těžšího tížilo její srdce. Neštěstí, které ji tak neočekávaně překvapilo, přetrhlo řetěz jejích mladých snů a nadějí a uvrhlo ji v nekonečnou propast nejistoty. Co měla k očekávání? — Tušila, že budoucnost měla pro ni pouze bolest a zoufalství. —

V tu dobu správce indiánské školy Leupské, pohledév z okna, viděl zastaviti koníka před svojí kanceláří, z něhož spěšně seskočil nějaký jezdec. Byl to Juan.

Bez okolků vstoupil a ihned se tázal: “Neposlal jste snad vy ony dva lidi zastřeliti starého Indiána?”

“Co —? Někoho zastřelili, pravil jsi?”

“Yes; co vám kdy Indiáni udělali zlého? Proč jim ubližujete? Kde jsou oni mizerové?” — — —

“Rozuměj dobře! Já jsem je poslal, aby mně přivedli onoho starého muže. On odešel s nimi jíti a jak, mně bylo řečeno, vyhrožoval jim ručnicí. Byli nuceni střeliti, aby hájili svých životů.”

“Svých životů? — A oni vám řekli tuto lež? Věřte mně, že jsou to zlořečení vrahové. Kde jsou?” —

“Již jsou pryč, pochopíš přece, že Painted Desert není pro ně právě teď bezpečným místem.”

“Velmi dobře; nic jiného nečekejte než válečnou stezku. Navajové nejsou slepi a nespokojí se, dokud nedostane se jim zástupčinění.”

“Válečnou stezku — War path, did you say?” —

“Ano; leč byste jim vydal vraha.”

“Vydát jim Lockharta? Nesmysl! Co by s ním dělali?”

“Potrestají ho! Co jiného? A Indiáni věří ve spravedlnost.”

“Potrestati ho!” správce ze sebe vyrazil. “My jsme zde na to, abychom trestali, bude-li třeba. Rozumíš? — A teď ven odsud! Slyšel jsi? Get out!”

Zvolna, nedávaje na jevo rozčilení, Juan zapálil si cigaretu a vyšel z kanceláře.

Sotvaže odešel, paní Hathaway vstoupila, přivábena hlasitou rozmluvou.

“Co chtěl od tebe?” tázala se.

“Říká, že budou chtít onoho člověka. Jaký to nesmysl! Co by s ním dělali? —”

“Dle všeho by ho skalpovali. Zaslouží si toho.”

“Nesmysl! V každém případě pošlu telegram do pevnosti apačské pro vojsko. Uvidíme, jak dlouho jejich war-path potrvá.”

Skutečně, celá záležitost nabývala nad očekávání vážného vzhledu. Podivné pověsti kolovány školou, že Indiáni vyšli na stezku válečnou. Rebecca Wrightová objevila tuto zvěst mezi žáky a přinesla ji správci. A ten telegrafoval pro vojsko. Oddíl jízdy byl vyslán z pevnosti apačské k řece Colorado Chiquito.

VII.

NAVAJOVÉ.

Zpráva o vraždě šířila se zemi Navajů jako divoký požár v suchém pralesci. Bouře vyvstávala na obzoru. Torribio, jediný syn Manuelitův, opět přišel z Nového Mexika do Arizony, aby spálil tělo svého otce. Přisahal pomstu vrahu a svolával svůj lid.

Přese všechno to, přes vztek mnohých mladých mužů, většina Navajů však odepřela válčiti proti bělochům; ale všichni žádali

spravedlnost, zadostiučinění dle svého zákona a mravu. "Život za život", pravil jejich zákon a proto žádali, aby provinilec byl jim vydán.

Běžci vysláni byli krajinou, aby svolali roztroušené Indiány.

Jednoho pozdního odpoledne sjížděli se v malém údolí nedaleko řeky. — Pozoroval jsem je s návrší a nic dobrého jsem od nich nečekal. Viděl jsem je rozbíjeti tábor a rozdělovati ohně. Vše nasvědčovalo, že miní se zdržeti delší čas. Brzy utáboření byli v podrostu topolových stromů. Zvláštní zvuky a lomoz vlastní pouze indiánským tábořištěm, rozrušily jinak klidné údolíčko. konici a kočárky a houfy psů, ženy přecházející pro dřevo a vodu a tlupy křičících dětí. Několik ohňů vyslalo svůj dým k obloze.

Den skláněl se ku konci, když navrátil jsem se do tábora. Dusné ovzduší, těžké myšlenky a vážné obavy přepadly mne tento večer při ohni. Uklidnil jsem se teprve, když Juan se navrátil. Vstal jsem od ohně, šel k němu a pověděl mu vše, co jsem o Indiánech věděl. Ihned odebral se do indiánského tábora, aby se přesvědčil, co se tam děje a pak ke mně se navrátil.

"Není třeba čeho se od nich obávati," pravil. "Jsou rozezleni na školního správce pro toho starocha. Několik dolarů dáno vdově by spravilo vše. Doufejme, že bude mít rozum, dojde-li k nepřijemnostem. V případě, že by někteří z Indiánů přišli k nám do tábora, dej jim najisti."

Avšak přes všechn zdanlivý klid Juan zdál se býti rozčilen.

Měsíc plul vysoko po obloze, když velký, oheň rozžat byl v táboře Navajů. Tam bylo pozorovati zvláštní ruch. Vyvolávač vyjel, vystoupil na pahorek, svoláváje starešiny k poradě:

"Pojd'te, udatní, posud'te, moudří, k poradnímu ohni. O vážných věcech jest nutno rokovati, lid Ti-néh žádá vaší rady. Pojd'te k poradnímu ohni svých otců."

Když sestoupil s pahorku, vyvolávač rozjel se tábořem, zastavuje se místy, aby opět zval. Nebylo rozdílu v jeho monotonním zpěvavém poselství, ba ani lid ve stanech si ho valně ani nevšímal. Slyšel-li Navajové, nedali to na jevo.

Avšak když konečně vyvolávač navrátil se k ohni, bubny ozvaly se svým tajemně smutným, odměřeným tempem, kouzelník

začal svou monotonní píseň; několik starešinů již sedělo, kouřice z dýmek.

Pak přišli válečníci, následovaní většinou lidu v táboře. Ti, kteří byli pouze diváky, sestoupili se ve velký kruh kolem ohně, a až k samému ohni přiblížili se obě Manuelitovy dívky a jejich bratr Torribio. Dle jeho oděvu a vzhledu a povšechně dle jeho vystupování bylo patrné, že byl vážen mezi svým lidem.

Mnozí ze starešinů zavrhovali myšlenku války a msty, radili, aby shromáždění se rozešlo a aby celé záležitosti byla dána volnost vlastnímu chodu. Poukazovali, že rozum jest vodítkem bílých bratří a že jest od nich očekávati spravedlnost. Jiní žádali o velkou podporu staré vdově a děvčatům. Avšak Torribio byl přesvědčen, že na něm jest se pomstíti a krví smýti pohanu, na jeho otci spáchanou. Byl také přesvědčen, že nenávisť, pomsta a opovržení vůči bílému plemeni mělo by býti největší ctností Indiána. — Žádal život za život, chtěl, aby posláno bylo k Velkému Bílému Otcí poselství, které by žádalo o hlavu vrahovu. Po jeho ohnivě řeči následovala rozčilená rozmluva, ale konec konců Indiáni seznali, že jsou bezmocnými, a že nelze odporovati zákonům bílého lidu. Sami o sobě nemohli ničeho činiti. Nutno bylo čekati.

Avšak mladí válečníci volali po tanci. Nehodlali vzdáti se tak lehce. A než se kdo nadál, utvořili kruh. A tančili. Všichni mužové se k nim přidali za vůdcovství šamana. A každý z válečníků než vstoupil v kruh, pronesl svou řeč, vychvaluje ctnosti mrtvého Navaja. Mnohý šířeji se rozmluvil, poukazuje na své osvědčené přátelství vůči Manuelitovi nebo Torribiovi a nabízel se pomstíti smrt svoji vlastní rukou.

Bubny náhle ustaly ve své písni, zpěváci ztichli, kouzelníkova tvář vzala na se výraz zloby. Žena vstoupila v kruh; mladá, krásná žena. Byla to Nam-peyo. V očekávání se skupili se kolem ní diváci, očekávající její slova.

Několika odhodlanými slovy zavrhl je jejich divoké počínání. Zнала bílý lid, věděla, že jsou mocní, a že Indiáni nic proti nim nemohou. Nic jiného nezbývalo, než se podrobiti a klidně trpěti. Pravdou jest, že bělochové jim nestydatě ublížili, avšak jestli lid Ti-néh stojí na svém, aby pomstil mrtvého, svým činem na svou hlavu uvrhne ještě větší pohromu.

A důvody ženy zvítězily nad rozjittřeným davem.

VIII.

MSITEL.

Té noci spal jsem venku před stanem. Když jsem se probudil, bylo větrno, sychravo a chladno. Počasí zdálo se býti špatným. Za noci spustila se studená jarní přehánka; po obloze honily se ještě zbytky mraků, jež roztrhaly se již za noci a slunce, které se právě objevilo na obzoru, matně jimi vysílalo svou záři.

Rozdělal jsem oheň a ohříval si ruce nad plameny. Sypký, neposedný písek navát byl kolem stanu a nedaleko tábora zahlédl jsem stopy koyota samotáře, vedoucí k řece. Sledoval jsem je na krátkou vzdálenost do nedalekého arroya. Tam stopy zahlazeny byly větrem; ale nedaleko, v měkkém blátě opět byly znatelný.

Vrátiv se do tábora, ohlížel jsem se po svém společníku. Po celou noc mé myšlenky zabývaly se hrozící bouří, která, jak se zdálo, vznášela se nad námi ve vzduchu. Do pozdní noci slyšel jsem zvuky bubnu a stále se mně vracela dotěrná myšlenka, že Indiáni tančili válku.

Zahlédl jsem Juana státi při corralu, an se opíral o svého koně a pohlížel směrem ku škole. V jeho tváři nezračil se více výraz štěstí a spokojenosti, který jsem v ní dříve shledával, ale naopak, byl v ní smutek a tušení něčeho nepěkného a jakási jiná záhada.

"Zdá se, že s těmi Navaji to vypadá zle," řekl na oko klidně, zahlédnuv mne k sobě přicházeti. "Člověk nikdy neví, co začnou zítra."

Po chvíli pokračoval: "Podivný sen jsem měl. A nějaký koyot vyř po celou noc blízko tábora. Slyšel jsi jej?" —

mlčel jsem, překvapen změnou jeho nálady.

"Nemysleme však na koyota," začal opět, a po chvíli dodával váhavě: "Já jsem se domníval, že odvedu si tu dívku do Taos. Po tom, co se stalo, bude to však nemožným. Chtěl jsem si ji vzíti za ženu, ale teď — teď, zdá se mi, že Indiáni byli stvořeni k tomu aby byli nešťastní." —

Neodpovídal jsem, ale ve své duši souhlasil jsem s ním. Na chvíli jsme se oba odmlčeli.

Pak přistoupil jsem k němu, chtěl jsem ho uchopiti za ruku, říci mu něco potěšujícího, ujistiti ho svým přátelstvím, avšak on sklonil hlavu, odvrátil se ode mne a mluvil k sobě šeptem: "Ted' bude nemožným odvésti ji od staré matky, a zůstanu-li, stanu se a zůstanu Navajem a žítí budu daleko od svého vlastního lidu. Vždyť já také mám otce a matku." — — —

V okamžiku, kdy Juan chtěl se vyšvihnouti do sedla, na cestě objevil se indiánský hošík ve školy. Jak nás zpravit, správce ho posílal, aby nám řekl o zapadlé krávé někde v řece blízko Černého kaňonu. Ačkoliv pro tento den na mně byla řada krajiny v okolí Černého kaňonu projeti, Juan se rozhodl sám tam jeti.

"To se mi hodí, já tam půjdu," pravil, obraceje se ke mně již v sedle s výrazem uspokojení ve tváři. "Ty jed' dolů po řece a setkej se s hochy sousedního tábora. Řekni jim o Indiánech."

"Dobře; učiním tak", odpověděl jsem a ihned usoudil, že dle všeho touha po Namp-e-yi táhla ho v onu stranu. Věděl jsem, že k večeru, na zpáteční cestě bude mu projeti kaňonem Modrým, a bylo patrné, že minil se tam s ní setkati. Hleděl jsem chvíli za Juanem, který drobným klusem vzdaloval se po široké cestě, následován navažským hošíkem.

Téhož dne k večeru, nepozorován, Torribio vytratil se z tábořiště. Jel rovně k místu, kde, jak dobře věděl, běloch, cowpuncher, projížděl každým dnem. Byla tam laguna, Navahům známá Ca-ye-ta-na, kde cowboy musel zastaviti, aby napojil svého koně. Bylo to jediné jezírko v celé okolní krajině. Zde Torribio s koně seskočil, vyhledal příhodné místo a uleh do šalvějového houští. Okem ostříže rozhlížel se krajinou. Jeho koník, uvázan v houští, mařil čas okusováním trpkého šalvěje.

Torribiovo oko stále upřeno bylo k nedaleké laguně. Brzy jezdec objevil se na obzoru, jasně odrážaje svou postavu proti *nachu zapadajícího slunce.*

Torribio, stále ukryt v houští, zvolna povstal a zvedl své ruce k červenému nebeskému kotouči.

"O Ye! Velký Duchu Navajů!" šeptal, "dopust', abych na tomto bělochu pomstil všechna bezpráví, tak dlouho na nás bílým

Ze světové výstavy v Chicagu.

SKUPINA UKRAJINCŮ V MALEBNÝCH LIDOVÝCH KROJÍCH.

člověkem páchaná. Jest naším nepřítelem.—
Necht' padne mojí rukou!"

Ukryl se opět v houští šalvěje a pozoroval blížího se jezdce. Pozvedl svou ručnici.

Mezitím cowboyův koník, jakoby tušil vůli svého pána, a dobře jsa si vědom, že studená, občerstvující voda ho při laguně očekává, rozběhl se v rychlý klus. Přiblíživ se k vodě, jezdec seskočil, a nahnuv se nad hladinou vodní, pil v dlouhých doušcích.— Kůň, nahnuv své uši nazad, dlouze bez přestávky vodu do sebe ssál. V tomtéž okamžiku kule zabzučela vzduchem a uprostřed obklopujícího ticha ozval se výstřel ručnice, následován vzdálenou ozvěnou a srdcervoucím výkřikem.

Torribio, nadzvednuv se nad houštím, pozoroval, jak člověk při vodě vzhopil se na nohy. Kůň, pozvednuv uši a nepřestávaje se ohlížeti po svém pánu, odběhl několik kroků a pak opět se zastavil. Druhý výstřel ozval se v mrtvém tichu, v tichu tak hlubo-

kém, že namáhavý dech raněného člověka něžným větříkem zanesen byl k bystrému sluchu Torribia. A byl to právě tento výkřik, tak hrozný a nesnesitelný Torribiovu sluchu, který donutil ho k tomuto druhému výstřelu. Cowboy zavrával a mrtev klesl do vody. Kůň, postrašen tímto neobyčejným výjevem, tak náhlým a neočekávaným v tomto mírumilovném koutě přírody, velkými skoky odcválal. Vše opět upadlo v dřívější ticho.

Setmělo se. Slunce zmizelo za obzorem, nedočkavě pozřeno věčně hlavou pouští; krajina na několik okamžiků zaplavena byla žlutí, pak nachem, pak zdála se býti fialovou, až konečně vše zahaleno bylo v neproniknutelný závoj temné noci.

Nam-pe-yo tohoto večera marně čekala Juana v srdci Modrého kaňonu. Čekala a pozorovala, jak světlo mizí z kaňonu, až konečně den sestárnul. Obavy a smutek, dosud

jí neznámé, drásaly jí srdce. Zdálo se jí, že ani veverky, ani šepotající ptáčky neodvažovali se tentokrát rušití ticho tohoto místa; pouze vítr těžce vzdychal a nařikal v korunách topolů.

Temno bylo, když Nam-pe-yo navrátila se do vesnice. Torribio, její bratr, kolem velkého ohně častoval tam mladé bojovníky. — Záře světlých plamenů ozařovala jeho nadšenou tvář, šlehala po tělech rozjařených mladých mužů.

IX.

LÁSKA NAM-PE-YI.

Příštího rána, když jsem se probudil, shledal jsem, že jsem v táboře úplně sám. Rychle jsem se oblékl a vyšel před stan, abych se přesvědčil, zdali se nemýlím. Avšak skutečně zůstal jsem sám, nikde známky po Juanu.

Znepokojován tíživými obavami, které jsem nedovedl od sebe odpuditi, jako obyčejně počal jsem rozdělávati oheň. Zamyšleně hleděl jsem v plameny, které zvolna se rozhořovaly, když jsem v oheň vhodil suché dřevo.

Když pak připravoval jsem si snídání, Nam-pe-yo přišla do tábora. Chápal jsem tážavé její pohledy. Chvilí na mne hleděla, aniž by promluvila, jakoby nebyla rozhodnuta, zdali to, co mi chce říci, nebude příliš důvěrným. Její rozpaky však brzy zmizely.

“Kde jest Juan?” tázala se, hledíc někam do prázdna.

Nedovedl jsem odpověděti a mlčky jsem na ni pohlížel.

“On mi jednou povídal, že jste přáteli; zajisté, že vám pověděl, kam šel a zdali se nemíní na noc navrátiti”, poznamenala, opět hledíc do prázdna.

Její třesoucí se hlas nesl s sebou prosbu, která vzbudila ve mně přirozený soucit sympatie, přes to však, nedovedl jsem odpověděti. Její láska k Juanu byla znatelná v každém jejím slově, pohledu a pohybu. Byla krásná tohoto rána, se svými hustými vlasy, upravenými v pletence, dmoucimi se nadřý a se zádušným výrazem své tváře, který ji činil ještě krásnější.

Mohl jsem jí pouze pověděti, že Juan nepřišel na noc. Vypravoval jsem jí o zapadlé krávi, snad Juan měl s ní hodně práce a snad přes noc zůstal u některých Indiá-

nů, jak často již dříve byl učinil. Ujistil jsem ji, že není třeba obávat se něčeho nepříjemného. V každém případě musí se navrátiti před polednem. Slibil jsem jí, že mu řeknu o její návštěvě.

K poslední Juanův kůň přiklusal ke corralu se sedlem na jedné straně nakloněným a bez uzdy. Velice jsem se podivil, spatřiv koně bez jezdce. Napadlo mne, že možná Juan, tahaje krávu z bahna, byl buďto svržen s koně, nebo že kůň se něčeho polekal a utekl mu, načež odběhl na některou oblíbenou pastvinu a když pak do syta nabažil se svobody a dobré trávy a dle všeho si odpocíнул a vyválal v měkkém písku, pak za noci, vzpomněv si na své společníky, navrátil se do tábora.

Tak jsem odhadoval. Ovšem, Juan nemohl se na noc vrátiti, kdyby musel jíti pěšky. Šel jsem ku koni, sňal mu rozbité sedlo a pohlídl ho po šíji. Zdál se býti postrašen a jeho neklidné oči napjaté na mne hleděly, když vzpouzejícího se za hřívou vedl jsem ho do ohrady. Co vše vyjadřovaly oči tohoto zvířete! — —

Den zvolna se táhl a já marně čekal návratu Juana.

Příštího dne, nemaje nic jiného na práci, objížděl jsem podél břehů Malého Colorado, pátraje po rybách. Mé rybaření bylo jednoduché. Našed na písčité mělký močál, vyvedl jsem z něj vodu a pak jednoduše zápasící ryby z bahna do pytle sesbíral. Ačkoli svým vzhledem nebyly příliš vábívé, přece byly vždy vítány a aspoň na krátký čas změnily náš jednotvárný a drsný stůl.

Navrátil se do tábora, shledal jsem, že Juanův kůň zmizel. Jak z ohrady se mohl dostat, nedovedl jsem si domysliť.

Teprve po čase dozvěděl jsem se pravdy. — — —

Nam-pe-yo, obávajíc se o Juana, rozhodla se naléztí svého milence. Jedouc na koni svého bratra, projížděla kaňony, se strání rozhlížela se po údolích, objížděla břehy řeky. Zoufalství a bázeň před něčím neočekávaným hnaly ji vpřed. A k večeru druhého dne našla Juana — mrtvého, při malém jezírku, jeho tělo napolo zapadlé ve vodě.

Nezmiňujíc se nikomu o svém nálezu, zašla k našemu táboru, do lasa chytla Juanova koně a odvedla ho. Pak vrátila se k laguně, vyzvedla Juanovo bezvládné tělo na jeho koně, připevnila je provazem a šla zpět do indiánského ležení.

Stmívalo se již, když Nam-pe-yo, tlumeměně popěvujíc píseň smrti, jako stín vcházela do vesnice. Záře ohně osvětlovala ji a jejího koně a podivné její břemeno. Mužové tlačili se kolem ní, ženy a děti bázlivě k ní pohlížely. Kráčela přímo ku svému bratru jistým, odhodlaným krokem.

“Torribio, cos to učinil? Vždyť jsi přece zabil mého Juana,” řekla a její hlas prozrazoval žal a její oči mluvily o němé výčitce. —

Torribio, když byl pohleděl ve tvář své sestry a pak ve tvář mrtvého těla, které ona s sebou přinášela, pochopil vše. V okamžiku upadl ve zmatek, který přes všechnu námahu nedovedl potlačit.

“Oh, Čin-Day!” vykřikl. “To není běloch! Indián!”

“Ano, Indián; můj Juan. Torribio, ty nejsi mstitelem.”

Torribio se obrátil a rozpráhl své ruce k Navajům:

“Indiáni jsou ztraceni! Indián již nikdy nepovstane z prachu. Velký Duch rudého muže je mrtev. Proč musil jsem obětovati Indiána za bezprávi bílého plemene? Proč zabil jsem našeho přítele Juana? Táže se vás... Nikdo neodpovídá — sám nevím.”

A jeho pohled mluvil o hrozných mukách, ve kterých duše jeho se zmítala.

Chvilé tato byla tak nesmírně tragickou, tak nepochopitelnou, takže překvapení diváci, nanejvýše vzrušení, nejsou schopni projevit svůj údiv jediným slovem neb výkřikem, v němž ustrnutí pohlíželi na toto podivné divadlo. Ani tomu nejmenšímu nerozuměli z celé této truchlohry, ale v hloubi svých duší cítili a chápali, že něco strašného se přihodilo, a že toto něco bylo koncem jejich nadějí a vši dřívější spokojenosti. — Velký Duch Indiánů byl mrtev, Indián sám v prachu, zašlapán těžkou nohou civilisace bílého člověka. “Běda nám! Indián nikdy již nepovstane. Všechny naše naděje jsou ztraceny”, jako ozvěnou otřásl duši každého.

Tento zmatek trval však jen chvíli, bylo to jen zanícení okamžiku, přivolané hrozným výjevem a řečí Torribia. Nam-pe-yo slyšela kolem sebe hněvivé hlasy a ne příliš vlídné poznámky. Psi počali výt a ženy nařikaly někde v temnotě. Avšak ona nevšímalá si toho všeho. Pro ni Juan byl mrtev a její srdce překypovalo teskností. Pro ni skutečně to bylo koncem všeho.

Nam-pe-yo nezůstala dlouho ve vesnici. Zvolna obrátila svého koně a opět odcházela do temného stínu noci. Za sebou slyšela hlasy Navajů, slyšela volání své matky, avšak přese všechno pryč pospíchala z vesnice, nehlédíc do tváře zachmuřeného měsíce. Koyot jako šedý stín plížil se někde před ní. Nedbala toho, co bylo za ní. Bylo toho dosti a ona tím vším opovrhovala — nenáviděla to.

Zvuky a hlasy vesnice stávaly se méně a méně slyšitelnými, avšak ona neodvažovala se pohlédnouti zpět, aby ani měsíc sobě nemyslí, že ona jest nevěrnou svému milenci. Dále a dále pospíchala do pouště. Před tvářemi svého lidu byla klidnou, avšak sotvaže vyšla pod vlídné křídlo noci, ramena její počala sebou škubati v bezmocném vzlykotu.

Nejdříve hledala nocí cestu k Modrému kaňonu. Tam v háji topolů a blízko věčně šepotajícího potůčku byl nový hogan, vystavěn pro ni Juanem. Zde uložila bezvládné tělo svého milence a sama klesnuvši do písku, čekala východu slunce.

Když prvé žluté paprsky své světlo na ni vyslaly, sbírala dřevo a suché rosti v okolí potoka a utvořivši nad tělem Juana hranici, vše pak zapálila. Hleděla v plameny, které hladově vše žžiraly, až vše zmizelo v hromadě doutnajícího popele; její milenec, hogan, budoucí to domov její a všechna její naděje; vše proměněno bylo v popel.

Mezitím, co tiše prohlížela k hranici, pocít něžné oddanosti, který tak často u ní se ozval, když k ní Juan přicházel, na okamžik se k ní navracel. Myšlenky ty byly ji tak známy, tak plny něžných vnímavých vzpomínek; — Ráda oddala se tomuto pocitu a přála si jej podržeti tím, že zavřela oči a každou jinou myšlenku snažila se od sebe odpuditi.

Když pak opět oči otevřela, otřásla se hrůzou, spatřivši před sebou holou skutečnost. Všechno zde bylo: hranice, zmírající plameny a popel. Vše to mluvilo k ní o utrpení, o smrti a o tom, co nikdy se již ne navrátí.

Když pak žhavý popel rozházela do pospíchajících vod potoka, obrátila své kroky k Velké Řece, vedouc Juanova koně za sebou. Nebylo se již čeho obávati. Běžela a utíkala, neodvažujíc se vsednouti na koně, kterého dle obyčeje svého lidu musila poslati za Juanem, do jiného světa. A když slunce nejvýše nad ní stálo a síly ji opouštěly, u-

kryla se v houští, které hustě rostlo v hlubokém úvalu.

Když konečně slunce zašlo a soumrak počal rozkládati se po zemi, odvážíla se z úkrytu. Byla bez potravy a její mokasiny byly rozedrány. Avšak její smutek byl tak hluboký, že necítila ani hladu ani sedřených nohou. Po celou noc cestovala; a někdy děsné myšlenky a pevné odhodlání nutily ji k útěku.

Když nastalo ráno, stála na břehu Velkého kañonu, a ohromena podivuhodným divadlem, které před ní náhle se rozevřelo, pohlížela dolů, ke dnu, ku dravé řece. Tam v propasti, pod jejími nohami proudilo mocné Colorado. Popošla blíže k okraji a klopýtajíc, hledala místo jejímu klidu tak dobře známé, pode jménem "Tze'yeinti'li". Zde byla těsná propast' mezi dvěma ohromnými balvany. Navajům tato skaliska byla skutečnými lidmi; dovedla mysliti jako lidé, byla okem Yei-e, boha slunce.

V tomto místě uvázala Juanova koně k cedrovému stromu takovým způsobem, že musil se uškrtiti, neměl-li pojití hladem; při sebemenším trhnutí provazcem byl odsouzen sřítiti se do propasti. Měla to býti oběť Velkému Duchu a dar Juana. Miloval svého koně a Nam-pe-yo posílala ho za ním, do říše duchů. Ona sama rozhodnuta byla ho následovati.

Opět navrátila se k okraji. Pozorně naslouchala. Hluboké ticho ji obklopovalo; nic nerušilo tuto samotu — nic — než vzdálený hukot řeky; a větřík šeptal jí příjemnou píseň nastávajícího štěstí.

Vzývala duchy svých předků, aby dali jí sílu a útěchu. Pak obrátila se k Yei, velkému duchu všeho živoucího. Její rty v šepotu samovolně se pohybovaly:

POCHODILI DOBRĚ.

"Šmarja, Jiří, vždyť tohle není naše dítě! Vzali jsme omylem jiný kočárek. Co teď?" — "Drž jazyk za zuby! Bud' ráda, že máme lepší kočárek."

NEJDE JÍ O KVALITU.

"Přeji si koupiti deštník." — "Dobré kvality, prosím?" — "Ne, chci jej jen do špatného počasí."

"Do domu věčného žití, tam kráčím.
Do domu štěstí chci se odebrati.
Krása přede mnou, s ní já chci býti.
Hoře za mnou chci opustiti.
Krása pode mnou, tam musím jíti." —

Učinila několik kroků k okraji a nahlédla v propast.

"Proč — proč musím zemřít?", mihlo se jí hlavou a závrat' ji pojala. Avšak na to šťastná myšlenka se jí zjevila, že tam někde sejde se s Juanem. Opět nahlédla v hloubku kañonu, udělala ještě několik kroků vpřed a pak s rozpjatou náručí vrhla se na obrovské skalisko Tze'yeinti'li. Nahnula se, nemohouc odolati pokušení, že by ještě jednou do propasti nepohlédla, kde, věděla, že něco, čeho se bála, ale co zároveň zdálo se jí tak půvabným, ji očekává. Jasně cítila, že to tam jest a že se již nelze od toho odtrhnouti. Ještě více se nahnula, zavrávorala, ztratila rovnováhu.

Pokusila se povstati, odejítí odsud; ale co sotvaže, hledajíc opory, dotkla se zakrnělého cedrového křoví, které až ze samého okraje před ní vyrůstalo, toto křoví se urvalo a něco těžkého ji udeřilo do hlavy a sjelo po tváři.

"Juane! Juane!" volala, pocit'ujíc, že marným jest všecken zápas.

S hrůzou si uvědomila, že kamsi padá, řítí se v závratné rychlosti. Pocit ten však ihned zmizel, rozplynul se a ona pocit'ovala jak příjemný větřík ovívá její tváře. Pocit klidu a míru ji opanoval. Přála si neustále, věčně takto letěti prostorem. Viděla Juanovu tvář, jak na ni se usmívá, ona také se na něho usmála a celou svou lásku znovu prožívali. Mir, jaký dříve před tím nepoznala, ji omamoval. Pak temnota ji zahálila a ona ničeho více již necítila.

TAKÉ PŘÍMLUVA.

On: "To jest již po druhé, co by mne byl můj šofér málem zabil. Musím jej propustiti." Ona: "Ach, dej mu, chudákovi, ještě jednou příležitost."

PROFESORSKÁ.

Sluha: "Pane profesore, přišel lékař." Nemocný profesor: "Nechci ho viděti. Řekněte mu, že jsem nemocen."

Sovětskou Unií.

Od Baltu k Černému moři. — Pro kalendář Hlasatel napsal E. Knoška. Z angl. přel. R. B.

AČKOLIV nebylo na místě nic zvláště znamenitého nebo význačného, přece jsem byl pohnut. Dřevěný železniční most, jedna polovina natřená bíle a druhá červeně.

Na jednom konci stálo několik finských vojáků, na druhé straně červená garda proletářské diktatury. Vstupovali jsme do Sovětské unie! Šel jsem se podívat sám. Mnoho jsem slyšel o této dojista jiné zemi, jiné, poněvadž tam není soukromých továren, soukromých podniků, kapitalistické třídy vykořisťující dělníky. Theoreticky vzato, všeho bylo využito ve prospěch mass. Dobrá, nyní uvidím sám. Naše americké žluté žurnály napsaly dost historek odstrašujících od jakéhokoli přátelství k sovětským republikám. Po několika hodinách, ztrávených na pohraniční celní stanici, kde naše velká turistická skupina byla nucena se podrobiti přísné prohlídce zavazadel, byli jsme konečně posazeni do sovětského vlaku a pokračovali na své cestě do Leningradu. Pohraniční stanicí byl Belo Ostrov. Leží na Helsingforsko-Leningradské železnici a pouze několik hodin jízdy od Leningradu. Dělal se právě tma, a jemný déšť, jenž činil celý den zasmušilým, stále trval. Bylo sychravo a chladno, nevlídný čas pro cestu v cizí zemi. Ale Rusové přece nemohli zastavit déšť, uvažoval jsem, abych vše obrátil v nejlepší. Venku ve tmě se začaly objevovat domy, činžáky, řady a řady jich. Bylo příliš temno, abych viděl více než obrysy těchto moderních příbytků, jež vyrostly v uplynulých pěti letech po celém Rusku. Leningrad!

Na nádraží jsme byli očekáváni průvodcím turistů a zavedeni k busům, jež nás odvezly do hotelu October. Železniční stanice byla přeplněna, ale cestou do hotelu byli jsme překvapeni nad pomýšlením. Mokré ulice byly přeplněny lidmi jako kterákoliv ulice v nejživější části amerického města. Automobily osobní i nákladní, busy, vozy pouliční dráhy a chodci, vše ve spěchu sem i tam. Točila se mi z toho hlava. Nemohl jsem to

pochopiti. Ale později jsem viděl Moskvu, Kharkov a jiná ruská města, a vysvětlení této zvláštnosti jest prosté. Vysvětlila nám to průvodkyně na cestě do hotelu. Leningrad, Moskva a jiná velká města zdvojnásobila i ztrojnásobila svou lidnatost od roku 1922. Stavby ulic, drah a budov pokračovaly úžasnou rychlostí, ale přece nikoli tak rychle, aby stačily vzrůstající lidnatosti. Příčinou tohoto vzrůstu lidnatosti v městech byl rychlý rozmach průmyslu. Tisíce mužů putovalo do měst, aby se stali průmyslovými dělníky v právě postavených továrnách. Ti zavinili dočasný nedostatek bytů a nesnáze v dopravě. Proto vina za tyto problémy spadá na rychlé tempo socialistické konstrukce. Časem budou vyřešeny. "A vedle toho", dodala průvodkyně, "pracujeme čtyři dny a odpočíváme pátý, ale všichni nemohou míti volno v stejný den. Proto jest vždy pětina našeho obyvatelstva na prázdninách, návštěvách, nákupu a tak dále."

V hotelu jsme měli pohodlné pokoje a dobrou stravu. Po stránce stravy jsme si stěžovali v Rusku pouze na přílišné množství ryb. Avšak zvykl jsem si na to. Svě tři dny v Leningradě jsme věnovali prohlídce továren, léčebných ústavů, muzeí, škol, divadel večer a mnoha historických míst jako Zimního paláce, Petropavlovské pevnosti, Smolného institutu, vesměs proslulých v dějinách ruské revoluce.

Všechny ruské továrny jsou řízeny podle více méně ustáleného způsobu. Uvedeme za příklad Krasny Tkach, textilní podnik, v němž jsem ztrávil několik hodin. Továrna zaměstnává 3,000 dělníků. Z nich jest dvě třetiny žen, a 1400 členy komunistické strany nebo Ligy komunistické mládeže. Vydělají průměrně 150 až 200 rublů měsíčně. Rubl platí v americké měně 51 cent. Mají tam týden o pěti dnech, čtyři pracovní dny a potom svátek, a osmihodinový pracovní den, do něhož jest zahrnuta hodina na jídlo. Mládež ve věku od 16 do 18 let smí pracovat jen šest hodin denně. Továrna má technic-

kou školu pro 600 dělníků, jejíž žáci věnují tři a půl hodiny theoretickým studiím a tři a půl hodiny práci v továrně. Totaž jest zvláštnost všech sovětských továren. Zdá se, jako by tam vládlo heslo "uč se při práci a pracuj při učení". Velká tovární jídelna pro dělníky, v níž chutné jídlo stojí 35 až 50 kopejek, vybavený palác pro osvěžení, opatrovna pro dívky pracujících matek a kooperativní dělnické obchody jsou vesměs částmi továrny. Tak je to zavedeno po celé Sovětské unii. Továrna jest obvykle střediskem pro všechnu ostatní činnost dělníků. Dělníci vypadali při nejlepším zdraví, a jak by ne, když jsou v továrně chráněni bezpečnostními vymoženostmi a pracují v moderních, světlých a vzdušných budovách. Mzdy jsou stupňovány podle osmi tříd. Nejvycvičenější a pokročilí dělníci jsou zařazeni do tříd o vyšších mzdách, kdežto nevyučení a začátečníci náležejí do nižších tříd s menšími mzdami. Pověsti, že vyučení a nevyučení dělníci v sovětských továrnách dostávají stejný plat, jsou nepravdivé. Každý jest placen za množství užitečné práce, kterou vykonal, jakož i za jakost práce. Muži a ženy dostávají za stejnou práci stejný plat. Tato hospodářská nezávislost žen jest pro tyto začátek nového života v Sovětské unii. Viděl jsem ženy pracovat v mnoha průmyslových oborech. Jel jsem ve voze pouliční dráhy, kde jsem platil jízdné ženskému průvodčímu a vůz řídila rovněž žena.

Cím vynikají sovětské továrny velmi nad americké, jsou rozmanité zvláštnosti, jež náležejí do tovární výroby. Instituce a střediska, jež umožňují dělníkům činnost po stránce kulturní, vzdělávací, sportovní, zdravotní a jiných, vidíme v každé továrně. Ale ještě větší vymožeností jest sociální pojištění, jež odstranilo v Sovětské unii největší problém, jemuž čelí většina lidu v každé jiné zemi na světě v přítomné době, problém hospodářské jistoty. Každému dělníku v Sovětské unii jest zaručeno jeho právo na život vládním pojištěním, jež záleží v tom, že dělník, onemocní-li, ztratí-li zaměstnání, přijde-li k zranění nebo stane-li se neschopen práce bez své viny, dostává stále svou mzdu. Ženy jsou osvobozeny z práce měsíc a někdy dva před porodem a rovněž tak dlouho po porodu při plném platu. Lékařského ošetření se poskytuje hned v továrně. Lékaři jsou státními zaměstnanci a jejich služby jsou

zdarma. Rovněž léky a nemocniční služby. Ve věku 55 let vstupují dělníci do výslužby. s plným platem, jsou-li členy odborové organizace, nejsou-li, dostanou 60 procent své poslední mzdy výslužného týdne. Mohu zde podotknouti, že téměř každý náleží k nějaké odborové unii. Dokonce i lovci v sibiřských pralesích a studenti na universitách mají své unie. Výhodné noméry továrních dělníků byly patrný v mnoha různých průmyslových oborech. Některé z továren v Leningradě posílají dělníky do léčebných ústavů v okolí města nebo k Černému moři nebo na Kavkaz o prázdninách, na něž má každý dělník právo a jejichž délka se pohybuje od dvou týdnů do šesti, podle druhu práce. V některých léčebných ústavech, jež jsem navštívil v Leningradě, našel jsem pacienty, kteří pracovali ve dne a v noci byli lékařsky ošetřováni. Tímto způsobem může dělník dostat lékařské ošetření v nemocnici i když jeho choroba není tak vážného druhu, aby nemohl chodit do práce. Jiní pacienti trpěli menšími chorobami, které vyžadovaly jisté diety. Takové léčebné ústavy se jmenují "noční sanatoria" a nemohou býti zaměňovány s velkými léčebnými ústavy, jež jsme navštívili v Dietskem Sielu, Sevastopolu a na Yaltě, a jež budou popsány později.

Jednoho odpoledne jsme navštívili některé z nových bytových domů, stavěných na pokraji Leningradu. Budovy jsou moderního slohu, o třech patrech a mají po třech nebo čtyřech bytech. V bytech jest telefon, elektrické světlo, rozhlasový zesilovač, spojený s ústředním rozhlasovým souborem v budově, a moderní toaletní zařízení. Rozhlas a telefon jsou velmi rozšířeny v Sovětské unii a zdálo se, že je tam dostatek přístrojů. Navštívil jsem velkou továrnu na telefony v Leningradě, jež nese název Krasnaja zeria neboli Rudé svítání. Většina bytů, jež jsme navštívili, byla přeplněna, obvykle bydlely v jednom bytě dvě rodiny následkem povšechného nedostatku bytů v městě. K bytovým budovám ve čtverci neboli bloku přísluší moderní světlá opatrovna, kam matky, jež pracují nebo jdou nakupovat, ořívádějí své děti. Opatrovna byla jedním z nejúčelněji zařízených a nejčistších míst, jež jsme viděli. O děti pečují zkušené ošetřovatelky. Jisté místnosti byly určeny za hřiště, jiné ku spaní, v dalších byly skříňky na šaty, vany na koupání a tak dále. Byla to nejpodivuhodnější výstava vědecké péče

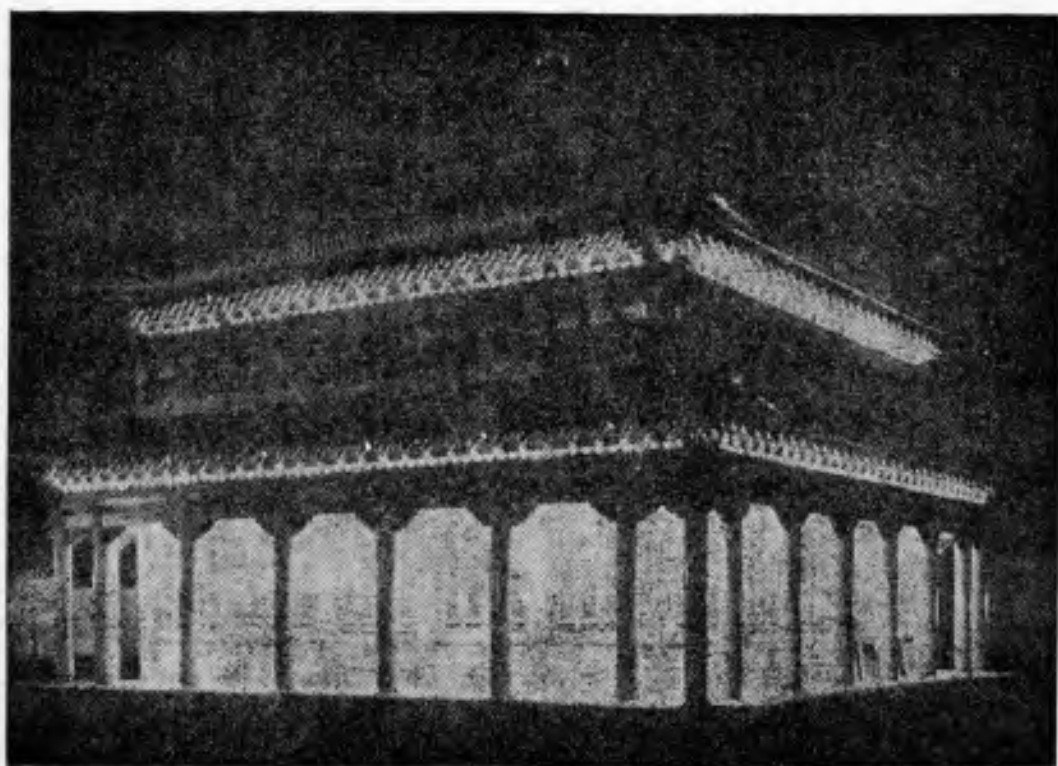
o dítě, jakou jsme kdy viděli. Nikdo, kdo se vrátí ze Sovětské unie, nemůže říci, že dítě v sovětském Rusku nedostává nejlepší lékařské ošetření, vědeckou výchovu a výhody, jichž sovětská vláda může poskytnouti.

V Leningradě jsme viděli po prvé nové drama a kulturu, rozvíjející se ve společnosti, v níž jest více méně odstraněn rozdíl mezi třídami. Byv přítomen divadelním představením v Moskvě i jinde, jsem hotov uznati, že to bylo něco, co nelze viděti nikde jin-

de na světě. V sovětském Rusku mají dělníci všechny možnosti, aby rozvinuli umění a kulturu v duchu proletářském, v nichž se budou zrcadlit život, práce a snahy ruských mass. Doklady toho jsem viděl všude, vidíme je i v ruských filmech, jež jsou ukazovány v Americe. Je to umění a kultura, jimž mohou rozuměti dělníci.

Po čtyřdenním pobytu v Leningradě odjeli jsme ve spacích vozech třetí třídy do Moskvy. Kosti nám bolely od tvrdých lůžek

ZE SVĚTOVÉ VÝSTAVY V CHICAGU.

ZLATÝ SVATOSTÁNEK Z JEHOLU V ČÍNĚ.

ve vlaku, jenž ujížděl celou noc, ale pohodlí v novém moskevském hotelu bylo dobré a oslava Prvního máje, které jsem byl svědkem, byla takové povahy, že jsme záhy zapomněli na otláčené kosti. Zde a nyní mohu říci, že duch ruských mass a jejich ochotu k spolupráci s jejich vládou v každém pokusu o pokrok jejich nové společnosti nelze nikde lépe viděti než v Moskvě o Prvním máji. Tam nemůžeme pochybovati, že tvůrčí zá-

měry a rozvrhy vlády jsou upřímně podporovány pracující třídou. Tu a tam jsou nespokojení jednotlivci, obyčejně ti, kdo se byli s to obejít bez práce před revolucí a dnes nemohou. V Moskvě jsme navštívili továrny, vládní budovy, musea, výchovné ústavy několika odborových organizací a prohlíželi si město. Jednoho dne jsme navštívili soudní budovu, kde se konají sňatky a rozvody. Tam jsme se poučili o více méně jednodu-

chých zákonech sovětů, jež jsou v Americe často nazývány "volnou láskou". Nemají-li muž a žena dítě, jest rozvod povolen okamžitě. Kde jsou dívky, musí se muž i žena starati stejným dílem o jejich podporu. Namítá-li proti rozvodu něco jeden z manželské dvojice, ujme se případu soudce. Není žádných nářků, lží, dlouhých soudních líčení, z nichž u nás obyčejně mají užitek právníci, není žádných příliš zastaralých rozvodních zákonů. Jednoduché, rozumné a praktické zákony, založené na řádné lidské mravnosti a vzájemné slušnosti manželů, vespolek s hospodářským zajištěním dělníka změnilo manželství v lepší a šťastnější instituci. Dva lidé nemusí již déle žíti společným životem, který jest horší pekla, jen proto, že nemají zákonitě příčiny k rozvodu, nebo proto, že nechtějí lháti před soudcem, nebo dokonce proto, že nemají peněz. V Rusku to stojí dva ruble a je po všem. A přes to přese vše, že jest rozvodní procedura jednoduchá, jest počet rozvodů v Rusku pouze zlomkem počtu rozvodů v naší zemi.

Jedné noci, po návštěvě jiného Američana, jen pracoval jakožto odborník v obrovském "Elektrozávodu", vrátil jsem se s přítelem pozdě do svého hotelu. Poněvadž bylo příliš pozdě na večeři v hotelu, rozhodli jsme se, že se půjdeme najísti mimo hotel. Bloudili jsme hodinu ulicemi, než jsme našli místo, kde jsme mohli dostat něco k jídlu. Poručili jsme si zákusek se šunkou a čaj. Byli jsme s jídlem brzy hotovi a k svému velikému překvapení, když jsme se zeptali, co stojí naše skrovná hostina, bylo nám řečeno roztomilou ruskou sklepníci, že za malý výlet z jídelny našeho hotelu zaplatíme čtyři dolary a třicet kopejek, neboli v amerických penězích přesně dva dolary a patnáct centů. Několik minut jsme proti účtu zdvořile protestovali a ujišťovali, že za ty peníze bychom dostali v Americe dvacet takových zákusků, ale konečně jsme zaplatili. Byla to naše první zkušenost v sovětském hospodářství. Brzy se nám dostalo vysvětlení — Ruský dělník má dělnickou knížku, která jej oprávnňuje nakupovati v jeho továrním kuchynním obchodě nebo jídla v tovární kuchyni velmi levně, ale ti, kdo nepracují a pracovati nechtějí, musí platiti tyto velké ceny, mají-li peníze, nebo trpěti hlad. Jelikož jsme zameškali naše jídlo v hotelu, kde jsme měli zaplacené, vešli jsme do jednoho z míst, kde se musí platiti ceny ve-

řejného trhu za vše, co dostanete. To jest asi příčina, proč americký tisk mluví o nucené práci v Rusku. Sovětská vláda má zákon: Kdo nepracuje, ať nejí. Při této metodě veřejných cen ti, kdo zbyli ze staré aristokracie nebo ti kdo jsou jen příliš líní na práci na vybranou mají buď pracovati nebo trpěti. Tot' jediný druh nucené práce, který jsem viděl.

V Moskvě jednoho dne, jakož i v jiných místech v Rusku, jsem navštívil sovětské vězení, však jen dle jména. V těchto ústavech jsou zločinci všeho druhu vychováváni k pozitivnímu životu. Toho se dosahuje tím, že jsou učeni řemeslu, jehož většinou neznají. Vězňové mají své vlastní dozorcí těleso, vydávají své vězeňské zákony, užívají radosti a svobody, o nichž se v amerických vězeních nikomu nezdá, a nepochybuji, že vycházejí na svobodu jakožto užiteční členové společnosti, ochotní a schopní dobré práce pro společnost místo aby upadli hlouběji, jak se často děje v Americe.

Po pětidenním pobytu v hlavním městě v U. S. S. R. odjela naše skupina vlakem do Charkova a na území Ukrajiny a Krymu. Jeli jsme pohodlně noc a den ve voze druhé třídy, stravující se v jídelním voze, který byl k vlaku připojen, a podivující se krásné rovné selské půdě a velkým lesům středního Ruska. Naši první zastávkou byl Charkov. Menší město, jež však poskytovalo téže podívané jako Leningrad a Moskva. Z Charkova jsme se vydali na další cestu, tentokrát k Dněprostroji. Pozdě v noci jsme dorazili na kraj této obrovské ukrajinské stanice na výrobu elektřiny, ale do rána jsme spali v železničním voze, totiž spali jsme, pokud to bylo možné za hvizdotu vlakových píšťal, jakož i vzdáleného rachotu a hukotu, neboť práce na Dněprostroji pokračovala ve dne v noci. Příštího rána bylo jasno a hezky, když jsme kráčeli k obrovskému jezu a elektrárně na březích řeky Dněpru. Jeden americký inženýr, jenž pracoval na hrázi, se připojil k naší skupině. Od něho jsem se dozvěděl o úspěších ruských dělníků na tomto inženýrském podniku, jednom z největších a nejzdařilejších, jaké kdy člověk dokončil. Když jsme se přiblížili k jezu, hluk se zvětšil. Konečně se mi podařilo vystoupiti na poslední hromadu čerstvě vykopané hlíny a podívat se na řeku a hrázi, poněkud na pravo ode mne. Byl to uchvacující pohled. Řeka přes míli široká byla zastavena silnou beto-

novou zdi. Otvory v jezu propouštěly proudy vod do nižší části řeky. Betonová stěna se zdála vystupovati několik set stop do vzduchu, od říčního břehu, na němž jsem stál. Ve skutečnosti, jak jsem se později dozvěděl, viditelná část hráze jest 115 a celá hráz od základů téměř 200 stop vysoká. Druhý břeh řeky byl zahalen v mlze a vodním prachu z řinoucích se vodopádů, dokonce i půda pod mýma nohama se třásla pod nárazy padající vody, ale zvěděl jsem, že hráz jest dlouhá přes míli. Americký inženýr, jenž byl v Rusku již osm let, dal mi číslice o stavbě. Šli jsme na vrchol jezu a po něm na druhou stranu řeky k elektrárně. Tam jsme spatřili obrovská dynama, jež shromažďují elektrinu. Každé dynamo má sílu 90,000 HP, největší na světě a úhrnná jejich síla jest 810,000 HP. Hydroelektrická stanice jest dnes největší na světě. Celkový náklad na hrázi a stanici i průplavovými vraty, jež jsou podobná panamským, přesahuje 110,000,000 dolarů. Ale Dněprostroj není jen toto. Je to rostoucí průmyslové středisko. Dva dny jsme chodili po továrnách, ocelárnách, výrobních věcí z hliníku, průmyslových podnicích všeho druhu, jež budou bráti elektrický pohon z Dněprostroje. Miliony dolarů bylo věnováno v obvodu několika mil od elektrárny na vybudování obrovského průmyslového města, jehož podoba se rýsuje již nyní v nových prázdných obytných budovách, ulicích, pouličních elektrických dráhách právě stavěných, a do něhož se nahrne tisíce dělníků, jakmile budou továrny otevřeny. Již v době, když jsme tam byli, žilo tam přes 52,000 obyvatelů. A před pěti roky stály na tomtéž místě dvě malé vesnice s úhrnným počtem 500 obyvatelů. Dněprostroj jest více než průmyslové středisko. Je to význačný krok v socialistickém zřízení, budovaný z nadšení dělníků Sovětské unie proti hrozným překážkám. Jest více mravním než tělesným vítězstvím ruských dělníků, kteří dřeli téměř od úpadu, aby dokončili stavební práce v rekordním čase, jelikož chtěli vyvrátiti tvrzení vůdčích amerických inženýrů, že takový podnik budou rušiti dělníci stavěti deset let. Práce byla hotova za čtyři a půl roku. Ale stavební tempo jest v Rusku rychlé. Co toto píše, jest Dněprostroj již zapomenutou věcí. Dnes se staví Volga-stroj, více než dvakrát tak velký jako Dněprostroj.

Jednoho večera jsme vyjeli z Dněprostroje a příštího rána uháněl s námi vlak kolem hor tunely do teplého území Krymského. Později jsme dorazili do Sevastopolu, krásného města s domy roztroušenými na pahorcích při malém přístavu na Černém moři. Ve dvou dnech ztrávených v Sevastopolu jsme navštívili musea, školky, skladiště a několik menších továren. Historických míst z Krymské války roku 1848 jest tam mnoho. Ze Sevastopolu jsme měli namířeno do Yalty, ležící na druhé straně poloostrova. Skupina hor, pokračující podél Černého moře, dělí Sevastopol od Yalty, a do dneška nespojuje tato města železnice. Ovšem tam vede silnice a jeli jsme tdy autobusem horami při břehu Černého moře v překrásné krajině do Lividie, bývalého sídla aristokracie za carských dnů. Tam jako i v Yaltě nádherné domy a paláce, obývané před tím jen šlechtici a dámami z nejvyšší společnosti, jsou nyní prázdninovými domovy tisíců dělníků, kteří se tam jezdí léčiti nebo přicházejí jen na dovolenou. Dva dny jsme cestovali tímto divůplným krajem, prohlížeje si léčebné ústavy, nemocnice, lékařské školy, státní mlékařské statky, vinné sklepy, velké botanické zahrady a tak dále. Při procházce prostorným palácem Alexandra II. v Lividii přijali jsme pozvání na oběd s dělníky, již tam byli na zotavení. Oběd se konal ve vyzdobené herně, v níž car Mikuláš prodlel mnoho hodin. Jak se časy změnily! Potom jsme jeli zpět do Sevastopolu a odtamtud zase do Moskvy a konečně do bývalého města carů, dnes Leningradu. Zase jsme navštívili několik velkých paláců ve vzdálenosti třiceti mil od Leningradu, vynikajících výbavou nad předešlé. Kdysi jim říkali Carské sídlo, nyní je to Dietské sídlo, ústřední ústav pro dívky a útulna pro staré lidi. Obraz který se opakuje s většími neb menšími změnami v celém Rusku. Malá třída aristokratů vypuzena a velká třída pracujících užívá ovoce své činnosti v bývalých palácích, vybavených tak nádherně, bohatě a přepychově, že nebylo divu, když massy trpěly a zůstávaly v nevědomosti a nevzdělanosti. Den před naším třetím odjezdem do Moskvy kráčet jsem po jedné z hlavních ulic Leningradu a spatřil jsem něco pro mě úplně nového. Věřící vycházeli právě z kostela po bohoslužbách. Slyšel jsem, že náboženství jest v Sovětské unii trpěno, ale domníval jsem se, že protináboženská propaganda, jejíž vý-

sledky jsou zřejmy v museích a vzdělávacích ústavech, náboženství úplně vypudila. Zde jsem měl doklad pro prohlášení kazatele Johna Haynese z New Yorku, jenž po cestě Sovětskou unií pravil, že nikde na světě se netěší náboženství takové svobodě jako v Sovětské unii. Několikrát potom ještě jsem viděl kostely naplněné věřícími. Ale náboženský duch se zdá býti zlomen a není podporován. Mladá generace bude atheistická. Ztrávili jsme několik dalších dnů v Moskvě, než jsme odjeli do Bigosova, pohraniční stanice na trati Moskva-Berlín, a když jsme konečně přejeli hranice Lotyšska, bylo nám, jako bychom opouštěli nový a lepší svět, jenž jest ovšem teprve ve svých začátcích.

V popisu svých zkušeností v Sovětské unii jsem snad věnoval příliš mnoho času obdivu hodným výkonům ruských dělníků a málo jejich chybám a potřebám. Ale to se stalo pod dojmem obrovských výsledků,

jichž se jim podařilo dosáhnouti, a nikoli toho, co musí teprve překonat. Nedostatečný rozvoj tak zvaných lehkých průmyslů zavinil nouzi o jisté předměty a potřeby. Tak jest zřejmý nedostatek balícího papíru, oděvů, malých kovových předmětů jako nožů, náčiní, mýdla, látek a některých luxusních potravin. Ale dělníci obětavě pohřešují tyto věci, ba dokonce se pokoušejí o vysvětlení, proč tak činí, proč musí nejdříve budovati těžký průmysl a teprve potom lehký, který jim učiní život pohodlnějším. Prozatím některých věcí nepotřebují. Nikdy neměli pěkných šatů, drahých jídel a jiných věcí. A vyrůstající mladá generace, která jest dána každá možnost, aby vyspěla v lepší pokolení, chodila do škol a pečovala o své zdraví, již jest poskytováno nejlepší, co sovětská vláda a rodiče mohou dáti, jednou v brzké budoucnosti bude sklízeti plody toho, co nyní dělníci v Sovětské unii sázejí.—

Záhonek humoru.

POVŠECHNÝ POSTRACH.

Dcerka farmáře došla krávu, když se na ni na louce rozehnal býk. Dívka zůstala sedět a došla dále. Svědkové, již se ukryli v bezpečí, viděli k svému překvapení, že se býk zastavil několik kroků před dívkou, sklopil hlavu a smutně odcházel. Každý se potom ptal dívky, nebála-li se. "Dojista nikoli," řeklo děvče. "Vím, že tato kráva jest jeho tchyně."

KOSA NA KÁMEN.

V novinách se objevila tato oznámka: "Pán, jenž zvedl mou kabelku na Hlavní třídě, byl poznán a jest žádán, aby ji vrátil." Za týden stála v novinách odpověď: "Poznaný pán, jenž zvedl vaši kabelku, vás žádá, abyste si pro ni přišla kdykoli."

VADY NAŠEHO ŠKOLSTVÍ.

Domácí mazánek byl po prvé ve škole. Když se vrátil, zeptala se ho maminka: "Tak, bobečku, co pak vás tam naučili?" — "Mnoho ne," odpověděla naděje rodiny, "zítra tam musím znovu."

NEZAPŘELA V SOBĚ ŽENU.

"Ruce vzhůru!" velel větší a starší ze dvou lupičů, kteří přepadli venkovský bus. "Chceme oloupiti všechny pány a zlíbat všechny dámy." — "Nikoli," protestoval mladší lupič galantně. "Oloupíme muže, ale ženy necháme v pokoji."

"Mladíku," ozval se z vozu hlas dámy nejistého věku, "starejte se o sebe, ano? Loupež přece řídí váš přítel."

NA HRUBÝ VTIP HRUBÁ ODPOVĚĎ.

Novomanželé se vraceli ze svatební cesty. Jejich auto ujíždělo po venkovské cestě a potkalo farmáře s mulou. Zvíře se otočilo za autem a zlostně zafrkalo. Přesycelý ženich chtěl nevěstu poškádliti a řekl: "Tvůj příbuzný." — "Ano, ale teprve od našeho sňatku," zašveholila nevěsta.

ŠPATNÝ RUKOPIS.

Učitelka: "Teplý, již po třetí jsem tě přistihla, jak se nakláníš k sousedovi do sešitu." Teplý: "Ano, slečno, když on má velmi špatný rukopis."

JABLOŇOVÉ KVĚTY

Povídka z filmového města
Hollywood.

Napsal J. E. Stach.

bohatého empirového stolu, který byl památkou z josefinských dob, seděl mladý energický muž, zabrán v podepisování dopisů a v prohlížení došlé pošty, kterou mu jeho sekretář každého rána předkládal. Byl to proslavený a mocný filmový ředitel, Dan Stall v Hollywood. Myšlenky měl soustředěny jen na filmovou produkci, takže si sotva povšimnul bohatými květy obalené jabloně, která se majestátně rozkládala pod okny jeho studia.

Přečetl právě malý dopis, který v něm opět oživil vábnou dobu jabloňových květů před dvaceti lety, při čemž se mu před očima vynořil obraz malého plavovlasého děvčete, které viděl každodenně houpati se pod bohatou jabloní sousedova domu. Matka děvčete přistihla jej jednoho dne, když před houpacím děvčetem prováděl své chlapecké kumšty a stavěl se na hlavu, při čemž jej oslovila:

“Dan, máš krásné velké oči, široce do světa otevřené, třeba se naň takto opáčné díváš.”

Dan bydlil se svými chudobnými rodiči v malém domku, který sousedil s pěkným stavením, v němž matka děvčete sama hospodařila a kde byl Dan více nežli doma. Za stavením byla veliká ovocná zahrada, plná jabloní, které když kvetly, poskytovaly krásný pohled. Zde trávil Dan nerušeně své bezstarostné mládí. Čas však rychle ubíhal, zatím co Dan dospěl již v jinocha a po úmrtí svých rodičů byl nucen odejiti do světa, při čemž mladá jeho romance náhle byla ukončena.

Po několik let bloudil světem, až jej osud zavál do Hollywood, kde se s ním nyní setkáváme jako s mocným filmovým vládcem. Do rodného kraje se více nevrátil.

Po přečtení malého dopisu se Dan na okamžik zamyslel a zadíval se ven na jabloňový strom, při čemž se slabě usmál. Chvilí přemýšlel a pak opět četl malý dopis, který končil zajímavou větou:

“— — — ano, přijedu, třeba moje cesta nebyla alejí jabloňových květů, ale cestou trnitou.
Norma Gray.”

Dan zodpověděl sám první její dopis, po němž následoval tento. Poslední jeho věta dráždila jeho paměť. Vstal a přešel mlčky několikrát pokoj, načež se opět zastavil u stolku, kde vzal do rukou pořad pro tento den ohlášených návštěv. Zastavil se u jména Viola Gordon a opět uchopil malý dopis a podíval se na datum. Bez rozmýšlení stiskl jeden z knoflíků na psacím stole.

Sekretář jeho vstoupil.

“Blair,” oslovil jej, “o jedné hodině přijede slečna Norma Gray vlakem do Pasadeny. Čekejte tam tedy na ni a přivezte ji ihned sem.”

“Nezapomeňte, že máte o 2. hodině luncheon s paní Gordonovou,” připomínal sekretář.

Spisovatelka Gordonová měla právě napsanou novou filmovou hru, kterou chtěla Stallovi prodati, neboť dobře věděla, že pod jeho řízením by se její hra dodělala velikého úspěchu. Volila tedy ve svém dopise vybraná slova, aby si jej lépe navnadila. Prodej scenaria u Stalla se jí vždy lépe zdařil, nežli u jiných filmových společností, na jejichž rozhodnutí musela vždy dlouho čekat.

Blair se již zatím nalézal na cestě do Pasadeny. “Takové množství lidí se teď hrne do Hollywood, že se stává skoro světovou cestou”, ulehčoval si cestou znavený sekretář. Zapomněl však na to ihned, když se s Normou v Pasadeně setkal. Byl sice poněkud zklaman, neboť očekával atraktivnější dívku, ale zatím se setkal s prostým děvčetem v jednoduchém cestovním šatě a se znatelnými stopami znavenosti, které dlouhá jízda vlakem do jejího obličeje vtiskla. Nedal však na sobě ničeho znáti a oznámil Normě stručně, že jej Stall vyslal, aby ji ihned přivezl do studia k chystanému pohostění. Na to oba přesedli do jiného vlaku do Los Angeles.

“Ráda bych se dříve převlékla. V tomto cestovním obleku přece nemohu — —. Snad

budu mít ještě dost času?" tázala se sekretáře.

"S radostí bych vás napřed zavezl do vašeho hotelu, slečno, ale bohužel nezbude nám na to dosti času. Za deset minut jsme v Los Angeles a odtamtud máme ještě půl hodiny dobré jízdy, abychom se zavčas dostali automobilem na místo."

"Tedy ještě 10 minut? Ty mně úplně dostačí ku převléknutí," odpověděla s úsměvem.

Blair byl velice mile překvapen, když po 10 minutách spatřil před sebou Normu úplně změněnou. Měla na sobě vkusný šedý oblek, v němž vypadala velice roztomile. Její malé nožky — jichž si šéf v první řadě povšimne, jemné něžné ruce, zdravá tvář, která byla vroubena bohatým zlatým vlasem, vše to tvořilo jeden dokonalý celek.

"Váš šedý blek sejmul úplně šedou barvu znavenosti s vašeho obličejce, ale mocné kalifornské slunce dodá mu úplně svěžesti," pravil spokojeně. Pro nynější dobu by však trochu umělého přibarvení neškodilo," dodal dvorně.

"Myslíte? odpověděla Norma v rozpacích. "Já však žádné barvy nemám, jelikož jsem jí dosud neužívala, mimo filmovou školu, kde jí ovšem bylo třeba".

Při další jízdě automobilem Blair zpozoroval, že znavenost jejího obličejce se opět stává znatelnější a proto se jí otázel: "Jistě jste asi mnoho nesnídala?"

"Velice málo," odpověděla Norma.

"Nevím, jak dlouho ještě budete čekatí a dost možná, že šéfa ještě nějaká nepředvídaná konference zdrží," při čemž zastavil automobil. "Zde v této jídelně dostávají naši herci při zkouškách jídlo. Máte 3 minuty času, abyste něco pojedla a vypila horkou kávu."

"Jsem tak rozčilená, že sotva budu moci jísti — ale kávu bych ráda," odpověděla vstupující za Blairem do jídelny.

"Nepozoruji, že byste byla rozčilená," odpověděl Blair, pozorně si ji prohlížeje.

"Ano, jsem duševně pohnuta, že sotva mluvím," odpověděla.

"To je právě dobře, jelikož šéf nemá rád lidi, kteří toho moc namluví. Co chcete jísti?"

"Což jste mi neřekl, že jsem pozvána k pohostění?" smála se Norma.

"Tam ale jistě mnoho jísti nebudete, jelikož budete ještě více rozčilená. Hej, Frank!" volal, "nechte pro slečnu připravit čtyři rychlé amolety a kávu."

Z pozornosti, s jakou ihned jeho rozkaz byl vykonán, bylo zjevno, že Blair tam plátl za velice důležitou osobnost.

"Amolety lehce poijte a sám vám od jedné odpomohu", řekl Blair s úsměvem, jelikož dobře věděl, že Norma právě tohoto posílení potřebuje. Nevěděl ani sám, proč se tak náhle o ni zajímal — jestli toho byly příčinou její nepokojné oči, které jakoby čekaly na znamení, aby uvedeny byly v činnost, anebo její zjev, který měl v sobě mimořádně zajímavého, zcela odlišného od ostatních krásných mladých dívek, které Hollywood takofka přepřelňovaly. Blair se vskutku nemýlil, neboť po jídle nabyla její tvář opět zdravé barvy, a byla také mnohem směřejší.

Po ukončení jízdy, když Blair vstoupil do své úřadovny, oslovila jej ihned stenografka:

"Paní Gordonová je již zde."

"Kde? tázal se Blair.

"Je již u ředitele — vpadla tam jako střela."

Blair zvedl sluchátko domácího telefonu a hlásil šéfovi, že slečnu již přivezl a v zápatí se k ní otočil se slovy: "Můžete vejít, slečno", otevíraje dvěře ředitelovy úřadovny.

Místnost, do níž Norma vešla, byla tenmější a z prvu jen uztřela těžké sametové záclony a pak opatrně kráčela po kožšinami pokryté podlaze k velikému stolu, za nímž seděl Stall. Krev prudce v ní zabouřila, když opět spatřila známé ty tahy jeho obličejce, které po tolika let zůstaly jí v živé paměti. Ano, byly to tytéž smělé tahy, tytéž jiskrné oči, které se staly ještě rozhodnějšími. S tíží se přemohla, aby nevzkřikla: "Dan!"

Když vešla, Stall s hlavou nakloněnou pozorně ji sledoval a nedával na sobě znáti ani toho nejmenšího pohnutí, což ji zarazilo. Jak by bývala ráda, aby jej svým příchodem potěšila. Byl snad toho příčinou onen šedý oblek, který měla na sobě? Neměla voliti raději modrý? Snad by se byl o ní více zajímal.

Pojednou však, jakoby se teprve opět na vše rozpomenul, mile se na ni usmál a

OTTO KERNER,

generální státní návladní.

JMÉNO PANA OTTO KERNERA, nynějšího generálního státního návladního, je známo československému Chicagu již přes dvacet roků. Po prvé upoutal na sebe pozornost roku 1913, když zvolen byl radním za starou dvanáctou, nynější dvacátou druhou wardu, kterýžto úřad zastával šest roků. —

Krajané z české Kalifornie ještě dnes se pamatují, jak čestně je v městské radě zastával a jak úskostlivě dbal, aby na jméno jeho nepadl žádný stín podezření. Před tím, od roku 1911 do roku 1913 byl městským žalobcem, do kteréhož úřadu jmenoval jej tehdejší mayor Carter H. Harrison. — Jako člen městské rady byl i předsedou právního výboru — (Judiciary Committee).

Od roku 1915 až do 1927 byl Master in Chancery circuitního soudu a téhož roku zvolen byl za circuitního soudce okr. Cook a během své soudcovské lhůty zasedal u soudu trestního i u soudu juvenileního. Soudce Kerner byl jedním z nejlepších soudců, jaké kdy okres Cook měl. Každému případu, který projednával, věnoval nestrannou pozornost a bedlivě jej sledoval. Nejvyšší státní soud, jemuž jsou podávána odvolání z rozsudků, jen zřídka kdy pozměnil rozsudek soudce Kerner a proto také, když uprázdnilo se místo u apelačního

soudu prvního distriktu, nejvyšší soud jmenoval soudce Kerner členem tohoto vysokého soudního tribunálu, jehož stal se předsedajícím soudcem.

Leč ani v tomto vysokém úřadě nebyla ještě kariéra soudce Kerner ukončena. Měl před sebou větší plány, vyšší mety. Při volbách — konaných na podzim roku 1932 kandidoval pro úřad generálního státního návladního a byl zvolen velkou většinou hlasů.

Otto Kerner je prvním Čechem, který kdy ve státu Illinois zastával tento úřad a doufejme, že nebude posledním. Je to muž, na něhož můžeme být vším právem hrdi. Je energický, odhodlaný, zkušený a prozíravý. Tyto jeho vlastnosti uznává i anglický tisk, který očekává od něho mnoho dobré práce pro dobro lidu státu Illinois.

OTTO KERNER
generální státní návladní.

Pan Kerner narodil se v Chicagu, dne 22. února 1884 z českých

rodičů. V Chicagu též dostalo se mu prvního školního vzdělání na obecných školách a na universitě Lake Forest.

Je členem Americké, Illinoiské a Chicagočské Právní Komory a mnoha českých národních, dobročinných a občanských spolků. Bydlí s manželkou a dvěma dcerami a synem v River Forest, Illinois.

zkušeným okem přelétl štíhlou její postavu, zdravou plet', malé její nožky a něžné její ruce, jež se chvěly — — —

Jeho úsměv dodal jí odvahy, že ze sebe vyhrkla: "Kterak jsem ráda, že vás opět vidím, Dan. Odpust'te, jmenuji vás vaším křestním jménem.. Pamatujete se ještě, kterak jste si dělával megafon z hallowenské čepice?" ptala se jemně, přičemž její oči mu připomínaly více, nežli ústa mohla říci.

"Nikdo mne již tímto jménem neoslovuje, ale slyším jej opět rád," odpověděl Stall, při čemž se neklidně otočil na židli ve stínu, v níž domýšlivě seděla elegantní žena, která jejich rozmluvu pozorně sledovala. Dan neměl rád, byl-li někdo svědkem jeho důvěrného rozhovoru, ale tato žena nebyla z těch, které se nechají jen tak snadno odbytí. —

V bohatě vyřezávané židli seděla spisovatelka, čekajíc na Stallovo rozhodnutí. Podlouhlá její tvář, silnou vrstvou barvy natřená, nejevila sice známek netrpělivosti, ale za to její oči byly neklidné a dlouhé její prsty nervosně pošukávaly kapesníkem. Nebyla na to připravena, že by třetí osoba vyrušila její rozmluvu s filmovým carem.

Po vzájemném představení uvedl Stall obě k připravené hostině, při níž se Norma rozmluvy velice málo účastnila, zatím co spisovatelka snažila se býti co možná nejhovornější. Muvili poněkud o filmové produkci, při čemž Norma zaslechla jméno známé fotohry a zvolala:

"Ale vždyť se dobře pamatuji, že jsem nedávno vaši hru viděla. Byla opravdu skvostná."

"Že ano? A kterak se jmenovala?" ptala se spisovatelka chladně.

"Zlatokopci," odpověděla Norma, zaražena chladným tonem spisovatelky.

Stall postřehl ustrašenou její tvář a vrhl káravý pohled na paní Gordonovou. Aby nemilý ten dojem zakryl, usmál se opět na Normu a ptal se: "Kde jste posledně hrála, Normo?"

"Ve filmové škole", odpověděla uzarděle.

"Nu, a co dělá máti? Bydlíte dosud na starém místě?"

"Kdyby byla matka na živu, nemohla bych sem přijít!", odpověděla smutně.

"Jakže, již zemřela?" ptal se soustrastně.

"Což je to věci matek, chtějí-li sem dívky přijeti?" pravila spisovatelka jízlivě.

"A není k tomu třeba odvahy, aby se k tomu odhodlaly?" odpověděl Dan za Normu.

"Ovšem, ale dle mého názoru bylo by pro ně lépe, kdyby raději zůstaly doma a tam se dobře bavily, nežli taď bezvýsledně plahočily."

"My je zde ale potřebujeme a proto nemáte slečnu předem zbavovati odvahy. Kolik je vám let?" otáčel Stall rozmluvu.

"Neříkejte mu to a nikdy nikomu neprozrazujte své stáří", smála se jedovatě spisovatelka.

"On to však ví", odpověděla Norma tiše.

"Že ano, oh, to je zajímavé. Můžete mi říci více?" dorážela.

Stall se pozorně na Normu zadíval, co asi spisovatelce odpoví.

"On vi dobře, o kolik let je starší nežli já", odpověděla k jeho uspokojení.

"Jaký asi obor by se pro ni dobře hodil, co myslíte?" tázal se spisovatelky.

"Obor tanečnice v pestrém šatě a v nočním klubu; v tom udělá velkolepý dojem."

Stall však záporně zavrtěl hlavou a pokračoval: "Měla jste již svoji filmovou zkoušku?"

"Dosud neměla."

Stall stiskl na stolku elektrický knoflík a vstoupivšímu sekretáři ihned nařizoval:

"Blair, zaříd'te zítra na 10. hodinu zkoušku pro slečnu Gray. Ať ji Soams provede. Umíte se nalíčit, Normo?"

"Neumím," odpověděla.

"Blair, postarejte se tedy o všechno, aby bylo správně provedeno. Na shledanou Normo", řekl s úsměvem a doprovázel ji ku dveřím.

Po odchodu z ředitelské kancelářejevila Norma rozpaky a Blair, který tuto změnu zpozoroval, otázal se: "Bojíte se snad zkoušky?"

"Je zkouška těžká?" tázala se nejistě.

"Docela ne. Myslím, že ji dobře prodjete. Ale zde, pro štěstí, dotkněte se mé ruky," vyzval Normu pověřivý sekretář.

Při této vybídce hlasitě se zasmála a když zpozorovala, že se na ni Blair udiveně dívá, ptala se nejistě: "Což se zde nikdy nesmějete?"

Alderman JOHN TOMAN

JIŽ řadu let není v městské radě druhého aldermana, který byl by tak dokonale obeznámen s potřebami města Chicaga, měl tak správné pochopení pro tužby jeho obyvatelstva a vyvíjel tak obdivuhodnou činnost v luštění různých důležitých problémů města jako radní John Toman z 23. wardy. Pokud délky služební doby se týče, radní Toman je jedním z nejstarších členů městské rady.

Pan Toman narodil se dne 12. května roku 1876 v Čechách a v Chicagu žije od roku 1883. O radním Tomanovi možno vším právem říci, že se vypracoval na vynikající místo, ale za úspěchy své vděčí spíše vrozenému nadání a vytrvalosti, než školní přípravě.—Školu navštěvoval do třetího ročníku. Hned po vyjití školy nastal mu úkol dobývat si živobytí. Od roku 1886 do roku 1889 zabýval se prodejem novin. — Pak byl zaměstnán jako "cash boy" společně s Dennis Kellym, nynějším předsedou The Fair u Mendel Brothers za královský plat \$2.00 týdně. Práci tuto konal devět měsíců. Roku 1889 dostal místo v chicažské veřejné knihovně jako "office boy" a v této instituci setrval plných dvacet dva roků. Postupoval od stupně k stupni, až dosáhl místa nejzodpovědnějšího. Veřejné knihovně dluží alderman Toman za vzdělání, jímž se dnes honosí. Poskytl mu příležitost prohlubovati své vědomosti jednak studiem knih, za druhé přímým stykem se vzdělanými lidmi.

Za člena městské rady byl pan Toman zvolen poprvé r. 1912 a zůstal v tomto úřadě nepřetržitě až do r. 1923, kdy byl jmenován mayorem Deverem členem

výboru pro veřejná zlepšení (board of local improvements) a sice na dobu 2 roků. Roku 1925 byl zvolen opět do městské rady a sice na doplnění lhůty po zesnulém radním Jos. O. Kostnerovi a od té doby zasedá v městské radě nepřetržitě. Již během první lhůty dostalo se radnímu Tomanovi mimořádné pocty, neboť byl jmenován předsedou vodárenského výboru. Stalo se poprvé, aby

alderman již během své první lhůty byl jmenován předsedou důležitého výboru.

Dnes jest alderman Toman jedním z nejvlivnějších členů v městské radě. Je předsedou výboru na místní industrie, výboru na ulice a uličky, důležitým členem finančního výboru, jakož i výborů pro zvláštní assesmenty, místní dopravu, na železniční terminály a plyn, olej a elektřinu.

Přes to, že je alderman Toman svými úředními povinnostmi velmi pilně zaměstnán najde si přece jenom čas, aby mohl věnovat

pozornost i životu spolkovému. Je členem Svobodných Zednářů, Waubansia lože č. 160, Lafayette Chapter, Columbia Commandery, Shrine, Medinah Athletic klubu, Grotto and Camels, Chicago lože č. 4 B.P.O. Elků, Knights of Pythias a České Besedy.

Manželka radního Tomana je bývalá sl. Bertha Šefčíková. Z manželství jejich vzešly tři děti. Dcera Irena stala se manželkou dr. Elmera Witouše a je již též matkou synáčka E. J. Witouše. Syn Andrew J. Toman je vrchním lékařem polepšovny v Bridewell, kdežto druhá dcera, Lucille studuje na Northwestern universitě.

Alderman JOHN TOMAN

"Ne, slečno. Nemáme k tomu příčin. Každý, kdo sem přichází, je spíše žádostivý."

"Žádostivý? A čeho?" ptala se naivně.

"Žádostivý mluvíti s ředitelem, dostati práci, aneb tuto déle podržeti. A je také mnoho těch, kteří sem stále chodí a jež zoveme "postrašenou četou", vykládal Blair.

"Co tím myslíte?"

"Že stále jen čekají a zase čekají a časem své čekání i proměňují."

"Proměňují? Za co?"

Blair na tuto otázku neodpověděl.

"Jedla jste u stolu?" ptal se dále.

"Ani nevím."

"To jsem předvídal. Kam půjdete nyní?"

"Do hotelu Hollywood."

"Proč do tak drahého místa, kde čítají 60 dolarů týdně?" ptal se Blair. "Proč si nebudete levnější byt, asi za 40 dolarů?"

"Týdně?" ptala se znepokojena.

"Ne, měsíčně a při tom se můžete stravovati, jak vám libo. Každý čtvrtý člověk je tady pozemkovým jednatelem a rád vám poví o levnějších bytech. Ovšem, jestli vaše zítřejší zkouška šéfa uspokojí, pak netřeba se vám ničeho obávat."

"Jste opravdu velice laskav," děkovala Norma, poněkud od něho odstupujíc, když hezká blondýnka vešla a Blaira ihned oslovila:

"Haló, Rudy. Je zde ředitel?"

"Ano, je v důležité rozpravě," odpověděl s úsměvem.

"Hm, tak jako obyčejně. A vaše odpověď: Počkej".

"Je vaše návštěva ohlášena, Guarda?"

"K čemu by to bylo dobré? Nedávno jsem byla ohlášena, čekala jsem přes hodinu a přece jsem se nedočkala. Kdo je tam — dáma?"

"Spisovatelka", odvětil Blair.

"Oh, to bude dlouho trvat", řekla mrzutě, chystajíc se k odchodu.

"Jedete zpět do města, Guarda? Nevzala byste tuto slečnu sebou do hotelu Hollywood? Právě přijela a měla se šéfem luncheon. Je po cestě jistě unavena a potřebuje odpočinek".

"Blondýna si Normu znalecky prohlédla a odpověděla: "Ovšem, že vezmu."

"Přendám tedy její zavazadla ihned do vašeho automobilu. Dovolte, abych vás se-

známil: Slečna Guarda Doranová a slečna Norma Gray. Zároveň ji přivezte zítra v 10 hodin ku zkoušce, ano?"

"Filmová zkouška?" ptala se Guarda s úsměvem.

"Ano", odpověděla Norma, zírajíc upřeně na Guardu. "Ale já se dobře pamatuji na vaše jméno, slečno, neboť jsem vás nedávno viděla v novém filmu, nežli jsem sem přijela. Byla jste opravdu báječná a nemohla jsem si ani představit, kterak jste to mohla tak dokázati."

Tím si Norma Guardu úplně podmanila. "Není tomu dávno", vysvětlovala blondýna, "kdy byla jsem právě tam, kde jste dnes vy. Ovšem, že bez luncheonu se šéfem, neboť tak šťastně jsem tehdy přece jen nezačala. — Na shledanou, Rudy!" volala na vracejícího se Blaira.

"Žádný vzkaz pro šéfa?"

"Ne, Rudy, ten mu dodám zítra osobně, až si naň venku počkám, kde nejsou žádné dveře", řekla na odchodu.

Když scházely se schodou potkaly spěchajícího muže, který jakmile Guardu poznal, hned na ní volal: "Haló, Guarda. Co teď děláte?"

"Čekám. Předěšlého týdne jsem právě skončila práci v obraze. Máte snad něco, Soams?"

"Jenom silné ženy arménské a ty vy nerada hrajet".

"Opravdu nevím. Nerada bych zahálela."

"Zavolám vás tedy telefonem", odpověděl, spěchaje dále.

"Tohle je kletba Hollywoodu", řekla hořce Guarda. "Zavolám vás telefonem a na takové zavolání můžete doma čekati celé měsíce a zatím zemřít a přece se nedočkáte."

Když zastavil automobil u tropické zahrady hotelu, cítila se Norma po odchodu Guardy úplně opuštěnou a všechna ta krásná příroda neměla na ni žádného účinku. V hotelu potkala mnoho žen, oblečených v moderní šat různých barev, že vypadaly jako květiny, leč neměla pro ně žádného zájmu. Vnitřek hotelu neskytal onen půvab, jako z venčí. Vše uvnitř bylo dekorováno v žluté orientální barvě, která spíše odpuzovala. Po použití koupele se Norma rychle převlékla a spěchala ven, do zahrady, ale i zde nenabývala uspokojení a záhy shledala, že většina

Soudce JOSEPH SABATH.

My, Čechoslováci, můžeme být hrdi na to, že máme ve veřejných úřadech v různých místech Spojených Států své rodáky, kteří slouží nám ku cti. Jedním z těch našich mužů, který vydobyl si zvučného jména netoliko v Chicagu, kde působí, ale i za hranicemi této země je superiorní soudce Joseph Sabath. Vyniká netoliko jako znalec soudního práva, ale je odborníkem rozvodních zákonů

světového jména. Není snad druhého soudce na světě, který vyřešil tolik rozvodních případů jako soudce Sabath. Není též druhého soudce, který věnoval by studiu manželských problémů tolik pozornosti jako on. Ač rozvodní případy jsou jeho specialitou, soudce Sabath uplatňuje se stejně dobře, i u soudu trestního a při projednávání případů civilních. Není to jediné znalost práva, která proslavila soudce Sabatha a která učinila jej jedním z nejpřednějších juristů ve státu Illinois. Stal se tak populárním proto, že vedle znalosti zákonů používá rozumu a nezapomíná býti člověkem. Je trpělivý a laskavý i k těm nejposlednějším, dovede si získat důvěru.

Jednou z jeho nejkrásnějších vlastností jest, že nikdy nezapomíná na své přátele a také se nikdy nestydí za svůj český původ. Soudce Sabath je též vynikající linguista, mluví devíti jazyky, což je mu při vyslýchání svědků velmi prospěšné. Soudce Sabath narodil se roku 1870 v Zábři u Blatné v Čechách, kde též navštěvoval obecnou a pak měšťanskou školu. Do Spojených Států přijel se svými rodiči roku 1885 jako 15letý jinoch. Chicažské školy poskytly mu pří-

ležitost k dalšímu vzdělání. Roku 1897 graduoval se znamenitým prospěchem právníckou fakultu při Northwestern universitě. Po složení státních zkoušek vstoupil do právníké společnosti s právníky pp. Churanem a Jandusem a zastupoval před soudy některé z nejnějsačnějších krajanských případů.

Roku 1910 zvolen byl p. Sabath soudcem municipálního soudu a setrval v

tom úřadě do 11. července 1916, kdy resignoval — aby převzal úřad soudce vyššího soudu okresu Cook, do něhož byl jmenován guv. Edw. F. Dunnem; při pravidelné volbě byl do úřadu toho zvolen velikou většinou hlasů a od té doby nepřetržitě úřad ten zastává. U rozvodního soudu zasedal nepřetržitě deset roků a vyřídil bezmála 200 tisíc rozvodních případů.

Soudce Sabath též přednáší práva na veřejném chicažském učilišti Chicago Law School. Je předsedou American Theatrical

Hospital Association, členem amerického národního, Illinoiského státního a Chicažského právního sdružení; je Zednářem 32. stupně, členem Plzeňského Sokola, České Besedy, jedním ze zakladatelů České Dobročinné Společnosti a mnoha jiných prominentních amerických spolků.

Při poslední návštěvě v Československu založil soudce Sabath ve svém rodišti Sabathův útulek pro starce, sirotky a sirotky. Dobročinné společnosti v našem městě mají v něm štědrého podporovatele.

Soudce JOSEPH SABATH

dívek jen zahradou prošla a spěchala na boulevard, kde byl rušnější život a mnoho výkladů. Šla tedy s proudem a zastavila se u jednoho okna, kde bylo mnoho obrázků malých domků ku pronajmutí. Mladý muž, který právě z obchodu vyšel, otázal se Normy, hledá-li byt?

"Dosud nevím", odpověděla. "Jsem sice v drahém hotelu, kde se mi nelíbí. Po zítřejší zkoušce se rozhodnu —"

"Jak vidím, jste samotná a hledáte byt, jaký je na těchto obrázcích. Ale nevíte dosud, jestli můžete —"

"Myslíte, jestli mohu platit nájem? Po jistou dobu ovšem mohu, ale —" vázla hlasem.

"Je to podivné", odpověděl mladý muž vážně, "že vy dívky dříve o tom neuvažujete, nežli se sem vydáte, jak je to obtížné, podobnou zkoušku obstát a dostat se do filmu. A přece jen stále sta nových sem přichází."

Norma se opět zasmála tak vesele, čímž až dosud pozornost každého upoutala.

"Ve kterém studiu budete zkoušena?" ptal se mladík.

"Pan Stall mne pozval."

Mladý muž překvapen se na Normu zadíval, neboť vyslovené jméno mělo na něho veliký účinek.

"Uděláte tedy dobře, když se vrátíte zpět do studia a budete sledovati hru herců a zároveň se naučíte, jak se nutno líčiti, abyste byla pro zítřek řádně připravena. A až si svou zkoušku odbudete, tedy sem přijďte a já vám ukáži nějaký vhodný a levný byt."

"Vždyť jsem ale právě ze studia přišla", smála se vesele Norma.

"S kým jste tam mluvila?"

"S panem Stallem."

"Jenom s ním?" vyzvídal mladík.

"Také s jeho sekretářem. Přijela jsem před několika hodinami."

Mladík se na chvíli zamyslel. "Přejete-li si, zavezu vás do jiného menšího studia, kde budete moci hru dobře sledovati a býti pro zítřek připravenou."

Norma se na něho chvíli dívala a pak se jej otázala: "Hledáte také práci?"

"Hm", usmál se mladík, "již celý rok ji hledám, ale jelikož jsem na jejich stále sliby nic dát nemohl, tedy jsem si zřídil tento obchod."

"Ale přece jen stále doufáte."

"Ano, nevzdal jsem se nikdy naděje. Jmenuji se Thompson. Jsem nyní samostatný a vím, co zde lze očekávat. Radím vám jistě dobře".

"Věřím vám a jsem vám za vaši radu povděčná. Můžete z obchodu odejít?"

"Ovšem, že mohu. Budete-li si přát, můžeme konečně obě vyřídit; jít do studia a pak se podívat na některý byt."

Po vzájemném dohodnutí vezl mladý muž Normu přes živý boulevard a zahnul do postranní ulice, kde zastavil před zamřížovanými vraty.

Hlídač u vchodu oslovil Thompsona jeho jménem a po krátké rozmluvě vpustil je dovnitř.

Prošli kolem řady různých domků a zaměřili k velké budově, jež neměla právě vábný vzhled a byla označena číslem 8. Thompson dal Normě znamení, aby nemluvila a tak ubírali se tiše místností, která byla naplněna různými elektrickými aparáty. Odtud pak vešli do velkého sálu, jenž byl osvětlen prudkým zelenavým světlem a zastavili se za skupinou mužů, kteří pozorovali odehrávající se scénu. Po pravé straně sálu postavena byla dekorace, která dělala opravdový dojem horské krajiny, kdežto tichost okolí rušil jen klikot několika kamer, do něhož se mísil hlas ředitele, který na herce volal megafonem:

"Slézáte vysoké kopce a pohybujete spíše nohama, nežli rukama".

Ředitel působil na Normu dojmem, jako její učitel z filmové školy. Co ji ale nejvíce překvapovalo, bylo osvětlení, které bylo tak prudké, až oslepovalo.

Po hodině bedlivého pozorování opustili spolu zase studio a Thompson zavezl Normu do menšího apartmentního bytu, kde jí ukázal menší byt bez koberec a připomenul, že je to nejvhodnější, který může za tak levný nájem dostat. Za jiné, s těžkými čínskými koberci musela by platit nejméně 150 dolarů měsíčně. Po prohlídce bytu zavezl ji opět do hotelu a nabídl se, že ji druhého dne doveze do studia ke zkoušce.

Vzdor tomu, že Norma po pět dní ve vlaku řádně nespala, ztrávila tuto noc ve spánku velice neklidném a ráno, když vstala, nebyla jím nijak osvěžena.

Dle daného slibu Thompson odvezl ráno Normu do studia a po cestě jí dodával od-

RUDOLF F. DESORT,

soudce superiorního soudu.

SODCE RUDOLF F. DESORT jest nejmladším členem vyššího soudu okresu Cook a vzdor svému mládí dobyl si již tak zvučného jména ve světě právníkém, že mu jej mnozí, mnohem starší kolegové závidí. V době, když byl zvolen za soudce, čítal teprve 33 roky. Soudce Desort pochází z dobré české rodiny, žijící v Chicagu bez mála půl století. Otec jeho, pan Václav Desort, rozený v Praze, vedl řadu let holičský závod ve staré české Plzni, na 18. ulici. blíže Blue Island Ave. Matka jeho, rozená Marie Kubelíková, pochází z Domažlic. — Rudolf, jenž jest jedním z pěti dětí, narodil se zvláštní shodou okolností v Praze, 1. července 1897, když rodiče jeho dleli tam návštěvou.

Své dětství prožil v Plzni, kde navštěvoval obecnou školu Cooper graduoval ze školy Jirka, načež se dal zaplati do vyšší školy Carter H. Harrison, kde roku 1916, po čtyř-letém kursu úspěšně složil zkoušky.

Z tohoto vyššího učiliště odebral se na DePaul universitu, kde o čtyři roky později s velkým úspěchem graduoval právníckou školu.

Po složení státní zkoušky, která jej opravňovala k provozování právníké praxe, vstoupil p. Desort do služeb právníké společnosti Franklin a Landis, kde setrval až do roku 1923, kdy byl ustanoven právníkem pro Board of Local improvements. O 2 roky později získal pan Desort velmi slibné a výnosné postavení u pojišťující společnosti United

States Fidelity and Guarantee Co. z New Yorku, ale nepodřel je dlouho. Následkem svých pozoruhodných úspěchů, dosažených v právních přích, upoutal na sebe takovou pozornost, že již následujícího roku byl povolán za přísedícího soudce probátního soudu. Při nejbližší volbě byl znovuzvolen do tohoto úřadu obrovskou většinou hlasů, která neklamně dokazovala, že schopnosti a práce, jež svému úřadu věnoval, jsou uznávány.

Soudce
RUDOLF F. DESORT

Soudce Desort není jenom znalcem práva, má i cit pro bližního a jelikož sám vyšel jenom z drobného lidu, rozumí mu, a chápe správně různé jeho problémy. — Jsou to vzácné vlastnosti, jimiž ne každý soudce se honosí. — Soudce Desort má před sebou velmi slibnou budoucnost. Je netoliko výborný právník, ale je velmi pracovitý a přičinnivý. — Nejlépe jej však odporučuje jeho milá povaha. Ví jak získati přátele — a co hlavního, jak si je udržeti.

V manželství je soudce Desort nad míru šťasten, rodina jej miluje a on pro ni žije.

Je členem Americké Legie, sloužil v armádě Spojených Států během světové války, členem Chicažské Právní Komory, České Besedy a různých spolků a organizací.

Případ soudce Desorta jasně ukazuje naší mládeži, že země tato stále ještě skýtá všemnu příležitost schopným, přičinnivým lidem.

vahy a řekl jí, že i kdyby zkouška nedopadla pro ni příznivě, že si konečně může nalézt jiné zaměstnání.

"A co vy budete dělati ve studiu", ptala se jej Norma mezi jízdou.

"Znám asistenta ředitele a chci vědět určitou jeho odpověď". Unavuje mne již stále to odkládání a poukazování, abych zanechal svou adresu u manažera herců. Kam nyní půjdete?" otázal se Normy, když zastavil před studiem.

"Rovnou do kanceláře", odpověděla s úsměvem.

"Přeji vám štěstí. Bylo by zbytečné, abych snad na vás čekal. Nezdřím se déle nežli hodinu a tak dlouho vám bude trvat vaše líčení. Mnoho štěstí."

Norma vběhla chvatně do Blairovy úřadovny, kde čekalo již několik osob, ale Blair tam nebyl. Trvalo to delší dobu, nežli přišel, aby záležitosti čekajících vyřídil, při čemž spatřil i Normu.

"Mám za to, že máte určenou na 10. hodinu zkoušku," pravil překvapen.

"Ano", právě proto jsem také přišla", kývala s úsměvem.

"Ale sem ne; já vás přece nebudu zkoušet", odpověděl roztržitě a stisknul zvonek.

"Žofie," pravil k vstoupivšímu děvčeti, "slečna Gray má v 10 hodin zkoušku. Dovedete ji tedy ihned do šatny. Pan Soams bude koušet. Najděte zároveň Lauru, ať slečna připraví."

"Myslím, že Laura je jinak zaměstnaná", odpověděla dívka.

"Je to rozkaz ředitele a postarejte se, aby vše bylo v pořádku. A pospěšte si, je skoro již 10 hodin."

Blair napsal něco na lístek a dal jej Žofii, která se překvapeně na Normu zadívala a odvedla ji do šatny, opatřené různými zrcadly. U jednoho stolku seděla Guarda s vlasem hladce přičesaným a obličejem prapodivně nalíčeným.

Když shlédla Normu, s úsměvem na ni ihned volala: "Poznáváte mne? Obočí — vidíte, vy jej nebudete potřebovat, ale za to já, a sice pro úlohu, ze které budu zkoušena."

"Připravte se zatím, slečno, nežli najdu Lauru", pravila Žofie a odešla.

Norma se bezradně otočila ku Guardě s otázkou: "Co tím myslila — připravit se?"

Její rozpaky připomenuly Guardě její vlastní těžké začátky.

"Ale, milé dítě, Laura je vlásenkářka, a sice ta nejlepší, kterou zde máme. Znaleckým okem vás přehledně a připraví vám takový účes, jaký ku svému nalíčení potřebujete. Zde, natřete si obličej nejprve tímto líčidlem. Nevíte, kdo bude bráti vaše obrázky?"

"Pan Soams."

"Výtečný muž a budete s ním úplně spokojena. Ted' ještě touto barvou se potřete. Můžete prozatím dnes použití mých líčidel, nežli si opatříte svoje. Ah, zde již jde Laura."

Vstoupivši dívka se na Normu vlídně usmála. "Mám pouze jen několik minut času a nedovede-li se slečna nalíčiti, tedy ji Lancy připraví. Kde je slečnin oblek?" obrátila se Laura s otázkou k Žofii.

V okamžiku ji tato připravila.

"Mnoho štěstí", volala Guarda za odcházející Normou, "vypadáte báječně".

Laura ji uvedla do podobné místnosti, v jaké byli předešlého dne, kde ji Lancy okamžitě nalíčil.

"Kde je slečna Gray?" ozval se hlas, "čekáme na ni již celou hodinu."

"Hned bude hotova, odpověděla Laura, upravuje její účes. Když se Norma shlédla v zrcadlo, stěží se poznala. Pak ji Laura dovedla do čekárny, kde ji představila pánu v jezdeckém obleku, který byl v hovoru s třemi herci, kteří ihned povstali, jakmile Norma vešla a zvědavě si ji prohlíželi.

"Pane Soams, zde je slečna Gray", hlásila Laura.

Soams byl žovialní pán a přivítal Normu s úsměvem a úklonou. Mluvil k ní příjemně a přátelsky, aby ji nepostrašil. Chvilku studoval profil jejího obličeje a pak zavolal na čekajícího operátora: "Z prvu volný chod!"

Potom ještě znaleckým okem přelétl jeviště, které bylo upraveno v pokoj se stolem uprostřed, na němž byl telefon.

"A nyní poslyšte, má drahá. Jste nyní doma a čekáte na telefon od svého snoubence. Při zazvonění rychle k němu chvátáte, ale jste zklamána, neboť telefon mluví někdo jiný. Současně u dvěří je zazvoněno a při tom vstupuje váš snoubenec. Ráda byste k němu a radostným pohledem jej vítáte a ustupujete se sluchátkem tak daleko,

HENRY SONNENSCHN

RADNÍ 22. WARDY

Henry Sonnenschein narodil se z českých rodičů před 41 léty v chicažské České Plzni, kde vychodil obecné školy a pokračoval v dalších studiích. Už jako 19letý mladík, stal se přítelem zesnulého mayora A. J. Čermáka, jehož upoutal svými duševními vlastnostmi, především svým bystrým rozhledem a energií. Politická kariéra Henry Sonnenscheina je souběžná s kariérou Čermákovou, jehož byl po dlouhá léta — už tehdy, když byl Čermák členem státní poslanecké sněmovny — osobním tajemníkem. Ve svém nejlepším příteli Čermákovi našel Henry Sonnenschein dobrého politického učitele, rádce a protektora. Stalo se tak na popud Čermáka, že v r. 1928 kandidován byl H. Sonnenschein a také zvolen poslancem za 9. senátní distrikt státu Illinois. V červnu 1932 po smrti aldermana Cepáka zvolen byl Henry Sonnenschein do městské rady ve 22. wardě a při řádných volbách letošního roku zvolen byl znovu bez oposice. Dnes je též předsedou výboru zvýšených železničních mostů, dále členem velmi důležitého finančního výboru v městské radě a wardním "committee man" demokratické organizace ve 22. wardě, jakož i významným činitelem v poplatnické organizaci Clifton Park a Lawndale. Patří k zednářům, Elkům, je členem Sokola Chicago, v říditelstvu Čes. Dobr. Společnosti, kde zaujal místo Mayora A. J. Čermáka a jiných čelných organizací a spolků. Matka jeho Lena S. je doposud na živu a žije v č. 2445 So. Central Park Ave. Pod svým populárním jménem "Sonny" je znám nejen po celém Chicagu ale i okresu a státě. Městská Liga voličů vydala osvědčení o jeho neobyčejné schopnosti a obeznanosti jak v městské radě tak i ve státní a okresní administraci. Jeho 12letý syn Henry, Jr. je kadetem v St. Johns Military Academy. H. Sonnenschein bydlí se svojí rodinou v č. 2533 So. Central Park Ave. v Chicagu.

jak vám to šňůra dovoluje. Smějte se na milence a telefon mluvíte s cizou osobou. Rozumíte mi? Chod'te jen hodně zvolna a dejte si na čas, protože rozdíl ve filmu je jiný, veliký. Žádný tedy spěch a nevyšímejte si ničeho, co se kolem vás děje. Nebojte se. Nepodaří-li se to poprvé, můžeme to znovu opakovat a máme po případě k tomu ještě celé opoledne a tak můžeme to brát znovu a znovu. Tak tedy, prosím. Kamera!"

Za půl hodiny byla zkouška odbyta a po té se Soams bavil s Normou ještě několik minut.

"Jak zkouška dopadla?" ptala se jej Norma.

"To dosud nevím. Někdy dopadne dobře, někdy špatně. Byla byste překvapena, jak mnozí lidé, jinak v životě hezčí, na obracech vypadají šerední. Není to tedy zrovna tak krása obličejů a postavy, kterou hledáme, jako spíše oduševnělá činnost svalstva obličejů a hebká podajnost pohybů a máte-li vše to, můžete dostat kontrakt."

"Mohla bych vidět výsledek své zkoušky?"

"Zajisté, zítra. Můžete se přihlásit."

"U koho mohu?" ptala se Norma.

"Jak vidím, není vám nic známo ze studia. Kdo vás ke zkoušce vyzval?"

"Pan Stall", odpověděla.

"Ten je ovšem příliš zaneprázdněn a bude tedy lépe, zeptáte-li se po mne. Zítra asi o 4. hodině. Povědí vám, kde jsem."

Zvolna opouštěla Norma nevzhlednou budovu a muselo býti nepochybně poledne, neboť se současně mnoho osob v různých kostýmech odtamtud vyhnulo. Norma se snažila nalézt cestu do šatny, leč dostala se do hlavní kanceláře, kde právě nikdo nebyl. Zaklepala tedy tiše na dvéře Stallovy úřadovny a po chvíli vešla. Nebylo zde nikoho, kdo by jí varoval, že je to nepřipustné. Postoupila ku předu a spatřila Stalla, stojícího u okna a pozorujícího skupinu dívek, ubírajících se k obědu. Instinktivně se obrátil a mlčky a pátravě se na Normu zadržal. Po chvíli ji oslovil:

"Kterak se sem dostal jablonoňový květ?"

"Nikdo nebyl v přední kanceláři a tak jsem tedy zaklepala zde a nemohu opravdu říci, jestli jsem slyšela odpověď, anebo ne."

"Jsem pověřivý, jako většina z našeho

oboru a vidím v tom špatné znamení. Již jste se zkouškou hotova?"

"Ano, a zítra o 4. hodině mám se přijít pozeptat", pravila tichým hlasem, že ji sotva uslyšel.

"Stále vás ještě jmenují Normou?"

"Nikdo mne již tak nenazývá mimo vás", pravila skoro bázlivě, "a snad ani vy mne tak nebudete chtít více oslovovati."

"Naopak, rád to učiním. Mé okolí je nyní ovšem docela jiné, ale nesmíte si toho všimati," pravil s nádechem ironie, "sem přijde mnoho lidí a každý na mne něco chce, ale nikdo —"

"— vám nic nepřináší, vid'te", dodala pohnutě.

"Alespoň ne dobrovolně a proto musím si to vždy vzít. Mnoho z nich chce se také smlouvati."

"Snad je také těžko něco vám nabídnouti, když již vše, všechno máte", řekla hlasem stísněným.

"Vy jste ta jediná, která mi po tolika letech všedního zápasu přináší dar — vzácný dar upomínek — vy jediná —", zamlčel se však, když užírl, že má oči plné slz.

"Slzy?" pravil jemně, "dovedla byste, Normo, takto slzeti i před kamerou?" dodal s jemným humorem.

"Zabolela mne vaše slova, neboť i já na vás něco požaduji a proto bylo mi to líto".

"Nic podobného jsem neměl na mysli, ale chtěl jsem vám jenom připomenouti, jak obtížné je mé postavení, tak dobře jako váš zápas a co tím dáváte v sázku?"

Norma hrdě vztýčila svoji hlavu. "Jsem odhodlána čelit všemu a nevím, proč bych se měla rdít? Či není v tom též hodně sebevědomí, že vám lze opovrhnutí darem, kterým již oplýváte? Dar, to znamená také zápas několika let. Mám právě na mysli slova své matky, která mi řekla, že — největší naše potřeba je nutnou žádostí žen všech. Dále pravila, že mají rádi své dívky proto, že byly jim dány ideálem a méně si váží žen, protože dary svými příliš plývají. Není to tedy podivné, že máte více, nežli můžete očekávati?"

Stall přistoupil k Normě a v pohnutí vzal ji za ruce: "Co ze mne léta učinila, že má slova vynutila vaše slzy? Vždyť sám dám s radostí co mohu, jen abych vašemu přání vyhověl. Vidíte, skoro tatáž myšlenka,

JOSEF TRINER,

předseda Illinoiské Státní Athletické komise.

Narodil se v Chicagu 19. října 1894. Kráčí čestně ve šlépějích svého otce, který byl horlivým národním a kulturním pracovníkem.

Vychodiv v Chicagu Harrisonovu vyšší školu, vstoupil na Kolumbijskou universitu v New Yorku, kde studoval na Kolleji lékárnické chemie. Den po vyhlášení války Spoj. Státy přihlásil se pod prapory své vlasti a je dnes rezervním kapitánem v oboru chemického válčení.

Dne 2. února 1918 skonal jeho otec, který s pionýrskou houževnatostí vybudoval skvělý velkozávod v Chicagu, který již 44 let vyrábí po celé Americe a Kanadě známé Trinerovo Hořké Víno a jiné léčivé přípravky. Mezi odkazy zesnulého bylo též \$1,000 na osvobozenskou akci, kterýžto obnos pan Josef Triner osobně odevzdal dnešnímu presidentovi Masarykovi při jeho příchodu do Chicaga v květnu 1918.

Pan Triner je nadšeným sportovcem. Každý přítel "kopané" ví, jak mnoho pan Triner vykonal pro český fotbalový sport; čestné členství pražské Sparty, čestné předsednictví chicagské Sparty a předsednictví National Professional Soccer League svědčí o stálém jeho zájmu. Nynější guvernér státu Illinois Horner postavil jej v lednu 1933 v čelo Státní Athletické komise.

V nejlepší paměti jsou zásluhy pana Trinera o skvělý úspěch Zájezdu Pěveckého Sdružení Pražských Učitelů do Ameriky. Pan Triner byl tajemníkem výborů garantorů a je dnes čestným členem P. S. P. U. Jako tajemník Výkonného výboru Československého výboru výstavního a tajemník České sekce tohoto výboru loňského roku horlivě pracoval pro skvělý úspěch Československého Dne. Je doživotním členem jak Českého Uměleckého Klubu v Chicagu, tak Chicago Art Institute.

JOSEF TRINER,
předseda Illinoiské Státní
Athletické komise.

Jako obchodník p. Triner, jenž je předsedou firmy Joseph Triner Company, těší se výborné pověsti. Je členem ředitelstva Lawndale National Bank a Lawndale State Bank. Dcera předsedy těchto ústavů pana F. G. Hajíčka, je chotí pana Trinera, a dvě děti, Marian a Josef, jsou šťastím rodičů. Residence manželů Trinerových, 900 Columbian Avenue, v Oak Park, Ill., s uměleckým vkusem vypravená, je často shromaždištěm vybrané společnosti.

Pan Triner je také zednářem 32. stupně, členem četných spolků, klubů a odborných sdružení. V politickém směru horlivě pracoval pro zvolení Ant. J. Čermáka za mayoru města Chicaga.

Československá Republika za jeho zásluhy vyznamenala jej řádem Bílého Lva.

jakou měla i vaše matka." Hlas jeho nyní zněl neobyčejně měkce, že se až chvěl. "Dal bych tisíce za společný ideál, Normo. Či myslíte, že sem přicházejí lidé s čistými úmysly? Jdou sem toliko prodati, vypovídati své historie a smlouvat svou kariéru."

*

Druhého dne odpoledne vydala se Norma na cestu do studia, aby se dověděla o výsledku své zkoušky. Soamse tam ale nenalezla. Dotazovala se po něm všady, ale nikdo jí nemohl dát uspokojivou odpověď. Ba ani Stall neb Blair ve studiu nebyli.

Vrátila se tedy celá rozmrzelá zpět do svého hotelu. V následujících dnech se pokoušela dostat s někým ve studiu v telefonické spojení, ale na její dotazy bylo vždy odpověděno, že je Stall buď v důležité konferenci, anebo že do studia vůbec nepřišel. To samé bylo i s Blairem.

Za posledních několik dní přišlo do Stalova studia mnoho obchodních zájemců z Chicaga, New Yorku a jiných větších měst, pro něž byly připraveny konference a bankety, takže všechny ostatní návštěvy byly odloženy.

Norma se pokusila nalézt alespoň Thompsona, ale místo něho nalezla v obchodě děvče, které jí mohlo sice dát informace o bytech, ale kdy se Thompson vrátí do obchodu říci nemohlo. Drahý hotel udělal již citelnou mezeru v její kapse a proto viděla nezbytnost nalézt si levnější byt, aby s penězi vystačila. Rozhodla se proto odejít do studia a připojit se k řadě neohlášených návštěvníků, ale ani nyní se nedostala ku Stallovi, a rovněž se nesetkala s Blairem. Také Guardy se nemohla dopátrati.

Bezradně bloudila zaprášenou budovou studia, až jedno děvče, majíc jí za reportérku, poradilo jí, že žádané informace dostane ve veřejné kanceláři na pravo. Vstoupila tedy tam, kde zastihla unaveného a nevyspalého muže, který, aniž na ni pohlédl, zabručel, že přichází pro zprávy příliš pozdě, leda, že by si přála lístek na večerní banket.

"Kde bude banket?" dotazovala se Norma.

Ospalý muž překvapeně se obrátil a udiveně se na Normu zadíval:

"Poslyšte, odkud vás pustili ze školy a jak můžete psát o filmech, když ani tohle nevíte? Jaké je vaše jméno?"

"Blaine," zalhala Norma.

"Jak?" zvolal, "tohle jméno jsem neslyšel od těch dob, kdy Blaine porazil Clevelanda."

"Pravda, Blaine byl na bílém koni a Cleveland na mule", smála se Norma.

"Od koho jste tohle slyšela? Přece nejste tak stará, abyste tohle pamatovala."

"Slyšela jsem tato slova od pana Stalla, když tak volal na jiného hochu přes náš plot."

Starší muž povstal a udiveně se na Normu zadíval.

"Víte, že můžete vydělati řádu peněz, kdybyste tyto vzpomínky o něm ve vašich novinách otiskla?"

"Myslím, že by se mu to nezamlouvalo," řekla rozřítě.

"Nesmysl, Stall je muž veřejnosti a bude to zrovna hltati. Publikace je druhé jeho jméno."

Norma se hlučně zasmála. "Vsadila bych se, že neznáte druhé jeho jméno?"

"Oho! O co tedy?" dorážel se smíchem.

"O lístek na dnešní banket," pravila zářící Norma.

"Přijímám. Jeho plné jméno je Daniel Gabriel Stall."

"Prohrál jste, prohrál, neboť se jmenuje Dante Gabriel Stall."

"Pravda, on cestoval pod různými jmény," omlouval se starší muž.

"Jste mi pěkný publicista, když ani nevíte správné jeho jméno", usmála se Norma.

"Milá neznámá. Máte někoho, kdo by vás do banketu doprovodil? Ne-li, tedy dovoďte, abych vám sám dělal průvodce na večerní banket, který pořádá Stalova společnost ku počtu svých hostů."

"Přijímám vaše nabídnutí," odpověděla Norma radostně.

"Kde bydlíte?" dotazoval se publicista.

"Dosud v Hollywood hotelu."

"Dokud budete moci platiti tak drahý byt, co? Večer vás tedy navštívím a zároveň vám pomohu oživit vzpomínky na mládí našeho slavného podnikatele a to vám vynechá dosti peněz k zaplacení vašeho drahého bytu."

"Nevím vskutku, budu-li se moci toho odvážit," namítala Norma.

"Nesmysl. Tedy se toho odvážím sám za vás. Tedy o 8. hodině."

"Budu na vás čekat dole v hotelu. Jaké je vaše jméno?"

FRANK H. BICEK,

soudce obvodního soudu.

My Čechoslováci, nemůžeme si tentokrát stěžovati, že by naše národnost nebyla dosti čteně zastoupena v úřadě okresního soudu. A můžeme si zároveň gratulovati, že máme tam schopné, ba vynikající muže, kteří slouží nám ku cti.

Jedním z těch soudců jest Frank H. Bicek, zasedající u cirkuitního soudu, který těší se velké vážnosti jak mezi námi, tak i mezi Američany, kteří přicházejí s ním do styku.

Soudce Frank H. Bicek narodil se v Chicagu a je nyní 46 roků stá. Rodiče jeho přijeli do Chicaga v útlém mládí z Čech a brali živou účast na našem národním — a spolkovém životě. Ve svém mládí navštěvoval soudce Bicek jak obecné, tak i ostatní osadní školy a roku 1907 graduoval z Illinois College of Law, nynější DePaul university, kde docílil hodnosti bakaláře práv. Od roku 1903 do 1906 byl klerkem soudce Q. J. Chotta. Roku 1921 zastával úřad vrchního assistenta klerka probátního soudu. Roku 1925 byl Master in Chancery cirkuitního soudu, kterýžto úřad zastával až do ledna roku 1933, kdy byl jmenován guvernérem Hornerem soudcem cirkuitního soudu na místo po soudci Otto Kernerovi, který byl zvolen generálním návladním. —

Při pravidelné volbě, konané 5. června 1933, byl zvolen soudce Bicek do soudcovského úřadu na dobu 6 roků.

Soudce Frank H. Bicek má velmi mnoho přátel, kteří si jej váží a uznávají jeho schopnosti. Je pravým demokratem, který rád se stýká s lidem, z něho vyšel a chce mu sloužiti dle nejlepších svých sil. Během světové války podílel se velmi činně na různých pomocných akcích. Působil hlavně jako předseda poradního výboru svého distriktu.

**Soudce
FRANK H. BICEK**

Jest členem mnoha českých i amerických spolků, jmenovitě spojených katolických dobročinných Společností v Chicagu a České Dobročinné společnosti.

Soudce Frank H. Bicek oženil se roku 1910. Manželkou jeho stala se sl. Sylvia M. Beránková, společně s ní a dcerou Klárou žije v čísle 2526 jižní Ridgeway ave., Chicago.

Soudce Bicek je jednou z dalších našich prominentních osobností, u nichž osvědčilo se pořekadlo, že příčinlivým štěstí přeje. Bylo to vlastní jeho přičinění, nabyté vědomosti a schopnosti, které povznesly jej do vysokého úřadu soudcovského.

"Říkají mi Jones, zamlouvá-li se vám."

"Ano pane Jones. Mé jméno je Norma Gray. Tedy večer na shledanou."

Publicista zakýval hlavou a chvíli si opákoval její jméno, jakoby se chtěl upamátovati, kde jej již slyšel a díval se za ní, když již zavíral dveře své úřadovny, na níž se skvěl nápis: M. J. Jones, publicista.

Normě nastala nyní doma těžká zkouška nalézt si vhodný oblek pro večerní banket. Po dlouhém přebírání vybrala si konečně zelený tafetový, s bílými květy vodních lilií. Přes sebe přehodila španělský šál, který jí zbyl jako památka po matce a nechala se uvést do banketu, s Jonesem zasedla u stolu, vykázaného pro žurnalisty.

Šál byl bohatě dekorován a dělal velkolepý dojem. U čestného stolu sedělo mnoho nádherně oblečených žen a pánů ve večerních oblecích a v čele jich trůnil všemocný filmový ředitel Dan Stall a po jeho boku — slavná dramatická spisovatelka, paní Gordonová.

"Náš velký muž zdá se býti dnes nějak unavený," upozorňoval Normu publicista, "zdá se, že již stárne."

Mimoděk obrátila Norma hlavu v místa, kde seděl ředitel a spatřila jej pohrouženého v hovor se spisovatelkou. To byla tedy ona příčina, že nemohla se jej poslední dobu dopídit. Tedy proto. Tak v duchu uvažovala. Stall pojednou zvedl hlavu směrem k Normě a ušel ji. Neusmál se, ale jakoby čekal na znamení a chtěl jí říci: "Hledalas mne, nuče, zde jsem."

Leč Norma se od něho odvrátila. Kdyby se byl o ní zajímal, nebyl by jí nechal tak dlouho čekat a byl by jí oznámil výsledek její zkoušky. Ona však marně dosud čekala a proto neměla mu více co říci.

Stall pokynul náhle na číšníka a napsav něco na lístek, poručil mu, aby jej odevzdal dámě, kterou mu naznačil.

"Co chce?" ptal se zvědavě Jones, dívaje se Normě přes rameno na doručný lístek, na němž četl:

"Po banketě je tanec. Můžete mi jej zadati?"

"Kdo jste?" udiveně se díval Jones na Normu, "že se těšíte takové pozornosti?"

Neodpověděla, ale radostně se dívala na lístek.

"Nezapomeňte, že máte také odpověděti", připomínal Jones.

"Již jsem odpověděla, zatím co jste mluvil," smála se a kývala hlavou, kde seděl ředitel a upřeně ji pozoroval.

Po ukončení banketu všichni hosté u čestného stolu jako na povel povstali a mnozí hledali příležitost dostat se blíže k Stallovi, který si ale nikoho nevšímal a zamířil přímo k Normě, která ihned povstala, když se přiblížil a do nabídnutého rámě se zavěsila.

"Ještě okamžik, Norma," řekl Dan a napsav něco na lístek, poslal jej kapelníkovi.

Sálem zavzněly zvuky starého známého valčíku "Dunajské vlnky", při čemž ředitel ovinul své rámě kol útlého těla a dali se v tanec. Norma neviděla kol sebe ničeho, nežli oslňující záři světel a nechala se unášeti kouzelným tempem valčíkovým. Po krátkém přetáčení Stall se opět zastavil a na jeho pokyn hudba ustala.

"Musím dáti také ostatním příležitost." šeptal Normě do ucha, "pro dnešek — dobrou noc a opět se shledáme."

"No, tohle se zde ještě nestalo," uvítal Normu u stolu udivený Jones, "vždyť jste tančili samotni. Podívejte se, jaké se těšíte teď pozornosti. Chcete od nich něco? Ted' můžete dostat vše, čeho si přejete."

S veselým smíchem mu odpověděla, "Ano, byli překvapeni starým valčíkem, jenž se tančil již před dvacíti lety."

"Vypadalo to jako při dvorním plesu. Když král tančí, tedy panstvo, aby nebylo v cestě, se jenom dívá. Ted' se jistě utančíte."

"Ano, vypadá to vskutku jako královský dvůr," smála se Norma, "a tamto je někdo, s nímž bych ráda mluvila a již sem tak jde."

Byl to ředitelův asistent Soams. Přistoupiv k Normě, omlouval se, že nebyl ve smlouvenou hodinu ve studiu. "Mohla byste, slečno, přijít zítra?" tázal se Normy.

"Ano, přijdu, ale udejte mi prosím přesnou hodinu, abych zase nešla zbytečně."

"Tedy si určete dobu sama," vyzval ji Soams.

"O 3. hodině, možno-li vám?"

"Zcela určitě, slečno, budu čekat ve studiu. Leč nyní k tanci. Mohl bych se odvážiti —?"

"Promiňte, ale dnes nebudu již více tančit," omlouvala se asistentu.

Komisař Dr. Frank J. Jirka

v čele státní zdravotní služby.

Mezi nejznámější muže československého původu, netoliko v Chicagu, ale v celých Spojených Státech náleží bez sporu vynikající český lékař, zdravotní komisař státu Illinois Dr. Frank J. Jirka. Ve skutečnosti Dr. Jirka vstoupil již do kolbiště života s velkým jménem, které podědil po svém vynikajícím otci, Dr. Františku Jirkovi, vlastenci a prvním českém člena školní rady, po němž nese jméno škola Frank Jirka na 17. ulici a Laflin. Byla to však tragedie, jež stihla tehána jeho, mayora Antona Čermáka, která učinila jméno Dr. Jirky známé netoliko v Americe, ale snad celému světu, neboť po celou dobu nemoce mayora Čermáka bylo téměř denně uváděno ve spojení s bulletiny, vydávanými lékaři.

V mládí svém neměl však Dr. Jirka na různých ustlání. Narodil se dne 22. června roku 1886 a již 9. července 1895, ve věku 9 roků ztratil pečlivého otce. Byla to jeho matka, paní Božena E. Jirková, opravdu vzácná žena, která řídila sama jeho výchovu a umožnila mu, aby kráčet ve šlépějích svého otce a stal se též lékařem. Po předběžném vzdělání na školách obecných a středních graduoval Dr. Frank J. Jirka roku 1910 s vyznamenáním z Northwestern university. Po vystudování působil jako internista v okresní nemocnici, načež si zařídil

vlastní lékařskou praxi. Ve svém povolání měl zdar a úspěch, neboť se mu věnoval tělem i duší a jeho pověst, jako výborného lékaře se rychle šířila. Od roku 1912 do roku 1917 přednášel o vnitřních choro-

bách na universitě Illinois. Od roku 1926 byl výpomocným profesorem operací na téže universitě. Vedle toho je operačním lékařem v nemocnici sv. Antonína a v okresní nemocnici.

Za světové války sloužil v hodnosti kapitána, jako lékař v armádě Spojených Států. Roku 1920 oženil se Dr. Jirka s dcerou zvěcného mayora Antona Čermáka, slečnou Ellou Čermákovou, kterýžto manželský sňatek požehnaný dvěma dětmi, ukázal se býti ideálně šťastný. Kariera jeho byla dovršena při změně státní administrace, kdy jmenován byl guvernerem Hornerem státním zdravotním komisařem.

Dr. Frank J. Jirka je sice Ameri-

čan rodem, ale svému českému původu zůstal věren. Celý svůj život žije mezi Čechy a vždy také se k nám hrdě hlásí. Jest členem spolku Českých lékařů, České Besedy, Plzeňského Sokola, Lože Praha číslo 230 I. O. O. F., Řádu Částav Č. S. A. a různých amerických spolků. Po řadu let koná Dr. Jirka bezplatnou lékařskou službu pro Českou Útluku a Českou Dobročinnou Společnost.

KOMISAŘ DR. FRANK J. JIRKA

Po odchodu asistentově obrátila se Norma k publicistovi se žádostí, že by nejraději zase odešla domů.

"Vy jste podivná," díval se na ní udiveně, teď, když jste dostala příležitost vkročit do světa, chcete zase pojednou umřít. Nu, chcete-li mermomocí, tedy vás doprovodím domů."

Když spolu sálem procházeli, zraky přítomných sledovaly Normu až ku dveřím.

Druhého dne z rána najala si Norma levnější byt, kam pak ihned dala své věci z hotelu přestěhovati. Odpoledne pak setkala se s asistentem Soamsem ve studiu a odešla ním do zkušebního sálu, kde nechal obraz, ve kterém byla zkoušena, na plátně přejíti. Z prvu osoba, kterou spatřila, byla jí neznámá, až teprve z dalšího postupu poznala, že je to vlastně ona sama. Po skončení obrazu nedal asistent svůj úsudek na jevo a doprovázel Normu ze síně.

"A co nyní, pane Soams?" ptala se.

"Nevím, jaké má s vámi ředitel úmysly a nerad bych křížil jeho plány."

"Ale ty nemusíš mítí pro mne okamžitého významu," řekla s obavou.

"Mohl bych vás ovšem zaměstnati a to mimořádně ve filmu, na němž právě pracujeme, ale nevím, jestli by to bylo i jemu vhod."

"Prosím vás o to, pane Soams," žádala Norma.

Po krátké úradě odvedl Soams Normu k manageru herců a oznámil mu, že je slečna pod záštitou ředitelovou a bylo smlouveno, že má příštího dne přesně o 8. hodině dostaviti se do studia k filmování.

Prvního dne po znávajícím čekání a opakujícím filmování dostala Norma u výplatního okna své první vydělané peníze, \$7.50 za den.

Čtvrtého dne protáhla se zkouška dlouho do pozdního večera. Polovysílená, opozdila se s odstrojováním a odličováním déle, nežli ostatní děvčata a když přišla ven, byla již ulice liduprázdná. Marně čekala na rohu u studia na autobus, aby se mohla vrátiti domů.

Mimoděk pohlédla zpět ku studiu a uzířela v Stallově kanceláři světlo. Snad Dan by jí prokázal tu laskavost a vzal ve svém automobilu domů, neboť jistě půjde brzy též. Čekala ještě asi 15 minut a pak se rozhodla. Otevřeným vchodem vešla dovnitř a

zamiřila do Blairovy kanceláře, která však byla prázdná a temná. Dvěře do ředitelské kanceláře byly však otevřeny a odtud zaslechla hlas spisovatelky Gordonové.

"Nemohu pochopiti, proč zrovna Norma Gray má hráti v mé hře tak důležitou úlohu? Vždyt nemá zjev a nedovede ani hráti."

"Vaše hra tím jenom získá," ozval se hlas ředitelův, "a slečna dělá výborné pokroky, jak mne Soams ujistil."

V konferenci bylo rozsvíceno ještě jiné světlo, jehož záře nyní intensivněji osvětlovala temnou místnost kanceláře. Téměř bez dechu přikrčila se Norma na židli u psacího solu, aby její přítomnost nebyla zpozorována.

"Vždyt to děvče nemá ani zkušenost a ani nedovede hráti," protestovala neústupně spisovatelka, "a pak ji nemám ráda a to snad postačí," prohlásila resolutně a hrdě opouštěla ředitelnu, ubírajíc se tmavou kanceláří ven.

Norma se chvěla jako list. Nyní zaslechla i Soamsův hlas a zaradovala se, neboť půjde-li dříve, nežli ostatní, jistě ji vezme s sebou domů.

"Znám to děvče již z mládí," pokračoval nyní Stall, "a vím, že má nejen odvahu, ale že dovede i hrát. Ano, vím to ze zkušenosti," vysvětloval ostatním a při tom jim vypravoval s humorem některé příhody z mládí.

Rozčilená, držela se Norma křečovitě stolu a nemohla jej déle poslouchati. Musila ven, na čerstvý vzduch a potácela se ku dveřím. Leč zapomněla na světlo, které vrhlo její stín a jež Stall ihned zpozoroval a chvatně vstoupiv, uchopil neznámou vetřelkyni v zápěstí a vlékl jí do osvětlené místnosti.

"Jakže, vy Normo?" zvolal překvapen. "Co zde děláte?"

Zahanbeně dívala se Norma před sebe. "Čekala jsem dlouhou dobu na rohu ulice na autobus, ale nemohla jsem se jej dočkat. Tu jsem uzířela ve vaší kanceláři světlo a proto jsem vešla. Ale nechtěla jsem naslouchati —"

"Což nebyly povozy pro herce připraveny?" ptal se ředitel Soamse.

"Ano, byly, jako obyčejně," odpověděl asistent.

"Opozдила jsem se s převlekem a tak jsem je asi minula," šeptala bázlivě.

KAREL KALNÝ,

správce municipálního sanatoria.

Jedním z nejznámějších osobností v naší České Kalifornii jest beze sporu pan Karel Kalný, správce Municipálního Sanatoria pro choré tuberkulosou, které se nalézá na 22. ulici a Desplaines avenue. Jan Karel Kalný narozen byl 4. listopadu 1885 z rodičů Františka a Barbory Kalných v České Plzni, kde též vychodil školu Long-

fellow. Pracoval po nějaký čas pro nyní již zemřelého bratra Vojtěcha, ale puzen vlastní touhou, věnoval se již v mladých letech veřejným záležitostem. Svě vzdělání doplňoval pilnou návštěvou školy večerní a tak záhy vzbudil pozornost tehdejšího radního A. J. Čermáka a jeho sekretáře, radního Henry Sonnenscheina, se kterým dodnes jest v úzkém spojení. Radní Henry Sonnenschein našel v Karlu Kalném oddaného přítele a celý ten čas v dobách dobrých i zlých pracovali ruku v ruce a dnes pan Kalný, Edward Komorous a Dennis Duffy jsou na poradním výboru radního Sonnenscheina, což jest čestné a čelné místo v řadách organizace 22. wardy.

V těchto dnech dovršuje pan Karel Kalný 25 let poctivé a svědomité práce. Během této doby pan Kalný zastával rozličné úřady, zprvu v úřadovně okresního pokladníka, poté pracoval v úřadě

veřejné služby, pak byl jmenován deputy šerifem a za nějaký čas bailifem municipálního soudu, odtud odešel a jmenován přičiněním radního Sonnenscheina asistentem inženýra v okresní nemocnici. Jeho rekord poctivé práce vynesl posléze panu Kalnému uznání a předseda okresní rady Čermák jmenoval jej správcem okresní juvenile školy, která byla později zrušena a přeměněna na odbočku Municipálního Sanatoria, kde dodnes pan Kalný působí. Ústav řízen jest energickou rukou pana Kalného k úplné spokojenosti všech. — Tam, kde kdysi ležely ladem široké lány pozemku, patřící k ústavu, přičiněním pana Kalného proměnily se v úřední zahrádky, zásobující ústav čerstvou zeleninou a ovocem, tím ušetří mnoho peněz poplatníkům a různá jiná zlepšení v ústavu tímto zavedl, takže se mu dostalo

KAREL KALNÝ

pochvalného uznání z nejvyšších míst.

Jest členem Praha Lodge č. 231 IOOF, Knights of Pythias čís. 500, Lawndale Fellowship Club, Ing. Union 399, členem řiditelstva výpomocného spolku Homan, a mnoha jiných loží a klubů. Bydlí již 24 roků v České Kalifornii v čísle 3028 jižní Trumbull avenue. Jest dále precinktním kapitánem 41. precinktu, kde je pro svou milou povahu velice oblíben.

Na pokyn ředitelův oba muži se ven vytratili.

"Vezmu vás domů, Normo, pojd'te," řekl krátce Stall a spěšně odcházel dolů se schodou a usadil Normu vedle sebe do automobilu.

Při měsíčním světle ujížděli mlčky prázdnými ulicemi filmového města a při tomto mrtvém tichu padla tesknost do duše Normy — — —

Stall hodlal zamířiti automobilem k hotelu, v němž Norma ještě nedávno bydlila. "Zde na pravo," včasné jej upozorňovala, "bydlím nyní v novém místě", řekla stísněně.

Když Stall zastavil automobil před označenou menší apartmentní budovou, pravil: 'Půjdu s vámi dovnitř, neboť chci vědět, kterak bydlíte?'

Neodporovala, jelikož věděla, že by to bylo zbytečné. Stall se usmál, když spatřil omšelý vchod do domu. Roztržitě chvátala Norma napřed po schodou a ruce se jí chvěly, když klíčem otevírala dveře bytu.

"Sama si vaříte?" ptal se. "Připadá mi, jakobyste náležitě nejedla."

"Oh, dovedu vařit, mohu vás přesvědčiti," odpověděla roztržitě a ihned na jedno kolo plynových kamínek dala vařit kávu a na druhém připravovala míchaná vejce jako amoletku.

Stal se pustil s chutí do jídla, neboť jeho apetýt byl vždy dobrý. Když mu předložila kávu a amoletu, rozmarně k tomu poznámek: "Nyní chybí ještě zavařenina, kterou mi dávala vaše matka na chleba. Pamatujete se ještě, Normo?"

"Až přijdete podruhé, tedy budu ji mít pro vás připravenou," odvětila, jiskřivě očima při této vzpomínce.

"Měl jsem v úmyslu zaměstnati vás v nové hře paní Gordonové", pravil Stall, "ale myslím sám, že by to byl pro vás postup příliš rychlý — alespoň v začátcích. Nemáte nikoho doma, kdo by prozatím mohl o vás pečovati, Normo?"

"Mám pouze bratra a ten nemůže," odpověděla smutně.

"A nikoho jiného, kdo by vám byl milý —?"

"Ne — nikoliv — nikoho, jehož bych si z duše přála," pravila sotva slyšitelně.

"Tedy to musím zařídit tak, abyste byla řádně opatřena," řekl jemně a vtiskl při

tom polibek na její tvář. "Dobrou noc, Normo, uvidím vás opět."

V jiném městě byl by polibek jeho pro Normu velikou slastí, ale v Hollywood nic neznamenal, neboť zde se lidé líbali bez všeho pohnutí — spíše ze zvyku.

Sedmého dne byla Norma s filmováním hotova a z peněz, které si vydělala, zaplatila si předem nájem z bytu a na stravu jí zbylo ještě něco málo peněz a proto musela dostati za každou cenu práci novou, aby mohla býti živa.

Všechny její pokusy dostati se telefonem do styku se Stallem neb Soamsem se nezdařily a proto chodila od jednoho studia ke druhému, zdali by jinde nedostala práci, ale na smrt unavena se vždycky večer vracela domů a při tom malá její suma se stále více tenčila, že z toho byla skoro zoufalá. Jedla tedy ještě skrovněji a nejnutněji, jen tolik, aby se udržela naživu. Vždyť utratila dosti peněz za jízdy a telefony, když se sháněla po práci.

Se Stallem nemohla přijíti do styku, jelikož před 10 dny odejel do New Yorku, kde byla dávana premiéra jeho nové velké hry. Také Blair kamsi odejel a Soams nebyl k nalezení, jelikož kdesi na venkově filmoval hru. Marně se Norma sháněla další týden po práci a chodila již jen pešky na dlouhé vzdálenosti, neboť vydávala poslední své peníze. Byla teď živa jen na kávě a pečivu a při tom vůči chřadla a hubla, takže se vláčela již jako stín. V této kritické době největšího nedostatku, zavolala ještě Stalovo studio a k její veliké radosti byl tam Blair. Dotazovala se jej po řediteli.

"Ano, slečno, večera se opět vrátil zpět. Nahradilo se mu však mnoho práce, takže se neodvažuji jej vyrušovati. Ale jakmile bude poněkud uvolněn, tedy vás hned zavolám a budete moci s ním osobně mluvit".

Když odcházela Norma od telefonu, zmocnila se jí závrať a proto se musela napít studené vody, aby se poněkud vzpamatovala. Potřebovala jíti ven na vzduch, slunce a proto se vlékla ven, aby si opět koupila — pečivo, neboť více peněz již neměla. Necítila se ani tak hladová, jako marným čekáním vysílená.

Na zpáteční cestě musela si po několika schodech odpočinouti, aby opět nabrala nových sil a mohla dále. Zase přešla několik schodů a opět slabostí usedla. Měla jen ně-

(Pokračování na stránce 182)

President F. D. Roosevelt u hrobky mayora Ant. J. Čermáka.

Franklin D. Roosevelt, prezident Spoj. Států, při návštěvě Chicaga v pondělí 2. října 1933 zajel též k hrobce svého zesnulého přítele, chlačežského mayora-mučedníka Ant. J. Čermáka, který odpocívá na Českém Národním hřbitově. Na našem obrázku je zachycena scéna u Čermákovy hrobky, k níž prezident Roosevelt položil věnec. Na obrázku jsou zleva vpravo: prezident Roosevelt, plukovník E. M. Watson, illinoiský guvernér Henry Horner, pí. Rooseveltová, pí. Richey Grahamová a pí. Frank Jirková, dcery zesnulého, radní Henry Sonnenschein (vpředu), Čermákoví zeťové Richey Graham a Dr. Frank Jirka, a konečně státní generální návladní Otto Kerner. Vpředu je několik vnučat mayora Čermáka.

Krátké dějiny Česko Národního hřbitova

SVĚTOVÁ výstava Století Pokroku v Chicagu podá světu živoucí obraz obrovského pokroku vědy a civilisace za poslední století. Sto let Chicago znamená sto let tak závratného vzrůstu, že těžko nalézáme podobného v historii jiného amerického veleměsta. A poněvadž Chicago už od r. 1852 je též sídlem příslušníků naší krajan-ské větve a jelikož původní nepatrná česká osada v jižní části Lincoln Parku vzrostla během posledních 80 let na nejmohutnější naše krajské středisko ve Spojených Státech, jsou dějiny stoletého Chicaga za posledních 80 let též dějinami naší krajské větve v Chicagu. A z těchto 80 let je 56 let existence našeho Českého Národního Hřbitova nejvýš zajímavým a poučným výsekem historie naší významné a nejúspěšnější kulturní instituce vytvořené obětavou a svornou spoluprací našich svobodomyšlných organizací.

Naši spolkové pionýři z r. 1877, kdy naše největší a nejkrásnější pohřebiště vzalo svůj vznik a jejich nástupci až do dnešního dne dovedli z nepatrných počátků s ohromnou obětavostí a tvrdou houževnatostí vybudovati imposantní podnik, o němž se původním zakladatelům jistě ani v nejluznějších snech nezdálo. Naše národní pohřebiště patří dnes nejenom k nejkrásnějším v Chicagu, ale též k nejkrásnějším, jaké si dovedla kterákoliv jiná národnost ve Spojených Státech vybudovat.

Byla to přednáška průkopníka svobodomyšlnosti red. F. B. Zdrůbka, jenž dne 7. ledna 1877 poprvé promluvil o potřebě národního hřbitova pro Čechy. Zaseté semě záhy vzklíčilo a myšlenka proměněna v čin na schůzi 20 spolků 12. února téhož roku, kdy bylo rozhodnuto, že všechny spolky chtějí společně zúčastnit se založení hřbitova a udržovat jej jako společný národní majetek. Krátce na to 11. dubna došlo k inkorporaci pod jménem "Český Národní Hřbitovní Sbor" a brzy na to zakoupeno bylo 50 akrů pozemku v tehdejší obci Jefferson 7 mil severozápadně od radnice Chicaga za

\$10,000. Prvním předsedou zvolen M. Karásek od Česko-Dělnického Pod. Spolku. V neděli 2. září konala se velká slavnost s průvodem 4,000 lidí, kdy odevzdán byl hřbitov veřejnosti. Není přitrozně možno do této stručné státi shrnouti všechna důležitá data za celých 56 let trvání naší nejúspěšnější krajské národní instituce, jež po svém finančním upevnění stala se později nejštědřejším mecenášem našeho svobodomyšlného školství a různých našich kulturních, národních a dobročinných institucí. Tak na př. za prvních 50 let trvání do r. 1926 věnoval Sbor Č. N. Hřbitova k těmto účelům pokud bylo možno zjistit celkem \$121,568.26 a na darech květinových \$1,607.00. Z malých počátků vzrostl Český Národní Hřbitov do dnešního dne téměř dvou-millionovou institucí a původní počet 8 spolkových zástupců vzrostl na 72. Národní hřbitov má dnes 130 akrů půdy a 8,528 pohřebních lotů. Do dnešního dne bylo na něm pohřbeno celkem 57,854 a zpopelněno v monumentálním krematoriu 2,127 zemřelých. Za 56leté existence řídili osudy Č. N. H. jeho předsedové: M. Karásek, Jos. Matoušek, Frank Tesař, Jos. Hladovec, Jos. Hora, Václav Matas, Frank Mencl a Jan Pecha.

Dnešním předsedou je Frank Bouček, který místo svojí zastává ku spokojenosti celé veřejnosti, zároveň s ostatními úředníky, kterými jsou: Jerry Bartoš, místopředseda; Victor H. Filip, tajemník; Josef Šiman, pokladník; Stanislav Šimeček, Jan Rada a Frank H. Hrabák, správní výbor; Karel Bastýř, správce venkovní; Jindřich Pařízek, správce vnitřní.

Hřbitov byl poctěn dne 2. října 1933 vzácnou návštěvou presidenta Spojených Států, Franklinem D. Rooseveltem, který položil věnec na hrob zesnulého našeho velkého Čecha, Antona J. Čermáka, což jest ojedinělým případem v historii našeho vzorného Českého Národního Hřbitova. I Vaše návštěva bude vítaná.

kolik stupňů ku svým dveřím, když zaslechla zvoniti telefon. Kdyby jen byla nechala dvéře otevřené, mohla snadno vejíti, ale nyní se její ruce chvěly a klíč vypadl jí z ruky a když konečně dvéře otevřela, telefon přestal zvoniti.

"Již jdu — již jsem zde", volala zoufale, chápajíc se sluchátka, ale operátorka jí hlásila, že se již nikdo neozývá.

"Nemůžete mi říci číslo, kdo volal? Je to velice důležité", prosila.

"Lituji, ale nemohu vám říci", zněla odpověď.

Malátně klesla Norma do židle a s mrtvým klidem dívala se před sebe. Všechno bylo jí lhostejné a na ničem jí více nezáleželo. S tupou resignací odevzdávala se teď svému osudu.....

Byl krásný jarní den a venku kvetly jabloně, jako když před dvaceti lety očekávala Dana. Skrze bílé chomáče květů prodíral se jas — jas života, v němž on teď vyrůstal a ona chřadla. A touto agonii umdleného mozku pronikala jediná odpověď, která se jemně dotýkala strun jejího srdce:

"Zklamání je těž poučením, jehož se každý spíše bojí, nežli aby z něho čerpal zkušenost. Každý se musí naučit nejdříve žít, nežli si trvalý život upraví — — —".

*

Před apartmentním domem zastavil automobil a z něho vystoupila Guarda v průvodu Soamsové.

"Proč jste mne vlastně přinutila, abych s vámi jel?" dotazoval se asistent.

"Jak znám ředitele, tedy vím, že by Normě zamlčel příčinu, proč všechny její scény musí býti znovu filmovány. Je k ní příliš vázán dávnými vzpomínkami a sama k tomu nemám též dosti odvahy. Jako ředitelův asistent musíte jí to tedy říci sám. Nerada bych viděla, aby zde zbytečně dlouho čekala a strádala".

Když Guarda zazvonila u dveří, nikdo se neozval. Vzala tedy za kliku a dvéře se otevřely a vešla tedy s asistentem do tmavého bytu. Zmačknutím knoflíku rozsvítil Soams elektrické světlo a ku svému překvapení spatřili v lenošce shroucenou postavu Normy. Jedna její ruka visela bezvládně dolů s upuštěným sluchátkem a druhá spočívala na stole vedle pečiva.

"Dítě!" vzkřikla Guarda, "dítě," a uchopíc bezvládnou její hlavu, dívala se do jejího bezbarvého obličejce.

Soams pozvedl studenou její ruku a s tíží ucítil slabý záchvív tepny.

"Rychle lékaře!" volala Guarda.

"Uvědomím zároveň ředitele", odpověděl Soams, zvedaje upuštěné sluchátko. Zároveň co Soams telefonoval pro lékaře a Stallovi do studia, jemuž sdělil, co se přihodilo, Guarda dopravila Normu na lůžko a odstrojila ji. Po netrpělivém čekání dostal se lékař a po důkladné prohlídce zjistil tělesné a duševní vysílení a při tom se uvolil poslati ihned potřebné léky z lékárny. Zároveň upozornil, že případ ten je vážný a že nutno se postarati o bezpodmínečný klid a řádnou její výživu.

"To bude věcí ředitele", prohlásila Guarda po odchodu lékaře. "Jako chudobný hoch živil se každodenně u jejího stolu, a je to nyní jeho povinností, aby dobrodiní to oplatil."

Ze zaslaných léků vpravila Guarda předepsanou dávku do úst nemocnělé a pravila:

"Takhle ve skutečnosti vypadá onen vysněný Hollywood a taková je cena, kterou zde platí důvěřivé a talentované dívky. Sama nebyla jsem od toho daleko", pravila trpce.

Před domem zastavil automobil a jedním pohledem s okna Guarda se přesvědčila, že je to ředitel Stall.

"Bude nyní lépe, půjdeme-li a starost o Normu ponecháme jemu", prohlásila, strojíc se k odchodu. Ode dveří vrhla ještě jeden pohled na nemocnělou dívku, jejíž víčka slabě se pohnula, dávající znamení, že se opět co nejdříve vzpamatuje. Zavřela tiše za sebou dvéře a v průvodu Soamse ubírala se chodbou ke schodům, odkud zazvňávaly spěšné kroky ředitele.

"To ubohé děvče posílá vám němé díky za vše, co jste pro ni učinil", oslovila Stalla, který na ni ani nepohlédl, ale obrátil se s dotazem na svého asistenta, který mu případ několika slovy stručně vysvětlil.

Bez zaklepání rychle otevřel Stall dvéře a vešel. Zrak jeho ihned padl na vyhublou tvář Normy, která v témže okamžiku otevřela oči. Spatřivši Stalla, slabě se usmála.

Důstojná pocta Vaším drahým.

ZALOŽENO ROKU 1895.

TELEFON: NILES 9808.

Uctěte památku Vašich drahých zesnulých a dejte si na jejich hrob zhotoviti

KRÁSNÝ POMNÍK NEB NÁHROBEK

prostřednictvím spolehlivé pomníkářské firmy

JOSEF VOŠMIK, ml.

NÁHROBKY — POMNÍKY — HROBKY

Úřadovna a dílna na Milwaukee Ave., proti hlavnímu vchodu
katolického hřbitova sv. Vojtěcha.

Jediný československý pomníkářský obchod u tohoto hřbitova.

Ceny mírné. — Obsluha vzorná. — Vyžádejte si naše ceny dříve, než koupíte jinde.

Dodáme pomníky na kterýkoliv hřbitov v Chicagu neb okolí.

Na hřbitově sv. Vojtěcha jest velký počet námi dodaných pomníků, soch a náhrobků, které jsou trvalou ozdobou tohoto krásného katolického hřbitova. Uvádíme jen několik jmen rodin, pro něž jsme trvalé památky na jich drahé zesnulé postavili:

POMNÍKY:

Jos. Mathaus
Fr. Mládek
Jan Řezba
Vác. Baur
Vác. Klaisner
Čánský-Červenka
Fr. Sláma
Dr. E. F. Napieralski
Vojtěch Božovský

E. Kadlec
Mr. Kropáček
Jan Picálek Sr.
Fr. Kakáček
Fr. Červený
Tom. Sonka
Fr. Vác. Voneš
Antonín Kerouš

Jan Buriánek
Fr. Zelenka
Fr. Lomoz
Jos. Mikšák
Jakob Barlík
Fr. Štrovátka
Mr. Vondra
Jan Ptáček
Joe Hošna

HROBKY:

Rev. Msgr. Fr. Bobal
Rev. Jos. Molitor
Rev. Jos. Očenášek
Rev. Ant. Nováček
Jos. Kohnour
Voj. Bílý
Jakub Vlček
Jan Beránek

Usednuv u ní u postele, vřelým tonem ji oslovil: "Normo, neměl jsem ani potuchy —. Proč jste nedala dříve o sobě slyšeti?"

"Byl jste pryč — v New Yorku a čekala jsem — až se vrátíte", pravila sotva slyšitelně.

"Nemohu si odpustiti, že jsem vás takto přehlížel. Vím, že se to stalo mou vinou, leč má zodpovědnost je obsáhlá a zabírá povšechný můj čas."

"Nezazlívám vám, vím — je veliký rozdíl mezi minulostí a dobou přítomnou —."

"Kéž by se ty krásné doby mládí opět navrátily. Rád si na ně vzpomínám. Pamatujete se, Normo, ještě na onoho malého, hladového chlapce, který si k vám denně chodil pro krajíc máslem namazaného chleba?"

Se slabým úsměvem Norma přikývla hlavou a vyhublou rukou pohládila jej po tváři, zapomínajíc na svůj vlastní hlad.

"Postarám se nyní, Normo, aby vše bylo opět v náležitém pořádku", řekl měkce, dívaje se do jejích mdlých očí. Po dlouhou dobu seděl Stall u Normy, až opět spokojeně usnula, načež přistoupil k telefonu a dal na různá místa rozkazy pro její zaopatření. — — — — —

Po několika nedělích zotavila se Norma opět tak dalece, že si mohla zase vyjít ven na procházku. Stall ji z prvopočátku několikrát navštívil, ale pak se dal Blairem telefonem informovati, kterak se její zdravotní stav zlepšuje. Šetrným způsobem dal jí doručiti větší obnos peněz, jako dodatečný honorář za její práci ve filmu.

Při jedné takového procházky setkala se Norma náhodou s Guardou, která jí ihned oslovila: "Již je vám lépe?"

"Oh, mnohem lépe," odpověděla Norma. "Jdete ze studia?"

"Ano, filmujeme znovu obraz — víte, v němž jste také hrála."

"Ale já měla za to, že je již dávno hotov", odpověděla překvapená Norma.

"Mohl býti, nebýt ředitele, který je příliš vybíravý a proto filmujeme znovu."

"Celý?" ptala se Norma.

"Ne, jenom jednu část, kterou nyní za vás hraje jiná herečka."

"Neuspokojila jsem jej tedy," odpověděla Norma sklíčeně, "je mi opravdu líto, že jsem vám způsobila tolik nesnází."

"Milé dítě, z toho si nic nedělejte. Začátky jsou vždycky zlé a vezme to delší čas, nežli se do nich náležitě vpravíte. Jen ponechte tu starost řediteli."

Na to se přátelsky rozešly.

Duševně pokleslá ubírala se Norma domů, kde v zamyšlení usedla. Cítila velikou lítost, že nemohla Stalla svou hrou uspokojiti. Nač zde ještě čekala? Neměl přece času, aby se s ní obíral. Nechtěla mu býti více na obtíž. Třesoucí rukou pozvedla několikrát sluchátko — ale vždy jej opět zavěsila. Prodělávala těžký duševní boj, nežli se konečně rozhodla — — — — —

*

U svého stolu ve studiu probíral se Stall spoustou fotografií krásných dívek, které čekaly jen na jeho zavolání, když Blair tiše otevřel dvěře a vešel.

Stall mlčky pozvedl hlavu a vrhl tázavý pohled na Blaira.

"Slečna Gray asi dvakrát již volala", vypravil ze sebe stísněným hlasem. "Byl jste vždycky zaměstnán, že jsem se neodvážil vás rušiti. Nyní právě volala opět a sdělila mi, že odjíždí."

"Myslím, že se vrací opět domů", odpověděl Blair poněkud stísněným hlasem.

"Je dosud u telefonu?"

"Není. Dávala mi pouze "Good by."

Mlčky se oba na sebe zadívali, až pokynem ruky ředitel Blaira propustil.

Stall odsunul od sebe všechny fotografie a zadíval se do prázdna. Cítil se pojednou duševně znaven, znaven vším, co jej obklopovalo a vysilovalo. Jediná osoba, která mu rozuměla a svými vzpomínkami křísila, jej nyní opouštěla. Všechna ta nádhra a pohodlí nebyly mu ničím a pocíťoval nyní trpkost úplného opuštění. Zachmuřen díval se ven na směsici hezkých děvčat, která jeho studio přepřínávala, ale žádná z nich nemohla přijíti k němu ve chvíli znavenosti a vzkřísiti jeho ochablou duševní sílu vzpomínkami tak milými, jako Norma. Jak ušlechtilá byla její duše. "Potřeba dáti je největší nutností nás všech" znělo mu stále v uších. Ale vždyť studio je místo, kde se jen kupuje a prodává a nedává nic dobrovolně. A co konečně on sám, co dal z toho velikého nadbytku, on, který jako chudobný hoch tolik dobrodiní přijímal? Co z něho učinila všechna ta léta existenční.

■ Důstojná památka vašich zesnulých. ■

N EJLEPŠÍ materiál, umělecká práce, správné jednání, nízké ceny.
Porad'te se s námi. isme odborníci.— Navštivte náš sklad.

Na našem Českém Národním hřbitově jest převážný počet námi dodaných granitových pomníků, vesměs to uměleckých prací, které všechny jsou trvalou ozdobou našeho krásného pole mrtvých. Zde je několik jmen krajanů pro jejich pozůstalé jsme na Českém Národním hřbitově pomníky postavili:

J. Duda
V. Slachlik
M. Stanci
T. Kalas
M. Schwanec
F. Káral
R. Plachý
K. Ludvík
J. Kunc
A. Homolka
F. Leber
H. Vaňoušek
V. Bartoš
M. Novotný

F. Topinka
J. Pletř
R. Mandl
F. Pavlovský
F. Stejskal
R. Huchal
M. Vodička
K. Bartoš
F. G. Záhora
J. Džaník
M. Musil
M. Nádvoří
L. Valášek
F. Ratajlik

K. Mléka
E. Vrhel
G. Hájek
M. Kautl
E. Sikora
P. Karas
J. Kalina
M. Pospíšek
J. Houska
F. J. Mařík
J. Donát
A. Tůma
F. Roubík
M. Zajíček
J. Kořínek
J. Skala

A. Veverka
A. Mazal
J. Odenbach
J. Melich
J. Rokusek
A. L. Koroček
E. Kastner
J. Pužej-Junger
J. Kanak
M. Bokr
E. C. Potěček
V. Hofmánek
V. Machek
J. Režný
A. Denemark
L. A. Jaros

J. Janáky
F. Sebek
A. Spachwan
L. Pecháček
A. Vaněk
E. Krizan
F. Vrba
R. Richter
A. Katona
M. Lhotka-Benes
J. Adams
L. Brabenec
R. Kohart
J. W. Humel
F. Tempach
E. Karafiat
I. Kint

PECHAR A SYN,

POMNÍKY, SOCHY A HROBKY,

5161 N. Crawford Avenue, — CHICAGO, ILL.

U Českého Národního hřbitova.

ho zápasu, že na všechny krásné ideály úplně zapoměl....

Bez rozmyšlení opustil svou úřadovnu a prudce hnál se automobilem ulicemi, až zastavil před domem, v němž Norma bydlila. Chvatně přeběhl schody a zazvonil u dveří.

Norma přišla mu otevřít a s úsměvem uváděla jej dovnitř.

"Blair mi oznámil, že prý odjíždíte?" tázal se roztržitě.

"Ano, jedu opět domů," odpověděla tichým hlasem.

"Proč nechcete déle zůstat?" doléhal Stall.

"Jedno zklamání mi úplně dostačí."

"Je přece více příležitostí. Proč tedy na tyto nečekat?"

Zavrtěla hlavou. "Dan, byl jste ke mne až příliš shovívavý a kdybych déle čekala, snad byla by to příliš vzdálená příležitost a takové čekání mne vysiluje".

"Normo, jste přece rozumná a poslyšte mne. Jste talentovaná, o čemž není žádné pochybnosti. Abyste dospěla význačného místa, je k tomu třeba delší doby, a opatrného cviku, neboť vše spočívá na praktickém využití dokonalých pohybů a jejich spojitosti s fotografií. A nejsou-li před kamerou stavěny bezvadné posy, pak je obraz bezcenný. Je to někdy otázkou delší doby, na co mi, bohužel, nezbývá dosti času. Tedy proto myslím, že jste měla vyčkat příležitosti."

"Ano, vím to nyní", pravila klidně s úsměvem, "ale bohužel, nevěděla jsem o tom dříve."

"Setrváte tedy, Normo?" ptal se žádostivě, "nebo — jste snad rozhodnuta — vrátiti se zpět?"

"Kdybych zde déle setrvala, tedy vím, že bych zde nenašla onoho štěstí, které hledám —. Vy sám, při své obtížné práci, ne-

máte času pro sebe a tak by bylo i se mnou. Musela bych žít jen svému povolání a odpoutati svoji duši od svých krásných a milých vzpomínek a ty jsou příliš drahé, nežli abych tak učinila. Ano, vrátím se zpět, do svého domova, mezi náš dobrý venkovský lid", usmála se. "Budou se mne na vás ptáti, jak asi vypadáte, jste-li takovým, jak jsem si vás dříve představovala — a — budu jim muset jistě mnoho o vás vyprávěti —".

"Normo — snad i já brzy se navrátím a budu hledati ve svém rodišti potřebný klid a — štěstí — štěstí u vás, mezi růžemi a jabloňovými květy, na něž nikdy nezapomenou", řekl pohnutě.

"Já našla své štěstí zde — a nyní si jej odvážím zpět do svého domova", šeptala Norma se zamženým zrakem.

Dan povstal, sevřel Normu v náruči a vtiskl jí dlouhé políbení na rozloučenou.

"Na opětnou shledanou, Normo," pravil odcházející váhavým krokem ze dveří.

Norma dosud cítila žhavý jeho polibek na svých rtech. Jak by se byla cítila šťastnou, kdyby jej byla dostala od Dana ve své domovině, ale zde v Hollywood —? Chvilí ještě stála jako přimrazená a strnule dívala se na dveře, jimiž odešel.

Dan malátným krokem a jako ve snu scházel se schodou a se sklopenou hlavou ubíral se k automobilu, odkud ještě jednou a naposledy vzhlednul k jejím oknům, zdali tam nespátí milou její tvář.

Leč Norma se již více neukázala. Byla nyní nevýslovně šťastna, neboť byla opravdu ráda, že jede domů a šťastná zároveň jeho předpovědí, že snad i on se někdy navrátí. Bude na něho trpělivě čekat a vrátí-li se opravdu do rodného kraje, pak znovu opět oživí jejich bývalé krásné vzpomínky uprostřed růží a jabloňových květů —.

JEN NESPÉCHAT S OMLUVOU.

Po dobré večeri si dal host zavolat ředitele jídelny a pravil: "Před třemi lety jsem obědval ve vaší místnosti a poněvadž jsem nemohl zaplatiti, vyhodil jste mne na ulici." Ředitel: "Velmi toho lituji, pane, a prosím za odpuštění." — Host: "Není třeba omluvy. Dnes to můžete učiniti zase."

Z NOVOMANŽELSKÉ KUCHYNĚ.

Ona: "Jak ti chutná bramborový salát, drahoušku?" — On: "Znamcnitý. Sama jsi jej koupila?"

ZBYTEČNÁ NÁMAHA.

"Proč neukážeš své ženě, kdo je pánem v domě?" — "Ona to ví."

Sklady československého zboží v Chicagu U MACHŮ.

V. MACH

Syn a člen firmy známý všem našim krajanům z uměleckého turné Spoj. státy. Loňského roku navštívil Československo, kdež participoval na uměleckém turné Č. D. P. S. Lyra. Při této příležitosti navázal spojení s nej přednějšími obchodními firmami v ČSR.

Poštovné připočtete.

Mlýnky na mák	\$1.50
České dýmky	95c
Ošatky na chléb	75c
Kruhátka na zelí	75c
Hrnky "Bože já rád kávu"	50c
Hřebeny (na lupy) z rohu	35c
Želinové šátky	\$2.50
Mosazné hmoždýře	\$3.50
Hlaváčkovy Heligonky	\$45.00
Pivní sklenice "Na zdar"	95c
Granátové náhrdelníky na šnůrách	\$5.00
Kosy \$2.00 — Srpy 75c — Brousíky 35c —	
Kovadlinky 95c — Kladívka na klepání kos 95c	
Šumící bombony Orion, krab. \$1.70 neb 8 za 10c	
Proso (Jáhly) libra	25c

Náš obchod byl zbudován na té nejživější české ulici v Chicagu a jest vybaven výhradně československým zbožím. Potřebujete-li jakoukoliv českou věc, tu netřeba se Vám rozmýšlet, nýbrž dostat si ji na pravém místě, to jest u nás

Struhadla na brambory	45c
Sladová a žitná káva, Knejpova, balíček .	25c
České hříbky, libra	\$2.50
Fiková cikorka	25c
Moravský mák, libra	35c
Pardubický perník	25c
Pražské trestě: rum, višňovka, punch, cognac,	
slivovice, gin, kmínka a t. d., na přípravu	
nápojů, velká láhvička	95c
Vanilka v tyčinkách, balíček	25c
Uherská paprika, sladká neb pálivá	25c
Ořechový olej na vlasy	50c
Hoffmannské kapky	50c
Francovka	65c

Pravé valašské papuče kupte u nás přímo ze skladu se značkou "Z" a tak obdržíte nejlepší jakost od vyrabitelů z Moravy za velkoobchodní cenu.

Nízké \$1.90, vysoké \$2.90. Dětské od 75c

J. MACH & SYNOVÉ,

ČESKOSLOVENSKÝ OBCHOD.

3802-04 West 26th Street,

Dept. B,

CHICAGO, ILLINOIS.

STO LET POKROKU CHICAGA.

Z ranné historie až do roku 1933 a čím je dnes chicažská metropole jako čtvrté největší město světa. Sebral F. L. M.

MÍSTO, kde nyní stojí Chicago, stalo se historicky důležitým již roku 1673, kdy v ona místa přibyli první dva běloši: Father Marquette a Louis Joliet. Po nich roku 1679 přišel La Salle. Pak toto místo, zvané indiánsky "Checagou", stávalo se postupně důležitějším pro svou blízkost u řeky Mississippi, s níž bylo spojení po řece Des Plaines.

V letech 1683 až 1783 s počátku Francie, pak Velká Británie a konečně od revoluční války Spoj. Státy kontrolovaly toto území a osadu. První trvalé obydlí bylo však v tomto settlementu vybudováno teprve roku 1779; postavil je z klád Jean Baptiste de Sable, domorodec z ostrova Santo Domingo. Toto stavení roku 1804 koupil John Kinzie, první běloch, který se zde trvale usadil, když se sem přestěhoval z Michiganu. Tento srub byl také vystaven na výstavě A Century of Progress 1933 v Chicagu.

Rok předtím vládla Spoj. Států vybudovala zde pevnost Fort Dearborn a jejím velitelem se stal kapitán John Whistler. Pevnost stála na jižním břehu řeky Chicago v místě, kde dnes přes ni běží Michigan ave. Posádka v této pevnosti byla až do r. 1812, kdy tehdejšímu veliteli kapitánu Healdovi bylo nařízeno ustoupiti z obavy před útokem indiánského náčelníka Tecumseha. Posádka s tlupou přátelských Indiánů odešla se do Detroitu.

Nato 14. srpna se běloši dověděli, že Indiáni se chystají je povraždit. Následujícího dne došlo k masakru ve Fort Dearborn, která tehdy stála na místě, kde se dnes křížuje 18. ulice a Calumet avenue. Indiáni ovládali pevnost tři dni až 19. srpna ji vypálili. Novou pevnost vládla vystavěla až roku 1816 a vojenská posádka byla pak v ní až do roku 1837.

John Kinzie se svou rodinou vrátil se do Chicago krátce po vyvraždění bělochů ve Fort Dearborn. Po něm přišlo jen několik málo dalších osadníků. Roku 1826 bylo na daních z majetků zapláceno jenom \$11.42.

Usazení se prvních bělochů.

1803 — Pevnost Fort Dearborn vybudována u ústí řeky Chicago na místě, kde dnes stojí mrakodrap London Guarantee building, na němž je nyní pamětní deska (Wacker drive a Michigan boulevard).

1804 — Přistěhoval se John Kinzie z Michiganu, první běloch, který se zde trvale usadil. Narodilo se první bílé dítě. První svatba byla 1. listopadu.

1810 — 30. listopadu přibyl první lékař Dr. John Cooper.

1812 — 15. srpna povražďení bělochů v tvrzi Fort Dearborn.

1816 — Fort Dearborn znovu vybudována. Otevřena škola na Pine Street a Michigan avenue. Prvním učitelem byl William L. Cox.

1817 — Začalo spojení skunery po jezeře do Mackinac.

1821 — První zmínka o úřadu smírčího soudce.

1822 — První křest v osadě.

1825 — První protestantské bohoslužby, před tím byly jen katolické.

1826 — 7. srpna první volby.

1827 — Sorganizována milice, domobrana.

1828 — Do Fort Dearborn přišla nová posádka.

1829 — Caldwell Wolf otevřel první hostinec. První převoz přes řeku 4. srpna.

1830 — James Thompson vyměřil osadu a vypracoval plán. Rozloha činila 0.4173 čtverečných mil. Vybudován první plovoucí most přes řeku. Obyvatelů bylo 100, kromě vojenské posádky 12 rodin osadníků.

1831 — 15. června zorganizován okres Cook. Postaven maják. Otevřen poštovní

Nejstarší český závod.

Spolehliví stěhovači nábytku na dlouhou i krátkou vzdálenost, kteří jsou v obchodě již 41 roků.

Dříve
V. Smutný
a Synové.

Dříve než stěhujete svůj
nábytek kdekoliv v
Chicagu, z venkova do
Chicaga neb odtud na
venek, kamkoliv —

Požádejte nás o rozpočet. — Ušetříme Vám starosti a peníze.
Naše služba jest vzorná a spolehlivá.

Zaměstnáváme krajanské dělníky, kteří jsou schopní a odstěhujeme
Váš nábytek bez poškození.

Smutný Bratři

STĚHOVAČI NÁBYTKU A PIAN.

2259 So. Homan Ave., Chicago, Ill. — Telefon: Rockwell 0663

Poboční úřadovna 2107 So. Clinton Ave. — Tel. Berwyn 2508

úřad; prvním poštmistrem byl J. N. Bailey. Zavedeny okresní cesty.

1832 — Postaven most přes severní rameno řeky Chicago. Přišla první pojezerní loď. První nedělní škola zahájena 19. srpna. V březnu postavena první veřejná budova (stray pen).

První půstoletí: 1833 — 1883.

1833 — Town inkorporován a provedeny volby; předsedou towní (obecní) rady zvolen J. V. Owen. Začalo se s úpravou přístavu. Požární ordinance přijmuta 6. listopadu. První časopis, týdeník "Chicago Democrat" vyšel 26. listopadu. Veřejná škola otevřena v prosinci. Sorganisovány tři církevní osady či farnosti: 5. května katolická, 26. června presbyteriánská a 19. října baptistická. Počet osadníků dosáhl 500.

1834 — Postaven zdvihací most. Sorganisovány náboženské obce metodistů a episkopálů. Pojezerní loď vplula po prvé do řeky. První piano přivezeno do osady. První rozvodní žaloba a první soud pro vraždu.

1835 — Postavena soudní budova na Clark a Randolph ulicích. V prosinci otevřena bankovní odbočka. První velký požár. Sorganisován hasičský sbor a koupěna stříkačka. Poslední Indiáni odtáhli. Postavena první školní budova. Vláda otevřela pozemkovou úřadovnu.

1836 — Sorganisovány náboženské obce unitariánů, universalistů a židů. Charterována železnice Galena & Chicago Union Railroad. První cirkus přijel 14. září. První nová loď spuštěna na jezero 12. května. Posádka opustila Fort Dearborn 29. prosince.

1837 — 4. března Chicago inkorporováno jako město s 10 wardami. První volby do městské rady byly 2. května a mayorem byl zvolen W. B. Ogden. Finanční panika. Ustavena stálá městská zdravotní rada. V říjnu Isherwood a McKenzie otevřeli první divadlo v hotelu Sauganash. Charterována Rush Medical College. První sčítání městského obyvatelstva, jehož napočítáno 4,000 duší.

1838 — Vybrán pozemek pro veřejný park. Epidemie cholery a malarie. Postaven první parník.

1839 — 9. dubna vytištěno první číslo denního časopisu. Den díkůčinění "Thanksgiving day" po prvé slaven 28. listopadu. Parník zahájil spojení s Buffalo. Přibyl první otrok, uprchlý z jihu. Začalo se posílati obilí pojezerními loďmi.

1840 — Vláda Spoj. Států provedla první sčítání: Město mělo rozlohy 10,635 čtverečných mil a 4,470 obyvatelů, takže na čtverečnou míli připadalo 420 osob. Vytištěna první kniha. Provedena první poprava. Sorganisováno protitrokařské sdružení Anti-Slave Society.

1841 — Založen časopis "Prairie Farmer".

1843 — Přibyl první express z východu. Založena první zednářská lože.

1844 — Založena první lože Odd Fellows. Otevřena první homeopathická lékárna.

1845 — Otevřena první elementární škola na Madison ul. proti dnešnímu divadlu McVicker.

1846 — 16. července chicažský přístav ustanoven za "Federal port of entry". Sorganisována náboženská obec lutheránů. Vypsány daně na zlepšení ulic.

1847 — 10. července založen časopis "Chicago Tribune". Otevřena cesta vydlážděná plávkami. Založena společnost Chicago Title and Trust Company. Okresní nemocnice otevřena 30. března. V prosinci otevřena první právnická škola. McCormick založil svou továrnu na žací stroje pro farmáře. Postaven blázinec.

1848 — V lednu postavena první městská budova. První železnice zahájila dopravu, lokomotiva Pioneer přijela 10. října. Byl vypraven první osobní vlak. První telegram došel z Milwaukee 15. ledna. Otevřen průplav Illinois & Michigan Canal. Plodinová bursa Chicago Board of Trade založena 13. března.

1849 — Započala telegrafní novinářská služba. V březnu řádila cholera epidemie po povodni, způsobené řekami Des Plaines a Chicago.

1850 — Provedeno první operní představení. Ulice byly očíslovány. Postaveny pouliční plynové svítlny. Sorganisována první odborová unie tiskařů 26. října. Rozloha města obnášela 9,76 čtv. míle a obyvatelstva bylo 29,963, tedy 3,039 na čtv. míli.

1851 — Zahájena osobní doprava lodí do Milwaukee. Povolen druhý "City charter". Inkorporovány železnice Illinois Central a Rock Island.

1852 — Po trati dráhy Rock Island přijel první vlak z Joliet. První vlak z východu přijel po trati dráhy Michigan Southern 20. února. Započalo se s budováním vodárny.

1853 — Universita Northwestern umístěna v Chicagu. Založen časopis "North-

CHVALNĚ ZNÁMÉ DEPARTMENTNÍ OBCHODY

LEADER STORES

HLAVNÍ ZÁVOD

Roh 26té a Turner Ave.

... od 8. listopadu 1913 ... stále nezadržitelný vzrůst přes všemožné překážky ... to jest záviděníhodný pokrok dnes nejrozšířenějšího krajanského obchodu v Americe ... A příčina tohoto vzrůstu a úspěchu jest na snadě ... Poctivé obchodní jednání ... výběr sezonního prvotřídního zboží jež vyhovuje vkusu a peněžním prostředkům našich zákazníků ... a hlavně naše snaha dle možnosti se zúčastniti a vypomoci při každé příležitosti volající o společnou práci na poli národním v Americe ... tyto jsou základní kameny na kterých jsme vybudovali naše závody v nichž jsme připraveni vás obsloužiti veškerými potřebami osobními jakož i domácím nářadím ... zbožím střížným a denně čerstvými potravinami a pochoutkami...

18tá a Paulina ul. Chicago a Ashland Ave.

CHICAGO, ILLINOIS.

western Christian Advocate". Vystoupila slavná pěvkyně Adelina Patti.

1854 — 23. června zřízen úřad školního superintendenta. Postavena čerpací stanice vodovodní na nynější Chicago ave. a Michigan blvd. Postaven první otáčecí most na Clark ulici.

1855 — Sorganisována University of Chicago.

1856 — Založena Historical Society. Započato s předměstskou dopravou vlaky do Hyde Parku. Položeny první stoky. Ulice Wells Street vydlážděna dřevěnými kostkami. Otevřena první vyšší škola (High School) 8. října.

1857 — Druhá peněžní panika. Otevřeno divadlo McVicker. Založena společnost Illinois Merchants Trust.

1858 — Objevila se první parní stříkačka k hašení požárů.

1859 — 1. listopadu začala jezdit koňská pouliční dráha.

1860 — Abraham Lincoln nominován za presidenta Spoj. Států na republikánské konvenci 16.—19. května. Rozloha města byla 17.998 čtv. mil, obyvatelstva 109,260 (na čtv. míli 6,071 osob).

1861 — První vojáci odešli do občanské války.

1863 — Otevřena First National Bank.

1864 — Zhotoven první spací vůz Pullmanův pro železnice. Sorganisována Union Stock Yard and Transit Company.

1865 — Začala obchodovati Chicago Stock Exchange, bursa pro cenné papíry. Založen první bankovní vyrovnávací ústav "Clearing house".

1866 — Dokončen první jezerní tunel, na němž se začalo pracovati r. 1864.

1867 — Zdobení hrobů (Memorial day) slaveno po prvé.

1868 — Otevřen Lincolnův park.

1869 — Tunel na Washingtonově ulici otevřen.

1870 — Rozloha činila 35.756 čtv. mil a obyvatelstvo vzrostlo na 298,977 duší, takže na čtv. míli připadalo 8,362 osob. Vyhořel Drake block.

1871 — 8. a 9. října obrovský požár, který způsobil škody za \$200,000,000, vyhořela třetina města (17,500 stavení), asi 250 osob přišlo o život a kolem 100,000 osob zůstalo bez přístřeší. Celé léto nepršelo.

1872 — Otevřen na Dearborn ul. otáčecí most, první operovaný parní silou. Založena veřejná knihovna (Public library).

1873 — Finanční panika.

1874 — Založen časopis "Chicago Daily News". Chicago inkorporováno podle všeobecných zákonů (general laws).

1876 — Sorganisován Chicago Woman's Club.

1877 — Stávka železničářů, na jejíž potlačení poslána milice a federální vojsko.

1878 — Založena organisace Y. M. C. A. Započala telefonní služba systému Bellova a Edisonova.

1879 — 24. května inkorporován Chicago Art Institute.

1880 — První elektrické osvětlení. — Garfield na konvenci v Chicagu nominován za presidenta Spoj. Států. Rozloha Chicaga činila již 35.756 čtvereční míle, obyvatelstva bylo 503,185, tedy na čtvereční míli 14,072 osoby.

1881 — Nařizeno položit podzemní kabely pro telefonní a telegrafní vedení.

1882 — 29. ledna začal jezdit první vůz kabelové pouliční dráhy na State Street.

Druhé půlstoletí: 1883—1933.

1885 — Stavba radnice (City hall) a plodinové bursy (Board of Trade) dokončena.

1883 — 4. května riot na Haymarket.

1888 — Harrison nominován za presidenta Spoj. Států na konvenci v Chicagu.

1889 — Založen Hull House, sociální středisko pro přistěhovalce.

1890 — Sorganisován sanitární distrikt. Elektrická pouliční dráha začala jezdit 2. října. Rozloha města činila 169.836 čtverečních mil a obyvatelstvo vzrostlo na 1,698,575 duší, takže na čtvereční míli připadalo 6,476 osob.

1891 — Theodor Thomas založil Orchestral Association, z níž je nynější Chicago Symphony Orchestra.

1892 — Zvýšená dráha (Elevated lines) začala s dopravou. V Chicagu byla národní demokratická konvence.

1893 — 1. května otevřena světová Kolumbijská výstava (World's Columbian Exposition) na památku 400. výročí objevení Ameriky Křištofem Kolumbem; výstava se nalézala v Jacksonově parku a trvala do 31. října; zábavní podnik "White City", který

EDWARD J. KOMOROUS, *ředitel státního ústavu pro slepce.*

Edward J. Komorous, ředitel státního ústavu pro slepce narodil se 22. května 1904 v České Kalifornii. Vychodiv školu Gary, absolvoval s výborným prospěchem Harrison Technical High School. Po té vstoupil do služeb světoznámé firmy Internacional Harvester Co., kde v sedmi letech dopracoval se význačného postavení a sice co tajemník generálního auditora.

Zesnulý starosta města Chicaga, Antonín J. Čermák, co starý přítel rodiny, vyzval Edwarda Komorouse by se stal činným v politice a jmenoval jej tajemníkem velitele okresní policie. Po krátkém čase pan Komorous přešel do úřadovny generálního správce lesních preservací. V stejném čase pracoval v úřadovně Čermákově, kde pod laskavým vedením nynějšího radního pana H. Sonnenscheina, kterému jest do dnes osobním tajemníkem, osvojil si mnoho vzácných vědomostí, že dnes svěřený mu úřad vede k plné spokojenosti státních autorit a jest velice mezi chovanci i zaměstnanci ústavu oblíben.

byl pro tuto výstavu vybudován, od května do listopadu navštívilo 27,500,000 osob; 12. srpna byl na výstavišti "Český den". Dostavila se peněžní panika. Mayor Carter Harrison zavražděn. Pod ulicemi položeno potrubí pro pneumatickou poštu. Založeno Fieldovo museum přírodnin. — Otevřen Armour Institute of Technology. — Kolumbijskou výstavu navštívilo 21,480,141 osob.

1894 — Stávka v Pullmanově továrně na železniční vozy. Všeobecná stávka železničářů. Otevřen zdvihací most na Halsted Street. John Crearer Library inkorporována jako veřejná knihovna.

1895 — Otevřeno první studio pro pohyblivé obrázky. Instalovány elektrické motory k operování mostů na ulicích Rush, Lake a Van Buren. Zaveden systém o civilní službě.

1897 — Vlaky zvýšené dráhy začaly objížděti vnitřní město (Loop).

1899 — Pro souzení nezletilých zaveden Juvenile court.

1900 — V lednu otevřen kanál sanitárního distriktu. Rozloha města činila 190,638 čtv. míle a obyvatelstva bylo 1,698,575 (na čtverečnou míli 8,910 osob).

1901 — 12. září jel první vlak na trati elektrické dráhy do Joliet, Ill.

1902 — 25. srpna první vlak na trati Chicago, Aurora & Elgin.

1903 — 26. až 30. září centeniální oslavy na památku 100. výročí vybudování tvrze Fort Dearborn v Chicagu. Požár divadla Iroquois 30. prosince.

1904 — Theodor Roosevelt nominován na úřad prezidenta Spoj. Států na republikánské konvenci v Chicagu.

1905 — Založen první Rotary Club, načež z Chicaga se kluby Rotariánů rozšířily po celém světě.

1906 — Zaveden městský soud (Municipal court). Otevřen tunel pro podzemní dopravu zboží (subway). Zavedeny první vozy elektrické pouliční dráhy na Clark Street.

1907 — Sorganizováno ústředí dobročinných společností pod jménem United Charities. Založen Chicago Sunday Evening Club.

1908 — William H. Taft nominován za prezidenta Spoj. Států na republikánské konvenci v Chicagu.

1909 — 1. listopadu městská rada přijmula plán na příští budování města.

1910 — Inkorporována Chicago Grand Opera Company. Rozloha města činila již 190,638 čtv. mil, počet obyvatelstva 2,185,284, zalidnění na čtv. míli 11,463 osob.

1911 — 1. srpna otevřena poštovní spořitelna (Postal Savings Bank).

1914 — Sloučily se tři společnosti pouličních drah, operující dosud samostatně v různých částech města. Úpadek banky senátora Lorimera.

1915 — 24. července na řece Chicago převrátila se výletní loď Eastland s 2,000 výletníků, z nichž o život přišlo 812; byli to většinou Češi a též Slováci.

1916 — Navy pier dokončen; s počátku se jmenoval Municipal pier. Stávka v závodech International Harvester Co.

1917 — 14. dubna schváleno zavedení oficiálních vlajky pro Chicagu.

1918 — 16. srpna přibyla první letecká pošta (Air Mail).

1919 — Od 27. července do 2. srpna krvavé rasové výtržnosti na jižní straně města mezi černochoy a bělochoy.

1920 — Warren G. Harding nominován za prezidenta Spoj. Států na konvenci republikánské strany v Chicagu. Rozloha města 199,372 čtv. mil, obyvatelstva 2,701, 705, na čtv. míli 13,551 osob.

1921 — 24. června založena Wieboldtova nadace. Rozhodnutí federálního soudce Landise o mzdách 9. června.

1926 — 11. listopadu dedikován stadion Soldier Field v Grantově parku.

1927 — Otevřeno městské letiště (Municipal airport). Sorganizována světová výstava "A Century of Progress" pro rok 1933 na památku 100. výročí inkorporování Chicaga jako townu.

1928 — 5. ledna zorganizována světová výstava 1933 v Chicagu jako illinoiská nevýdělečná korporace — "Chicago Second World's Fair Centennial Celebration".

1929 — 9. července změněno původní anglické jméno světové výstavy "Chicago Second World's Fair Centennial Celebration" na kratší "A Century of Progress", století pokroku; vedle toho užívá se též označení "Chicago World's Fair", chicažská světová výstava.

1930 — Rozloha Chicaga obnášela 210-7384 čtverečných mil a obyvatelstva při vládním censu napočítáno 3,376,438, takže na čtverečnou míli připadalo 16,024 osob.

GEORGE B. WEISS, *probátní soudce*

byl narozen dne 18. srpna 1894 v čís. 2313 již. Kedzie ave., Chicago, Ill. Vyšel s velice dobrým prospěchem obecnou školu Farragut v roce 1909, vystudoval R. T. Crane technickou vyšší školu v roce 1913 a to s tak výborným prospěchem, že získal jako odměnu jeden rok stipendium na Universitě Chicago, jsa po dobu čtyř roků třetím nejlepším studentem ve třídě o devadesáti tří žáků. V roce 1917 vystudoval práva na Chicago Kent kolleji a prokázal se býti velice dobrým vlastencem, neb v prosinci téhož roku vstoupil během války dobrovolně v řady námořnictva Spojených Států a po dobu 13 měsíců sloužil vlasti jako poručík instruktor v námořní cvičební škole. Po válce sloužil vlasti dále a sice tím, že vyučoval občanství přistěhovalce ve škole Farragut, kteří se chtěli státí americkými občany. Byl ustanoven důvěrným úředníkem a právníkem 26th Street State Bank, kteroužto hodnost zastával po dobu 3 roků a později byl povolán jako výpomocný státní návladní do úřadovny státního návladního okresu Cook, John A. Swansona. V přítomné době bydlí s manželkou Annou M., rozenou Karas a dceruškami, 11letou Jean a 7letou Jiřinkou v čísle 2349 již. Clifton Park ave., tedy v srdci českého okolí. Po tři roky jest již výpomocným soudcem probátního soudu, kteréžto místo zastává ku spokojenosti celé veřejnosti. Jest členem Lawndale Masonic Lodge, Lawndale Masonic Chapter, Lawndale Eastern Star Chapter, Knights of Pythias, Praha Lodge, I. O. O. F., České Besedy, Lawndale-American Legion Post, Lawndale Auto Club, Sokolů, Prairie Club, Demokratické Organisaace 22. wardy a Iroquois Club. Matka soudcova pí. Josephine Weiss jest 72 roky stará a bydlí v Cicero. Rodiče manželky jeho jsou oba na živu, Prokop a Marie Karas a těší se, zároveň s matkou soudce Weisse, jeho zaslouženým úspěchům.

1932 — Franklin D. Roosevelt nominován za presidenta Spoj. Států na demokratické konvenci v Chicagu. Mayor Ant. J. Čermák navštívil několik evropských zemí s pozváním na světovou výstavu 1933 v Chicagu a byl slavnostně uvítán v Praze a ve svém rodném městě Kladně.

1933 — 27. května otevřena mezinárodní světová výstava "Století pokroku" angl. A Century of Progress International Exposition. Československá republika byla na této výstavě zastoupena zvláštním pavilone. Svaz čsl. sokolstva v Americe uspořádal o výstavě v neděli 25. června svůj II. slet v stadionu Soldier Field za účasti 50,000 návštěvníků; tamže byl v neděli 20. srpna "Československý den" v rámci výstavních podniků, kterému přihlíželo 60,000 návštěvníků. Mayor Ant. J. Čermák se však výstavy, pro kterou horlivě agitoval, nedomáhal; 15. února byl postřelen při vítání nově zvoleného presidenta F. D. Roosevelta v Biscayne parku v Miami, Fla., kde italský útočník Giuseppe Zangara chtěl udánlivě zavraždit Roosevelta; zranění podlehl 6. března a do Chicaga se vrátil už jen jako mrtvola; byl pohřben na Českém Národním hřbitově 8. března za obrovské účasti lidu, vojska a uniformovaných spolků.

Výstava "Století pokroku" 1933.

Výstava "A Century of Progress" měla být otevřena od 1. června do 1. listopadu 1933, byla však otevřena již 27. května 1933.

Výstaviště se prostírá na břehu jezera Michiganského od Grantova parku proti Roosevelt road (bývalá 12. ulice) jižně k 39. ulici.

Rozloha výstaviště je 424 akrů. Jedna část jest oddělena od pevniny lagunou a tvoří ostrov "Northerly Island".

Každá píd' výstaviště nalézala se dříve pod vodou a byla navezeným materiálem urvána jezeru Michiganskému.

Železniční trať vede přímo k výstavišti a zvláštní vlaky z venkova používaly trati dráhy Illinois Central, aby návštěvníci mohli přímo z nádraží na výstavu.

Různé dopravní prostředky mohly dopraviti na výstaviště a z něho 2,000,000 lidí denně. — Byly to pouliční dráhy, zvýšené dráhy, busy a kolem výstaviště jedoucí dráha Illionis Center, jakož i taxovky.

Uvnitř výstaviště byli lidé dopravováni

zvláštní busy, každý pojmul 90 osob.

Vzdálenost od jednoho konce výstavy k druhému činila 27 městských bloků chicagských, což jest 3.4 míle.

Pro pohodlí návštěvníků bylo na výstavišti 60,000 židlí a tisíce lavic.

Pro první lékařskou pomoc byl na výstavišti zvláštní hospitál (nemocnice).

Vodárenský systém mohl dodati výstavišti 25,000,000 gallonů vody denně.

Telefonní systém na výstavišti byl největší, jaký byl kdykoli pro soukromou službu instalován.

Pro parkování aut soukromníků byla na západní straně u výstaviště rozsáhlá plocha, kde mohlo státi několik tisíc automobilů.

Budova cestování a dopravnictví (Travel and Transport Building) byla největší budovou na světě se střešou bez jakýchkoli základů nebo jakékoliv opory na zemi; střecha byla visutá a první svého druhu.

Pro dítky bylo na výstavišti největší hřiště světa s potřebným personálem. Byl to "Začarovaný ostrov" (Enchanted Island) o rozloze pěti akrů, kde rodiče mohli nechati své dítky.

Zastoupení ciziny: Argentina, Belgie, Brasilie, Velká Britanie, Československo, Čína, Dominikánská republika, Egypt, Honduras, Irsko, Itálie, Japonsko, Kuba, Maroko, Norsko, Polsko, Rumunsko, Švédsko a Ukrajina měly buď své vlastní pavilony, nebo jinak předváděly svůj průmysl, život a zvyky. Další pavilony měli američtí Poláci, američtí Němci a j. v.

Československo mělo na výstavišti svůj vlastní pavilon, v němž byly vystaveny různé čsl. výrobky a jiné věci; pavilon byl otevřen 17. června. U čsl. pavilonu byl čsl. restaurant "Czechoslovak Café", v němž se čepovalo též importované pilsenské pivo.

Do výstavních objektů byly zahrnuty: Fieldovo museum přírodnin, Adlerovo planetarium, Shedd's Aquarium, Chicago Art Institute a stadion Soldier Field.

Na uspořádání vědeckého oddělení — (Science exhibit) pracovalo přes 400 vynikajících učenců ze všech končin světa. Vědecká výstavka byla v budově Hall of Science.

Vláda 44 států a 4 territoria Unie měly na výstavišti své budovy a zvláštní výstavky. Federální vláda Spoj. Států povolila na výstavu \$1,000,000.

RICHEY V. GRAHAM

senator, zastupující 19. senatoriální distrikt ve státu Illinois,

narodil se v Gault, Kanada, dne 22. listopadu roku 1886. Prošel obecné školy v Chicagu, graduoval později z vojenského ústavu v Danville, Virginia, navštěvoval Wisconsinskou Universitu a konečně graduoval z Chicago Kent Právnické Koleje, stav se bakalářem a mistrem práv.

Politická kariéra senatora Grahama započala v době, kdy byl zvolen za člena do 56. hlavního zasedání jako státní poslanec, později byl zvolen do státního senátu a dnes jest dočasným předsedou senátu.

Senator Graham jest zetěm zemřelého chicažského mayora krajana Antona J. Čermáka a jest mezi našimi krajany neobyčejně oblíben, poněvadž vždy zastával zájmy českého lidu, kráčeje v šlépějích zásad a snah svého zemřelého tchána. Bydlí se svojí rodinou v čísle 1916 již. Austin blvd., Cicero, Ill., tedy přímo mezi našimi krajany, jest šťastným otcem čtyř dítek a členem okresního ústředního výboru za demokratickou organizaci v Ciceru. Dále jest členem mnoha Klubů, vysloužilým komandantem Lawndale-Crawford Postu čís. 98 Americké Legie, právníkem, místopředsedou Homan výpomocného spolku a členem pozemkové firmy Čermák a Šerhant, kterou jeho zemřelý tchán založil.

VÁCLAV MUŽÍK:

Československé Spolky v Americe — Č. S. A.

Památňý den spojení pěti bratrských podpůrných jednot — den 27. prosince 1932 — zůstane význačným mezníkem na poli českého podpůrnictví v Americe. V ten den odbýván byl společný sjezd zástupců všech jednot na spojení se podílejších a v tomto sjezdu, v budově Sokol Stávký v Cicero, Illinois, dosaženo žádoucího spojení, o které již v letech minulých bylo usilováno. A tím — doufejme — učiněn byl první krok a položen základ ku spojení všech ostatních našich podpůrných jednot v jednu mohutnou čl. podpůrnou jednotu v Americe.

Jednoty se spojivší byly známy po dlouhá léta pod jmény: Česko-Slovenské Podpůrné Spolky (ČSPS); Česko-Slovenská Bratrská Podpora (ČSBPJ); Jednota Táboritů (JT); Česko-Slovenská Jednota (ČSJ); a Jednota Česko Amerických Lesníků a Lesnic (ČAL a L). Za základní přijmut byl "charter" nejstarší jednoty ČSPS., která byla před 80 roky založena v St. Louis, Missouri, dne 4. března 1854.

Je samozřejmo, že předběžné práce o spojení vyžadovaly nemálo námahy, trpělivosti a diplomacie. Ku cti všech účastných pracovníků budiž konstatováno, že při všech debatách a různých náhledech vždy pamatováno bylo hlavního cíle všech porad, schůzí a konferencí: zdravého a pro všechny jednoty spravedlivého spojení se v jednu mohutnou jednotu. — Příznakem dobré vůle všech a šťastnou jistě myšlenkou byla volba zcela nového jména spojené jednoty Československé Spolky v Americe (Č. S. A.), čímž odstraněno bylo mnoho případných obtíží v budoucnu.

Spolkový sjezd zvolil nové úředníky a dal jim moc ve spojené jednotě zavést vše v duchu moderním a požadavkům doby vyhovujícím. V tom duchu byly zavedeny různé změny novou úřadovnou, která započala svou činnost dne 1. března 1933 a již dnes možno říci, že jednota Č. S. A. jest nejen nejstarší bratrskou jednotou v této zemi, ale že také je zdravou a moderní jednotou, skytající našemu lidu možnost se sdružovati ve své vlastní bratrské jednotě, která dává členstvu svému takové výhody, že lepších marně by kdo jinde hledal. Jednota Č. S. A. vydává osm různých plánů pojištění pro dospělé členy a tři různé plány pojištění pro dítky svých členů. Obnosy pojištění jsou různé — od \$250.00 do \$3,000.00 — takže celkem je vydáváno přes 60 různých pojištění v odboru dospělých.

Každá z těchto pojištění skýtá pojištěnému členu po tříletém členství jednu ze tří výhod: 1.) odstupné; 2.) zaplacenou pojistku; 3.) prodloužení pojištění. — Tedy za takového zařízení obdrží člen, v pádu že nemůže anebo si nepřeje býti dále členem, zpět tu část poplatků, jež pro něj byla nasbírána v záložním

fondy během doby jeho členství. V tom ohledu vyrovná se tedy spojená jednota pojišťovněm a mnohé z nich předčí, uvažujeme-li o finančních výhodách pouze. Však mimo těchto je nutno uvážiti velikou důležitost silné, spojené jednoty — naší vlastní jednoty — pro náš lid i po stránce společenské.

Jak velikou a důležitou roli měly a mají v našem společenském životě všechny jednoty, lze usouditi z toho, že spojená jednota Č. S. A. vyplatila v minulosti kolem šestnácti milionů dolarů rodinám svých členů na úmrtních pojistkách, deseti tisíce dolarů na milodarech členům a mimo toho nemalými obnosy přispívala na podporu svobodomyšlných škol a národních podniků. Na podporách v nemoci vyplaceno bylo kolem sedmi milionů dolarů. Jaká to významná pomoc pro rodiny našich lidí. A uvážíme-li dále co divadel, zábav, přednášek a slavností různých bylo uspořádáno, pochopíme snadno ohromný význam a důležitost spojené jednoty pro všechny nás v této zemi.

V tomto roce slaví spojená jednota Č. S. A. osmdesátileté jubileum trvání nejstarší ze spojivších se jednot, ostatní z nichž blahodárně působily asi po dobu padesáti roků mezi našim lidem. Co dobré práce bylo v té době vykonáno, jak mnohemu strádání bylo zamezeno, jak mnoha rodinám bylo pomoci v době nejkřutší. Po celou dobu svého trvání až do nynějška dostala jednota tato všem svým závazkům a dnes — po osmdesátileté činnosti — stojí zde silná, zdravá a úplně zajištěná, jsouc daleko přes 100% solventní.

Členové Československých Spolků v Americe plným právem mohou býti hrdými na rekord své jednoty v minulosti a s dobrou nadějí pohlížeti vstříc zdárné budoucnosti. Spojená tato jednota plně si zaslouží přízně a morální podpory celé naší československé veřejnosti a každá rodina měla by stát se jejím členem. Hojným získáváním nových členů a dalším spojením všech různých našich podpůrných jednot vyroste nám všem v Americe jedna silná zdravá a života plná jednota, jež bude nám a našim potomkům pevnou oporou ve všem společném podnikání.

K dosažení toho všichni bez rozdílu svorně pracujme, každý dle své možnosti a dle svého svědomí. To budiž všech nás společný cíl a touha, to budiž nám vodítkem v naší práci a není na světě ničeho, co by nám trvale mohlo v cestu klásti překážky. Jen dobrou vůli je třeba míti — dobrý začátek byl již učiněn a důkaz možnosti spojení podán spojením pěti různých jednot jak na začátku již uvedeno. A k tomu cíli směřujícím snahám jistě každý upřímný našinec přeje plného zdatu.

*Úspěšný Výkonný Výbor Československých
Spolků v Americe.*

FERD. L. MUSIL:

Ceskoslovenská Amerika.

Ze spolkového a národního života Čechů a Slováků ve Spojených Státech a v Kanadě roku 1933.

AKO v letech minulých i tentokrát chceme naše čtenáře upozorniti na nejdůležitější organizace Čechů a Slováků a na nejdůležitější události v čl. Americe v roce 1933. Rádi bychom zachytili všechno, co jest jen trochu důležitějšího, a to jednak k uchování památky budoucím, co se dělo a jak se žilo, a jednak dat pro příští historiky. Pro nedostatek místa nemůžeme však letos otisknouti ani tolik jako vloni, kdy jsme pak ještě vydali rozšířený otisk tohoto článku z našeho kalendáře v 40stránkové brožurě "Československá Amerika". Proto odkazujeme ty, kteří se o život čl. Ameriky zajímají, na tuto brožuru, již opět vydáme po Novém roce 1934 s událostmi za celý rok 1933.

Zde na prvním místě začneme s našimi bratrskými a sesterskými organizacemi, které všechny mají veliké zásluhy jak o náš lid, tak i o udržení našeho života. U každé dosud existující organizace snažili jsme se podati v stručné formě co nejvíce informací, žel však v některých případech nepodařilo se nám je získati, ačkoli jsme rozeslali mnoho dotazů. Na naší straně byla tedy vůle dobrá, ale okolnosti byly mocnější a proto vina za to nebudiž přičítána ani autorovi ani vydavatelstvu.

České podpůrné jednoty.

Činných českých podpůrných jednot ve Spoj. Státech roku 1933 bylo 18; z toho 8 mezi svobodomyšlnými či pokrokovými krajaný, 10 mezi katolíky. Ještě roku 1932 bylo jich 22, avšak 28. prosince 1932 spojilo se pět svobodomyšlných jednot v jednu organizaci, takže 4 ubyly.

Těchto jednot dříve bylo však mnohem více, neboť některé se během doby spojily

s jinými nebo se docela rozešly (likvidovaly). Na straně svobodomyšlné do roku 1932 zaniklo 9 jednot, na straně katolické dvě. V roce 1933 seznam zaniklých svobodomyšlných jednot vykazoval již číslici 14, ovšem jenom podle jmen, ježto v onom roce z pěti jednot sloučením se vznikla nová jednota Československé Spolky v Americe.

Do počtu existujících českých jednot nezahrnujeme však sdružení českých loží, dvorů atd. jednot amerických, protože tato sdružení nejsou samostatná, nýbrž pouze pomocnou organizační složkou českého členstva.

České svobodomyšlné jednoty:

1. Československé Spolky v Americe (Č.S.A.), anglicky: Czechoslovak Societies of America, vzniklé sloučením pěti jednot, z nichž nejstarší ČSPS byla založena 4. března 1865 v St. Louisu, začaly úřadovati 1. března 1933. Hlavní úřadovna: 2137 Lombard Ave., Cicero, Ill.; tajemník Václav Mužík. Tiskový věstník "Organ Bratrstva", úřední orgán jednoty Č.S.A., měsíčník, ročník 41; redaktor Rudolf Janda, 2125 South Cuyler Ave., Berwyn, Ill. — Stav 1. ledna 1933: Všechných řádů 386. Dospělých členů 24,628 s pojištěním na \$15,643,299.00. — Majetek \$2,811,298.97, solventnost 102.7%. V dětském odboru 2,947 členů s pojištěním \$362,455.00; majetek \$84,450.90; přebytek \$69,556.23. Příští sjezd bude čtvrté pondělí v srpnu 1934 v Cicero, Ill.

2. Jednota Českých Dám (J.Č.D.), anglicky: Unity of Bohemian Ladies, založena 1870 v Clevelandu, zreorganisována 14. pros. 1931 v Chicagu. Hlavní úřadovna: 2345 So. Kedzie Ave., Chicago, Ill.; tajemnice Marie Horová. Úřední orgán: "Ženské Listy", měsíčník, ročník 40; redaktorka Emilie Houkalová, 3916 West 26th St., Chicago, Ill. — Stav 1. října 1933: Přes 14,000 členkyň v 151 sbo-

1854

Spojená Jednota

1934

Československé Spolky

28.000 Certifikátů.

\$3,000.000 na hotovosti.

V AMERICE

slaví 80-leté výročí svého založení

ZVE všechny krajany a jejich rodiny do svého středu. Staňte se členy naší jednoty a podporujte tím svůj vlastní obchod — svou jednotu dle hesla: "Svůj k svému!"

Spojená jednota nabízí vám různé druhy pojištění ku ochraně vašich rodin za velice mírných platebních podmínek. Nabízí vám úplně zajištěnou ochranu, neboť je aktuársky solventní na základě Americké Zkušební Tabulky Úmrtnosti — nejmodernější, nejjistější a nejvíce používané.

Poplatky vaše zůstávají stejnými stále a po třech letech členství jest každý člen oprávněn k jedné z těchto výhod:

ODSTUPNÉ V HOTOVÝCH

ZAPLACENÁ POJISTKA

PRODLOUŽENÁ POJISTKA

Obnosy pojištění jsou od \$250.00 až do \$3,000.00 — na různé plány pojištění, jež jsou:

- 1) celoživotní,
- 2) na 10, 15 a 20 roků placení,
- 3) s vyplacením celé pojistky po 10, 15 aneb 20 roků placení,
- 4) s vyplacením celého obnosu při dosažení 70 roků stáří.

DĚTSKÝ ODBOR

ČESKOSLOVENSKÝCH SPOLKŮ V AMERICE

zahrnuje v sobě dítky našich členů a poskytuje ochranu pro případ úmrtí ve výši až do \$500.00.

Pojistky jsou následující:

- 1) celoživotní,
- 2) do 16 roků stáří,
- 3) s placením po dobu 20 roků.

Poplatky zůstávají stejnými jako v době přijetí do jednoty.

Staňte se naším členem.

SOLVENTNOST 102.89%

po odečtení depresí zaviněné ztráty na bondech a ztrát na uzavřených bankách.

rech, které jsou v 14 státech. Majetek obnáší \$1,100,000.00. Solventnost 107%. Příští sjezd bude v srpnu 1934.

3. Česká Sesterská Podporující Jednota (Č.S.P.J.), dříve pouze S.P.J., anglicky Czech Ladies Benevolent Union, založena 1890 v Clevelandu. Hlavní úřadovna: 2392 East 130th St., Cleveland, Ohio; tajemnice Marie Zemanová. Úředním orgánem jsou "Ženské Listy" (viz u J.Č.D.). Příští sjezd bude v září 1936 v Clevelandu. Stav 1. října 1933: Členstva 6,500, majetku \$442,107.05, solventnost 107%.

4. Západní Česko-Bratrská Jednota — (Z.Č.B.J.), anglicky: Western Bohemian Fraternal Association, založena 1897 v Omaha, Neb. Hlavní úřadovna: 307 — 12th Ave., E., Cedar Rapids, Iowa; tajemník L. J. Kašapr. Úřední orgán "Bratrský Věstník", měsíčník, ročník 26; redaktor Stanislav Serpán, 402 South 12th Str., Omaha, Neb. — Stav 31. prosince 1932: Dospělých členů 27,053, mládeže 5,127, celkem 32,180; dospělí byli pojištěni na \$24,216,120, mládež na \$1,754,202, Majetek \$4,664,905.87. Solventnost 112.04%. — Stav 1. srpna 1933: Všech řádů 343 v 22 státech. Dospělých členů 27,985, dítek 5,400, celkem 33,385. Jmění \$4,885,342.40. Solventnost 111.80%. V březnu 1929 Z.Č.B.J. přijmula do svého lůna Česko-Slovanskou Dělnickou Jednotu (Czecho-Slavonian Workmen Benevolent Association), sídlem v St. Paul, Minn. Příští sjezd Z.Č.B.J. bude r. 1937 v Milwaukee, Wis.

5. Slovanská Podporující Jednota státu Texasu (S.P.J.S.T.), anglicky Slavonic Benevolent Order of the State of Texas, založena 1897. Hlavní úřadovna: Fayetteville, Texas; tajemník J. R. Kuběna, a to od založení Jednoty. Vlastní orgán "Věstník", týdeník, ročník 21, vychází ve West, Tex.; redaktor Frank Moučka, Ennis, Tex. Stav 30. září 1933: Všech řádů 146 s 10,731 členy, vesměs v Texasu. Majetek \$2,671,719.02. Solventnost 109.13%. Příští sjezd bude v červenci 1936 v East Bernard, Tex.

6. Česko-Americká Jednota (Č.A.J.), anglicky: Bohemian American Union, založena 1900 v Chicagu. Hlavní úřadovna: 1436 West 18th St., Chicago, Ill.; tajemník František Václavěk. Úřední orgán "Věstník Česko-Americké Jednoty", měsíčník, ročník 20; redaktor Jan J. Jelínek, 1920 Blue Island Ave., Chicago, Ill. — Stav 1. října 1933: Počet řádů 28. Dospělého členstva 1,700, dítek 460,

celkem 2,160. Jmění \$270,000. Solventnost 106.43%. Příští sjezd bude r. 1935 v Chicagu.

7. Česko-Slovanské Podpůrné Dámské Spolky (Č.S.P.D.S.), anglicky Bohemian Slavonic Ladies' Benevolent Societies, založené asi 1890 v New Yorku. Tajemnice velkořádu Anastazie Hlaváčová, 420 East 73rd St., New York, N. Y. Adresář a zprávy otiskují v deníku "New Yorkské Listy", ročník 59; adresa: N. Y. Listy, 1390 Second Ave., — Stav roku 1933: Sdruženo 13 řádů; počet členstva a stav majetku neudán.

8. Ústřední Jednota Česko-Amerických Žen (Ú.J.Č.A.Ž.), anglicky: Central Unity of Bohemian American Women, založena 1901 v Cilíkové síni na 12. ul. v Chicagu. Tajemnice ředitelstva: Růžena Lorencová, 1650 North Springfield Ave., Chicago, Ill. Adresář a zprávy otiskuje v "Ženských Listech" (viz u J.Č.D.). — Stav 1. října 1933: Sdružených sborů 17, členky 3,800. — Účel Jednoty jest vzdělávací, zábavný a dobročinný; podporuje české školství, Českou útlunu a sirotčinec v Chicagu atd.

České římsko-katolické jednoty:

1. Česká Katolická První Ústřední Jednota (Č.K.P.Ú.J.), anglicky Bohemian Catholic First Central Union, založena 1877 v St. Louis, Mo. Hlavní úřadovna: 1436 West 18th St., Chicago, Ill.; tajemník Vladimír Peterek. Úřední orgán "Věstník", měsíčník, ročník 31; redaktor Vladimír Peterek, 1436 W. 18th St., Chicago, Ill.; předplatné 50c ročně. — Stav 1. ledna 1933: Dospělých členů 5,147, mládeže 1,022, celkem 6,169. Pojištění dospělých \$4,175,228, mládeže \$320,161. Majetek \$988,123.51. Solventnost 106.93%. — Poslední 29. generální sjezd se konal r. 1932 v Detroit, Mich.

2. Česká Římsko-Katolická Ústřední Jednota Žen ve Spoj. Státech Amerických (Č.Ř.K.Ú.J.Ž.), anglicky Bohemian Roman Catholic Union of Women (též Women's Bohemian Roman Catholic Central Union), založena 1879 v Clevelandu. Hlavní úřadovna: 3226 East 118th St., Cleveland, Ohio; velkotajemnice Karolina Tuháčková. Vlastní orgán "Posel", měsíčník, ročník VII.; redaktorka Marie L. Králová, 1643 South Austin Boulevard, Cicero, Illinois. Poslední 21. generální sjezd byl r. 1930 v Clevelandu; příští bude v srpnu 1934 v Detroit. — Stav roku 1933: Všech členky 9,192 v 150 sborech v

Osmdesát roků Československých Spolků v Americe.

Život Čechů amerických v druhé polovině minulého století jevil jedinou jen snahu — semknutí jednotlivců, rodin a skupin v různé, tehdejší době odpovídající spolky. Tak shledáváme se v době té se spolky čtenářskými a vzdělávacími, v nichž mimo jazyk anglický doháněna byla zanedbanost jazyka rodného, dále byly to jednoty sokolské, jež jako nyní i tehdy byly páteří národních podniků. Život našich otců, a zejména jejich otců, byl tvrdý v zemi cizí; jazyka neznali přistěhovalci potřebovali nejenom zdroj výživy, jímž byla ta nejhrušší a nejtěžší práce, ale i ochranu před nemocí, úrazem a i případné smrti.

Dne 4. března roku 1854 sešlo se několik českých nadšenců v místnosti Jakuba Mottla, v městě St. Louisu, "aby založili spolek, jenž by nejen podporu v pádu nemoci jim pojistil, ale i v životě společenském páskou byl mezi nimi." Tímto činem dán základ novému směru v národním životě našem, poněvadž Česko-Slovenská Podporující Společnost, jak se nově tento "spolek nazýval, dala podnět a směr k všemu tomu, co dnes všeobecně nazýváme "bratrské pojištění." Ze začátků malinkých i na tehdejší úzké poměry nepatrných, vzrostla společnost po krizi za občanské války a po válce zem uchvátivší, na největší, nejsilnější českou organizaci toho druhu ve Spojených Státech. Účel společnosti jeví se již v zářezí, dle něhož za vkladné člena, jež obnášelo \$1.25 a za 50 centů měsíčních příspěvků vyplácena nemocenská podpora \$2.00 týdně v roce prvním a \$2.50 v roce druhém, podpora vdovám \$5.00 měsíčně, na pohřeb bratra \$20, manželky bratra \$10. Účel vzájemné ochrany tím dosažen, poněvadž vyplácené obnosy, ač zdají se nám dnes nepatrné, přinesly úlevu a zamezily bídě.

Není možno sledovati v úzkém rámci této statě postup Č.S.P.S., jest však nutno, vzhledem k ucelení dnešních "Spolků," zdůrazniti blahodárnou existenci čtyř jednot na stejných základech založené se stejnými tužbami a cíly do životního programu vtělených. Tak dne 1. května roku 1880 činnost počíná Jednota Táboritů (J. T.), založená a za členy mající muže a ženy svobodomyšlné, dne 16. března roku 1884 vstupuje do pole Česko-Slovenská Bratrská Jenota (Č.S.B.P.J. nebo "clevelandská"). Česko-Slovenská Jednota (Č.S.J.) založena z cizonárodní jednoty odstoupivšími ložemi v roce 1892, což stalo se se skutkem i u Lesníků, jejichž několik dvorů opustilo cizonárodní mateřskou jednotu, aby v lednu 1899 vstoupily v činnost jako jednota Česko-Amerických Lesníků a Lesnic (Č.A.L. a L.)

Těchto pět bratrských podporujících jednot svorně pracovalo vedle sebe, vyplácely podporu nemocným, pojistky po zemřelých bratrech, pečovaly o sirotky a o nové členy dělily se dle poměru početní síly té které jednoty. Omezení přistěhovalectva, hospodářská krise a požadavky státních autorit situaci českých bratrských jednot zatížily do té míry, že bylo nutno zreorganisovati jednu každou jednopráti varovným hlasům Na sjezdu pěti jednot v prosinci roku 1932 vznikla jednota velká, silná, vlivná, jednota Československých Spolků v Americe (Č.S.A.), která dle zprávy sboru důvěrníků, vkladné kapitálem \$2,642,258.89 s dodatečnou bankovní hotovostí \$32,411.00. — Dle zprávy odborného počtáře, datované dne 31. prosince 1932 možno posouditi sílu Spolků v následujících číslicích: Majetek skutečný a očekávaný \$7,737,955.55. povinnost skutečná a očekávaná \$7,561,924.26, procento dostojnosti 102.7%; čítá 24,623 členů s úhrnným pojištěním \$15,645,799.00.

Budoucnost jednoty luští spolky jednoduchým, jistým způsobem. Zakládají nové řady pro mladíky a dívky s jednacím řečí anglickou, poněvadž ukázala nutnost mladé generaci naší jednání a vedení schůzí usnadniti tím, že dovolí se jí vyjádření v tomto jazyku, jenž je jí nejbližší. Toto zařízení umožnilo uvedení většího počtu anglicky jednajících řádů zvláště v Illinoisu, Ohlu a Iowě, kde jeví se největší činnost agitační. Pojistky, u mladých lidí nejpopulárnější jsou ovšem ty, které vyplácejí se za živa, buď po 15. nebo 20. letech, ač i celoživotní pojistky nebo placené pojistky na něž po 10., 15. neb 20. letech se více neplatí a po smrti pojištěnce pojistka se vyplácí, jsou dposovány nejen členy mladými, ale i staršími osobami, které hledají pojistku zajištěnou při nízkých poplatcích.

Chloubou Spolků ovšem zůstává Dětský odbor, v němž zapsáno jest dnes sta a sta dítek obého pohlaví. Důležitost tohoto odboru konečně plně pochopena a jest mu věnována taková pozornost, jíž z národnostních ohledů si přímo vynucuje. S českými dětmi v české bratrské jednotě snáze a lépe budeme řešiti otázku bytí či nebytí, poněvadž na těchto bratrských jednotách a na Č.S.A. jmenovitě spočívá břemeno naší národní budoucnosti. A naopak úspěchy Č.S.A. soustřediti české dítky v jednotu českou a silnou spočívají opět na bedrách české veřejnosti, jež vzhledem k důležitosti poslání a nadějším v ně kladeným, mají na přízeň české veřejnosti oprávněné nároky. "Nejenom prospěchu jednotlivce, ale otí jeho jest členství Československých Spolků v Americe!"

18 státech. Majetek \$1,038,808.95. Solventnost 101%.

3. Katolický Dělník (K.D.), anglicky Catholic Workman, založen 1891 v St. Paul, Minn., původně jako Katolický Česko-Americký Dělník pod ochranou sv. Josefa. Hlavní úřadovna: New Prague, Minn.; velkotajemník J. A. Drozd. Tiskový orgán "Katolický Dělník", měsíčník, ročník 26; redaktor J. A. Drozd. Od r. 1929 je s K. D. spojena Západní Česká Katolická Jednota. Sjezdy koná vždy za tři roky v měsíci květnu; poslední byl r. 1933 v Omaze, příští bude r. 1936 v St. Paul, Minn. — Stav 1. října 1933: Dospělých členů 7,780 s pojištěním \$7,048,619 a mládeže 1,682 s pojištěním \$748,652, celkem 9,462 členů v 15 státech. Jmění má přes \$1,800,444. Solventnost 116%.

4. Americká Katolická Jednota ve státu Wisconsinu (A.K.J.W.), angl. American Catholic Union of Wisconsin, založena 1891 v Milwaukee, Wis. Hlavní úřadovna: 2315-A West Center Street, Milwaukee, Wis.; tajemník Vincent Holan. Poslední 18. generální sjezd byl r. 1931 v Racine, Wis., příští bude r. 1934. Orgánem je "Hlas", půltýdeník, ročník 61; redaktor Hynek Dostál, 1611 S. 11th Str., St. Louis, Mo. — Stav 1. října 1933: Odborů 32; členů má 585 s pojištěním na \$432,000; jmění \$163,744.59. — Solventnost 123.90%.

5. Česká Římsko-Katolická Jednota Texaská (Č.Ř.K.J.T.), zkráceně též Katolická Jednota Texaská (K.J.T.), anglicky Bohemian Roman Catholic Union of Texas, založena 24. března 1889. Hlavní úřadovna: v La Grange, Texas; tajemník W. J. Janeček. Tiskový orgán: "Našinec" (Fellow Countrymen), Taylor, Texas; týdeník, ročník 19. Sjezdy koná vždy po třech letech; poslední 20. byl r. 1932 v Cameron, příští bude r. 1935 v Sealy, Texas. — Stav 1. října 1933: Počet sdružených spolků 85. Dospělých členů 4,087, v mládežnickém oddělení 446, celkem 4,533. Jmění \$823,460.28. Solventnost podle 4% tabulky N.F.C. byla 31. prosince 1932 aktuárem vypočítána na 115.06%.

6. Česká Římsko-Katolická Jednota Žen ve státu Texasu (Č.Ř.K.J.Ž.T.) anglicky Bohemian Roman Catholic Women's Union of Texas, založena 21. listopadu 1898. Hlavní úřadovna: Yoakum, Texas; tajemnice a účetní Pavlína Petrová. Poslední 13. všeobecný sjezd byl r. 1933 na Hostýně u La Grange, Texas. — Stav 1. července 1933:

Spolků 85, členkyň 4,623, majetek neudán. Orgánem je týdeník "Našinec" (viz u č. 5.)

7. Česko-Slovanská Římsko-Katolická Podporující Jednota ve státu Ohio (Č.S.Ř.K. P.J.O.), anglicky Bohemian Slovak Roman Catholic Benevolent Union in Ohio, založena 1899 v Clevelandu. Hlavní úřadovna: 3714 East 131st St., Cleveland, Ohio; tajemník Eduard Šimec. Úřední zprávy otiskuje v deníku "Američan", 5362 Broadway, Cleveland, O., který r. 1933 vycházel v 35. ročníku. Příští sjezd bude r. 1935 v osadě Panny Marie Lourdské v Clevelandu. — Stav 30. června 1933: Počet odborů 25. Dospělých členů 987, mládeže 203, celkem 1,190. Hotovost ve fondech \$216,809.08. — Solventnost 101.51%.

8. Česká Římsko-Katolická Podporující Jednota Žen v Cleveland, O. (Č.Ř.K.P.J.Ž.), anglicky Bohemian Catholic Union for Women in Cleveland, založena 26. října 1902 v Clevelandu. Hlavní úřadovna: 5215 East Ave., Cleveland O.; tajemnice Marie Lukšová. Zprávy otiskuje v deníku "Američan" (viz u č. 7). Příští sjezd bude 1. neděli v říjnu 1934 v osadě sv. Jana Nepomuckého. — Stav 1. října 1933: Členkyň 1,090 v 16 odborech. Výše majetku neudána.

9. Jednota Deer Kolumbových (JDK), anglicky Catholic Union of Daughters of Columbus, založena 1906 v South Omaha, Neb. Hlavní úřadovna: 2007 S Street, South Side, Omaha, Neb.; tajemnice Kateřina Mat'chová. Úřední zprávy otiskuje v "České Ženě", 1611 S. 11th St., St. Louis, Mo.; týdeník, ročník 26. — Stav 1. října 1933: Sdruženo 10 čísel se 700 členkyňmi. Majetek \$72,027.94.

10. Rolnická Podporující Jednota sv. Isidora v Texasu (R.P.J.), anglicky: Agricultural Benevolent Society of St. Isidor. Založena 4. dubna 1901 ve Worthing, Lavaca County, Tex. Hlavní úřadovna v Hallettsville, Texas; tajemník Martin Pastušek, v La Grange, Tex. Orgánem jest půltýdeník "Nový Domov", Hallettsville, Texas, který roku 1933 vycházel v 33. ročníku. Sjezdy koná každého roku v měsíci říjnu, správní rok začíná 4. říjnem. — Stav 1. ledna 1933: Sdruženo 38 spolků, zvaných čísla; tyto jsou číslovány od 1 do 44, avšak 6 z nich se rozešlo nebo spojilo s jinými. Členů 943, mužů a jejich manželek. — Poslední X. generální sjezd byl 3. a 4. října 1932 v Schulenburg, Texas.

Měsíční platební tabulky na \$1000 a plány pojištění jsou následující:

Věk	Celo životní	Zaplacená v pojistkách po			Celý obnos hotově vyplacen po			Po dosažení 70 r. stáří
		20 letech	15 letech	10 letech	20 letech	15 letech	10 letech	
16 —	\$1.19	\$1.69	\$2.02	\$2.63	\$3.38	\$4.69	\$7.41	\$1.27
17 —	1.21	1.72	2.05	2.68	3.38	4.70	7.41	1.29
18 —	1.23	1.75	2.08	2.73	3.39	4.71	7.42	1.32
19 —	1.25	1.78	2.11	2.78	3.39	4.71	7.42	1.35
20 —	1.28	1.81	2.14	2.83	3.40	4.71	7.43	1.38
21 —	1.30	1.83	2.17	2.87	3.40	4.72	7.44	1.41
22 —	1.33	1.86	2.21	2.91	3.41	4.72	7.44	1.44
23 —	1.36	1.90	2.24	2.96	3.41	4.73	7.45	1.48
24 —	1.39	1.93	2.28	3.02	3.42	4.74	7.45	1.51
25 —	1.42	1.96	2.32	3.07	3.43	4.74	7.46	1.55
26 —	1.45	2.00	2.37	3.13	3.44	4.75	7.47	1.60
27 —	1.48	2.04	2.41	3.18	3.45	4.76	7.47	1.64
28 —	1.52	2.08	2.46	3.25	3.45	4.76	7.48	1.69
29 —	1.56	2.12	2.51	3.31	3.46	4.77	7.49	1.74
30 —	1.60	2.16	2.56	3.38	3.47	4.78	7.50	1.79
31 —	1.64	2.20	2.61	3.45	3.48	4.79	7.51	1.84
32 —	1.69	2.25	2.66	3.52	3.50	4.80	7.52	1.91
33 —	1.74	2.30	2.72	3.59	3.51	4.81	7.53	1.98
34 —	1.79	2.35	2.78	3.67	3.53	4.83	7.54	2.04
35 —	1.84	2.41	2.84	3.75	3.54	4.84	7.55	2.11
36 —	1.90	2.46	2.91	3.84	3.56	4.86	7.57	2.19
37 —	1.96	2.52	2.98	3.93	3.58	4.87	7.58	2.27
38 —	2.02	2.59	3.05	4.02	3.60	4.89	7.60	2.36
39 —	2.09	2.65	3.12	4.12	3.63	4.91	7.61	2.46
40 —	2.16	2.72	3.20	4.22	3.65	4.93	7.63	2.56
41 —	2.24	2.79	3.28	4.32	3.68	4.95	7.65	2.67
42 —	2.32	2.87	3.37	4.43	3.72	4.98	7.67	2.80
43 —	2.41	2.95	3.45	4.55	3.75	5.01	7.70	2.93
44 —	2.51	3.04	3.56	4.67	3.80	5.04	7.72	3.07
45 —	2.61	3.13	3.66	4.79	3.84	5.08	7.75	3.20
46 —	2.71	3.23	3.76	4.92	3.89	5.12	7.79	3.36
47 —	2.83	3.33	3.88	5.06	3.95	5.17	7.82	3.54
48 —	2.95	3.45	4.00	5.20	4.01	5.22	7.86	3.73
49 —	3.08	3.56	4.12	5.35	4.09	5.27	7.91	3.94
50 —	3.22	3.69	4.25	5.51	4.16	5.34	7.96	4.16

Dětský odbor. — Obnos pojistky do \$500.

Věk	Lhůtní do 16 roků	Zaplacená pojistka po 20 letech	Celo- životní	Věk	Lhůtní do 16 roků	Zaplacená pojistka po 20 letech	Celo- životní
1 —	\$.20	\$.55	\$.35	9 —	\$.30	\$.70	\$.45
2 —	.20	.55	.35	10 —	.30	.71	.46
3 —	.20	.60	.40	11 —	.30	.72	.47
4 —	.20	.60	.40	12 —	.35	.73	.48
5 —	.20	.60	.40	13 —	.35	.75	.49
6 —	.25	.65	.40	14 —	.35	.77	.50
7 —	.25	.65	.45	15 —	.35	.79	.51
8 —	.25	.65	.45				

Přijďte mezi nás — přived'te vaše rodiny — rádi vás uvítáme a jistě se vám bude u nás líbiti.

VÝKONNÝ VÝBOR Č. S. A.,
2137 Lombard Ave., Cicero, Ill.

Zanikly 2 jednoty, pokud bylo možno zjistiti, a to:

1. Druhá Římsko-Katolická Jednota ve Spoj. Státech Amerických, jejímž tajemníkem roku 1888 byl Jiří Sladký v Tisch Mills, Wis. Spojila se s Českou Katolickou První Ústřední Jednotou v Chicagu, dosud existující.

2. Západní Česká Katolická Jednota, založena 1898 členy První Ústřední Jednoty žijícími na severozápadě, kteří se od mateřské jednoty odtrhli. Sídlo bylo v Cedar Rapids, Iowa, roku 1928 bylo však v New Prague, Minn., a tajemníkem byl J. J. Kovařík. Roku 1929 se spojila s Katolickým Dělníkem v New Prague, Minn. — Vydávala tiskem měsíční věstník "Buditel", který posledně vycházel v New Prague, Minn., redakcí J. J. Kovaříka; poslední číslo vyšlo v říjnu 1929.

Slovenské podpůrné jednoty.

Mezi Slováky ve Spoj. Státech působí na 40 bratrských a sesterských jednot podpůrných, v Kanadě 3. Většinou jsou to spolky náboženské, které za členy přijímají buď jen římské katolíky, nebo římské a řecké katolíky, po případě protestanty (evangeliky); asi 5 nebo 6 je rázu "národního", jsou neutrální, přijímají za členy příslušníky různých křesťanských církví; jeden, a to Slov. Robotnícky Spolok, je docela komunistický (předtím byl socialistický). Některé jsou jen malé, místní.

Slovenské spolky ve Spoj. Státech.

1. Národní Slovenský Spolok v Spoj. Štátech Amerických (N.S.S.), anglicky: National Slovak Society of the United States of America. Založen 16. února 1890. Hlavní úřadovna 516-518 Court Place, Pittsburgh, Pa.; tajemník Jan A. Gallo, Central P. O. Box 593. Vlastní orgán "Národné Noviny" (National News), týdeník, ročník 24; redaktor Jan Mihal, Central P. O. Box 120, Pittsburgh, Pa. Vydává též "Národní kalendár", na rok 1933 vyšel v 40. ročníku. — Stav 1. ledna 1933: Odborů 757. Členů od 16 let 34,526. Majetek \$6,183,556.51. — Solventnost 103.5%. Výkaz o oddělení mládeže nepodán. Podle výkazu z 31. srpna 1933 bylo členů 33,304.

2. Prvá Katolícka Slovenská Jednota v Spoj. Štátech Amerických (I.K.S.J.), anglicky: First Catholic Slovak Union of

U.S.A. Založena 4. září 1890, inkorporována 1892. Hlavní úřadovna: 3289 East 55th St., Cleveland, Ohio; tajemník Jan Sabol. Vlastní orgán: "Jednota", týdeník, ročník 43.; redaktor Josef Hušek, Box D, Middletown, Pa. Vydává též kalendár "Jednota", na r. 1933 vyšel v 36. ročníku. Vydržuje vlastní sirotčinec na 300akrové farmě v Middletown, Pa., kde má též svou tiskárnu. V neděli 3. září 1933 oslavila otevření vlastní budovy pro své kanceláře v Clevelandu. — Konvence jsou vždy po třech letech, příští bude r. 1934. — Stav 1. ledna 1933: Členů od 16 let 58,300, mládeže do 16 let 40,797, celkem 99,097 členů v 1,133 spolicích ve Spoj. Státech a Kanadě. Majetek \$8,465,682.60, v oddílu mládeže \$282,870.95. Solventnost činí 100.36%. Na podporách bylo vyplaceno již přes \$17,000,000.

3. Slovenská Evanjelická Jednota v Americe (augšpurského verovyzvania) — zkratky S.E.J., anglicky Slovak Evangelical Union of America (Augsburg Confession). Založena v červnu 1893 na schůzi ve Free-land, Pa., inkorporována 1896. Hlavní úřadovna: 1601 Beaver Avenue, N. S., Pittsburgh, Pa.; tajemník Andrej Benko Jr. Vlastní orgán: "Slovenský Hlásnik" (Slovak Herald), týdeník, ročník 29; redaktor Emil Stankovianský, 1601 Beaver Ave., N. S., Pittsburgh, Pa. Vydává též "Slovenský Evanjelický kalendár". — Stav 1. ledna 1933: Sdruženo 281 čísel. Členů od 16 let 11,317, mládeže do 16 r. 5,483, celkem 16,800. Majetek \$1,281,369.46, v oddílu mládeže \$45,511.38. Konvence jsou vždy po 4 letech; poslední 26. řádná konvence byla 3. srpna 1931 v Youngstown, O., příští bude r. 1935.

4. Pennsylvanská Slovenská Římsko a Grécko Katolícka Jednota v Spoj. Štátech Amerických, anglicky Pennsylvania Slovak Roman and Greek Catholic Union. Založena 1893. Hlavní úřadovna: 173 North Main St., Wilkes-Barre, Pa.; tajemník Martin Podskoč. Vlastní orgán: "Bratstvo", týdeník, ročník 34; redaktor Nikolaj S. Bielik, 9—11 East North St., Wilkes-Barre, Pa. — Stav 1. ledna 1933: Členů od 16 let 20,614, mládeže do 16 let 12,452, celkem 33,066. Majetek \$2,092,660.74, v oddílu mládeže \$59,247.98. Solventnost 91.72%.

5. Ženská Pennsylvanská Slovenská Římsko a Grécko Katol. Jednota (ŽPSKJ), anglicky: Pennsylvania Slovak Roman and Greek Catholic Ladies Union, neb též Ladies

Kolik Vás má pohřeb stát?

Jen tolik, kolik můžete zaplatiti a nic více!

Pro pohřební služby a ceny se nejdříve zeptejte nás. Jest mnoho příčin, proč platíte tak vysoké pohřební výlohy, aniž byste dostali to, co my Vám můžeme dáti.

Neohlízejte se na to, že nejsme ve vašem bezprostředním okolí, jsme zvláště licensovaní pro Chicago, Cicero, Berwyn, Oak Park a vůbec pro celý stát Illinois. Vzdálenost není nám proto překážkou.

Můžeme Vám posloužiti tak rychle a tak dobře, jako Váš blízký pohrobník a hlavně laciněji. Poctivě Vám poradíme, co jest zbytečné a co jest nevyhnutelné k vypravení slušného a důstojného pohřbu. Zkrátka řečeno, ušetříme Vám peníze a mnoho starostí.

Náš závod založen byl před 53 roky!

Jediný český neodvislý pohřební závod, který Vám vypraví pohřeb v cenách nejnižších. — Jsme zvláště vypraveni k vyslání neb přijmutí pozůstatků kamkoliv a odkudkoliv.

Pennsylvania Slovak Roman and Greek Catholic Union. Založena 1898. Hl. úřad. 173½ No. Main St., Wilkes-Barre, Pa.; tajemnice Elizabeth Halupková. Za orgán slouží týdeník "Bratstvo", o němž údaje viz u čís. 4. Stav 1. ledna 1933: Členkyň od 16 let 12,193, v panském oddílu do 16 let 6,463, celkem 18,656. Majetek \$1,691,220.00, v oddílu mládeže \$88,140.00, Solventnost 109.9%.

6. Slovenská Telocvičná Jednota Sokol v Spoj. Státech Amerických (S.T.J.S.), anglicky: Slovak Gymnastic Union Sokol of the U.S.A. Založena 1896, inkorporována r. 1912. Hlavní úřadovna: 285 Oak Str., Perth Amboy, N. J.; tajemník František Oslislo. Vlastní orgán: "Slovenský Sokol" (Slovak Sokol), půlměsíčník, ročník 29; redaktor František Čelko, 283 Oak St., Perth Amboy, N. J. Vydávala též ročenku "Sborník Sokolský" jako kalendář od r. 1909, později bez kalendářů jen ob dvě léta. — Stav 1. ledna 1933: Dospělých členů od 16 roků 11,932, mládeže do 16 let 6,792, celkem 18,724. Majetek \$1,298,680.59, v oddílu podrostu neboli mládeže \$82,028.22. Solventnost 122.25%. — Příští konvence bude r. 1934 se sletem ve Filadelfii.

7. Prvý Slovenský Veniec Slobodného Orla (I.S.V.S.O.), anglicky First Slovanic Wreath of the Free Eagle. Založen 24. září 1896 v Bridgeport, Conn., inkorporován r. 1901. Hlavní úřadovna: 650 Arctic Street, Bridgeport, Conn.; účetní Michael A. Amrich. Úřední zprávy a adresář otiskuje v deníku "Slovák v Americe", (Daily Slovak American), 166 Avenue A, New York; tento list roku 1933 vycházel v 45. ročníku. — Stav 1. ledna 1933: Členů od 16 let 6,773, mládeže do 16 let 4,508, celkem 11,281. Majetek \$997,372.10, v oddílu mládeže \$95,277.34. Solventnost 105.62%. Konvence se schází každého roku v září.

8. Katolická Telocvičná Slovenská Jednota Sokol (K.T.S.J.S.), avšak plné jméno organisace jest Římsko a Grécko Katolická Telocvičná Slovenská Jednota Sokol, anglicky Roman and Greek Catholic Gymnastic Slovak Union Sokol. Založena 1903, inkorporována 1905. Hlavní úřadovna: 205-207 Madison Street, Passaic, N. J.; tajemník Josef G. Pruša. Vlastní orgán: "Katolický Sokol", týdeník, ročník 23; redaktor Gustav Košík, 205 Madison St., Passaic, N. J. Pro dívky je vydáván "Priateľ Dietok", který řídí Rev. Štefan Pánik. Vydává též "Sokolský kalen-

† JAN K. VALHA.

Jan K. Valha se narodil 22. února 1872 v Borovanech u Čes. Budějovic, do Ameriky přijel s rodiči jako 12letý hoch roku 1885, zemřel 17. října 1933 v Chicagu, kde ztrávil 48 let. Vyučil se typografem u "Chicažských Listů" a r. 1890 stál u kolébky "Denního Hlasatele" jako spoluzakladatel. Po léta byl členem ředitelstva a místopředsedou, od roku 1931 pak předsedou vydavatelstva "Denního Hlasatele." Založil spolek "Trocnov" a pomáhal zakládati podpůrnou jednotu "Česko-Američtí Lesníci", r. 1932 dal podnět k založení Americké Národní Ligy Čechů a Slováků a k zorganizování všech Slovanů v Americe, kromě čehož byl členem Sokola a jiných spolků. Roku 1922 byl vůdcem výpravy Čsl. obchodní komory americké do Československa.

dár". — Stav 1. ledna 1933: Členů od 18 let 19,103, počet mládeže do 18 let neudán. — Majetek \$1,434,059.95. Solventnost 128.92%. Poslední konvence byla v září '33 v Detroit, Mich., příští bude r. 1936 v Pittsburgh, Pa.

9. Neodvislý Národní Spolek Všetkých Slovákov v Spoj. Státech Amerických

DOKTOŘI

Way and Lathrop

Všeobecná praxe, ranhojičství, nemoce oka. — Prohlídka očí a přispůsobování brýlí. — X-Paprsky.

Úřední hodiny:

Dr. F. E. Way od 9 do 12 dopol.; od 2. do 5:30 odpol.

Dr. Lathrop, ranhojič, dopoledne ordinuje ve Wahoo Community nemocnici; Telefon v úřadovně čís. 41.

Dr. C. W. Way od 11. do 12 dopol.; od 2. do 5:30 odpol.

Úřadovna je otevřena od 7:30 do 9:30 večer.

odpoledne v úřadovně.

Wahoo, Nebraska.

WAHOO GREEN HOUSES

Posíláme poštou čerstvé květiny a rostliny kamkoliv. — Zvláštní péči věnujeme věncům smutečním pro pohřby.

TELEFON ČÍS. 39.

457 NORTH LOCUST ST.

Wahoo, Nebraska.

Dr. J. R. Swanson

Osteopatický lékař a ranhojič.

Wahoo, Nebraska.

Denní telefon 169

Noční telefon 2530.

Nabízíme

obyvatelům okresu Saunders výhody domácí instituce, kde mohou být pod dozorem svého rodinného lékaře, čímž se nemocnému dostane osobního zájmu.

Návštěvníci vždy vítáni.

COMMUNITY HOSPITAL

818 N. Elm St. **Wahoo, Nebr.**

J. J. JOHNSON, ředitel.

Telefon: 201.

Prodeje a obsluha.

"Firestone" & "Goodrich" ráfy. —
"Jack-O-Lene" Graphited oil.

Naším heslem je:

"Není-li to v pořádku, dáme to do pořádku."

ANDERSON CHEVROLET CO.

WAHOO Telefon 57. **NEBR.**

Wahoo Oil Co.

Wahoo, Nebraska.

JOE BREDEBERG, majitel.

"Champlin" oleje mazací pro všechny potřeby.

Úřadovna v "Buick" Budově.

Telefonujte 131. nebo 74 a naše troky (dopravní auta) se postarají o rychlou dopravu.

Brodahl Motor Co.

U nás se vám dostane vzorné obsluhy.

Lincoln — Ford — Fordson.
auta — Trucky — Traktory.

Universální kára.

TELEFON 76.

WAHOO, NEBRASKA.

(N.N.S.), anglicky Independent National Society of All-Slovaks. Založen 10. listopadu 1895 v New Yorku, inkorporován 4. prosince 1896. Hlavní úřadovna: 312 East 71st St., New York, N. Y.; tajemník Karol Mikuš. Adresář a zprávy otiskuje "New Yorkský Denník", 435 East 86th St., New York (roku 1933 vycházel v 21. ročníku). Vzdělávající Krúžok N. N. S. byl založen 15. února 1910 v New Yorku. — Stav 1. října 1933: Činných mužských odborů 22 ze 40; ženských odborů 7 z 11 a 16 čísel mládeže (podrostu).

10. Slovenská Kalvínská Presbyterianská Jednota (S.K.P.J.), anglicky Slovak Calvinistic Presbyterian Union. Založena 2. července 1901 v Mt. Carmel, Pa. Hlavní úřadovna: 407 Church Street, Jessup, Pa.; tajemník Rev. Frank Šneberger. Vlastní orgán "Slovenský Kalvín" (The Slovak Presbyterian), půlměsíčník, ročník 23; redaktor Rev. František Uherka, 1341 Fry Avenue, Lakewood, Ohio. Stav 1933: Počet činných sborů: mužských 28 ze 37, ženských 12 ze 16 a 24 čísel mládeže.

11. "Živena", Spolok Slovenských Žien a Mužov. Plný název této organizace jest: Živena, Podporující a Vzdělávající Spolok Slovenských Žien a Mužov v Amerike; anglicky: "Živena" Slovak Ladies and Men Beneficial and Educational Association of America, zkráceně Živena Beneficial Society. Založena 1891. Hlavní úřadovna: 7703 Francis St., Swissvale Station, Pittsburgh, Pa.; tajemnice Miss Ruby Jelínek. Vlastní orgán: "Živena", který v 25. ročníku roku 1933 vycházel 4krát měsíčně, ale od r. 1934 bude vycházeti jenom 3krát měsíčně; redaktor Pavel Blažek, 342 Boulevard of Allies, Pittsburgh, Pa. Redaktor Blažek vydal též několik ročníků kalendáře "Živeny" (od r. 1925). Stav 1. ledna 1933: Všech členů 6,686 v 212 sborech bez odborů mládeže. Reserva obnáší \$699,166.99, celkový majetek \$1,198,692.20. Solventnost 102.2%. Poslední konvence byla 26. června — 1. července 1933 v Chicagu.

12. Clevelandská Slovenská Jednota (C.S.J.), anglicky Cleveland Slovak Union. Založena 1900 v Clevelandě. Hlavní úřadovna 2809 Roanoke Ave., Cleveland, O.; tajemník Michal Senko. Vlastní orgán: "Clevelandská Slovenská Jednota", měsíčník, ročník 13.; redaktor Michal Senko, 2809 Roanoke Ave., Cleveland, O. Tato podpůrná organizace je pouze pro Slováky v Cleveland a Lakewood, O.; je bezkonfesijní, t. j. její

členové jsou sice křesťané, ale různých konfesí neboli denominací (věrovyznání). — Poslední 20. konvence byla r. 1933, příští bude r. 1936. — Stav 30. června 1933: Počet činných spolků 25 z 31, členstva na 3,000 a 21 čísel mládeže. Celkový majetek \$377,273.98, v tom \$11,675.03 oddílu mládeže. Solventnost 120.36%.

13. Slovenská Katolícka Kadetská Jednota (S.K.K.J.), anglicky: Slovak Catholic Cadet Union. Založena 18. července 1911 v Clevelandu, inkorporována 25. července r. 1911. Hlavní úřadovna: 2289 Scoville Ave., Cleveland, O.; předseda Josef Rožko. Vlastní orgán: "Slovenský Kadet", měsíčník, ročník IV.; redaktor Josef Rožko, 2289 Scoville Ave., Cleveland, O. Příští konvence bude r. 1935. — Stav 1. října 1933: Členů 1,204 mužů a žen, v mládeneckém a panenském oddílu 1,174 členů. Majetek \$163,102.54, v oddělení mládeže \$12,018.54, dohromady majetku \$17,121.08. Solventnost 127.40%.

14. Římsko a Grécko Katolícke Slovenské Bratstvo v štáte Pennsylvanii, anglicky Roman and Greek Catholic Slovak Brother-

Phone Rockwell 6578

**FRANK'S
BINDERY**

FRANK KONČEL, majitel
KNIHAŘSTVÍ
2448 So. Spaulding Ave.,
Chicago, Ill.

PRÁCE V OBOR KNIHAŘSKÝ
SPADAJÍCÍ VYKONÁVAJÍ SE
VKUSNĚ A ZA MÍRNÉ CENY.

Objednávkám z venkova věnuje se zvláštní pozornost.

KOLTERMAN'S VARIETY STORES

DOMA VLASTNĚNÝ OBCHOD.

ROZMANITÉ ZBOŽÍ ZA
NÍZKÉ CENY.

Wahoo, Nebraska.

Clara Marie Shoppe

LADIES and CHILDREN'S
DRESSES—COATS—HATS.

Lingerie — Hosiery

Rozmanité zboží za nízké ceny.

Wahoo, Nebraska.

JAMES W. JASA

Shoe- Repair Shop

MODERNÍ A PRVOTŘÍDNÍ PRÁCE.

Veškerá práce zaručena.

Wahoo, Nebraska.

O. K. Meat Market

Beránek & Leifheit,

Majitelé.

ČERSTVÉ MASO A RYBY
V SEZONĚ.

Wahoo, Nebraska.

WAHOO HATCHERY

Dodavatelé "Purina" slepičí krmě.
Prodáváme nejlepší jakosti kuřátka a
obstaráváme líhnutí kuřat na zakázku.

Objednávkám poštou věnujeme
zvláštní péči.

Střídavě krmě, menší produkční
výlohy. Krmte z "Checkerboard"
pytlíků!

Wahoo, Nebraska.

C. E. Henrickson S. M. Hult

HENRICKSONOVA BARVA A
NÁSTĚNNÝ PAPIR.

BARVENÍ A VÝZDOBA.

Barvy, nástěnný papír a potřeby, — skelné
tabule do oken a automobilů.

OPERA HOUSE BLOCK,
WAHOO, NEBRASKA.

Telefon v úřadovně 263.

RISK & JOHNSON

Koně a mulíci.

Kupujeme a zasíláme koně a mulíky. Obchodujeme jen koňmi a mulíky nejlepší
jakosti a jsme s to vyhovět vašim potřebám. — Zkuste nás!

Wahoo,

Nebraska.

hood. Založeno 18. dubna 1909. Hlavní úřadovna: 1101 Washington Ave., Braddock, Pa.; tajemník S. Haydu. — Vlastní orgán "Svornost" (Harmony), půlměsíčník, ročník 22; redaktor Ladislav J. Kraly, 1109 Cherry Way, Braddock, Pa. — Stav 1. října 1933: Činných spolků 40 ze 45 dospělého členstva a 25 spolků mládeže.

15. Tatranská Slovenská Jednota — (T.S.J.), anglicky Tatra Slovak Union. Založena 2. listopadu 1907 (prvá Tatranská Slovenská Jednota byla založena hned 1892, ale již po několika měsících se rozpadla). Hlavní úřadovna: 194 East 24th St., Chicago Heights, Ill., tajemník Jan J. Šichman. Vlastní orgán: "Tatran", měsíčník, ročník 17; redaktor Jan Matlocha, 1702 South Halsted St., Chicago, Ill. Poslední konvence byla r. 1931 v Chicagu, příští bude r. 1935 též v Chicagu. — Stav 1. ledna 1933: Činných čísel (odborů) bylo 23 z celkového počtu 27 a v nich bylo 1,663 členů, mužů i žen. Majetek \$94,493.34. Krúžok Mládeže vykazoval 15 činných čísel se 497 členy obého pohlaví a s majetkem \$8,372.41. Solventnost 100.4%.

16. Evanjelická Slovenská Ženská Jednota v Amerike (E.S.Ž.J.), anglicky Evangelical Slovak Ladies Union. Založena 1907 v Clevelandu. Hlavní úřadovna: 4735 No. Lawler Ave., Chicago, Ill.; tajemníčka Božena Buchtová. Vlastní orgán: "Dennica" (Morning Star), půlměsíčník, ročník 10; redaktorka Marie Stankovianská, 671 Means Ave., Bellevue Station, Pittsburgh, Pa. Příští konvence bude v červnu 1936 v Lansford, Pa. — Stav 1. října 1933: Počet čísel 86, členkyň kolem 4,000; panenský oddíl 61 číslo s 1,200 členkyněmi. Majetek \$270,000. Solventnost 104.8%.

17. Prvá Katolícka Slovenská Ženská Jednota (I.K.S.Ž.J.), anglicky: First Catholic Slovak Ladies' Union. Založena 1892 v Clevelandu. Hlavní úřadovna: 3756 Lee Rd., Cleveland Ohio; tajemnice Marie E. Gregová. Vlastní orgán "Ženská Jednota", půlměsíčník, ročník 15; redaktor Rev. Ivan Kramoriš, 247 S. 6th St., Reading, Pa. Poslední XIX. konvence byla 7.—12. září 1931 v Clevelandu, příští bude r. 1934 v New Yorku. — Stav 1. ledna 1933: Dospělých členkyň od 18 let 37,981, dívčí mládeže do 18 let 25,422, celkem 63,403. Mojetek \$5,433,826, v oddílu mládeže \$366,037.08. Solvetnost 106.19%. — Majetku 30. srpna 1933 bylo \$6,435,929.06.

18. Národná Slovenská Západní Jednota vo štátu Wisconsin (N.S.Z.J.), anglicky National Slovak Western Union of Wisconsin. Založena ..... Hlavní úřadovna: 4836

L. J. KUDRNA,

místopředseda First National Bank, Wahoo, Nebr., jest již 50 roků v Americe. Narodil se 2. května 1863 v Syrakovicích, kraj Čáslav v Čechách. Prošel obecnou školu v Golčově Jeníkově a pak se vyučil v Čáslavi v obchodě smíšeným zbožím. Dne 21. února 1883 odejel v průvodu rodičů do Ameriky. Prodělal trpké začátky a v roce 1891, dne 26. prosince pojal za manželku slečnu Mary Pospíšil, a manželství jejich bylo požehnáno čtyřmi syny a jednou dcerou.

V roce 1887 nastoupil u First National Banku a vlastním přičiněním i večerními studii získal bohatého obchodního rozhledu. R. 1895 stal se ředitelem pojišťovacího a půjčovního oddělení, notářem, obstarává zaslání peněz do staré vlasti, vymáhá dědictví ze staré vlasti, obstarává přeprav, koupi a prodej majetků, vůbec co do tohoto oboru spadá. Jest členem spolku ssv. Cyrilla a Methoda čís. 144 Kat. Dělník a dne 4. října 1931 byl poctěn zlatým odznakem ústřední radou, poněvadž všichni jeho synové se stali členy tohoto spolku. Byl velkopředsedou Západní Jednoty skoro po 25 let a velkopředsedou spolku Kat. Dělník po 3 roky. Páně Kudrnovo jméno jest vyryto na základním kamenu kostela a školy sv. Václava ve Wahoo, s ostatními členy stavebního výboru. Škola byla postavena v roce 1910 a kostel v roce 1922.

Pan L. J. Kudrna jest zářným příkladem toho, co zmůže pevná vůle, odhodlanost a vytrvalost. Jest jedním z prvních Čechů ve státu Nebrasce, všeobecně vážen a jeho rodina těší se vážnosti té u našich krajanů zároveň.

**Diogenes Pátral
po Pravém Muži —**

**Churavící Lidé
Pátrají po
Pravém
Léčivém
Prostředku
až naleznou**

Dra PETRA HOBOKO

Ono přivedlo Tisíce na Cestu k Uzdravení, protože Pomáhá
Přírodě Obnoviti Pružnost Zdraví.

**Posiluje Výkonnost Žaludku
Pomáhá Odstraniti Nečistoty
Prospívá Nervové Soustavě
Zrychluje Postup Přeměny.**

**Pravidluje střeva
Zlepšuje Chut' k Jídlu
Zvyšuje Tok Moče
Povzbuzuje Zažívání**

Jestliže se zajímáte o léčivý prostředek, který jest skutečně nápo-
mocný, jehož dějiny úspěchu sahají více než-li sto let do
minulosti a jehož oblíbenost stále vzrůstá, opa-
třete si bezprostředně Hoboko.

**Jedna Zkušební Láhev Dokáže jeho Zásluhy —
Budete si jej Vážiti jako Rodinného Léku**

Zvláštní nabídka

Dra. Petra Hoboko není obyčejný
předmět obchodu; pouze místní
jednatelé mohou jej dodávati.
Zvláštní Zkušební Láhev, obsahu-
jící 14 uncí léku, bude Vám zaslá-
na, poštovné vyplaceno, za jeden
dollar a vedlejší kupon.

**DR. PETER FAHRNEY &
SONS CO.**

**2501 Washington Blvd.,
CHICAGO, ILL.**

V Kanadě jest dodáváno beze cla.

Kupon Čís. Q

**Dr. Peter Fahrney & Sons Co.
2501 Washington Blvd., Chicago, Ill.**

Za přiložený obnos jednoho dolaru zašlete
mně jednu zkušební láhev Dra. Petra Hoboko,
poštovné vyplaceno.

Jméno .....

Adresa .....

Poštovní Úřadovna .....

Hollywood Ave., Milwaukee Wis. (vlastní budova). Za orgán slouží týdeník "Čechoslovák", 2913 North 39th St., Milwaukee, Wis.; tento list přináší zprávy české i slovenské a roku 1933 vycházel v 15. ročníku redakcí Jana V. Klaboucha.

19. Slovenská Jednota v Passaic, N. J., též Passaická Slovenská Jednota, anglicky Slovak Union of Passaic, N. J. Založena 18. října 1899 v Passaic, inkorporována 23. října 1899. Hlavní úřadovna: 108 Third Street, Passaic N. J. (vlastní budova); hlavní zázpisník Anton Soltis, 11 Harrison Place, Clifton, N. J. Za orgán slouží deník "Slovák v Americe" (viz čís. 7). — Roku 1933 sdružovala 28 spolků (čísel) mužských a 9 ženských.

20. Slovenský Robotnícky Spolok — (S.R.S.), anglicky Slovak Workmen Society. Založen 19. listopadu 1915. Hlavní úřadovna 52 West Street, Newark, N. J. Úřední zprávy otiskuje deník "Rovnost L'udu", 1510 W. 18th St., Chicago, Ill., který roku 1933 vycházel v 27. ročníku. — Měl svého času přes 100 odborů a na 4,500 dospělých členů, mlá-

deže pak na 3,000 a přes \$300,000 jmění, při čemž solvetnost činila více než 110%. Následkem ubývání členstva na mimořádné konvenci 17. června 1933 stal se členem komunistického International Workers' Order (I.W.O.), kde tvoří slovenskou sekci tohoto mezinárodního podpůrného řádu.

21. Slovenský Evanjelický Spolok — (S.E.S.), anglicky Slovak Evangelical Society. Založen 1912, inkorporován 2. června r. 1913. Hlavní úřadovna v Chicagu; hlavní zázpisník Štefan Rehtoris, 4485 N. Keokuk Ave., Chicago, Ill. Za orgán slouží "Nové Časy" (New Times), týdeník, ročník 16; redaktor Štefan Húska, 1702 South Halsted St., Chicago, Ill. — Stav 1. ledna 1933: Členů od 16 let 1,720 v 28 číslech. Majetek činí \$11,275.88. Stav 1. července 1933: Dospělých členů 1,706, v Mladeneckém a Panenském oddělení 930, majetku \$11,824.42. Poslední VIII. konvence byla 11.—16. září 1933 v Chicagu.

22. Lansfordské Národní Družstvo — (L.N.D.) anglicky: Lansford National Society. Založeno..... Hlavní úřadovna: 310

Spolek ssv. Cyrilla a Methoděje čís. 144 Katolický Dělník ve Wahoo, Nebraska, oslavil 55-leté výročí svého založení.

Z počátku přináležel k Prvé Ústřední Jednotě, později k Západní České Katolické Jednotě, nyní je odvětvím Katolického Dělníka.

Připojený obrázek představuje nynější úředníky, jimiž jsou od levé strany k pravé: Václav Zimola, předseda; Joseph J. Kudrna, tajemník; Vincent Jonas, místo-předseda a L. J. Kudrna, pokladník.

Václav Zimola stal se členem 1. dubna 1903 u věku 19 roků. Jest nejstarším synem paní Františky Zimolové. Otec jeho, rovněž Václav, který zemřel roku 1902, byl rovněž předsedou spolku.

Joseph J. Kudrna, narozený 20. února 1896 ve Wahoo, Nebr., je členem od 1. května roku 1917. Jest synem manželů L. J. Kudrnových.

Vincent Jonas stal se členem 1. října roku 1901 ve věku 22 roků. Též jeho otec byl členem.

L. J. Kudrna, místopředseda Prvé Národní Banky ve Wahoo, přistoupil k spolku 4. ledna 1885. Byl vyznamenán hlavní úřadovnou Katolického Dělníka čestným odznakem za to, že i synové jeho stali se členy této organizace. Byl hlavním národním předsedou jak Katolického Dělníka, tak i Západní České Katolické Jednoty. Narodil se v Syrakovicích, okres Háborský, kraj Čáslav, v Čechách, dne 2. května roku 1863, takže dovršil 70 roků svého věku. V Nebrasce žije od roku 1883. Jméno jeho nalézá se na základních kamenech nového kostela sv. Václava a Akademie sv. Václava, jelikož sloužil na stavebním výboru obou budov.

"Šetřte svého zdraví,
je to poklad pravý:
Kdo je ztratí jednou,
nenajde je víc!"

MESSAGE

for THE ORION, BOX 645,
CHICAGO, ILL.

Pošlete hned 6 balíčků Alpy, neb mi
došla a rád bych ji zase měl v zásobě.
Užíval jsem ji několik let a nechci bez ní
býti.

Jos. J. Pexa, Lonsdale, Minn.

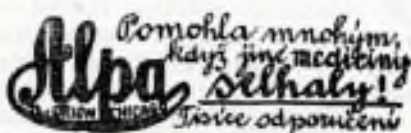
Mladí i staří, bohatí i chudí naleznou úlevu!

Světově známá, vyhlášená rostlinná lé-
čivá směs "ALPA" je složena z nej-
cennějších léčivých rostlin. Osvědčila
se proti všem žaludečním chorobám ja-
ko: poruchám trávení, nechuti k jídlu,
zvracení, pálení žáhy, žaludečním kře-
čím, kolice, větrům, zácpě atd. — proti
chorobám střevním, proti počátečním
chorobám jaterním, ledvinovým i zlaté
žíle, — proti chorobám srdce a krve,
proti mdlobám, nachlazení, záduše,
kašli, chřipce, katarhu, rheumatismu
atd. — Čistí prsa, zlepšuje životní štá-
vy a posiluje celou tělesnou soustavu.
Osvědčila se při chorobách žen a dívek.
Cena: Balíček na zkoušku 55c, dva za
\$1.10 poštou vyplaceně.

Je to pravý "Životobudič".

Lock Box 645, Dept. B.,
CHICAGO, ILL.

Zdarma

česká knížeczka o rost-
linných léčích. Dopište
si o ní ještě dnes. —
Neodkládejte!

Ustříhněte tento kupon a pošlete s penězi
poštou na naši adresu ještě dnes.

THE ORION,

Lock Box 645, Dept. B., Chicago, Ill.

Pánové: Pošlete mi poštou vyplaceně ná-
sledující:

...balíčků "ALPY" s českým i anglickým
návodem, po 55 centech, celkem za \$.....
...balíčků "SURCUR" pro ledviny a játra
a proti revmatismu, po \$1.10 za \$.....
...balíčků "TRUST", přírodního reguláto-
ru pro ženy a dívky, po \$1.10, za \$.....
...balíčků "SALVATION" proti nastuzení,
kašli a prsním chorobám, po \$1.10, za \$.....
...balíčků "LAXIN", přírodní projímadlo
pro malé i velké, po \$1.10, za \$.....
...výtisků "Domácí lékárny" po 55 centech
Peníze, celkem \$.... příkládám.

Jméno .....

Ulice nebo box .....

Pošta .....

Stát .....

W. Bertsch St., Lansford, Pa.; zápisník Štefan P. Leško. Za orgán slouží "Slovenský Občan", týdeník, ročník 21; redaktor Jan M. Janošov, 36 S. Wyoming St., Hazleton, Pa. Stav 1. Října 1933: Majetku \$101,564.89. — Sdružených spolků 14, a to 9 mužských a 5 ženských; kromě toho bylo 9 čísel mládežnického oddílu a 2 čísla panenského oddílu.

23. Slavianska Pokroková Podporná Jednota (S.P.P.J.). Vlastní orgán "Pokroková Jednota", 500 West End Ave., Coraopolis, Pa.; měsíčník, ročník 10.

24. Slovenské Robotnícke Bratstvo — (S.R.B.), anglicky: Slovak Workmen Brotherhood. Hlavní úřadovna: 36 S. Wyoming St., Hazleton, Pa.; zápisník Jan M. Janošov. Za orgán slouží "Slovenský Občan" (viz u čísl. 22).

25. Slovenský Robotnícky Spolok — (S.R.S.), anglicky: Slovak Workmen Society. Hlavní úřadovna v Lansford, Pa. Za orgán slouží Slovenský Občan" (viz u čísl. 22).

26. Haseltonský v nemoci podporující spolek Tatra v Youngstown, Ohio. Zápisník Jan Kozák, 74 Morley Ave., Campbell, Ohio.

Za orgán slouží "Youngtownské Slovenské Noviny", týdeník, ročník 24; redaktor Matěj Mráz, 320 West Federal St., Youngstown, Ohio.

27. Youngtownský v nemoci podporující spolek Tatra v Youngstown, Ohio. — Účetní Štefan Novotný, 404 East Myrtle Av., Youngstown, O. Orgán viz u čísl. 26.

28. Slovenský Robotnícky Spolok ssv. Cyrila a Methoda v McAdoo, Pa. Zápisník M. Klešč, Grand Street, McAdoo, Pa. Za orgán slouží "Slovenský občan" (viz u č. 22).

29. Slovenský Samostatný v Nemoci Podporující Spolek v New Yorku, anglicky: Slovak Independent Benevolent Society. — Založen 24. července 1915. Zápisník Frant. Benik, 23 Thames St., New York, N. Y. Za orgán slouží "New Yorkský Denník" (viz u čísla 9).

30. Národní Slovenská Jednota (NSJ), anglicky: National Slovan Union. Hlavní úřadovna: Pittsburgh, Pa.; tajemník Štefan Ševčík, 411 Edith St., Pittsburgh, Pa. Vlastní orgán "Národ" (Nation), ročník 15, vychází

ZÁCPA NENÍ NIC MALICHERNÉHO!

Zácpa hromadí odpadky ve vnitřnostech, odpadkové jedy otravují pak celou soustavu. — Povlečený jazyk, nepříjemný dech, nechut' k jídlu, plyny, bolení hlavy, nečistá plet', neklidný spánek, nervosa, povšechná zmalátnělost, to vše s tím souvisí, ale

TRINEROVO HOŘKÉ VÍNO

zbaví vás rychle a bezpečně všech těch potíží. 44letá dobrá pověst v českých a slovenských rodinách mluví sama za sebe. Mnoho lékařů doporučuje Trinerovo Hořké Víno. Ve všech lékárnách.

TRINERŮV KALA-FORNIA TONIK je nová sílivka nervů, z muškátového vína, s peptony a železem, ale bez pročišťujících přísad. Zkuste výborný ten lék!

JOSEF TRINER CO., 1333-45 So. Ashland Ave., Chicago,

Rheumatism

Zadáme každého ze čtenářů

tohoto kalendáře, který jest trápen hostcem, bolestmi v kříži neb dnou, aby mně dopsal a sdělil mi jméno i adresu, abych každému z nich mohl zaslati ZDARMA LÁHEV V CENĚ JEDNOHO DOLLARU mého léku proti revmatismu. Chci přesvědčiti každého nemocného revmatismem a to jen na mé vlastní útraty, co Kuhnův lék proti revmatismu dokáže. Já jsem si jist dobrým výsledkem, chci ale, aby též i trpitelé revmatismu se o tom ujistili a to dříve, nežli mi dají jediného centu zisku.

NEPOKOUŠEJTE SE VYLÁKATI REVMATISM skrze nohy nebo pokožku náplastmi aneb pomocí živých kovových vynálezů. **NEPOKOUŠEJTE SE VYDRÁŽDITI JEJ** masťmi, elektřinou neb magnetismem. **NEPOKOUŠEJTE SE ODMYSLITI SI JEJ** vnitřní sílu duševní. — **MUSÍTE JEJ VYHNATI.** Je v krvi a tam jej musíte hledat.

Právě, ale toto, o čem jsme přesvědčeni, jest v páně Kuhnově léku a proto ovšem pomáhá při revmatické horečce, od svalového revmatismu, od neuralgie a hostce. Chcete-li býti prosti bolesti a utrpení, musí dříve revmatism odejít. Můj prostředek pomáhá od ostrých, bodavých bolestí, otupených, bolestivých svalů, horkých, chvějících se a oteklých údů a ztrnulých kloubů.

Vše to přejí si vám dokázati,

dáte-li mi jen k tomu příležitost. Dokáži mnoho v JEDNÉM TÝDNU, napíšete-li mi a požádáte-li moji Společnost, aby vám zaslala JEDNODOLLAROVOU LÁHEV NA ZKOUŠKU. Nezáleží na tom, jakých léků jste užívali. Nepoužívali-li jste mého, nemůžete znáti jeho účinky. Čtete naši níže uvedenou nabídku a pište nám o DOLLAROVOU LÁHEV NA ZKOUŠKU.

PRAVIDELNÁ \$1.00 LÁHEV ZA 25 CENTŮ.

Přejeme si, abyste zkusili Kuhnův lék na revmatickou horečku, svalový revmatismus a bolesti, neuralgii a dnu, čímž přesvědčíte sama sebe, jako tisíce jiných, že revmatismus může býti vyléčen a my nechceme zisku při tomto pokusu. Shledáte-li, že ulevuje revmatismu, objednejte pak více, abyste své léčení dokončili a tím způsobem dáte nám vydělati. Nebudete-li po zkoušce cítiti úlevy, bude vše u konce. Neposíláme malou vzorkovou láhvičku obsahu náprstkového, která ovšem nemá praktické ceny, ale láhev plné velikosti, jejíž pravidelná cena v lékárnách je jeden dollar. Láhev taková je těžká a musíme za dodávku její až k vašim dveřím "Strýcovi Samovi" zaplatit. Musíte nám tedy zaplatit 25 centů ku hrazení výloh poštovního, pouzdra a obalu a ta jednodollarová láhev plné velikosti bude vám bez průtahu zaslána zdarma a vše předem vyplaceno. Nebudete platiti ničeho při dodávce nebo později.

KUHN REMEDY CO. 1855 Milwaukee Ave. **Chicago, Ill.**
Dept. H. B. K.

čtvrtletně; redaktor V. J. Thomas, Lock Box 35, New Salem, Pa.

31. Slovensko-Americký Podporný Spolok (S.A.P.S.), anglicky: Slovak-American Benevolent Society. — Hlavní úřadovna: Uniontown, Pa. Předseda Andrej Plačko. Tajemník Michael L. Lipay, P. O. Box 1433, Uniontown, Pa. Stav 1. ledna 1933: Majetek \$35,601.58. Solventnost 87.27%.

32. Bridgeportská Slovenská Jednota (B.S.J.), anglicky: Bridgeport Slovak Union. Hlavní úřadovna: Bridgeport, Conn. Předseda Jan Krafčík, 298 Bradley St., Bridgeport, Conn.

33. Slovenská Ženská Jednota (S.Ž.J.), anglicky: Slovak Women's Union. Hlavní úřadovna: Passaic, N. J. Hlavní předsedkyně: Mrs. Marie Fijalek, 12 Forest Court, Passaic, New Jersey.

34. Broom Coutu Slovenský Spolok — (B.C.S.S.), anglicky: Broom County Slovak Society. Hlavní úřadovna, Birghamton, N. Y.

35. Slovenskí Podtatranskí Lesníci v Nowark, N. J.

36. Jednota Slovenských Drevárov —

(J.S.D.), anglicky: Union of Slovak Woodmen. Sídlo je snad Philadelphia, Pa., více nebylo možno zjistiti. Jedni tvrdí, že má jen čl. čísla, jiní zase, že sdružuje pouze slovenské odbočky americké organisace Woodmen of the World, a opět jiní, že byly jen učiněny pokusy o její založení v N. Y.

37. Slovenský Podporný Národný Spolok (S.P.N.S.), anglicky: Slovak Benevolent National Society. Bližších údajů nebylo možno zjistiti.

38. Katolícky Spolok Horárov (KSH). Bližší informace scházejí.

39. Evanjelická Slovenská Jednota — (E. S. J.), anglicky: Evangelical Slovak Union, Cleveland, Ohio. Byla založena před několika lety Janem Pankuchem, ale již prý neexistuje.

40. Scrantonská Slovenská Jednota — (S.S.J.), anglicky: Scranton Slovak Union, sídlem v Scranton, Pa. Z několika míst píše, že neexistuje, ale přesných údajů nebylo možno získati.

41. Slovenský Robotnícky Podporný Spolok (S.R.P.S.). Někteří na dotazy odpo-

ŽÁDNÉ CESTOVNÍ NESNÁZE

znamená jeti prostřednictvím
odborné turistické kanceláře

BAŠTA-MUSIL & CO.

2609 So. Crawford Ave., Chicago, Ill. Telefony: Crawford 4800 a 4801

ZASTOUPENÍ VŠECH PŘEPLAVNÍCH SPOLEČNOSTÍ.

Největší česká turistická a přeplavní kancelář v srdci čl. Chicaga.

Zkušení pořadatelé výprav do i z Československa. — Peněžní zásilky do všech evropských zemí dle nejvýhodnějšího kursu. — Vyřizování veškerých starokrajských záležitostí (plné moci, kvitance, smlouvy, atd.)

POZEMKOVÝ OBCHOD - Výměna Farem - POJIŠTĚNÍ - PŮJČKY

Veškeré informace a rozpočty poskytujeme ochotně ZDARMA na požádání.

Naše odborná zkušenost byla nejlépe prokázána písemným projevem uznání nejen od mnoha jednotlivců, ale též přímo od předsednictva AMERICKÉ OBCE SOKOLSKÉ za prvotřídní vyřízení a vedení oficiálních výprav ku IX. Sletu v Praze r. 1932.

PRO VŠECHNU VAŠI HUDBU

Jediné místo v Americe, kde můžete obdržeti pravé české Heligonky od Ant. Hlaváčka a jiné české výrobky jako Majestic a Favorite, které jsou vyráběné výhradně pro mne.

**REKORDY
VÁLEČKY
MLUVÍCÍ STROJE
HOUSLE
KONCERTINY**

**PIŠTE SI DNES
PRO CENNÍK**

**ČESKÉ
HUDEBNINY
pro SMYČCOVOU
I DECHOVOU
HUDBU, PIANO
a PIANOVÉ
HARMONIKY.**

Úplný výběr pravých importovaných Italských harmonik: 12/24 — 16/27 — 43/37 — 80/37 — 120/41 klappek.

Ceny od \$30.00 do \$350.00.

U mne můžete koupiti všechny hudební nástroje vyráběné ve Spojených Státech. Ceny mírné.

Správky všeho druhu vykonávám rychle, levně a k úplné spokojenosti.

Mám velký výběr používaných hudebních nástrojů dobře opravených, za velmi levné ceny.

34tý ROK V OBCHODĚ

JOSEPH JIRAN,

1333 West 18th Street, (Pilsen Station)

Chicago, Illinois.

I V NOVÉM PŮSOBIŠTI

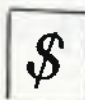
jsme vám k ochotným službám

PŘEPLAVNÍHO A BANKOVNÍHO OBCHODU

Na cestu do Československa vypravíme vás přes kterýkoliv přístav za nejlevnější ceny, buď s provázenými výpravami anebo jednotlivě. —

Pište si o informace a rozpočty.

Peněžní zásluky do Československa i jiných zemí vyřizujeme spolehlivě a rychle za nejvýhodnější kurs. —

Starokrajské notářské záležitosti, jako plné moce, smlouvy, darovací listiny, atd. vyřizujeme odborně a svědomitě.

Přijímáme vklady poštou a taktéž vyplácíme na požádání. — Naše banka je vedena opatrně a svědomitě, což prokázala tím, že prošla nejhoršími časy bez úhony a byla přijata za členu Federal Reserve System.

Kabelografické poukazy do Československa za poplatek 50 centů.

SKALA STATE BANK,

1817-1819 So. Loomis St.

CHICAGO, ILLINOIS.

věděli, že tento spolek je totožný se Slovenským Robotníckym Spolkom v Newark, N. Jersey, ale jistoty jsme se nedopátrali.

Podpůrné organizace v Kanadě.

V Dominion of Canada měly a mají dosud odbočky jak české, tak i slovenské podpůrné organizace ze Spoj. Států, jako Čsl. Spolky v Americe, Slovenská Telocvičná Jednota Sokol, Slovenský Katolícky Sokol, Prvá Katolícká Slovenská Jednota, Slovenská Evanjelická Jednota, atd.

Po světové válce, kdy nastal větší příliv čsl. přistěhovalců do Kanady, bylo pomýšle-
no na samostatné organizace pro kanadské krajany a tak vznikly:

1. První Československý Podpůrný Spolek v Montreal, Que., který vznikl asi před pěti lety a záhy měl asi 17 odborů v různých místech Kanady. Roku 1931 nastal rozkol a z montrealského spolku stal se odbor čís. 1 Národního Slovenského Podpůrného Spolku; adresa tohoto odboru je 1646 De Bullion St., Montreal, Que.

2. Československý Podpůrný Spolek, Czechoslovak Benevolent Society, 143 Portland St., Toronto, Ont.

3. Prvý Slovenský Podporujúci Spolek v Kanade, First Slovak Benevolent Society of Canada, založen 1. ledna 1932 v Blairmore, Alta., inkorporován 6. července 1932. Tajemník Štefan Lehocký, P. O. Box 85, Coleman, Alta., Canada. Stav v srpnu 1933: Všech členů 291 v 10 odborech. Konvenci konal 26.—28. června 1933 v Balirmore, Alta. Za orgán slouží týdeník "Slovák v Kanade" (anglicky: Slovak in Canada), 263 St. Catharine St., East, Montreal, Que.; tento list r. 1933 vycházel v 5. ročníku a do 22. července 1933 slul "Kanadské Noviny".

4. Národní Slovenský Podpůrný Spolek v Kanade, National Slovak Aid Society of Canada, sídlem v Kirkland Lake, Ont. — Založen 1. ledna 1933. Tajemník Gustav Surovský, P. O. Box 210, Kirkland Lake, Ont., Canada. Stav 31. července 1933: Členů 237 v 7 odborech. Za orgán slouží týdeník "Slovák v Kanade" (viz u čís. 3).

J. M. KRALOVEC & SON,

**2011 LAFLIN STREET
CHICAGO, - - - ILLINOIS**

Telefon CANAL

4357

4358

4359

GENERÁLNÍ POJIŠTUVJÍCÍ JEDNATELSTVÍ

ZALOŽENA 1. ZÁŘÍ 1905

Zastupujeme pouze zákonitě oprávněné společnosti proti ohni, tornádu, tabulovému sklu, všechny odbory pojištění na automobily, pojištění proti úrazu, krádeži, bondy a spolkové záruky.

Žádejte Vaše pp. notáře a pozemkové jednatele, by Vám dostali Vaše pojištění skrze naši úřadovnu a budete vědět, s kým máte jednati v pádu potřeby.

TELEFON: MONROE 2728—2729.

NEJVĚTŠÍ ČESKÝ OBCHOD MASEM, VELKOUZENÁŘSTVÍ A KOMISIONÁŘSKÝ OBCHOD V AMERICE.

Zvláštní pozornost věnujeme zásilkám z venkova, ku příkladu na drůbež, telata, vejce a máslo nám zaslané, hledíme vždy obdržeti tu nejvyšší cenu pro krajany a po prodeji ten samý den zasíláme peníze za jejich zboží. — O hojnou přízeň žádá:

Chicago Butchers Packing Co.

216-218-220-222 No. Peoria Street, Chicago, Illinois.

Jacob Batka, pres.   Jos. T. Baitel, ředitel   Václav Klaus, taj.

Nejlepší jakosti potravin

ZA NEJNIŽŠÍ CENY

"BUY AT THE MIDWEST FOR LESS"

MIDWEST

300 INDEPENDENT

For Your Nearest
Midwest Store

STORES

NEIGHBORHOOD STORES

Phone
Canal 1320

So. Western Ave. at 24th Place,

Chicago, Ill.

Jak jsme žili roku 1933.

V letošním kalendáři Hlasatele nemohli jsme věnovati tolik stránek článku "Česko-slovenská Amerika" jako vloni (26 str.). Avšak jako vloni jsme těchto 26 stránek z kalendáře doplnili na 40 str. a vydali ve zvláštní brožůře s obálkou pod názvem "Československá Amerika", tak učiníme i letos. Tato brožura s údaji z roku 1933 vyjde po Novém roce 1934. Kdo by chtěl brožuru "Čsl. Amerika" s údaji za rok 1932, může ji dostati v administraci Denního Hlasatele za 25 centů i s poštovní zásilkou kamkoli.

V brožůře "Čsl. Amerika" o našem životě roku 1933, již vydáme v lednu 1934, budou mimo jiné tyto statí:

Sjezdy a konvence, jež se konaly 1933.

Tělovýchovné organizace ve Spoj. Státech: Svaz čsl. sokolstva v Americe; Svaz Slovanského Sokolstva v Americe; Americká Obec Sokolská; Slovenská Telocvičná Jednota Sokol; Dělnický Americký Sokol;

Katolická Jednota Sokol; Slovenský Katolícky Sokol; Sokol I. Slovenské Katolícke Jednoty; Slovenský Orol v Amerike; Dělnické Telocvičné Jednoty; Federované Děln. Těl. Jednoty.

České a slovenské školství: Školy obecné a vyšší a kde se na vysokých školách vyučuje češtině a slovenštině. Organizace čsl. studentů atd. Matice Vyššího Vzdělání. Texaská Matice Vyššího Vzdělání. Stipendia na studie v Praze, atd.

Z kulturního života: Naše divadla a zpěv. České dni. Slovenské dni. Jubilea čs. organizací. Literatura. Různé jiné události atd.

Loňská brožura "Čsl. Amerika" byla nadšeně přijmata nejen v Americe, ale i v Evropě, kde se o ní rozepsaly pochvalně četné časopisy, na prvním místě "Národní Listy" v Praze a pak "Věstník sokolský" několikrát za sebou. Doufáme, že tak příznivě bude přijmata i naše nová brožura, která bude ještě mnohem důkladnější.

~~~~~

Za 20 roků Nonat tisícům vyléčila rheumatism,

píchání na prsou, zad, bolest u srdce, žaludku, kašel, lišej, staré otevřené rány, omrzliny, opařeniny, spáleniny, nežitý, boule, vidláky, podbíraniny, i prsou žen, otravu krve od zranění rezatým předmětem, hmyzem neb trávou, kuří oka, mozole a mnohé jiné bolesti. Vytáhla bez počtu dřevěných i ocelových třísek, jehel, kostí. Pravá mast je s Trade Mark.

NONAT

Cena Nonat jest 50c a \$1.00, poštou 55c a \$1.05. Ptejte se vašeho lékárníka neb jednatele, ale nic jiného neberte, raději pište přímo na adresu:

MARIE LEIBLINGER & CO.,
Altadena, Calif.

V Chicagu u p. NANAK, 1724 W. 18. Pl.
V Clevelandu, O., u p. Fencel, 3574 E. 135. St.

MÁ VAŠE ZDRAVÍ CENU I CENT?

Každý vám správně řekne:
"Dobré zdraví je nad zlato"
a toho si važte!

Nenechte nikdy, aby se nemoc zhoršila.
Můžete se vyléčiti jako tisíce jiných.
Dopíšte nám dnes a obdržíte

Z D A R M A

Náš seznam s návody a ceník věhlasných léků, léčivých bylin, léčivého koření a jiného lékárnického zboží.

PRAVOST A NEJLEPŠÍ JAKOST ZARUČENA.

Recepty domácí neb zdejších i evropských lékárníků připravujeme přesně a levně.
Zásilky kamkoliv se správně a rychle vyřizují a dotazy ochotně zodpovídají.

NEODKLÁDEJTE DOKUD NENÍ POZDĚ!

C. G. FOUČEK DRUG CO.,
3635 WEST CERMAK ROAD
(roh 22. ul. a Millard Ave.)
CHICAGO ILLINOIS.
(Na novém místě.)

HONSIK BRATŘÍ

čeští lékárníci

Záp. 26. ulice, roh Turner Ave.
CHICAGO, ILL.

Roh Roosevelt Rd. a Oak Park
Avenue, Oak Park, Ill.

Vyplňování léků dle
lékařských předpisů.

NEJLEPŠÍ ČESKÉ Harmoniky "Heligonky"

i chromatické a pianové se 36 až 200 basy
vyrábí česká výrobní harmonik

Konstantin Stibitz

ČESKÉ BUDĚJOVICE,
CZECHOSLOVAKIA, EUROPE.

Podporujte dobrou českou ruční práci. Každou
objednávku co nejpečlivěji vyřídím. — Ceny
mírné. Nový ceník zašlu zdarma. — Nekupujte
napodobeniny českých harmonik, které se u
vás nabízejí.

Hamilton & Johnson

Abstraktoři pod zárukou.

Úřadovna na radnici

WAHOO, NEBRASKA.

Více než 22 let stálé zkušenosti v
majetkových knihách okresu
Saunders.

BANK OF PRAGUE

Prague, Nebraska

Vzorná obsluha.

Úplná jistota.

PŘEDPLAŤTE si "HLASATEL" nebo
jiné časopisy zde. — Kupte si knihy,
romány, povídky, prodávají se kolem
25c a 50c u

L. J. KUDRNA,
u First National Bank
WAHOO, NEBR.

Světově známé
HARMONIKY, HELIGONKY,
chromatické a pianové

— vyrábí —

Josef Hlaváček,

česká výrobní harmonik,
Louny—Čechy.

Geny snižené. Ceníky zdarma.

Kupte přímo u výrobce.
Nejstarší závod v Československu.

OBSAH:

Roční doby	2	Zkáza rodiny Sorelovy. Naps. Zdenka Navrátilová 62	
Zatmění v roce 1934	2	Serenáda melancholická. Báseň J. Vrchlického .. 84	
Svátky stálé a pohyblivé	3	Srdce tuláka. Povídka ze života na americkém západě. Přeložil Jindřich Ort	86
Svátky americké	3	Záhonek humoru	84, 102, 152, 158, 186
Různé letopočty	3	Náš Anton Josef Čermák. Ze života mayorů města Chicaga. Napsal Otto R. Fuerst.	104
Kalendárium a zápisky	4-27	Židé a jejich rozšíření	133
Seznam jmen	28	Mstítel. Arizonská romance Z anglického upravil Jindřich Marák	134
Presidenti Spoj. Států	30	Sovětskou Unii. Od Baltu k Černému moři. — Napsal E. Knoška	153
Dluhy odpuštěné Spoj. Státy	31	Jabloňové květy. — Povídka z filmového města Hollywood. Napsal J. E. Stach	159
V americkém lese. Báseň J. Orta	32	Sto let pokroku Chicaga. Sebral F. L. M.	183
Sedmé nebe v dráku. Obrázek z dob pionýrských. Napsal L. J. Fligl	33	Č. S. A. Napsal Václav Mužik	198
Lokálka. Báseň Fr. Gelnera	40	Československá Amerika. Napsal Ferd. L. Musil.	200
Před Kalvarií. Napsal Dr. J. L. Hrdina	41		
Idylka. Báseň B. Kaminského	52		
Karsova svatba. Příběh z českoamerického života. Napsal Jan Ort	53		

Seznam oznamovatelů:

Alderman John Toman, Chicago	163	Soudce Joseph Sabath	165
Bank of Prague, Prague, Neb	223	Dr. B. Sládek, Chicago	4. str. obálky
Bašta-Musil & Co., Chicago	218	Skala State Bank, Chicago	219
Soudce Fr. H. Bicek, Chicago	173	Smutný Bratři, Chicago	188
Chicago Butchers Packing Co	221	Radní Henry Sonnenschein	169
Čermák & Kostečka	207	Konstantin Stibitz, Čes. Budějovice	223
Čsl. Spolky v Americe	199, 201, 203, 205	Jos. Triner, před. atlet. komise	171
Český Národní hřbitov, Chicago	179, 181	Josef Triner Co., Chicago	215
Soudce Rud. F. Desort, Chicago	167	Josef Vošmik, ml., Chicago	183
Dr. Peter Fahrney & Sons Co.	213	Soudce George B. Weiss	195
C. G. Fouček Drug Co., Chicago	222		
Frank's Bindery, Chicago	210		
Garden City Brewery, Chicago	2. str. obálky		
Senátor Richey V. Graham	197		
Josef Hlaváček, Louny	223		
Lékárnici Honsík Bratři	223		
Joseph Jiran, Chicago	219		
Dr. Fr. J. Jirka, Chicago	175		
Správce Karel Kalný	177		
Kapson's, Chicago	3. str. obálky		
Edward J. Komorous	193		
Otto Kerner, gen. návladní	163		
J. M. Kralovec & Son, Chicago	220		
Kuhn Remedy Co., Chicago	217		
Leader Stores, Chicago	191		
Marie Leibliger & Co.	222		
J. Mach & Synové, Chicago	187		
Midwest Stores	221		
The Orion, Chicago, Ill.	215		
Pechar & Syn, Chicago	185		

Oznámky z Wahoo, Nebraska.

Anderson Chevrolet Co.	209
Brodahl Motor Co.	209
Clara Marie Shoppe	211
Community Hospital	209
Hamilton & Johnson	223
C. E. Henrickson — S. M. Halt	211
James W. Jaso	211
Kolterman's Variety Store	211
L. J. Kudrna	212, 223
O. K. Meat Market	211
Risk & Johnson	211
Spolek ssv. Cyrila a Metoděje	214
Dr. J. R. Swanson	209
Wahoo Green Houses	209
Wahoo Hatchery	211
Wahoo Oil Company	209
Dr. Way & Dr. Lathrop	209

22 roky poctivého obchodování!

DAVID KAPSON
majitel.

Kapson's

3253 záp. 26. ulice
1 blok západně od Kedzie Ave.

— CHICAGO, ILL. —

H. PEPPER
manager.

NEJVĚTŠÍ ZÁVOD ODĚVINAMI PRO MUŽE A MLADÍKY NA ZÁPADNÍ STRANĚ.

*VEDEME v stylech - výběru!
U nás dostanete-NA VÁNOCE-
kdykoliv po celý rok - OBLEKY-
ZIMNÍKY - SVRCHNÍKY -
KALHOTY pro svátek i do práce.*

Rozhodně za ceny NEJNIŽŠÍ!

Zaručeně prvotřídně šité a z nejnovějších celovlněných látek.

42 ROKŮ ÚSPĚSNÉHO LÉČENÍ — STA ODPORUCENÍ!

NENÍ TŘEBA BYSTE TRPĚLI

zlatou žílou!

ROZHODNĚ VÁS VYLÉČÍM!

BEZ
NOŽE
ZTRÁTY
ČASU

BOLESTÍ

ZBYTEČNÉHO
VYDÁNÍ
NEMOCNICE.

UŠETRÍM
VÁM NĚKOLIK
SET \$\$\$

METHODA

MOJE JEST
ZARUČENÁ,
SPOLEHLIVÁ.

DR. B. SLÁDEK

ZDRAVÍ VRÁCENO ČETNÝM TRPÍCÍM! — ZABRAŇTE VČAS RAKOVINĚ
KONEČNÍKU! — PORADTE SE — DOKUD VYLÉČENÍ

JEST MOŽNÉ!

NAVŠTIVTE SPECIALISTU DNES!

DR. B. SLÁDEK

2446 So. 56. Ave., Cicero, Ill. — Tel. Cicero 1691

PORADA ZDARMA!

Hodiny denně: 1—3 a 7—9.

DOPIŠTE — PŘIJĎTE OSOBNĚ — DOKUD JEST ČAS!
MÍSTO NA KLINIKU — PŘIJEĎTE KE MNĚ!
ROZHODNĚ UŠETRÍTE!

Renee's Real Estate Newsletter

Volume VIII

Coldwell Banker Cheviot / West LA

Issue V

STOP! Are You Buying The Right House?

Anyone who has ever bought a home remembers the wonderful feeling of finding the right property and falling in love with it. It is an indescribable mixture of comfort, excitement and dreams about to come true. "Can we afford it? Will the sellers accept our offer? How soon can we pick up the keys?" the excited buyers ask.

Great vibes are undoubtedly a

your means? Will you have enough cash to pay transaction costs and moving expenses? If the house needs major repairs, remodeling or redecorating can you save the necessary funds within a reasonable time period?

2. **Condition:** Along with price, the condition of the home should be a top consideration. Does the home need a new roof? Extensive upgrading of the electrical wiring? New plumbing? Is the home disaster-ready (e.g., bolted to the foundation in earthquake country)? A fixer-upper home with lots of potential can be a great find or a money pit. Will you be able to meet the financial challenges and live with the mess and inconvenience while the home is being brought up to your expectations?

3. **Size and configuration:** Is the house the right size for your needs and does it have the right combination of bedrooms, bathrooms and other living areas? Is that small closetless den really big enough for your child's bedroom? Is one bathroom adequate and if not, what are the real costs of adding a second one? Does the kitchen have enough cupboard and countertop space? Is the garage wide enough and deep enough for your vehicles? Will your piano really fit in that alcove near the staircase?

Inside This Issue

<i>Buying The Right House</i>	<i>Page 1</i>
<i>Remodel</i>	<i>Page 2</i>
<i>Moneywise</i>	<i>Page 3</i>

Renee Marcus

Realtor-Associate, Certified Relocation Specialist,
Seniors Real Estate Specialist

**My Goal Is To Provide The Quality
Service You Expect And Deserve**
Dir. (310) 398-5857

E-mail: reneemarcus@aol.com

4. **Comfort:** Does the house have a central heating system? A central air-conditioning system? Are those climate controls important to you? Are the windows large enough and positioned to create cross ventilation? If the house has two stories, are you comfortable with the idea of walking up and down stairs every day? Is there a downstairs bathroom (and bedroom, if needed) for guests who cannot navigate the stairs?

5. **Style:** Is the design and architecture of the house too modern or too traditional for your preferences in furniture and home furnishings?

6. **Resale potential:** People move to a new home every seven years, on average. If you wanted to sell your home or were forced by unexpected circumstances to sell it, how easy would it be to find a ready, willing and able buyer? Remember, a standard family home is easier to sell than an atypical property (e.g., a one-bedroom home or a home that has been over-improved compared to other homes in the neighborhood). ❖

Top Quality Service Provided By **Renee Marcus**

good sign in deciding to purchase a home. But you should not let your emotions overrule a reasonable assessment of whether a particular home really meets your needs. Here are a few of the many rational questions you will want to ask yourself before you rush into a commitment to buy. If the answers seem worrisome, rethink your infatuation. If the answers make sense, go for it!

1. **Price:** Your lender says you can afford to buy the home you adore, but are you comfortable with the monthly payments you will be obligated to make? Is the down payment within

Corn Chowder

2 pounds potatoes - peeled and cubed
1 pound bacon
1 onion, chopped
4 tablespoons all-purpose flour
8 cups milk
1/2 teaspoon salt
1/2 teaspoon ground black pepper
3 (14.75 ounce) cans creamed corn
1/2 cup shredded Cheddar cheese
1 dash paprika

Boil potatoes in salted water until soft. Drain. Mash half of the potatoes and set aside. Fry the bacon until very crisp. Crumble the bacon and set aside. Fry the onion in the bacon grease until translucent and soft. Dump the cooked onions into a large stockpot. Add the flour and heat until the mixture is bubbly and the flour is well dissolved. Add the milk and bring to a boil over medium-low heat, stirring frequently. You need to watch your pot pretty carefully while bringing to a boil and heating. The bottom tends to easily scorch. Once boiling add the salt, pepper, bacon, corn and all the potatoes. (If desired reserve some of the bacon for the garnish.) Heat soup until hot. Serve garnished with a dash of paprika, a sprinkling of cheddar cheese and some crumbled bacon. ❖

Travel Bag

WATCH FOR CRUISE REPRICING

Look closely at your travel agent's ticket for your next cruise. If there are blacked-out sections or stickers on it, you may be a victim of repricing, one of the travel industry's fastest-growing scams.

When you book a cruise months in advance, it may be available later for a cheaper price. A dishonest agent may rebook at the lower price and pocket the difference. Call the agent if you sense something is wrong with your ticket. If you get no satisfaction, phone the cruise line. It might reimburse you.

AIRLINE CHANGE FEES RISE

Air travelers who alter a nonrefundable booking face larger change fees, up to \$90 or \$100 from major airlines. Southwest doesn't charge the penalty.

FILL THE TANK AT MID WEEK

Gasoline prices are higher on week-ends and holidays. If you are planning a trip, you will save a few dollars by filling your tank on Wednesday or starting the trip at mid-week.

SOLUTION TO PRYING EYES

Business travelers and commuters can foil nose seat mates who peek at their laptops. A plastic filter from 3M turns dark or blank when viewed at an angle. It costs about \$85. ❖

Remodel and Help the Nation

When you add a sunroom to your house or remodel the bathroom, you get a lot of satisfaction from the results and maybe even increase the value of the property. What you probably have not considered is that you are contributing to an improvement in America's housing stock.

A study by the Joint Center for Housing Studies of Harvard University found that in the past 15 years, 1 million homeowners spent more than \$10,000 on a major home alteration. Thus, home improvement activity has contributed to a striking rise in the overall quality of the U.S. housing stock.

Between 1985 and 1999, the center found the average size of a house in the United States increased to 1,700 square feet from 1,580 square feet. During that time, 15 percent of homeowners added a bedroom, and 24 percent added other rooms.

When you remodel, you are contributing to the economy in many ways. Interior remodeling projects often lead to purchases of furnishings, appliances, accessories and exterior improvements are likely to generate additional spending on lawn and garden projects.

Other findings about the commitment to improvement:

- More than 26 million homeowners undertook 44 million home-improvement projects in 1999.
- Many people launch a home-improvement project within the first two years after they buy a house.
- Households that add a spouse, a child or a parent are more likely than others to make improvements.
- One reason Americans do so much remodeling is that they have the money.
- Even after adjusting for inflation, average household income is 150 percent higher today than in 1940.

The Center for Housing Studies predicts that housing stock in the United States will reach 140 million units in the next decade, and expenditures on remodeling should remain high. ❖

*If you know of someone thinking of
buying or selling a home, who would appreciate
high quality service, call*

**Renee
Marcus**

To Sell A House, Add Safety Features and Enhance Curb Appeal

First impressions are a powerful influence on home buyers. They can determine whether buyers fall in love with the idea of your house, and whether they want to look inside or just leave as quickly as possible.

It does not take much to turn a prospect away. Unkempt grounds are a turnoff. Leaves, unshoveled snow, or uncut grass can cost you the sale. Real estate agents suggest walking up to your place to see if there is anything that looks unattractive or out of place. Sprucing up the front yard is especially important.

Flowers and shrubs can cost some time and money, but can make the difference between a quick sale and one that takes much longer. Always plant flowers that complement the color of your home.

Check the trim and repaint it if necessary. Make sure the gutters are clean.

Many buyers today are concerned about safety. It is especially true of the one-third of all buyers who are single or single parents. The number of single women buyers is a fast-growing segment of the market, real estate experts say. Along with the number of bedrooms and size of the desired house, one single buyer specified an attached garage, a wall around the yard, and neighbors. Other safety pluses:

- A security system.
- Peepholes in exterior doors.
- Lights in the yard and along patios and sidewalks.
- A front door and windows that can be seen from the street and are not hidden by high bushes.

The bottom line is that safety is a personal issue for most homeowners, so make sure you feel safe and secure, and you should enjoy many pleasant years in your home. ❖

Moneywise

Rules for Using IRA Money

Usually, if you withdraw IRA funds before age 59½, you incur a 10 percent penalty. But you can use your nest egg early and penalty free if you withdraw a series of equal payments based on your life expectancy. Once payments start, you must keep them up for at least five years and until you reach age 59½. If you deviate, you trigger the penalty plus interest applied retroactively to all previous withdrawals. Consult a financial adviser before withdrawing.

Experts writing in Kiplinger's Personal Finance Adviser say, depending on your age, it might make sense to withdraw a lump sum, pay the penalty and taxes and move on.

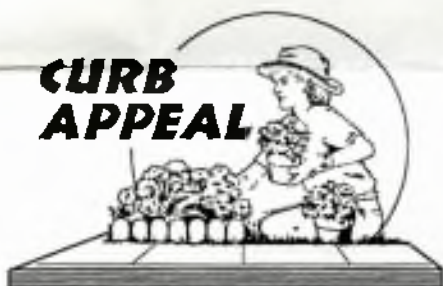
Good Time to Buy a House

Low interest rates and good availability of homes make now a good time to buy a house.

Buying a home is a hedge against future inflation, and one of the most significant investments most people make. A home is at work being a good investment while you live in it. ❖

CURB APPEAL

Serving all your real estate needs.

Renee Marcus

Dir. (310) 398-5857

E-mail: reneemarcus@aol.com

☐ A free market evaluation of my property.	☐ Now	☐ In three months	☐ In six months
☐ I'm interested in buying a home.	☐ I have a question for you.		
☐ Purchasing investment property.	☐ Enter me in this month's contest for		
☐ Giving you a referral.	Home Improvement Gift Certificate		

Name _____ Address _____

City _____ State _____ Zip _____ Telephone _____ / _____

E-mail _____

This newsletter is for information purposes only and nothing herein is intended as advice. It is not intended as a solicitation if your home is currently listed with a broker. It is not our intention to solicit the offerings of other real estate brokers. We are happy to work with them and cooperate fully. All information deemed accurate but not guaranteed. An Equal Opportunity Company. Equal Housing Opportunity. Some offices independently owned and operated. Printed in the U.S.A., Copyright 2001, The Marketing Advantage, 1-800-655-0611.

Coldwell Banker Cheviot / West LA

Renee Marcus

2999 Overland Avenue, Suite 104
Los Angeles, CA 90064

Presorted
Standard
U.S. Postage
PAID
Brea, CA
Permit NO. 316

*****AUTO**5-DIGIT 90066

Jaromir & Jirina Fuchs 2
3563 S BARRINGTON AVE
LOS ANGELES, CA 90066-2829

F

ENTER TO WIN A \$250. GIFT CERTIFICATE TO YOUR FAVORITE HOME IMPROVEMENT STORE

Prize to be awarded by a drawing of all entries.

Drawing to be held June 22, 2001.

Winner need not be present. ©Farm Net.

*Congratulations to the Winner of the
"Push for Spring...James Spach"*

Renee Marcus

Coldwell Banker Cheviot / West LA

PLEASE
PLACE
STAMP
HERE

Renee Marcus

Coldwell Banker Cheviot / West LA
2999 Overland Avenue, Suite 104
Los Angeles, CA 90064